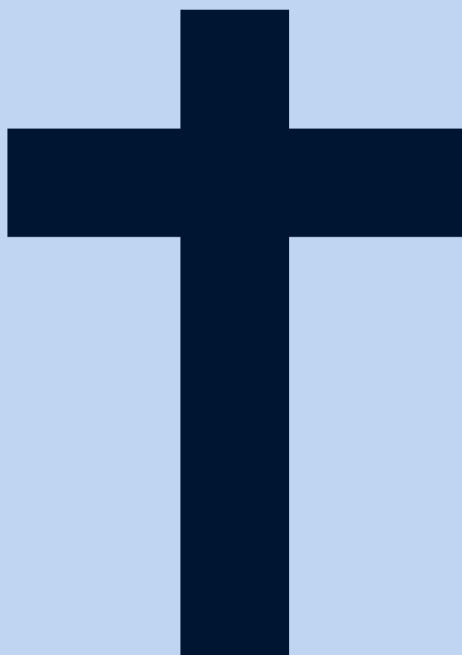

Ra 'da'yonhogui
nangue ma Hmuhæ ra
Jesucristo

New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi,
Eastern Highland)

Ra 'da'yonhogui nangué ma Hmuhꞑ ra Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi, Eastern Highland)

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

eed5311a-6154-516f-aead-3829b2989366

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	48
SAN LUCAS	76
SAN JUAN	122
HECHOS	156
ROMANOS	199
1 CORINTIOS	218
2 CORINTIOS	237
GÁLATAS	249
EFESIOS	256
FILIPENSES	263
COLOSENSES	268
1 TESALONICENSES	273
2 TESALONICENSES	277
1 TIMOTEO	279
2 TIMOTEO	284
TITO	288
FILEMÓN	290
HEBREOS	291
SANTIAGO	305
1 PEDRO	310
2 PEDRO	315
1 JUAN	318
2 JUAN	323
3 JUAN	324
JUDAS	325
APOCALIPSIS	327

MATEO

Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Mateo

Yám bombøta ra Jesucristo

¹ Guehna n'da ra søcuá i ja ua im ma to'o yá ngurpa bøta ra Jesucristo. Nu'a n'da ra Abraham ne man'da ra David ne xæn ngu mi'da gátho yá ngurpa bombøta u.

² Nu ra Abraham bim 'bua n'da rá ts'unt'u ngue ra Isaac. Nu ra Isaac xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a. Ne nu ra Jacob xø bim 'buh yá ts'unt'u. Nu'a n'da ra Judá a ne'u yán 'yohu. Ne gue'u bi xændgahe u dyu ja'i israelgähe, dyu judíohe. ³ Ne nu ra Judá bim 'bui i yoho yá ts'unt'u. N'dam'bui thoho yoho. Nu'a n'da ra Fares. Nu'a man'da ra Zara. Ne nu'a rá mbe u rá thuhu ra Tamar a. Ne nu ra Fares bim 'bua n'da rá ts'unt'u ngue ra Esrom. Ne nu ra Esrom, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aram a. ⁴ Ne nu ra Aram bim 'bua n'da rá ts'unt'u ngue ra Aminadab. Ne nu ra Aminadab, xø bim 'bua n'da rá ts'unt'u, ra Naason a. Ne nu ra Naason, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Salmón a. ⁵ Nu ra Salmón xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Booz a. Ne nu ra Booz, rá mbe a ra Rahab. Ne nu ra Booz xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Obed a. Ne nu rá mbe ra Obed, ra Rut a. Ne nu ra Obed xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Isaí a. ⁶ Ne nu ra Isaí xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra David a. Ne nu ra David gue'a bin ts'ut'abi a. Ne nu ra David xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Salomón a. Ne nu rá mbe ra Salomón, gue'a xí du rá ndø rá thuhu Uriás.

⁷ Ne nu ra Salomón xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Roboam a. Ne nu ra Roboam xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Abías a. Ne nu ra Abías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Asa a. ⁸ Ne nu ra Asa xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Josafat a. Ne nu ra Josafat xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Joram a. Ne nu ra Joram xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Uzías a. ⁹ Ne nu ra Uzías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jotam a. Ne nu ra Jotam xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Acaz a. Ne nu ra Acaz, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Ezequías a. ¹⁰ Ne nu ra Ezequías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Manasés a. Ne nu ra Manasés, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Amón a. Ne nu ra Amón, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Josías a. ¹¹ Ne nu

ra Josías, xø bim 'buh rá ts'unt'u ra Jeconías a, ne'u yán 'yohu. Ne gue'u yu pa bi ts'ix u ma mi israelhe dyu judíohe bu ja ra häi Babilonia. Bi zix yán suihu.

¹² Ne nubaya nu ra Jeconías bin xænd bu ra häi Babilonia a, ne'a rá ts'unt'u ngue ra Salatiel. Nu ra Salatiel xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Zorobabel a. ¹³ Ne nu ra Zorobabel xø bim 'buh rá ts'unt'u ra Abiud a. Ne nu ra Abiud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliaquim a. Ne nu ra Eliaquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Azor a. ¹⁴ Ne nu ra Azor xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Sadoc a. Ne nu ra Sadoc xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aquim a. Ne nu ra Aquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliud a. ¹⁵ Ne nu ra Eliud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eleazar a. Ne nu ra Eleazar xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Matán a. Ne nu ra Matán xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a. ¹⁶ Ne nu ra Jacob xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra José a. Gue'a rá ndø ra María a. Ne gue'a rá mbe ra Jesús a, ngue ra Cristo a baya, rá thahni Oja.

¹⁷ Ne gue'u gátho yám bombøta ra Jesucristo u. Mbudi tho ra Abraham, ná 'de'magoho a ra David. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho yám bombøta ne gue'u yu pa bi ts'ix pu Babilonia. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho, ná 'de'magoho a ra Cristo baya.

Nu'a bin ja 'bui mim 'buh ra Jesucristo

¹⁸ Ne nu'bui mim 'buh ra Jesucristo, nu'a rá mbe ngue ra María bi 'yän'na ra José, ne ya in nde din that'ui, pe nu'bui hin ním 'buhmi, ya bi hnu ngue in hat'uhni ra María, pegue bi nequi zehé rá t'uhni nangue rá Hogandahi Oja. ¹⁹ Ne nu ra José baya bi bēni hanja bin hat'uhni a ra María. Pegue ra hocja'i a ra José ne him mi nde di yap'a ra María bu 'buh ra ze'mi pegue bi bēni da hyetho. ²⁰ Ne nu ra José, nu'bui ngubu mim bēni, bi 'u'i n'da ra t'i 'bui min apu rán ngunse, bi nu rām 'behni Oja bi 'yēmbi:

—Nu'i, hague José, rām bom'beto i ra David, xæn ho 'bui gam 'buhmi a ra xisu, nguetho nu ra 'uere dim 'bui, dim 'bui nangue rá Hogandahi Oja a. ²¹ Ne dim 'bui a n'da rá ts'unt'u ra María, gui xip rá thuhu ra Jesús. Nu'a ra Jesús nam bōni ngue da yāni gátho yá mijudíohe, yu israel, nangue

yá ts'oqui ɯ, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Ojå a ra José 'bɯ min ɶha.

²² Nguetho maya'bɯ tho ho bi zån Ojå a ra María 'bɯ mi man'a ra pøngahya ngue bi 'yɛna:

²³ N'da ra hmute ngue hin jam'bɯ n'dandj bi zo a n'da ran 'yohɯ, nɛ din hat'ɯhni. Nɛ nu'a rá t'ɯhni dim 'bɯi da t'ɛmbi ra Emanuel, bi 'yɛn'a ra pøngahya maya'bɯ.

Nɛ nu'a ra Emanuel in nde da ma: “Dí 'bɯhmbɯ Ojå.”

²⁴ Janangue'a nu'bɯ mi hyax bɯya a ra José, bi 'yøt'e 'bɛ'a bi xi a rá m 'bɛhni Ojå, nɛ 'bex bi zin'a ra María. ²⁵ Pɛ him 'bexque njuantho bim 'bɯhmi, ja gue'bɯ bim 'bɯh rá ts'unt'ɯ ra María. Nɛ nu ra José bɯya bi xih rá thuhu ra Jesús a ra t'ɯhni bim 'bɯi.

2

Nu'ɯ 'da yɯn 'yohɯ bi dɶnde ra Jesús 'bɯ min 'uere

¹ Nɛ nu ra Jesús bám 'bɯpɯ ra hnini Belén guerpɯ ra häi Judea. Nɛ min ts'ut'abi bɯ ja a ra xɛqui a ra Herodes, nɛ mí zɶm bɯ ra dɶhnini Jerusalén. Nɛ bi zø m bɯ Jerusalén 'da yɯn 'yohɯ ngue yá 'bɛfi mí hand yɯ sø. Nɛ nu'ɯ bí nɛxpɯ mbɛ ní bøx ra hyadi ɯ. ² Nɛ nu'bɯ mi zø m bɯ Jerusalén bi 'yän'dɯ 'bɯpɯ:

—Hapɯ i 'bɯcua a rá hmuts'ut'abi yɯ judío ja bim 'bɯi, bi 'yɛn'ɯ. Nguetho dán nuhe n'da ra sø njam'bɯ dá nuhe n'dandj. Nɛ gue'a ra hmɛpya bi 'yurcahe ngue ya bim 'bɯi, nɛ bá ɛhmbe ya ga thãndehe a, bi 'yɛn'ɯ bi nu ra sø.

³ Nɛ nu ra ts'ut'abi Herodes, nu'bɯ mi sifi 'bɛ'a bi man'ɯ yɯn 'yohɯ bi zø m bɯ, bi hyonya tho ho nangue a ram hma ngue bim 'bɯh man'da ra ts'ut'abi. Nɛ gãtho 'bɯpɯ Jerusalén bin su nguetho im bɛni: “Masque i ja 'bɛ'a din ja ya,” ɛn ɯ. ⁴ Nɛ nu'a ra ts'ut'abi Herodes bɯya bi zon'dɯ yɯ hmumbäjä nɛ'ɯ yɯ xänbate nija, bi 'yänni hapɯ im man yá søcuq yɯ pøngahya dim 'bɯ a rá hmuts'ut'abi yɯ judío, ngue ra Cristo. ⁵ Nɛ nu'ɯ bi 'yɛmbi:

—Guepɯ Belén ra häi Judea dim 'bɯi, nguetho gue'a bi man ra pøngahya 'bɯ maya'bɯ 'bɯ mi hma ngue,

⁶ Nu ra hnini Belén bɯ ra häi Judea, ra t'ɯhnini a, pɛgue din ja tengu n'da ra dɶhnini

nguetho guerpɯ dim 'bɯpɯ ra Hmu di jamansu ma t'ɯhni yɯ jä'i israel, i ɛn Ojå, bi 'yɛn'a ra pøngahya maya'bɯ, bi 'yɛn ɯ yɯ mbäjä.

⁷ Nu'bɯ mi mbenc'ɯ yɯ mbäjä nɛ yɯ xänbate nija, nu ra Herodes bi zon'dɯ bi nu ra sø, pɛ njon mi ndepe da nu 'bɯ mam bá ts'i. Nɛ nu'bɯ mam bá ts'i bɯ 'bɯh ra Herodes, bi 'yänni:

—Ma njam'bɯ bi nɛqui a ra sø, bi t'ɛmp'ɯ.

⁸ Nɛ nu'bɯ mi xifi, nu ra Herodes bɯya bi 'yɛmp'ɯ bi nu ra sø:

—Ní mbähä bɯ Belén, gui hyomhbɯ hapɯ bim 'bɯ a ra 'uere, nɛ nu'bɯ gá tɶmhbɯ hapɯ i 'bɯi, gua ɛhmbɯ gui xijɯ, nɛcä ga mba ga thãnde a, bi t'ɛmp'ɯ bi nu ra sø. Pɛ hinga gue'a mim bɛn a.

⁹ Nɛ nu'ɯ yɯn 'yohɯ bɯya bi mba da hyoni hapɯ bim 'bɯ a ra 'uere, nɛ xø bi nɛqui mahøn'a a ra sø xpí nu bɯ yá häi. Nɛ i 'bet'o a. Nɛ nu'bɯ mi zø m bɯ Belén, bin säya a ra sø bɯ din 'yɛ't'ui a ra ngu nubɯ mí 'bɯ a ra 'uere. ¹⁰ Nɛ nu'ɯ yɯn 'yohɯ 'bɯ mí nu bin säya a ra sø, bin johya yá mbɯi bɯya. ¹¹ Nɛ bi yut'ambo, bi nu a ra 'uere nɛ ra María rá mbe. Nɛ bin danyahmu, bi dãnde a ra 'uere. Nɛ 'bexque bi xo't' yá 'bɛni bá tu, nɛ bi un yɯn t'unni a ra 'uere ngue ɛmmɛ xɯn ngu di muui. Bi unna n'da ra oro, nɛ rá ndɛga ra za bi unni, nɛ n'da ra 'yɛthi yɯman'u. ¹² Nɛ nu'bɯ min ɶ ɯ yɯn 'yohɯ ngue bi nu ra sø, Ojå bi 'yut'a n'da ra t'ï ngue nu'bɯ bi mbengui hin dí mba bɯ bí 'bɯh ra Herodes. Janangue'a n'danni n'da ra 'yu bi hyax 'bɯ mi mbeng bɯ yá häi bɯya.

Ra Jesús bi ts'ix bɯ Egipto

¹³ Nɛ nu'bɯ mí mba ɯ yɯn 'yohɯ bɯya, n'da rá m 'bɛhni Ojå bi xi a ra José 'bɯ min ɶha:

—Dami ndants'i. Dami six'a ra 'uere nɛ a rá mbe. Gui' dahmbɯ, ni mbähä bɯ ra häi Egipto nɛ gam 'bɯhmbɯ bɯ 'da yɯ pa. Nɛ him 'bex gua pengüi, jague'bɯ dá xi'aui gua pengüi. Nguetho nu ra Herodes da hyon'a ra 'uere, nɛ nu'bɯ da dɶni da hyo, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Ojå a ra José.

¹⁴ Nɛ 'bex bi ndanc'a ra José a ra xui a. Bi zix a ra María nɛ rá t'ɯhni, nɛ bi mba bɯ ra häi Egipto. Him bi dø'mi 'bɛ da hyats'i. ¹⁵ Nɛ bám 'bɯpɯ Egipto jague'bɯ mi du ra Herodes, ja bá penc'ɯ bɯya. Nɛ bin

ja 'be'a bi man Oja maya'bu, bi 'yena: “Gan zohn'na ma t'uhni bu Egipto,” i en Oja, bi 'yen'a rá pøngahya.

Ra ts'ut'abi Herodes bi manda dí ho yu t'uhni

¹⁶ Ne nu ra Herodes emme bin cue ngue ya bi thät'i, nguetho nu'u yan 'yohu bi nu ra sò hin í mbeng bu 'bu mi dín'a ra t'uhni. Janangue'a bi mben'ndu yá dofai ngue da hyo yu 'uere bu Belén ne yu hnini i hãnbu. Ne gátho u yu t'uhni hinga na pe'ts'a nyojeya gátho bi hyo. Nguetho bi man u yan 'yohu, ya mbe má nyojeya ya bi nequi a ra sò.

¹⁷ Ne nu'a bin ja, maya'bu thoho bi man a ra pøngahya ra Jeremías ngue ngubu din ja 'bu mi 'yena:

¹⁸ Bin ja n'da ran ts'oni bu ra hnini Ramá, nts'edi bi mbah yá xisu yu judío, bin zoni ne him bi 'yò a bi xi u bi hyurpa yá mbui, nguetho emme im ben'u yá t'uhni bi thopi, bi 'yen'a ra Jeremías 'bu maya'bu.

¹⁹ Ne nu'bu mi du ra Herodes buya bi 'uì man'da rám 'behni Oja a ra José 'bu min xui, bu ra häi Egipto.

²⁰ —Dami ndants'i. Dami six a ra t'uhni ne a rá mbe. Dami penju bu ra häi Israel, nguetho ya bi du u mí nde xtá hyo a ra t'uhni, bi t'emp'a ra José.

²¹ Ne nu ra José buya bi hyax ra 'yu ní mba bu ra häi Israel 'bu mi hyats'i, ne bi zix a ra t'uhni ne'a rá mbe ra t'uhni bi zits'i, ena xtán zòm bu ra xequi Judea. ²² Pe nu'bu mí 'yò a ra José ngue in ts'ut'abi bu ra Arquelao, bi zu da zòm bu mahøn'a, nguetho nu ra Arquelao rá ts'unt'u ra Herodes a. Ne'a xí 'uì xò bi bëm buya, ngue'a hin da mba bu Judea. Janangue'a í mba bu ra xequi Galilea buya. ²³ Ne bi mba dim 'buru ra hnini Nazaret. Janangue'a bin ja 'be'a xmán t'o't'i bu ja yá søcuq yá pøngahya Oja, gue nu ra Jesús da t'embu ra mengu Nazaret.

3

Bi man rám hma Oja bu ja ra dapo ra Xuua Nxixya

¹⁻² Ne nubuya nu ra Xuua Nxixya bi du'mi bi xih yu ja'i ne bi 'yena:

—Dami päh nin 'yomfënihu nguetho ya mi ts'utho di manda ua rá ts'edi Oja, bi t'embu yu ja'i.

Ne mí 'buru ja ra dapo bu ra xequi Judea 'bu min yahu yu ja'i a ra Xuua.

³ Ne nu a ra Xuua gue'a bi man ra pøngahya Isaías maya'bu ngue bi ma ba èhe, 'bu mi 'yena:

N'da ra ja'i din ya bu ja ra dapo ne da 'yena: “Damin sãhu ga simhu ra Hmu mi ts'utho da zøcua, dami hoc ni mbuihu ga tømhu xun ho,” da 'yena, bi 'yen a ra Isaías maya'bu.

⁴ Nu yá he ra Xuua ám 'be yá xingu yu camello, ne midín gat'u yu xifani, ne mi sa yu t'axi ne mi si yu t'afi t'asa dapo. ⁵ Ne nu'bu mi du'mi bi man rám hman a ra Xuua, bi mba u yu mengu bu Jerusalén, bi zòm bu 'bu ra Xuua, ne yu mengu bu ra xequi Judea, ne'u mi 'buru hãnbu ra dæthe Jordán, ngue nde da 'yòde 'be'a da man'a ra Xuua. ⁶ Ne nu ra Xuua bi xixyaba u to'o bi 'yømhanho 'be'a bi ma, ne bin juanni nangue yá ts'oqui. Ne xun ngu bi xixyaba bu ja ra dæthe Jordán.

⁷ Ne xun ngu ma ngurpihe dyu israelhe, dyu judíohe, bi zòm bu mí 'bãh ra Xuua ena din xixya u. Nu'u 'da yu fariseo u, ne u 'da yu saduceo u. Ne nu ra Xuua buya bi 'yemp'u:

—Nu'ahu tengu'bu ni menihu yu pozu nguetho gyu tontohu. To'o bi xi ahua gua èmbu ua ngue gua 'dahmbu bu ja ran unbi xun u tho, bi 'yena. ⁸ Ha guim bëmhu da zã gan yãmhu 'bu hin gui 'yøthu a rán säui u to'o bi päh yá mbui, bi t'emp'u ma ngurpihe. ⁹ Pe hin din ja ran 'yets'i ni mbuihu ngue gui 'yëmhu: “Nugähe yá t'ahnigähe ra Abraham, ya hin gan nuhe ran unbi,” hingui sä gui 'yëmhu, nguetho nehya yu do i 'bongua da zã din ja'i ngue da 'yëmbi yá t'uhni ra Abraham 'bu gue'a da nde Oja da 'yøt'e, bi 'yen'a ra Xuua. ¹⁰ Ne nu'a ra aza ya mahoqui xun ho ngue da 'yex u yu za hingui ho yán dät'ä, ne da thøspu ja ra sibi din zø. Ne nu'ahu tengu'bu gyu zahu ngue hingui ho yán dät'ä, bi t'emp'u yu fariseo ne yu saduceo.

¹¹ Ne xò bi xi u mi'da:

—Nugä dí xixya ahua nangue ra dehe 'bu ya gá päh ni mbuihu, pe nu'a man'da ba èhe, di hoc'ahu nangue rá Hogandahi Oja tengu'bu n'da ra sibi. Ne nu'a, man'da i ja

rá ts'edi xinda guecä. Hin dí sꞩcä tengu a, i ɛn a ra Xuua. ¹² Ne da 'yøt' ran juꞩnbi, tengutho 'bꞩ i pa ma hoqui yꞩ jꞩ, ngue n'danni i pa m'be'ts'i ꞩ yꞩ jꞩ ne n'danni da t'ɛn ꞩ yꞩ häi. Ne nu ꞩ yꞩ häi da t'upꞩ ja ra sibi njꞩm'bꞩ i huɛt'i, bi 'yɛmb yꞩ jꞩ' i a ra Xuua.

Bin xixyꞩ ra Jesús

¹³ Ne nubꞩya bi nɛxpꞩ ra häi Galilea ra Jesús, bi zøm bꞩ ja ra dꞩthe Jordán guepꞩ ja ra dꞩpo bí 'bꞩh ra Xuua. Bi zøm bꞩ ngue bi nde din xixyꞩ a ra Jesús. ¹⁴ Pɛ nu ra Xuua him mi ndehma di xixyꞩbi ra Jesús, ne bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'i guí ɛna ga xixyꞩ i, pɛ go man sä'be go gui xixyꞩgui, bi 'yɛn'a ra Xuua.

¹⁵ —Pɛ nuya xꞩn ho 'bꞩ gui xixyꞩgui, nguetho i jatho ga øthꞩ 'be'a bi man Ojꞩ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

—Da nde 'bꞩ, bi 'yɛn'a ra Xuua bꞩya.

¹⁶ Ne nu'bꞩ mi gua a bin xixyꞩ ra Jesús ne bi bøx bꞩ ja ra dehe, 'bex bi nu ngue bi xoh mahɛts'i, ne bi nu bá cꞩh rá Hogandꞩhi Ojꞩ tengu n'da ra t'azꞩ, bi zøpꞩ mí 'bä a ra Jesús. ¹⁷ Ne 'bex bi t'ø a n'da ra nde bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛna:

—Nuna guehna ma Ts'ꞩnt'ꞩgä na, ngue ɛmme dídi huɛcä ne dí numanho, bi 'yɛn Ojꞩ.

4

Bi mba nts'ä a ra Jesús nangue ra zꞩthu

¹ Ne nu rá Hogandꞩhi Ojꞩ bꞩya 'bex bi zixpꞩ ja ra dꞩpo, in ndepe da mba nts'ä a ra Jesús nangue ra zꞩthu.

² Ne nyote pa ne nyote nxui bim 'bꞩpꞩ ja ra dꞩpo, ne him bin sihme, ne ɛmme bin tumanthuhu maha. ³ Ne nubꞩya, bi zøm bꞩ a ra zꞩthu ngue da zꞩp rá mbꞩi ra Jesús. Ne bi 'yɛmbi:

—Nu'bꞩ majuꞩni rá Ts'ꞩnt'ꞩ i Ojꞩ, dami japi dim hme yꞩ do i 'bongua ne gui si, bi 'yɛn'a ra zꞩthu.

⁴ Nu ra Jesús bi dꞩti:

—Hin ga øt'ä a, bi 'yɛna. Nguetho mán t'o't'i bꞩ ja rá m hman Ojꞩ, hinga hønt'a ra hme dám 'bꞩh yꞩ jꞩ' i pɛ ne a gätho i ma Ojꞩ, bi t'ɛmp'a ra zꞩthu.

⁵ Nu ra zꞩthu xø bi zixpꞩ Jerusalén a ra Jesús, ne bi 'yɛxpꞩ magꞩts'i rá 'bet'e ra dꞩniꞩ. ⁶ Ne bi 'yɛmbi:

—Nu'bꞩ majuꞩni gue'e rá Ts'ꞩnt'ꞩ i Ojꞩ, damin säqui ne gui so nꞩ häi, Ne Ojꞩ ba pɛhn yꞩm 'behni mahɛts'i ngue da mbäx'i'i ne da bent'i i, ne hin hapꞩ gui 'uaqui nangue yꞩ do, tengutho im mam bꞩ ja rá m hman Ojꞩ, bi 'yɛn'a ra zꞩthu, bi t'ɛmp'a ra Jesús bꞩya.

⁷ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Hꞩha, gue'a i hmam bꞩ, pɛ ne a i hmam bꞩ, ngue “Nu Ojꞩ ma Hmuhꞩ njongui sä da zä a ngue da bꞩ 'bꞩ majuꞩni da 'yøt'a im man'a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁸ Ne xø man'dandꞩ bꞩya, bi zix mahø'n'a ra zꞩthu a ra Jesús bꞩ rá nyꞩ n'da ra t'øhø xꞩn hɛts'i, ne bi 'yuti gätho na ndoho ra ximhäi ne gätho 'be'a xꞩn ho i ja bꞩ ja yꞩ hnini. ⁹ Ne bi 'yɛmbi:

—Gätho ga 'da a ya 'be'a dá ut'i i 'bꞩ gan dꞩnyahmu gui thꞩndegui, bi t'ɛmp'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra zꞩthu.

¹⁰ Ne bi dꞩh mahø'n'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá zꞩthu, dami 'dagui nanguecä, nguetho nu rá m hman Ojꞩ i ɛna: “Hønt'a Ojꞩ ra Hmu ga thꞩndehꞩ ne ga ørpahꞩ rá 'befi a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹¹ Ne nubꞩya bi 'da'a ra zꞩthu bꞩ 'bꞩh ra Jesús, ne bá ɛh yꞩm 'behni Ojꞩ bi zøpꞩ mí 'bꞩ a ra Jesús bꞩ dꞩpo ne bi 'uꞩn a.

Ra Jesús bi dꞩmp rá 'befi bꞩ ra xɛqui Galilea

¹² Ne bi bøm bꞩ ja ra dꞩpo a ra Jesús bꞩya. Ne nu'bꞩ mí bøm bꞩ, bi 'yøde ngue bi jot'a fädi ra Xuua nxixyꞩ. Janangue'a bi mbengda bꞩ ra häi Galilea. Guepꞩ ra hnini Nazaret bim 'bꞩpꞩ mahø'n'a. ¹³ Pɛ hinga nya'a bim 'bꞩpꞩ ne bi mba bꞩ ra hnini Capernaum, nubꞩ ra ndendꞩdehe guepꞩ ra xɛqui yꞩ häi mam bombøtahe ra Zabulón ne mam bombøtahe ra Neftalí. ¹⁴⁻¹⁵ Nu'bꞩ mi zøm bꞩ a ra Jesús bin ja 'be'a bi 'yo't'a ra pøngahyꞩ Isaiás maya'bꞩ ngue din ja bꞩ ra häi Zabulón ne ra häi Neftalí, i hänbꞩ ra dꞩdehe, 'danguadi ra dꞩthe Jordán, ngue ne a i t'ɛmbi Galilea, guepꞩ 'bꞩ ꞩ i thꞩnde yꞩ oꞩazɛhɛ. Ne bi 'yɛn'a ra pøngahyꞩ ngue:

¹⁶ Nu yꞩ jꞩ' i mi 'bꞩpꞩ tengu'bꞩ i bꞩpꞩ ja ra 'bexui, ne i ja bꞩ ran dꞩte,

pε nuya bi nequi n'da ran nequi ngue di
yot'i,

bi 'yεn'a ra Isaías 'bη maya'bη. Ne gue'a bin
ja 'bη mi zøm bη ra Jesús.

¹⁷ Ne nu ra Jesús bi dη'mi bi mam bη rām
hma ne bi 'yεna:

—Dami pāh nin 'yomfεnihη nanguε yη
ts'oqui, ngue da zā di manda ua rá ts'edi Ojā
bi zøcua guí 'bηhmbη, bi 'yεmb yη jā'i a ra
Jesús 'bη mim 'bηpη.

Goho yη mbahuq bi den'na ra Jesús

¹⁸ Ne n'da ra pa mí 'yo bη ja ra
ndendādehe a ra Jesús nubη ra hāi Galilea,
ne bi nu yoho yηn 'yohη din 'yohη zεhε η.
Nu'a n'da ra Simón, gue'a ra Pedro a. Ne nu
man'da ra Andrés. Ne nu'η yη mbahuq η, ne
mi εnxit'ā bη ja ra dādehe. ¹⁹ Ne nu ra Jesús
bi 'yεmp'η:

—Ba tengauí, guí xihmbη yη jā'i da
'yεc'yεigui, tengu thoho bη gní theui yη huq
guí øt'ui, bi 'yεmp'η.

²⁰ Ne 'bex bi hyεpη yú xit'ā ne bi den'na ra
Jesús.

²¹ Ne bi thopηya bin 'yo mi ts'η a ra Jesús,
ne bi nu mi yoho yηn 'yohη din 'yohη zεhε η,
ne nu n'da ra Jacobo, ne nu man'da ra Xuua,
gātho yoho yú ts'unt'η ra Zebedeo η. Ne mín
'yohη a rá ta mi hu bη 'ben yú mbosa, mí
'uet yú xit'ā. Ne xø bi xi η da dεnni mahø'n'a.
²² Ne 'bex bi zopη rá ta ne'η yú mbosa, 'bex
bi den'na ra Jesús bηya.

Ra Jesús bi xānbi xηn ngu yη jā'i

²³ Ne nu ra Jesús mí 'yo gātho ra hāi
Galilea ne mí xānba η yη jā'i bη ja yη nijā ne
bi ma 'bεpη dí manda ua rá ts'edi Ojā. Ne
midí hoc yη hyεnni ngue 'be'a gā ní gēhε mí
hεmp'a n'da ngu n'da. ²⁴ Ne gātho yη jā'i bη
ra xεqui Siria bi 'yøde 'be'a øt ra Jesús, ne
bá thunba η yη hyεnni ngue 'dahma 'dan'yo
yηn η mí hεmbi ne'η mín 'yohη yη zīthu, ne'η
zānt'a mi sāndāte 'da yη ora, ne'η xī ts'a rá
jā'i, ne gātho bi hoc'a ra Jesús. ²⁵ Ne xηn
ngu yη jā'i bi den'na ra Jesús. Mín numanho
da dεnthoho yη jā'i nanguε 'be'a bi 'yøt'e.
Nu'η 'da yη mεngu bη ra xεqui Galilea, ne η
'da yη mεngu bη ra xεqui Decápolis, ne'η 'da
mí 'bηpη Judea, ne'η 'da mí 'bηpη 'danguadi
ra dāthe Jordán, ne'η 'da mí 'bηpη ra hnini
Jerusalén. Gātho bi zøm bη mi 'bη a ra Jesús.

5

Ra Jesús bi mba bη ja ra nyuni

¹ Ne nu ra Jesús 'bη mi nu yη jā'i εmme xηn
ngu bi zøpη, ne bi ndex bη ja ra nyuni ne mí
hupη. Ne'η yú xādi bηya bi zøm bη mí hudi,
'darpη mi huhmbη. ² Ne bi xānba η.

Nu'η i hān rān jāpi Ojā

³ Ne bi 'yεmp'η yú xādi ra Jesús:

—Nu'η to'o pāse hingui ho yú mbηi bη na
nu Ojā ne da hyon Ojā di zedi, nu Ojā da
zimanho bη di manda rá ts'edi, jananguε'a
majāpi η bηya.

⁴ Ne nu'η tu yú mbηi, Ojā da hyurpa yú
mbηi, jananguε'a majāpi η.

⁵ Ne nu'η im bεni i cose hāi, da hyān a
ra hogahāi bi man Ojā di unni, jananguε'a
majāpi η.

⁶ Ne nu'η i humbi da 'yøt' ran ho, Ojā di
jāpi da 'yøt'e xηn ho, jananguε'a majāpi η.

⁷ Ne nu'η di huεc yú mijā'ihη, xin di huεc
Ojā η, jananguε'a majāpi η.

⁸ Ne nu'η n'dat'a im bεni, dim 'bηhmbη
Ojā η, jananguε'a majāpi η.

⁹ Ne nu'η øt' ran hocpate, nu Ojā da
'yεmbi yú t'ahni η, jananguε'a majāpi η.

¹⁰ Ne nu'η i nu ran ηnbi nanguε ran ho
i øt'e, da yεrpη di manda rá ts'edi Ojā η,
jananguε'a majāpi η, i εn'a ra Jesús.

¹¹ Ne gan johyahη 'bη i η'ts'ahη yη jā'i
ne i then'nahη ne i xi ahη yη fehni 'bη guí
tengahη, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹² Ne da hyu ni
mbηihη, gan johyahη, guim bεmhbη ngue
'dat'a ran ηnbi guín nuhη η yη pøngahyā
mam 'bet'o, ne i ja 'be'a din 'da ahη ngue am
'be'ts'i mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra ũ ua ja ra ximhāi

¹³ —Nu'ahη gyη ũhη hapη 'bηh yη jā'i,
nguetho nu'a ra ũ di hoqui 'be'a i pa njāpi,
ne nguetho ahη guídí hojη yη jā'i, i εn a ra
Jesús. Pε nu'bη bi 'beh rá ts'edi ra ũ, ya
hin'yη 'be'a sā dí hoqui, jananguε da mba
ma bant'i thoho bη hāi. Dami jamansuhη
hin din ja bη guí 'yøthη tengu a, bi 'yεmp'η
yú xādi ra Jesús.

Ran nequi ua ja ra ximhāi

¹⁴ Ne bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu ahη gyān nequihη bη 'bηh yη jā'i, bi
'yεmp'η yú xādi. Dami jafη da hnu a ran

nequi. Tengu n'da ra hnini i ja b_u ja rá nya ra t'øhø, am 'batho x_un ho ngue hin'y_u 'b_e'a i juti. ¹⁵ Ngutho n'da ra sibi, hingui sä da mba ma cu't'i b_u ja ra huada 'b_u da mba ma søque, i jatho da t'exp_u m'batho, janangue'a di yot'i gätho 'b_up_u. ¹⁶ Ne ngutho gui 'yøth_u ngue tengu'b_u gy_u sibi_u x_umm_e di hyärp_u i 'b_uh y_u ja'i. Janangue'a da hnut'ah_u x_un ho nin t'øt'eh_u, ne u da 'y_espa Oja ma Tah_u 'b_up_u mah_ets'i u b_uya, bi 'y_emp' u y_u xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yurcah_u 'b_e'a nam bøn_u yän t'edi ra Moisés

¹⁷ Ne xø bi 'y_en'a ra Jesús:

—O guím b_emhb_u ngue ga 'becä y_un t'edi bi man ra Moisés ne 'b_e'a bin xänbate u y_u pøngahy_u, p_e bá x_ecä ngue ga ut'ah_u 'b_e'a maju_uni nam bøn u. ¹⁸ Maju_uni dí xi ah_u, gätho 'b_e'a nt'o't'i b_u, ne xinga n'da u ngue hin din ja, 'b_u guexta'a i jatho ra ximhäi ne mah_ets'i. ¹⁹ Janangue'a madí ts'atho maha a ram hma ngue hingui nde da 'y_urpa ra güenda n'da, ne i xi u mi'da ngue din jab_u da 'yøt'e, p_e zi ts'atho rá ts'edi di nequi b_u bí ja rá ts'edi Oja b_u mah_ets'i 'b_u. P_e nu'u di ja'ts'i gätho u mam b_u ja räm hma Oja, ne i xi u mi'da ngue din ja b_u da 'yøt'e, ne man'da x_un ngu rá ts'edi di nequi b_u bí ja rá ts'edi Oja, bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁰ Ne gue'a dí xi ah_u a, nde'b_u man'da x_un ho gui 'yøth_u xinda gue ma ng_urpih_u y_u fariseo ne y_u xänbate nijä. Nguetho nu'b_u hin gui 'yøth_u x_un ho, njäm'b_u da zä gui c_uth_u hap_u di manda rá ts'edi Oja, bi 'y_emp' u y_u xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ra cue

²¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Gue'b_u go maya'b_u bi sih mam bombøtah_u ran t'edi ngue im ma: “O gui h_acpah_u rá te ni mijä'ih_u, ne nu to'o da hyäcpa rá te rá mijä'iu_u, i jatho da ts'änba rá muui a bi 'yøt'e,” bi t'emp' u. ²² P_e i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u 'bo'o di cu_ep rá mijä'iu_u nangue'a bi 'yørpe, ngue im b_eni di co'ts'i, guehma da nu ran ts'embi. Ne nu'a to'o da xih ra ts'ore b_u ja rá hmi rá mijä'iu_u, da ts'ixp_u 'b_uh y_u ng_urpi da ts'embi. Ne nu to'o x_umm_e then rá mijä'iu_u dí mba b_u ja ran ts'embi ngue ra sibi njäm'b_u i hu_et'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

²³ Janangue'a nu'b_u guí pähä b_u ja ra nijä ngue guí x_una gui th_andeh_u Oja, p_e nu'b_u gä sømhb_u b_u ne 'b_ex gä b_emhb_u 'b_e'a xquín xihmi ni mijä'ih_u, ²⁴ gua peng thoh_u ne 'b_e gui mba b_u i 'b_u a ni mijä'iu_u gam punbau_u, ja da zä gui th_andeh_u Oja b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁵ Ne nu'b_u guí p_ahmb_u ja 'b_e'a guidín xihmb_u n'da ni mijä'ih_u, p_e gan hocpa zeh_eh_u, ne hin gui tømhb_u da ts'ix ah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi. Nguetho nu'b_u gui sømhb_u b_u, ²⁶ guehma da jo ah_u ne hin da h_yec'a thohoh_u ra z_e'mi jague'b_u gui unhd_u ra mbeti hangu da 'y_a ah_u, ne xinga n'da centavo da nde gui 'y_espah_u, bi 'y_en a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'y_ena hingui ho ran 'yomt'eni

²⁷ Ne man'da bi xih y_u xädi ra Jesús:

—Nu man'da ran t'edi maya'b_u i x_una: “O gui øth_u ran 'yomt'eni.” ²⁸ P_e i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u n'da ran 'yoh_u da hyant'a n'da ra xisu, ne im b_en'a n'da ran 'yomf_eni x_un ts'o nangue a, madague'b_u bi b_entho, tengu'b_u ya bi 'yøt' ran 'yomt'eni b_u rá mb_ui a b_uya, bi 'y_en a ra Jesús.

²⁹⁻³⁰ Janangue nu'b_u i ja a i ut'ah_u ra ts'oqui, p_e gui s_amz_eh_e ni mb_uih_u madague'b_u guím b_emhb_u x_umm_e x_un u 'b_u gui 'y_esh_u. Tengu'b_u xquí hyä'a n'da ni däh_u ne xquí 'y_emhb_u b_u ma'ueni ne xquí n'dadä thohoh_u, uague tengu'b_u xquí h_yec'a nin 'y_eih_u ne xquí 'y_emhb_u b_u ma'ueni ne xquí n'da'y_e thohoh_u. P_e man'da x_un ho guin nuh_u nangue gä 'b_ehmb_u y_u ts'oqui, xinda gue'b_u xquí 'yøth_u y_u ts'oqui ne xquí 'b_ehmb_u ran ho mazäi b_u ja ra sibi.

Ra Jesús bi 'y_ena hin da h_yeh rá xisu n'da ran 'yoh_u

³¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Ne a bi mam 'b_u maya'b_u gue: “Nu'b_u n'da ran 'yoh_u in nde da h_yeh rá xisu, i jatho da 'yøt'a n'da ra søcu_u din xummi.” ³² P_e i jagä man'da ga xi ah_u, ngue hingui sä da h_yeh rá xisu n'da ran 'yoh_u gue'b_u hingui øt' ran 'yomt'eni a ra xisu. Nguetho nu'b_u bi h_yeh rá xisu n'da ran 'yoh_u, di japi da 'yøt' ran 'yomt'eni a ra xisu 'b_u bi h_yegui ne dim 'b_uhmi man'da ran 'yoh_u. Ne 'b_u n'da ran 'yoh_u dim 'b_uhmi n'da ra xisu bi th_egui, ra 'yomt'eni a, bi 'y_en a ra Jesús.

Nte ga ndønbahꝰ rá thuhu, bi 'yɛn'a ra Jesús

³³ —Nɛ guí pꝰhmbꝰ ran t'ɛdi mí hmam 'bꝰ maya'bꝰ ngue i ɛna: “Pɛ nu'bꝰ gá ndønbahꝰ rá thuhu Ojꝰ, guehma gui jꝰ'ts'a gá mamhbꝰ.” ³⁴ Pɛ nuya i jagä man'da ga xi ahꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Hin'yꝰ 'bɛ'a i sä gui ndønbahꝰ rá thuhu 'bꝰ ja a guí xihmbꝰ ni mijꝰ'ihꝰ ngue guín ndefꝰ da 'yɛc'yɛi a guí xihmbꝰ. Hingui sä gui ndømhbꝰ Ojꝰ, pɛ ngutho hingui sä gui ndømhbꝰ mahɛts'i, nguetho nu bꝰ mahɛts'i bí ja bꝰ rá ts'edi Ojꝰ. ³⁵ Nɛ xíngui sä gui ndømhbꝰ ra ximhäi, nguetho nɛcua i ja ua rá ts'edi Ojꝰ. Nɛ xíngui sä gui ndømhbꝰ ra hnini Jerusalén, nguetho rá hnini rá Thahni Ojꝰ a. ³⁶ Nɛ xíngui sä gui ndømhbꝰ ni yꝰhꝰ, nguetho 'dat'a Ojꝰ bi zän'na, nɛ xínga n'da ni xtꝰhꝰ sä gui sänzehɛhꝰ gue'bꝰ xꝰn t'axi o gue xꝰm pothi da gohi. ³⁷ Pɛ nu'bꝰ ja a guí xihmbꝰ ni mijꝰ'ihꝰ, “da zä,” ga ɛmhꝰ 'bꝰ da zä, “hin da zä,” ga ɛnthohꝰ 'bꝰ hin da zä. Pɛ gátho mi'da yꝰm hma bí nɛxpꝰ ja rán 'yomfɛni ra zĩthꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi 'yɛn'a ra Jesús hin ga cos'hꝰ 'bꝰ ja a da t'ørcahꝰ

³⁸ Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'ahꝰ gá 'yøhmbꝰ 'bɛ'a bi sih mam bombøtahꝰ ngue: “Nu'bꝰ n'da ra jꝰ'i di ts'onba rá dä rá mijꝰ'iui, pɛ nɛ a da mba ma ts'onbi rá dä. Nɛ nu'bꝰ rá ts'i da 'yøcpe, ngutho nɛ'a xin da t'øcpa rá ts'i.” ³⁹ Pɛ nuya i jagä man'da ga xi ahꝰ ya, ngue nu'bꝰ 'bꝰ a n'da in nde di ɛn'nahꝰ, pɛ o guí sꝰhmbꝰ a. Nɛ nu'bꝰ 'bo'o da mbɛp'ahꝰ 'danguadi ni hmihꝰ, gui unhdꝰ man'da nguadi da mbɛp'ahꝰ. ⁴⁰ Nɛ nu'bꝰ 'bo'o da zix ahꝰ bꝰ 'bꝰh ra zɛ'mi ngue da gꝰn'na ni pahnihꝰ, pɛ nɛ a ni cotohꝰ gui unhdꝰ. ⁴¹ Nɛ nu'bꝰ i si ahꝰ gui tuspahꝰ rá 'bɛni n'da ra jꝰ'i n'da ora, xꝰn ho 'bꝰ nyo ora gui tuxhꝰ a rá 'bɛni. ⁴² Nɛ hønt'a go to'o da 'yä ahꝰ 'bɛ'a i honi, dami unhdꝰ. Nɛ nu'bꝰ 'bo'o da mip'ahꝰ 'bꝰ ja a guí pɛs'hꝰ, pɛ xꝰn ho 'bꝰ gui unhdꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ga huɛc man sꝰihꝰ, bi 'yɛn'a ra Jesús

⁴³ —Nɛ a n'da ram hma maya'bꝰ i ɛna: “Dami huɛc ni amigohꝰ nɛ gui ɛcpa nin sꝰihꝰ,” mí t'ɛn'ahꝰ. ⁴⁴ Pɛ i ja man'da

ga xi ahꝰ, ngue gui huɛc nin sꝰihꝰ, gan yꝰmanhohꝰ ɛ man yꝰ ts'ore nangue ahꝰ, nɛ gui 'yørpahꝰ ran ho to'o di ɛc'ahꝰ. Nɛ dami 'yäfꝰ rá mate Ojꝰ ɛ to'o i numan'ɛ ahꝰ nɛ ɛ di ɛn'nahꝰ, bi 'yɛn a ra Jesús. ⁴⁵ Nɛ nu'bꝰ ngubꝰ gui 'yøthꝰ, 'da'angu gá 'yøthꝰ a ma Tahꝰ 'bꝰpꝰ mahɛts'i ngue bá penh ra 'ye nɛ ra hyadi. Pɛ hinga hønꝰ 'bꝰ ɛ yꝰ hocjꝰ'i gue i so ra 'ye nɛ ra hyadi, pɛ nɛpꝰ i 'bꝰh yꝰ ts'om'bäi, bi 'yɛna. ⁴⁶ Pɛ nu'bꝰ hønt'ɛ to'o di huɛc'ahꝰ guidí huɛjꝰ, 'bɛ'a gue gá tꝰhmbꝰ 'bꝰ ngubꝰ gá 'yøthꝰ. Pɛ nɛ n'dat'a gá 'yøthꝰ ɛ yꝰ ziyate hyacahäi. ⁴⁷ Pɛ ha guí ɛmhꝰ xꝰn ho guí øthꝰ 'bꝰ hønt'ɛ ni cuhꝰ guidí zɛnguahꝰ. Nu'bꝰ guin jahꝰ bꝰ, 'da'angu guí øthꝰ ɛ i thꝰnde yä ojꝰ zɛhɛ. ⁴⁸ Pɛ nde'bꝰ xꝰn hotho gui 'yøthꝰ, nguetho xꝰn hotho Ojꝰ ma Tahꝰ bí 'bꝰpꝰ mahɛts'i, bi 'yɛmp'ɛ yä xädi ra Jesús.

6

Hin ga øthꝰ ran 'yɛts'i 'bꝰ dí øthꝰ yꝰn t'øt'e xꝰn ho

¹ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛmp'ɛ mi 'bꝰpꝰ:

—Pɛ nu'bꝰ guí øthꝰ rá 'bɛfi Ojꝰ, hin gui 'yøthꝰ da 'yɛs'a ni mijꝰ'ihꝰ, nguetho hin te di 'da ahꝰ ma Tahꝰ 'bꝰpꝰ mahɛts'i 'bꝰ din jabꝰ gui 'yøthꝰ, bi 'yɛn'a. ² Nɛ nu'bꝰ guín nde gui fäxhꝰ n'da ra hyoya, hin gui 'yøthꝰ ngue da nu ahꝰ yꝰ jꝰ'i, tengu øt'ɛ di yorpa a im bɛni 'bꝰ di un'na n'da ran t'unni yꝰ hyoya, ngue di um bꝰ ja yꝰ nijꝰ o guerpꝰ ja yꝰ 'yu ngue in nde da 'yɛspa yꝰ jꝰ'i 'bɛ'a i øt'e. Majuꝰni dí xi ahꝰ, ya hønt'a ran 'yɛts'i bi dꝰha 'bꝰ ngubꝰ i øt'e, bi 'yɛna. ³ Pɛ nu'bꝰ i ja a guí nde gui unhdꝰ n'da zi hyoya, nde'bꝰ hin gui xihmbꝰ ɛ mi'da 'bɛ'a gá 'yøthꝰ. ⁴ Nɛ man'da xꝰn ho 'bꝰ hin njon da nu 'bɛ'a guidí unhdꝰ, pɛ go da nu Ojꝰ ma Tahꝰ, nɛ i ja 'bɛ'a din 'da ahꝰ bꝰya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hingui yoho guim bɛmhꝰ 'bꝰ guí yꝰhꝰ Ojꝰ

⁵ Nɛ man'da dí xi ahꝰ:

—Nu'bꝰ guí yꝰhꝰ Ojꝰ, o guí øthꝰ tengu i øt'ɛ di yorpa a im bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nu'ɛ, i 'bꝰpꝰ ja yꝰ nijꝰ nɛpꝰ ja yꝰ xo'yu, ɛna i yꝰhꝰ Ojꝰ pɛ hønt'a ran 'yɛts'i im bɛni. Majuꝰni dí xi ahꝰ, hønt'a ran 'yɛts'i bi dꝰha nangue 'bɛ'a i øt'e. ⁶ Nɛ nu'bꝰ guí yꝰhꝰ Ojꝰ

gui mbähä b_u njon da nu ah_u, p_e Oj_a ma Tah_u go i nu ah_u n_e di 'da ah_u 'b_e'a gui äf_u a, i ξ na.

⁷ P_e hinga guexta'a ram hma gui mamhb_u ngue nte ní mba tho 'b_u gui y_ah_u Oj_a, tengu i σ t'_u t_en y_u oja zeh_e. N_e sä im b ξ ni i σ 'a Oj_a 'b_e'a im ma 'b_u x_un ngu i xifi. ⁸ N_e o gui σ th_u tengu i σ t'_u, nguetho nu Oj_a ma Tah_u ya i p_adi 'b_e'a gätho gui homhb_u gue'b_u hinga ná äf_u, i ξ na. ⁹ P_e guim b ξ mh_u 'b_u gui y_ah_u Oj_a 'da y_um hma tengu dí xi ah_u ngue:

Nuya ma Ta ahe gui 'b_up_u mah ξ ts'i.

Da hnumansu ni thuhu.

¹⁰ N_e dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

N_e da t' σ t' ua ni pähä ua ja ra häi tengu tho i t' σ r_up_u mah ξ ts'i.

¹¹ N_e dami 'daje ran ts'ihm ϵ dí homhb_e ra pa i jab_u ya.

¹² Dami punga ma ts'oquihe, tengu thoho b_u na punbahe ϵ i σ rcahe ran ts'o.

¹³ N_e o gui hegahe da daje ran ts'o, p_e dami y α nje nangu ran ts'o.

Nguetho nu'i gra hmuts'ut'abi, gä di manda ua ja ra häi ni ts'edi, n_e i ja ni ts'edi mixte nj α m'b_u da guadi gätho y_u pa maz α i.

N_e h σ nt'a dí xi'ahe ya.

¹⁴ Nguetho nu'b_u gadí punbah_u y_u ts'oqui ni mij α 'ih_u, ngutho da 'y σ t'ah_u Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah ξ ts'i, di pun'na ni ts'oquih_u. ¹⁵ P_e nu'b_u hin gadí punbah_u ni mij α 'ih_u, n_e ah_u hin di pun'nah_u Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah ξ ts'i 'b_u, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

Hin gui 'yuhmb_u 'b_u gui ϵ t' y_un ts'ihm ϵ 'b_u guín y α h_u Oj_a

¹⁶ —N_e nu'ah_u, nu'b_u gui nde gui 'y ϵ t' nin sihm ϵ h_u n'da ora ngue guim b ξ mh_u Oj_a, o gui σ th_u tengu σ t'_u di yorpa a im b ξ ni. Nu'_u i ut y_u j α 'i 'b_e'a σ t'_e, nde'a dí hnumanho, p_e h σ nt'a ran 'y ϵ ts'i bi d α ha nangu 'b_e'a bi 'y σ zeh_e, bi 'y ξ n'a ra Jesús. ¹⁷ P_e nu'ah_u, 'b_u gui ϵ t' nin sihm ϵ h_u ngue guim b ξ mh_u Oj_a, p_e gan 'yomanhoh_u tengu'b_u ya gán sihm ϵ h_u. ¹⁸ N'dahma njon da b α di 'b_e'a gá 'y σ th_u gue gá 'y ϵ t' nin sihm ϵ h_u, n_e h σ nt'a Oj_a ma Tah_u i nu'ah_u 'b_e'a gá 'y σ th_u, n_e i ja 'b_e'a di 'da ah_u b α ya, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

Gui hyomhb_u 'b_e'a dí n ϵ cmanho b_u mah ξ ts'i

¹⁹ N_e man'da bi man ra Jesús, bi 'y ξ na:

—Hin gui muns'h_u 'b_e'a gdám m ϵ mb ϵ tih_u ua ja ra ximhäi, nguetho nuua i 'b_uh y_u zu'u ϵ ngue di ts'oni 'b_e'a gätho gui p ϵ s'h_u, n_e ja'b_u da boxjua, n_e ja'b_u da b ϵ ah_u y_u b ϵ . ²⁰ P ϵ gue gui hyoni gui x α nth_u 'b_e'a dí hnumanho ah_u b_u mah ξ ts'i. Nguetho hin te dim 'b ϵ p_u, hin da y α r_up_u y_u b ϵ ngue da b ϵ ah_u 'b_e'a gui p ϵ s'h_u b_u, n_e hin da boxjua, n_e njo'o b_u y_u zu'u ϵ ngue di ts'oni. ²¹ Nguetho h σ nb_u i ja ním p ϵ 'ts'i n'da im b ξ n rá mb α i n'da. Nu'b_u guecua ja ra ximhäi i ja 'b_e'a i p ϵ 'ts'a n'da, h σ nt'ua im b ξ n a n'da, n_e nu'b_u guep_u mah ξ ts'i, guep_u im b ξ n a n'da 'b_u, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

Ran n ϵ qui ní mb α i n'da

²² N_e x σ bi 'y ξ na:

—N_e nu'b_u h σ nt'a x_un ho guím b ξ mh_u n_e gui σ th_u, din ja ah_u tengutho 'b_u n'da ra j α 'i x_un ho rá dä, i handi x_un ho ran n ϵ qui, din jab_u ni mb α ih_u. ²³ P_e nu'b_u hinga gue'a guím b ξ mh_u, sä gui ξ mh_u i ja ah_u ran n ϵ qui, p ϵ gue x α m 'b ϵ xui thoho ni mb α ih_u, tengutho 'b_u n'da ra j α 'i ngue hingui ho rá dä, n_e x α m 'b ϵ xui thoho b_u i handi, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

Hin di yoho y α hmu n'da

²⁴ N_e x σ bi 'y ξ na:

—N_e hingui sä dim 'b_u i yoho y α hmu n'da ra 'y ξ h_e. Nguetho nu'b_u yoho y α hmu i 'b_u a n'da, nu'a n'da da numanho, n_e nu'a man'da hin da numanho. Uague nu'a n'da da hyumbi dim p ϵ hmi a, p_e nu'a man'da da zocpa thoho rá 'b ϵ fi a. Janangu'e'a hingui sä yoho y α hmu da d ϵ n'na n'da. Hingui sä da 'y ϵ mp Oj_a rá Hmu 'b_u i numanho ϵ y_u mb ϵ ti, nguetho tengu'b_u rá hmu a ra mb ϵ ti, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

Oj_a di jamansu y α 'y ϵ c'y ϵ i

²⁵ —Janangu'e'a dí xi ah_u, hin go guim b ϵ nseh_u 'b_e'a gui sih_u ngue gdám 'b α hmb_u, n_e xín guim b ξ mh_u 'b_e'a gui hyeh_u. P_e guim b ξ mh_u ngue man'da di muui ni teh_u xinda gue ϵ nin ts'ihm ϵ h_u, n_e man'da di muui ni j α 'ih_u xinda gue ϵ ni heh_u, bi 'y ξ n'a ra Jesús. ²⁶ Dami nuh_u y_u doja i 'yo h σ nb_u go hap_u, n_e hin'y_u y α hu α hi, n_e xín te i p ϵ 'ts'i, p_e

dí xi ah_u, nu Oj_a ma Tah_u bí 'b_up_u mah_ets'i gátho i 'u_in_u. Ne nu ah_u, man'da di mu ah_u xinda gue _u y_u doja, bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁷ Ne ha guím b_emhb_u man'da nya'a gam 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi 'b_u _emm_e guím b_endumb_uih_u 'b_e'a gátho guidí 'b_ehmb_u.

²⁸ Ne hanja _emm_e go guím b_enseh_u nangue ni heh_u. X_ogue ts'utho guí _ec'y_eih_u, bi 'y_en'a ra Jesús. Pe dami nuh_u y_u d_oni i ja b_u d_apo, ne nu' _u hingui dim p_efi ne xingui di hoc y_u he. ²⁹ Pe dí xi ah_u, man'da mahotho y_u d_oni xinda gue a rá he ra ts'ut'abi Salomón ngue mí he 'b_u mi ja rá ts'edi, bi 'y_en'a ra Jesús. ³⁰ Ne ngub_u bi 'y_ot'a Oj_a nangue y_u d_oni, mahotho nám pa ya, ne nixudi da mba nts'equi ne da t'udi. Janangue'a guim b_emhb_u, man'da x_un ho da 'y_ot'ah_u Oj_a xinda gue _u y_u d_oni, bi 'y_en'a. ³¹ Janangue o guí _emhb_u: “B_e'a hmaha ga sih_u.” Uague: “B_e'a hmaha ga heh_u.” ³² Nguetho nu' _u i th_ande y_u o_ja zeh_e, gue'a z_ai i hon' _u, p_e nu'ah_u i 'b_up_u ni Tah_u b_u mah_ets'i, ne i p_adi 'b_e'a gá guidí 'b_ehmb_u, bi 'y_en'a ra Jesús. ³³ Janague'a nu ah_u, m'bet'o thoho gan umhb_u di manda ah_u rá ts'edi Oj_a, ne gui hyomhb_u n'da ra hogamb_ui nangue rá p_ahä Oj_a, ne nub_uya di 'da ah_u 'b_e'a gátho gui hyomhb_u. ³⁴ O guím b_endumb_uih_u, o guí _emhb_u: “B_e'a da zä ga _oth_u 'b_u nixudi.” P_egue gui t_omhb_u, 'b_e nixudi ja gui p_ahmb_u b_uya 'b_e'a da zä gui 'y_oth_u. N'da pa ngu n'da pa i ja 'b_e'a din ja, bi 'y_en'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi ma hingui ho ran y_api

¹ —“Nuna bi 'y_ot' y_u ts'oqui,” hin gui 'y_emhb_u, n'dahma hinga gue'a dí ts'ep'ah_u a, bi 'y_engähe ra Jesús. ² Pe nu' _u guidí y_af_u _u mi'da ngue guím b_emhb_u h_onse ah_u x_un ho ah_u, p_e Oj_a hin da numanho ah_u 'b_u. Ne 'da'ingu da 'y_ot'ah_u Oj_a tengu gá 'y_orpa_u _u gá y_af_u, bi 'y_ena. ³ Hanja bi zä gá nurpa_u ra zi häi i o rá dä ni mij_a'ih_u, ne hin go guí p_ahmb_u i o ra x_ecza ni d_ah_u. In jab_u ní nequi ni ts'oquih_u. ⁴ Ne ha da zä gui xihmb_u ni mij_a'ih_u: “Mba ga hap'a ra häi o ni dä,” sä gui 'y_em_u, ne go man'da x_un ndoho ra x_ecza i o ni d_ah_u. ⁵ _emm_e guidí y_orpa_u a gui _oth_u. Pe nde' _u m'bet'o gan hoj_u nangue

y_u ts'oqui guidí hoseh_u, janangue'a da zä gui hy_amp'ah_u ra häi o rá dä ni mij_a'ih_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁶ O guidí unhd_u a x_un ho _u y_u fo'yo, ndetho da za ah_u. O gue' _u guidí unhd_u a di muui _u y_u ts' _udi, ndetho da n_em b_u häi, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nu' _u ja da t'äp'a Oj_a di uni

⁷ Ne x_o bi 'y_emp' _u:

—Dami 'y_af_u Oj_a 'b_e'a guí homhb_u, ne nu'a di 'da ah_u. ⁸ Nguetho nu'a to'o da 'y_adi, Oj_a di un'na bi 'y_api. Ne nu'a to'o ja a i honi, di und Oj_a a i honi. Ne nu'a to'o da hyoni da socpa n'da ra goxthi njut'i thoho, Oj_a da xocpa a, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁹⁻¹¹ Pe nu'ah_u madague' _u gy_u ts'om'b_aih_u, xinga n'da ah_u guidí unhd_u ra do ni t' _uhni_u 'b_u i ä'ah_u ra hm_e, ne xing ra c' _ey_a guidí unhd_u 'b_u i ä'ah_u ra hu_a, p_e h_ont'a x_un ho guidí unhd_u ni t' _uhni_u. Ha maguet'a Oj_a ma Tah_u 'b_up_u mah_ets'i ngue hin di 'da ah_u x_un ho 'b_u ja a guí äf_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹² Ne nu' _u guí nde da 'y_ot'ah_u ran ho ni mij_a'ih_u, nde' _u gui 'y_orpa_u ran ho. Gue'a nam b_on'a rán t' _edi ra Moisés ne rám hma y_u p_ongahy_a maya'b_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

N'da ran t'uti nangue ra goxthi ne y_u 'yu

¹³⁻¹⁴ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Nu'a ní y_at'a n'da b_u ja ra te maz_ai, tengu' _u n'da ra goxthi x_un ts'it'i, uague n'da ra t' _u'yu, ne hingui ngu y_u j_a'i i numanho da thop_u. Pe dami hyomhb_u gui c_uth_u b_u. Nguetho nu'a ra goxthi x_un ndoho ne ra d_a'yu ní zix a n'da b_u ja ran _ubi maz_ai, ne x_un ngu _u y_u j_a'i i numanho da thop_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nda'a _u y_u hyäte p_ongahy_a

¹⁵ —Pe gam f_ahmb_u nangue y_u hyäte p_ongahy_a. Nu' _u i s_om b_u guí 'b_uhmb_u, sä _ot'e tengu' _u y_u d_e'yo ngue x_un ho, p_e nu y_u mb_ui tengu' _u n'da ra zate. ¹⁶ Ne da zä gui p_ahmb_u y_u hyäte p_ongahy_a nangue y_un t' _ot'e i _ot'e, tengu thoho y_u za da b_a a n'da nangue y_un dät'ä i z_up_u. Nguetho hin din z_up_u ja n'da ra za n'da ran dät'ä 'b_u hinga gue'a rá za a. ¹⁷ Pe nu ra za x_un ho i z_uh y_un dät'ä x_un ho, ne ngutho ra za hingui ho i z_uh y_un dät'ä hingui ho. ¹⁸ Nguetho nu'a ra za x_un ho hin da zä din z_up_u y_un dät'ä

ngue hingui ho, ne ngutho a ra za hingui ho hin njam'bu da zä din zäpü yän dät'ä xän ho. ¹⁹ Ne nu yu za hingui ho yän dät'ä, da mba nt'ets'i ne da t'udi. ²⁰ Janangue'a da zä gui pähmbu yu hyäte pöngahya nangue 'be'a da 'yöt'e, bi 'yän'a ra Jesús.

Nda'a u di manda rá ts'edi Ojq

²¹ Ne xø bi 'yän'a ra Jesús:

—Ne sä ena yu hmuju u 'da, pe hin da yäpü di manda rá ts'edi Ojq u. Pe hont'u majuani i øt' rá pähä ma Ta mahets'i da yäpü u. ²² Ne nu'bu bi zøn ra pa ran juanbi 'bu rán zegui, xän ngu da mbarqui da 'yängui: “Ma Hmu, nugähe dá mamhbe a nim hma, ne nangue ni thuhu dá hømhbhe thi yu zithu, ne nangue ni thuhu xän ngu yän t'øt'e mixte dá øthe,” da 'yängui. ²³ Pe nugä ga emp'u: “Njam'bu dá pä ahü. Dami 'uehmbu ua ja ma hmigä, gyu ts'om'bäihü,” ga embi, bi 'yän'a ra Jesús.

Hont'a go to'o in nde da 'yø a dí m ma, bi 'yän'a ra Jesús

²⁴ —Pe nu'a to'o i øh ma nde ne i øt'a ma pähägä, i øt'e tengu bi 'yöt'a n'da ran 'yohu ngue mí ja rán 'yomfëni ne bi hyø a n'da rá ngu bu ja n'da ra dongu xän juani. ²⁵ Ne bin ja n'da ra dajye, ne emme xän ngu yu dehe bi 'yugui, ne bá eh ran dahi xän ndoho mí nde xti yöt'a ra ngu. Pe him bi yöt'a, nguetho nu'a ra ngu mí høpü ja ra dongu xän ho. ²⁶ Pe nu'a to'o i ø'a dí ma ne hingui üpa ra güenda a, i øt'e tengu bi 'yöt'a n'da ran 'yohu ngue ra 'yambü, ne bi hyøh rá ngu bu mi ja n'da ra 'bomu. ²⁷ Ne bin ja n'da ra dajye ngue bi 'yuh yu dehe, ne ran dahi xän ndoho, ne bi yöt'a rá ngu. Ne emme nts'utho bin ja büya, bi 'yän'a ra Jesús.

Nu yu jã'i bi numanho rán xädi ra Jesús

²⁸⁻²⁹ Ne nu'bu mi gua a bi ma ra Jesús 'bu mí hyupü ja ra nyuni, nu yu jã'i mi huhmbu bu bi hyonya u.

—Haguen ja i xänbi xän ho, ne hinga ngubu i xängahü ma xänbathü bu ja ra nija, bi 'yän'u yu jã'i.

Nguetho nu'bu mi xänba ra Jesús, bi 'yuti ngue mi ja rá ts'edi xän ho a.

8

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu mi hëmb ra t'axca'ya

¹ Ne nu'bu mi gua a bi man ra Jesús, ne bi gapü ja ra nyuni büya, ne emme xän ngu yu jã'i mí numanho da denthoho mahøn'a. ² Ne bá e'a n'da ran 'yohu ngue mi hëmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu bu mí 'bäh ra Jesús, ne bi 'yëmbi:

—Gra Hmu, nu'bu ni pähä, da zä gui 'uec'i ts'u ran u dí hëmbi.

³ Ne nu ra Jesús büya bi uat rá 'ye bi dädi ne bi 'yëmbi:

—I jagä ra pähä ngue 'bex da zä i. Dami yäni.

Ne nu'bu mí 'yëmbi, 'bexgue bi yän'a ran 'yohu. ⁴ Ne nu ra Jesús büya bi hëcpa a ran 'yohu njon da xifi to'o a bi japi bi yäni, ne bi 'yëmbi:

—Ní mba bu 'büh yu mbäjä da nu i ngue ya bi yän i, ne gui un'na n'da ra 'bøts'e tengu i man yän t'ëdi ra Moisés, bi 'yän'a ra Jesús.

Ne ja bi thopü ra hnini Capernaum büya.

Ra Jesús bi hocpa rá 'yëhe n'da ra hmudofü

⁵ Ne nu'bu mí zøm bu ra hnini Capernaum a ra Jesús, 'bex bá e a n'da ra hmudofü ra mengu bu Roma, ne bin c'at'ui ne bi 'yäp ra mate, ⁶ bi 'yëmbi:

—Nu'i grä Hmu, nu n'da ma 'yëhe i 'bem bu ja ma ngu, i ts'a rá jã'i, hingui sä di 'yäni, emme xän 'doni, bi 'yëmbi.

⁷ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'a:

—Ga mba bu ga hoqui.

⁸⁻⁹ Pe nu ra hmudofü büya bi 'yëmbi:

—Hingui jatho gui mba bu ja ma ngu, grä Hmu, nugä hin dí säcä tengu e ne hin drä judiogä. Pe dí pädi ngue i ja ni ts'edi zehë, ngue nu'bu guim ma da yäni, ne 'bexgue da yäni, bi 'yëna. Tengu thohogä bin 'dac'i ts'u man t'ëdi, ne nu'bu i ja 'be'a dí xi u ma dofü ne'u ma 'yëhe, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, da zä guim mantho ua ne 'bexgue da yam büya, bi 'yän'a ra hmudofü.

¹⁰ Nu'bu mí 'yøh ra Jesús 'be'a bi man a ra hmudofü, bi hyonya thoho ne bi xi u min 'yohu:

—Majuani dí xi ahü, njam'bu xtä tängä n'da ma menguhü yu jã'i israel dyu judiohu

ngue xtám badi i ja ma ts'edi xun ho tengu na ran 'yohu, bi 'yɛn'a ra Jesús. ¹¹ Guim bɛmhbu a dí xi ahɛ, xun ngu yu ja'i ngue gátho na ndoho ra ximhái, ngue him ma mijudíohu, da 'yɛc'yɛigui ne da yurpu di manda rá ts'edi Oja, 'darbu dim 'buhmbu ma ngurpa bombotahu ra Abraham, ne ra Isaac ne ra Jacob. ¹² Pe xun ngu ma mijudíohu ngue yún sáhu xtán yurpu, pe man'da go da t'entru ja ra 'bexui u, ne din zom bu ne din guxpu yú ts'i, bi t'ɛmp'u yu ja'i 'bu mi 'yɛn'a ra Jesús.

¹³ Ne nubuya bi t'ɛmp'a ra hmudofui:

—Ní mba ni ngu, ya bin ja a gám ma nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'edi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ne 'bexgue bi yan a rá 'yɛhe buya.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Pedro

¹⁴ Ne nu'bu mí mbenc'a ra hmudofui buya, xø bi tho a ra Jesús, bi zøm bu rá ngu ra Pedro. Ne bi nu 'bem bu rá oi a rá suto ra Pedro, mi hɛmb ra pa. ¹⁵ Ne nu ra Jesús buya bi bɛndba rá 'yɛ, ne 'bex bi bøn a ra pa mi hɛmbi. Ne bi ndanc'a ra xisu buya, bi hyonba ra hme a ra Jesús ne u mín 'yohu, nguetho ya bi yan'a ra xisu buya.

Xun ngu yu hyɛnni bi hoc'a ra Jesús

¹⁶ Ne nu'bu mín xui buya xun ngu yu ja'i bá ts'i bu mi 'buh ra Jesús ngue min 'yohu yu zithu. Ne hont'a n'dare bi man ra Jesús, 'bexgue gátho bi hyøn a thi u yu zithu, ne bi hoc'u yu hyɛnni. ¹⁷ Gátho bin ja 'be'a bi man a ra pøngahya Isaías maya'bu ngue din ja 'bu mi 'yɛna: “Da du zɛhe 'be'a gátho xun hɛi dín nuhu, ne da nuse 'be'a gá man u dí hɛmfu,” bi 'yɛn'a ra Isaías 'bu maya'bu.

Yoho yun 'yohu ɛna da den'na ra Jesús

¹⁸ Ne nu'bu mín nu ra Jesús ngue ɛmme xun ngu yu ja'i mi 'bäpu, bi 'yɛmp'u yú xädi:

—Masque xun ho 'bu ga thohmbu 'danguadi ra dadehe, bi 'yɛna.

¹⁹ Ne nu n'da ra xänbate nijä bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dín nde ga ten'ni i hønba go hapu gui mba, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

²⁰ Ne bi dā a ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—Pe nu yu haho i ja yú ngu ne yu doja i ja hapu da 'yoi. Pe nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhái, hin'yu ma ngungä ua, bi 'yɛmthoho ra Jesús.

²¹ Ne xø bi 'yɛn'a man'da ra jä'i min 'yohu buya:

—Ma Hmu, dami tɔcpi ts'u, 'be ga äcä ts'u ma ta ne ga ten'na buya, bi 'yɛmbi.

²² Bi dā'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Tenga maha, nu'u xun du da 'yä u 'buru, tengu'bu ne u xun du u, bi 'yɛna.

Ra Jesús bi säyaba ran dāhi ne ra t'øthe

²³ Ne nu'bu mí gua'a man ra Jesús buya, 'bex bi hyu bu ja ra mbosa ne bi mbähä yú xädi, dí mba bu 'danguadi ra dadehe. ²⁴ Ne bi mbu'a n'da ran dāhi ts'edi bi 'yɛn ra dehe, ne ɛmme di thoni yu t'øthe, bi dons i ts'u ra dehe a ra mbosa. Pe nu ra Jesús mí aha, him bi 'yurpa ra güenda 'be'a midí ja ra dehe.

²⁵ Ne bi 'yä u yú xädi ne bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, dami nuhu, guin yanje, nguetho ya in nde ga tonthu mbo ra dehe, bi 'yɛmbi.

²⁶ Ne nu ra Jesús bi dādi:

—Hanja, ha ɛmme zi ts'utho guí ɛc'yɛigahu ngue i ja ma ts'edi, ne guín suhu.

Ne nubuya bi ndanc'a ra Jesús ne bi xi a ran dāhi ngue dín hɛ ne ra dehe, ne 'bexgue bin hɛ buya. ²⁷ Ne nu'u yun 'yohu buya bi hyonya thoho 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús.

—'Be'a di 'yɛt'ui na ran 'yohu, nguetho ne ran dāhi i ø'a i xifi, ne ra dehe i ø'a i xifi, bin 'yɛmzɛhe u.

Ra Jesús bi hoc'i yoho yun 'yohu min 'yohu yu zithu

²⁸ Ne nubuya bi zøm bu 'danguadi ra dadehe buya, ngueru ra xɛqui Gadara. Ne 'bex bá ɛpu yoho yun 'yohu ngue min 'yohu yu zithu, ne mán ts'utho u, tengutho u yu zate. Mí 'buru ja yun 'yägui u, janangue'a nu yu ja'i i su da thopu hänbu ja ran 'yägui. Ne 'bex bá ɛ'u yun 'yohu bin c'athu a ra Jesús, ne bi mbafi:

²⁹ —'Be'a gní 'yɛcua gra Jesús, rá Ts'unt'u i Oja. Ha cpi 'yɛhe gui ungahe, ne hinga na søn ra pa gui ungahe, bi 'yɛn yu zithu min 'yohu u yun 'yohu.

³⁰ Ne hinga yatho bu mi 'bu i 'da yu ts'udi.

³¹ Ne nu'u yu zithu buya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nu'bu guín nde gui hyønje thi, dami 'daje ran t'ɛdi ga cæthe nu 'yo yu ts'udi, bi 'yɛn'u:

32—Ni mbähä, dami cuthu nu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ nu yu zĩthu buya bi bõm bu ja rá mbui u yun 'yohu, nɛ 'bexgue bi yurpu 'buh yu ts'udi. Nɛ nu yu ts'udi buya bin tihi nɛ bi gɔpu ja ra nguani, him bi zä bin säya, nin uɛm bu ja ra dehe, bim 'beru. 33 Nɛ nu'u mi fá u yu ts'udi buya, 'bexgue bi mba n'dihi bu ja ra hnini, nɛ nu'bu mi zõm bu, bi mam buya ngue 'be'a bin ja nangue u yun 'yohu min 'yohu yu zĩthu, nɛ nangue u yu ts'udi. 34 Nɛ bá ɛh yu mɛngu bu ra hnini buya, bi zõpu 'bäh ra Jesús, nɛ nts'edi bi 'yãp ra mate ngue da mbengui, nguetho him bi numanho 'be'a bi 'yõt'a.

9

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu xĩ ts'a rá ja'i

1 Nɛ nu ra Jesús buya, xõ bá hu mahõn'a ra mbosa, bá peng bu 'danguadi ra dadehe. Bi zõm bu ra hnini mi 'bui. 2 Nɛ bá thunba bu man'da ra hyenni mahõn'a, ngue n'da ran 'yohu bá 'yox ra 'beza nguetho midĩ ts'a rá ja'i. Nɛ 'bexgue mí pã a ra Jesús mí ɛc'yɛi u ngue i jase rá ts'edi, janangue'a bi 'yɛmp'a ra hyenni:

—O te guím bɛni n'yõ, nguetho ya dá pun'na ni ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

3 Nɛ nu'u 'da yu xänbate nija buya, nu'bu mi 'yõde 'be'a bi man ra Jesús, 'bex bi bɛn u:

—Nuna ran 'yohu hingui ho i øt' na, ha hinga hõnt'a Oja sä di punba n'da, mi ɛnse u.

4 Pɛ nu ra Jesús 'bex bi badi 'be'a mim bɛn'u yu xänbate nija, nɛ bi 'yɛmp'u:

—Hingui ho guím bɛmhbu mbo ni mbuihu, ngue guí ɛmhbu hingui ho 'be'a dá øt'ä, bi 'yɛna. 5-6 Ha guím bɛmhbu nte ní mbatho dá xicã ran 'yohu, ngue rá ts'oqui ya dá punbi. Ha guím bɛmhbu man'da xquĩ pãhmbu i ja ma ts'edi 'bu ga xifi da ndants'i, din 'yo. Pɛ nuya ga ut'ahu ngue i ja man t'ɛdigã ua ja ra häi ga punba yá ts'oqui yu ja'i, nugã ngue dán ja'igã ua ja ra ximhäi, bi 'yɛmp'u.

Nɛ xõ bi 'yɛmp'a ran 'yohu i ts'a rá ja'i buya:

—Dami ndants'i, cax ni fiidi, ní mba ni ngu, bi 'yɛmbi.

7 'Bex bi ndanc'a ran 'yohu mi ts'a rá ja'i, bi mba rá ngu. 8 Nɛ nu'bu mín nu yu ja'i 'be'a bi 'yõt'a ra Jesús, bin su nɛ bi 'yɛspa Oja nangue a n'da ra ja'i bin t'un'na ran t'ɛdi ngue di punba yá ts'oqui yu ja'i.

Ra Mateo bi den'na ra Jesús

9 Nɛ nu'bu mi bõm bu ra Jesús, bi thopu mi hucã bu dí hacã ra renta, drá hyaçahäigã ngue drá Mateo, nɛ bi 'yɛngui:

—Dami tengui.

Nɛ nubuya dá ndangui nɛ dá tenni.

10 Nɛ nubuya 'darbu dán sihmegãhe ra Jesús yá xädigãhe a ya. Nɛ bi zõm bu xun ngu yu ziyate hyaçahäi nɛ yu ts'om'bäi, 'darbu dá huhmbe bu dán sihmehe. 11 Nɛ nu yu fariseo buya, ngue im bɛni hõnse xun ho, 'bu mi nu 'be'a bi 'yõt'a ra Jesús, bi 'yängãhe ngue yá xädigãhe buya:

—Hanja in jabu ni xänbatehu 'darbu i sihmehu yu ziyate hyaçahäi nɛ yu ts'om'bäi, bi 'yɛn'u.

12 Nu'bu mí 'yõt'a ra Jesús 'be'a bi man u, bi 'yɛmp'u:

—Hingui honi to'o da mbäx u im bɛnse xun zaqui tengu ahü, pɛ hõnt'u i pãse xun bõca i honi to'o da mbäx u tengu ya i nde da dɛngui, bi 'yɛmp'u. 13 Ní mbähä bán xähmbu bu ja ni søcuãhu 'be'a nam bõn'a rá m hma Oja ngue i ɛna: “Pɛ nugã man'da dí numanho 'bu gui 'yõthu ran huɛcate xinda gue u yu 'bõts'e guidĩ 'daju,” i ɛn Oja, i ɛm bu ja yá søcuã Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ nugã him bá ɛcã gan zon'du im bɛnse xun ho, pɛ bá ɛcã gan zon'du i pãdi hingui ho, janangue da zä di päh yün 'yomfɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'u yu fariseo.

Ra Jesús bi ma nda'a ní pa da 'yɛt' yün sihme yá xädi

14 Nɛ n'da ra pa buya bi zõm bu 'buh ra Jesús yá xädi ra Xuua Nxixya, nɛ bi 'yänni:

—Hanja dí ɛ't'ãhe man ts'ihme, nɛ yu fariseo, pɛ nu ni xädi hingui ɛ't' yün ts'ihme u, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

15 Ra Jesús bi man'a n'da ran t'uti 'bu mi dadi, bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'u i 'burpu ja ran thãti hin da du yá mbui, nguetho 'burpu a ran 'yohu din thãti. Pɛ da zõn ra ora da ts'ispa a ran 'yohu, nɛ ja da 'yɛt' yün ts'ihme buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16 Pɛ nu'a din xä ɯ ma xädigä hin da bõmanho 'bɯ nɛ'a ram hma maya'bɯ da dɛn ya, bi 'yɛna. Tengutho'bɯ n'da ra 'ya'bø't'e 'bɯ dí 'bø't'a ra 'bø't'e ma'da'yo, hin da bõmanho, nɛ nu'a ra 'bø't'e ma'da'yo di ts'on a ra 'ya'bø't'e. 17 Nɛ tengutho i øt' yɯ ja'i 'bɯ da xit' ra gui'uva ma'da'yo bɯ ja ra 'yambot'asɛi, da fø'a nɛ dim fäni. Janangue i xit'a ra gui'uva ma'da'yo bɯ ja ra mbot'asɛi ma'da'yo, nɛ hin da føgue nɛ hin dim fäni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ yá xädi ra Xuua.

Ra Jesús bi xoxa n'da ra hmute xí du, nɛ bi hoc'a n'da ra xisu mi hɛmb ra mbäji

18 Nɛ nu'bɯ mí yəhɯ ɯ, 'bɛxgue bi zøm bɯ n'da ra ngərpi bɯ ja ra nija, nɛ bin danyahmu bɯ mí 'bäh ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Bi du n'da ma t'ixu, 'yørqui ts'ɯ ra mate ga mbɛ gui cäx ni 'yɛ, nɛ da dambɛni.

19 'Bɛx bi mba a ra Jesús, bi dɛn'na bi du rá t'uhni. Nɛ gätho dá mbäcähe dyɯ xädigähe.

20 Nɛ nu'bɯ má mbähmbe bɯ 'yu, hin da ná sømhbɛ bɯ ja rá ngu a ra ngərpi, bi zəje n'da ra xisu ngue ná 'dɛ'mayo njɛya min 'youi ra mbäji. Bi hyän bɯ rá xətha ra Jesús nɛ bi dərpa rá nyəni rá pahni. 21 Nguetho mí ɛnse ra xisu: “Go høntho ga thərpa rá pahni, ya da yəngui.” 22 Nɛ nu'bɯ mi dərpa rá pahni ra Jesús a ra xisu, 'bɛx bi nyɛ a ra Jesús, bi nu a ra xisu nɛ bi 'yɛmbi:

—Damin johya gra xisu, ya bi yən i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmbi. 'Bɛxgue gue'a ra ora bi yən'a ra xisu bəya.

23 Nɛ bi tho a ra Jesús bəya, dá søngähe bɯ rá ngun'a ra ngərpi, nɛ mí 'bɯpɯ yɯ mbɛ'bida nɛ xən ngu yɯ ja'i mi 'bɯpɯ ngue mí ɛna xtá 'yäh ra hmute xí du. 24 Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami pømhbɯ thi, nguetho nuna ra hmute him bi du, nɛ i ətho, bi 'yɛmbi.

Pɛ bin thetho ɯ yɯ ja'i 'bɯ mi 'yø a bi xifi, nguetho mi pə ɯ ya xí du ra hmute. 25 Nɛ nu'bɯ mi bøn'ɯ yɯ ja'i bəya, bi thopɯ mbo mi 'bɛn a ra hmute ra Jesús, nɛ bi bɛndba rá 'yɛ 'bɛx bi ndanc'a n'dihi ra hmute. 26 Nɛ gätho na ndoho ra xɛqui bɯ bi 'yø ɯ yɯ ja'i 'bɛ'a bin ja.

Yoho yɯ xädä bi hoc'a ra Jesús

27 Nɛ bi bøm bɯ rá ngu a ra ngərpi a ra Jesús. Nɛ bi dɛnni yoho yɯ xädä, nɛ i mba't' bɯ ni mba:

—Dami huɛgä'be, gram bom'bɛto i ra David, bi 'yɛmbi.

28 Nɛ bi zøm bɯ ja ra ngu a ra Jesús, bi dɛn'ndɯ yɯ xädä. Nu ra Jesús bi 'yänni:

—Ha gui ɛc'yɛiui i ja ma ts'ɛdigä ngue ga xoc'a ni däui, bi 'yɛn a ra Jesús.

—Dí ɛc'yɛi'be ngue i ja ni ts'ɛdi, gra Hmu, bi 'yɛn ɯ yɯ xädä.

29 Nu ra Jesús bəya bi dərpa yá dá nɛ bi 'yɛmbi:

—Din ja tengu a gá 'yɛc'yɛiui, bi 'yɛmbi.

30 Nɛ 'bɛx bi xo ɯ yá dá. Nɛ nu ra Jesús bəya bi hɛcpa ɯ yən 'yohɯ, bi 'yɛmbi:

—Njon gui xihmi 'bɛ'a dá øt'au.

31 Pɛ høntho bi bøm bɯ yɯ xädä, 'bɛx bi xih yɯ ja'i 'bɛ'a bi 'yørpa ra Jesús.

Ra Jesús bi xocpa rá nde n'da ra gore

32 Nu'bɯ mi bøn ɯ yɯ xädä, xø bá ts'inba man'da ran 'yohɯ a ra Jesús. Midí goreba n'da ra zithu min 'youi. 33 Nu ra Jesús bəya bi hyønba thi ra zithu min 'youi a ra gore, 'bɛx bi nyə a bəya. Nu yɯ ja'i bəya bi hyonya thofo 'bɯ mi nu a bin ja, nɛ bi 'yɛna:

—Hinjəm'bɯ xtá nuhɯ ua ja ma häihɯ ra Israel tengu dí nuhɯ ya, bi 'yɛn ɯ.

34 Pɛ nu ɯ yɯ fariseo sä i ɛna:

—Nuna ran 'yohɯ i høn a thi yɯ zithu nangue rán t'ɛdi bi un'na rá hmu yɯ zithu, sä i ɛn ɯ.

Bi huɛc yɯ ja'i ra Jesús

35 Nɛ nu ra Jesús nzai mi pa bɯ ja yɯ hnini nɛ min xänbate bɯ ja yɯ nija, nɛ mim mam bɯ ran ho ma'da'yo ngue 'bɛpɯ ní manda rá ts'ɛdi Oja. Nɛ midí hoqui hønt'a go man ɯ mi hɛmb yɯ ja'i. 36 Nɛ bi huɛc'ɯ yɯ ja'i a ra Jesús nguetho mi 'bɯi tengu'bɯ yɯ dɛ'yo 'bɯ njon midí jamansu, i 'yodumbɯi thofo. 37-38 Nɛ bi 'yɛngähe ngue yá xädigähe:

—Majuəni dí xi ahɯ, xən ngu yɯ ja'i i 'bɯi ngue dí döp rá mbɯi Oja 'bɯ 'bo'o da xifi nangue'a, pɛ hingui ngu i 'bɯi ngue da xifi. Nde'bɯ gui 'yäfɯ Oja di un ra 'bɛfi mi'da da mbäx'a rá 'bɛfi. Tengu'bɯ i ja n'da ra huəhi xɯ 'yot'i, nɛ hingui ngu yɯ mbɛfi, nɛ da 'yöp'a ra mehuəhi mi'da yɯ mbɛfi 'dahma da xoc'a n'dihi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10

Nu ra Jesús bi zänni 'de'mayoho yá xädi

¹ Nε nu ra Jesús baya bi zängahe dí 'de'mayoho gähe yá xädigähe, nε bi 'daje rán t'ɛdi ga hómhbε thi yu zı̄thu nε ga hoje 'be'a gä nin u i hεmb yu ja'i.

² Nε nugähe 'de'mayoho bi zängahe, m'bet'o ra Simón, gue'a ra Pedro, nε'a ra Andrés rán 'yohu a ra Pedro. Nε ra Jacobo nε a ra Xuua rán 'yohu a ra Jacobo, ngue gätho yoho yá ts'unt'u ra Zebedeo u. ³ Nε ra Felipe, nε ra Bartolomé, nε ra Tomás, necä dra Mateogä ngue min haçahäigä, nε ra Jacobo rá ts'unt'u ra Alfeo, nε ra Lebeo ngue gue'a rá thuhu ra Tadeo; ⁴ nε ra Simón t'εmbi ra cananista; nε ra Judas Iscariote, gue'a xí dā a ra Jesús. Nε guecähe 'de'mayoho bi huangähe ra Jesús.

Bi mbεn'du yá xädi da mamp'a rām hma

⁵ Nε nu'bu mí zängahe dí 'de'ma yohogähe bi 'yεnje:

—Nuya hin gui mbähä bu i 'bu u him ma mijudíohu, dyu israelhu. Xinga gueru ra xequi Samaria gui mbähä. ⁶ Pε nuya gui mbähä bu 'bu u ma menguhu yu israel. Nu'u i 'bui tengu yu de'yo bi 'beh ra 'yu in nde xtán donspu ja ran dāte. ⁷ Nε nubu hapu gui mbähä gui 'yεmfu: “Damin umhbu ya ngue di manda ahū rá ts'edi Oja,” bi 'yεngähe ra Jesús. ⁸ Gui hoju u i hεmp'a ra t'axca'ya, nε hont'a go man u i hεmb yu ja'i, nε gui xoxhu u xon du, nε gui hyomhbu thi yu zı̄thu in 'yohu 'da yu ja'i. Nε nu'bu gui 'yothu u, hin gui 'yäh nin zäbihu, nguetho hin dá pä ahū a ma ts'edigä, bi 'yεngähe ra Jesús.

⁹ Nε hin te ma mbeti gui hyaxhu 'bu gä mbähä, bi 'yεngähe. ¹⁰ Nε xın ni tu'doza gui tuxhu, nε hont'a ni he gui hehu nε hont'a ni thıxfani gui 'yuthu, nε hin'yu 'be'a gui hyaxhu, nguetho nubu gui sómhbū i ja nin t'ɛdi ngue da zimanho ahū u.

¹¹ Nε nu'bu gä sómhbū bu ja yá hnini ma mi israelhu gui 'yänhdū hapu 'bu a n'da ran 'yohu ngue ra hocja'i nε nu'a gätho yu ja'i i numansu a. Nε gueru gam 'buhmbū bu, jague'bu gui thohmbū bu man'da ra hnini mahon'a, bi 'yεngähe ra Jesús. ¹² Nu'bu gä sómhbū bu ja rá ngu, gui zεnguahū, gui 'yäfu rán japi Oja nangue'a. ¹³ Nε nu'bu rán

säui a da 'yot'ahu u yu mengu bu hapu gui sómhbū, Oja di un rán japi gä 'yäfu baya. Pε nu'bu hin'na, tengutho 'bu nte gamı 'yäfu. ¹⁴ Nε nubu hapu gui sómhbū, nu'bu hin da zimanho ahū nε hingui nde da 'yomanho a gui xihmbū, dami pómhbū bu nε gui huaju yu böhäi ni guahu. Nu'a nam bön'a gui sohmbū bu u. ¹⁵ Nε majuani dí xi ahū, nu yu mengu bu i ja n'da ra hnini hin da zimanho ahū, pε nu'bu bin ja ra pa ran juanbi, man'da εmme xun u tho da nu, xinda gue'u mí 'buru maya'bu bu ja ra hnini Sodoma nε ra hnini Gomorra, bi 'yεnje a ra Jesús.

Yun unbi da nu yá xädi ra Jesús

¹⁶ Nε xø bi 'yεna:

—Nuya hönbu go hapu ga pen'nahū, εmme di un'nahū u 'buru, tengutho yu zate di unba yu de'yo. Damim fähmbū tengu yu c'εya nε gui 'yothu tengu ot' yu t'azu, hont'a ran ho gui 'yothu. ¹⁷ Nε gam fähmbū, nguetho nu yu ja'i di dā ahū bu 'buh yu ngarpi bu ja yu nija, nε da mbep'ahu. ¹⁸ Nε da zix'ahu bu 'buh yu ze'mi nε yu ts'ut'abi, nguetho gui εc'yεigahu, pε hinga ndetho da zix ahū bu. Nguetho nu'bu da zix ahū bu, da zä gui xihmbū yu ze'mi nε yu ts'ut'abi nangue ma thuhugä, n'dahma nε u yu judío nε u i thānde yá oja zεhe da 'yøde nanguécä. ¹⁹ Nε nu'bu da ts'ix ahū bu 'buh yu ts'ut'abi, o gui hādumbūihu 'be'a guim mamhbu o gue'bu da zä gan yahu uague hin'na, nguetho Oja di 'da ahū ran 'yomfēni 'be'a gui mamhbu 'bu bi mba ma juan'ni ahū. ²⁰ Nguetho hinga guesε ahū gan yahu 'bu bi mba ma juan'ni ahū, pε gue'a rá Hogandahi Oja ma Tahū din ya, bi 'yεngähe ra Jesús.

²¹ Nε dim 'bu i 'da di dāse yán 'yohu da mba ntho. Nε nu'u 'da di dāse yá ts'unt'u bu 'buh ra ze'mi da tho. Nε dim 'bu i 'da yu ts'unt'u di yap zεhe yá ta ngue da tho. Nε din jabu da t'ørpa u i εc'yεigui, bi 'yεn'a ra Jesús. ²² Nε gätho na ndoho ra ximhäi da ts'an ahū nangue gui tengahu, pε nu'bu gui hyäthū gue'bu go ran zεgui, gui taha gan yamhbu baya, bi 'yεn'a ra Jesús. ²³ Nε nu'bu n'da ra hnini di uc'ahu, dami 'dahmbū bu, nε gui mbähä bu man'da ra hnini baya. Nε majuani dí xi ahū, hin gnı tāthū gätho yu

hnini Israel gui xihmbu rá m hma Oja ne gui 'dahmbu, 'bu bá pengä.

24-25 Ne tengu thoho n'da ra xädi hin da t'embu xun ho 'bu him bi t'embu xun ho rá xänbate; ne hin da hnumanho n'da ra 'yehu 'bu him bi hnumanho rá hmu. Ne din jabu da 'yot'ahu, hin da numanho ahü yu ja'i, tengu thohogui him bi hnumanhogui, ne i t'engui drá zithu, bi 'yenu'ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hont'a Oja da tsu

26 —Janangue'a hin gui suhu 'be'a da 'yot'ahu yu ja'i, guehma gui mamhu a dí xi ahü. Hin gui cömhbu a. 27 Nu'a dí xi ahü ua njonguin nu, dami mamhu bu 'buh yu ja'i, ne nu'a dí xi ahü njongui øde, dami mbahmbu bu ja yu hnini, da t'øpu 'be'a gätho dá xi ahü ya, bi 'yengähe ra Jesús. 28 Ne o gui suhu u in nde da hyo ahü, hin'yü yú ts'edi ne'a ni mbühü di juat'ahu. Man'da xun ho 'bu gui suhu a Oja, ne hont'a i sä di un'na ni ja'ihu ne ni mbühü bu ja ran unbi mazai, bi 'yengähe ra Jesús.

29-31 Janangue 'yo gui hädumbühü, guim bëmhu yu doja i 'bä bu ja yu täi, hingui ngu di muui, pe nu'u xinga n'da da du 'bu hin rá pähä Oja da du. Janangue'a guim bëmhu, hin'yü 'be'a din ja ahü 'bu hin rá pähä Oja din ja. Nguetho man'da di mu ahü bu na nu Oja xinda gue u yu doja, ne i pa'di gätho nangue ahü. Janangue'a hin gan suhu, bi 'yengähe ra Jesús.

Da ma to'o ten ra Jesús

32 —Ne gätho to'o da mam bu 'buh yu ja'i ngue i tengä, necä gam ma bu 'buh ma Ta nubü mahets'i nangue u. 33 Pe nu'a to'o din cöm bu i 'buh yu ja'i nanguecä, necä xin ga cöm bu bí 'buh ma Ta bu mahets'i, bi 'yengähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da tsu u to'o da denni

34 —Ne hin guim bëmhu ngue bá ecä da zeh yu sui, pe man'da din ja yu sui nanguecä. 35-36 Nu yu 'yec'yei da ts'upu ja rá nguse, nu'bu hing yu 'yec'yei 'bupu. Nu yan 'yohu din sahmbu yú ta, ne nu yu xisu büya din sahmbu yú mbe ne u yú cä, nangue u hingui ec'yeyigui, bi 'yena.

37 Pe nu'bu n'da ra ja'i man'da im ben'a rá ta ne rá mbe xinda guecä, hin ga embi ngue rá hmugui. Ne nu'bu n'da ra ja'i man'da

im ben'a rá ts'unt'u ne rá t'ixu xinda guecä, ngutho u hin da zä ga embi ngue rá hmugui, bi 'yenu'ra Jesús. 38 Pe nu'bu 'bo'o xna i tengui ne hingui hät' yan unbi da t'ørpe, necä xin ga embi rá hmugui. 39 Ne nu'a to'o da zu da thäcpa rá te nanguecä, da mba ma unbi bu ja ran däte rá te a, pe nu to'o hin da zu da thäcpa rá te nanguecä, hin da mba ma unbi bu ja ran däte a, bi 'yengähe ra Jesús.

Ra Jesús i man yan t'unni

40 Ne xø bi 'yenu'ra Jesús:

—Nu'a to'o da zimanho ahü, necä xin bi zimanhogui, ne'a bá pengä xim bi zimanho a. 41 Ne nu'a to'o da zimanho n'da rá pøngahya Oja nangue a ra 'befi i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a ra pøngahya. Ne nu'bu 'bo'o da zimanho n'da ra hocja'i nangue a ran hocja'i i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a. 42 Ne nu'bu n'da ra ja'i i ja 'be'a di un'na n'da ma xädigä ngue'a i tengui, madague'bu hont'i ts'u ra dehe di unni, pe ne a i ja 'be'a din t'unni ngue man'da xun ho, bi 'yenu'ra Jesús.

11

Ra Xuua Nxixyq bi manda dí änni to'o a ra Jesús

1 Nu'bu mi gua a man ra Jesús büya, bi mbengähe dí 'de'mayohogähe. Ne n'danni bi mbase ra Jesús büya. Bi mba bin xänbate bu mi'da yu hnini bu ra häi Galilea.

2 Ne mi ofädi ra Xuua Nxixyq, ne bi sifi 'be'a gätho bi 'yot'a ra Cristo, janangue'a bi mben'ndu yoho yú xädi a ra Xuua. Ne nu'bu mi zøm bu 'buh ra Jesús, 3 bi 'yänni:

—Ha gue'e gra Cristo, gra Thahni i Oja, ngue mi hma ba ehé, uague ga thoqui ga tømhu, bi 'yenu'ra yú xädi ra Xuua.

4-5 Nu ra Jesús büya bi 'yemp'u yú xädi ra Xuua:

—Ni mbe bu, gui xihmi a ra Xuua 'be'a gätho gui øhmi, bi 'yembi. Dami xihmi 'be'a guín nuui, ngue nu yu xädä bin zø yú dä ya, ne'u yu dogua i 'yo, ne'u mi hemb ra t'axca'ya ya bi yan u, ne'u yu gogu ya i øhnahya ya, ne'u 'da xøn du i pa nsots'i, ne yu hyoya i si a ram hma ngue 'beru dí m pø u.

6 Majari u to'o hin di u't' yú mbüi nanguecä, bi 'yenu'ra Jesús 'bu mi 'yemp'u yú xädi ra Xuua.

⁷ Nε nu 'b_u mi mbenc' u y_u x_uadi ra Xuua, nu ra Jesús bi xih y_u ja' i 'be' a øt' ra Xuua, nε bi 'yεmbi:

—'Be' a guí mbähä guin nuh_u b_u ja ra d_apo 'b_u mi 'b_ura ra Xuua. Ha gá mbähä gbá nuh_u n' da tengu ra xithi i εn ran d_ahi.

⁸ Uague gá mbähä gbá nuh_u n' da ran 'yoh_u mahotho rá he mí he. Pε guí p_ahmb_u to' o mahotho y_u he i 'b_ura ja y_u ngunts' ut' abi u.

⁹ Uague gá mbähä gbá nuh_u n' da rá p_ongahy_a Oj_a. Maju_ani ngue gán nuh_u n' da rá p_ongahy_a Oj_a, nε nu' a, man' da x_un hεts' i rá ts' edi a xinda gue' u gá mi' da y_u p_ongahy_a.

¹⁰ Nguetho gue' a ra Xuua a mí hmam b_u ja rá m hman Oj_a maya' b_u 'b_u mí 'yεna:

M' bet' o ga p_ehna n' da ran 'yoh_u ngue mam 'behni

da xih y_u ja' i ngue da d_op' e' e x_un ho, bi 'yεn Oj_a, bi 'yεn' a ra Jesús.

¹¹ Maju_ani dí xi ah_u, njon mí 'b_uh man' da ran 'yoh_u man' da x_un hεts' i nangue a rá 'be' fi bin t' unni xinda gue a ra Xuua. Pε h_ont' a go to' o din uni ngue di manda rá ts' edi Oj_a, madague' a hingui hεts' i rá 'be' fi din t' unni, pε man' da xtán hεts' i b_u dí nequi, xinda guerp_u ni nequi a ra Xuua ya, bi 'yεna.

¹² Asta gue' b_u mi d_amp' rá 'be' fi ra Xuua nε guehya, i honi da y_urp_u di manda rá ts' edi Oj_a y_u ja' i. Nε nu' u i h_umbi i honi, da d_aha da y_urp_u, bi 'yεn' a ra Jesús. ¹³ Nε gue' a bi man u y_u p_ongahy_a maya' b_u u bin ja, nε mí εm b_u ja yán t' εdi Oj_a, nε gue' u mí man u 'b_u hín nim 'b_uh ra Xuua. ¹⁴ Nε nu' b_u guí εc' yei a dí xi ah_u, guí p_ahmb_u ngue tengu' b_u da gue a ra Elías a ra Xuua, ngue gue' a ra Elías guí t_omhb_u ngue mí 'b_uh maya' b_u. ¹⁵ Nε nu' b_u 'bo' o i ja rá zagu di jamansu a dí m mangä ya, bi 'yεn' a ra Jesús.

¹⁶ Ga xi ah_u 'be' a guí øth_u ya, ngue nte guí arpah_u ra güenda. Guí øth_u tengu i øt' y_u t' u_hni 'b_u in εni. Din s_ase u, nε i xih y_u mit' u_hni h_u: ¹⁷ “Dá pixt' mam 'bixt' i pε hin gá 'y_urpah_u ra güenda, nε hin gán nεhmb_u,” i εn' u 'da. “Pε nugähe dá pε' be n' da ra 'bei ngue tengu' b_u x_on du n' da, pε nte gá bεmh_u nε hin gán zomhb_u,” i εn' u mi' da y_u t' u_hni. ¹⁸ Nε ngutho guí øth_u, hin gá 'y_urpah_u ra güenda a ra Xuua, ngue him mi ho yán sihmε nε him bi zi ra vino, pε gá 'yεmdah_u in 'youi ra z_ithu. ¹⁹ Pε nugä, dán

ja' igä ua ja ra ximhäi, x_un ho man ts' ihmε 'b_u n' dand_i nε ma ts' ithegä, pε xinga guecä guí arcah_u ra güenda. Pε guí xij_u y_u fehni, guí εnj_u: “Nuna ran 'yoh_u ran zäthu nε ra mihni na, nε y_u amigo y_u ts' om' b_ai nε y_u ziyate hyaçahäi,” guí εnj_u. Pε Oj_a i p_adi 'be' a x_un ho da 'yøt' e ngue bi zänga' be, bi 'yεn a ra Jesús.

N' da ram hma nangue ran unbi da nu y_u ja' i him bi päh y_u mb_ui

²⁰ Nε man' da ram hma bi man ra Jesús nangue y_u hnini b_u bi 'yøt' e x_un ngu yán t' øt' e mixte. Nguetho nu y_u ja' i b_u, njam' b_u bi nde bi päh y_u mb_ui, madague' a bi nu yán t' øt' e mixte. Nε bi 'yεn' a ra Jesús:

²¹ —Huεhi maha ah_u gy_u mεnguh_u b_u ra hnini Corazín nε ra hnini Betsaida, nguetho nu' b_u xcá øt' ä y_un t' øt' e xcá ut' ah_u b_u ja ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón, xtán du y_u mb_ui nangue ran ts' o mí øt' u nε xtí päh y_u mb_ui u. ²² Janangue' a nu' b_u bi z_on ra pa din ja ran ju_anbi, man' da x_un u tho ran unbi guí nuh_u xinda gue u 'b_ura Tiro nεp_u Sidón, bi 'yεmbi. ²³ Ngutho ah_u gy_u mεnguh_u ra hnini Capernaum. Masque guí εmh_u man' da x_un hεts' i rá ts' edi ni hnini h_u xinda gue u mi' da. Pε gue hin' na, guehma da mba ma juadi ah_u. Nguetho nu' b_u xcá øt' ä y_un t' øt' e mixte b_u ra hnini Sodoma tengu dá ørp_u ja ni hnini h_u, hin xtán guadi nangue ra sibi, nguetho xtím päh yán 'yomfεni y_u mεngu b_u, nε guexta' a di jat' a ra hnini ya. ²⁴ Pε guehma maju_ani dí xi ah_u, 'b_u bin ja ran ju_anbi, man' da x_un u tho ran unbi guí nuh_u, xinda gue a da nu y_u mεngu b_u ra hnini Sodoma, bi 'yεn' a ra Jesús.

Ra Jesús i hurpa rá mb_ui n' da

²⁵ Nε nub_uya nu ra Jesús bin y_aui Oj_a nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, gra Hmu mahεts' i, nε gra Hmu ua ja ra häi, jamadi ya ngue gá japi him bi b_a' a ram hma nangue ni ts' edi u im bεnsε ja yán 'yomfεnise, pε gá japi bi b_adi nangue' e u i hon' a' i, tengu y_u t' u_hni ngue hin te i p_adi. ²⁶ Nε gue' a gá 'yøt' e ma Ta i, ngue gue' a gá numanhose guí øt' e, bi 'yεn' a ra Jesús 'b_u min y_aui Oj_a rá Ta.

²⁷ Nε xø bi 'yεmp' u y_u ja' i b_uya:

—Gätho 'be'a i ja, bi 'dacä ma Ta. Ne njon da baqui xun ho, hinda hont'a ma Ta i paqui. Ne njon da baqi xun ho ma Ta, hinda hongdä ngue rá Ts'unt'ugui dí paçä a, ne u ngue ma pähä ga japi da baqi, bi 'yēn'a ra Jesús. ²⁸⁻³⁰ Ne nu'bu gá yähmbu ne gán xombuihu nangue 'be'a gätho guí øthu, ba ehmbu gui tengahu, ne nugä ga hut'a ni mbuihu. Ne nu'a ra 'befi dí da ahü hingui heia, tengu'bu dí huthu ran thuyä dín hyanbahü ya. Ne nugä dí set ma mbui ne hin'yü ran 'yēts'i ma mbui, ne ga xän'nahü ngue njabu gui 'yøthu, ne ga hut'a ni mbuihu, bi 'yēn'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi 'yuti nda'a man'da xun ho xtá 'yøt'ü yu fariseo

¹ Ne nu'a n'da ra pa mi 'yo a ra Jesús bu ja yu huahi. Necähe dá mbähmbe yú xädigähe a, 'bu ra pa ran ts'äya. Dá ndehmehē ne dá taje 'da yu trigo. Dá tēnt' ma 'yehē u yu trigo ne dá sahe. ² Nu yu fariseo bi nu 'be'a dá øthe ne bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Nu ni xädi bi 'yøt'a hin xtá 'yøt'e, nguetho bi 'yøt'a n'da ra 'befi ra pa ran ts'äya, 'bu mi duc yu trigo.

³ Ne bi dā'a ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ha hin gán nuhu bu ja ni søcuahu, ngue ne a ra David bi mbesta a rán t'ēdi Ojä 'bu mi mbähä u 'da, ne bin tumanthuhu, má hin'yü 'be'a da zi u. ⁴ Janangue'a bi yarpü ja rá ngu Ojä, bi zi u yu 'bøxthuhme him mi sä da zi u, pe hont'ü yu mbäjä mi si u. Pe hin guí emhbu bi 'yøt' ra ts'oqui ra David, bi 'yēn'a ra Jesús. ⁵ Uague hin guím bēmhbü 'be'a mam bu ja rán t'ēdi ra Moisés nangue yu mbäjä 'bapü ja ra nija, ngue ne'bu ra pa ran ts'äya i øt' yú 'befi. Pe hing ra ts'oqui a i øt'e, nguetho guerpü ja ra nija dim pefi. ⁶ Ne nugä dí xi ahü, man'da xun hēts'i ma ts'edigä xinda gue ra nija, hanja guí emhbu bi 'yøt' ra ts'oqui ma xädigä, bi 'yēmbi. ⁷ Pe nu ahü hin guí pähmbü 'be'a nam bøn'a im ma bu ja rá m hman Ojä ngue i ena: “Nugä man'da dí nde din ja nin huēcatehu, xinda gue gui hyohü yu zu'uē ngue gui pøscahu,” i en Ojä, bi 'yēn'a ra Jesús. Nu'bu xquí pähmbü 'be'a nam bøn'a, hin xcami yafü u hin'yü yú ts'oqui, bi 'yēn'a ra Jesús. ⁸ Ne nugä guēcä dán jä'igä ua ja ra ximhäi, drá hmu, ne i ja

man t'ēdi ga mangä 'be'a da 'yøt' yu jä'i ra pa ran ts'äya, bi 'yēmbi.

N'da ran'yohü ra mbēdi rá 'yē bi hoc'a ra Jesús

⁹ Ne bi thoh päya ne bi yarpü ja ra nija. ¹⁰ Ne nu yün süihu a ra Jesús mi nde xtán dīnba n'da ra ts'oqui ngue mi sä xtí yapi, ne bi t'ēmp'a ra Jesús:

—Ha da zä da mba ma hoqui a ra pa ran ts'äya n'da ra hyēnni, uague hin'na, bi 'yēn'ü. Nguetho mi 'bapü n'da ran 'yohü ngue ra mbēdi rá 'yē.

¹¹ Ne bi dā'a ra Jesús:

—Ha i 'bu a n'da ahü ngue nu'bu ni de'yohü da dāpü ja ra hyähäi gue'bu ra pa ran ts'äya, ha hin gui juxhu. ¹² Ha má guet'a n'da ra jä'i ngue hin da zä da t'ørpa ran ho 'bu ra pa ran ts'äya. Ne nu'a, man'da di muui xinda gue yu de'yo, bi 'yēn'a ra Jesús.

¹³ Ne nubüya, bi 'yēn'a ra Jesús:

—Dami juän ni 'yē, bi t'ēmp'a ran 'yohü.

Ne bi juän büya. Ne 'bex bi gohi xun ho tengu man'da rá 'yē xun ho. ¹⁴ Ne nu yu fariseo emmē bin cuē büya. Bi bøm bu ja ra nija, bi nyäse u 'be'a dí zä da hyo ra Jesús.

Maya'bu bi hma 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús

¹⁵ Ne nu'bu mi bēn'a ra Jesús 'be'a mi nde xtá 'yørpa u yu fariseo, bi bøm bu büya, bi mba n'danni, ne emmē xun ngu yu jä'i bi numanho da dēnthoho. Ne gätho midín hyēnni bi hoc'a ra Jesús. ¹⁶ Ne bi xi u njon da xifi to'o a bi hoqui. ¹⁷ Ne nu'a bi 'yøt'a ra Jesús ngue njon bi ndepe da xifi, bin thēui a mi hma maya'bu 'bu mi 'yēn'a ra pøngahyā Isaiás:

¹⁸ Nuna guehna ma 'yēhēgä dá huahni ngue emmē didi huēcä ne i hurca ma mbui, ga un ma Hogandahi

ngue da xi u i thānde yú ojä zehē, nangue ran juänbi ga øt'ä 'bu ran zegui ra pa.

¹⁹ Ne hin din sate a ne xín dim mbatho, ne hingan ts'edi din yä hapü din 'yo.

²⁰ Ne nu'ü in ja tengu'bu ra xithi bi domp' ran dāhi, da xots'i mahøn'a.

Ngutho u in ja tengu n'da ra sibi mi ts'atho da huēzehē, di japi ngue da de xun ho mahøn'a, asta gue'bu bi zøni dim hmu xun ho ua ja ra ximhäi, ne din jabü da 'yøt'e.

21 Nε gätho y_u ja'i 'dahma 'dan'yo b_u na ya da dōmp' ran ho da 'yōrpa _u, i εn Oja, bi 'yεn'a ra Isaías maya'b_u.
Gue'a bi ma nanguε ra Cristo rá Thahni Oja.

Bi t'εmbi n'youi rá ts'edi ra zīthu a ra Jesús

22 Nε n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zīthu nε mi xädä nε mi gore, bi ts'ixp_u 'b_u a ra Jesús, ngue di hoqui. Nε 'bexgue bin zō yá dä, nε bi nyä b_uya. 23 Nu'_u gätho bi nu 'bε'a bi 'yōt'e bi hyonya thoho _u, nε bi 'yεna:

—Masque guehna mi man _u y_u pōngahya, ngue rá m bom'βeto ra David, ngue rá Thahni Oja, bi 'yεn'_u y_u ja'i.

24 Nε nu y_u fariseo 'b_u mi 'yōde 'bε'a i man y_u ja'i, bin cue _u, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yoh_u na i hōn a thi y_u zīthu nguetho in 'youi rá ts'edi a yá hmu, sä εn'_u.

25-26 Nε 'bex bi bā'a ra Jesús 'bε'a mim bεn'_u y_u fariseo nε bi 'yεmp'_u:

—Pε him majuāni guí mamhb_u, nguetho nu ra zīthu hin da zä din s_uεh_u yám fäts'ih_u. Nu'b_u din s_uεε din juase yá ts'edi _u 'b_u, tenguthoho 'b_u n'da ra ts'ut'abi din heque nε din tunhd_u _u yám fäts'ih_u, di 'bεε yá ts'edi 'b_u. Nε ngutho n'da ra hnini o gue n'da ra ngu 'b_u din heque, pε gä dim 'bε _u.

27 Nu'ah_u guí εmh_u dín 'yo'be rá ts'edi ra zīthu, jananguε'a i sä dí hōn a thi y_u zīthu, sä guí εmh_u. Pε xi'b_u da gue'a dí øt'ä, ha in jab_u _u guí xānbah_u 'b_u i hōn a thi y_u zīthu _u. Nε guesε _u i ut'ah_u ngue him majuāni a guí mamhb_u, bi 'yεn'a ra Jesús. 28 Pεgue rá Hogandāhi Oja dá hōn a thi y_u zīthu nε dá ut'ah_u ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'b_uhmb_u, bi 'yεmp'_u.

29 Nε tenguthoho n'da ran 'yoh_u 'b_u i 'b_up_u ja rá ngu, hin njongui sä da y_ur_up_u 'b_u hinga m'βet'o da mba nthurpi yá 'yε, nε nuya sä da y_ur_up_u nε da hyāspi 'bε'a gätho i ja b_u. Dín jagä b_u, him mí sä xcá mispa y_u zīthu 'b_u hin xcá tapā _u yá hmu, bi 'yεn'a ra Jesús.

30 Nε nu'a to'o hingui numansugui, man sai'be a. Nε nu'a to'o hingui øt' ma 'bεfi i di japi dim 'bε _u mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

31 Jananguε'a dí xi ah_u, hōnt'a go má ts'oqui nε hōnt'a go má ts'ore da man a n'da, i sä da mba ma punbi, pε nu'b_u i man ra ts'ore nanguε rá Hogandāhi Oja n'da,

ya hin da zä da mba ma punbi n'da 'b_u. 32 Pε dí xi ah_u, nu'b_u 'bo'o da man ra ts'ore nanguεcä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, pε i sä da mba ma punbi a. Pε nu'a da man ra ts'ore nanguε rá Hogandāhi Oja, pε hin jam'b_u da mba ma punbi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'da'anguui a rá mb_ui n'da a rán t'øt'e n'da

33 —Pε nu'b_u x_un ho ran t'øt'e ngue dá hōn a thi _u y_u zīthu, nde'b_u gui numan-hoj_u 'b_u, nguetho gui 'yεmf_u x_un ho ra za gue'b_u x_un ho rán dät'ä. Pε nu'b_u hingui ho y_un dät'ä gui 'yεmf_u hingui ho ra za 'b_u. Nguetho nu y_un dät'ä i z_up_u da b_u a n'da nda'a ní za a, bi 'yεn'a ra Jesús. 34 Nu ah_u, tengu'b_u yá meni ah_u y_u poz_u. Hague dán zä gui mamhb_u n'da ra nde x_un ho 'b_u x_un ts'otho ah_u. Nguetho nu'a i y_up_u rá mb_ui n'da, gue'a i pōn rá nde n'da, bi t'εmp'_u y_u fariseo. 35 Nu'a ran 'yoh_u i yuh ran ho rá mb_ui, hōnt'a x_un ho im ma, pε nu'a ran 'yoh_u x_un ts'o, hōnt'a im ma, nguetho x_un yuh ran ts'o rá mb_ui. 36 Nε dí xi ah_u ngue nu'a ra pa dín ja ran juānbi, gätho y_u ja'i da mba ma juānbi nanguε a him bin 'yomfēni 'bε'a í mba a bi man _u. 37 Nε nanguε y_um hma gá mamhb_u dí ts'ān'nah_u ran _unbi 'da ah_u nε dí mba ma thøgue 'da ah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús nte ma hmεpya bi 'yu 'b_u mi t'äp y_u hmεpya

38 Nε nub_uya, bi t'εmp'a ra Jesús, bi 'yεmp'_u 'da ma ngärpihe y_u fariseo nε y_u xānbate nijā:

—Gra xānbate, dami 'yurcahe n'da ra hmεpya ngue'b_u majuāni Oja bi 'da'a ni ts'edi.

39 Bi dā'a ra Jesús:

—Nu'_u xō 'uegue nanguε Oja nε x_un ts'o yá mb_ui, gue'_u i äh y_u hmεpya _u. Pε hin da t'ut y_u hmεpya _u, pε hōnt'a n'da ra hmεpya da t'uti, tengu bi 'yōt'a ra Jonás. 40 Ngue tengu thoho ra Jonás, hyu pa nε hyu xui bi 'yo b_u mbo rá foho n'da ra dāhuā, nε ngutho dín jacä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hyupa nε hyu xui ga o b_u 'b_u _u x_un du, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'_u. 41 Nε dí xi ah_u, nu'_u mí 'b_up_u ra dāhnini Nínive 'darb_u gam 'bāhmb_u _u 'b_u bin ja ran juānbi 'b_u ran zεgui,

ne da 'yut'ah_u i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu' u 'bex bi päh yá mbui 'b_u mí 'yø a bi man a ra Jonás, pe nu ah_u xø hin guín nde gui päh ni mbuih_u nangue'a dí mangä. Ne nugä, man'da x_un hets'i ma ts'edi xinda gue ra Jonás, bi 'y_uen'a ra Jesús. ⁴² Ne'a ra xisu min ts'ut'abi b_u Sur, 'darb_u gam 'bähmb_u a 'b_u bin ja ran ju_unbi 'b_u ran zegui. Ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'a yatho bá ξ h_u ngue mi nde da 'yø a 'be'a bi man a ra ts'ut'abi Salomón nangue ran 'yomf_ueni bi un Oj_u, pe nu'ah_u hin guí nde gui 'yøhmb_u a dí m mangä. Pe nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'y_uemp' u y_u fariseo a ra Jesús.

Nu rá mbui n'da da yut' ra zithu mahøn'a 'b_u hin da b_uen Oj_u

⁴³ —Pe nu'a ran ts'o guidí hoh_u, din ja ah_u tengu bi 'yøt'a n'da ra ja'i min 'youi n'da ra zithu. Ne bi bøn a ra zithu, bin 'yo b_u ja ra 'yönhäi, mí honi hap_u din säya pe him bi d_uni hap_u din säya. Ne bi mbeng b_u ja rá mbui ra ja'i b_u bá nets'i. ⁴⁴ “Man'da x_un ho 'b_u ga peng b_u bá nets'i,” bi 'y_uense a ra zithu. Ne nu'b_u mi mbeng b_uya, bi zøm b_u ja rá mbui a ra ja'i mahøn'a, ne bi nu tengu'b_u n'da ra ngu ngue mán joqui b_u rá mbui, ne njom mí 'b_uap_u nguetho him bin zam b_u rám hman Oj_u. ⁴⁵ Ne xø bi mba b_uya bá si mí yoto yá minzithuh_u ngue man'da ξ mme x_un ts'o i øt'e, ne bi yarpu, bin säya b_u rá mbui a ra ja'i. Ne man'da ξ mme x_un ts'o bi 'yøt'a ra ja'i b_uya. Ne gan jah_u b_u, bi 'y_uemp' u y_u ja'i a ra Jesús.

Nda'a u i din cuh_u ra Jesús

⁴⁶ Ne nu ra Jesús mi ya_uh_u y_u ja'i 'b_u mi zøm b_u a rá mbe ne yún 'yoh_u. Bi zøm b_u ja ra ngu mí 'bui. Pe him bi yarpu, bim 'bätho b_u thi, mi nde xtín yaui a rá ts'unt' u. ⁴⁷ Ne nu' u 'da b_uya bi xi a ra Jesús:

—I 'bäcua thi ni mbe ne nin 'yoh_u, ne in nde gan ya_uh_u 'na, bi t'emp'a ra Jesús.

⁴⁸ Ne bi d_u a ra Jesús:

—Ga xi ah_u to'o a ma mbe ne to'o u man 'yoh_u.

⁴⁹ Ne bi 'yut' u yá xädi b_uya:

—I 'bäcua ya ma mbe ne ma cu, bi 'y_uena.

⁵⁰ Nguetho høn't'a go to'o i øt' rá pähä ma Ta bí 'b_uap_u mahets'i, gue u man 'yoh_u u, ne

gue' u man ju u, ne gue' u ma mbe u, bi 'y_uen'a ra Jesús.

13

Rán t'uti ra mbomhmudä

¹ Ne nub_uya bi bøn'a ra Jesús b_u ja ra ngu mí 'bui, ne bi mba nín hup_u ja ra ndendej_u. ² Ne ξ mme bim peti b_u y_u ja'i, janangue'a nu ra Jesús bi ndexp_u ja n'da ra mbosa ne bi hyu b_u. Pe hingui 'yo a ra mbosa, bá cop_u ndenthe. ³ Ne bi xänba u y_u ja'i, bi xi i 'da y_un t'uti. Ne nu'a n'da ran t'uti bi mam b_u, bi 'y_uena:

—N'da ra mbomhmudä bi mba b_u hu_uhi.

⁴ Ne nu'b_u mi mbon y_u hmudä, nu' u 'da bi zo b_u ja ra 'yu, ne bá ξ h_u y_u doja bi za u. ⁵ Ne nu mí'da y_u hmudä bi zo b_u ja y_u 'bodo, 'bexgue bi bøts'e nguetho hingui pidi ra häi. ⁶ Pe nu'b_u mambá pøx ra hyadi 'bexgue bi 'yot' u nguetho him mi ja y_u 'y_u x_un ho. ⁷ Ne nu mí'da y_u hmudä b_uya bi zo b_u ja y_u 'bo'u_uni, ne bi bøx' u y_u hmudä. Pe nu'b_u min te y_u 'u_uni b_uya bi go'mi, ne bim 'bedi. ⁸ Pe nu' u 'da bi zo b_u ja ra hogahäi, ne bin ja x_un ho u. Nu 'da bi ndø'a n'da ciento, ne nu' u 'da bi ndø'i hyate, ne 'däte ma 'det'a bi ndø u 'da. ⁹ Pe nu'b_u i ja ni zaguh_u, dami jamansu 'be'a dí xi ah_u, bi 'y_uemp' u y_u ja'i a ra Jesús.

I än'du yá xädi ra Jesús hanja i xih y_un t'uti y_u ja'i

¹⁰ Ne dá xihmbe ra Jesús b_uya, dá ξ mfe:

—Hanja gní xänba y_un t'uti y_u ja'i, ne hingui p_u u 'be'a nam bøn u, dá ξ mfe.

¹¹ Ne nu ra Jesús bi d_urcache b_uya, ne bi 'y_unje:

—Nu ah_u bin ja ah_u gá p_uhmb_u a njom mi p_uh mam'bet'o 'ber_u ní manda rá ts'edi Oj_u, pe nu' u mí'da, him bin japi da b_udi, bi 'y_ungähe ra Jesús. ¹² Ne tengu thoho a ram hma i ξ na: “Nu'a i ja, man'da x_un ngu din t'unni, ne nu'a zi ts'utho i ja, ne'a i ja da thänba a,” gan jah_u b_u. Nu' u i honi da b_udi, man'da x_un ngu da b_udi. Pe nangue u hingui honi da b_udi, ne a zi ts' u mi p_udi da thänba u. ¹³ Janangue'a y_un t'uti thoho dí xi u, nguetho i øde pe ξ na gue'b_u him bi 'yøde, ne i nu pe tengutho 'b_u hin te xtá nu; him bi yut' yá mbui a dá xifi, bi 'y_uen'a ra Jesús. ¹⁴ Ne maju_uni i man'a ra pøngahy_u Isaías nangue u 'b_u mi 'y_uen'a:

Gui 'yøhmbu pe hin gui pəhmbu 'be'a gá 'yøhmbu.

Nε gui nuhu pe hin gui pəhmbu 'be'a nám bøn'a guin nuhu.

15 Nguetho nu ni mbuihu εmme xum mεtho, nε njam'bu gui 'yøhmbu, tengu'bu njot'i ni guhu,

nε njam'bu gui nuhu, tengu'bu guidí ts'ant' ni dāhu,

nε hin jam'bu i sä da bεn ni mbuihu ngue dim pädi nanguε ran ts'o, ngue ga nyan ahu,

i εn Oja, bi 'yεn'a ra pøngahya Isaiás 'bu maya'bu, bi 'yεn a ra Jesús.

16 Pe nu'ahu majapi ahu nguetho i nu ni dāhu nε i øh ni guhu, bi 'yεngähe ra Jesús. 17 Majuani dí xi ahu εmme xun ngu yá pøngahya Oja nε xun ngu yu ja'i ngue 'dat' Oja mim bεni, mí nde xtá nuna gätho gui nuhu ya, pe him bi zä bi nu; nε εmme mí nde xtá 'yøhna gui øhmbu ya, pe him bi zä bi 'yøde, nguetho him mí zøn ra ora xtám badi, bi 'yεngähe dyu xädigähe ra Jesús.

Be'a rán theui a ran t'uti ra mbomhmudä

18 —Nε nuya ga xi ahu 'be'a nam bøn'a rán t'uti a ra mbomhmudä, bi 'yεngähe ra Jesús. 19 Nε nu'a to'o bi sih ram hma ngue di manda ua rá ts'edi Oja, nε him bi badi 'be'a nam bøn'a, in ja tengu u yu hmudä bi zo bu ja ra 'yu, nε 'bex bá ε'a ra zithu bi hyax a ra hmudä bi thupu ja yá mbui u. 20 Nε nu'u yu hmudä bi zo bu ja yu do, tengu'bu n'da ra ja'i εmme di johya 'bu ja bi 'yø a ram hma, pe maxøts'e thoho. 21 Nε hinga gätho mbo yá mbui, nguetho hin'yu yá 'yu xun ho, nε go zi ts'u din unbi nanguε a ram hma, 'bexgue da 'uegue. 22 Nε nu'a ra hmudä dá xi ahu bi zo bu ja yu 'uini, nam bøni tengu n'da ra ja'i bi 'yø a ram hma, pe hønt'a εmme im bεn ra ximhäi nε ra mbeti ngue i hät'i, jananguε'a bi japi bim 'be a nε hin te bin ja rá 'bεfi Oja nanguε'a ra ja'i tengu a. 23 Pe nu'a ra hmudä dá ma ngue bi zo bu ja ra hogahäi, nam bøni tengu u i ømanho a ram hma nε i pädi 'be'a yän thehu a, nε din te xun ho u nε da ndøgue tengutho yu hmudä, ngue nu'u 'da bi ndø'a n'da ciento, nε'u 'da bi ndø a hyate, nε u 'da bi ndø a 'däte ma 'det'a.

Rán t'uti ra hmudä xun ho nε a hingui ho

24 Nε nu ra Jesús buya bi xih mi'da yun t'uti u yu ja'i, nε bi 'yεmbi:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, in ja tengutho 'bu n'da ra ja'i bi du a n'da yu hmudä xun ho bu ja rá huahi. 25 Pe nu'bu mín xui nε gätho bin aha, bi mba a rán suiui nε 'darbu bi duhmi a n'da yu hmudä hingui ho bu ja rá huahi, nε bi mba buya. 26 Nε nu'bu mí bøx buya, bi bøx'u xun ho nε u hingui ho, 'darbu bi bøts'e. 27 Nε nu'u yá 'yεhe buya bi mba bi xi u yá hmu: “Nu yu hmudä gá tupu ja ra huahi, xun ho 'bu gmi tuhu, haru bi nequi u yu hmudä hingui ho,” bi 'yεmbi. 28 Nε nu u yá hmu buya bi 'yεmbi: “Nε masque n'da man sui'be bá εhe bi ts'onga ma huahi,” bi 'yεna. “Ha ga xathu u yu paxi hingui ho,” bi 'yεn'u yá 'yεhe buya. 29 Nε nu yá hmu bi 'yεmbi: “Hin'na, hin da zä gui mbähä gui xathu u yu paxi hingui ho, nguetho xøhma ts'arpu thoho nε u xun ho gui xathu. 30 Man'da xun ho gui hyethohu 'darpu din te, ja gue'bu bin ja ran sofo. Nε nubuya ga xi u yu mbεfi ngue nu'u hingui ho di peti nε da 'yudi, nε nu u xun ho buya da mbε'ts' bu ja ma ngu,” bi 'yεn u yá hmu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε guehna man'da ran t'uti bi mam 'bu mi xi u yu ja'i.

Rán t'uti rá hmudä ra mostaza

31 Nε man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús nε bi 'yεna:

—Nε tengu n'da rá hmudä ra mostaza bi dupu ja rá huahi n'da ra ja'i. Nε zi ts'utho a, εmme man'da zi ts'u xinda gue u mi'da yu hmudä. 32 Pe nu'bu bin te nε man'da xun ndoho bu ni nequi, madague'bu ra c'ani thoho, pe i te tengu'bu n'da ra za guepu da zä da 'yøt' yá 'bafi yu doja bu ja yá 'yε. In jabu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti rá íxi ra hocjuni

33 Nε man'da ran t'uti bi ma ra Jesús nε bi 'yεna:

—Nε tengu ra íxi 'bu din jap'a ra hocjuni, nε gätho bi nden a ra juni buya. In jabu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yεna.

Maya'bu bi ts'änni da man yun t'uti a ra Jesús

³⁴ Ne ngub_u bi 'yøt'a ra Jesús, hønt'u y_un t'uti bi 'yut'u y_u ja'i 'b_u mi xänbi. ³⁵ Ne gue'a bi man'a ra pøngahya maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'y_una:

Ga utä y_u ja'i y_un t'uti,
Ga xänba a njon mi paði asta gue'b_u go mi mb_uh ra ximhäi,
i _uen Oja, bi 'y_uen'a ra Isaías 'b_u mim pøngahya.

'Be'a rán theui a rán t'uti ra hmudä x_un ho ne'a hingui ho

³⁶ Ne nub_uya bi xi _u y_u ja'i a ra Jesús ngue da mbengui. Ne nu'b_u gätho mí mba _u, bi mba ra Jesús b_u ja ra ngu. Ne dá t_uendähe b_uya. Ne nu'b_u mí hyup_u ja a ra ngu, dá änhde:

—Dami xije ts'u 'be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma nangue ra hmudä hingui ho bi dup_u rá hu_uhi a ran 'yoh_u, dá _umfe.

³⁷ Ne bi 'y_ungähe ra Jesús b_uya:

—Nu'a nam bøni ngue y_u hmudä x_un ho _u dí tucä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

³⁸ Ne nu a ra hu_uhi nam bøni gue'a ra ximhäi. Ne nu'a ra hogahmudä nam bøni gue'u di manda rá ts'edi Oja _u. Ne nu'a ra hmudä hingui ho nam bøni y_u ja'i ngue rá mbeti ra z_uthu. ³⁹ Ne nu a rán s_uiui a rá mbeti ra hu_uhi ngue bi dup_u y_u hmudä hingui ho, gue'a ra z_uthu a. Ne nu'a ran sofo nam bøni rán z_ugui ra pa. Ne nu'u y_u mb_uefi da xoqui nam bøni ngue yám 'behni Oja mah_uts'i. ⁴⁰ Ne tengu thoho _u y_u hmudä bi bøts'e ngue hingui ho ne bi mba ma munts'i ne bi mba nt'udi, din ja b_u 'b_u ran z_ugui ra pa. ⁴¹ Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, 'b_u rán z_ugui ra pa ga p_uen'd_u mam 'behni di peti gätho nangu y_u ja'i ra ximhäi. Ne gätho _u bi 'yøt' ran ts'o da thøn a thi, ne _u gätho midí parpa yá mijä'ih_u da 'yøt' y_u ts'oqui.

⁴² Ne da thøsp_u ja ra sibi njäm'b_u i hu_ut'i, guerp_u din zoni ne din guxt' yá ts'i b_u. ⁴³ Ne nub_uya, nu'u to'o i øt' rá pähä Oja, di ne_u thoho tengu ra hyadi b_u di manda rá ts'edi ma Tah_u mah_uts'i. To'o gätho ja yá zagu, di jamansu a dí m mangä ya, bi 'y_ungähe ra Jesús.

Rán t'uti a ra mbeti man t'agui

⁴⁴ Ne man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús, bi 'y_una:

—Nu n'da ran 'yoh_u bi d_un'a n'da ra mbeti b_u mbo ra häi ngue _umme di muui a. Ne bi

gärp_u mahøn'a. Ne midí johya, ne bi mba b_uya da mbä 'be'a gätho mi p_ue'ts'i guerp_u bi zä bi dän'a ra x_uqui a guerp_u bi d_un'a di muui, ngue mi paði man'da da daði b_u. Ne din jab_u gui 'yøth_u ngue _umme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'y_uen'a ra Jesús.

Rán t'uti a ra do _umme di muui x_um hmadi

⁴⁵ Ne xø bi 'y_una:

—Nu n'da ra pøhø ngue mi honi da dän y_u do i th_um b_u mbo ra dehe x_um hmadi di muui. ⁴⁶ Ne nu'b_u mí d_un a n'da man'da mahotho xinda gue'u gä min nu mam'bet'o, bi mbä 'be'a gätho mí p_ue'ts'i ne bi dän'a _umme mahotho b_uya. Ne din jab_u gui 'yøth_u ngue _umme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'y_uen'a ra Jesús.

Rán t'uti n'da ra xit'q án t'ei b_u ja ra daðadehe

⁴⁷ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'y_una:

—Nu'a ní 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, in ja tengu n'da ra xit'q ngue i pa nt'ei b_u ja ra daðadehe, ne i the hønt'a go ní hu_u i 'b_up_u mbo ra dehe. ⁴⁸ Ne nu'b_u ya bi yu'a yá xit'q y_u mbahu_u, da g_ux b_uya, da mba nín hup_u ja ra ndenthe ne da huan'd_u y_u hu_u xän ho da 'y_urp_u ja yá 'bøts'e ne nu'u hingui ho b_uya di b_unt'i. ⁴⁹⁻⁵⁰ Ne din jab_u 'b_u rán z_ugui ra pa, 'darb_u dim 'bähmb_u _u y_u ts'om'bäi _u xän ho bi 'yøt'e. Ne nu yám 'behni Oja mah_uts'i da huan'd_u y_u ts'om'bäi ne da 'y_uentp_u ja ra sibi njäm'b_u i hu_ut'i, guerp_u din zom b_u _u ne din guxt p_u yá ts'i, bi 'y_ungähe ra Jesús.

Mahyoni a mi pezehe ne'a xø bi d_um ma'da'yo

⁵¹ Ne nu'a ra Jesús b_uya bi 'y_ungähe yá xädigähe:

—Ha gui pa_uhmb_u a dí xi ah_u ya.

—Ha_uha, ma Hmu, ya dí pa_uhmb_e a guím ma, dá _umbähe a.

⁵² Ne xø bi 'y_ungähe b_uya:

—Nu'u midín xäh ram hma maya'b_u, ne a ram hma ma'da'yo da hyumbi din xädi, ngue 'bep_u ní manda rá ts'edi Oja, hin te di 'beh rán xädi _u b_uya, ne da zä da xänba _u mi'da. Din ja tengu'b_u n'da ra ja'i i ja 'be'a i p_ue'ts'i ngue gä mahyoni. Ne'a bi zocpa yám

bombøta ne'a bi dɪnse. Janangue'a hin te di 'be ɯ 'bɯpɯ ja rá ngu, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Yɯ mɛngu bɯ rá hnini zɛhe him bi 'yɛc'yɛi rá ts'edi ra Jesús

⁵³ Nɛ nu 'bɯ mi gua'a bi man ra Jesús bɯya bi bøm bɯ. ⁵⁴ Nɛ bi mba bɯ rá hnini zɛhe ngue Nazaret. Nɛ bin xäpɯ ja ra nijä, nɛ nu yɯ jä'i bɯya bi hyonya thoho 'be'a bi 'yøt'a, nɛ bi 'yɛna:

—Hapɯ bí hyä rán 'yomfɛni na, ngue da zä da 'yøt'a i øt'e. ⁵⁵ Ha hinga guehna rá ts'unt'ɯ ra yaxi na, ngue i 'bɯcua rá mbe í María. Nɛ nu yún 'yohɯ ra Jacobo nɛ ra José nɛ ra Simón nɛ ra Judas. ⁵⁶ Nɛ ɯ yún ju dí 'bɯhmbɯ ua. Pɛ hapɯ bí hyä a ran 'yomfɛni na, bi 'yɛn ɯ yá mɛnguhɯ. ⁵⁷ Nɛ him bi numanho a ra Jesús. Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Gätho yɯ jä'i in jabɯ. Nubɯ ja yá hnini zɛhe hin da hnumanho n'da rá pøngahyä Ojä, xínga gue'ɯ i 'bɯpɯ rá ngu da numanho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁵⁸ Janangue'a hingui ngu yɯn t'øt'e mixte bi 'yørpɯ, ngue him bi 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ.

14

Ra Xuua Nxixyá bi thecpa rá 'yɯga

¹ Nɛ min ts'ut'abi bɯ ra xɛqui Galilea a ra Herodes. Nɛ nu 'bɯ mi sifi 'be'a gä bi 'yøt'a ra Jesús 'bɯ min 'yo bɯ, bi 'yɛn'a:

² —Masque ra Xuua Nxixyá a, bi dambɛni bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, janangue'a i ja rá ts'edi xɯn ho i øt' yɯn t'øt'e mixte, bi 'yɛm bɯya.

³⁻⁵ Nguetho guesɛ a ra Herodes bi hyo a ra Xuua Nxixyá. Bin cuɛ a ra Herodes 'bɯ mi sifi ngue hingui ho a bi 'yøt'e ngue bi zinse a rá 'bɛpo, nu'a ra xisu mi 'bɯhmi a ra Felipe 'bɯ mi sin'a ra Herodes. Nɛ nu'a ra xisu, ra Herodías a. Nɛ bi 'yɛn'a ra Xuua: “Hingui ho gá 'yøt'e ngue gá sinba rá xisu a nin 'yohɯ,” bi t'ɛmp'a ra Herodes. Bin cuɛtho ra Herodes bɯya bi got'a fädi a ra Xuua nɛ bi manda dí tu't'i con yɯ cadena. Nɛ mim bɛni xta hyo a ra Xuua, pɛ him bi hyo nguetho mi su din cuɛ yɯ jä'i, ngue nu yɯ jä'i mi pädí rá pøngahyä Ojä a ra Xuua.

⁶ Pɛ nu 'bɯ mi zøn ra pa bin ja rá ngopa a ra Herodes 'bɯ mi dät ra jɛya mahøn'a, bi 'yøt'a n'da ran ts'ihmɛ nɛ bin nɛ a rá t'ixu a ra Herodías. Nɛ bi numanho a ra Herodes

a ran hnɛi bi 'yøt' bɯya. ⁷ Nɛ bi 'yɛmp'a ra hmute: “Dami 'yädi 'be'a gätho gui nde gui 'yäqui. Majuani dí xi i, ga 'da i 'be'a gätho gui 'yäqui,” bi 'yɛn'a ra Herodes. ⁸ Nɛ nu'a ra hmute bɯya bi 'yä a rá yä ra Xuua Nxixyá ngue di o ra mbohi, nguetho gue'a xí xi a rá mbe a da 'yäp'a.

⁹ Nɛ bi du rá mbɯi a ra Herodes bɯya, him mi ndehma da hyo a ra Xuua, pɛ hin'yɯ 'be'a sä da 'yøt'e nguetho ya xí xifi di unni 'be'a gä da 'yäpi, nɛ ya xí 'yøh yɯ jä'i di unni 'be'a gätho da 'yäpi. ¹⁰ Nɛ bi manda bɯya ngue da mba ba thecpa rá yä ra Xuua Nxixyá bɯ ja ra fädi, nɛ ba jät'a n'da ra mbohi din t'un'na ra hmute. ¹¹ Nɛ nu 'bɯ min t'unni bi dɛn a ra mbohi bi un'na rá mbe bɯya.

¹² Nɛ nu yá xädi ra Xuua bɯya, bá tunba a rá ngøc'yɛi bɯ ja ra fädi, bi 'yägüi. Nɛ bi mba bɯya bá xi a ra Jesús ngue ya bi du ra Xuua.

Bi 'uɪn'i cɯt'a mahuqhi yɯn 'yohɯ ra Jesús

¹³ Nɛ nu ra Jesús 'bɯ mí 'yøde bi du ra Xuua, 'bex dá mbähmbe dá huhe bɯ ja ra mbosa mí nde xcá sømhbɛ bɯ 'danguadi, mi ɛna xcám 'bɯsɛhe n'da zi ora. Pɛ nu 'bɯ mi pɛ ɯ yɯ jä'i ngue dá mbähmbe bɯ a ra Jesús, nɛ ɯ bá nɛxpɯ ja yá hnini bi dɛngähe, bin 'yogua thoho gätho bɯ ja rá nyani a ra dädɛhe. ¹⁴ Nɛ nu 'bɯ má çahmbe bɯ ja ra mbosa a ra Jesús, xɯn ngu ɯ yɯ jä'i xí zøm bɯ. Nɛ ɛmmɛ bi huɛc'ɯ bɯya nɛ bi hoqui hønt'a go to'o mí ɯ. ¹⁵ Nɛ nu 'bɯ min de bɯya dá ɛmbähe a ra Hmu:

—Ya bin de ya, nɛ njongui 'bɯcua ja ra xɛqui ua, dami xih yɯ jä'i da mba bɯ ja yɯ hnini nɛ da däm bɯ 'be'a da zi, dá ɛmbähe a.

¹⁶ Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Pɛ hingui jatho da mba, pɛ guesɛ ahɯ dami 'uɪmhɯ, bi 'yɛngähe.

¹⁷ Nɛ dá thähmbe bɯya:

—Pɛ hin'yɯ 'be'a da zi, nɛ hønt'i cɯt'a yɯ hmɛ i ja ua nɛ yoho yɯ huä, dá ɛmfɛ bɯya.

¹⁸ —Bá cɯhɯ ua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁹ Nɛ bi xih yɯ jä'i ngue din säya bɯ ja yɯ t'ɛi, nɛ bi hyän ɯ cɯt'a yɯ hmɛ nɛ yoho yɯ huä. Bi ndøs' mahɛts'i nɛ bi 'yäp rán jäpi Ojä, nɛ bi xɛm bɯya nɛ bi 'dacähe dá darpähe yɯ jä'i. ²⁰ Gätho bin sihmɛ ɯ yɯ jä'i nɛ bin niyá nɛ bi bong mi'da yɯ xɛqui bi yu'i 'de'ma yoho yɯ 'bøts'e. ²¹ Nɛ nu 'ɯ gätho bin sihmɛ í

jua'i cut'a mahuahi u yun 'yohu, ne hin njon bi mbeh yu xisu xinga gue yu t'uhni.

Bin 'yo maxots'e ra dadehe a ra Jesús

²² Ne nubaya, bi xije ga mbahmbe ngue ga 'daxhe ra dadehe mahon'a. Da huhe a ra mbosa da mbahmbe baya. Go bi gose bu a ra Jesús, bin 'yehmbu yu ja'i. ²³ Ne nu'bu mi mba u yu ja'i bi ndezehe bu ja ra nyuni ne bi nyau bu Oja. Ba hazeh bu a. ²⁴ Ne nu'bu ma mbahmbe ngue da huhe ra mbosa, 'bu mi zom made ra dehe, bi zeh ran dahi ne emme bin ja yu t'othu, ne ts'edi midí cos'a ra mbosa. ²⁵ Ne nu'bu ya mbe mí ts'utho da hyats'i, ne 'yo a ra Jesús bu maxots'e ra dehe ngue da zu'a ra mbosa. ²⁶ Ne nu'bu mamba epu ra Jesús, ne i 'yo bu maxots'e ra dehe da handahe baya, ba epu ne hin dí pahmbe ngue gue'a. Emme dán suhe ne da mbahmbe:

—Ba ehnu n'da ra ánima, da emhbe.

²⁷ Ne bi darcähe a ra Jesús:

—Dami hyuthu nzambu, o guín suhu, guecä, bi 'yengähe.

²⁸ Ne bi dat'a ra Pedro baya:

—Nu'bu gue'e ma Hmu i, dami jaqui necä dan 'yo maxots'e ra dehe ne ga som bu guí 'bai, bi 'yena.

²⁹ —Ba eua, bi 'yena ra Jesús, bi t'emp'a ra Pedro baya.

Ne nu'a ra Pedro baya bi gapu ja ra mbosa ne bi du'mi bin 'yo maxots'e ra dehe ngue in nde da zom bu bí 'ba a ra Jesús. ³⁰ Pe bi nu ngue emme nts'edi ran dahi ne 'bex bin su baya, ne bi du'mi bi dont'a mbonthe. Ne nts'edi bi mbah puja:

—Ma Hmu, dami yangui, bi 'yena.

³¹ Ne 'bex bi bendba rá 'ye a ra Jesús baya.

—Hanja ts'utho guí ec'yei ngue i ja ma ts'edi ne 'bexgue gá su 'be'a gán nu, bi 'yemp'a rá hmu.

³² Ne nu'bu mi hyu ra mbosa a ra Pedro ne ra Jesús baya, 'bex bin he a ran dahi. ³³ Ne nugähe mí huhmbe bu mbo ra mbosa dán danyahmuhe bu mí 'ba a ra Jesús ne dá emfe:

—Majuani maha, gue'e rá Ts'unt'u i Oja, dá emfe.

Bi hoc'u yu hyenni bu ra hnini Genesaret a ra Jesús

³⁴ Ne dá thohmbe baya dá somhbe bu 'danguadi ra dehe bu mi ja ra xequi Genesaret. ³⁵ Ne nu'bu yu ja'i mi 'bupu, 'bu mi nu bi zom bu ra Jesús, 'bexgue bi mbenh ra nde honbu go hapu ja yu hnini ngue ya mí 'bupu ra Jesús. Ne bá ts'inbi gätho yu hyenni bu mi 'bucähe a ra Jesús. ³⁶ Ne bi 'yäh ra mate u ngue bi darpa rá nyani rá pahni ra Jesús, ne 'bex bi yan u baya.

15

Ra Jesús bi ma 'be'a di ts'onba rá mbui n'da

¹ Ne nubaya bá e i 'da ma ngurpihe ngue yu fariseo ne yu xänbate nijä. Bá nexpu Jerusalén u, ne bi 'yän'na ra Jesús:

² —Hanja u ni xädi hingui ten yan t'ot'e mam bombotahu ne him 'be i xat'ye 'bu i sihme, bi 'yena.

³ Bi da a ra Jesús ne bi 'yembi:

—Pe ne ahü guí festhohohu rán t'edi Oja 'bu guí homhbu guí 'yot' nin t'ot'e zehhu, bi t'emp'u yu fariseo. ⁴ Nguetho i mam bu ja ram hman Oja: “Gui numansu ni ta ne ni mbe.” Ne a i mam bu ngue: “Nu'a to'o san rá ta ne rá mbe i jatho da tho,” bi 'yena ra Jesús. ⁵ Pe nu ahü, 'dan'yo thoho guí mamhbu, ngue guí emhbu xun ho 'bu di yarpa Oja a mi ja ngue xtá mbax'a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohu. Ne hin gá xihmbu ngue him bi numansu rá ta 'bu ngubu bi 'yot'e. ⁶ Gá 'yemhbu nte ní mba tho yan t'edi Oja 'bu guím bense nin t'edihü, bi 'yena ra Jesús, bi t'emp'u yu fariseo. ⁷ Pe emme guidí yorpahu a guím bembhu, bi 'yemp'a ra Jesús. Majuani bi man Oja bu ja rá söcuä ra Isaías 'be'a guí othu ngue bi 'yena:

⁸ Nuya yu ja'i ya i esqui nanguue yá nde, pe maxots'e thoho ne hinga gätho yá mbui.

⁹ Ne säti thoho 'bu i thandegui, nguetho hont'u yan t'edi zehu i xänba u mi'da,

i en Oja, bi 'yena ra Isaías 'bu maya'bu, bi 'yena ra Jesús.

¹⁰ Ne nubaya, nu ra Jesús bi zon'du yu ja'i: —Dami 'yohmbu 'be'a dí xi ahü janangu'e a guí pahmbu 'be'a nam bön'a.

¹¹ Hinga gue'a i ts'i di ts'onba rá mbui n'da, pe gue'a ní bom bu rá nde n'da, bi 'yena ra Jesús.

12 Nε dá mbähmbe b_u mi 'bäh ra Jesús.

—Nu' u y_u fariseo bi bεman' u a gám ma, dá εmfe.

13 Nε bi dāh ra Jesús, bi 'yεna:

—Hønt'a go 'be'a ma paxi him bi 'yεzεhe ma Ta, i jatho da mba nsat'i. 14 Nte guim bεmh_u nangue u nguetho tengu' b_u i xädä u, nε εna da 'yut' ra 'yu y_u mixädäh_u. Nε nu' b_u n'da ra xädä i six'a rá mixädäui, thambεni tho gätho yoho da zo b_u ja n'da ra hyähäi, bi 'yεngähe ra Jesús 'b_u má εmfe.

15 Nu ra Pedro b_uya bi xi a ra Jesús:

—Dami xije nangue a ran t'uti gá ma mahε' b_u, 'be'a nam bøn'a, bi 'yεmbi.

16 Nε bi dā'a ra Jesús:

—Ha nε ah_u xingui ts' u guí pähmb_u 'be'a nam bøn'a dí xi ah_u, bi 'yεna. 17 Ha hin guí pähmb_u nu 'be'a da zi n'da, da yεrp_u ja rá nde nε da mba b_u ja rá foho, nε hingui zäm b_u, bi 'yεngähe. 18 Pε nu 'be'a gätho da bøn b_u ja rá nde n'da í nεxp_u rá mbui nε gue'a di ts'on'a n'da. 19 Nguetho guerp_u mbo rá mbui n'da ni nεx' u y_u ts'on'yomfεni, ran thodu, ran 'yomt' εni madague' b_u bin thät'a n'da o hin gana din thät'i, nε yam fε, nε y_u fεhni, nε y_un ts'ante, nε gue' u gätho ní nεxp_u rá mbui n'da u. 20 Nε gätho u gue' u ní ts'om'bäi n'da ra ja' i u. Pε nu' b_u bin sihmε nε him bi 'yøt'a ran t'øt'e ngue din xät'yε, hinga gue'a dán ts'on'a, bi 'yεngähe ra Jesús.

N'da ra xisu hin rá mεnguh_u a ra Jesús bi 'yεc'yεi a rá ts'edi nε bi yān'a rá t'ixu

21 Nε nub_uya dá pømhb_u a ra Jesús dá mbähmbe b_u ja rá xεqui ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón. 22 Nε dán c'athe n'da ra xisu ra mεngu Canaan, hing ra israel a. Nε ts'edi bi mbafi, bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, rám bom' beto i ra David, din ja nin huεcate nangue ma t'ixu in 'youi n'da ra zithu ngue εmme di unbi.

23 Nu ra Jesús bi thotho, tengu' b_u him bi 'yø a bi xifi. Nugähe b_uya dá xihmbe ra Jesús:

—Dami 'yørpa ra mate a ra xisu, janangue'a da mbengui, nε i mbafi i tengah_u.

24 Nu ra Jesús b_uya bi 'yεna:

—Nu Ojä bá pεngui ga ørpa rá 'befi ngue hønt' u ma mεnguh_u y_u israel ga jamansu,

nguetho i 'bui tengu y_u dε'yo bi 'beh ra 'yu, bi 'yεna.

25 Pε nu ra xisu bi zøm b_u 'bäh ra Jesús bin dānyahmu nε bi 'yεmbi:

—Gra Hmu, dami zεqui.

26 Pε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Hingui ho 'b_u n'da ran 'yoh_u da hyānba rá hmε y_u t'uhni, go di un'd_u y_u t' u'yo, bi 'yεmbi.

Ngub_u bi xifi nguetho hing ra israel a ra xisu. 27 Bi 'yεn'a ra xisu b_uya:

—Majuāni guím ma gra Hmu, pε nε' u y_u t' u'yo i si y_u xεca hmε 'bom b_u ja ra 'bimεxa ngue i hε u y_u hmu.

28 Ra Jesús b_uya bi 'yεmp'a ra xisu:

—Gra xisu, εmme guí εc'yεi x_un ho a ma mate. Janangue'a din ja a gá 'yädi, bi 'yεmbi.

Nε 'bεxgue gue'a ra ora bi yān'a rá t'ixu.

Bi hoc mi'da y_u hyεnni a ra Jesús

29 Nε nub_uya nu ra Jesús bi bøm b_u. Dá mbähmbe b_u ja ra ndendädehe b_u Galilea nε dá texhe b_u ja ra nyuni, nε bi hyup_u a ra Jesús. 30 Nε x_un ngu y_u ja' i bi zøm b_u mi hudi, nε bá ts'inba y_u dogua, nε y_u xädä, nε y_u gore, nε y_u do'yε, nε x_un ngu mi'da y_u mbedi nε y_u hyεnni bá ts'inba b_u mi hu'a ra Jesús. Nε nu ra Jesús b_uya gätho bi hoc' u.

31 Nε nu y_u ja' i bi hyonya thoho 'b_u mi nu bin yā y_u gore nε bin 'yo u mí dogua nε bi yān' u mi do'yε, nε bin zø y_u dá u mi xädä. Nε nu' b_u mi nu 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yεspa Ojä, ngue ma Ojähe dy_u israelhe. Nε hyu pa dán degähe b_u y_u ja' i.

Bi 'ujn' i goho mahuqhi y_un 'yoh_u ra Jesús

32 Nε nu ra Jesús bi zongahe bi 'yεngähe:

—εmme dí m bεngä y_u ja' i i 'b_ucua nguetho ya ná hyupa i 'b_ucua nε hin' y_u 'be'a da zi y_u. Nε nu' b_u ga xifi da mba b_u y_u ngu, masque hin da hyät' i da zøm b_u ja y_u ngu, bi 'yεn'a ra Jesús.

33 Nε dá εmhbe b_uya:

—Pε hin hap_u ga tīmhb_u ra hmε ga unhnd_u y_u ja' i, nguetho εmme x_un ngu i 'b_ucua, nε njongui 'b_ucua ngue ga tämf_u ra hmε, dá εmfe.

34—Hangu guí hāh_u ra hmε thā, bi 'yεn'a ra Jesús.

—Yoto thoho y_u hmε ne zi yoho y_u t'uhua, dá εmfe.

³⁵ Ne nu ra Jesús bi xih y_u ja'i din säya b_u häi. ³⁶ Ne bi hyan'u y_u hmε a ra Jesús ne y_u hua, ne bi 'yär rán ja'pi Oja nanguε u bi hyani. Nubaya, nu ra Jesús bi xen y_u hmε ne y_u hua ne bi dargähe ngue ga unhde y_u ja'i b_u mí hudi. ³⁷ Ne gätho u mí 'bap_u bin sihme u ne bin niya, ne bi bongui yoto y_u 'bøts'e 'b_u mi niya. ³⁸ Ne goho mahuahi u yan 'yoh_u bin sihme, ne njom bi mbeh y_u xisu ne y_u t'uhni. ³⁹ Ne nu ra Jesús baya bi xih y_u ja'i da mbeng yá ngu. Ne nu'b_u mi mbeng y_u ja'i baya dá mbähmbe mahøn'a a ra Jesús, dá huhe ra mbosa mahøn'a ngue ga sømhbe b_u ra xequi Magdala.

16

Yá ngurpi y_u judío bi 'yäh mi'da y_u hmεpya

¹ Ne nu'b_u ma sømhbe b_u, bi zøm b_u 'da ma ngurpihe ngue y_u fariseo ne y_u saduceo, in nde da zär rá mbui a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—'Yurcahe n'da ra hmεpya ngue ga pähmbe majua_{ni} Oja bá pæn'ni i, bi 'yεn'u.

² —Pε nu'eh_u, bi 'yεn'a ra Jesús, guí nuh_u xæn theni y_u güi 'b_u xøn de ne guí εmhbu baya ngue din hyadi 'b_u bi hyats'i. ³ Ne nu'b_u guí nuh_u ts'utho xæn theni y_u güi 'b_u xudi, guí εmhbu din da'ye baya. εmme guidí yorpah_u a guím bεmhbu. Hanja ngue guí pähmbu 'be'a nam bøn'u y_u güi guí nuh_u ne hin go guí pähmbu 'be'a nam bøn y_u hmεpya guí nuh_u ya, bi 'yεn'a ra Jesús. ⁴ Nu ah_u guí 'bähmbu ya, gue ah_u gy_u ts'om'bäih_u, xcá 'uehmbu b_u rá 'yu Oja, ne sä guí ähmbu ra hmεpya ya pε hin da t'ut'ah_u ra hmεpya. Pε hønt'a ra hmεpya da t'ut'ah_u tengu bi 'yøt'a ra Jonás maya'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús bi 'yεmp'u y_u fariseo. Ne xø dá mbäcähe a ra Jesús baya.

Ra Jesús bi xih y_u xädi di jamansu nanguε rá íxi y_u fariseo

⁵ Ne nubaya dá penje mahøn'a 'danguadi ra dadehe a ra Jesús. Ne dá pumbenihe a ra hmε nzai mí sihe ngue min 'youi ra íxi. ⁶ Nu ra Jesús baya bi 'yεngähe:

—Damim fähmbu nanguε yá íxi y_u fariseo ne y_u saduceo, bi 'yεna.

⁷ Ne dá εnsche:

—I man na ya ngue him bá häh_u ra hmε.

⁸ Ne nu ra Jesús bi ba_{di} 'be'a dá bεmhbe ne bi 'yεnje:

—Hanja guí εmhbu: “Hin'y_u ra hmε ga sih_u.” Pε ts'utho guí εc'yεih_u. ⁹ Ha gá pumbenihe 'b_u má 'uüngä goho mahuahi yan 'yoh_u ngue hønt'i yoto y_u hmε ne yoho y_u t'uhua, ne bi bong thoho yoto y_u 'bøts'e y_u hmε. ¹⁰ Ne'b_u má 'uü'n'i cät'a mahuahi yan 'yoh_u ngue hønt'i cät'a y_u hmε mi ja, ne xæn ngu y_u 'bøts'e bi yu 'b_u mi bongui. ¹¹ Hanja hin gá pähmbu 'b_u má xi ah_u nanguε yá íxi y_u fariseo ne y_u saduceo, pε hin nanguε u y_u hmε dá xi ah_u, bi 'yεngähe.

¹² Ja dá pähmbe baya 'be'a nam bøn'a bi xije ra Jesús. Dá pähmbe ngue gue'a yán xädi y_u fariseo ne y_u saduceo, ne hinga gue'a njuantho ra íxi bi ma.

Ra Pedro bi ma to'o a ra Jesús

¹³ Ne nubaya dá mbähmbe ra Jesús b_u ra xequi Cesarea, guerp_u min ts'ut'abi ra Felipe. Ne bi 'yängähe dy_u xädigähe ra Jesús:

—'Be'a im bæn'u y_u ja'i ngue to'ogä, ngue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

¹⁴ Dá thätthe baya:

—Nu'u 'da y_u ja'i im bēni gue'e gra Xuua Nxixya, ne nu'u 'da im bēni ngue gue'e gra Elías mi 'bäh maya'b_u. Ne nu'u 'da im bēni gue'e grá Jeremías ngue maya'b_u xøn du, uague man'da rá pøngahya Oja, i εn'u, dá εmfe baya.

¹⁵ Nu ra Jesús baya bi 'yängähe:

—Xi'ah_u, 'be'a guím bεmhbu ngue to'ogä.

¹⁶ Ra Simón Pedro baya bi da_{ti}:

—Gue'e rá thahni i Oja ngue ra Cristo, rá Ts'unt'u i Oja i 'bui.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Majapi i gra Simón, rá ts'unt'u i ra Jonás, nguetho nu'a gá ma hinga n'da ra ja'i bi bæn'ni i, pεgue Oja ma Ta bí 'bäh mahęts'i bi bæn'ni i. ¹⁸ Pε ne'a dí xi i, nu'i gra Pedro, nu'a ni thuhu nam bōni gue ra do. Nguetho tengu 'b_u da gue'e gra dongu guerp_u dí mbäh rán ngu Oja, nanguε'e ga da'mä ga pet'u da 'yεc'yεigui. Ne hin'y_u 'be'a da zä di jua u, xing ran da_{te}, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹⁹ Ne ga 'da a n'da nin t'ędi ngue guí xih y_u ja'i 'bep_u dí yat'a n'da b_u di manda Oja. Tengu'b_u ga 'da a n'da ran sogui ngue

gui xocp_u di manda rá ts'edi Oja. Ne nu'a gui 'y_embi hingui ho ua ja ra ximhäi, nep_u mah_ets'i da t'_embi hingui ho a. Ne ngutho a gui 'y_embi x_un ho, nep_u mah_ets'i da t'_embi x_un ho a, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁰ Pe nub_uya, nu ra Jesús bi hegähe hin ga mamhbe b_u 'b_uh y_u ja'i ngue gues_e a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo.

Ra Jesús bi ma da tho ne da d_umb_eni

²¹ Ne nu'a ra pa a, bi d_u'mi bi xije jatho da mba b_u Jerusalén di _unba b_u ma ngurpihe, ngue y_u d_uc'y_ei ne y_u mbäjä ne y_u xänbate nijä. Ne bi xije da tho ne da d_umb_eni 'b_u ná hyupa. ²² Ne nub_uya bi zixp_u ma'ueni a ra Pedro ne bi z_ui, bi 'y_embi:

—O guidí japi da bent'i i, damin ya_ui, bi t'_emp'a ra Jesús, bi 'y_en'a ra Pedro.

²³ Ne bi d_u'a ra Jesús:

—Dami p_oni gra z_ithu. Ní mba, nguetho guí _engui hin ga _ot'ä a bi zän Oja. Hin'y_u nin 'yomf_eni tengu im b_en Oja, p_e h_ont'a im b_en y_u ja'i guím b_eni, bi 'y_en'a ra Jesús, bi t'_emp'a ra Pedro.

²⁴ Ne nub_uya, bi 'y_engähe:

—Pe to'o gätho in nde da d_engui i jatho hin da b_en'a rá pähä zeh_e ne da hyät y_un _unbi madague'b_u da tho. ²⁵ Nguetho nu'a to'o di hu_eczehe rá te, da mba ma _unbi rá te b_u ja ran d_ute, p_e nu'a to'o hingui su da th_ucpa rá te nanguecä, da d_in'a ra te maz_i a. ²⁶ Pe nu'b_u n'da ra ja'i, madague da 'y_ot'e rá mbeti 'be'a gätho i ja ua ja ra ximhäi, p_e nte ní mbatho 'b_u him bi p_oh rá te. Nguetho njo'o n'da ra ja'i da zä da guzehe rá te, bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁷ Nguetho nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne din jagä rá ts'edi ma Ta b_u mah_ets'i 'b_u bá pengä mah_on'a, ne gätho y_um 'behni ban 'yohe 'b_u bá _ecä. Ne i ja 'be'a ga undä nangue 'be'a bi 'y_ot'a n'da ngu n'da y_u ja'i. ²⁸ Maju_uni dí xi ah_u, hinga gä gní tuh_u 'b_u bi d_u'mi di manda ma ts'edi ua, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_engähe ra Jesús.

17

N'da ran t'uti bi 'y_ot' ra Jesús

¹ Ne nu'b_u mi tho i 'dato pa nu ra Jesús bi zix ra Pedro ne ra Jacobo ne ra Xuua, rán 'yoh_u ra Jacobo, ne bi mbähä b_u ja ra t'_oh_o.

² Ne nu'b_u mí z_om b_u, bim pä'a ra Jesús. Nu rá hmi bi hyät'i tengu'b_u ra hyadi, ne nu rá he bi t'axqui tengu'b_u ran nequi. ³ Ne nu' ma mixädihe min 'yoh_u, bi nu bi z_om b_u ra Elías ne ra Moisés, bin y_uh_u ra Jesús.

⁴ Ne nu ra Pedro b_uya bi 'y_emp'a ra Jesús: —Gra Hmu, x_un ho ngue dí 'b_uhmbe ua, ne ga h_ocähe hyu y_u t'_ungu. Nu n'da gam 'b_use, nu n'da dim 'b_uh ra Moisés, ne nu'a man'da dim 'b_uh ra Elías, bi 'y_en'a ra Pedro.

⁵ Pe nu'b_u mí y_u ra Pedro, bi nequi n'da ra güi di f_exni, ngue bi go'b_u, ne bi 'y_o'a n'da ra nde bin y_u b_u ja ra güi: “Guehna ma Ts'ant'ugä na, _emm_e dídi hu_ecä na ne dí numanho. Dami 'y_ohmb_u 'be'a i xi ah_u.” Gue'a bi man'a ra nde bi 'y_op_u.

⁶ Ne nu'b_u mí 'y_o a ra nde _u ma mixädihe 'b_ex bin d_unyahmu b_u häi ne bi nyetho nguetho bin su _u. ⁷ Ne nu ra Jesús b_uya bi mba b_u mín d_unyahmu _u ne bi 'y_embi:

—Dami ndanj_u, o guín suh_u.

⁸ Ne nu'b_u mi nd_ox' _u b_uya njom bi nu, p_e h_ont'a ra Jesús mí 'bäp_u.

⁹ Ne nu'b_u mam bá _ep_u 'yu b_u ja ra t'_oh_o b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús:

—Nuya njon gui xihmb_u 'be'a gá nuh_u b_u, jague'b_u dá th_umb_eni_gä b_u 'b_u _u x_on du, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi t'_emp'_u.

¹⁰ Ne nu ma mixädihe b_uya bi 'yänmi:

—Hanja i _en' _u y_u xänbate nijä ngue m'bet'o thoho ba penc'a ra Elías, ne ja ba _e'a rá Thahni Oja ngue ra Cristo b_uya, bi 'y_en'_u.

¹¹ —Maju_uni im ma ngue m'bet'o ba _eh ra Elías di hoqui gätho. ¹² Pe dí xi ah_u, ya bi z_oh ra Elías ne njon bi b_udi ngue gue'a. P_egue bi mba ma _unbi ne bi mba ma _ucpi, ne ngutho da t'_orcä ya, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹³ Ja bi b_u _u ma mixädihe b_uya gue tengu'b_u ra Elías a ra Xuua Nxixy_u.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra sänd_ute

¹⁴ Ne nu'b_u mi z_om b_u 'b_uh y_u ja'i, bi z_om b_u n'da ran 'yoh_u b_u mí 'bäh ra Jesús, ne bi 'y_embi:

¹⁵ —Gra Hmu, dami 'y_orqui ts'_u ran hu_ecate a ma ts'ant'_u, jant'a thoho i sänd_ute ne h_onb_u go i so 'b_u x_o 'yagui. Ja'b_u i so b_u ja ra sibi, ne ja'b_u i so b_u ja ra dehe, h_onb_u go hap_u 'yo 'b_u x_on zänd_ute. ¹⁶ Ne bá sigä b_u

mi 'bɛ ɛ ni xädi, pɛ him bi zä bi hyäcpa a ran ɛ in 'youi, bi 'yɛn'a ran 'yohɛ.

¹⁷ Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Gyɛ ts'om'bäihɛ, hin gui ɛc'yɛihɛ Oja xɛn ho. Hangu yɛ pa ga tɔp'a thoho ahɛ ngue gui 'yɛc'yɛigahɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Bá si ni ts'unt'ɛ guím ma, bi t'ɛmp'a ran 'yohɛ.

¹⁸ Nu'bɛ mi zɔpɛ bɛya, nu'a ra Jesús bi zɛ a ra zĩthu min 'youi, nɛ bi xifi da bɔni. 'Bex bi yän'a ra ts'unt'ɛ bɛya.

¹⁹ M'bejua bɛya bin yaɦɛ ɛ ma mixädihe a ra Jesús nubɛ däm 'bɛsɛhe.

—Hanja him bi zä dá hɔngähe thi a ra zĩthu min 'youi a ra ts'unt'ɛ, bi 'yɛn'ɛ.

²⁰ Bi dɔ a ra Jesús nɛ bi 'yɛna:

—Him bi zä gá hyɔmhɛ thi ra zĩthu, nguetho ts'utho gui ɛc'yɛihɛ. Man'da zi ts'utho ni t'ɛc'yɛihɛ xinda gue n'da rá hmudä ra c'u ngue ɛmmɛ zicue. Nɛ nu'bɛ da zɔni gui 'yɛc'yɛihɛ tengu n'da rá hmudä ra c'u, da zä gui xihmbɛ n'da ra t'ɔhɔ: “Dami 'uegue gui thɔn nɛ n'danni,” gui 'yɛmfɛ, nɛ da 'uegue. Hin te gui hyɛmfɛ 'bɛ majuani gui 'yɛc'yɛihɛ. Gätho xɛn hɛi i sä gui 'yɔthɛ, bi 'yɛnje. ²¹ Pɛ nu'ɛ 'da'ɛ yɛ zĩthu tengu min 'youi a ra ts'unt'ɛ, xɛn hɛi da hyɔn a thi ɛ, pɛ hɔnt'ɛ ɛmmɛ hɔh rá mbɛi din yaui Oja nɛ da 'yɛ't' ran ts'ihmɛ n'da, da zä da hyɔn a thi ɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahɔn'a da tho nɛ da dɔmbɛni

²²⁻²³ Nɛ nu'bɛ mán 'yohe bɛ ra häi Galilea, bi 'yɛnje mahɔn'a a ra Jesús:

—Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dan dägä bɛ 'bɛh yɛ ja' i ngue da thogä. Pɛ ga thɔmbɛni 'bɛ ná hyu pa, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ ɛmmɛ bi du ma mbɛigähe bɛya.

N'da ran t'änni to'o i jut ra mbeti nangue ra nijɔ

²⁴ Nɛ nu'bɛ má sɔmhbe bɛ ra hnini Capernaum a ra Jesús, bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Xi ni xänbatehɛ, ha hingui jut'a ra mbeti dí hɔxähe nangue ra nijɔ, bi t'ɛmbi.

²⁵ Bi dɔ a ra Pedro bɛya:

—Hɔhɔ i jut'i, bi 'yɛmp'ɛ.

Nɛ nubɛya nu'bɛ mi yarpɛ ja ra ngu xín säya a ra Jesús, 'bex bi t'än'na ra Pedro:

—'Bɛ'a guím bɛni gra Simón, ha nɛ'ɛ yá t'ɛhni yɛ ts'at'abi i jut'a ra mbeti ua ja ma

häihɛ, uague hɔnt'ɛ yɛ ja' i thoho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁶ Bi dɔ a ra Pedro:

—Nu'ɛ yɛ ja' i thoho.

—Janangue'a hin mán zähma'be ga jut'ä 'bɛ hingui jut'ɛ yá t'ɛhni yɛ ts'at'abi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁷ —Pɛ ni mba bɛ ja ra dɔdehe, gui hyɛ'ts'a n'da ra huɔ, nɛ gui xemba rá nde. Gui tĩm bɛ n'da ra mbeti, ngue'a xɔt'a ga jut'ui a ra cota a ra nijɔ, n'dahma hin da bɛman'ɛ ɛ i hɔx ra mbeti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

18

Ra Jesús bi ma to'o xtán hɛts'i bɛ dán nu Oja

¹ Nɛ xɔ dá änhde a ra Jesús:

—Xiya, to'o man'da xɛn hɛts'i rán t'ɛdi bɛ na hnu bɛ di manda rá ts'ɛdi Oja, dá ɛmfe.

² Nu ra Jesús bɛya bi zohna n'da ra t'ɛhni nɛ bi gats'i bi mbämp'ɛ made, ³ nɛ bi 'yɛnje:

—Majuani dí xi ahɛ, nde'bɛ gui päh ni mbɛihɛ gui cohmbɛ tengu'bɛ gyɛ t'ɛhnihɛ, nu'bɛ hin'na hin gui sä gui cɛthɛ bɛ di manda rá ts'ɛdi Oja 'bɛ, bi 'yɛnje. ⁴ Nɛ nu'a to'o da gohi tengu'bɛ ra t'ɛhni nɛ da 'yɔt'e ngue hin'yɛ rá ts'ɛdi, gue'a xtán hɛts'i rán t'ɛdi bɛ na hnu bɛ di manda rá ts'ɛdi Oja.

⁵ Nɛ nu'a to'o da numanho n'da ra t'ɛhni nangue ma thuhugä, nam bɔni bi zingä bɛya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Yɛn t'ɛ't'ate i ja ua

⁶ —Pɛ nu'bɛ 'bo'o di japi da 'ue a n'da ra t'ɛhni ngue i ɛc'yɛigui, xɛn ɛtho ran ɛnbi da nu. Man'da xɛn ɛ xinda gue'bɛ da t'ɛrpa ra dojni rá 'yuga nɛ da thɔrpɛ ja ra dɔdehe, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁷ —Nhuɛcate ahɛ nangue yɛm 'bɛpate xɛn ngu da t'ɔt'ahɛ. Guehma gui nuhɛ ɛ, pɛ í huɛhi maha to'o di 'bɛp'ahɛ, bi 'yɛna.

⁸ Pɛ nu'bɛ gui ɛmhɛ gue'a ni 'yɛhɛ o gue ni guahɛ di 'bɛp'ahɛ gui 'yɔthɛ ra ts'oqui, pɛ xɛn ho 'bɛ gui hyɛjɛ gui 'yɛmhɛ bɛ yatho. Nguetho man'da xɛn ho 'bɛ dan 'datho ni guahɛ o gue dan 'datho ni 'yɛhɛ 'bɛ gá mba bɛ ja ra te mazai, xinda gue'bɛ di yoho ni 'yɛ o gue di yoho ni gua nɛ gui mba bɛ ja ra sibi njam'bɛ da huɛt'i. ⁹ Nɛ ngutho 'bɛ gui ɛmhɛ gue'a n'da ni dähɛ di 'bɛp'ahɛ gui

'yøth_u ra ts'oqui, pε x_un ho 'b_u gui hyahmb_u gui 'yεmh_u b_u yatho. Nguetho man'da x_un ho 'b_u dan 'datho ni dāh_u 'b_u gui c_uth_u b_u ja ra te mazai xinda gue'b_u di yoho ni dāh_u nε gui mba b_u ja ra sibi njam'b_u da huēt'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti nangue ra de'yo bim 'bedi

10 —Dami jamansuh_u a guí øth_u. Hin gui 'yøth_u tengu'b_u nte di muui _u zicue, nguetho dí xi ah_u nu yám 'behni Oja di jamansu _u, nε zai i 'b_ura ja rá hmi ma Ta b_u mahetsi _u yám 'behni. 11 Nguetho nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bá εcä ngue ga nyamba yá te _u xøm 'bedi nangue y_u ts'oqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

12-13 —'Be'a guím bεmh_u bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_u ngue mí si n'da ciεnto yá de'yo. Nε bim 'be a n'da. Ha him bi hyon'a bim 'bedi. Pε bi zop_u _u goho 'däte ma 'de'ma guto b_u mi sapaxi _u, bi mba bi hyon'a bim 'bedi. Nε nu'b_u mi dñi, man'da bin johya nangue'a, xinda gue'_u mi'da ngue him bim 'bedi. 14 In jab_u ma Tah_u bí 'b_ura mahets'i, in ndepe xinga n'da dim 'bedi, madague'a hin te di muui b_u na hnu, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ran hocpi nangue y_u 'yεc'yεi

15 Nε man'da ram hma bi man ra Jesús, bi 'yεngähe:

—Nu'b_u n'da ni cuh_u b_u ja ram peti, 'b_u hinga gue'a da 'yøt'e e, gui xi 'b_u gui 'b_usεui, janangue'a da bađi hingui ho a bi 'yøt'e e, bi 'yεngähe ra Jesús. Nε nu'b_u bi 'yømanho a guí xifi, ya gá taha gá hocpa rá mbai a ni cu. 16 Pε nu'b_u hingui _ura ra güenda a gá xifi, gui six man'da o gue mí yoho y_u cu din testigo nangue'a guí mammi. 17 Pε nu'b_u guexta'a him bi 'y_urpathoho ra güenda a guí mammi mahøn'a, gui mam b_u ja ram peti b_uya. Nε nu'b_u him bi 'y_urpa ra güenda a 'be'a gá xihmb_u b_u, pεgue gui 'yøth_u tengu'b_u hin ni cuh_u a b_uya, bi 'yεngähe ra Jesús.

18 —Majuani dí xi ah_u, nu 'be'a guí εmh_u hingui ho ua ja ra ximhäi, nεp_u mahets'i i t'εmbi hingui ho a. Nε ngutho a guí εmf_u x_un ho, nεp_u mahets'i i t'εmbi x_un ho a, bi 'yεngähe ra Jesús.

19 —Nε nu'b_u guí yohmi 'b_u n'dat'a guím bεm_u 'b_u ja a guí ähui ma Tah_u

'b_ura mahets'i, nu'a di 'da aui a gá 'yähui. 20 Nguetho nu'b_u dim peti nangue ma thuhugä 'da, madague'b_u yoho o gue hyu, pεgue dí 'bä i nde b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

21 Nε bi 'yän'na ra Pedro:

—Gra Hmu, xi'b_u ja 'be'a da 'yøra n'da ra ja'i, hangu y_u nidi ga punbi. Ha xøt'a yoto nidi, bi 'yεn'a ra Pedro.

22 Bi da a ra Jesús:

—Hinga hønt'i yoto nidi, pε nde'b_u thocpa tho gui punbah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti a him bi punba rá mimbεfiui

23 —Janangue'a dí xi ah_u, nu'a nán ts'ut'abi Oja, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi 'b_u mi 'y_urpa ra güenda hangu in dupate yám fäts'ih_u. 24 Nε nu'b_u mi nu rá søcuä, 'bexgue bi manda ba ts'i a n'da ngue min dupate y_u millone thoho. 25 Pε nu'a ra ja'i, hin'y_u 'be'a mi ja ngue xtán zä xtán gut'a min dupate. Nε nu ra ts'ut'abi b_uya, mi nde xtá mbä a, nε yá t'uhni, nε rá xisu mí 'b_ura ja rá ngu, nε 'be'a gä mi pε'ts'i, ngue da gut'a ndupate. 26 Nε nu'a ran 'yoh_u b_uya bin danyahmu nε nts'edi bi 'yäp ra mate a rá hmu: “Gra hmu, tøcpi ts'_u, jante tho ga jut'i i.” 27 Nu rá hmu b_uya bi huεc'a, nε bi punba a rán dupate nε bi thøh p_uya. 28 Pε nu'b_u mi nεxp_u, bin c'at'ui n'da rá mimbεfiui xí hmit'i ts'_u ra mbeti. Nu'a xí mba ma thøgue b_uya, 'bexgue bim bent'äte, bi bendba rá 'yuga a bin c'at'ui, nε bi 'yεmbi: “Curca a ma mbeti guí tuc ya,” bi 'yεmbi. 29 Nε nu'a rá mimbεfiui b_uya bin danyahmu nε nts'edi bi 'yäp rá mate, bi 'yεmbi: “Tøcpi ts'_u, jante tho ga jut'i i,” bi 'yεmbi. 30 Pε nu'a xí mba ma punbi him bi dø'mi, bi got'a fädi, εmbi din ofädi jague'b_u da gut'a in dupate. 31 Nε nu yá mimbεfiui b_uya εmme bi bεndumbai 'be'a bi 'yøt'a xí mba ma punbi, nε bi mba bi xi a rá hmu 'be'a bi 'yøt'a. 32 Nu yá hmu b_uya bi manda bá ts'i a ran 'yoh_u mahøn'a nε bi 'yεmbi: “Gra ts'om'bäi, nugä dá pun'ni i 'b_u gmí 'yäc ra mate, madague'a x_un ngu guí tuqui. 33 Nde'b_u nε'e xqui huεc'a ni mimbεfiui,” bi 'yεn'a rá hmu. 34 εmme bin cue a rá hmu, bi manda da jot'i gue'b_u go bi gut'a gätho y_u millone min dupatesε, bi 'yεn'a ra Jesús, 'b_u mi man a ran t'uti.

³⁵ Din jabu da 'yot'ahu ma Tahu 'buru mahets'i 'bu hin gui punbahu ni mijaj'ihu ngue gätho ni mbuihu, bi 'yengähe ra Jesús.

19

Man'da ram hma nangué ran hyegui

¹ Ne nu'bu mi gua'a man ra Jesús, bi bøm bu Galilea, bi hyax ra 'yu ni mba bu ra xequi Judea, 'danguadi ra dæthe Jordán. ² Ne xun ngu yu ja'i bi denthoho ne bi hoqui xun ngu yu hyenni.

³ Ne nubuya, bi zøm bu'da ma ngurpihe ngue yu fariseo, bu mi 'bäh ra Jesús. Mí honi 'be'a dí yapi, ne bi 'yembi:

—Ha sä da hyeh rá xisu n'da 'bu madí ts'utho 'be'a da 'yot'e, bi 'yén'u.

⁴ Nu ra Jesús bi dæti:

—Ha hin gá nuhu bu ja rá m hman Oja, ngue'bu rá mbædi thoho ra ximhäi bi zän Oja n'da ran 'yohu ne n'da rá xisu. ⁵ Ne i mam bu: “Nu n'da ran 'yohu him man da den'na rá ta o rá mbe 'bu dim 'bähmi rá xisu, pe dim 'bähmi da gohi tengu'bu n'dan jaj'itho,” i em bu ja rá m hma Oja. ⁶ Janangué'a nu'bu n'da ran 'yohu i 'bähmi rá xisu, pe hingui yonjaj'i bu na hnu, n'datho. Ne nu'a bi zän Oja, dim 'bui tengu'bu n'dan jaj'itho, pe hin njon da bæni din hyegui, bi 'yén'a ra Jesús, bi t'emp'u yu fariseo.

⁷ —Hanja gní 'yénje, ne nu ra Moisés bi ma da t'ot'a n'da rá søcuq ran xuni 'bu da hyeh rá xisu n'da ran 'yohu, bi 'yén'u yu fariseo.

⁸ Xø bi 'yén'a ra Jesús buya:

—Gue'a bi 'yo't'a ra Moisés, nguetho emme xam me ni mbuihu. Pe nu'bu rá mbædi ra ximhäi him mín jabu. ⁹ Ne dí xi ahu, nu'bu n'da ran 'yohu bi hyeh rá xisu ne him mi 'yomt'eni a rá xisu, pe nu'bu bin that'ui man'da ra xisu a ran 'yohu, ya i 'yomt'eni a buya. Ne ngutho 'bu n'da ran 'yohu din that'ui n'da ra xisu bi thegui, ne a ra 'yomt'eni a buya, bi 'yén'a ra Jesús.

¹⁰ Ne nubuya, dá embähe ra Jesús:

—Nu'bu hingui sä da hyeh rá xisu n'da, man'da xun ho 'bu hin din that'a n'da 'bu.

¹¹ Ra Jesús bi 'yena:

—Pe hinga gätho da zä din jabu, pe hont'u bi zän Oja din jabu. ¹² Nguetho i 'bu i

'da ngue him bim 'buh rá xisu nguetho yu mbædi gue'bu go mim 'bui. Ne nu'bu mi'da yan 'yohu him bim 'buh yá xisu nguetho bi mbocpa u yá hmu. Ne nu'bu mi'da, yá pähä zehé him bim 'buh rá xisu nguetho gue'a í ts'anni ngue hin dim 'buh rá xisu, ngue nte di heni nangué rá 'befi Oja mahets'i da 'yot'e. Nu'a to'o da bæ'n'na ram hma na, gue'a da bæ a, bi 'yén'a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yap rán japi Oja nangué'u yu t'uhni

¹³ Ne nubuya bá ts'inba 'da yu t'uhni bu mi 'buh ra Jesús, ngue'a mi hndepe da dospa yá yá yu t'uhni, ne da 'yap rán japi Oja nangué u yu t'uhni. Nugähe buya, dá hæcpähe u yá ta u yu t'uhni ngue hin da thopu 'bä a ra Jesús.

¹⁴ Pe nu ra Jesús bi 'yénje:

—O guí hæcpahu yu t'uhni ngue him ba thocua, pe dami jafu ba thocua, nguetho nu'bu to'o di manda rá ts'edi Oja, tengu'bu yu t'uhni u, bi 'yena.

¹⁵ Ne bi dospa yá yá yu t'uhni buya ne bi 'yap rá mfäts'i Oja. Ne nu'bu mi jua a bi 'yot'a ra Jesús, dá pøngähe bu buya.

N'da ra mæmbeti bi nyqui ra Jesús

¹⁶ Ne man'da ra ts'ant'u bi mba bu 'bä a ra Jesús ne bi 'yena:

—Hoga xänbate i, 'be'a nin ho da zä ga øt'ä ngue ga tñgä ra te, bi 'yena.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yemp'a:

—Ha guím bæni 'be'a guí ma ngue guí engui xun hogui, nguetho hont'a xun ho a Oja. Pe nu'bu guín nde gui tñn ra te, dami jaj'ts'u yan t'edi.

¹⁸ —Nda'a nín t'edi, bi 'yén'a ra ts'ant'u.

¹⁹ Bi dæ'a ra Jesús:

—O guí hæcpa rá te ni mijaj'iui, o guí 'yomt'eni, ne o guím pe, ne o guí man yu fèhni, ne gui numansu ni ta ne ni mbe, ne gui huç ni mijaj'iui tengu'bu da guesé i, bi 'yén'a ra Jesús.

²⁰ —Gätho u xtá jaj'ts'i gue'bu go mán t'uhni, 'be'a man'da di 'bædi ga øt'e, bi 'yén'a ra ts'ant'u.

²¹ Nu ra Jesús bi 'yemp'a:

—Nu'bu guí nde gui tñn ra te, ní mba bá pä 'be'a gätho i ja i, ne gui darpa yu hyoya a rá muui 'be'a gätho gá pä, ne din ja'a man'da di muui bu mahets'i buya, ne nubuya ba çhe gui tengui.

²² Pɛ nu ra ts'unt'u 'bɛ mí 'yø a bi xifi, ɛmmɛ bi du rá mbɛi, nguetho ɛmmɛ xɛn ngu 'bɛ'a gä mi ja, nɛ bi mbeng thoho bɛya.

²³ Nɛ nu a ra Jesús bɛya:

—Majuani dí xi ahɛ, bi 'yɛna, xɛn hɛi da yɛrɛ di manda rá ts'edi Oja n'da ra mɛmbɛti. ²⁴ Dami 'yøhmbɛ mahøn'a. Man'da hingui hɛi da yɛt'a ra camello bɛ ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'a n'da ra mɛmbɛti da yɛrɛ di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛnje.

²⁵ Nɛ dá hyonya thohohe 'bɛ má øhmbe bi ma ra Jesús. “To'o maha da zä din yaɛni,” dán 'yɛm zɛhɛhe bɛya.

²⁶ Bi hyɛrcähe ra Jesús nɛ bi 'yɛnje:

—Hin da zä da 'yøzɛhe yɛ ja'i, pɛ nu'a Oja hingui hɛmp'a da 'yørpa ɛ yɛ ja'i.

²⁷ Nu ra Pedro bɛya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, nugähe dá socähe gätho 'bɛ'a mí pɛts'ähe nɛ dá tɛn'nahe, 'bɛ'a maha ga tɛmhbe ya.

²⁸ Ra Jesús bɛya bi 'yɛnje:

—Majuani dí xi ahɛ, 'bɛ bin ja ma'da'yo mahɛts'i nɛ ma'da'yo ra ximhäi, din ja ma ts'edi mixte, ga hupɛ ja ma mɛxa ga øt' ran ts'ut'abi, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nɛ ahɛ guí 'dɛ'mayoho ahɛ, 'darbɛ ga huhmbɛ, ga comhbɛ ma ts'edigä, nɛ'ahɛ ga juanbahɛ ma mi israhɛlhɛ dyɛ judíohɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

²⁹ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a to'o bi zoh rá ngu, o gue rán 'yohɛ o gue rán ju, o gue rá ta o gue rá mbe, o gue rá xisu o gue yá t'ɛhni bi zogui ngue bi dɛngui, o gue rá huahi, da dɛha man'da xɛn ngu xinda guet'a n'da ciɛnto nidi, nɛ a ra te mazai da hyani, bi 'yɛngähe ra Jesús.

³⁰ Pɛgue nu'ɛ im bɛni i 'bɛt'o dim 'bɛjua ɛ. Pɛ nu'ɛ t'ɛmbi i 'bɛjua, dim 'bɛt'o ɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

20

N'da ran t'uti bi 'yøt'a n'da ra mɛ'bɛfi

¹ Nɛ man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bɛ bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, din ja tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohɛ mí ja ra dɛhuahi. Midi 'yonba yɛ mbɛfi 'bɛ xudi thoho. ² Nɛ 'bɛx bi xifi hangu da gu't'i, nɛ bi mba bɛ ja rá huahi ɛ bɛya. ³ Nu'bɛ mbɛ guto

xudi, xø i 'yo bɛ hnini a ra mɛ'bɛfi mahøn'a, nɛ bi nu 'da yɛn 'yohɛ mi 'yotho bɛ nɛ bi mbɛn bɛ ja rá huahi. ⁴ “Ní mbähä, gam pɛhmbɛ, ga jut'ahɛ hangu dí nde ahɛ gui tɛhmbɛ,” bi 'yɛmbi. Nɛ bi mba ɛ bɛya. ⁵ Nɛ nu'bɛ mi hyuxyadi, xø 'yo bɛ ja ra hnini mahøn'a ra mɛ'bɛfi nɛ bi mbɛnh mi'da bɛ rá huahi. Nɛ'bɛ mi zøn'a hyu nde, xø bi mbɛnh mi'da. ⁶ Nɛ'bɛ mi zøn a cɛt'a nde, xø 'yo bɛ mahøn'a nɛ bi nu bɛ mi'da yɛ ja'i: “Hanja ngue xcán dethohɛ,” bi 'yɛmbi. ⁷ “Nguetho njon bi xije ra 'bɛfi,” bi 'yɛn'ɛ. Nɛ bi 'yɛmp'ɛ: “Ní mbähä bɛ ja ma 'bɛfigä gam pɛhmbɛ bɛ, ga jut'ahɛ hangu dín ndegä ga jut'ahɛ,” bi 'yɛmbi. ⁸ Nu'bɛ min de bɛya nu ra mɛ'bɛfi bi xi a rá ngurpa mbɛfi: “Dami zon'dɛ yɛ mbɛfi, m'bet'o gui jut'ɛ m'bejua bi zøni,” bi 'yɛmp'a. ⁹ Nɛ nu'bɛ mi mba nju't'i ɛ xi zøm bɛ ja ra huahi 'bɛ cɛt'a nde, bin ju't'i tengu'bɛ gä ra pa xtím pɛfi. ¹⁰ Nɛ nu'bɛ min ju't'ɛ bi mbɛmxudi ra 'bɛfi, bi bɛni ngue man'da xtán dɛha xɛn ho xinda gue'ɛ n'da ora tho bim pɛfi. Pɛgue 'da'angu bi dɛha. ¹¹ Janangue'a bin cɛ ɛ 'da ¹² nɛ bi 'yɛmp'a ra mɛ'bɛfi: “Hanja ngue 'da angu gä jurcahe ɛ m'bejua bi zøhø, nɛ ts'utho bim pɛ ɛ. Pɛ nugähe, gätho ra pa däm pɛhmbe, madague'a xɛm pa ra hyadi,” bi 'yɛmbi. ¹³ Pɛ bi dɛti, bi 'yɛmp'a n'da mí 'bäpɛ: “Xi'e n'yø, nte man ts'o dá øt'e e. Ha hinga gue'a dá xi i dá jut'i i. ¹⁴ Dami hyan'a nin zäbi, ní mba. Nugä, i ja ma pähä 'da angu ga jut'ahɛ ɛ rán zɛgui bi zøhø. ¹⁵ Ha hin'yɛ man t'ɛdi ga øt'ä a dín nde ga øt'ä nangue ma mbɛti, uague guí sɛya nguetho dá ørpa ran hocja'i n'da,” bi 'yɛn'a ra mɛ'bɛfi bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɛ mi man a ran t'uti. ¹⁶ Nɛ ngubɛ din ja 'bɛ bin ts'ut'abi Oja. Nu'ɛ m'bejua dim 'bɛt'o ɛ, nɛ nu'ɛ 'bɛt'o dim 'bɛjua ɛ. Xɛn ngu bi zonhd Oja, pɛ hinga gätho bi huahni, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a ngue da du nɛ da dɛmbɛni ra Jesús

¹⁷ Nɛ nu'bɛ mi ts'utho ga sømhbe bɛ Jerusalén, dí 'yohe bɛ ja ra nguani. Nɛ bi gɛgähe bɛ ma'ueni ts'ɛ a ra Jesús, dí 'dɛ'mayohohe, nɛ bi 'yɛnje:

¹⁸ —Nuya ga mbähä bɛ Jerusalén. Nu'bɛ dá sømhbe bɛ, da mba ma dägä bɛ 'bah yɛ hmumbäjä nɛ yɛ xänbate nija, ngue da

hyogä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.
 19 Nε di dägä b_u 'b_u u him ma mijudíoh_u,
 nε din thengui nε da thεxcä nε di cuarcä b_u
 ja ra za, ga tu b_u, nε da t'ägui. Pε nu'b_u ná
 hyupa ga thambεnigä, bi 'yεngähe ra Jesús.

*Rá mbe ra Jacobo nε ra Xuua bi 'yöp rá
 mate ra Jesús nangue yú ts'unt'ü*

20 Nε nu'a rá mbe ra Jacobo nε ra Xuua,
 ngue yú ts'unt'ü ra Zebedeo u, bin danyahmu
 b_u ja a rá gua ra Jesús, in nde 'be'a da 'yäpi.

21 Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—'Be'a guí nde ga øt'e e, bi 'yεmbi.

—Dami 'yørca ra mate ngue nu'b_u gui
 'yøt' ran ts'ut'abi, 'da xtí hyut'ü ma t'uhn_i, bi
 'yεn'a ra xisu.

22 Bi dā a ra Jesús:

—Pε hin guí pađi 'be'a nam bøn'a gá
 'yāqui.

Nε bi 'yän'na ra Jacobo nε ra Xuua:

—Ha guí ξna nε'aui gui hyät'ui gui nuui
 ran unbi tengu gan nugä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε bi dā u b_uya:

—Hāha, ga hāt'be.

23 —Majuāni maha, nε'aui gui nuui ran
 unbi tengu gan nugä, pε hingui sä ga 'da'a
 ran t'ēdi guí āhmi. Pε gue'a ma Ta di un
 rán t'ēdi to'o in ndepe 'da xtí hyutho 'b_u dán
 ts'ut'abigä, bi 'yεn'a ra Jesús.

24 Nε nugähe dí 'dēt'agähe b_uya dán cue
 'b_u má øhmbe a 'be'a bi man u yoho. 25 Nε
 gä bi zongahe ra Jesús dí 'dε'mayohohe, nε
 bi 'yεnje:

—Nu'ü y_u ts'ut'abi ua ja ra ximhäi i øt'
 yú 'yεhe to'o gätho di manda, nε tengu'b_u
 magueε yú ts'edi u. 26 Pε nu'ah_u hinga
 gue'a gui 'yøth_u a. Pεgue gan 'yεhe tho-
 hoh_u nangue u mi'da 'b_u guí nde din ja ni
 ts'edih_u. 27-28 Nε nu'ah_u 'b_u guín nde gam
 'bet'oh_u, gui 'yøth_u ngue hin'y_u ni ts'edih_u
 nε gan 'yεhe thohoh_u, tengu thohogä ngue
 dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá εcä dam
 hmugä, pε bá εcä dan 'yεhεgä nε ga dā ma
 te gan yānba yú te y_u ja'i, bi 'yεnje ra Jesús.

Yoho y_u xädä bi hoc'a ra Jesús

29 Nε nu'b_u xø má nεxhe b_u ra hnini
 Jericó, xān ngu y_u ja'i bi denthō na ra
 Jesús. 30 Nε mí hup_u yoho y_u xädä b_u ja ra
 nden'y_u. Nu'b_u mí 'yøde mba b_u ra Jesús, bi
 mbafi:

—Grá Hmu, rám bom'beto i ra David,
 dami huεgä'be, bi 'yεn'ü y_u xädä.

31 Nε nu y_u ja'i min 'yoh_u ra Jesús bi hεcpa
 u y_u xädä. Pε man'da bi mba u, bi 'yεm
 mahøn'a:

—Grá Hmu, rám bom'beto i ra David,
 dami huεgä'be, bi 'yεn'ü.

32 Nu ra Jesús b_uya 'b_u mí 'yø a man u y_u
 xädä, bi 'yänni:

—'Be'a guín nde ga øt'aui, bi 'yεmp'ü.

33 Nu'ü bi dāti:

—Grá Hmu, xoga ma dā'be, bi 'yεn'ü.

34 ξmme bi huεc'a ra Jesús u, bi dārpa
 thoho yú dā, 'bex bi xoh yú dā nε bi dεn'na
 ra Jesús b_uya.

21

*Y_u ja'i bi 'yεspa a ra Jesús 'b_u mí y_urp_u
 Jerusalén*

1 Nε bi zøm b_u ja ra ndehnini Betfagé,
 nub_u ja ra nyuni Olivos, nε him ma yab_u
 ra hnini Jerusalén. Nu ra Jesús b_uya bi
 mbεn'nd_u yoho ma mixädihe, 2 nε bi 'yεmbi:

—Ní mbe n_u ja ra t'uhnini, guehn_u gua
 tĩmmi n'da ra buru in 'youi rá bāsi. Bá xocui,
 nε bá siui ua u. 3 Nu'b_u da t'εn'aui 'be'a
 gui jahui, “Nu'a ra hmu da hyon'i ts'ü nε
 'bexgue ba sin'a thoho'be,” gui 'yεm tho-
 hou_i, bi 'yεn'a ra Jesús.

4 Nε guehna bi man ra pøngahyā maya'b_u
 ngue din ja 'b_u mí 'yεna:

5 Gui 'yεmf_u y_u mεngu b_u Jerusalén:

“Dami nuh_u ya ba εcua ni hmuts'ut'abih_u,
 nε hin din 'yεts'i, ba hyux'a n'da zi buru
 thoho

bán 'youi rá bāsi,” gui 'yεmf_u,
 bi 'yεn'a ra pøngahyā maya'b_u.

6 Nu ma mixädihe b_uya bi mba nε bi 'yøt'a
 bi xih ra Jesús. 7 Nε bá si ra buru nε'a rá
 bāsi, nε bi gāspa yú coto nε bi hyux'a ra Jesús
 b_uya. 8 Nε nu y_u ja'i εmme xān ngu u bi
 denni nε bi mbøh yú coto b_u ja ra 'yu nε yú
 pahni, nε yú paxi y_u za bi mbøcpa b_u ngue
 da thop_u ra Jesús. Nε bi 'yεt'inde ra Jesús.

9 Nε nu'ü i 'bet'o nε'ü bim 'bejua bi mbāh na
 thuhu b_uya, bi 'yεna:

—Mixte thoho rá ts'edi rám bom'beto ra
 David. Nε xān ngu rán ja'pi in 'youi, nguetho
 bá εhe nangue rá thuhu Ojā, ra Hmu. Mixte

thoho Oja mahęts'i, bi 'yęn'u yu ja'i bu ni mba.

¹⁰ Ne nu'bu bi yurpu Jerusalen ra Jesus, gatho mi 'burpu ja ra hnini bi hyonya thoho, ne bi 'yan'ndu min 'yohu ra Jesus:

—To'o nin 'yohu na, bi 'yęn'u.

¹¹ —Guehna ra pongahya, ra Jesus, ra mengu Nazaret bu ra hai Galilea, bi 'yęn'u bi t'anni.

Bi hyona thi u mim pa bu jara nijara Jesus

¹² Ne nu'bu mi zom bu Jerusalen a ra Jesus bi yurpu ja ra danija Oja, bi hyona thi gatho u mim pa bu ne'u min tai bu. Ne bi ndonpa yu mexa u midi pah yu mbeti, ne bi buntra yun thuts'i u mi pa yu ts'aha, ne bi 'yemp'u:

¹³ “Itho a ma ngu ngue da mba nthandega bu,” i en Oja, i em bu ja ram hma. Pe nu'ahu ga 'yorpadahu tengu'bu ra hyado gueru nin 'yan'u yu be, bi 'yęn'a ra Jesus.

¹⁴ Ne nu'bu mi 'burpu ja ra danija, xo bi zom bu mi'da yu xada, ne'u mi dogua. Nu ra Jesus bi hoc'u buya. ¹⁵ Pe nu yu hmumbaja ne yu xanbate nija him bi numanho yan t'ot'e bi 'yot'a ra Jesus bu. Ne bin cue 'bu mi 'yot'a bi man'u yu t'uhni 'bu mi 'yena: “Majapi ram bom'betu ra David,” bi t'emp'a ra Jesus:

¹⁶ —Ha hin gu' o'a 'be'a man yu t'uhni ngue i e'ts'i i, bi t'emp'a ra Jesus.

—Di oca a i man'u, bi 'yęn'a. Pe xi ahu ha hin guim bemhbu a i mam bu ja ram hma Oja ngue i ena:

Ga japi bi bomanho a i man

u yu t'uhni 'bu i e'ts'i i,

bi t'emp'a Oja 'bu mi t'embi, bi 'yęn'a ra Jesus.

¹⁷ Ne bi zotpu u yu hmumbaja ne yu xanbate, da mbacähe a ra Jesus, ban oxähe bu ja ra hnini Betania.

Ra Jesus bi japi da 'yot'a n'da ra za

¹⁸ Ne nu'bu mi hyax buya, xo da pengähe a ra Jesus bu Jerusalen. Ne bin tumanthuhu bu 'yu. ¹⁹ Ne bi nu n'da ra za bu ja ra nden'yu, bi mba ena da ducpa n'da ran dat'ä. Pe hont'u yu paxi mi ja. Ne bi 'yęn'a ra Jesus:

—Nuya, njam'bu din zeh nin dat'ä ya.

Ne 'bexgue bi 'yot'a ra za buya.

²⁰ Nu'bu man nuhe bi 'yot'a ra za, da hyonya thohohe ne da ahnde ra Jesus:

—Hanja i 'yot'a n'dihi ra za, da emfe.

²¹ Bi da'a ra Jesus:

—Majuani di xi ahu, nu'bu gui 'yec'yegah u xun ho, ne n'dat'a guim bemhbu a ra ts'edi Oja, hinga hont'a da ot'ä sä gui 'yothu, pe sä gui 'yothu man'da xun hei. Sä gui xihmbu nu ra t'oho: “Dami 'uegue guin hyozehe bu ja ra deja,” gui 'yemfu, ne da 'ueh puya. ²² Ne nu Oja di 'da ahu 'be'a ga gu' afu 'bu n'dat'a guim bemhbu a ra ts'edi Oja, bi 'yengähe ra Jesus.

Bi t'an'na ra Jesus to'o bi un ran t'edi

²³ Ne nu'bu ma somhbe bu Jerusalen, xo bin xanbate bu ja ra danija a ra Jesus. Ne xo bi mba bu yu hmumbaja ne mi'da ma ngarpihe, ne bi 'yan mahon'a:

—Hanja gni 'yot'a njabu. To'o bi 'da'a nin t'edi, bi 'yęn'u.

²⁴⁻²⁵ Bi 'yęn'a ra Jesus buya:

—Necä ga an'nahu to'o bi un ran t'edi ra Xuua ngue bi 'yot' ran xixya. Hague Oja uague yu ja'i. Nu'bu gui xiju, necä ga xi ahu to'o bi 'dacä man t'edi buya, bi 'yęn'a ra Jesus.

Ne bin 'yemzehe u yu hmumbaja ne yu xanbate nija:

—“Be'a gue ga xihmbu, nguetho nu'bu ga emfu, “Oja bi un ran t'edi a ra Xuua,” ne da 'yena: “Hanja hin ga 'yec'yehi thä.” ²⁶ Ne nu'bu ga emfu, “yu ja'i thoho bi un ran t'edi ra Xuua,” pe da zaju yu ja'i 'bu, nguetho im ben u ngue ra pongahya Oja a ra Xuua, bin 'yemzehe u.

²⁷ Janangue'a bi 'yemp'a ra Jesus:

—Hin di pahmbe, bi 'yenthu u.

Nu ra Jesus buya bi 'yena:

—Xinga guecä ga xi ahu to'o bi 'dacä man t'edi ga ot'ä a di ot'ä, bi t'emp'u.

Ran t'uti a yoho yu ts'unt'u bi sih ra 'befi

²⁸ Ne man'da bi man ra Jesus, bi 'yena:

—Nu n'da ran 'yohu mi 'bu i yoho yu ts'unt'u. Ne bi 'yemp'a n'da ra ts'unt'u: “Ni mba bu huahi, bam pefi,” bi 'yembi. ²⁹ Ne bi da'a ra ts'unt'u: “Hin'na, hin ga mba,” bi 'yenthu. Pe m'bejua bin 'yomfeni ts'u ne bi mba bim pefi. ³⁰ Ne'a man'da ra ts'unt'u bi xifi da mba mahon'a. “Haha, ga mba,” bi 'yena. Pe him bi mba, bi 'yęn'a ra Jesus. ³¹ Ne xo bi 'yan'ndu yu xanbate nija:

—Nuya, dami xiqui nangué ran t'uti dá xi ahú, nda'a ní ts'unt'ú ngué njuántho bi 'yót'a rá páhä rá ta, bi 'yén'a ra Jesús.

Nu'ú bi dáti:

—Masque nu'a ra ts'unt'ú him mi nde da mba 'bú ra mbúdi, gue'a njuántho bi 'yót'a rá páhä rá ta, bi 'yén'ú.

Né nubúya bi 'yén'a ra Jesús:

—Guehma majuañi dí xi ahú, nu yú ziyate hyácahäi né yú xisu 'yomt'éní, man'da da yúrpu di manda rá ts'edi Ojá, pé nu ahú hin gui cuthú bú. ³² Nguetho nu'bú mi xi'ahú a ra Xuua Nxixyá, bi xän'nahú a ra 'yu xún ho, né nu ahú hin gá 'yéç'yéihú. Pé nu yú hyácahäi né yú xisu i 'yomt'éní, man'da go bi 'yéç'yéi ú né bi páh yú mbú. Né nu'bú gmí nuhú ú, né guexta'a hin gá nde gá páh ni mbúihú, bi t'émpr'ú yú hmumbäjä né yú xänbate nija.

Rán t'uti yú ts'om'bäi mbéfi

³³ Né bi 'yéçm mahón'a ra Jesús:

—'Yóhmbú ts'ú man'da ran t'uti ga xi ahú. Mí 'bú a n'da ran 'yohú mi ja rán uándät'ä, né bi fót'e, né bi hyó a n'da ra ngu guépu da thémp' yú guindät'ä. Né bi mbá'ma n'da ra jádo xún hets'i, da ndex'ú da nu rá häi.

Né nubúya bi hmit yú häi ú 'da yú mbéfi, né bi nde bi mba n'danni a ran 'yohú búya. ³⁴ Né nu'bú mi ts'útho din ja yún dät'ä, bá péhn'i 'da yú 'yéçé da duspa ú yún dät'ä, nguetho gue'a án yáhu a, ngué di un'ni ts'ú 'bé'a da bóm bú. ³⁵ Pé nu'ú yú mbéfi bi bent'ú yám 'béhni a ra hmu. Nu'a n'da bi mbémthoho. Nu'a man'da bi hyotho. Né nu'a man'da, bi hyóta dotho a. ³⁶ Né xó mahón'a, bá péhn mi'da xún ngu yú 'yéçé ngué xtan duspa yún dät'ä a rá mbeti ran uándät'ä. Pé nu'ú yú mbéfi xó bi bent mahón'a 'bú mi zópu ú, né 'da'angu bi t'órpe tengu bi t'órpa ú mbúdi bi zópu.

³⁷ Né nubúya bá pé'nna rá ts'unt'ú zéhe a rá mbeti ra huáhi. Bi béni: “Masque da numansu na ma ts'unt'ú.” ³⁸ Pé nu'bú mí nu ba épu rá ts'unt'ú, nu yú mbéfi xó bi bé'n'ú: “Nuna, rá ts'unt'ú zéhe, da gohmi ra häi na 'bú bi du rá ta. Pé mbähä ga hohú, janangué ga cosehú ra häi búya.” ³⁹ Né bi bent búya, bi zixpu ma'ueni né bi hyo, bi 'yén'a ra Jesús.

⁴⁰ Nu ra Jesús bi 'yän'ndú mí 'bápu:

—Xi'bú da mbasé na ra hmu, 'bé'a da jap'ú yú mbéfi 'bú, bi 'yémp'ú.

⁴¹ Bi dá ú búya:

—Masque da hyo ú yú mbéfi, nguetho émmé yú ts'om'bäi ú, né nu rá häi búya di hmit'ú i pádi da gu't'a ra renta 'bú bi zón ra pa da gu't'i, bi 'yén'ú.

⁴² Né xó bi 'yéçm búya:

—Ha njám'bú gá nuhú bú ja rám hma Ojá a ram hma i éna:

Nu'a ra do bi búnt'ú yú gádo 'bú mi hyóh ra ngu,

gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho yú guangu.

Gue'a bi zän Ojá a,

né gui hyonya thohohú,

i éçm bú rám hma Ojá, bi 'yén'a ra Jesús.

Né gue'a i mam bú nangué a rá Thahni Ojá ngué ra Cristo. ⁴³ Janangué'a dí xi ahú, Ojá him bi numanho a gá 'yóthú né da thán'nahú a ra 'béfi bú di manda rá ts'edi Ojá, din t'un'dú mi'da ngué da 'yót'manho a ra 'béfi gmí óthú. ⁴⁴ Né nu'a ra do bi mba ma búnt'i, tengu'bú n'da ra xündo i ti bú ja ra 'yu. Né hónt'a go to'o da dang bú ja ra do, din tñni, né hónt'a go to'o da zé'ma ra do, 'béçgue da 'yéç'i, bi 'yén'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu'bú mi 'yó'a bi man a ra Jesús, bi bá ú yú fariseo né yú hmumbäjä, gue gueçé ú bi 'yót'ú bi sifi. ⁴⁶ Né mí nde 'béçgue xtám bent'a ra Jesús, pé him bi bent'i, nguetho mí su ú yú já'i, ngué mi é'n'ú, rá póngahyá Ojá a ra Jesús.

22

N'da ran t'uti ngué ran tháti

¹ Né xó bi thoqui bi xänba yú já'i nangué yún t'uti thoho bi man a ra Jesús, né bi 'yémp'ú:

² —Nu'a ní manda rá ts'edi Ojá, i t'ót'e tengu bi 'yót'a n'da ra ts'út'abi. Nu'a ra ts'út'abi bi zän'na n'da ra ngo 'bú min tháta n'da rá ts'unt'ú. ³ Né bi mbén'dú yám 'béhni ngué ba sinba yú amigo, pé him bi nde bá éçé. ⁴ Né xó bi mbéhn mi'da, bi 'yémbi: “Dami xihmbú ma amigo ba éçé, nguetho ya dá hoc ran ts'ihmé. Dá manda bi tho 'da man dáni xún zaqui né ya gátho mahoqui, i é'n'a ra hmu, gui 'yéçmfú.” Né gue'a bi man ú yám 'béhni. ⁵ Pé him bi 'yúrpatho ra güenda

u yá amigo, ne bi mba da huahi a n'da, nu man'da bi mba bám pãtho, ⁶ ne nu'u mi'da bi bent thoho yám 'behni ne i thenthoho ne bi hyo u. ⁷ Nu'b u mí 'yø a bin ja, emme bin cue ra ts'ut'abi baya, bi mbenh yá dofai bá ho u yu hyote ne bi 'yump'a yá hnini. ⁸ Ne bi xih mahøn'a u yám 'behni: “Nuya him bá ε'u ma amigo nguetho hing yán sãh u ba εhe. ⁹ Ní mbähä b u ja yu 'yu ne gbá sih u ua hõnt'a go má ja'i gba tĩmh b u, nguetho ya ma hoqui 'be'a da zi ua ja ran thãti.” ¹⁰ Nu yám 'behni baya bi mba b u ja yu 'yu ne bá pen b u ja ran thãti to'o gãtho bin c'ath u b u, pe hinga mfãdi 'b u yu ts'om'bãi o gue yu hocja'i 'da. Ne bi yur u ja rá ngu ra ts'ut'abi yu ja'i.

¹¹ Ne nu ra ts'ut'abi baya bi yarpu mbo da nu u yu ja'i bi zøm b u. Ne bi nu n'da ran 'yoh u ngue him mi he u yá he i the 'b u in ja n'da ran thãti. ¹² Ne bi 'yæn'a ra ts'ut'abi baya: “Xi'i grán 'yoh u, hanja gá cut'ua ne hin guí he yán sãui da the ua ja ran thãti,” bi 'yẽmbi. Pe nu ran 'yoh u him bi zã bi ðãti. ¹³ Ne bi 'yẽmp'u yá 'yεhe ra ts'ut'abi: “Dami turpah u yá gua na ran 'yoh u ne yá 'yε, ne guí 'yenth u b u ja ra 'bexui. Din zom b u ne din guxp u yá ts'i u,” bi 'yæn'a ra ts'ut'abi, bi 'yæn'a ra Jesús. ¹⁴ Nguetho xøn ngu i ts'ohni pe hinga gã yán sãh u ngue da yarpu, bi 'yεna.

N'da ran t'änni nanguie ra renta bi t'an'na ra Jesús

¹⁵ Ne nubaya bi mba u yu fariseo. N'danni bá nyãse u, bi hyoni 'be'a dí ucra ra Jesús ngue di yãpi. ¹⁶ Janangue bi 'behn pu 'buh ra Jesús u mi'da yá mifariseoh u, ne mi'da ma ngarpihe mi ten'na ra ts'ut'abi Herodes. Nu'b u mi zøm b u, bi 'yæn'u:

—Grá xãnbate, dí pahmbe gãtho majuãni guím ma, bi 'yẽmp'a ra Jesús u. Ne guí u a majuãni rá 'yu Oja, ne hin guí su 'b u da hnumanho i ogue hin'na, bi 'yæn'u. ¹⁷ Pe dín ndehe gui xije ts'u 'be'a guím bẽni. Ha din theui yán t'ẽdi Oja ngue dí juthe ra renta a ra ts'ut'abi Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na.

¹⁸ Pe nu ra Jesús bi baði 'be'a mim bẽn'u ngue in nde da ðĩni 'be'a dí yãpi. Janangue'a bi 'yẽmbi:

—Emme guidí yorpah u a guím bẽmh b u. Hõntho guí nde gui sägdah u. ¹⁹ Xi ni mbeti

gní jut ni rentah u, ga nugã, bi 'yæn'a ra Jesús.

Bi un'na ra mbeti baya. ²⁰ Ne nu'b u mi nu a ra mbeti, bi 'yæn'a ra Jesús:

—To'o rá hmi na i cuat na ra mbeti, ne to'o rá thuhu mán t'o't'i ua, bi 'yæn'a ra Jesús.

²¹ —Rá hmi ra ts'ut'abi Roma ne rá thuhu a, bi 'yæn'u.

Nu ra Jesús baya bi 'yẽmp'u:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi gui unhd u a. Nu'a xin rá mbeti Oja, gui unhd u Oja a, bi 'yæn'a ra Jesús.

²² Ne nu'b u mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho u ngue mi nde xtí yãpi. Ne xø bi mbatho u.

N'da ran t'änni gue'b u bi dãmbeñi u xøn du

²³ Ne m'bejua baya xø bi zøm b u 'da ma ngarpihe ngue yu saduceo. Nu'u him mi εc'yẽi ngue da dãmbeñi u xøn du, nguetho mi æn'u, nu rá mbui n'da, ma zã dim 'be 'b u bi du. Ne nu'u bi 'yãn'na ra Jesús, bi 'yẽmbi:

²⁴ —Xãnbate i, dí m bẽnthohe ran t'ẽdi bi man ra Moisés, ngue nu'b u da du n'da ran 'yoh u, 'b u 'buh rá xisu, ne hin ním 'b u a n'da rá t'ũhni 'b u mi du, nu'a rán 'yoh u din thãtui a rá xisu a ra du, ne nu'b u dim 'buh rá mbudi t'ũhni, da t'ẽmbi rá t'ũhni a xí du. ²⁵ Pe mí 'bucua yoto yãn 'yoh u midín 'yoh u zεhe u. Nu'a ra mbudi n'yoh u bin thãtui n'da ra xisu, pegue bi du n'dihi a ran 'yoh u. Ne hin ním 'buh yá t'ũhni 'b u mi du, janangue'a bi zinba rá xisu a rán 'yoh u zεhe. ²⁶ Pe ne'a guexta'a bi du n'dihi, ne hin ní ðĩntho rá t'ũhni a ra xisu 'b u mi du. Janangue'a xø bim 'buhmi a man'da rá mbegue. Ne bin ja gue'b u go mi ðãt'i bim 'buhmi gãtho u yá mbegue a ra xisu. ²⁷ M'bejua baya neεε ra xisu bi du, bi 'yæn'u.

²⁸ Nuya, dami xije 'be'a din ja 'b u majuãni da dãmbeñi u xøn du, ngue guí mamhb u. Nda'a nín 'yoh u da 'yẽmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gãtho yoto bim 'buhmi, bi 'yẽmp'a ra Jesús 'b u mi denthoho u.

²⁹ Bi ðãt'a ra Jesús:

—Nu ah u guidí 'bethoh u, nguetho hin guím bẽmh b u 'be'a mam b u ja rá t'ohni Oja, ne xín guí pahmb u rá ts'edi Oja. ³⁰ Nu'b u bi dãmbeñi u xøn du, ya him man ja ran thãti, pegue dim 'butho tengu yám 'behni Oja mahẽts'i, bi 'yæn'a ra Jesús.

31-32 Ne nangue'a ram hma ngue da dambɛni ɛ xɔn du. Ha hin gá nuhɛ bɛ ja rá t'ohni Oja 'bɛ'a bi ma nangue ɛ ma ndu mbombɔtahɛ 'bɛ mi 'yɛna: “Nugä drá Ojagä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, i ɛc'yɛigui,” bi 'yɛn Oja. Ngubɛ im ma nguetho guexta'a i 'bɛh yá mbɛi ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

33 Ne nu'ɛ yɛ ja'i 'bɛ mí 'yɔ a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho a bi xifi 'bɛ mi xänbi.

Ra Jesús bi ma nda'a nín t'ɛdi man'da mahyoni

34 Ne nu mi'da ma ngɛrpihe ngue yɛ fariseo, 'bɛ mi nu hin'yɛ man'da sä da man'ɛ yɛ saduceo, bin 'yänzɛhɛ 'bɛ'a mí sä ngue dí yɔp'a ra Jesús. 35 Nu'a n'da ra xänbate nangue ɛ yɛ fariseo bɛya, bi 'yän'n'a ra Jesús:

36—Xänbate i, bi 'yɛna, nda'a rán t'ɛdi Oja hnɛhi thoho ga ɔt'ähe.

37 Bi dɔ a ra Jesús bɛya:

—Nu'a ran t'ɛdi i ɛna: “Gam bɛmhɛ Oja ngue gätho ma mbɛihɛ, ne gätho ma ja'ihɛ, ne gätho man 'yomfɛnihɛ.” 38 Guehna ran t'ɛdi i 'bɛt'o na, nangue ɛ gä mi'da yɛn t'ɛdi. 39 Ne'a ɛna: “Dami huɛc ni mijä'ihɛ tengu bɛ gní huɛczɛhe ni ja'ihɛ.” Guehna ná yoho ran t'ɛdi guexta'a mahyoni na. 40 Ne nu'bɛ gá 'yɔthɛ ya yoho yɛn t'ɛdi, tengu'bɛ gá jashɛ gätho yán t'ɛdi ra Moisés ne yám hman yá pɔngahyɔ Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

To'o rá 'yɛ a ra Cristo

41 Ne guexta'a mi 'bäpɛ yɛ fariseo, 42 ne bi t'ɛmp'ɛ bɛya:

—'Bɛ'a guím bɛmhɛ, to'o rá 'yɛ a ra Cristo, rá Thahni Oja, bi 'yɛmp'ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi dɔ ɛ yɛ fariseo bɛya:

—Nu rá Thahni Oja, rá m bom'bɛto ra David a, bi 'yɛn'ɛ.

43 Ne xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Pɛ ne guesɛ ra David bi 'yɛmbi rá hmu a ra Cristo 'bɛ hin ním 'bɛi, nguetho bi 'yɛna:

44 Nu Oja bi 'yɛmp'a ma Hmu:

“Hyucua ja man 'yɛi ga conhui ma ts'ɛdi gue'bɛ go dá tapä gätho ɛ man sɛihɛ ngue gui manda ɛ bɛya,” bi t'ɛmp'a ma Hmu, bi 'yɛn'a ra David, 'bɛ mi bɛnba rá Hogandahi Oja 'bɛ'a bi ma.

45 Hanja i ɛmbi rá hmu ne xin rá m bom'bɛto a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'ɛ.

46 Ne hin'yɛ 'bɛ'a bi zä dí dɔti, janangue'a him man'dandɔ bi zä da 'yän'ndɛ yɛ fariseo bɛya.

23

Bi man ra Jesús 'bɛ'a nam bɔn'a ɔt'ɛ yɛ fariseo ne yɛ xänbate nijä

1 Ne nu ra Jesús bi xi ɛ yɛ ja'i, ne cähe bɛya:

2 —I ja yán t'ɛdi da xän'nahɛ ɛ yán t'ɛdi ra Moisés ɛ yɛ xänbate nijä ne yɛ fariseo.

3 Dami 'yɔhmbɛ 'bɛ i xän'nahɛ ɛ, pɛ hin gui 'yɔthɛ tengu yán t'ɔt'e i sänzɛhɛ, nguetho 'dan'yo thoho gä mi'da i ɔt'e. 4 Ne xɛn hɛi i xi ahɛ gui 'yɔthɛ, tengu'bɛ n'da ra 'bɛni xɛn hyɛ i xi ahɛ gui tuxhɛ, pɛ nuse'ɛ xíngui ts'ɛ in nde da 'yɔt'a i sän zɛhɛ. 5 Ne hɔnt'a i honi da hnumanho yán t'ɔt'e i ɔrpɛ 'bɛh yɛ ja'i. Janangue'a di cuat yá dɛ yán t'ɛdi Oja ngue xɛn ndoho ne i pä't' yá 'yɛ, ne ɛmmɛ di ho di hoc yán zɛdi yá nyampahni. 6 Ne ɛmmɛ di ho rá mbɛdi din sihmɛ bɛ i t'ɔt' yɛn ts'ihmɛ; ne di ho da mipɛ ja ran thuts'i mahoqui bɛ ja ra nijä. 7 Ne ɛmmɛ di ho da t'ɛspa 'bɛ din zɛnguate. Ne i honi da t'ɛmbi yá xänbate ɛ. Hɔntho in nde da hnumansu.

8 Pɛ nu ahɛ o guí ndehɛ da t'ɛn ahɛ gyɛ xänbatehɛ, nguetho hɔngdä ni Xänbatejɛ ngue drá Thahnigä, ne nu'ahɛ guidín cuhɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús. 9 Ne hin gui 'yɛmfɛ ni tahɛ 'da ɛ i 'bɛcua ja ra häi, nguetho nu'a ni Tahɛ bí 'bɛpɛ mahɛts'i a. 10 Ne xín gui ndehɛ ngue da t'ɛn ahɛ gyɛ hmuhɛ, nguetho guecä drá Thahni Oja ngue ra Cristo, ni Hmujɛ. 11 Nu'a to'o din 'yɛhɛ thoho nangue yá mijä'ihɛ, pɛ gue'a man'da xtán hɛts'i bɛ dá nu Oja a. 12 Nguetho nu'a i ɔt'e ngue xɛn hɛts'i, man'da zi cue bɛ dá nu Oja a, pɛ nu'a i ɔt'e ngue hingui hɛts'i, pɛ man'da xtán hɛts'i bɛ dá nu Oja a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13 Ne nubɛya bi 'yɛmp'ɛ yɛ xänbate nijä ne yɛ fariseo:

—Huɛhi maha ahɛ, gyɛ xänbatehɛ bɛ ja ra nijä, ne gyɛ fariseohɛ, ɛmmɛ guidí yɔrpahɛ a guím bɛmhɛ, nguetho gá xihmbɛ ɛ mín nde xtán yɛrpɛ di manda rá ts'ɛdi Oja, ngue xquí 'yuthɛ ra 'yu, pɛ ne tengu'bɛ gá corpa

zεhεhε ra goxthi, nguetho 'dan'yo thoho gá xänbahε. Nεεε ahε hin da zä gui cεthε bε, bi 'yεn'a ra Jesús.

14 Huεhi maha ahε, gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guí øthε. Sä nya'a guí yähε Ojä bε ja yú ngun yε xisu xøn du yú ndø, ngue guí εmhεbε guí äfε räm fäts'i Ojä ε, pε ne guí hεspahε 'bε'a bi zopa yú ndø. Janangue'a man'da xεn εtho ran εnbi gui nuhε.

15 Huεhi maha ahε, gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guí øthε. Säti thoho gán 'yohε hønεbε go hapε ne yatho gá mbähä, ngue gá sømhεbε bε 'bε ε i thande yú ojä zεhε, ngue gá xihmbε da dεn'na nin xädihε. Pε nu'a to'o bi dεn'nahε man'da gá jafε bim 'bεdi, ne 'da gdí mbähä bε ja ran εnbi mazäi, bi 'yεmp'ε.

16 Huεhi maha ahε, gyε ngurpihε, pεgue tengu'bε gyε xädähε ne guí xihmbε ε guí xänbahε: “Nu'bε ja 'bε'a bi ma n'da ra jä'i, ne bi ndønba rá thuhu ra nija, hingui jatho di jä'ts'a,” guí εmfε. “Pε nu'bε bi ndønba a rá oro i ja bε ja ra nija, i jatho di jä'ts'a bi ma,” guí εmhεbε. 17 Gyε 'yambεihε ne gyε xädähε. Guí εmhεbε man'da di muui ra oro xinda gue ra nija, pεgue hin'na maha nguetho gue'a ra nija ní t'εmbi xεn ho a ra oro i ja bε, bi 'yεn'a ra Jesús. 18 Ne guí εmhεbε: “Nu'bε ja 'bε'a bi man a n'da ra jä'i, ne bi ndønba rá thuhu ran ts'äya bε ja ra nija, guí εmhεbε hingui jatho di jä'ts'i. Pε nu'bε bi ndønba rá thuhu ran t'unni i høxprε ja ran ts'äya, ya ra ts'oqui a bεya 'bε him bi jä'ts'i,” guí εmhεbε. 19 Gyε 'yambεihε, tengu'bε gyε xädähε. Guí εmhεbε man'da di muui ε yε 'bøts'e i ja bε xinda gue ran ts'äya. Pεgue hin'na maha, gue'a ran ts'äya ní t'εmbi xεn ho ε yε 'bøts'e bí ja bε. 20 Nguetho nu'a bi ndønba rá thuhu ran ts'äya bε ja ra nija, hinga hønt'a ran ts'äya, pε gätho í ndønba rá thuhu 'bε'a gätho høxprε. 21 Ne nu'a to'o bi ndønba rá thuhu ra nija, hinga hønt'a ra nija bi ndønba rá thuhu, pε ne a rá thuhu Ojä bi ndønbi, nguetho rá ngu Ojä a ra nija. 22 Nε'bε n'da bi ndønba rá thuhu mahεts'i, pε hinga høn bε mahεts'i bi ndøni, pε ne a rá thuhu Ojä bi ndønbi, nguetho bí 'bεpε Ojä bε mahεts'i.

23 Huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guí øthε. Hin njam'bε gá pumbεnihε gá hyaxhε bε ja ra nija a ná 'dεt'a yú 'yεthi yε tühε bi bøxprε ja ni huähihε, tengu bi man ra Moisés, pε gá pumbεnihε ε yεn t'εdi man'da mahyoni, ngue i εna: “Da gdí numanhohε ni mijä'ihε, ne din ja nin huεcatehε, ne guí 'yεc'yεihε Ojä.” Guehya nde'bε man'da gan εhya guí 'yøthε, madague'bε guí thoqui guí 'yøthε ε mi'da. 24 Pε gá 'yøthε tengu'bε gäm fähmbε ngue xínga n'da ra 'uε i sä di uqshε 'bε ja a guí sihε, pε nu'a go ra fani ne man'da go hin gá nuhε 'bε gmí tuthε a, nguetho hin guí pähmbε nda'a nín t'εdi man'da xεn ndoho.

25 Huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guím bεmhεbε. Gá 'yεmhεbε xεn hotho ahε, pε gá 'yøthε tengu'bε n'da ra baso bi mba m'berpe bε maxøts'e, pε hinga nεpε mbo. Ne tengu'bε n'da ra mbohi høn bε ní ndi a häi bi 'berpe, ne guín jahε bε nguetho εmμε i yuh ni mbεihε nangue ram fε ne ran ts'iyate. 26 Gyε xädähε, nde'bε guí 'yøthε tengu'bε nεpε mbo bin sät'i n'da ra mbohi, ne majuqni xtán ho ahε bεya, bi 'yεn'a ra Jesús.

27 Huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε, εmμε guidí yorpahε a guím bεmhεbε. Ne guín jahε tengu'bε ra jädo bε ja ran 'yägüi ngue xεn t'axi maxøts'e, ne mahotho, pε nubε mbo, yupε yε do'yodu ne gá mi'da xεn xätho. 28 Guín jahε bε. Nubε na nu ahε yε jä'i, εna xεn ho ahε. εmμε guidí yorpahε a guím bεmhεbε ne εmμε yuh ran ts'o ni mbεihε, bi 'yεn'a ra Jesús.

29 Pε í huεhi maha ahε gyε xänbatehε ne gyε fariseohε. Guidí yorpahε a guí øthε. Gá hocpahε yú jädon'yägüi ε yú pøngahyā Ojä maya'bε bi hyo nim bombøtahε, ne'ε yú jädon'yägüi ε guí εmfε yε hocjä'i gá hocpahε. 30 Ne sä guí εmhεbε: “Nu'bε di 'bεhmbε ε 'bε mi hyo yú pøngahyā Ojä ε mam bombøtahε, ne xcá uthε ngue hingui ho a bi 'yøt'e, ne xcá 'uethohε,” guidín 'yεmfε. 31 Janangue'a gadín juanzεhεhε ya ngue yú 'yε ahε yε hyote. 32 Dami juahmbε a ra 'bεfi bi 'yut'ahε nim bombøtahε, bi 'yεn'a ra Jesús.

³³ Tengu'bu gyɔ pozuhɔ. Hin da zä gui 'dahmbɔ bu ja ra sibi njam'bu i huɛt'i. ³⁴ Nguetho, nu'bu ba pen'nahɔ ma pɔngahya ne ma xänbate, hin gui simanhohɔ u, gui hyohɔ u 'da, ne gui cuathɔ bu ja ra za u 'da, ne gui fehmbɔ u 'da bu ja ni nijahɔ. Ne ɛmme gui ɛcpadahɔ u 'da 'bu i 'yo bu ja ni hninihɔ. ³⁵ Ne nangue a gui 'yøthɔ, tengu'bu gá hyosɛhɔ u gá yan hocja'i bi tho gue'bu go rá mbɔdi ra ximhäi, 'bu mí tho ra Abel ngue man ra hocja'i ne asta gue'bu mi tho a ra Zacarías, rá ts'ant'u ra Berequíás, gá hyohɔ bu ja rá goxthi ra nijá. ³⁶ Majuani dí xi ahɔ, tengu'bu ni ts'oqui zɛhɛhɔ u gá yan thote i jatho ya, ne da ts'an'nahɔ ran unbi nangue u, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'u yɔ xänbate nijá ne yɔ fariseo.

Bi huɛc'u yɔ mɛngu Jerusalén ra Jesús

³⁷ Ne nubɔya bi xi a n'da ram hma u yɔ mɛngu bu Jerusalén, bi 'yɛmbi:

—ɛmme dí m bɛn ahɔ gyɔ mɛnguhɔ Jerusalén. Nzai gui hohɔ yɔ pɔngahya, ne guidí bat'adohɔ u mi'da ba pen'nahɔ Oja. Ne xɔn ngu yɔ nidi dí m bɛngá xcá pɛt'ahɔ xcá jamansu ahɔ, tengu'bu n'da ra sumfɔ di pɛt yú t'ahni ne i comp' rá hua, pɛ nu'ahɔ, hin gá ndehɔ xcá ja ahɔ bu, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³⁸ Dami nuhɔ ya, nu ni hninihɔ tengu'bu ya njongui 'bɔpɔ ya, ³⁹ nguetho hin gui nuju mahɔn'a jaque'bu bi zɔn ra ora ba pengá ua ne gui 'yɛscahɔ. “Majapi a ba ɛhɛ nangue rá thuhu ma Hmuhɔ Oja,” gui 'yɛnjɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

24

Bi ma ra Jesús da guah ra dɔnija

¹ Ne nubɔya, nu ra Jesús 'bu mi bɔm bu ja ra dɔnija, dá utähe 'bɛ'a gá mí ja bu ja ra ngu.

—Mahotho ua, dá ɛmfe.

² Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛnje:

—Guí nuhɔ ngue mahotho i ja ua, pɛ gátho da mba nso't'i, ne xínga n'da ra do din tɔcua ngue hin da mba ma juadi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

M'bet'o din ja yɔ hmɛpya 'bu ran zɛgui

³ Ne dá nɛxähe dá mbähmbe bu ja ra nyuni Olivos. Ne ní mipɔ ra Jesús dá ändähe 'bu njom mí øde, yú xädigähe:

—Dín ndehe gui xije nda'a ní pa din ja a gám mam bu ja ra nijá. 'Bɛ'a ní hmɛpya din ja 'bu guá pengui mahɔn'a nɛ'bu ran zɛgui ra pa, dá ɛmfe buya.

⁴ Ne bi 'yɛngähe ra Jesús:

—Damim fähmbɔ 'dahma njon da hyä ahɔ. ⁵ Nguetho xɔn ngu yɔ hyäte ba ɛhɛ da 'yɛna: “Nugä, guécä, rá thahnigä Oja, drá Cristogä,” da 'yɛn ahɔ. Ne xɔn ngu da hyät'u nangue ra fehni da man u. ⁶ Ne nu'bu gui 'yøhmbɔ ngue din ja yɔ sui, o gue'bu gui 'yøhmbɔ i ja bu ja 'da yɔ hnini ya, pɛ o guín suhɔ, nguetho jatho din ja u. Ne nu'bu bin ja u, xínga gue'bu rán zɛgui'bu. ⁷ Nguetho da ndants'u 'da yɔ ts'ut'abi din suhmbɔ u yú mi ts'ut'abihɔ, ne da ndanc'u 'da yɔ hnini din suhmbɔ mi'da yɔ hnini. Ne xɔn ngu yɔ nidí din ja ra thuhu, ne ra dɔgɛhɛ, ne din ja yɔ 'yámhäi bu ja yɔ xɛqui ua ja ra ximhäi. ⁸ Pɛ nu'u, yú mbɔdi thoho yɔn unbi din ja u.

⁹ Ne da mba ma dä ahɔ ne da ts'ix ahɔ ngue din un'nahɔ, ne da tho ahɔ 'da ahɔ. Ne gátho yɔ ja'i da zan ahɔ nguetho guí tengahɔ. ¹⁰ Ne nu'u 'da mí ɛc'yɛigui, m'bejua da 'uesɛ. Ne guesɛ u di dá u ma 'yɛc'yɛi da mba ma unbi. ¹¹ Ne dim 'bai xɔn ngu yɔ hyäte pɔngahya ne xɔn ngu yɔ ja'i da hyät'u. ¹² Ne nangue a ran ts'o xtá ngu, him ma din ja yún huɛcate u 'da. ¹³ Pɛ nu'a da hyät'i gue'bu go ran zɛgui, da dɔha dim pø a. ¹⁴ Ne gátho na ndoho ra ximhäi da hma 'bɛ'a da zä dí yɔrpɔ di manda rá ts'edi Oja n'da. Ne gátho yɔ ja'i 'dahma 'dan'yo bu na yá da sifi, ne nubɔya, gue'a ra pa ran zɛgui a buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁵⁻¹⁶ Nu ra pɔngahya Daniel maya'bu bi ma ngue din ja n'da ran ts'o di ts'oni gátho. Janangue'a nu'bu gá nuhɔ da mbɔdi din ja bu ja ra dɔnija a, dami 'dahmbɔ bu ra xɛqui Judea, ní mbähä bu ja yɔ dɔpo. Nguetho nts'utho ran unbi din jabɔ. ¹⁷ 'Bex gui mbähä. Nu'bu gdi tøhmbɔ bu maxøts'e ra tɔcangu, hin gui cuthɔ mbo ra ngu ngue gui hyaxhɔ 'bɛ'a di ja bu. Dami 'dathohɔ. ¹⁸ Ne nu'bu gdi 'bähmbɔ bu ja ni huahihɔ, hin 'bɛ gui mbähä bu ni ngumhbɔ ngue gba cɔ ni xi'yohɔ. Dami 'dathohɔ. ¹⁹ Huɛcate u yɔ xisu in hat'ahni u yɔ pa u, nɛ'u i 'buh yú 'uere, nguetho xɔn hɛi thoho da 'da u. ²⁰ 'Yäfu rá mate Oja hinga gue'u yɔ pa xtan sɛ din

ja ah_u ran 'dagui, ne xínga gue'b_u ra pa ran ts'äya, nguetho i man _u yan t'edi hinga yatho gan 'yoh_u a ra pa ran ts'äya. ²¹ Dami 'yäf_u rá mate Oj_a, nguetho nu'a ran unbi din ja, hin jam'b_u n'dand_i xon ja gue'b_u go rá mb_udi ra ximhäi. Ne nu'b_u ya bin ja, hin man'dand_i din ja a ran unbi tengu a. ²² Ne nu Oj_a da zänba thoho _u yan unbi din ja nangua a di hu_εc' _u xí huahni. Nu'b_u hin'na, njon da bongui.

²³ Nu' _u ya pa _u, “Dami nuh_u ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'y_εn ah_u. Ne nu' _u mi'da da 'y_εn ah_u: “Dami nuh_u i 'bäh_u ra Cristo.” Pe o guí _εc'y_εih_u _u. ²⁴ Nguetho x_un ngu y_u hyäte dim 'b_ui, sä da 'y_εn' _u: “Guecä, rá thahni Oj_a, drá Cristogä,” sä da 'y_εn' _u. Ne x_un ngu da 'y_εna ngue dim p_ongahya nangua Oj_a, ne da 'y_ot' y_u hyonya nt'ot'e ne y_u hm_εpya ngue da nde da hyät y_u ja'i. Ne da hyoni 'be'a da zä dí hyät' _u xí huahn Oj_a. ²⁵ Nuya gätho dá xi ah_u guep_u da zä guí p_ahmb_u 'be'a din ja. ²⁶ Janangua nu'b_u da 'y_εn ah_u: “Ní mbähä, bí 'bäp_u ma'ueni a ra Cristo,” da 'y_εn'ah_u, pe o guí pähä. O gue da 'y_εn'ah_u: “Bá c_uth_u ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'y_εn'ah_u, pe o guí c_uth_u b_u. ²⁷ Nguetho nu'b_u bá pengä ua mah_on'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dan jagä tengu rán nequi ra hu_εi ngue dam 'bathogä gätho ra ximhäi. ²⁸ Ne tengu i ot' y_u pada, _εmme di peti b_u 'ben _u x_un du, din jab_u a ran ts'embi din ja b_u 'b_u _u y_u ts'om'bäi.

'B_u bá peng ra Jesús

²⁹ Ne x_o bi thoqui bi man ra Jesús ne bi 'y_εna:

—Nu'b_u bin ja a ran unbi b_uya, him man di nec ra hyadi ne ra zana, nu' _u y_u s_o 'b_up_u mah_εts'i da d_agui. Gätho bí ja b_u mah_εts'i gä di 'beh y_u ts'edi _u. ³⁰ Ne nub_uya di nequi b_u mah_εts'i ra hm_εpya nanguecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne gätho y_u hnini ua ja ra ximhäi din su. Ne da nugui ba _εcä b_u ja y_u güi, dan 'yo'be ma ts'edi tate thoho, mixte thoho, bi 'y_εn'a ra Jesús. ³¹ Ne nts'edi din ya ra thaxi. Ne ba penhdä yám 'behni Oj_a di peti gätho _u bi huahn Oj_a, gä na ndoho ra ximhäi.

³² Guim b_εmhb_u 'be'a dí oth_u ua ma häih_u dy_u israelh_u, ngue nu'b_u dí nuh_u bi mb_udi dim p_uh y_u mb_ui 'da y_u za, ya dí p_ahmb_u mi

ts'utho ba _εp_u y_u pa ra pa'ye. ³³ Ne ngutho 'b_u guín nuh_u bin ja gätho ya y_un unbi dí xi ah_u, guí p_ahmb_u b_uya ngue mb_ε rán ze_εgui. ³⁴ Ne majuani dí xi ah_u, di 'b_utho ua 'da ah_u 'b_u bi mb_udi din ja. ³⁵ Nu ra ximhäi ne mah_εts'i da z_oni da gua _u, pe nu'a mam hmangä njam'b_u da gua a.

³⁶ Pe njongui p_adi nda'a ní pa din ja a dí m mangä ya, xínga gue' _u yám 'behni Oj_a mah_εts'i ne xínga guengä rá Ts'unt'ugä Oj_a dí p_adi, pe h_ont'a Oj_a ma Ta i p_a a ra ora din ja.

³⁷ Ne tengu thoho bin ja 'b_u mí 'b_uh ra Noé, ngutho din ja 'b_u bá pengä mah_on'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

³⁸ Nu y_u pa _u ngue'b_u mi ts'utho din ja ra dambant'i, nu y_u ja'i mi 'b_uhmb_u ra Noé h_ont'a ran ts'ihme mim b_εni ne h_ont'a ran th_ati mí honi, gue'b_u go mí y_urpa ja ra mbosa ra Noé. ³⁹ Ne him bi 'y_urpa ra güenda a bi sifi ngue din ja ra 'ye, jague'b_u mi mb_uh ra 'ye, ne bi yuh ra dehe ua ja ra häi ne gätho bi gua _u. Ne din jab_u 'b_u bá pengä mah_on'a, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ⁴⁰ Ne dim 'b_u i yoho y_un 'yoh_u b_u ja a ra hu_ahi, nu'a n'da da mba nts'its'i ne man'da da ts'op_u. ⁴¹ Ne'b_u di c_um b_u ja n'da ra ngu yoho y_u xisu, nu'a n'da da mba nts'its'i ne nu man'da da ts'op_u.

⁴² Janangua'a dí xi ah_u, o guí tonspah_u ra t'aha, nguetho hin guí p_ahmb_u 'be'a ní ora ba _ε a ni hmuh_u. ⁴³ Nu'b_u n'da ran 'yoh_u xtám b_adi nda'a ní xui xtán y_urpa y_u b_ε b_u ja rá ngu, xtán äth_a, xtán d_o'mi, ne hin xtá japi xtá ny_urpa ja rá ngu ngue da b_εpi 'be'a i ja b_u. Pe hingui p_adi 'be'a ní pa, janangua'a i t_o'mi gätho y_u pa. ⁴⁴ Janangua'a dí xi ah_u, damin säh_u nguetho ts'urp_u thoho ga s_ocä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ngue ra ora njongui t_ocpä ga s_ocä, bi 'y_εn'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hogambefi ne ra ts'om'bäi mbefi

⁴⁵⁻⁴⁶ Ne x_o bi 'y_εna:

—Dami 'y_oth_u tengu'b_u gy_u hogambefih_u. Nu'a ra ngarpambefi 'b_u x_un ho i ot'e, ne nu'b_u da mba n'danni rá hmu da zop_u ja rá ngu, da 'y_ot'e tengu'b_u i 'b_use b_u rá hmu. Ne nu'b_u bá penc'a rá hmu, bi nu bi jamansu rá 'befi, ne x_un ngu ran japi da

nu a baya. ⁴⁷ Majuani dí xi aha, nu'a ra ngarpambefi, man'da din t'un ra ts'edi, ne 'be'a gátho i pe'ts'a rá hmu di jamansu a. ⁴⁸ Pe nu'bu ra ts'om'bäi a ra ngarpambefi, ne im beni ngue him 'be ba penc'a rá hmu, ⁴⁹ ne di unba yá 'yêhe ne i tenthoho ya mihni, ⁵⁰ ts'arpu thoho ba penc'a rá hmu n'da ra pa ngue hingui pa a ra ngarpambefi. ⁵¹ Ne nubaya din t'un'na n'da ran unbi xun uho, ne n'dat'a ran unbi da nuhu u di yorpa a im beni. Ne din zom baya ne din guxtru yá ts'i bu ja ran unbi mazai, bi 'yên'a ra Jesús.

25

N'da ran t'uti nangue ya hmute xti hyun yan thati

¹ Ne xø bi 'yêna:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, din ja tengu bin ja 'bu min ja n'da ran thati. Nu'a to'o gá bin sä, bi thopu mbo, pe nu'u him bin sä, bi gopu thi u. Nu'bu min ja ran thati, 'det'a ya hmute bi mba, êna xtín hyamhbu u din thati. Ne bá the yá bombilla mi tøm'ma ran 'yohu din thati. ² Pe nu'u cut'a ya hmute ya 'yambai u, ne nu'u mi cut'a bin 'yomfêni u. ³ Ne nu'u ya 'yambai him bi dux man'da ra sibi ngue xta xirpa yá bombilla 'bu bin the a po bu. ⁴ Pe nu'u bin 'yomfêni, bi dux yá sibi ngue da xirba rá bombilla 'bu bin the a po bu. ⁵ Ne nu'a ran 'yohu him 'be bi zøm bu. Ne nu ya døm'mate bi zuh ra t'aha u. ⁶ Nu'bu made ra xui bi 'yø a n'da ra nde bi 'yêna: “Ya ba êcua ran 'yohu, ndanshu, ba thahmbu,” bi 'yêna. ⁷ Gátho bi ndang baya ne bi hoc yá sibi u. ⁸ Pe nu'u ya 'yambai, bi 'yêmp'u bin 'yomfêni: “Daje ts'u ni sibihu nguetho i nde da huët ma bombillahe,” bi 'yên'u. ⁹ Pe bi da u bi dux yá sibi: “Hin da zä, nguetho nu'bu ga 'da ahe go da huët' ma sibihu 'bu. Pe xun ho 'bu gui mbähä gba tämhbu.” ¹⁰ Pe nu'bu mi mba ba tän ra sibi, 'bexgue bi zøm bu a ran 'yohu din thati. Ne nu'u ya hmute bi dux yá sibi bi yarpu mbo ngue da nu ra ngo ran thati, ne 'bex bi mba njut'i ra goxthi baya. ¹¹ Ne nu'bu mi zøm bu u xi mba bá tän ra sibi, bi nu ngue njut'i tho ra goxthi, ne bi mba u, bi 'yên'u: “Gra hmu, grá hmu, dami xoqui,” bi 'yên'u. ¹² Pe nu'a ra hmu bi dat'u: “Hin dí padi to'o aha,” bi 'yêmbi, ne him bi xocpi, bi 'yên'a ra Jesús.

¹³ Ne bi 'yênje ra Jesús baya:

—Gue'a dí xi aha, nde'bu gan äthahu nguetho hin gui pahmbu a ra pa ba pengä ua, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yên'a ra Jesús 'bu mí 'yêngähe.

N'da rán t'uti ya 'yêhe bi ts'ocpa ra mbeti

¹⁴ Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, ne bi 'yêna:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, da 'yøt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu 'bu mi zon'ndu yá 'yêhe, bi 'yän'na rá mbeti xí zocpi. Nguetho nu'bu mí mba n'danni n'da ra häi, bi zon'ndu yá 'yêhe da zocpa rá mbeti.

¹⁵ Nu n'da rá 'yêhe bi zocpa cut'a mahuahi ngue di pepi; ne nu man'da, yo mahuahi bi zocpa a; ne nu man'da bi zocpa n'da mahuahi. Bi unni hangu xøt'a di pepi n'da ngu n'da. Ne bi mba baya. ¹⁶ Ne nu'a bi unni cut'a mahuahi, bi pepi ne bi dah mí cut'a mahuahi. ¹⁷ Ne'a bi unni yomahuahi, yomahuahi xø bi dapi. ¹⁸ Pe nu'a bi un'na n'da mahuahi, bi mba bá cät'a häi a rá mbeti xi un'na rá hmu.

¹⁹ Ne him 'be bá penc rá hmu. Pe nu'bu mi zøhø bi zon'ndu yá 'yêhe mahøn'a ngue da nu 'be'a xí 'yøt'u. ²⁰ M'bet'o bi zøn'a xín t'unni cut'a mahuahi, ne bi dáp'a rá hmu cut'a mahuahi ngue rá mbeti zêhe rá hmu. Ne xø bi un'na xí dâha ngue mi cut'a mahuahi, ne bi 'yêmbi: “Grá hmu, i ja ua ni mbeti, nehna cut'a mahuahi dá taha,” bi 'yêmbi. ²¹ “Xun ho,” bi 'yên'a rá hmu. “Nu'i grá hogambefi,” bi t'êmp baya. “Xun ho gá 'yørpa a ts'utho dá 'da i, janangue'a ga 'da i man'da xun ngu ya. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yên'a rá hmu. ²² Ne xø bi zøm bu man'da xí unni yo mahuahi, ne bi 'yêna: “Grá hmu, i ja ua ra mbeti gá 'daqui, nehna mi yomahuahi dá taha i ja ua,” bi 'yêmp'a rá hmu. ²³ Ne nu'a rá hmu baya bi 'yêmbi: “Xun ho, grá hogambefi, xun ho gá 'yøt'e, madague'bu hingui ngu dá 'da i, nuya man'da xun ngu ga 'da i. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yêmbi. ²⁴ Pe nu'bu mí zøm bu a xi hyän'a n'da mahuahi, bi 'yêmp'a rá hmu: “Grá hmu, mí pacä ngue hin'yu nin huécate ne nzai gui honi 'berpu gdí hyänba rá mbeti ya ja'i ne gui hyänba yá huahi u 'da. ²⁵ Janangue'a dá pes' thoho

a gá 'daqui, dí su gui sꝥqui 'bꝥ xꝥá 'bꝥtho, nꝥ i ja ua ni mbꝥti gá 'dac ya," bi 'yꝥna. ²⁶ Nꝥ nu'a rá hmu bꝥya bi 'yꝥmbi: "Gra ndøðanhꝥi, hingui ho gá 'yøt'e ngue hin gá pꝥp'a ra mbꝥti. ²⁷ Nu'bꝥ guí pꝥdi ngue dí numanhogä ga tꝥcä, sä xꝥquí hmi a ra mbꝥti nꝥ xtán dah rán zäbi, nꝥ hin xtím 'bꝥh pꝥya," bi 'yꝥn'a rá hmu. ²⁸ Nꝥ bi 'yꝥmp'ꝥ mi'da yá 'yꝥhꝥ mí 'bäpꝥ: "Hyꝥnba na ra mbꝥti, dami un'na bin t'unni 'det'a mahuaꝥhi. ²⁹ Nguetho nu'a bim pꝥfi xꝥn ho, man'da xꝥn ngu din t'unni. Pꝥ nu'a him bim pꝥfi, pꝥ da thꝥnba a zi ts'ꝥ mí pꝥ'ts'i. ³⁰ Nꝥ nuna ra ts'om'bäi mbꝥfi na, bá høthꝥ bꝥ ja ra 'bꝥxui guepꝥ din zom bꝥ nꝥ din guxtpꝥ yá ts'i," bi 'yꝥn'a ra hmu bꝥya, bi 'yꝥn'a ra Jesús 'bꝥ mi man na ran t'uti. Nꝥ njabꝥ din ja 'bꝥ bi 'yøt'a ran ts'ꝥt'abi Ojꝥ.

Ran t'uti nangue ran ts'ꝥmbi da t'ørpa yꝥ jꝥ'i

³¹ Nꝥ bi 'yꝥm mahøn'a ra Jesús:

—Nu'bꝥ bá pengä, nugä ngue dán jꝥ'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä, dan ts'ꝥt'abigä; dan 'yohe yám 'bꝥhni Ojꝥ nꝥ ga hupꝥ ja ma mꝥxa ngue din ja ma ts'ꝥdi xꝥn ho. ³² Nꝥ dim peti gätho yꝥ jꝥ'i gä na ndoho ra ximhäi bꝥ ga hucä. Nꝥ gätho ga huan'dꝥ tengu øt'a n'da ra mbändꝥ'yo, ngue n'danni ga fä'bꝥ yꝥ dꝥ'yo nꝥ n'danni ga fä'bꝥ yꝥ dꝥnzu. ³³ Nꝥ nu yꝥ dꝥ'yo ga fämp'ꝥ ja man 'yꝥi nꝥ nu yꝥ dꝥnzu ga fämp'ꝥ ja ma gꝥha. ³⁴ Nꝥ ga ꝥmp'ꝥ dim 'bäpꝥ man 'yꝥi: "Ba ꝥhmbꝥ ua, bi jꝥp'ahꝥ Ojꝥ. Ga 'da ahꝥ ra ts'ꝥdi án ts'änni ngue gui hyꝥmhꝥ gue'bꝥ go rá mbꝥdi ra ximhäi," ga ꝥmp'ꝥ. ³⁵ "Nguetho gá 'dajꝥ ra hmꝥ 'bꝥ mán tumanthuhu; nꝥ gá 'dajꝥ ra dehe 'bꝥ mán tuthe; nꝥ gá säyagahꝥ 'da ahꝥ 'bꝥ mán 'yo bꝥ n'danni ni hninihꝥ. ³⁶ Nꝥ gá 'dajꝥ ma he 'bꝥ gmí nuhꝥ hin'yꝥ ma hegä; nꝥ gá nuc 'bꝥ mán hyꝥnni, nꝥ gá zꝥnguagahꝥ 'bꝥ mán ofädi," ga ꝥmp'ꝥ, bi 'yꝥn'a ra Jesús. ³⁷ Nꝥ da 'yꝥnc'ꝥ: "Grá Hmu, 'bꝥ'a ní pa dá øt'ahe a guím ma. Hin dím bꝥmhꝥ ngue gán tumanthuhu n'dandꝥ nꝥ gamá 'uꝥn ahe. Nꝥ hin dím bꝥmhꝥ ngue gán tuthe nꝥ xꝥá 'da ahe ra dehe. ³⁸ Nꝥ hin dím bꝥmhꝥ 'bꝥ xꝥamá säya ahe, nꝥ xꝥá 'da ahe ni he. ³⁹ Nꝥ hin dím bꝥmhꝥ 'bꝥ gamán hyꝥnni o gue gamán ofädi ngue

xꝥá nu ahe," da 'yꝥngui. ⁴⁰ Nꝥ nugä drá hmuts'ꝥt'abigä, ga ꝥmbä ꝥ bꝥya: "Majuꝥni dí xi ahꝥ, nu'a ran ho gá 'yørpahꝥ n'da ma cuhꝥ, madague'a nte di muui bꝥ na hnu, pꝥ guecä gá 'yørcä a," ga ꝥmp'ꝥ bꝥya, bi 'yꝥn'a ra Jesús.

⁴¹ —Nꝥ nubꝥya, nugä drá hmuts'ꝥt'abigä, ga ꝥmp'ꝥ 'bäpꝥ ja ma gꝥha: "Dami 'uehmbꝥ ua ja ma hmi, ní mbähä bꝥ ja ra sibi njꝥm'bꝥ da huꝥt'i, nguepꝥ dá sänni din zø a ra zꝥtho nꝥ ꝥ yá mizꝥthuhꝥ. ⁴² Nguetho dán tumanthuhu nꝥ hin gá 'uꝥnjꝥ, nꝥ dán tuthe, nꝥ hin gá sithegahꝥ, ⁴³ nꝥ hin gá säyagahꝥ 'bꝥ mán 'yo bꝥ n'danni, nꝥ hin te má he gá 'dajꝥ 'bꝥ gmín nuhꝥ hin'yꝥ ma hegä; nꝥ hin gá nugui 'bꝥ mán hyꝥnni, nꝥ hin gbán nujꝥ 'bꝥ mán ofädi," ga ꝥmp'ꝥ. ⁴⁴ Nꝥ nu'ꝥ da 'yꝥngui: "Grá hmu, 'bꝥ'a ní pa dá nu ahe ngue gán tumanthuhu o gue gán tuthe o gue gán 'yo bꝥ n'danni ra hnini. Nꝥ 'bꝥ'a ní pa dá nuhe hin mí he ni he; o gue xꝥquín hyꝥnni o gue xꝥcámín ofädi," da 'yꝥn'ꝥ. ⁴⁵ Pꝥ nugä drá hmuts'ꝥt'abigä, ga ꝥmp'ꝥ bꝥya: "Majuꝥni dí xi ahꝥ, n'da ma cu madague'a nte di muui bꝥ na hnu, 'bꝥ hin gá 'yørpahꝥ ran ho, nꝥcä hin gá 'yørcahꝥ ran ho," ga ꝥmp'ꝥ. ⁴⁶ Nꝥ nu ꝥ bꝥya da nu ran ꝥnbi mazꝥi. Pꝥ nu'ꝥ bi 'yøt' ran ho din ja ra te mazꝥi ꝥ, bi 'yꝥn'a ra Jesús.

26

Nu yꝥ ngꝥrpi bi ma da bꝥnt' ra Jesús

¹ Nꝥ nu'bꝥ mi gua a bi man ra Jesús, bi 'yꝥngähe:

² —Nuya man yopa thoho di 'bꝥdi ngue din ja ra dꝥmpeti a ran dꝥbaxjua, nꝥ nubꝥya da mba ma dägä ngue da mba ma cuatigä bꝥ ja ra za, guecä dán jꝥ'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yꝥngähe ra Jesús.

³ Pꝥ nu'ꝥ ma ngꝥrpihe ngue yꝥ hmumbäjä, nꝥ yꝥ xänbate nijꝥ, nꝥ yꝥ dꝥc'yꝥi, bim peti bꝥ mbo rá mbä't'i rá ngu ra Caifás, nu'a mi hmumbäjä a ra jꝥya a. ⁴ Nꝥ bi nyꝥsꝥ ꝥ, bi ma nda'a ní fꝥhni da xi a ra Jesús ngue da bꝥnt'i da hyo. ⁵ Nꝥ bi ma, 'bꝥ da gua a ra dꝥmpeti, ja da tho a. Nguetho bi zu din junthꝥ yꝥ jꝥ'i mi 'yo bꝥ ja ram peti.

N'da ra xisu bi hocpa rá ngøc'yꝥi ra Jesús

⁶ Nꝥ nu'bꝥ mi mbꝥng bꝥ ra hnini Betania a ra Jesús, bi zøm bꝥ ja rá ngu a ra Simón

mí hɛmb ra t'axca'ya mam'bet'o. ⁷ Nɛ bi hyupɛ mi ja a rá mɛxa a, ɛna din sihmɛ. Bi zòm bɛ n'da ra xisu mí tu n'da ra xaro xam hmadi, án t'òt'e ra do ra alabastro. Nɛ mi po bɛ ra 'yɛthi yɛman'u, nɛ'a ɛmmɛ di muui a. Nɛ nu'bɛ mi zòm bɛ a ra xisu bɛ i hudi, bi xo'ts'a rá 'yɛthi bi xispa rá ya ra Jesús. ⁸ Nɛ dán cuɛhe 'bɛ mán nuhe 'bɛ'a bi t'ørpa ra Jesús, nɛ dá ɛmhbe:

—Ndetho bi xispa ra 'yɛthi, ⁹ xɛn ho 'bɛ xta 'bä, xtá mba ma darpi yɛ hyoya a ra mbɛti, dá ɛmhbe bɛya.

¹⁰ Nɛ bi bə'a ra Jesús 'bɛ'a dá bɛmhbe, nɛ bi 'yɛnje:

—Hanja gní unbahɛ rá mbɛi na ra xisu, nɛ xɛn ho 'bɛ'a bi 'yørque. ¹¹ Nu yɛ hyoya nzai gam'bɛhmbɛ ua ɛ, nɛ hɔnt'a go má pa da zä gui fäxhɛ ɛ. Pɛ nugä hin dan zangä ua, bi 'yɛngähe ra Jesús. ¹² Nuna ra xisu bi hoga ma ngɔc'yei 'bɛ mi xiscä ra 'yɛthi, ngue da mba nt'äguigä bɛ ja ran 'yägüi. ¹³ Nɛ majuani dí xi ahɛ, hɔnbɛ go hapɛ da hman a rán ho ma'da'yo Ojä, nɛhna da hman na bi 'yørçä na ra xisu, n'dahma hɔnbɛ go hapɛ da fɛn'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Judas bi ma di dä ra Jesús

¹⁴ Nɛ nubɛya, nu'a ma mixädihe ra Judas Iscariote, bi mba bi nyahɛ yɛ hmumbäjä ¹⁵ nɛ bi 'yɛmbi:

—Hangu gui 'dajɛ ngue ga dä ahɛ ra Jesús, bi 'yɛmp'ɛ.

Nɛ 'bɛxgue bi unni 'däte ma 'dɛt'a yɛ mbɛti ngue ra t'axi bɛya. Nɛ xø bi mbeng bɛ 'bɛ a ra Jesús bɛya. ¹⁶ Pɛ ɛmmɛ mí honi 'bɛ'a ní ora da zä dí dä a ra Jesús.

Rán ts'ihmɛ ra Hmu

¹⁷ Nɛ nu'a rá mbɛdi pa ra dɛmpɛti nanguɛ ran dɛbaxjua 'bɛ zai dí sihe a ra hmɛ hinguin 'youi ra íxi, ngue dyɛ judíohe, dyɛ israelhe, dá änhde ra Jesús yú xädigähe:

—Hapɛ guín nde ga hoje a rán ts'ihmɛ ram baxjua ga sihmɛ ya, dá ɛmfɛ.

¹⁸ Nɛ bi xi ɛ yoho ma mixädihe a ra Jesús, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Ní mbɛ bɛ ja ra hnini Jerusalén nɛ gui xihmi a ran 'yohɛ, gui 'yɛnui: “Nugä, ya mi ts'ɛtho da zøn ma ora, nɛ dí nde ga si rán sihmɛ ram baxjua bɛ ja ni ngu, nɛ ɛ ma xädigä, i ɛn'a bá pɛngähe,” gui 'yɛnui.

¹⁹ Nɛ bi 'yøt'a bi xi ɛ bɛya, nɛ bi hoc'a rán zibde a ram baxjua ɛ bɛya. ²⁰⁻²¹ Nu'bɛ mín de bɛya, dá sɔmhbe bɛ Jerusalén, 'darpɛ dán sihmɛhe bɛ ja ra mɛxa ra Jesús, nɛ bi 'yɛnje:

—Majuani dí xi ahɛ, i 'bɛ a n'da ahɛ ngue gui däjɛ, bi 'yɛnje.

²² Nɛ ɛmmɛ bi du ma mbɛihe, nɛ n'da ngu n'dagähe dá ɛmfɛ:

—Grá hmu, ha guengä ga dä i, dá ɛmfɛ n'da ngu n'daje.

²³ Nɛ bi dɛ a ra Jesús:

—Gue'a dí com'be ma mbohi ua dí sihmɛhɛ, gue'a di dägä a, bi 'yɛm bɛya.

²⁴ Guecä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, da t'ørçä 'bɛ'a gätho i mam bɛ ja rá m hma Ojä ya, pɛ í huɛhi maha a ran 'yohɛ ngue nu'a di dägä. Man'da xɛn ho 'bɛ hin xtím 'bɛ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁵ Nɛ bi dɛ'a ra Judas bɛya:

—Xänbate i, ha guecä.

—Haha, gue'e, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

²⁶ Nɛ nubɛya bi hyaç'a ra hmɛ ra Jesús nɛ bi 'yäp rán jäpi Ojä, bi xɛm bɛya, bi darcähe a.

—Dami sihmɛ na, guehna nim bønɛ ma ngɔc'yei na, bi 'yɛnje.

²⁷ Nɛ bi dɛc'a ra vaso mi po rán gui ra uva bɛya, bi un ra jamadi Ojä mahøn'a, nɛ bi 'daje a ra vaso, bi 'yɛnje:

—Gätho dami sihmɛ, ²⁸ guehna nam bønɛ, ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo 'yu bi 'yøt'ahɛ Ojä na. Nɛ dim fäni dí punba yú ts'oqui yɛ jä'i. ²⁹ Nɛ dí xi ahɛ, him man'dandɛ ga sigä ra guindät'ä jague'bɛ bi zøn ra pa ga sihmɛ ma'da'yo bɛ di manda rá ts'edi ma Ta, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi bədi din cøn'a ra Pedro

³⁰ Nɛ dán tuhmbe a ra thuhu nɛ dá mbähmbe bɛ ja ra nyuni Olivos bɛya. ³¹ Nɛ bi 'yɛngähe ra Jesús mahøn'a:

—Dí pədi, nu'bɛ ni xui, gätho gui soga thohohɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús. Nɛ gue'a nt'o't'i bɛ ja rá m hman Ojä, i ɛna: “Ga ho ra mbändɛ'yo nɛ din 'uɛxt'ɛ yú dɛ'yo bɛya,” i ɛn Ojä, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³² Pɛ nu'bɛ dá thəmbɛnigä, ga mbagä bɛ Galilea ní tɛn ahɛ bɛ, bi 'yɛngähe ngue yú xädigähe.

³³ Nɛ bi 'yɛn'a ra Pedro:

—Madague'bɛ gätho da 'uegue pɛ nugä, hin'nagä, bi 'yɛn'a.

³⁴ Bi dā a ra Jesús:

—Majuani dí xi i, guet'a ra xui i jabaya ná hyundi xquí cōnc 'bū bi mbah ra ōni.

³⁵ Nu ra Pedro bi dāti mahōn'a:

—Madague'bū 'darpū ga tuui, pε njām'bū ga cōn'i, bi 'yεna.

Nε n'dat'a gātho dá mamhbe ngue hin ga 'uehmbe ū ma mixādihe.

Ra Jesús bi du rá mbūi bū ja ra nuqndāt'ā Getsemaní

³⁶ Nε nu'bū má sōmhbe bū ra nyuni Olivos, dá cūthe a ra Jesús bū ja ra nuqndāt'ā mí εmbi Getsemaní.

—Dami huhmbū ua ya, ga mbagā ua njongua ts'ū, da nyā'be Ojā ma Ta, bi 'yεnje.

³⁷ Nε hyu ū ma mixādihe bi zits'i, bi zix'a ra Pedro nε'ū yoho yá ts'unt'ū ra Zebedeo. Nε εmme man'da bi du rá mbūi a ra Jesús.

³⁸ Nε bi 'yεmp'ū ma mixādihe min 'yohū:

—Éna da fōh ma mbūi a ra dumbūi, éna ga tugā. Dami tōcpahū, 'dat'a dan āthāhū, bi 'yεmp'ū.

³⁹ Nε xō bi dām mi ts'ū ra Jesús bū mi huhmbū ū, nε bīn danyahmu bū, bi nye'ma hāi, bi nyāui Ojā, bi 'yεmbi:

—Ma Ta i, nu'bū da zā, dami japi hin gan nugā a ra mbohi xcá sānni; pε hin dīn nde ma pāhā zεhe pε hōnt'a go ní pāhā zεhe gui 'yōt'e, bi 'yεmp'a Ojā.

⁴⁰ Nε bá peng bū mí hu ū xí zopū būya, nε mí ā ū. Nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Ha xīnga n'da zi ora xquí sethū a ra t'āha, ngue 'be xcán hyūmhū ts'ū. ⁴¹ Damin āthāhū nε gui nyāhū Ojā, guerpū da zā hin harū gui tājū 'bū bi ts'ā ahū ya, nguetho nu ní mbūi n'da i ja ra pāhā nangue Ojā, pε nu ní ngōc'yēi n'da xūn güent'i thoho.

⁴² Nε ná yondi būya bi mba bi nyāui Ojā mahōn'a:

—Ma Ta i, nu'bū ya hin da zā ga socā a xcá sānni, pε hōnt'a ní pāhā zεhe gui 'yōt'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴³ Nε xō bi mbeng bū mi 'bū ū ma mixādihe. Xō mí ātho 'bū xō mi zōm bū mahōn'a, nguetho εmme mí nde t'āha ū.

⁴⁴ Nε xō bi zopū ū mahōn'a, ya ná hyundi būya bi mbengui di nyāui Ojā, nε guexta'a bi ma. ⁴⁵ Nε xō bi mbeng bū mí 'būh ma mixādihe mahōn'a, nε bi 'yεmbi:

—Nuya, 'da'angutho 'bū gán āhmbū ya o hin'na, nguetho ya bi zōn ra ora da mba ma dāgā bū 'būh yū ts'om'bāi, guecā dán jā'igā ua ja ra ximhāi. ⁴⁶ Dami ndanshū, ga mbāhā ba nuhū ya ba εcua ngue di dāgā, bi 'yεmp'ū.

Bi fent'a ra Jesús

⁴⁷ Nε guexta'a mí yāhū ū ma mixādihe 'bū mi zōm bū a ra Judas, n'da ma mixādihe dí 'de'mayoho gāhe. Nε bán 'yohū xūn ngu yū jā'i ba hyā yá juai nε yū ts'āza. Nε gue'ū yām 'behni yū hmumbājā nε yū dāc'yēi, ma ngarpa judíohe. ⁴⁸ Nε nu'a di dā ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti da 'yōt' 'bū bi zōm bū: “Nu'a ga sūs 'bū dán zengua'be, gue'a guim benthū a,” bi 'yεn'a ra Judas. ⁴⁹ Janangue'a nu'bū mí zōm bū 'bā a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Xūde ya 'bū, grā xānbate, bi 'yεmbi.

Nε bi zūspa rá 'yogu būya. ⁵⁰ Nε bi dā'a ra Jesús būya:

—Xi'e n'yō, ha gue'a gní 'yε a.

Nε nu'ū mí da būya bi hyām bū 'bā a ra Jesús nε bi bent'i.

⁵¹ Nε nu'a n'da ma mixādihe min 'yohū ra Jesús, bi c'os' rá juai nε bi zεcpa rá gu a rá 'yεhe ra hmumbājā. ⁵² Nε bi 'yεn'a ra Jesús būya:

—Dami pε'ts'a ní juai bū ja rán t'o. Nu'ū din tuhni nangue ra juai, nε'ū dí du ra juai ū, bi 'yεmp'a. ⁵³ Ha guí éna hin xtan zā ga āp'a rām fāts'i Ojā ma Ta nε ba penhua 'de'mayo munts'i yām 'behni da yāngui, bi 'yεmp'a n'da ma mixādihe. ⁵⁴ Pε nu'bū da gue'a xcá mangā a, hague dán zā ga jā'ts'ā a bi man rá t'ohni Ojā, ngue 'be'a i jatho din ja, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵⁵ Nε bi 'yεmp'ū yū jā'i būya:

—'Be'a guí homhbū ua ngue guí hā ní juaihū nε ní zahū. Ha guí εmhū drā bεgā, nε nya'a thoho dá xān'nahū bū ja ra dānijā nε njām'bū gā bendgahū bū, bi 'yεmp'ū. ⁵⁶ Pε gue'a din ja a tengū bi man'ū yá pōngahyā Ojā 'bū maya'bū, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nugāhe būya dyū xādigāhe, 'bεgue dá 'dahmbe, dá sohmbe bū ra Hmu.

Bi juqnbā a ra Jesús ū yā ngurpi yū judío

⁵⁷ Nε bi bent'a ra Jesús, bá si bū 'būh ra Caifás, ngue ra ngarpa mbājā. Nε ya xīm peti gātho ma xānbate nijāhe nε yū dāc'yēi,

ma ngurpihe dyu judíohe. ⁵⁸ Ne bi den'na ra Pedro buya pegue a ná 'bejua thoho, bi zom bu ja rá ngun'yu a ra hmumbäjä bu hapu xí zon'a ra Jesús. Ne 'darbu bi hyuhmbu u yu asmayo, ngue in nde da nu a da t'ørpa a ra Jesús.

⁵⁹ Ne nu'u yu hmumbäjä ne yu dác'yei ne gä mi'da ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, mi hon'a n'da ra fehni ngue da zä dí yap'a ne da hyo. ⁶⁰ Pe guehma nte bi dñibi, madague'bu xun ngu u bin juanni, bi 'yembi majuani u yá fehni. Ne m'bejua buya, bi zom bu yoho yan 'yohu din testigo, ⁶¹ ne bi 'yén'a:

—Nuna ran 'yohu na bi 'yena: “Nugä da zä ga xo't'ra danija ne man hyupa thoho da zä ga hœ mahøn'a,” bi 'yena, bi 'yén'a bin juan bu.

⁶² Ne bi ndanc'a ra hmumbäjä buya bim 'bäi, bi t'emp'a ra Jesús:

—Hanja hin guí thati 'be'a i man ya yan 'yohu.

⁶³ Pe nu ra Jesús bin hętho. Ne bi 'yén'a ra hmumbäjä buya:

—Nangue rá thuhu Oja mahęts'i, dami xije 'bu majuani gue'e grá Thahni, grá Cristo, rá Ts'unt'u i Oja, bi t'emp'a ra Jesús.

⁶⁴ Bi dā a ra Jesús buya:

—Gue'a gām ma. Ne dí xi ahū, guin nuju, guecā dán ja'igā ua ja ra ximhāi, dam mixtegā ga com'be rá ts'edi Oja tate thoho rá ts'edi. Ne guin nuju 'bu bá cācā mahęts'i mahøn'a, ba ęcā bu ja yu güi, bi t'emp'a ra hmumbäjä.

⁶⁵ Ne nu ra hmumbäjä buya, bi danse rá pahni. Nam bōni ęmbi hingui ęspa Oja ra Jesús nangue'a bi ma. Ne bi 'yena:

—Nuna ran 'yohu na, bi man ra ts'ore nangue Oja. Him man ga homhbū yu testigo. Ne gātho gahū dá øhmbū a bi ma. ⁶⁶ 'Be'a guí ndehū ga øthū ya, bi t'emp'u u mingurpihū.

Bi dā u:

—Nuna i ja rá ts'oqui, i jatho da du, bi 'yén'u.

⁶⁷ Ne nubūya, 'dahma 'dan'yo bi t'ørpa ra Jesús. Bi zox u 'da, bi mbē'mi u mi'da, bi mbenpa rá hmi u mi'da, ⁶⁸ bi 'yembi:

—Nu'bu majuani grá Thahni i Oja, ngue ra Cristo, dami xije to'o bi mbep'i i.

Ne ęmme bi denthoho.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

⁶⁹ Ne nu ra Pedro mi hupu thi bu ja ra ngun'yu, ne nu n'da ra xisu rá 'yęhe ra hmumbäjä, bi mba bu hu a ra Pedro, bi 'yembi:

—Ęna ne'e gmín 'yohu na ra Jesús ra męngu Galilea, bi 'yemp'a ra Pedro.

⁷⁰ Ne bi dā'a ra Pedro, bin cōni:

—Hin dí pađi, bi 'yén'a.

Ne gātho u mi 'bupu bi 'yø a bi man ra Pedro.

⁷¹ Ne nu'bu mi nde da bōn'a ra Pedro, bi nu man'da ra xisu buya ne bi 'yemp'u mí 'bupu:

—Nuna ran 'yohu na min 'youi ra Jesús, ra męngu bu Nazaret, bi 'yén'a ra xisu.

⁷² Ne xø bin cōn'a ra Pedro:

—Majuani dím mangā ngue hin dí pačā a ran 'yohu guím ma, bi 'yemp'a ra xisu.

⁷³ M'bejua buya nu u 'da mi 'yo bu, bi mba bu 'bāh ra Pedro, ne bi 'yembi:

—Majuani maha, ne'e gmín 'yohu a, mfađi thoho ni ndehū ne 'da'angu bu gna yāhū a, bi 'yemp'a.

⁷⁴ Ne nts'edi bi mam buya ne bin juanni, bi 'yena:

—Oja i pađi majuani hin dí pačā a ran 'yohu guí mamhbū, bi 'yén'a ra Pedro.

Ne 'bexgue bi mbah ra tamfø buya. ⁷⁵ Ne nu ra Pedro buya, ja bi bęn'a xí man a ra Jesús 'bu mi 'yembi: “Dí pađi hin ní mbah ra tamfø 'bu ná hyundı xquí cōngui.” Ne bi nexpū buya ne ęmme bin zoni, xun u bi bęni nangue a bi 'yøt'e.

27

Ra Jesús bi mba ma dā bu 'buh ra ts'ut'abi Pilato

¹ Ne nu'bu mi hyax buya, gātho yu hmumbäjä ne yu dác'yei, ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, 'da'angu bi bęni ngue di dā ra Jesús bu 'bu a ra ts'ut'abi, ngue da hyo. ² Ne án thu't'i 'bu mi mba ma dā bu 'bu a ra Poncio Pilato, ra ts'ut'abi bu a.

Bi zut rá 'yuga ra Judas

³ Ne nu'a ra Judas xí dā a ra Jesús, 'bu mi 'yøde 'be'a bi man u ma ngurpihe ngue da hyo a ra Jesús, bi mba buya bi cospa a 'dāte ma 'det'a yu mbeti ngue ra t'axi xí un'ndu

y_u hmumbäjä, bi b_ɛni 'b_ɛ'a bi 'y_øt'e. ⁴ N_ɛ bi 'y_ɛn'a ra Judas:

—Hingui ho hma a dá øt'e. Dá fänba rá ji n'da ran 'yoh_u hin'y_u rá ts'oqui, bi 'y_ɛmp'u y_u hmumbäjä.

P_ɛ nu'u bi d_ɛti:

—Him ma güendagähe 'b_ɛ'a gá 'y_øt'e. Ya guí p_ɛ'a guím b_ɛnse b_u, bi 'y_ɛn'u y_u hmumbäjä.

⁵ Bá *ɛ*n b_u ra mbeti b_u ja ra nijä a ra Judas b_uya, n_ɛ bi mba bá s_ut rá 'y_uga b_u ja ra ndehnini.

⁶ N_ɛ nu'u y_u hmumbäjä bi hy_ɛx'a ra mbeti n_ɛ bi 'y_ɛna:

—Hingui sä ga p_ɛs'h_u ua na ra mbeti ngue dim p_ɛcua mah_øn'a, nguetho rán jut'iuí ra ji na, bi 'y_ɛn'u, n_ɛ gue'a i mam b_u ja man t'ɛdih_u.

⁷ N_ɛ bin 'yänni 'b_ɛ'a di jap'a ra mbeti. N_ɛ bi b_ɛni da däm_uba n'da x_ɛqui rá häi a ra 'y_øt'ats'øe, guerp_u da t'äh y_u 'damhnini 'b_u da du b_u. ⁸ N_ɛ asta guetya ní huti “rá häi ra ji” a ra x_ɛqui b_u. ⁹ N_ɛ nu'a bin ja, maya'b_u bi man'a ra p_øngahy_ɛ Jeremías ngue din ja 'b_u mí 'y_ɛna ngue: “Da th_ɛx i 'däte ma 'd_ɛt'a y_u mbeti ngue ra t'axi, rá muui a ra jä'i. Gue'a bi man u y_u m_ɛngu israel ngue di muui.

¹⁰ N_ɛ bi dänba rá häi a ra 'y_øt'ats'øe, ngub_u bi xicä ra Hmu,” bi 'y_ɛn'a ra Jeremías 'b_u maya'b_u 'b_u mí ma.

Ra Pilato bi juq_uba a ra Jesús

¹¹ Nu'b_u mim 'bäp_u ja rá hmi ra ts'ut'abi Pilato, bi 'y_ɛmp'a ra Jesús:

—Ha gue'e grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi t'ɛmbi.

Bi d_ɛ a ra Jesús:

—Gue'a guím ma.

¹² N_ɛ nu'b_u mi y_ɛp'u y_u hmumbäjä n_ɛ mi'da ma ng_urpihe a ra Jesús, p_ɛ hin te i t_ɛtho a ra Jesús. ¹³ Nu ra Pilato bi 'y_ɛmp'a ra Jesús:

—Ha hin guí ø'a i man'u di y_ɛp'i i, n_ɛ hin guí th_ɛti.

¹⁴ P_ɛ nu ra Jesús guexta'a hin te bi ma. N_ɛ ɛm_ume bi hyonya thoho ra ts'ut'abi, him mi p_ɛdi 'b_ɛ'a sä da b_ɛni.

Bi hma da mba ma cuati b_u ja ra pont'i ra Jesús

¹⁵ N_ɛ nu ra ts'ut'abi nzäi midi thø a n'da ra ofädi 'b_u ra pa ra d_ɛmp_ɛti ran d_ɛbaxjua. Midi thø'a to'o bi huan'nd_u y_u jä'i. ¹⁶ N_ɛ mi o b_u n'da ran 'yoh_u í Barrabás, gätho mi f_ɛp_u 'b_ɛ'a mí øt'a. ¹⁷ Nu ra Pilato b_uya bi 'yän'nd_u bim p_ɛti b_u:

—To'o guí ndeh_u ga xocpah_u ya. Ha gue ra Barrabás uague ra Jesús ngue nu'a ɛmbi ra Cristo, bi 'y_ɛmp'u.

¹⁸ Ngub_u bi ma nguetho mi p_ɛdi y_u z_ɛya u y_u y_ɛpate.

¹⁹ N_ɛ nu'b_u mi hup_u ja ran ts'embate ra Pilato, bi mb_ɛnpa ra nde a rá xisu bi 'y_ɛmbi: “Hin te gui 'yørpa a ra hogan'yoh_u, nguetho má xui dá 'u_ɛ n'da ra t'i nts'utho nangue a,” bi 'y_ɛmp'a ra nde bi mb_ɛnbi.

²⁰ P_ɛ nu y_u hmumbäjä n_ɛ u y_u d_ɛc'y_ɛi, bi 'b_ɛp'u y_u jä'i da 'yäpi go da mba ma thøgue a ra Barrabás, n_ɛ go da mba ntho a ra Jesús.

²¹ N_ɛ bi 'yän mah_øn'a a ra ts'ut'abi:

—Nda'a guín ndeh_u ga thøcä, bi 'y_ɛmp'u y_u jä'i.

N_ɛ bi d_ɛ u b_uya:

—Gue'a ra Barrabás gui thøgue, bi 'y_ɛn'u.

²² N_ɛ bi d_ɛ a ra Pilato b_uya:

—Xi'a ra Jesús ɛmbi ra Cristo, 'b_ɛ'a ga ørpä a th_ɛ.

Gätho bi 'y_ɛn'u 'b_up_u:

—Dami cuatp_u ja ra pont'i a.

²³—P_ɛ hin te mán ts'o dá t_ɛnba na, bi 'y_ɛn'a ra Pilato.

P_ɛ nts'edi bi d_ɛ u:

—Dami cuatp_u ja ra pont'i.

²⁴ Min nu ra Pilato b_uya ngue hingui sä dim päh y_u mb_ui y_u jä'i, p_ɛ man'da bin junth_u u. Janangue'a bi manda bá thunba ra dehe b_uya, bin x_ut'y_ɛ b_u y_u hmi y_u jä'i, n_ɛ bi 'y_ɛm b_uya:

—N_ɛ nugä hin ma ts'oquigä rán d_ɛte da nu na ran 'yoh_u hin te in dupate, p_ɛ go ni ts'oqui zeh_ɛh_u, bi t'ɛmp'u y_u jä'i.

²⁵ N_ɛ bi d_ɛ u y_u jä'i b_uya:

—Häha, madague'a i 'yose ma güendahe a rán d_ɛte na ran 'yoh_u, n_ɛcähe n_ɛ mam bom'betohe dim 'b_u 'b_u niya'b_u, bi 'y_ɛn'u.

²⁶ Nu ra Pilato b_uya bi xocpa a ra Barrabás, n_ɛ bi manda dí f_ɛi a ra Jesús b_uya. N_ɛ bi manda da mba ma cuati b_u ja ra pont'i.

27 Nε nu y_u dof_ui b_uya bi zix'a ra Jesús b_u mí ja y_u ngun'u y_u dof_ui b_u ja ra ngunts'ut'abi. Nε g_utho y_u dof_ui mí 'b_ur_u bim p_ueti, midi f_uts'a ra Jesús. 28 Nε bi mb_uo_ucpa rá he b_uya nε bi het'a n'da ra he x_un j_upoi tengu mi he y_u ts'ut'abi. 29 Nε nts'edi bi huspa n'da ra corona tengu mí hu'ts' y_u ts'ut'abi, p_ugue ran thenni thoho bi 'y_urpe, janangue'a ám 'be ra 'y_uu_ui a ra corona. Nε bi un'na n'da ra t_uh_uo r_un 'y_ue_ui tengu mí h_u y_u ts'ut'abi. Nε bin d_unyahmu b_u ja rá hmi nε bi 'y_uembi: “Grá hmuts'ut'abi y_u judío.” Nε bi 'y_uens' y_u biba, p_ugue ran thenni thoho bi 'y_urpe.

30 Nε bi ts'ots'i, nε bi hy_unba a rá t_uh_uo nε bi mb_urpa rá y_u. 31 Nε nu'b_u mi gua'a bi 'y_uspi bi mb_uo_ucpa a ra he x_ui het p_uya, bi het'u y_u hesε mah_un'a. Nε bi zix b_uya ngue di cuatp_u ja ra pont'i b_u ndehnini.

Bi cuatp_u ja ra pont'i ra Jesús

32 Nε nu'b_u mi ts'utho da b_um b_u ja ra hnini, bin c'ath_u b_u n'da ran 'y_uh_u ra m_ungu b_u Cirene, í Simón a. Nε bi t'orpa ra ts'edi da duspa rá pont'i ra Jesús.

33 Nε bi z_um b_u ja ra nyuni εmbi Gólgota b_uya. Nu'a ra Gólgota in nde da ma “ra t'oh_u ny_uxmu” a. 34 Nε nub_uya bi un'na n'da ra vino mau_uspi ra 'y_uthi x_un ju. Nu'b_u ya mí z_u a ra Jesús, him bi nde bi zi.

35 Nε nu'b_u mi jua a bi cuatp_u ja ra pont'i b_uya, nu'u y_u dof_ui bi 'y_ut'a n'da ran t_uha nangue rá he ra Jesús. Gue'a bi man'a ra p_ungahy_u maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'y_una: “Da mba ma dat'i a ma he nangue n'da ran t_uha da 'y_ut'e.”

36 Nε mi hup_u y_u dof_ui mi f_udi. 37 Nε nub_u rá y_u a ra pont'i bi mba nt'o't'i b_u ram hma bi ma 'be'a í ts'emba a ra Jesús, bi 'y_un'a ra t'ohni: “Nuna ra Jesús na, rá hmuts'ut'abi y_u judío na.”

38 Nε bi mba ma cuatih_u ra Jesús yoho y_u b_uε, 'da a n'da y_u pont'i. Nε bi 'b_ump'u ja r_un 'y_ue_ui a n'da nε bi 'b_ump'u ja rá g_uha a man'da.

39 Nε nu y_u j_ui mi thop_u, bi zani, 40 nε bi 'y_uembi:

—Nu'i guí εna gui xo't' ra d_unij_u nε x_u man hyupa thoho gui hy_uh mah_un'a, 'be'a guí ot' ya th_u. Nu'b_u maju_uni gue'e rá Ts'unt'u i Oj_u, dami c_ur_u ja ra pont'i, gan y_unse, bi 'y_un'u.

41 Nε'u y_u hmumb_ujä ja bi 'y_uspi nε y_u x_unbate nij_u, nε y_u fariseo, nε y_u d_uc'y_ue_ui, g_utho ma ng_urpihe, din 'y_ump'u:

42 —Bi y_unba y_u te u 'da, p_u hingui sä din y_unse ya. P_u nu'b_u maju_uni da guehna ma hmuts'ut'abih_u, dy_u israelh_u, sä xt_un g_use b_u ja ra pont'i nε xcá εc'y_ueih_u b_uya. 43 Bi ma, i εna i t_up'ma r_um f_uts'i Oj_u, da z_u da y_un a Oj_u ya 'b_u, nguetho ya bi ma, guesε rá ts'unt'u Oj_u na, bi 'y_un'u 'b_u mi 'y_uspi.

44 Nε'u y_u b_uε 'darb_u bi guat'u bi zan a ra Jesús.

Bi du ra Jesús

45 Nε nu'b_u mi hyuxadi b_uya bim 'b_uxui ra häi, nε jague'b_u hyunde bi n_uqui mah_un'a. 46 Nu'b_u mi ts'utho da z_un a hyunde, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'y_una:

—Elí, Elí, lama sabactani, bi 'y_una ngue ra nde ra arameo.

Nu'a nam b_uni: “Ma Oj_u i, ma Oj_u i, hanja g_u hyεga thoho,” bi 'y_una.

47 Nu'b_u mi 'y_uo'a bi man ra Jesús 'da y_u j_ui mi 'b_ur_u, bi 'y_una:

—Nuna ran 'y_uh_u na, i mbat'a ra p_ungahy_u Elías, mí 'b_u 'b_u maya'b_u.

48 Nε nu'a n'da mí 'b_ur_u 'b_ux bi mba bá h_u n'da εna ra f_unjo, bi d_ur_u ja ra vino nε bi nd_ucta n'da ra xithi, nε bi 'u_uspa a ra Jesús, εmbi da zi. 49 Nε bi 'y_un'u mi'da mí 'b_ur_u:

—Dami hyεhmb_u. O te guidí unh_u. 'Bε gan nuh_u 'b_u ba εh ra Elías da y_uni, bi 'y_un'u.

50 Nε x_u bi mbafi nts'edi mah_un'a ra Jesús, nε 'b_ux bi du b_uya. 51 Nε nu'a ra ora a b_uya, nu'a ra 'b_ut'e mi ndam b_u man'da mbo ra d_unij_u bá f_ur_u mag_uts'i bi x_ut'i nε 'b_uxgue bi z_ut'a häi. Nε bi 'y_un ra häi b_uya, nε bi f_uo'i 'da y_u do h_un_u go hap_u. 52 Nεr_u ja y_un 'y_ugui bi f_uh y_u j_udo. Nε nu'b_u mi d_umb_uni ra Jesús, bi b_ux u 'da y_u 'y_uc'y_ue_ui xi du, bi d_umb_uni b_u ja y_un 'y_ugui u, 53 bi mba b_u ra hnini Jerusalén u nε bi nu u 'da y_u j_ui u xi du. P_u hinga g_utho y_u pa.

54 Nε nu'b_u mi du ra Jesús, nε nu'a ra hmudof_ui mí f_u a ra Jesús, nε'u mi'da min 'y_uh_u, 'b_u mi nu di 'y_un ra häi, nε'u g_u mi'da bin ja, εmmε bin su u, nε bi 'y_un'u:

—Maju_uni maha, rá Ts'unt'u Oj_u na ran 'y_uh_u.

55 Nε mí 'b_ur_u njomb_u ts'u 'da y_u xisu ngue man y_um f_uts'ih_u a ra Jesús 'b_u m_un

'yohe bu ja ra 'yu, 'bu mambá nexhe bu Galilea. Mi 'bäru u, nguetho mi nde da nu 'be'a da t'örpa ra Jesús. Ne nu'u bi nu 'be'a gä bin ja. ⁵⁶ Ne nu'a n'da mi 'bäru, ra María Magdalena a; ne'a man'da ra María mi 'bäru, ngue rá mbe ra Jacobo ne ra José; ne nu man'da ra xisu mi 'bäru, gue'a rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua, yá ts'unt'u ra Zebedeo u; ne'u mi'da yu xisu mi 'bäru.

Bi mba nt'ägui a ra Jesús

⁵⁷⁻⁵⁸ Ne nu'a ra José, n'da ra mēmbeti bu ra hnini Arimatea, bi mba bu 'buh ra Pilato 'bu mi ts'utho da yuh ra hyadi. Bi 'yādi da 'yācpa rá ngoc'yēi ra Jesús, nguetho mi εc'yēi a. Ne bi manda ra Pilato buya din t'unni. ⁵⁹ Nu ra José buya bi duspa rá ngoc'yēi a ra Jesús ne bi mbärpa n'da ra 'bø't'e xun ho. ⁶⁰ Ne bi gärru ja rán 'yāgui zehē a ra José. N'da ra hyādo xí manda xí mba nthēqui. Nu'bu mi gua'a bi gärru, bi juaspu n'da ra xindo xun hu bu ja rá goxthi ra hyādo, ne bi mba buya. ⁶¹ Ne mi hupu ra María Magdalena, ne man'da ra María mi hupu ja rá goxthi ra hyādo.

Yu dofui bi mbäh ran 'yāgui

⁶² Ne nu'bu mi hyax a ra pa ran ts'äya buya, xudi thoho bi mba u yu hmumbäjä ne yu fariseo, bá nu ra Pilato, ⁶³ ne sä bi 'yēmbi:

—Ma ts'ut'abi ahe, dá bēmhbe man'da bi man'a ra hyāte 'bu him maní du, bi 'yēna: “Nu'bu ná hyupa ga thāmbēni bu 'bu u xøn du,” bi 'yēna. ⁶⁴ Janangue'a xun ho 'bu gui pēhni to'o da mbäh ran 'yāgui an hyupa, xøhma ba ε u yú xādi 'bu bin xui da gūcpa a rá ngoc'yēi, ne da 'yēna bi dāmbēni buya. Man'da xun ts'o ra fēhni tengu a, xinda gue a bi manse 'bu mi 'bui, sä bi 'yēn'u yu hmumbäjä ne yu fariseo.

⁶⁵ Bi dā a ra Pilato buya, bi 'yēmbi:

—Sixhu u n'dan ne'ts'i ni dofui dá 'da'ahu. Dami cothu xun ho bu ja rá goxthi a ra hyādo, ne njon da zā da xo't'i.

⁶⁶ Ne bi mbähä u yu mbäjä ne yu fariseo, bi got'i xun ho a ra hyādo ne bi mēpya, ne bá peng buya, bá copu yu dofui ngue da mbädi.

28

Bi dāmbēni ra Jesús

¹ Ne nu'bu ya mi thoh ra pa ran ts'äya, xø rá mbädi ra semana, bi mba mxudi thoho u yoho yu xisu. Nu'a n'da ra María Magdalena ne'a man'da ra María. Nu'bu mí nets'i ní mba bu bí ja a ra hyādo. ² Ne nu'bu mí mba u, 'bexgue nts'ēdi bi 'yān ra häi mahøn'a. Nguetho bi 'yøt'a rá m 'bēhni Ojä xí zøpu 'bu mí 'uec'a ra do mi juaxpu ja rá goxthi ra hyādo. ³⁻⁵ Ne nu'a rá m 'bēhni Ojä di fēxni tengu n'da ra huēi. Ne nu rá he buya, xun t'axi tengu n'da ran nequi. Ne nu'u yu dofui 'bu mín nu a rá m 'bēhni Ojä εmmε bin su, bi fet'i, ne nte sä da 'yøt'e, tengu'bu xi du. Nu'a rá m 'bēhni Ojä, mi hupu ja a ra do xí 'ueque, ne bi 'yēmp'u yu xisu 'bu mi zøm bu:

—O guín suui. Dí pādi ngue guí hommi a ra Jesús xí cuatpu ja ra pont'i u. ⁶ Pe njo'o ua, bi mba nsots'i tengu mi ma. Ba thohmi gui nuui ua mí 'bēni, bi 'yēn'a rá m 'bēhni Ojä 'bu mi 'yēmp'u yu xisu. ⁷ Nuya, ní mbe 'dahmantho, gui xihmi yú xādi: “Bi dāmbēni bu 'bu u xøn du ya,” gui 'yēnui. Ne nde'bu gātho ahū gui mbähä bu Galilea ne guēpu guin c'athu bu. Ne gue'a bá εcā ua ngue ga xi aui, bi 'yēmp'a rá m 'bēhni Ojä mahēts'i.

⁸ Ne bi bøm bu ja ra hyādo u yu xisu, bin su ne xim midi johya. Bin tihi, bi mba bá xi u yú xādi ra Jesús 'be'a bi sifi. ⁹ Ne bi zøpu 'yu a ra Jesús u yu xisu.

—Xihats'i, bi 'yēmp'u.

Nu yu xisu buya bin dānyahmu ne bi hup'u yú gua, bi dānde buya. ¹⁰ Ne bi 'yēn'a ra Jesús:

—O guín suui, ni mbe ba xihmi u ma cuhu, ní mbähä bu Galilea, ja nín tīmhu bu, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ra fēhni bi man yu dofui

¹¹ Ne nu'bu mí mbenc'u yu xisu, ne'u yu dofui mí fäh ran 'yāgui bi mba bá xi u yu hmumbäjä 'be'a gātho bin ja. ¹² Bim peti yu hmumbäjä buya, ne yu dāc'yēi. Bi ma 'be'a da zā da 'yøt'e. Ne nubuya xun ngu ra mbeti bi un'ndu yu dofui ¹³ ne bi 'yēmp'u:

—Gui 'yēmhbu: “Bá ε u yú xādi 'bu min xui 'bu mán āhmbe, bi bēp'a rá ngoc'yēi,” gui 'yēmhbu, bi 'yēmp'u. ¹⁴ Ne nu'bu da 'yø'a ra ts'ut'abi ngue gān āhmbe, ne da 'yēna da zø ahū, nugāhe dan yāhe ga fāx ahe, bi 'yēn yu hmumbäjä 'bu mi 'yēmp'u yu dofui.

¹⁵ Nε bi hyaη a ra mbeti η yη dofai buya. Bi mba da 'yøt'a bi sifi. Nε nu'a ra fehni bi man η, xηη ngu bi 'yεc'yεi η ma mijudíohe dyη israelhe. Nε guexta'a ra fehni i man η.

Yú xädi ra Jesús bi un yún t'ędi da mamp'a rá m hma

¹⁶ Nε dá mbähmbe bη ra häi Galilea buya, dí 'dε'ma'da gähe, yú xädigähe ra Jesús. Nε dá sømhbē bη ja ra nyuni xí xije ra Jesús dan c'athe bη. ¹⁷ Nε nu'bη má nuhe, dá εspahe a, pε nu'η 'da him mi εc'yεi gue gue'a. ¹⁸ Nε bi hyäm bη dí 'bähmbe a ra Jesús nε bi 'yεnje:

—Gätho ra ts'edi bin 'dacä ga manda gätho ra ximhäi nε mahęts'i, bi 'yεnje.

¹⁹ Janangue'a ní mbähä ya hønbbη go hapη 'bηh yη ja'i gä na ndoho ra ximhäi, gui xihmbη da 'yεc'yεigui. Nε nu'η to'o di dácä yú mbui, gui xixyābahη nangue rá thuhu ma Ta, nε nangue rá thuhu rá Ts'ant'η, nε rá thuhu rá Hogandāhi Oja. ²⁰ Nε gui xänbahη da 'yøt'e 'bε'a gätho dá xi ahη. Nε guim bεmhbbη dín 'yohη gätho yη pa asta gue'bη da guah ra ximhäi, bi 'yεngähe ra Jesús buya.

MARCOS Ran ho ma'da'yo bi 'yo't' ra Marcos

Nu ra Xuua Nxixya bi ma mi ts'utho da zoh ra Hmu

¹ Ja ua rá mbudi ran ho ma'da'yo nangue'a ra Jesucristo, rá Ts'ant'u Oja. ² Bin ja a mán t'o't'i 'b_u maya'b_u b_u ja rá sɔcuɔ Oja 'b_u mí 'yɛna:

Nugä ga pɛhn'na n'da mam 'bɛhni dim 'bet'o b_u gni mba.

Nu'a da xih y_u ja'i da dɔp'e'e, bi 'yɛmp'a rá Ts'ant'u.

³ Nɛ'a ra pɔngahya Isaiás bi ma nguehna rá m 'bɛhni 'b_u mi 'yɛna ngue:

N'da ra ja'i dín ya nts'edi b_u ja ra dɔpo ngue da 'yɛna:

“Damin sáhu ga simhb_u ra hmu mi ts'utho da zɔcuɔ,

Dami hoc ni mbu_{ih} ga tɔmh_b xun ho,” da 'yɛn a mam 'bɛhni, i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra Isaiás.

⁴ Nɛ gue'a ra Xuua bi 'yɔt' ran xixya b_u ja ra dɔpo bi man Oja maya'b_u. Nu ra Xuua bi xih y_u ja'i din xixya to'o di päh yán 'yomfɛni nɛ da mba ma punbi yá ts'oqui b_uya. ⁵ Gätho y_u ja'i mi 'b_ura xɛqui Judea, nɛp_u ra dahnihni Jerusalén, bi zɔm b_u i ɔt' ran xixya ra Xuua. Nɛ nu'u 'da bi päh yán 'yomfɛni nɛ bi mam b_uya ngue hingui ho 'bɛ'a xí 'yɔt'e. Nɛ bi mba ma xixyaba b_u ja ra dɛthe Jordán u b_uya.

⁶ Nu ra Xuua mí he n'da ra mbapahni án t'ɔt'e ngue yá xingu y_u camello nɛ mi ja rán güt'i ra xifani. Nɛ hɔnt'u y_u t'axi nán sihme nɛ ra t'afi t'asa dɔpo. ⁷ Nɛ bi 'yɛna:

—Ba ɛp_u n'da man'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sɔcä tengu a. ⁸ Nugä xtá xixya ah_u nangue ra dehe thoho, pɛ nu'a di 'da'ah_u rá Hogandahi Oja, bi 'yɛmb y_u ja'i a ra Xuua.

Bi mba ma xixyabi ra Jesús

⁹ Nɛ nu y_u pa bi 'yɔt' ran xixya ra Xuua, bi nɛxp_u ra hnini Nazaret ra Jesús, ngue ra xɛqui Galilea. Nɛ bi zɔm b_u ra Jesús bin xixya'a b_uya b_u ja ra dɛthe Jordán. Gue'a ra Xuua bi 'yɔt' ran xixya. ¹⁰ Nɛ nu'b_u mí

bɔxp_u ja ra dehe b_uya 'bɛx bi nu bi xoh mahɛts'i nɛ bá çah rá Hogandahi Oja, tengu n'da ra t'az_u, bi zɔp_u 'bäh ra Jesús. ¹¹ Nɛ bi t'ɔ a n'da ra nde mahɛts'i bi 'yɛna:

—Ma Ts'ant'u i, dadí huɛc'i i nɛ dín nu-manho i, bi 'yɛn a ra nde.

Nu ra Jesús bi ts'äp rá mbu_u b_u ma'ueni

¹² Nɛ nub_uya nu rá Hogandahi Oja 'bɛx bi bɛnbi da mba b_u ma'ueni a ra Jesús. ¹³ Nɛ nyote pa bim 'b_ura nɛ nyote xui. Nɛ nu ra zithu ra Satanás bi zäp rá mbu_u a ra Jesús gätho y_u pa bim 'b_ura, nɛ mí 'b_uhmb_u b_u y_u zate. Pɛ bi mbäx'u yám 'bɛhni Oja mahɛts'i a ra Jesús 'bɛ'a gä bi nu b_u.

Nu ra Jesús bi d_u'mi bi man a rá m hma b_u ja y_u hnini

¹⁴ Ya xí jot'a fädi ra Xuua Nxixya 'b_u mi bɔm b_u ra Jesús b_u ra xɛqui Judea, bi mba b_u Galilea. Nɛ bi mam b_u ran ho ma'da'yo ngue 'bɛp_u dí manda rá ts'edi Oja n'da. ¹⁵ Nɛ bi 'yɛmb y_u ja'i:

—Mi ts'utho da zɔn ra pa di manda ua rá ts'edi Oja, dami päh nin 'yomfɛnih_u, damin unseh_u di manda ah_u Oja 'dahma din ja ah_u ra te ma'da'yo. Gue'a bi man a ra Jesús 'b_u mí 'yɛmp'u y_u ja'i.

Ra Jesús bi zohni goho y_u mbahuq

¹⁶ N'da ra pa mi 'yo b_u a ra Jesús b_u ndendadehe t'ɛmbi Galilea. Nɛ nub_uya bi nu a ra Simón n'youi rán 'yoh_u i Andrés a, mi ɛnxit'á b_u ja ra dadehe u, ngue yá 'bɛfi y_u mbahuq u. ¹⁷ Ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Ba tengau_u ga ja aui gui xihmi y_u ja'i da 'yɛc'yɛigui tengu thoho b_u gní theui y_u huq ngub_u guí ɔt'ui, bi 'yɛmp'u.

¹⁸ 'Bɛx bi hyɛp_u yá xit'á b_uya nɛ bi dɛnni.

¹⁹ Nɛ xɔ bi thogui bin 'yo mi ts'u nɛ bi nu a ra Jacobo n'youi rán 'yoh_u i Xuua a, gätho u yoho yá ts'ant'u ra Zebedeo u. Mi hub_u ja yá mbosa u, midi hoc yá xit'á. ²⁰ Nɛ xɔ bi xifi da dɛn'du. 'Bɛx bi dɛn'du b_uya bi zɔp_u rá ta b_u ja ra mbosa u b_uya nɛ yá mbɛfi.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zithu

²¹ Nɛ nub_uya nu ra Jesús bi yath_u b_u ja ra hnini Capernaum u xí tɛnni. Nu ra pa ran säya mí cɛrp_u ja ra nijä nɛ mi xänba b_u y_u ja'i. ²² Nɛ nu'u b_uya, ɛmmɛ bi hyonya thoho

'bɛ mí 'yø a bi man ra Jesús, nguetho bi xänbi xɛn ho nɛ hinga ngubɛ mí man ɛ ma xänbate sɛhe ngue dyɛ israelhe, dyújudíohe. 'Bex gue bi bɔdi ja rán t'ɛdi ra Jesús. ²³ Nɛ mi 'bɛpɛ n'da ran 'yohɛ n'youi ra zɪthu nɛ nts'ɛdi bi mbah pɛya, bi 'yɛna:

²⁴ —'Bɛ'a guí nde gui 'yørcəhe grá Jesús, grá mɛngu Nazaret. Ha gui juaje ya. Dí pɔdi gue'e rá Thahni i Ojɔ gue xɛn hotho, bi 'yɛna.

²⁵ Pɛ nu ra Jesús bi dɔmhyɔ ra zɪthu, bi 'yɛmbi:

—Daman hɛ, dami pøm bɛ ja rá mbɛi na ran 'yohɛ, bi 'yɛmbi.

²⁶ Nu ra zɪthu bɛya nts'ɛdi bi huɔ'ts'a ran 'yohɛ, nts'ɛdi bi mbafi, nɛ bi bøm bɛya.

²⁷ Gätho bi hyonya thoho ɛ 'bɛpɛ nɛ bin 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—'Bɛ'a nam bøn'a dí nuhɛ ya. 'Bɛ'a ni 'da'yonxädi na, nguetho i ja rán t'ɛdi na i sah yɛ zɪthu nɛ i su ɛ, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

²⁸ Nɛ 'bɛxque 'dahmantho bi hmam bɛ gätho ra häi Galilea 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Bi hoc'a rá suto ra Simón a ra Jesús

²⁹ Nu'bɛ mi bøm bɛ ja ra nijɔ a ra Jesús bi mbähä ra Simón, nɛ ra Andrés, nɛ ra Jacobo, nɛ ra Xuua. Bi zømhɛ bɛ rá ngu ra Simón.

³⁰ Nɛ nu'a rá suto ra Simón 'bɛm bɛ rá oi, i hɛmb ra pa. Nɛ bi si a ra Jesús. ³¹ Nɛ bi nu bɛ i 'bɛn'a ra xisu bɛya, bi bɛnba rá 'yɛ nɛ bi xots'i. 'Bex bi bøn a ra pa, hin hapɛ xɛn'ɛ, nɛ 'bɛx bi zä bi hoc yün sihmɛ bɛya.

Ra Jesús bi hoqui xɛn ngu yɛ hyɛnni

³² Nɛ nu'bɛ mí yɛh ra hyadi gätho ɛ mi ɛ bá ts'inba a ra Jesús bɛ mi 'bɛi, nɛ ɛ min 'yohɛ ra zɪthu bá ts'inbi. ³³ Bim pɛti bɛ ja ra goxthi gätho yɛ jɔ'i 'bɛpɛ ja ra hnini.

³⁴ Gätho na ngu yɛ hyɛnni bi hoqui, nɛ bi hyønbə thi yɛ zɪthu min 'yohɛ ɛ 'da. Nɛ nu yɛ zɪthu, ɛmmɛ mi ndehma da ma to'o a ra Jesús, pɛ nu ra Jesús him bi japi din yɔ ɛ.

Nu ra Jesús bi xänba yɛ jɔ'i bɛ ra xɛqui Galilea

³⁵ Nɛ nu'bɛ mí ts'ɛtho da hyax bɛya, bi ndants'a ra Jesús bi bøm bɛ ja ra hnini, bi mba bɛ ma'ueni bin yɔui Ojɔ. ³⁶ Nɛ nu'bɛ mí hyats'i xɛn ho bɛya, bi mba ra Simón da hyoni, nɛ'ɛ mí'da mí 'bɛhmbɛ bi mbähä da

hyomhbɛ ra Jesús. ³⁷ Pɛ nu'bɛ mí dɪm bɛya, bi 'yɛmbi:

—Mbähä bɛ ja ra ngu nguetho gätho yɛ jɔ'i hon'a bɛ mahøn'a, bi 'yɛmbi.

³⁸ —Hin'na, pɛ man'da xɛn ho 'bɛ ga mbähä bɛ ja mí'da yɛ hnini, nɛpɛ ga mangä bɛ mam hmam bɛ, nguetho gue'a bá ɛcä ua a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁹ 'Bex bi mbähä bɛya, bin 'yo gätho ra häi Galilea, bi man rá m hman Ojɔ bɛ ja yɛ nijɔ nɛ bi hyøn'a thi yɛ zɪthu mín 'yohɛ 'da yɛ jɔ'i bɛ bi thogui.

Bi hoc'a n'da ran 'yohɛ mi hɛmb ra t'axca'ya

⁴⁰ Nɛ bi zøm bɛ n'da ran 'yohɛ bɛ 'bäh ra Jesús, i hɛmb ra t'axca'ya. Bin dɔnyahmu, bi 'yɔp ra mate, bi 'yɛna:

—Nu'bɛ ni pähä da zä gui hogui ts'ɛ, bi 'yɛmbi.

⁴¹ Bin yeh rá mbɛi ra Jesús, bi dä'a ra hyɛnni, nɛ bi 'yɛmb bɛya:

—I jagä ra pähä da yɔn'a ya, bi 'yɛmbi.

⁴² 'Bex bim 'bɛ'ɛ yɛ 'ya mi hɛmbi. ⁴³⁻⁴⁴ Nu ra Jesús bɛya, nts'ɛdi bi hɛcpi nɛ bi 'yɛmbi:

—Nuya, njon gui xifi 'bɛ'a dá øt'e'e. Ni mba, bán 'yupɛ 'bɛh ra mbäjä, gui un bɛ n'da ra 'bøts'e i man rán t'ɛdi ra Moisés da hyaxpɛ n'da 'bɛ ya bi yɔn ra t'axca'ya, nɛ da fɔh bɛya ngue bi zä i, bi 'yɛmbi.

Nɛ bi xifi da mba bɛya. ⁴⁵ Pɛ nu ran 'yohɛ 'bɛ mi bøm bɛ bi mbɛdi ɛmmɛ mma. Nɛ bi xih yɛ jɔ'i 'bɛ'a xí t'ørpe. Jannangue'a nu ra Jesús ya him bi zä da yɛrpɛ ja yɛ hnini nɛ 'yotho bɛ ma'ueni nguetho ɛmmɛ bi muns yɛ jɔ'i 'bɛ i cɛrpɛ ja ra hnini. Pɛ guehma xɛn ngu yɛ jɔ'i mi zøm bɛ hapɛ mi 'yo ngue høn bɛ go hapɛ ní nɛts'i.

2

Bi hoc'a n'da ra jɔ'i mi ts'a rá jɔ'i

¹ Nu'bɛ mí tho i ts'ɛ 'da yɛ pa bi yɛt mahøn'a bɛ Capernaum ra Jesús. Nu'bɛ mí 'yøh yɛ jɔ'i ngue 'bɛpɛ ja ra ngu, ² 'bɛxque xɛn ngu bi zøm bɛ yɛ jɔ'i gue'bɛ go mi yupɛ mbo ra ngu nɛpɛ thi. Nu ra Jesús bɛya, bi xih rá m hman Oja ɛ yɛ jɔ'i. ³ Nɛ nubɛya, bi zøm bɛ 'da yɛn 'yohɛ i tu n'da ra hyɛnni ngue mí ts'a rá jɔ'i. Goho ma 'yohɛ ɛ yɛn dute. ⁴ Nɛ hingui sä da thopɛ 'bɛh ra Jesús

nguetho mi d_u b_u y_u ja'i. Janangue'a bi xø'ts'a n'da xequi ra 'bet'e, bi çamp'u a ra hyenni con rá 'beza. ⁵ 'Bex bi bəh ra Jesús ngue mi pə u ngue i jase rá ts'edi, ne bi 'yemp'a ra hyenni bəya:

—Nu'i, n'yø, ni ts'oqui ya xəm pun'ni i, bi 'yembi.

⁶ Ne nu'u 'da y_u xānbate nija, mi hup_u. Ne nu'b_u mí 'yø'a 'be'a i man ra Jesús, ⁷ bi 'yense mbo yú mbui n'da ngu n'da: “Xina, hanja ni man na tengu na. Pε hingui numansu Oja na, njo'o n'da ra ja'i da zā di punba yú ts'oqui n'da, hinda hont'a Oja,” bi 'yense yú mbui u. ⁸ Pε nu ra Jesús 'bexque bi bətho 'be'a mben u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja ngub_u guím bəmhb_u mbo ni mbuih_u. ⁹ Ha guím bəmhb_u ngue nte ni mba tho a dá xicā na ran 'yoh_u ngue rá ts'oqui ya xəm punbi. Ha guím bəmhb_u man'da xquí pəhmb_u ngue i ja ma ts'edi 'b_u ga xifi da ndants'i, da gəx rá fidi din 'yo. ¹⁰ Pε nugā ngue dán ja'igā ua ja ra ximhäi, ga ut'ah_u ya i ja man t'edi ua ja ra häi ngue ga punba yú ts'oqui n'da ra ja'i, jannangue'a ga japi din 'yo na ran 'yoh_u ya, bi 'yən a ra Jesús.

Ne nub_uya, bi 'yemp'a mí ts'a rá ja'i:

¹¹ —Nu'i, dí xi i, ndants'i, çax ni fidi, ni mba ni ngu, bi 'yembi.

¹² Nub_uya, 'bex bi ndants'i, bi gəx rá fidi, bi bøm b_u i ja ra ngu. Ne bi nu u gətho mi 'bup_u. Ne bi hyonya thoho u. Jannangue a bi 'yεspa Oja u bəya ne bi 'yən u:

—Njam'b_u xtá nuh_u tengu a bin ja ya, bi 'yən u.

Nu ra Leví 'bex bi den'na ra Jesús

¹³ M'bejua bəya xø bi mba mahøn'a b_u ja ra ndendədehe a ra Jesús. Ne mi søm b_u y_u ja'i ne mi xānba b_u u. ¹⁴ Nu'b_u mi thop_u 'b_u a ra Leví, i hup_u ja rá mεxa gue'a ra hyacahäi a. Nu'a ra Leví rá ts'unt'u ra Alfeo a. Nu ra Jesús bəya bi 'yembi:

—Ba tengui.

'Bex bi ndants'a ra Leví bəya, bi denni.

Jesús bin sihmeh_u y_u ts'om'bäi

¹⁵ Ne bin sihmeh_u ra Jesús ne yú xädi b_u ja rá ngu a ra Leví. 'Darp_u bin sihmeh_u 'da y_u ziyate hyacahäi ne mi'da y_u ts'om'bäi. Xən ngu mi 'bup_u nguetho xən ngu u ya xí

'yεc'yēi a. ¹⁶ Ne nu'u 'da ma xānbatehe b_u nija, y_u fariseo u, ne nu'b_u mi nu ra Jesús ne yú xädi sihmeh_u u y_u ziyate hyacahäi ne y_u ts'om'bäi ne bi 'yemp'u yú xädi ra Jesús:

—Hanja ngub_u øt' ni Hmuh_u. Hingui ho øt'a ngue i sihmeh_u y_u ziyate hyacahäi ne y_u ts'om'bäi, bi 'yən u.

¹⁷ Nu'b_u mí 'yøh ra Jesús 'be'a bi man u, bi 'yemp'u:

—Nu'u im bense xən zaqui hingui honi to'o da mbäts'i, hinda hont'u i pəse in zāman'u i honi to'o da mbäx u. Ne nugā bá εcā ga fāx u i pədi ja yú ts'oqui, him bá εcā ga fāx u im bense y_u hocja'i, bi 'yən a ra Jesús.

Ran t'änni nangue u ε't' yün sihme

¹⁸ Nu'u yú xädi ra Xuua Nxixyā ne yú xädi y_u fariseo mí ε't' yün sihme u. Ne bi zøm b_u u 'da b_u mí 'buh ra Jesús ngue bi 'yänni ne bi 'yembi:

—Hanja hingui ε't' yün sihme u ni xädi ne i ε't' yün sihme u yú xädi ra Xuua ne yú xädi y_u fariseo, bi 'yən u.

¹⁹ Ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ngue ran thəti 'b_u mi dət'u, bi 'yembi:

—Pε nu'u i 'bup_u ja ran thəti hin da du yú mbui nguetho 'bup_u a ran 'yoh_u din thəti. Hin da 'yēna ngue hin din sihme u. ²⁰ Pε da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yoh_u ne ja da 'yε't' yün sihme bəya, bi 'yən a ra Jesús. ²¹ Ne nu'a din xā u ma xädigā hin da bømanho 'b_u ne'a ra nyomhma da den ya, tengu thoho ra naxca 'bø't'e hin da zā di 'bø't'a ra 'ya'bø't'e nguetho da xε thoho mahøn'a. ²² Ne ngutho a ra vino ma'da'yo hin da zā da sirp_u ja ra 'yambot'asēi nguetho nu'a ra vino ma'da'yo da dən 'b_u da sirp_u ne dim fān a ra vino bəya, gətho 'da dín ts'ontho bəya. Nu'a ra vino ma'da'yo i pa nsi't'i b_u ja y_u mbot'asēi ma'da'yo, pi 'yən'a ra Jesús 'b_u mí dadi.

Bi t'εmbi i øt' ra 'befi u yú xädi ra Jesús a ra pa ran ts'äya

²³ Ne nu'a ra pa ran ts'äya bi mbähä yú xädi ra Jesús, bi thop_u ja n'da rá huəhi y_u trigo. Nu yú xädi bəya i toc y_u trigo b_u bi thogui. ²⁴ Nu y_u fariseo bi nu 'be'a bi 'yøt'u yú xädi ra Jesús ne bi t'emp'a ra Jesús bəya:

—Hanja ngub_u i øt'_u ni xädi_u ya ne i ma man t'ëdi_u hin dam pëhmb_u a ra pa ran ts'äya, bi 'yëñ'_u y_u fariseo.

²⁵ Pë nu'a ra Jesús bi 'yëmp'_u:

—Ha hin guí nu b_u ni søcuah_u ngue ne ra David bi mbesta rán t'ëdi Oja 'b_u n'dandj 'b_u min tumanthuhu b_u bin 'yo ne _u min 'yoh_u.
²⁶ Janangue'a bi yärp_u ja rá ngu Oja ne bi zih_u b_u y_u 'bøxthuhmë. Pë him mi sä xtán zi _u ne hønt'_u y_u mbäjä i sä da zi _u. Ne nu ra Abiatar, ra hmumbäjä b_u a, bi 'yëmp'_u.

²⁷ Ne xø bi 'yëña:

—Í ts'än'na ra pa ran ts'äya nguetho bi ndep y_u ja'i hin ε din _u nbi, hin í ts'änni ngue da mba nts'upi. ²⁸ Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, drá hmugä ne i ja man t'ëdi gam mangä 'be'a da 'yøt' y_u ja'i ra pa ran ts'äya, bi 'yëñ' a ra Jesús.

3

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u him mi sä di juan rá 'yë

¹ Ne nu ra Jesús b_uya bi yärp_u ja ra nija mahøn'a. Ne mí 'bëp_u n'da ran 'yoh_u him mi sä di juan rá 'yë. ² Ne mi 'bëp_u 'da di äxtho ra Jesús 'b_u di hocpa rá 'yë ran 'yoh_u. Ne nu'b_u da nu di hocpi di yäp p_uya nguetho ra pa ran ts'äya a. ³ Pë nu ra Jesús bi 'yëmp'a ran 'yoh_u:

—Ndants'i, gam 'bäh_u made i 'b_uh y_u ja'i, bi 'yëmbi.

⁴ Ne nub_uya, bi 'yän'd_u 'bëp_u ne bi 'yëmp'_u:

—Dami xij_u ya 'be'a x_un ho da t'øt' 'b_u ra pa ran ts'äya. Ha da t'øt'a n'da ran ho uague da t'øt'a n'da ran ts'o. Ha x_un ho 'b_u da yänba rá te rá mija'iu i n'da, uague x_un ho 'b_u da hyäcpa rá te rá mija'iu i n'da.

Pë nu'_u hin'y_u 'be'a sä dí d_uti. ⁵ Nu ra Jesús bi hyanman'_u y_u ja'i b_uya ne bi zøt rá mb_ui nguetho hin'y_u ran hocja'i _u. Nub_uya bi 'yëmp'a mi _u rá 'yë:

—Dami juan ni 'yë.

Ne 'bex bí juan rá 'yë b_uya, bi gomanho. ⁶ Bi bøn y_u fariseo b_uya ne in cuë. Bin yäh_u mahøn'a _u yän säh_u ngue mi ten ra Herodes, ne mí hon _u 'bëp_u dí hyo a ra Jesús.

X_un ngu y_u ja'i bim peti b_u ja ra d_udehe mahøn'a

⁷ Nu ra Jesús bi 'uegue bi mbähä y_u xädi b_u ja ra d_udehe ne x_un ngu y_u ja'i mi 'bëp_u ra häi Galilea bi denthoho. ⁸ Ne _u y_u mēngu b_u ja ra häi Judea, nēp_u ra hnini Jerusalén, nēp_u ra häi Idumea, nēp_u 'danguadi ra Jordán, nēp_u ra xēqui Tiro ne Sidón, bi 'yø _u 'be'a gätho bi 'yøt'a ra Jesús. Janangue a gätho bi zøm b_u mi 'b_u a. ⁹ Ne nu ra Jesús bi 'yëmp'_u y_u xädi:

—Damin säh_u, gui jomhb_u n'da ra t'umbosa n_u ja ra dehe, bi 'yëmp'_u.

Ngub_u bi xifi nguetho i nu man'da man'da ní zøntho y_u ja'i ne nu'b_u bin d_u b_u y_u ja'i da hyuxp_u ja ra mbosa ra Jesús b_uya.

¹⁰ Nguetho ya xí hoqui x_un ngu y_u hyënni, janangue a din tønthoho _u y_un zäman'_u in nde da bēnba rá pahni ra Jesús ngue mi p_u _u, høntho ga thärpa thohe rá pahni 'bex gue da yängui, mi ëñ'_u. ¹¹ Ne nu'_u min 'yoh_u ra zïthu bin danyahmu b_u 'b_uh ra Jesús ne mbafi, ëñ' _u:

—Nu'i gue'e rá Ts'unt'_u i Oja, bi 'yëñ' _u.

¹² Pë nu ra Jesús nts'ëdi bi hecpa _u nguetho hingui ndepe gue'_u y_u zïthu dí b_u _u y_u ja'i gue gue'a rá Ts'unt'_u Oja a.

Ra Jesús bi huahni 'de'mayoho y_u xädi

¹³ M'bējua b_uya bi guam b_u ja ra nyuni a ra Jesús. Nub_uya bi zohn'd_u 'da y_u xädi ne nu'_u bi mba b_u 'b_uh ra Jesús _u b_uya. ¹⁴ Ne nub_uya bi huahn'd_u 'de'mayoho, bi zänni din 'yoh_u ngue da zä da mbēhni da xih y_u ja'i rá m hman Oja. ¹⁵ Ne bi un y_u ts'ëdi di hoc y_u hyënni ne da hyøn a thi y_u zïthu n'yoh_u 'da y_u ja'i. ¹⁶ Bi zänna ra Simón, ne bi zänbi dí huti ra Pedro a. ¹⁷ Ne ra Jacobo ne'a ra Xuua rán 'yoh_u na ra Jacobo. Gätho yoho y_u ts'unt'_u ra Zebedeo ya. Ne bi zänba yän sopathuhu Boanerges, i nde da ma tengu n'da ra ngäni. ¹⁸ Ne'a ra Andrés bi zänni, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Tomás, ne man'da ra Jacobo ngue rá ts'unt'_u ra Alfeo, ne ra Tadeo, ne man'da ra Simón, t'ëmbi ra cananista. ¹⁹ Ne ra Judas Iscariote gue'a di d_u a ra Jesús. Ne nu'b_u mí gua'a bi un y_u ts'ëdi _u, bá ëñ' y_u ngu.

Bi t'ëmbi in 'youi rá ts'ëdi ra zïthu a ra Jesús

²⁰ Ne xø bi zøm b_u x_un ngu y_u ja'i mahøn'a xø him mi pongui din sihmë ts'_u a ra Jesús ne

yá xádi. ²¹ Nu'bu mí 'yø u yá meni ra Jesús 'be'a gátho i øt'a, embi in gát'i, ne bá ε u bi zøm bu 'bah ra Jesús i nde da zits'i.

²² Ne nu yu xänbate nijä xpí 'yε a Jerusalén, sä εn u n'youi ra zïthu ra Jesús, ne εn u nangue rá ts'edi yá hmu ra zïthu gue'a ní zä i høn a thi yu zïthu ra Jesús, sä bi 'yεn u yu xänbate nijä.

²³ Nu'bu mí bah ra Jesús 'be'a bi man u, bi zon'du büya ne bi xih yun t'uti da badi hinga gue'a man u. Bi 'yεmp'u:

—Hin da zä a ra zïthu din susehu yá minzïthuhu, ne xtí 'betho rá ts'edi. ²⁴ Tengu n'da ra ts'ut'abi bu ja ra hnini hingui sä da hyä rá ts'edi 'bu din susehu u yá jä'i. ²⁵ Ne ngutho n'da ra ngu 'darpu 'buhmbu yá ts'unt'u n'da ran 'yohu da guase u 'bu hinga 'dat'a im bēni. ²⁶ Ngutho u yu zïthu 'bu xtín susehu yá hmu, xtan guase u 'bu hinga 'dat'a im bēn'u, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Ne xø bi xih man'da ran t'uti nangue 'be'a bi 'yørpa ra zïthu, bi 'yεmbi:

—Njon da zä da yørpu ja rá ngu n'da ran 'yohu i ja rá ts'edi gue'bu hinga m'bet'o da thu't'i. Pe nu'bu ya bi thu't'i, hingui hēi da thaspi 'be'a gátho i pes' pāya, bi 'yεn a ra Jesús.

²⁸ Pe majuani dí xi ahu hønt'a go ma ts'oqui bi 'yøt' yu jä'i da mba ma punbi 'bu da hyon ra punbi, ne hønt'a go ma ts'ore bi ma. ²⁹ Pe nu'u to'o im man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Ojä njam'bu da zä da mba ma punbi u, da nu ran unbi gátho yu pa mazai, bi 'yεn a ra Jesús.

³⁰ Ngubu bi xih yu xänbate nijä ra Jesús nguetho bi 'yεn'u hinga gue'a rá ts'edi rá Hogandahi Ojä in 'youi ra Jesús, ngue mi høn a thi yu zïthu.

Ra Jesús i embi rá mbe ne yün 'yohu u i øt' rá pähä Ojä

³¹ Ne nubüya bá εse rá mbe ra Jesús ne yün 'yohu. Pe mí 'bátho bu thi nguetho him bi zä bi yut'a mbo. Ne bi xi u 'bäpu mbo:

—Xihmi ts'u ra Jesús ngue dín zohndähe ua thi, bi 'yεmp'u.

³² Ne nu'u 'darpu mí huhmbu ra Jesús bi 'yεmp'u büya:

—Bäpu thi ni mbe ne nin 'yohu, i hon a i 'na.

³³ Nu ra Jesús büya bi dät'u:

—Ga xi ahu te'o a ma mbe ne man 'yohu.

³⁴⁻³⁵ Ne bi hyant'u 'darpu huhmbu büya, ne bi 'yεna:

—'Bucua ya ma mbe, ne man 'yohu, nguetho hønt'a go te'o da 'yørpa rá pähä Ojä, gue'a man 'yohu a, ne gue'a man ju a, ne gue a ma mbe a, bi 'yεmp'bu mi dadi.

4

Ran t'uti ra mbomhmudä

¹ Ne xø bi xänba yu jä'i mahøn'a bu ja ra ndendädehe a ra Jesús. Ne εmme xun ngu yu jä'i bim petihu bu. Janangue'a bi yørpu ja ra t'ambosa bi dan i ts'u bu ja ra ndenthe. Nu yu jä'i bi gopu ndenthe büya. ² Nu ra Jesús büya xun ngu yun t'uti bi xih yu jä'i 'bu mí xänbi, ne bi 'yεna:

³ —'Yøhmbu ts'u ran t'uti ga xi ahu ya. Nu'a n'da ra uähi bi mba bá pon yu hmudä. ⁴ Ne bi zo 'da bu 'yu. Nubüya bá εh yu doja bi jua'a nts'a yu hmudä xí zo bu. ⁵ Nu'u mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu ndaxnado ne ts'utho ra häi bu. Janangue'a 'bex bi bøxa n'dihi. ⁶ Pe nu'bu mam bá pøx ra hyadi 'bex bi 'yot'u nguetho hin hapu sä da mba yá 'yu. ⁷ Nu'u mi'da bi zo bu ja yu dapo, bi bøts'e pegue bi gom' yu dapo, ne nte bi ndø'u. ⁸ Pe nu'u mi'da büya bi zo bu ja ra häi xun ho. Bi bøts'e ne bin te, ne bi ndøgue. Nu'u 'da 'däte ma'det'a bi ndøgue, nu'u 'da hyäte, nu'u 'da n'da ciento bi ndøgue ngue n'da 'bäi, bi 'yεn a ra Jesús.

⁹ Ne xø bi 'yεmp'u yu jä'i:

—Hønt'a go to'o ja yá zagu bi 'yø a dá ma, bi 'yεmbi.

Hanja i xih yun t'uti yu jä'i a ra Jesús

¹⁰ Nu'bu mi 'busehu 'de'ma yoho yá xádi ra Jesús ne'u mi'da yá 'yεc'yēi, bi xifi da xi u 'be'a na mbøn a ran t'uti bi ma. ¹¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'u büya:

—Gue'ahu bi ja ahu gui pähmbu a him mam fadi mam 'bet'o ngue 'bepu ní manda rá ts'edi Ojä. Pe nu'u yu jä'i thohe gue'u da sänba yun t'uti, ¹² madague da nu pe hin da 'yørpa masu 'be'a da nu, ne madague da 'yøde pe hin da badi 'be'a ní mba a, ne hin da bēni di päh yá mbai ngue da hyon ra punbi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rän theui a ran t'uti a ra mbomhmudä

13 Nε xø bi 'yεmp'ε mahø'n'a:

—Nu'bε hin guí p̄ahmbε 'be'a na mbø'n'a ran t'uti dá mangä, ha da zä gui p̄ahmbε gätho mi'da ga xi ahε 'bε. 14 Nu'a na mbø'n'a dá mangä, nu'a ra uähi que'a bá man rám hman Ojä hønbe go hapε. 15 Guehya bi zo bε ja ra 'yu na mbøni bi 'yømanho rám hman Ojä ya. Pε nu ra z̄ıthu 'bex bi japi bi pumbεni a ram hma bi sifi. 16 Ximangutya bi zo bε ja yε ndaxnado na mbøni bi 'yøh ram hma nε bin johya. 17 Pεgue hinga gätho rá mbai bi bεni. Janangue'a nu'bε bi nu yεn εcpi nε yεn εnbi nangue rám hman Ojä him bi hyät'i, 'bex gue bi zu nε bi 'uegue. 18 Nε nuya bi zo bε ja ra d̄apo na mbøni bi 'yømanho ram hma 19 pε εmme di ho ra ximhäi nε ra mbeti i hä't'i, nε di ho da 'yøt' yú pähä zεhε. Tengu'bε bi gomba ram hma, nε hin di japi din te yú mbai. 20 Pε nuya bi zo bε ja ra häi xεn ho, na mbøni bi 'yømanho rám hman Ojä, bi hyani, nε bin te yú mbai xεn ho, nε bi xant'a ram hma xεn ho, tengutho yε hmudä, gue bi ndø'a 'däte ma'det'a ε 'da, nε hyate ε 'da, nε n'da ciento ε 'da, bi 'yεmp'ε yú xädi 'bε mi xifi 'be'a na mbø'n'a ran t'uti bi ma.

Gätho him mam f̄adi da zøni da f̄adi

21 Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'a mam hmangä nts'änni gätho yε j̄a'i da 'yøde, tengu n'da ra nyot'i nts'änni di yot'i gätho bε mbo ra ngu, hingan ts'änni da mba ma c̄t'i bε ja ra 'bihuanza o ra 'bit'ots'i. 22 Nguetho gätho 'be'a him mam f̄adi da zøni da f̄adi, nε gätho 'be'a him midí nεqui da zøni da hnu. 23 Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dá ma. 24 Nε nu'a di jamansu a i øde da b̄adi xεn ho nε Ojä di japi man'da xεn ngu da zøni da b̄adi. Pε nu'a hin ε di jamansu a i øde, pε nε'a zi ts'ε mi p̄adi dim 'bedi, nε tengu ni t'eni gnán εmhbe gue'a dí t'en'nahε, nε man'da mbongui thoho din 'da ahε. 25 Din ja ahε tengu ram hma i εna: “Nu'a xεn ngu i ja man'da xεn ngu din t'unni pε nu'a ts'εtho i ja man'da da th̄anba a.”

Rán t'uti ra hmudä i te

26-27 Nu ra Jesús bi 'yεmp'ε mahø'n'a:

—Nuya di manda ua rá ts'edi Ojä madague'bε hin di nεqui, tengu thoho n'da ra hmudä 'bε bi du a n'da ran 'yohε,

madague'bε hingui nu hague ám bøts'e pεgue i p̄adi da bøts'e, nte im bεntho. 28 Nguetho nu'a ra häi dí tese yε thuhu a. Nu'bε bi mbadi bi bøts'e, yε paxi thoho, m'bejua b̄aya da ndøh yú d̄axi, nε nub̄aya din th̄a ε. 29 Nε nu ran 'yohε b̄aya da xoqui nguetho bi zø'n ra ora da 'be'ts'i, bi 'yεn a ra Jesús. In jabε rá ts'edi Ojä ngue di manda ua nε njongui nu hague na te.

Ran t'uti rá hmudä ra mostaza

30 Nε man'da ran t'uti bi xih yú xädi ra Jesús mahø'n'a, nε bi 'yεmp'ε:

—'Bεpε dá bεmhbe hague di manda ua rá ts'edi Ojä. Ga xi ahε n'da ran t'uti nangue'a. 31-32 In ja tengu n'da rá hmudä ra mostaza i pa m'boni, nε εmme zicue tho, εmme man'da zicue xinda gue mi'da yε hmudä, pε man'da i te xεn ngu yú 'yε, xinda gue gä mi'da yε paxi nε xøgue sä da 'yøt' yú 'bafi yε doja bε ja yú xaha. Njabε rá ts'edi Ojä bε ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hanja bi xih yεn t'uti ε yε j̄a'i

33 Nε xεn ngu mi'da yεn t'uti bi xänba yε j̄a'i a ra Jesús 'bε mi xänbi tengu ya i hmangua, pε hønt'ε hingui h̄ei bε dá f̄adi bi xifi. 34 Nε nte bi xih mi'da yεm hma, hønt'ε yεn t'uti bi xifi. Pε nu'bε mi 'busehε yú xädi bi xih p̄aya 'be'a na mbø'n'ε yεn t'uti bi mam bε 'buh yε j̄a'i.

Bi xifi din hε ran d̄ahi ra Jesús

35 Nu'bε mín de b̄aya nu ra Jesús bi 'yεmp'ε yú xädi:

—Nuya ga thohmbε nε 'danguadi ra d̄adehe, bi 'yεmp'ε.

36 Nε nub̄aya bi xih yε j̄a'i da mbeng bε yú ngu. Nu yú xädi b̄aya bi 'yon a ra mbosa mi huhε ra Jesús, bi mbähä b̄aya. Nε xεn ngu mi'da yε j̄a'i bi denni ngue bi hyuse yú mbosa ε. 37 Nε nu'bε ya i 'yo bε ja ra dehe nε nts'edi ran d̄ahi bin ja, nε bi donts' ra dehe ra mbosa nε mi ts'εtho xtán yudi. 38 Pε nu ra Jesús mi hunh ra huhni, nε mi ap̄ε ja ra mbosa. Nu yú xädi bi 'yä ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Xänbate i, ha nte guím bεni nε nde ga tuhε, bi 'yεmp'ε.

39 Bi ndants'a ra Jesús b̄aya nε bi 'yεmp'a ran d̄ahi nε a ra dehe:

—Daman hε, bi 'yεmbi.

'Bex gue bin hε ran dahi ne ra dehe baya him mam bi 'yāni. ⁴⁰ Nubaya, bi 'yemp'u yá xādi:

—Guín suh nguetho ts'utho guí εc'yεigah.

⁴¹ Nu yá xādi baya bi zu a ra hmu, ne bi hyonya thoho a bin ja. Bin 'yεmzehe n'da ngu n'da u:

—'Be'a di 'yεt'ui na ran 'yohu, ne ya 'bex gue in hε a ran dahi ne ra dehe di hεcpi.

5

Ra Jesús bi hyonba thi yu zithu a ra mengu bu Gadara

¹ Nubaya nu ra Jesús ne yá xādi bi zom bu 'danguadi ra dadehe nub ja ra häi Gadara. ²⁻⁶ Ne mi 'buru n'da ran 'yohu min 'youi yu zithu. Nu'a mi zam bu ja ran 'yāgui, ne njo'o to'o mi sä da zammi nguetho gā i xεcthoho yu cadena mi pa nthat'i. Xun ngu yu nidi bi thurpa yá 'ye ne yá gua nangue yu cadena, pe gātho i xεcthoho. Njon mi sä di hεcpi. Gātho ra pa ne ra xui mi mbaru ja ra dapo o gueru ja ran 'yāgui, ne midi unba zεhe nguetho mi hεzehe rá ja'i nangue yu do. Nu'bu mí bōm bu ja ra mbosa a ra Jesús ne yá xādi, 'bex bá ε a ran 'yohu bin c'athu, bí 'yεru ja ran 'yāgui, bin danyahmu bu 'bāh ra Jesús, bi dānde, ⁷ ne nts'edi mbafi, bi 'yεna:

—'Be'a guí nde gui 'yorcahe grá Jesús, rá Ts'unt'u i Oja mahets'i. Nuya dí ä a ra mate hin gui pangahe, ⁸ bi 'yεn'u yu zithu 'bu mi sifi da bōm bu rá mbai ran 'yohu. ⁹ Ne nubaya nu ra Jesús bi 'yān'nu yu zithu:

—'Be'a ní thuhu, bi 'yεmbi.

—Ma thuhu “N'dan nεts'igāhe” ne εmme xun ngu gāhe, bi 'yεna. ¹⁰⁻¹² Ne nts'edi dí ä a ra mate gue'bu ga pōmhbe hin gui pangahe bu n'danni i ja yu häi, dami 'yorcahe ra mate gui pangahe nu 'bāh yu ts'udi ga cūthe nu, bi 'yεn'u. Nguetho hinga yatho mí 'yo u yu ts'udi xun ngu, mi sapaxi bu.

¹³ Nu ra Jesús ya bi un ran t'edi da yaru 'bāh yu ts'udi. Nu'bu mí yaru ya 'bex bán tih yu ts'udi bá caru ja ra nguani u 'bex bi yaru ja ra dehe u, ne gā bi du bu buaya. Mbe yo mahuhi i jua u.

¹⁴ Nu u yan 'yohu midi jamansu yu ts'udi, 'bex bi 'da 'bu min nu 'be'a bi 'yot'u yu ts'udi. Bi mba bá mam bu ja ra hnini neru huahi a

bin ja. 'Bex bi mba yu ja'i baya da nuse u 'be'a bi man u yá mbādi yu ts'udi. ¹⁵ Nu'bu mí zom bu, bi nu i hupu a ran 'yohu madí unba ra zithu, ya xí zā ne i he rá zi pahni. εmme bi mbidi yu ja'i baya. ¹⁶ Nu'bu xí nu yu ts'udi, xø bi xifi xun ho yu ja'i mahon'a 'be'a xín ja. ¹⁷ Ne nubaya, nu yu mengu bu εmme bi 'yāp ra mate ngue 'bex gue da bōn a ra Jesús bu ja yá häi u.

¹⁸ Bi mba da ndex ra mbosa a ra Jesús baya. Ne nu'a ran 'yohu xí unba ra zithu εmme i nde da den'na ra Jesús gue 'daru din 'yohu. ¹⁹ Pe nu ra Jesús him bi un ran t'edi ne bi hεcpi.

—Ni mba bu ni ngu, ne gui xi u nim 'buihu ran ho bi 'yot'a Oja ra Hmu ngue bi huεc'a i, bi 'yemp'a ran 'yohu.

²⁰ Nu'a min 'youi ra zithu baya, bi mba rá ngu. Bi da'mi bi mam bu gātho ra xequi Decāpolis 'be'a xí 'yōrpa ra Jesús. Ne gātho u bi xifi bi hyonya thoho u.

Ra Jesús bi 'yā'rá t'ixu ra Jairo ne bi hoc'a n'da ra xisu mi hεmb ra mbeji

²¹ Ne nu'bu ya mi zōn ra Jesús bu ná 'danguadi ra dadehe, εmme xun ngu yu ja'i bim peti bu ndenthe mahon'a gueru bin säya ra mbosa. ²² Bi zō'a n'da rá narbi ra nijā i Jairo a, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús.

²³ Ne εmme bi 'yāp ra mate, bi 'yεmbi:

—'Yorqui ts'u ra mate ga mbāhā ba cāx ni 'ye ma t'ixu nguetho εmmei, janangue'a da yāni ne hin da du, bi 'yεmbi.

²⁴ Nu ra Jesús bi mbe baya, ne xun ngu yu ja'i bi den'ndu, xøgue bin du bu ni mba u.

²⁵ Ne bi zaru 'yu n'da ra xisu ná 'de'mayon jeya mi hεmb ra mbeji. ²⁶ εmme xí nu ran unbi nangue xun ngu yu 'yøthebate xí 'yøthe. Xi juadi gātho rá mbeti mi ja, ne xingui ts'u bi dits'i, xøgue man'da εmmei. ²⁷ Pe nuya i hon a ra Jesús nguetho xí 'yø'am man yu ja'i ngue di hoqui hont'a go 'be'a man u. Janangue nu'bu mi zādi 'bex bi yu't'i nde bu ní mba u, bi dārpā rá xūthapahni ra Jesús baya. ²⁸ Nguetho mí εnse ra xisu, “Hontho ga thārpā rá pahni, ya da yāngui,” mi εna.

²⁹ Ne nu'bu mi dārpā rá pahni ra Jesús 'bex bin hε a rá mbeji mí hεmb baya. 'Bex bi bā a ra xisu ngue ya bi zā xun ho. ³⁰ 'Bex bi bāh ra Jesús ngue bi hoc'a n'da ra ja'i rá ts'edi

'bɛ mí dárpa rá pahni. Janangue bi nyɛ'a ra Jesús, bi hyɛt'ɛ yɛ ja'i min 'yohɛ nɛ bi 'yɛna:

—To'o bi dárca ma pahni, bi 'yɛna.

³¹ Nu yá xádi bɛya bi 'yɛmbi:

—Guín nuhma ɛmmɛ dɛ ua yɛ ja'i, “To'o bi dárca ma pahni,” nɛ guí ɛna.

³² Nu ra Jesús i tɔ'mi da manɛ to'o xí dárpa rá pahni. ³³ Nɛ nu ra xisu bɛya, bin su nɛ di fet'i nguetho pɔ a xí t'ɔrpe. Nɛ bi mba bɛ 'bäh ra Jesús bin danyahmu bɛ ja rá hmi nɛ bi xifi gátho 'bɛ'a xí 'yɔt'e. ³⁴ Nu ra Jesús bɛya bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá zi xisu, bi zä i nguetho gá 'yɛc'yɛigui. Ni mba da hyu ni mbai, him man di ɛn'a a gmi hɛmbi.

³⁵ Gätho na yaui a ra xisu 'bɛx bi zɔpɛ mi'da yɛ ja'i bí 'yɛpɛ ja rá ngu a ra Jairo, bi t'ɛmp'a ra Jairo:

—Nu'a ni t'ixu ya bi du. Säti thoho man'da gadi pah na ra xänbate.

³⁶ Pɛ nu ra Jesús 'bɛ mí 'yɔ a bi man'ɛ, bi 'yɛmp'a ra Jairo bɛya:

—O di tu ni mbai, hɔntho gui 'yɛc'yɛi ngue majuaɲi i ja ma ts'edi, bi 'yɛmp'a.

³⁷ Guehma bi thoh pɛya nɛ njom bi japi da dɛnni. Hɔnt'a ra Pedro, nɛ ra Jacobo nɛ ra Xuua rán 'yohɛ ra Jacobo, bi xifi da mbähä bɛ rá ngu ra Jairo. ³⁸ Nu'bɛ mi zɔm bɛ ja rá ngun a ra Jairo bɛya, bi nu ngue i zon'ɛ yɛ ja'i 'bɛpɛ, nɛ ɛmmɛ di mbahni na ts'oni. ³⁹ Bi yɛrɛ mbo ra Jesús bɛya, bi 'yɛmp'ɛ 'bɛpɛ:

—Hanja ɛmmɛ gadi hihɛ na ts'oni. Nuna ra hmute hingui tu pɛgue i äha.

⁴⁰ Nu'bɛ mi 'yɔh yɛ ja'i 'bɛ'a bi man a, bi den thoho bɛya. Nu ra Jesús bɛya, bi 'yɛmp'ɛ yɛ ja'i:

—Dami pɔmhɛ thi, bi 'yɛmbi.

Hɔnt'a rá ta nɛ'a rá mbe ra hmute xí du nɛ yá xádi, bi yɛthɛ ra Jesús bɛ 'bɛn a ra hmute.

⁴¹ Nu'a ra Jesús bɛya bi bɛnba rá 'yɛ a ra hmute nɛ bi 'yɛmbi:

—Talita cumi, bi 'yɛmbi. I nde da ma: “Nu'i grá hmute dí xi i, dami ndants'i.”

⁴² Nu'a ra hmute bɛya 'bɛx bi ndants'i nɛ bin 'yo. 'Dɛ'mayon jɛya mi pɛ'ts'a. Nu'ɛ bi yɛthɛ mbo bi hyonya thoho. ⁴³ Nu'a ra Jesús bɛya nts'edi bi 'yɛmp'ɛ:

—Njon gui xihmbɛ 'bɛ'a dá ɔt'ä, bi 'yɛmp'ɛ. Nɛ nubɛya bi 'yɛmp'a ra Jairo:

—Dami 'uɲn na ni t'ixu ya, bi 'yɛmbi.

6

Ra Jesús bi zɔm bɛ rá hninizɛhɛ

¹ Bi bɔm bɛ ra Jesús bɛya, bi mba bɛ ja rá hnini zɛhɛ Nazaret. Bi mbähä yá xádi. ² Nɛ nu'a ra pa ran ts'äya, bi mbähä yá xádi bɛ ja ra nijä. Nu ra Jesús bɛya bi xänba bɛ yɛ ja'i. Nu'bɛ mi 'yɔh yɛ ja'i a bi man'a ra Jesús, bi hyonya thoho nɛ dɪn 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—'Bɛ'a nin xádi im man na. 'Bɛ'a ni ts'edi i ja na, ngue i sä i ɔt' yɛn t'ɔt'e mixte na.

³ Ha hinga guehna ra yaxi na, rá ts'ɛnt'ɛ ra María. Nɛ yɛn 'yohɛ ra Jacobo, nɛ ra José, nɛ ra Judas, nɛ ra Simón, nɛ ɛ yɛn ju dí 'bɛhmbɛ ua, bi 'yɛn ɛ.

Nɛ bi ɛ't' yá mbai zɛhɛ ɛ. ⁴ Janangue'a nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Gätho yá pɔngahyá Ojä i hnumansu, pɛ hɔnbɛ ja rá häizɛhɛ nɛpɛ 'bɛh yá mɛni, nɛpɛ ja rá nguse hingui hnumansu bɛ, bi 'yɛn'a.

⁵ Nɛ hingui ngu yɛn t'ɔt'e bi 'yɔrɛpɛ ngue xtá 'yut rá ts'edi. Hɔnt'ɛ zi yoho yɛn zäman'ɛ bi gäx rá 'yɛ bi japi bi yɛn'ɛ. ⁶ Nɛ bi hyonya thoho a ra Jesús nguetho him bi 'yɛc'yɛi ɛ ngue i ja rá ts'edi ɛ yá mɛnguhɛ. Nɛ nubɛya bi mba bɛ ja yɛ t'ɛhnihni jombɛ Nazaret, nɛ bi xänba bɛ ɛ yɛ ja'i.

Bi mbɛhn'dɛ 'dɛ'mayoho da mamp'a rá mha

⁷ M'bɛjua bɛya bi xi ɛ 'dɛ'mayoho yá xádi ngue da mba bɛ ja yɛ hnini. Nɛ 'da i yoho bi zänni, nɛ bi un yá ts'edi da hyɔn'a thi yɛ zɪthɛ in 'yohɛ ɛ 'da yɛ ja'i. ⁸⁻⁹ Nɛ bi xi ɛ nte da hyax 'bɛ bi mba ɛ. Hɔnt'a n'da ra tɔhɔ da hyats'i n'da ngu n'da ɛ. Nɛ hɔnt'ɛ yɛ thɪxfani da 'yɛt'i. Xing yɛn ju'dɔzɔ, xing yɛn zɛdi da hyats'i, xing ra mbɛti, nɛ xín da gax ɛ yojo'ts'i yá pahni.

¹⁰ Nɛ man'da bi 'yɛmp'ɛ:

—Hɔnbɛ go hapɛ da mba ma säya ahɛ 'bɛ gá sɔmhɛ bɛ ja yɛ hnini, gam 'bɛhmbɛ bɛ gue'bɛ go gá nɛxhɛ bɛ. ¹¹ Nɛ nubɛ hapɛ gui sɔmhɛ ngue hin da zin ahɛ nɛ hin da 'yɔmanho a guí mamhɛ, dami pɔmhɛ bɛ, dami huajɛ ra häi ja ni xɪnguahɛ, ra hmɛpya ngue gui sohmbɛ bɛ ɛ. Nɛ majuaɲi dí xi ahɛ, nu'a ra hnini hin da zin ahɛ, man'da xɛn ngu ran ɛnbi da nu a 'bɛ bi zɔn ra pa ran

juañbi, xinda gue'a ra hnini Sodoma ne ra hnini Gomorra, bi 'yεmp'ε yá xädi.

¹² Ne bi bøm bε 'de'mayoho bεya, bi mba. Hønbε go hapε bin 'yo bi xih yε ja'i di päh yün 'yomfεni nangue yε ts'oqui bi 'yøt'e.

¹³ Ne bi hyøn a thi xæn ngu yε zĩthu mín 'yohε 'da yε ja'i ne xæn ngu yæn zäman'ε bi gox ra aceite ne bi japi bi zä ε.

Rán dqte ra Xuua Nxixyá

¹⁴ Mí ø a ra ts'ut'abi Herodes ngue mí man yε ja'i 'be'a mí øt'a ra Jesús bε mí 'yo, ne bi 'yεmb bεya:

—Masque gue'a ra Xuua Nxixyá a bi dambεni, janangue'a i øt yæn t'øt'e ngue i uh rá ts'edi, bi 'yεna.

¹⁵ Pε nu'ε 'da yε ja'i, mi εna:

—Ra Elías a ra Jesús.

Ne nu'ε 'da i εna:

—Ra pøngahyá tengu mi 'büh maya'bε.

¹⁶ Pε nu ra Herodes 'dat'a im ma, bi 'yεna:

—Gue'a ra Xuua Nxixyá a ngue dá manda da ts'εcpa rá 'yuga, masque bi dambεni, bi 'yεn a ra Herodes.

¹⁷⁻¹⁸ Nguetho guesε ra Herodes bi mbεnh'dε bá bent ra Xuua, bi du't'i ne bi got'a fädi. Nguetho in cuε ra Herodes 'bε mí t'εmbi hingui ho a bi 'yøt'e ngue xí zin a rá 'bεpo. Ne nu'bε mí zin'a ra xisu, mi 'bühmi a ra Felipe. Ne nu'a ra Felipe, rán 'yohε zεhe a ra Herodes. Ne nu ra xisu i Herodías a. Ne gue'a ra Xuua Nxixyá bin yaui ra Herodes, bi xifi hingui ho a bi 'yøt'e. Him bi 'yømanho ra Herodes bεya, janangue bi manda dí cot'a fädi ra Xuua Nxixyá.

¹⁹ Ne a ra Herodías bin cuε ne εmme honi 'bεpε dí hyo a ra Xuua. Pε him 'bex bi zä bi hyo. ²⁰ Nguetho nu ra Herodes mi paði ra hocja'i a ra Xuua, ne bi xi ε yε mbängoxthi njon da japi da yurpε ngue di unba ra Xuua. Ne nu ra Herodes, ja'bε di manda bá ts'inba ra Xuua ngue i nde da 'yø i ts'ε rá m hman ra Xuua. Ne bi 'yømanho tho madague'bε hinga gätho i paði 'be'a nam bøn'a i man ra Xuua.

²¹ Nu'bε mi zøn ra pa rá ngopa ra Herodes, nu ra Herodías bεya bi dñi 'bεpε dí hyo ra Xuua bεya. Bi 'yøt'a n'da ra dānsihme ra Herodes bá si yám fäts'ihε, ne yá hmudofai ne'ε yε ngurpi bε ja ra häi Galilea. ²² Nu'bε min sihme ε bi yurpε rá

t'ixu ra Herodías, bin nesε a ra hmute. Nu ra Herodes ne ε gä mi huhmbε bε εmme bi numanhop rán hñei ra hmute.

—Nuya gui 'yäqui 'be'a gui nde gui 'yäqui, nugä ga 'da i, bi 'yεmbi.

²³ Ne xø bi 'yεmbi:

—'Yεc'yεi Oja majuāni ga 'da i 'be'a gui 'yäqui madague a gui 'yác made gätho 'be'a dí pε'ts'ä, bi 'yεmbi.

²⁴ Nu'a ra hmute bεya bi bøni ne bi 'yän'na rá mbe ngue ra Herodías, bi 'yεmbi:

—'Be'a sä ga äpi, mbe.

Nu'a rá mbe bεya bi 'yεmbi:

—'Yäp'a rá ya ra Xuua Nxixyá.

²⁵ Bi mbenga n'dihi ra hmute bεya bi 'yεmp'a ra Herodes:

—Dí nde 'bexque guehya gui 'dac'a rá ya ra Xuua Nxixyá, gui cärca ra mbohi, bi 'yεmbi.

²⁶ Nu ra Herodes bεya bi du rá mbui 'bε mí 'yø a bi man a ra hmute, pε hingui sä 'be'a da mam bεya nguetho hupε ja ran sihme ε xí 'yøde 'be'a bim ma ngue ya xi ma majuāni di unni 'be'a da t'äpi. ²⁷ Janangue a guehma bi mbεnhna n'da ra dofai bá hānba rá ya ra Xuua. ²⁸ Nu'a ra dofai bεya bi mba bá sεcpa rá ya ra Xuua nubε ja ra fädi ne bá cät'a n'da ra mbohi, bi unna ra hmute bεya. Nu ra hmute bεya, bi unna rá mbe a rá ya ra Xuua. Ne gue'a bin ja 'bε mí du ra Xuua Nxixyá.

²⁹ Nu'bε mí 'yøh yá xädi ra Xuua ngue bi ts'εcpa rá ya, bá ε ε, bi duspa rá ngøc'yεi ne bi mba bi 'yäpε ja ran 'yägui bεya.

Bi un ran ts'ihme cät'a mahuāhi a ra Jesús

³⁰ Nu'bε jam bá penc ε yá xädi a ra Jesús, bi xifi 'be'a gätho xí 'yørpε bin 'yo, ne bi ma 'be'a gätho bi mam bε 'büh yε ja'i 'bε mí xih rá m hman Oja ε. ³¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'ε:

—Ga mbähä ts'ε nε n'danni ngue dan säyahε ts'ε nε, xøhma gui yähmbε, bi 'yεmp'ε.

Nguetho xæn ngu yε ja'i i søm bε, ní mba ne ní 'yεhe, ne xingui ts'ε im bongui din sihme ε. ³² Janangue a bi hyu ra mbosa ε im bεni da zøm bε ma'ueni ε guepε da zä dim 'bεsε ε. ³³ Pε xæn ngu mí'da yε ja'i bi hyant'a ra mbosa bε ni mba ne bi baði i hu bε ra Jesús. Ne bá nεxpε ja yá hnini ε, ne εmme bin ti ε ne 'yogua thoho ne m'bet'o bi

zòm b̄a da zòn'a ra mbosa. ³⁴ Nu'b̄a mi ḡah ra mbosa ra Jesús ne yá xädi, bi nu x̄n ngu ȳa j̄a'i ya xí zòm b̄a, ne bi huɛc'̄a ngue in ja tengu ȳa d̄e'yo njo'o di jamansu. Ne 'bex bi d̄a'mi bi xih ȳa j̄a'i r̄ám hman ra Jesús mahøn'a asta gue'b̄a go mín de. ³⁵⁻³⁶ Nu'b̄a mín de b̄aya bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—ɛmm̄e bin de ya, ne hinga nan sihm̄e ȳa j̄a'i, dami p̄enp̄a ja ȳa t'uhnini ya da d̄än ȳa hm̄e b̄a nguetho ma'ueni ua ne hin'ȳa 'b̄e'a da zi, bi 'ȳɛn'̄a yá xädi.

³⁷ P̄e nu'a ra Jesús bi 'ȳɛna:

—Gue'ah̄a gui 'uĩmh̄b̄a ȳa j̄a'i, bi 'ȳɛmbi.

Ne bi 'ȳɛn'̄a yá xädi:

—P̄e ha gui ɛnje gua tämhbe yociento ra hm̄e ngue ga unhde ȳa j̄a'i da zi, bi 'ȳɛn'̄a.

³⁸ Nu ra Jesús b̄aya bi 'ȳɛmp'̄a:

—Bá nuh̄a b̄a hangu ȳa hm̄e ja b̄a.

Nu'b̄a mí b̄adi, bi 'ȳɛmbi:

—C̄at'a mh̄m̄e ne yoho ȳa hūa ja ua, bi 'ȳɛn'̄a.

³⁹ Ne bi xih p̄aya:

—Dami xihmb̄a ȳa j̄a'i d̄in säya n̄a i ja ȳa 'bot'ei.

⁴⁰ Ne 'darp̄a bi hyu ̄a n'da ciento, ne 'darp̄a bi hyu ̄a mi yote ma 'd̄et'a, ne njab̄a bi 'ȳot'e ḡätho ̄a mi'da. ⁴¹ Nu'b̄a mi ḡan'̄a c̄at'a ȳa hm̄e ne ̄a yoho ȳa hūa ra Jesús, bi nd̄os mah̄ɛts'i, bi 'ȳäp r̄án j̄api Oj̄a ne bi x̄en'̄a ȳa hm̄e. Ne ̄a ȳa hūa b̄aya. Nub̄aya bi un'd̄a yá xädi di darpa ȳa j̄a'i. ⁴² Ḡätho bin sihm̄e ̄a 'b̄ap̄a ne bin niȳa x̄n ho ̄a. ⁴³ Ne nu'b̄a mi jua'a bi p̄et'̄a bi bongui, 'd̄e'mayo 'b̄ots'e bi yudi. ⁴⁴ Ne nu'̄a bin sihm̄e c̄at'a mahūahi ma 'yoh̄a ̄a.

Ra Jesús bin 'yo max̄ots'e b̄a ja ra d̄q̄dehe

⁴⁵⁻⁴⁶ Nu ra Jesús b̄aya bi xih yá xädi m'bet'o da mba ̄a da zòm b̄a ra hnini Bet-saida, ne bi yut'a n'dihi b̄a ja ra mbosa ̄a b̄aya. Nu ra Jesús him 'bex gue bi mba ne nu'b̄a mín 'ȳɛhmb̄a ḡätho ȳa j̄a'i, bi ndexp̄a ja ra nyuni bin ȳaui Oj̄a b̄a. ⁴⁷ Nu'b̄a mín xui, ya i 'yo b̄a ra mbosa b̄a made ra dehe. Nu ra Jesús mi 'b̄atho b̄a bán ts'ogui. ⁴⁸ Ne nu'b̄a mí hyant'̄a 'b̄e'a ̄ot'̄a yá xädi, bi nu ngue x̄n h̄ɛi b̄a ni 'yon yá mbosa nguetho di costa'a ran d̄ahi a ra mbosa. Ne nu'b̄a maguemb̄a da hyax p̄aya bá ɛh ra Jesús b̄a ní mba yá xädi, ba 'yo max̄ots'e ra dehe. Ne nu'b̄a mi z̄adi ɛna da mi'ts'a ra mbosa.

⁴⁹⁻⁵⁰ Nu'̄a yá xädi 'b̄a mi nu bi b̄ɛn ̄a: “N'da ra du i mba b̄a,” ɛn'̄a. Ne ɛmm̄e bi mba ̄a nguetho bin su. Nu'a ra Jesús bi 'ȳɛmp'̄a:

—Guecä o te guím b̄emhb̄a. Damin johyah̄a, bi 'ȳɛmp'̄a.

⁵¹ Ne bi ndexp̄a ja ra mbosa b̄aya. 'Bex bin h̄ɛ ran d̄ahi, ne ɛmm̄e bi hyonya thoho yá xädi 'b̄a mi nu 'yo max̄ots'e ra dehe ra Jesús, ne bin h̄ɛ n'dihi ran d̄ahi. ⁵² Bi hyonya thoho nguetho him bi b̄ɛni 'b̄e'a bi nu 'b̄a mi 'uĩn'i c̄at'a mahūahi ȳan 'yoh̄a b̄a ndenthe, nguetho hingana p̄adi x̄n ho ̄a.

Ra Jesús bi hoc'̄a ȳan z̄aman'̄a b̄a ja ra x̄ɛqui Genesaret

⁵³ Ne bi zòm b̄a 'danguadi ra d̄adehe b̄aya, nub̄a ra häi Genesaret, bi zop̄a yá mbosa.

⁵⁴ Nu'b̄a mi ḡap̄a ja ra mbosa, ḡätho ȳa j̄a'i bi b̄adi gue gue'a ra Jesús. ⁵⁵ Ne nu ȳa j̄a'i b̄aya 'bex bi mba bá si ȳa hȳɛnni, bi zixp̄a da thoh ra Jesús. Mi oxp̄a ja yá 'beza 'da, h̄onb̄a go hap̄a ní n̄ets'i. Ne nu'b̄a mi thop̄a ra Jesús b̄a ja yá häi ̄a, ⁵⁶ h̄onb̄a go hap̄a bi thogui, o gue ȳa t'uhnini o gue ȳa d̄ahnini, o guerp̄a ma'ueni ȳa hnini, ya xí 'bom b̄a ȳan z̄aman'̄a. Ne ḡätho b̄a bi thogui bi si a ra Jesús: “Mada h̄ont'a ni pahni ga thät'i i,” bi t'ɛmbi. Ne h̄ont'a go to'o bi d̄ärpa rá nȳampahni 'bex bi z̄a b̄aya.

7

Ra Jesús bi ma nda'a dí ts'onba rá mb̄ai n'da ra j̄a'i

¹ Ne bi n̄exp̄a Jerusalén 'da ȳa fariseo ne ȳa x̄änbate nija, bi zòm b̄a mi 'b̄ah ra Jesús. ² Ne bi nu ̄a 'da yá xädi ra Jesús i sihm̄e ne hin nin x̄a'ȳe tengu r̄án s̄a'ȳe bi z̄änzehe ȳán t'ɛtiz̄ehe ̄a. Ne bi 'ȳɛmbi ̄ot ra ts'oqui ̄a. ³ Nguetho nu'̄a ȳa fariseo ne ḡätho mi'da ma mijudíohe ɛmm̄e i t̄enda'̄a ȳán t'ɛdi ȳa d̄ac'ȳei. Ne nu'b̄a hin nin x̄a'ȳe tengu man ȳán t'ɛdi, ya hin d̄in sihm̄e 'b̄a. ⁴ Ne ngutho 'b̄a xp̄á mbenga täi, him 'bex gue i sihm̄e, 'b̄e d̄in x̄a'ȳe x̄n ho tengu ȳán t'ɛdiz̄ehe i t̄en'd̄a. Ne man'da x̄n ngu ȳan s̄at'i i t̄en'd̄a, tengu ȳán t'ɛdi ȳa d̄ac'ȳei. Ȳán s̄at'i ngue ȳa tasa, ne ȳa xaro, ne ȳa t'ɛgui, ne ȳám 'be'te ȳa t'ots'i. ⁵ Janangue nu ȳa fariseo ne ȳa x̄änbate nija bi 'ȳänna ra Jesús:

—Hanja ɯ ni xädi hingui ten yún t'ɛdi yɯ dɔc'yei ne i sihmɛ ne hin nin xɯ'yɛ, bi 'yɛmp'ɯ.

⁶ Bi dɔh ra Jesús, bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'ahɯ yoho nin 'yomfɛnihɯ, bi 'yɛmp'ɯ. Ne majuɔni bi man ra Isaías nangueehɯ 'bɯ mim pɔngahyɔ, bi 'yɛna: Nuya yɯ jɔ'i nangue yá nde i ɛscagui, pɛ maxɔts'e thoho, hinga gátho mbo yá mbɯi im bɛngui.

⁷ Sāti thoho i ɛscagui nguetho hɔnt'ɯ

yún t'ɛdi zɛhɛ i xänba ɯ mi'da, i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn a ra Isaías, bi 'yɛn a ra Jesús. ⁸ Gue'a gá 'yɔthɯ a nguetho gá hyɛhmbɯ yún t'ɛdi Ojɔ ne gá tenhdɯ yún nt'ɛdi zɛhɛ yɯ jɔ'i nangue yún sɯt'i yɯ xaro, ne yɯ tasa ne xɯn ngu mi'da guí ɔthɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

⁹ Ne man'da bi xi ɯ, bi 'yɛmp'ɯ:

—Ne hɔnt'a ram fɛ'ts'i guí ɔthɯ nangue yún t'ɛdi Ojɔ, tengu 'bɯ nte di muui, nguetho hɔnt'ɯ nin t'ɛdi zɛhɛhɯ guí nde gui tenhdɯ. ¹⁰ Gue'a gní festahɯ rán t'ɛdi Ojɔ bi xi a ra Moisés a guí ɔthɯ, nguetho nu a ra Moisés bi 'yɛna: “Gui numansu ni tahɯ ne ni mbehɯ” Ne man'da ram hma bi ma: “Nu'a to'o da zan rá ta o gue rá mbe, jatho da tho a.” ¹¹⁻¹² Pɛ nu'ahɯ 'dan'yo thoho guí mamhbɯ ngue guí ɛmhɯ hing ra ts'oqui 'bɯ bi yɔrba Ojɔ a mi ja ngue xtá mbäx a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohɯ. Ne hin gá xihmbɯ ngue him bi numansu yá ta 'bɯ ngubɯ bi 'yɔt'e. ¹³ Gue'a gní combahɯ rám hman Ojɔ a, nangue ni t'ɛc'yei zɛhɛhɯ guí xänbahɯ mi'da yɯ jɔ'i. Ne xɯn ngu mi'da guí ɔthɯ, bi 'yɛmp'ɯ yɯ fariseo a ra Jesús.

¹⁴ Ne nubɯya bi zohni gátho yɯ jɔ'i bi 'yɛmp'ɯ:

—Dami 'yɔhmbɯ, gátho ahɯ, ne dami pɔhmbɯ na ga xi ahɯ ya. ¹⁵ Hin'yɯ 'bɛ'a da yɔrɔ mbo rá mbɯi n'da, gue di ts'onba bɯ, pɛgue nu'a ní bɔm bɯ ja rá mbɯi n'da gue a dí ts'onba rá jɔ'i n'da a. ¹⁶ Hɔnt'a go to'o ja yá zagu bi 'yɔ a dí m mangä, bi 'yɛmp'ɯ yɯ jɔ'i a ra Jesús.

¹⁷ Ne bi 'uepɯ 'bɯh yɯ jɔ'i a ra Jesús, bi mbähä yá xädi bɯ ja ra ngu. Ne nubɯya bi 'yän'dɯ yá xädi:

—'Bɛ'a gue na mbɔn'a ran t'uti gá ma.

¹⁸ Ne bi 'yɛmp'ɯ yá xädi bɯya:

—Ha ne ahɯ hin guí pɔhmbɯ a dá mangä. Ha hin guí pɔhmbɯ hin'yɯ 'bɛ'a da yɔrɔ mbo rá mbɯi n'da, gue hinga gue'a dí ts'onba bɯ a. ¹⁹ Nguetho nu'a 'bɛ'a gátho i si n'da, hin din zɔm bɯ rá mbɯi n'da, pɛ da mba bɯ rá foho n'da ne da thotho a, bi 'yɛn a ra Jesús.

Ngubɯ bi man ra Jesús i ndepe da fɔdi ngue xɯn ho 'bɛ'a gátho i ja ua ngue da zi n'da. ²⁰ Ne mi ɛn'a ra Jesús:

—Nu'a ní bɔm bɯ rá mbɯi n'da ra jɔ'i, gue a dí ts'on'a n'da a. ²¹ Nguetho nubɯ ja yá mbɯi yɯ jɔ'i ní bɔm bɯ gátho yɯ ts'on'yomfɛni, ne 'bɯ i 'yomt'ɛni thoho n'da, ne 'bɯ di 'yomt'ɛniba n'da ra xisu ne i 'bɯh rá xisu, ne 'bɯ i hɔcpa rá te rá mija'iui. ²² Ne 'bɯ ɔt' ram fɛ, ne 'bɯ ɔt' ran ts'iyate, ne 'bɯ nzɔi ɔt ran ts'o, ne 'bɯ i häte, ne 'bɯ ra 'yɔsá o gue ran ts'ɛya, o gue yɯn c'ɔte, o gue yɯn 'yɛts'i, o gue 'bɯ i ɔt'e tengu 'bɯ hin'yɯ rán 'yomfɛni n'da. ²³ Gue'a gátho ní bɔm bɯ yá mbɯi yɯ jɔ'i ne gue 'ɯ ní ts'onba yá mbɯi yɯ jɔ'i ɯ, bi 'yɛmp'ɯ yá xädi ra Jesús.

N'da ra xisu ngue hing yɯ judío bi 'yɛc'yei ra Jesús

²⁴ Nu'bɯ mi jua a bin yɔhɯ yá xädi a ra Jesús, bi mbähä bɯ ra xɛqui yɯ hnini Tiro ne Sidón. Ne nu'bɯ mi dɔni hapɯ din säya bi nde ngue njon da bɔdi, pɛ njɔm'bɯ bi zä bin 'yɔgui. ²⁵⁻²⁶ Nguetho 'bex bi zɔm bɯ n'da ra xisu mi 'bɯ a n'da rá t'ixu min 'youi ra zɔthu. Bi zɔm bɯ ngue ya xí 'yɔde nangue rá ts'ɛdi ra Jesús. Nu ra xisu, hin ma mijudíohe a, ra mɛngu bɯ ra xɛqui Sirofencia. Bin dɔnyahmu bɯ ja rá gua ra Jesús ne nts'ɛdi bi 'yɔp ra mate ngue da hyɔnba thi a ra zɔthu in 'youi a rá t'ixu. ²⁷ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Hin nin säui ga ɔt'a a guím ma nguetho him ma mɛnguhɯ. Tenguthoho bɯ ja n'da ra ngu hin rán sähɯ rá mbɔdi da t'ɔn ɯ yɯ t'ɯ'yo, yá mbɔdi ɯ go yɯ t'ɯhni, bi 'yɛmbi.

²⁸ Bi dɔ a ra xisu bɯya:

—Majuɔni guím ma, gra Hmu, pɛ ne 'ɯ yɯ t'ɯ'yo i sip yá xɛni yɯ ts'ɔnt'ɯ i hɛpɯ 'bimɛxa.

²⁹ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Xɯn ho ngue ngubɯ gá bɛni, janangue nu ra zɔthu min 'youi ni t'ixu ya bi bɔni. Ni mba ya.

³⁰ Nu'bu mi zøm bu rá ngu bi nu a rá t'ixu 'bøm bu ja rá oi, ya xí 'ue a ra zĩthu buya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu i gogu ne i 'bare

³¹ Ne bi bøm bu ra häi Tiro a ra Jesús bi thotho bu ra hnini Sidón, nebu ya hnini ra häi Decápolis, ne bi zøm bu ja ra dædehe Galilea mahøn'a. ³² Bá ts'inba n'da ra gogu ne i 'bare, bi t'áp ra mate ra Jesús da dospa rá ya a. ³³ Nu'a ra Jesús bi zixa ra gogu bu ma'ueni ts'u nguere njongui 'buh ya ja'i, ne bi dĩaba rá saha bu ja yá zagu, ne nu rá jĩni bi gospa rá ja'ni. ³⁴ Ne nubuya, bi ndøts' mahøts'i a ra Jesús ne bin ga'ts'i ne bi 'yena:

—Efata, bi 'yæn a ra Jesús.

Nu'a i nde da ma: “Dami xoqui.”

³⁵ Ne 'bex bi xoh yá zagu, ne bi xoh rá nde ne bin ya xun ho buya. ³⁶ Nu ra Jesús buya nts'edi bi xifi njon da xifi 'be'a bi 'yørpe. Pe nu'bu mi sifi hin da ma pe man'da bi ma. ³⁷ Ne gätho u bi xifi emme bi hyonya thoho u, ne bi 'yæn'u:

—Xøgue xun ho tho gätho i øt'a ra Jesús. Di jap ya gogu da 'yøhnahya ne di japi din ya ya gore, bi 'yæn u.

8

Ra Jesús bi un ran ts'ihme u goho mahuhi

¹ Nu'u ya pa u, xun ngu ya ja'i bim peti mahøn'a bu ma'ueni mi 'buh ra Jesús, ne nte mi ja bu 'be'a da zi, nguetho ma'ueni bu. Janangue a bi zohn'du yá xädi ra Jesús ne bi 'yemp'u:

² —Nhuçate tho ya ja'i nguetho ná hyupa dí 'buhmbu ua ya, ne hin'ya da zi.

³ Ne nu'bu ga penru yá ngu ya ja'i ngue ban sihme bu masque da güent ra thuhu bu 'yu nguetho nu'u 'da yabu bá nets'i, bi 'yæn a ra Jesús.

⁴ Bi dæ u yá xädi buya:

—Ma'ueni ua, hapu da zä da thĩn a da zi ya 'bucua.

⁵ Nu ra Jesús bi 'yän'du:

—Hangu ya hme guí cuhu, bi 'yemp'u.

—Yotomhme, bi 'yæn u.

⁶ Nu ra Jesús buya bi xifi da hyupu häi ya ja'i. Ne bi hyan u yotomhme bi 'yap ra jamadi Oja ne bi xem buya, bi un'du yá xädi di darpa u ya ja'i i hupu. ⁷ Ne ya t'uhua mi cu u, bi japi ne bi un'du yá xädi buya bi

darpa ya ja'i hupu. ⁸ Gätho bin sihme u ne bin niya xun ho. Ne nu'bu mi mba ma peti u bi bongui, bin ja yoto 'bøts'e. ⁹ Ne nu'u bin sihme mi jua'i goho mahuhi. Ne nubuya, bi xih ya ja'i da mba yá ngu. ¹⁰ Ne bi yarpu ja ra mbosa ra Jesús buya ne yá xädi, bi zøm bu ra häi Dalmanuta.

Yu fariseo i ap ra hemya a ra Jesús

¹¹ 'Bex bi zøm bu ya fariseo buya bi zä ra Jesús 'bu majuani Oja bi un rá ts'edi ne bi 'yap ya hemya mahøts'i. ¹² Pe nu ra Jesús bin ga'ts'i, bi du rá mbai nguetho guexta'a hingui ec'yei gue ja rá ts'edi, ne bi 'yemp'u:

—Hanja ngue guexta'a guí äju ya hemya. Majuani dí xi ahu hin te ma hemya ga ut'ahu ya.

¹³ Ne bi zopru buya, bi mba bi yarpu ja ra mbosa mahøn'a u, bi mba bu 'danguadi.

Yá xädi ra Jesús bi xifi di jamansu nangue yan xädi ya fariseo

¹⁴ Pe nu yá xädi ra Jesús bi pumbeni him bi hyax ra hme. Ne hont'a zi n'dam hme mi o bu ja ra mbosa. ¹⁵ N'da ran t'uti bi xih yá xädi ra Jesús ne bi 'yembi:

—Dami jamansuhu nangue rá íxi ya fariseo ne rá íxi ra Herodes, bi 'yemp'u.

¹⁶ Pe yá xädi buya sä bin 'yemzehe n'da ngu n'da u:

—Masque i xiju nguetho him bá hahu ra hme.

¹⁷ Pe nu ra Jesús 'bex bi ba'di ngue him mi pa u ngue gue'u yan t'øt'e ya fariseo ne'u mi ten ra Herodes bi xifi, ne bi 'yemp'u:

—Ha gue'a gnín 'yänhdu a, ngue nte bá hahu ra hme. Hin gadin 'yomfñihu, xum me tho ni mbaihu. ¹⁸ Ja ni dahu ne hin guím bñmbu 'be'a gá nuhu, ja ni zaguhu ne hin guím bñmbu a gá 'yøhmbu. ¹⁹ Ne nu'bu má xengä cut'a ya hme dá japi bin xandi janague bin niya xun ho cut'a mahuhi dá 'uĩngä, ha'mi 'bøts'e ya xequi gá pethu tha.

Ne bi 'yæn u:

—'De'mayo 'bøts'e.

²⁰ Ne nu'bu má xengä yoto ya hme dá japi

bin xandi janangue a bin niya xun ho goho mahuhi dá 'uĩngä, ha'mi 'bøts'e gá pethu ya xequi tha.

Ne bi 'yæn'u:

—Yoto 'bøts'e.

21 —Ha guexta'a hin guí p̄ahmb̄a a dím mangä, bi 'ȳɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä b̄a ra hnini Betsaida

22 Nu'b̄a mi z̄om b̄a ra hnini Betsaida ra Jesús n̄e ȳá xädi, 'bex bá ts'inba n'da ra xädä, n̄e bi t'äp ra mate da dädi. 23 Nu ra Jesús b̄aya bi b̄enba rá 'ȳe ra xädä n̄e bi zix b̄a ma'ueni ts'̄a ra hnini. Bi zorpa ȳá dä n̄e bi dārpa ȳá xidä, n̄e nub̄aya bi 'ȳän 'b̄a in nu ts'̄a ran n̄equi. 24 N̄e nu'b̄a min hanni ra xädä bi 'ȳɛna:

—Dín nugä ȳa j̄a'i ya, ɛna ȳa za, p̄e i 'yo, bi 'ȳɛna.

25 N̄e bi dārpa ȳá dä mah̄on'a n̄e bi japi bi nu x̄un ho ran n̄equi b̄aya. 26 N̄e nu ra Jesús b̄aya bi mb̄enp̄a rá ngu bi 'ȳɛmbi:

—Hin gui mba b̄a hnini n̄e njo'o to gui xifi nanguie a dá øt'e'e, bi 'ȳɛmp'a mí xädä.

Ra Pedro bi ma gue gue'a rá Thahni Oj̄a ra Jesús

27 N̄e nu'b̄a mi b̄om b̄a ra hnini Betsaida a ra Jesús n̄e ȳá xädi, bi mb̄ähä b̄a ja ȳa hnini ra x̄equi Cesarea Filipino. Nu'b̄a mi mba b̄a 'yu bi 'ȳän'ndu ȳá xädi n̄e bi 'ȳɛmp'a:

—'Be'a i man ȳa j̄a'i nanguiecä, bi 'ȳɛn'a ra Jesús.

28 N̄e nu'̄a bi d̄ati:

—ɛn ̄a da ȳa j̄a'i gue'e grá Xuua Nxixya. N̄e nu'̄a mi'da i ɛn ̄a gue'e grá Elías. N̄e mi'da i ɛn ̄a, gue'e 'da ̄a ȳa p̄ongahya mi 'b̄uh maya'b̄a, bi 'ȳɛn ̄a ȳá xädi.

29 Nu ra Jesús bi 'ȳänz̄eh̄e ȳá xädi mah̄on'a:

—Xi ah̄a, 'be'a guí mamhb̄a nanguiecä.

'Bex bi d̄a a ra Pedro, bi 'ȳɛmbi:

—Nu'i gue'e grá Cristo, rá Thahni i Oj̄a, bi 'ȳɛn'a. 30 N̄e nu'a ra Jesús bi h̄ecua ȳá xädi ngue hin da ma to'o a.

Bi man ra Jesús nanguie rán d̄q̄tezeh̄e

31 Nu ra Jesús bi d̄a'mi bi xi ̄a ȳá xädi 'be'a da t'ørpe ngue gue'a bin j̄a'i ua ja ra ximhäi a, n̄e bi xi'̄a ngue hin da numanho ma nḡarbihe ȳa d̄ac'ȳei, n̄e ȳa nḡarba mb̄aj̄a n̄e ȳa x̄änbate nij̄a, n̄e bi xi ̄a jatho da nu x̄un ngu ran ̄unbi n̄e da tho, n̄e da d̄amb̄eni 'b̄a ná hyupa. 32 N̄e bi xifi x̄un ho 'be'a da t'ørpe, hin'ȳa 'be'a bi ḡon'd̄a. P̄e nu ra Pedro bi zixmanh̄e n̄e bi h̄ecpi, bi 'ȳɛmbi:

—Njon gui japi da b̄ent'i i, damin yañi, bi 'ȳɛmbi. 33 Nu ra Jesús bi hyand b̄a mi 'b̄äh mi'da ȳá xädi 'b̄a mi 'ȳɛmp'a ra Pedro:

—Dami 'uegue nanguie ma hmigä grá z̄ithu Satanás. Nu'i hingui sä guim b̄eni tengu im b̄en Oj̄a, h̄ont'a guím b̄en a guín nu ua ja ra ximhäi, bi 'ȳɛmbi.

34 Nu'a ra Jesús b̄aya bi zohn'd̄a ȳa j̄a'i n̄e ȳá xädi n̄e bi 'ȳɛmp'a:

H̄ont'a go to'o i nde da d̄engui, hin da z̄än z̄eh̄e 'be'a da 'ȳøt'e n̄e da hyät ȳan ̄unbi madague da tho, n̄e da b̄eni tengu dím b̄engä. 35 Nguetho nu'̄a to'o i su da du nanguiecä, p̄e ḡätho ȳa pa da nu ran ̄unbi maz̄ai ̄a, p̄e nu'̄a hingui su da du nanguiecä n̄e nanguie mam hmangä, ḡätho ȳa pa maz̄ai dim 'b̄a ̄a. 36 Hin'ȳa 'be'a x̄un ho da nu ̄a ȳa j̄a'i 'b̄a xtí peti ḡätho 'be'a i ja ua ja ra ximhäi, n̄e h̄ont'a ran ̄unbi maz̄ai da nu ̄a. 37 Hin'ȳa 'be'a sä da 'ȳøt'a n'da rá j̄a'i ngue da 'ȳɛna di p̄øse rá te, bi 'ȳɛn a ra Jesús.

38 N̄e x̄ø bi 'ȳɛna:

—N̄e nu'a to'o i p̄e'ts' rá sä nanguiecä n̄e nanguie mam hmangä b̄a 'b̄a ̄a hingui ɛc'ȳei Oj̄a, n̄ecä ngue dán j̄a'igä ua ja ra ximhäi, x̄in ga ɛmbi ma t'uhni 'b̄a rán z̄egui ra pa a, 'b̄a bá pengä mah̄on'a. N̄e din jagä rá ts'edi ma Ta b̄a mah̄ts'i n̄e ḡätho ȳám 'behni ban 'yohe 'b̄a bá ɛcä mah̄on'a, bi 'ȳɛn a ra Jesús.

9

Ra Jesús bim pä a n'da ora b̄a ja ra nyuni

1 N̄e man'da bi xi ̄a, bi 'ȳɛmbi:

—Majuñi dí xi ah̄a, 'b̄a i 'da ah̄a ngue hin gni tuh̄a 'b̄a bi d̄a'mi di manda ua rá ts'edi Oj̄a.

2 Nu'b̄a mi tho'a n'dato pa xím man ra Jesús na, bi zixa ra Pedro n̄e'a ra Jacobo n̄e ra Xuua b̄a ma'ueni b̄a bí ja n'da ra t'øh̄ø x̄un h̄ets'i. Nu'b̄a mí z̄om b̄a, bi nu ȳá xädi bim pä'a ra Jesús. 3 N̄e rá pahni bim pädi bi f̄exni, n̄e ɛmm̄e bi t'axqui xinda gue'̄a ḡätho mi'da t'ɛmbi x̄un t'axi. 4 N̄e bi n̄equi b̄a ra Elías n'youi ra Moisés, bin yañu ra Jesús, mi 'b̄uh maya'b̄a ̄a. 5 Nu ra Pedro b̄aya bi xih ra Jesús:

—Ma x̄änbate i, x̄un ho ngue ḡätho dí 'b̄uhmb̄a ua ya, bi 'ȳɛna. Ga h̄øhmbe hyu ȳa t'angu. N'da'e n̄e n'da Moisés, n̄e n'da Elías, bi 'ȳɛna.

⁶ Ngub_u bi ma nguetho him mi pãdi 'be'a bi ma nguetho ξ mm ϵ bi mbidi. ⁷ Ne nub_{aya}, bá ξ h y_u güi bi gomp'_u mi 'bä ϵ ne bi 'yø a n'da ra nde ϵ ngue bin yã b_u ja y_u güi, bi 'y ξ na:

—Guehna ma Ts'unt'_u ξ mm ϵ dadí hu ξ qui, dami 'yømanhoh_u 'be'a da man na, bi 'y ξ n a ra nde bin yã.

⁸ Ne nu'b_u min hann_i ϵ yá xädi ra Jesús, njon mam bi nu, hønt'a ra Jesús bi nu i 'bãp_u.

⁹ Ne nu'b_u mi gãp_u ja ra t'øhø, bi 'y ξ mp'_u yá xädi ngue njo'o to da xifi 'be'a xi nu b_u, jague'b_u bi damb ξ nise a ra Jesús gue nu'a bin ja'i ua ja ra ximhäi a. ¹⁰ Janangue a bi b ξ ntho a ram hma bi sifi ne him bi ma. Ne bin 'yänzehe ne bin 'y ξ mp'_u:

—Be'a ní mba a ram hma bi ma ra Jesús ngue da damb ξ ni.

¹¹ Ne bi 'yän'na ra Jesús ϵ b_{aya}:

—Be'a ní mba a i man y_u xänbate ni ξ ngue jatho duam 'bet'o ra Elías ne m'bejua ra Cristo, bi 'y ξ mbi.

¹² Mi dã a ra Jesús, bi 'y ξ mp'_u:

—Majuãni im man ϵ , bam 'bet'o ra Elías di hoqui gãtho 'be'a ja ua. Ne ha guím b ξ mhb_u 'be'a man rá ϵ hman Ojã ngue din ja b_{aya}, ngue da zøh man'da din ja'i ua ja ra ximhäi, da nu xän ngu ran ϵ nbi ne da t' ξ mbi nte di muui. ¹³ P ϵ dí xi ah_u ngue bi zøcua a gue bi thocpa rá 'befi ra Elías, ne bi 'yørpe gãtho mí ndese y_u ja'i da 'yørpe, tengu nt'o't'i nangue a, bi 'y ξ na.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra zithu

¹⁴ Ne nu'b_u mi zøp_u 'b ϵ h mi'da yá xädi bi nu n'da munts'i y_u ja'i ngue madi th ξ 'ts'_u. Ne nu' ϵ 'da y_u xänbate ni ξ ngue madin junth_u yá xädizehe ra Jesús. ¹⁵ Gãtho y_u ja'i mi 'b ϵ p_u bi hyonya thoho 'b_u min nu ba ξ p_u ra Jesús ne bin 'y ξ mp'_u: “Be'a din ja ya.” Ne 'bex bin tihi bi mba bí zengua. ¹⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yän'da ne bi 'y ξ mp'_u:

—Be'a gue gnín junth_u, bi 'y ξ mp'_u.

¹⁷ 'Bex bi dã a n'da ran 'yoh_u mín 'yoh_u y_u ja'i:

—Xänbate i, nugä bá sigä ua n'da ma ts'unt'_u ngue in 'youi ra zithu di japi i gore.

¹⁸ Ne høn_u go hap_u i sits'i, ne i huã'ts'i, ne i

pøn y_u fãgui rá nde b_{aya}. Ne di cuxt' yá ts'i ne di bøcabi. Ne dá xi ϵ ni xädi b_{aya} gue da hyønba thi ra zithu p ϵ him bi zä, bi 'y ξ n'a.

¹⁹ Nu'a ra Jesús bi 'y ξ mp'a:

—Nu'eh_u guexta a hin guí ξ c'y ξ ih_u 'be'a dí xi ah_u. Ha'mi pa ngue ga tøp'a thoho ah_u ngue gui 'y ξ c'y ξ igah_u. Nu'a ni ts'unt'_u ba singa ya, bi 'y ξ n'a ra Jesús.

²⁰ Bá ts'i b_{aya}. Nu'a ra zithu 'b_u mi nu ra Jesús 'bex bi dexa häi ra ts'unt'_u min 'youi. Ne nu'b_u mi zo b_u häi din dãn b_{aya}, ne i pøn y_u fãgui rá nde. ²¹ Nu ra Jesús bi 'yän'na rá ta ra ts'unt'_u:

—Man jã ϵ m'b_u bi mbädi.

Bi dã a rá ta ra ts'unt'_u b_{aya}:

—Bi mb_u 'b_u min t'uhni. ²² Ne xän ngu y_u ni ξ di japi i ap_u ja ra sibi n ϵ p_u po ra dehe 'b_u i 'yo b_u, i nde dí du a. Nu'b_u da zä, dami z ϵ c'be gui hu ξ ga'be, bi 'y ξ mbi.

²³ Nu ra Jesús bi dãdi:

—Hãhã, nu'b_u guí ξ c'y ξ i gue i ja ma ts'edi. Gãtho din ja a da nde n'da ra ja'i 'b_u i ξ c'y ξ i i ja rá ts'edi Ojã, bi 'y ξ mbi.

²⁴ Nu'a rá ta ra t'uhni 'bex bi dãti nts'edi:

—Majuãni dí ξ c'y ξ i p ϵ dami jaqui man'da ga ξ c'y ξ i xän ho, bi 'y ξ na.

²⁵ Ne min nu ra Jesús, man'da ni zøtho y_u ja'i, janangue a 'bex bi hyøn a thi ra zithu min 'youi ra ts'unt'_u, bi 'y ξ mbi:

—Grá gore zithu ne grá gogu, dami pøm b_u ne him man gui cãp_u rá mb ϵ i na ra ts'unt'_u, bi 'y ξ mbi.

²⁶ Ne nu'a ra zithu bi mbafi ne nts'edi bi huãspa rá ja'i ra t'uhni, ne bi bøm b_{aya}. Nu'a ra t'uhni bi gohi tengu 'b_u xi du. Ne xän ngu ϵ na: “Bi du.” ²⁷ P ϵ nu'a ra Jesús bi benba rá 'y ϵ , ne bi xots'i, ne bim 'bãh ra t'uhni b_{aya}.

²⁸ Ne bi mbähã yá xädi ra Jesús b_u ja ra ngu b_{aya}. Nu'b_u mi zøm b_u bi 'yän b_u ma'ueni ts'_u:

—Hanja him bi zä dá hømhb_e thi ra zithu min 'youi ra t'uhni, bi 'y ξ n' ϵ yá xädi.

²⁹ Ne nu ra Jesús bi 'y ξ mp'_u:

—Nuna ra zithu tengu na, hin da zä gui hyømhb_u thi 'b_u hinga m'bet'o gui 'y ϵ 't' nin sihm ϵ h_u ne ξ mm ϵ gan yãh_u Ojã, bi 'y ξ mp'_u yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús im ma mahøn'a rán dãte

³⁰ Nu'b_u mi bøm b_u ra Jesús ne yá xädi, bi mbähã b_u Galilea, ne nu ra Jesús njom bi

ndepe da bādi ngue i 'yo b_u. ³¹ Nguetho mí xānba yá xādi nε mí ɛmbi:

—Nugā nque dán ja'igā ua ja ra ximhāi, da mba ma dāgā b_u ja yá 'yε y_un 'yoh_u nε da thogā. Nε nu'b_u dá tu, ga thāmbɛnigā 'b_u na hyupa. ³² Pε nu yá xādi him bi bādi 'bε'a nam bōn'a bi ma nε mí su da 'yānni.

Nu'a i nde dim 'bet'o din 'yεhε thoho a

³³ Nε bi zōm b_u Capernaum b_uya. Nε nu'b_u mi zōm b_u ja yá ngu, nu ra Jesús bi 'yān 'd_u yá xādi:

—'Bε'a gnín junth_u b_u 'yu.

³⁴ Nε him bi d_u ɛ nguetho xin junt p_u 'yu, xin 'yānni nangue'a to'o dim 'bet'o. ³⁵ Nu'b_u min sāya ra Jesús,

—Bá thāmh_u ua, bi 'yεmp'_u 'dε'mayoho yá xādi. Nε nub_uya bi 'yεmp'_u:

—To'o nde di ngarbi da 'yōt'e ngue dim 'bejua thoho nε din 'yεhε nangue gātho ɛ mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁶ Nε nub_uya bi japi dim 'bā inde n'da ra t'uhni, nε bi dospa rá xixi nε bi 'yεmp'_u:

³⁷ —Nu'a te'o i simanho n'da ra t'uhni nangue ma thuhugā, nεcā i simanhogui. Nε nu'a to'o i simanhogui, hinga hōngdā i simanhogā a pε nε'a Ojā bá pēngā ua i simanho a, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a i tēn rá ts'edi ra Jesús rām fāts'iu i a

³⁸ Nu ra Xuua bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Xānbate i, xtán nuhe n'da ran 'yoh_u i ndōn'na ni thuhu 'b_u i hōn a thi y_u zīthu in 'youi 'da y_u ja'i, nε dá hεcpahe, nguetho hin dín 'yoh_u.

³⁹ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Nde'b_u hin xqui hεcpah_u nguetho hin di c'aman'ugā to'o ɔt' y_un t'ɔt'e mixte nangue ma ts'etigā. ⁴⁰ Nε nu'a to'o i 'b_ui ngue him man sūih_u, gue'ɛ mam fāts'ih_u ɛ.

⁴¹ Hōnt'a go te'o di 'da ah_u ts'ɛ ra dehe ngue i pādi guí tēngah_u, majuāni dí xi ah_u i ja 'bε'a di un Ojā a nangue ran ho bi 'yōt'ah_u, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a da 'yōt' ran ts'o x_un ngu ran ɛnbi da nu a

⁴² Nε xō bi 'yεn'a ra Jesús:

—Hōnt'a te'o di 'bεpi da 'yōt' ran ts'o n'da ra t'uhni i ɛc'yεigui, x_un ɛtho ran ts'εmbi da nu a. Man'da x_un ɛ xinda gue'b_u da thurpi rá 'yuga b_u ja ra do ngue ra jani x_un hy_u, nε

da t'εn b_u mbonthe ja ra deja. ⁴³ Nu'b_u ni 'yεh_u di ja ah_u gui 'yōth_u ran ts'o, x_un ho 'b_u gui 'yōth_u tengu 'b_u gui hyεj_u. Madague gan do'yεh_u pεgue gui tīmh_u ra te mazāi, xinda gue'b_u di ja yoho ni 'yεh_u nε gui nuh_u ran ɛnbi mazāi guerp_u ja ra sibi njām'b_u i huɛt'i. ⁴⁴ X_un ɛtho guin nuh_u b_u 'b_u, tengu tho 'b_u i sa a ni ngōh_u y_u zu'uε, nε njām'b_u din hε a dí zapi gātho y_u pa, nε tengu 'b_u n'da ra sibi njām'b_u da huɛt'i.

⁴⁵ O nu'b_u ni guah_u di ja ah_u gui 'yōth_u ran ts'o, x_un ho 'b_u gui 'yōth_u tengu 'b_u gui hyεj_u. Madague gan doguah_u pεgue gui tīmh_u ra te mazāi xinda gue'b_u di ja yoho ni guah_u nε gui nuh_u ran ɛnbi mazāi. ⁴⁶ X_un ɛtho guin nuh_u b_u 'b_u, tengu tho n'da ra du ngue 'b_uh yá zu'uε sap yá ngō nε njām'b_u din hε a ni zapi gātho y_u pa, nε tengu 'b_u n'da ra sibi njām'b_u da huɛt'i.

⁴⁷ O nu'b_u ni dāh_u di ja ah_u gui 'yōth_u ran ts'o, x_un ho 'b_u gui 'yōth_u tengu 'b_u gui hyāhmb_u. Madague gan 'dadā thohoh_u, pεgue gui cūth_u b_u di manda rá ts'edi Ojā, xinda gue'b_u di ja yoho ni dāh_u nε gui nuh_u ran ɛnbi mazāi. ⁴⁸ X_un ɛtho guin nuh_u b_u 'b_u, tengu tho n'da ra du ngue 'b_uh yá zu'uε sap yá ngō nε njām'b_u din hε a ni zapi gātho y_u pa, nε tengu 'b_u n'da ra sibi njām'b_u da huɛt'i.

⁴⁹ Gātho ah_u din ja ah_u y_un ɛnbi 'dahma gui pōmanhoh_u, tengu tho ɛ y_u 'bōts'e din t'un Ojā i pa ma japi ra ɔ ngue da bōmanho. ⁵⁰ Nu ra ɔ x_un ho. Pε nu'b_u bi 'bεh rá ts'edi ya hin'y_u 'bε'a sā dín hoqui. Nε ngutho ah_u o guidi jaf_u gui 'bεhmb_u ran ho i ja ah_u. Pε guim 'b_umanhoh_u ni mija'ih_u.

10

Ra Jesús bi ma njon da hyeh rá xisu

¹ Nu'b_u mam bá ɛp_u Capernaum ra Jesús bi zōm b_u ra xεqui Judea, nε bin 'yo b_u rá nyāni ra hāi Judea nεp_u 'danguadi ra dāthe Jordán. Bi mb_uh y_u ja'i bim peti mahōn'a b_u mi 'bāh ra Jesús, nε bi xānbi mahōn'a tengu nzāi mi ɔt'e. ² Nε nu'b_u mi zōm b_u y_u fariseo, bi 'yān 'b_u da zā da hyeh rá xisu n'da ran'yoh_u, nguetho i nde da dīnbi 'bε'a dí yap'a ra Jesús. ³ Nu'b_u mi d_u a ra Jesús:

—'Bε'a mam b_u ja rán t'ɛdi ra Moisés nangue ran hyεgui.

⁴ Bi da'ɥ yɥ fariseo bɥaya:

—Nu ra Moisés bi ma ngue nu'bu n'da ran 'yohɥ in nde da hyeh rá xisu, da t'ørpa ra sœcuɔ ngue ran xuni.

⁵ Nu'bu mi da a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nangue'a xɥm mɛ ni mbɥihɥ janangue a gue a ran t'ɛdi bi man ra Moisés a. ⁶ Pɛ nu'bu rá mbɛdi ra ximhãi, Ojɔ bi zãna n'da ran 'yohɥ nɛ rá xisu. ⁷ Janangue a nu'bu n'da ran 'yohɥ da zin a n'da ra xisu him man i 'yo rá güenda rá ta o gue rá mbe, ⁸ pɛgue dim 'bɥhmi rá xisu nɛ din ja tengu 'bu n'dan ja'itho. Nu mam 'bet'o mí yonja'i, pɛ nu'bu bi zini din ja tengu 'bu n'dan ja'itho. ⁹ Nɛ nu'ɥ di pɛnba Ojɔ ɥ, njon da zã di xunba ɥ, bi 'yɛn a ra Jesús.

¹⁰ M'bejua bi zœm bu ja n'da ra ngu nɛ bi 'yãndɥ yú xãdi:

—'Be'a nam bœn a gãm ma, bi 'yɛn ɥ.

¹¹ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Gãtho te'o da hyeh rá xisu nɛ da zim man'da, nu'a œt' ra 'yomt'ɛni a. ¹² Nɛ nguetho n'da ra xisu 'bu da hyeh rá ndœ nɛ da zim man'da ran 'yohɥ nɛ'a œt' ra 'yomt'ɛni a, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu ra Jesús i numanho yɥ t'ɥhni

¹³ Nu'ɥ 'da yɥ ja'i bi zix yú t'ɥhni bu 'bɥh ra Jesús, i ndepe da dospa yú ya. Pɛ nu yú xãdi bi hɛcpa ɥ ngue hin da zix yɥ t'ɥhni bu 'bɥh ra Jesús. ¹⁴ Nu'bu mi nu ra Jesús 'be'a bi 'yœt' yú xãdi bin cuɛ bɥaya, nɛ bi 'yɛna:

—Dami jafɥ yɥ t'ɥhni ba thocua, 'yo gui corpahɥ bu, nguetho hœnt'ɥ to'o da gohi tengu n'da ra t'ɥhni ngue din unse di manda rá ts'edi Ojɔ, da yɛrpɥ di manda rá ts'edi Ojɔ ɥ. ¹⁵ Majuɔni dí xi ahɥ, nu'bu hin gui cohmbɥ tengu n'da ra t'ɥhni hin da zã gui cɥthɥ bu di manda rá ts'edi Ojɔ 'bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁶ Nɛ nubɥaya i thex'ɥ yɥ t'ɥhni nɛ bi dospa yú ya nɛ bi 'yãp rá m fãts'i Ojɔ nangue ɥ.

Ra mɛmbeti ts'unt'ɥ bi si a ra te mazɔi

¹⁷ Nu'bu mi bœn'a ra Jesús bu mí 'bui, 'bex bá ɛ a n'dihi n'da ra ts'unt'ɥ. Bi zɛrpɥ 'yu, bin daɥyahmu bu ja rá gua ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Hoga xãnbate i, 'be'a ga œt'ã ngue din jagã ra te mazɔi, bi 'yɛn a.

¹⁸ —Ha guím bɛni 'be'a guím ma ngue gui ɛngui xɥn hogui. Nguetho hœnt'a Ojɔ xɥn

ho. ¹⁹ Ha guí pɔ ɥ yãn t'ɛdi Ojɔ ngue i ɛna: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hɛcpa rá te ni mijã'iui, o guím pɛ, o guí man yɥ fehni, hin gan siyate, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe, nɛ gue'a man yɥn t'ɛdi a,” bi 'yɛn a ra Jesús.

²⁰ Nɛ bi da a ra ts'unt'ɥ bɥaya:

—Xãnbate i, gãtho yɥn t'ɛdi dá œt'ã gue'bu go man t'ɥhnigã.

²¹ Nu ra Jesús ɛmmɛ bi huɛc 'bu min hyɛtui nɛ bi 'yɛmbi:

—I ja a man'da di 'bedi gui 'yœt'e. Ni mba, bá pá 'be'a gãtho i ja i, nɛ gui darpa yɥ hyoya ni mbeti bɥaya. Nɛ din ja a 'be'a m'be'ts'i bu mahɛts'i gue di muui. Nɛ nubɥaya ba ɛhe gui tengui, nɛ gui hyät' yɥn ɥnbi madague gui tu, bi 'yɛmbi.

²² Pɛ nu ra ts'unt'ɥ bi du rá mbui 'bu mi 'yœ a bi man a ra Jesús nguetho ɛmmɛ ra mɛmbeti a. Janangue a bi 'uetho.

²³ Nu ra Jesús bi hyant'ɥ gãtho mi 'bãpɥ nɛ bi xih yú xãdi bɥaya:

—ɛmmɛ xɥn hɛi n'da ra mɛmbeti da yɛrpɥ di manda rá ts'edi Ojɔ, bi 'yɛna.

²⁴ Nɛ nu yú xãdi bi hyonya thoho a bi man ra Jesús. Pɛ nu ra Jesús xœ bi 'yɛmp'ɥ yú xãdi mahœn'a:

—Ma zɥ t'ɥhni ahɥ, xɥn hɛi da yɛrpɥ di manda rá ts'edi Ojɔ n'da 'bu i hu rá mbui nangue ra mbeti. ²⁵ Man'da hingui hɛi ra camello da yɛrpɥ ja rá zagu ra 'yofani, xinda gue n'da ra mɛmbeti da yɛrpɥ di manda rá ts'edi Ojɔ, bi 'yɛmp'ɥ.

²⁶ Nɛ xœ man'da bi hyonya tho ɥ yú xãdi nɛ bin 'yɛmzɛhe ɥ:

—To'o maha da zã da dɥn a ra te mazɔi 'bu, bi 'yɛn ɥ.

²⁷ Nu ra Jesús bin hyɛthɥ yú xãdi nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

—Hingui sä da dɥnse ra te mazɔi n'da ra ja'i pɛ nu Ojɔ gãtho da zã da 'yœt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nu ra Pedro bɥaya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nugãhe, gãtho 'be'a mi jaje xtã sohmbe nɛ dá tɛn'nahe.

²⁹⁻³⁰ —Majuɔni, ɛn a ra Jesús, nɛ dí xi ahɥ ya, hœnt'a go to'o bi zoh rá ngu, o gue yú cu, o gue rá ta, o gue rá mbe, o gue rá xisu, o gue yú t'ɥhni, o gue yú hãi, ngue da dɛngui, pɛ ɛmmɛ man'da xɥn ngu din ja ngue yú ngu, o gue yãn 'yohɥ, o gue yãn ju, o gue yú

mbe, o gue yá t'ahni, o gue yá häi, xinda gue ɛ gätho mi ja mam 'bet'o, pe ne'ɛ yɛn ɛnbi da nu, ne da nu ran ho gätho yɛ pa mazai 'bɛ rán zegui ra pa. ³¹ Ne xɛn ngu ɛ mi 'bet'o dim 'bejua ne nu'ɛ mi 'bejua dim 'bet'o ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dɔte

³² Nu'ɛ mi mba bɛ 'yu Jerusalén ra Jesús, xɛn ngu yɛ ja'i bi dɛnni. Nu ra Jesús mi 'bet'o, min 'yohɛ yá xädi, ne mí 'bejua yɛ ja'i. Ne min su ɛ yá xädi, midi hyonya thoho ɛ ngue nde da mba bɛ Jerusalén ra Jesús. Ne nu ra Jesús bi zix bɛ ma'ueni ts'ɛ yá xädi nde da xifi 'be'a da t'ørpe. ³³ Ne bi 'yɛmp'ɛ:

—Nuya ná mbähä bɛ Jerusalén. Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bɛ 'bɛh yɛ ngɛrpa mbäjä ne'ɛ yɛ xänbate nijä, ne da 'yørcä ran juɛnbi ɛ ngue ga tu, ne di dägä bɛ 'bɛ ɛ him ma mi-judíohɛ. ³⁴ Ne da mba nthengui ne da mba m'be'migui, ne da mba nts'ots'igä, ne da thogui. Pe nu'ɛ ná hyupa ga thɛmbɛnigä, bi 'yɛmp'ɛ yá xädi.

Äh ra mate ra Jacobo ne ra Xuua

³⁵ Nu ra Jacobo ne ra Xuua, yá ts'unt'ɛ ra Zebedeo, man'da bi hyäm bɛ mí 'bäh ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—N'da ra mate dí nde ga ä'a'be.

³⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—'Be'a guí nde ga øt'auí.

³⁷ Ne bi 'yɛmp'ɛ bɛya:

—Dí nde'be 'darpɛ ga huhmbɛ ngue 'da xtá hutho'be bɛ ja ni mɛxa 'bɛ gán ts'ɛt'abi, bi 'yɛmbi.

³⁸ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'auí, hin guí pɛhmi 'be'a nam bøn'a guí ähmi. Ha da zä ne'auí guí säui ran ɛnbi ga sägä. Ha da zä ne aui guí hyät'ui ra dumbɛi ga hät'ä.

³⁹ —Da zä, bi 'yɛn ɛ.

Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Majuɛni, nu ran ɛnbi ga sägä guí säui a, ne nu a ra dumbɛi ga hät'ä ne aui guí hyät'ui a. ⁴⁰ Pe hinga gue'a man t'ɛdigä gam mangä to'o dan hyuhmbe bɛ ja ma mɛxa. Pegue gue'a Ojä di un ran t'ɛdi to'o xan zänni, bi 'yɛn a ra Jesús.

⁴¹ Nu'ɛ mi 'yø ɛ yá mixädiɛ 'be'a bi man ra Jacobo ne ra Xuua, bi mbädi bin cɛ ɛ.

⁴² Janangue'a nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ gätho 'de'mayoho yá xädi bɛya:

—Nu'ɛ i ja yá ts'ɛdi ua ja ra häi ɛmmɛ xɛn hɛi i ørpa ɛ to'o di manda ɛ, ne ɛmmɛ din 'yɛx'ɛ. ⁴³ Pe nu'ahɛ hinga ngubɛ gui 'yøthɛ. Pe hønt'a go to'o da nde din ja rán t'ɛdi xɛn ho, pegue jatho din 'yɛhɛ ngue gätho mi'da. ⁴⁴ Ne nu'ɛ 'bɛ a n'da ahɛ ngue i nde dim 'bet'o, pegue din 'yɛhɛ thoho ngue gätho mi'da. ⁴⁵ Tengu thohogä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ɛcä ngue dam hmugä, pe bá ɛcä ngue dan 'yɛhɛ thohogä, ne ga dä ma te gan yɛnba yá te yɛ ja'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a ra xädä i Bartimeo a

⁴⁶ Ne mi thopɛ ja ra hnini Jericó ra Jesús ne yá xädi, n'yohɛ xɛn ngu yɛ ja'i. Ne mi hupɛ nden'yu n'da ra xädä rá thuhu ra Bartimeo, rá ts'unt'ɛ ra Timeo. Mí äh ra mbeti a. ⁴⁷ Ne nu'ɛ mi 'yøde ngue gue'a ra Jesús ra mɛngu Nazaret ní mba bɛ, bi mba't'i, bi 'yɛmbi:

—Hague Jesús, rá m bom'beto i ra David, dami huɛgui, bi 'yɛna.

⁴⁸ Pe nu yɛ ja'i bi hɛcpi, bi xifi din hɛ. Pe nu'a ra xädä man'da nts'ɛdi mbafi:

—Rám bom'beto i ra David, dín ja a nin huɛcate nanguecä, bi 'yɛna.

⁴⁹ Nu ra Jesús bim 'bäh pɛya, bi zonhna ra xädä. Nu yɛ ja'i mí 'bejua bi xi a ra xädä:

—Dami ndants'i, gan johya, nguetho in zon'na i ra Jesús, bi 'yɛmp'ɛ.

⁵⁰ Bi tonts'a rá coto ra xädä bɛya, bi ndants'i ne bi mba bɛ mi 'bäh ra Jesús.

⁵¹ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—'Be'a guí nde ga øt'a i.

Ne nu ra xädä bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dí nde guí xoga ma dä.

⁵² Ne nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Ni mba, bi zä i nguetho gá 'yɛc'yɛigui, bi 'yɛna.

Ne 'bex bin zø yá dä ne 'bex bi dɛn bɛ ni mba ra Jesús.

11

Bi hyux ra buru a ra Jesús ne bi t'ɛspi

¹ Ne mi ts'ɛtho da zøm bɛ Jerusalén ra Jesús ne ɛ mín 'yohɛ. Bin 'yo bɛ hämbɛ ra hnini Betfagé ne ra hnini Betania, hɛrpa ja

ra nyuni Olivos. Ne nubaya bi mbehn'da yoho yá xädi ra Jesús.

² —Ni mbe ne njon ne bí ja ra hnini ne nu'bu gá sòmmi, gui tìmmi bu n'da ra buru nthat'i ngue njo'o to xí hyux'a n'dandi, ne gua xoc puya ne gua siui ua. ³ Ne nu'bu da t'xen'au: “Hanja ngubú guí øt'ui,” bu da t'xen'au, gui 'yɛnui: “Nu'a ra Hmu i honi ne xø ba si'be ua mahøn'a,” gui 'yɛnui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴ Ne bi mba buya, ne bi dìm bu a ra buru, nthat'i bu ja ra goxthi nguep i thoh ra 'yu. Ne bi xoc'bu buya.

⁵ Nu'bu mi 'bɛpɛ bi 'yɛn'bu:

—'Be'a guí øt'ui bu, hanja guí xocui ra buru.

⁶ Nu'bu yu xädi bi dat'bu ne bi xifi tengu xi xih ra Jesús.

—Dami sixui 'bu, bi t'ɛmp'bu yu xädi buya.

⁷ Bá ts'inba a ra buru a ra Jesús buya ne bi mbøh yá coto bu bá si ra buru, ngue bi gaxpi ne bi hyuxa ra Jesús buya. ⁸ Ne'bu yu ja'bi bi mbøh yám 'bexøts'e pahni bi ximba bu 'yu, ne nu'bu mi'da yu ja'bi bi xec yu paxi ne bi mbøcpa bu ja ra 'yu.

⁹ Nu'bu mi 'bet'o bu ní mba a ra Jesús, ne mi 'bejua, gätho í mba bu bi 'yɛn'bu:

—Majapi a bá penhd Oja, bi 'yɛn bu. ¹⁰ Din ts'ut'abi a tengu tho ma mbombøtahe ra David. Mixte rá ts'edi Oja, bi 'yɛm bu ní mba bu.

¹¹ Bi yu'bu bu Jerusalén ra Jesús buya. Ne bi yurpu ja ra danija, ne bi nu 'be'a gätho i t'ørpɛ ne bi bøm buya nguetho ya bin de. Bi mba bu ra hnini Betania ne bu 'de'mayoho yá xädi bi mbähä.

Ra Jesús him bi numanho ra za him mi zuh yá ndät'ä

¹² Nu'bu mi hyax buya bi bøm bu Betania ra Jesús, bi mbeng bu Jerusalén. Ne bin tumanthuhu bu 'yu a. ¹³ Ne mi hant'a n'da ra za ja yá paxi, bi mba da nu 'bu i zɛpɛ yá ndät'o. Pɛ nu'bu mi zøm bu, nte bi dìm bu, hønt'bu yá xi nguetho hinga gue'bu yu pa i zuh yá ndät'o, ne säti tho ja yá xi. ¹⁴ Nu ra Jesús buya bi 'yɛmp'a ra za:

—Njam'bu to da zi mahøn'a bu ni ndät'o, bi 'yɛmbi.

Ne bi 'yøh yá xädi a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi hyøn a thi bu yu mbä ne bu yu däi bu ja ra danija

¹⁵ Ne bi thopu Jerusalén ra Jesús ne yá xädi. Ne bi yurpu ja ra danija mahøn'a. Ne bi hyøn a thi gätho yu mbä ne bu däi mi 'bɛpɛ. Ne bi ndønba yá mexa yu pämbe ti ne yán thuts'i yu mbät'azbu. ¹⁶ Ne njon di japi da thopu nija 'bu i tu yá 'beni. ¹⁷ Ne bi 'yɛmp'bu yu ja'bi buya:

—Ha hinga nt'o't'i bu ja rá søcuə Oja ngue bi 'yɛna: “I thø a ma ngu nguepɛ da dāndegui gätho yu ja'bi 'bɛcuə ja ra ximhäi,” i xen Oja, bi 'yɛn a ra Jesús. Pɛ nu'abu, xcá 'yørpabu tengu 'bu rá hyädo nguepɛ nin yan bu yu bɛ, bi 'yɛmp'bu buya.

¹⁸ Bi 'yø bu yu xänbate nija ne bu ngurpa mbäja 'be'a xí man'a ra Jesús, ne i honi Hague dán zä da hyo, nguetho bin su 'bu mi nu gätho yu ja'bi madi hyonya thoho nangue a 'be'a bi xänba ra Jesús. ¹⁹ Nu'bu mín de bi bøm bu a ra Jesús bu ja ra dānihni Jerusalén ne yá xädi. Bi mbähä bu ra hnini Betania mahøn'a.

Bi 'yot'a ra za

²⁰ Nu'bu mi hyax buya bi thoh mahøn'a bu 'bä a ra za ngue mi xna xtán zip yán dät'o ra Jesús. Nu'bu mi nu'bu, ya xí 'yot'i gätho yá 'yu.

²¹ Nu ra Pedro buya bi bɛn a xí man ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, ne nunu ra za gá 'yɛmbi him man'dandi da ts'ip yán dät'o ne ya xø 'yot' ya, bi 'yɛn a ra Pedro.

²² Ne nu'bu mi dāh ra Jesús, bi 'yɛmp'bu:

—Dami 'yɛc'yɛihɛ ngue gätho da zä da 'yot' Oja a xən hɛi. ²³ Janangue'a nu'bu ya gá xihmbu n'da ra t'øhø da 'uegue din hyøzɛhɛ bu ja ra deja, din ja a gá mamhbü 'bu hingui yoho guim bɛmhbu, ne guí pāhmbu majuani gätho sä da 'yot' Oja a xən hɛi. ²⁴ Janangue'a dí xi ahɛ ngue nu'bu ja a guí äfɛ Oja, dami 'yɛc'yɛihɛ ngue dí 'da ahɛ a guí äfɛ ne din ja a buya. ²⁵ Ne nu'bu guí yāhɛ Oja him man guim bɛmhbu a bi 'yot'ahɛ ni mijä'ihɛ, gam punbahɛ ne'a Oja di pun'nahɛ buya. ²⁶ Nguetho nu'bu hin gadim punbahɛ ni mijä'ihɛ xinga gue'a ni Tahɛ bí 'bɛpɛ mahɛts'i di pun'nahɛ, bi 'yɛmp'bu yá xädi ra Jesús.

Ran t'änni nangue rán t'ɛdi ra Jesús

²⁷ Bi zøm bæ Jerusalén ra Jesús ne yá xädi, ne xø bi zøm bæ ja ra ðanija. Ne nu yu ngurpa mbäja bi zøm bæ mi 'bäh ra Jesús, n'yohu yu xänbate nija ne yu ðac'yei. ²⁸ Nu'u bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi 'da a ran t'ëdi gui 'yøt'a guí øt'e.

²⁹⁻³⁰ Ne nu ra Jesús 'bæ mi ðädi bi 'yëna:

—Necä ga än'nahæ to'o bi un rán t'ëdi ra Xuua Nxixya, Hague Oja uague yu ja'ithoho. Ne nu 'bæ gá xijæ, necä ga xi ahæ to'o bi 'dacä man t'ëdi bæya. ³¹ Nu'u bin 'yëmzexe u bæya:

—Xi'bæ ga xihmbæ ngue gue'a Oja bi un rán t'ëdi, ne da 'yënjæ: “Hanja hin gá 'yëc'yëihæ tha,” da 'yënjæ bæya. ³² Ne nu 'bæ ga emhbæ yu ja'i thoho bi un ran t'ëdi ra Xuua, pë hingui sä ga xihmbæ tengu a, bi 'yëñ u, nguetho gätho yu ja'i mi ëspa ra Xuua ne bi 'yëc'yëi ngue rá pøngahya Oja a. ³³ Ne nu 'bæ mi ðä u yu xänbate nija ne u gätho min 'yohæ,

—Hin dí pähmbe, bi 'yëntho u.

Nu ra Jesús bi 'yëmp'u:

—Xinga guecä ga xi ahæ to'o bi 'dacä man t'ëdi, bi 'yëñ'a.

12

Rán t'uti yän ts'ombefi

¹ Nu ra Jesús 'bex bi ðæ'mi bi xi a n'da ran t'uti ne bi 'yëmp'u:

—Nu n'da ran 'yohæ bi 'yøt'a n'da ra nuandät'o, ne bi føt'e ne bi 'ya'ma n'da ra hyähäi guerpæ da 'yøt'a n'da ran the'ma guindät'o, ne bi hyø a n'da ra jado xæn hëts'i da ndex u da nu rá häi.

Ne bi hmit'u yu mbefi a rá häi ngue dim pëpæ, ne bi mba n'danni a ran 'yohæ. ² Nu 'bæ bi zøn ra pa din ja u yän dät'o, bá pëhna n'da rá 'yëhe ba tu a xí mamhbæ di unni. ³ Pë nu 'u yu mbefi bi bent'a ra 'yëhe, ne bi mbë'mi ne bi mbenthoho bæya ne nte bi unni. ⁴ Nu rá mbeti ra nuandät'ä bá pëhn man'da rá 'yëhe bæya. Pë ne'a bi mba ma bat'a do a, ne bi mba ma unba rá ya, ne bi zantho, ne xø bi mbenthoho bæya. ⁵ Ne bá pëhn man'da, ne xø bá tho a. Ne xæn ngu mi'da bí 'bëhni. Nu'u da bi unba thoho ne nu mi'da bi hyo.

⁶ Mi 'bæ a n'da rá ts'unt'u a rá mbeti ra nuandät'o ne emme di huëc'a. “Nu yu mbefi masque da numansu ma ts'unt'u,” bi 'yëñse, ne bá pëñ'na bæya. ⁷ Pë nu u yu mbefi 'bæ mi

nurpa a rá ts'unt'u, bin 'yëmzexe u: “Nuna, guehna da gohmi ra häi 'bæ bi du rá ta. Mbähä ga hohæ ne nubæya ma mbeti zëhehæ ra nuandät'o,” bin 'yëmzexe u. ⁸ Ne bi bent'i ne bi hyo ne bi 'yëm bæ ma'ueni bæ ja ra nuandät'o, bi 'yëñ'a ra Jesús 'bæ mi man a ran t'uti.

⁹—Nuya guim bæmhæ 'be'a da 'yøt'a rá mbeti ra nuandät'o, bi 'yëmp'u. Guehma ba ëse ne da hyo u xí hmit'a rá nuandät'o ne di un ra nuandät'o u mi'da, bi 'yëñ a ra Jesús. ¹⁰ Ha hin gán xähmbæ rá t'ohni Oja ngue i ëna:

Nu'a ra do bi bant'u yu gädo,

gue'a man'da mahyoni tengutho bæ ná thon yu guangu.

¹¹ Gue'a bi zänd Oja,

hanja gní hyonya thohohæ,

ëm bæ rá m hman Oja, bi 'yëñ a ra Jesús.

¹² Nu yu ngurba mbäja ne'u min 'yohæ, bi nde da bent'a ra Jesús nguetho bi bædi ngue go yän t'uti u nangue a bi man ra Jesús, pëgue bi zutho din cue yu ja'i, janangue him bi bent'i. Bi mbatho u bæya.

Ran t'änni nangue ra renta im man ra ts'ut'abi Roma

¹³ Ne bi 'bënpæ 'bäh ra Jesús u mi'da yu fariseo ne u 'da ma ngurpihe mi ten'na ra ts'ut'abi Herodes. Bi 'bëhni ngue da 'yän'na n'da ran t'änni ne nu 'bæ hinga gue a da ma, 'bex gue di yäpi. ¹⁴ Nu 'bæ mi zøm bæ bi 'yëñ u:

—Xänbate i, dí pähmbe gätho majuañi guím ma ne njon guí su, nguetho hin guí ørpa masu a man yu ja'i ne guí xänba a majuañi rá m hman Oja u yu ja'i. Dín nde gui xije, ha din theui yän t'ëdi Oja 'bæ dí øthæ ngue dí juthæ ra renta im man ra ts'ut'abi bæ Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na. Ha xæn ho 'bæ ga thoqui ga juthæ uague hin'na, bi 'yëñ u. ¹⁵ Pë nu'a ra Jesús mi pädi høntho i nde da ðinbi 'be'a dí yäp'a, janangue a bi 'yëmp'u:

—Hanja gní 'yängahæ, xi'a ni mbeti gní juthæ ra renta im man ra ts'ut'abi, gan nugä.

¹⁶ Ne bi un bæya.

—To'o rá pøte ne rá thuhu i cuat na ra mbeti, bi 'yëñ a ra Jesús.

Ne nu'u bi 'yëñ u:

—Rá pøte ne rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

¹⁷ Mí dāh ra Jesús ne bi 'yēmp'ɛ:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbeti Ojā gui un'na Ojā a, bi 'yēmp'ɛ.

Ne nu'ɛ bi hyonya thoho nanguie a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni nanguie ɛ da dāmbɛni

¹⁸ Ne bá ɛ ɛ 'da yɛ saduceo bɛya ngue mi ɛn ɛ njo'o to da dāmbɛni. Ne bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yēmbi:

¹⁹ —Xänbate i, nu'a n'da ran t'ɛdi bi man'a ra Moisés i ɛna, ngue nu'bɛ da du n'da ran 'yohɛ ne njo'o rá t'ɛhni 'bɛ bi du, ne nu'a rán 'yohɛ zɛhɛ da zinba a rá xisu a rán 'yohɛ bi du. Ne nu'a rá t'ɛhni dim 'bɛi da t'ɛmbi rá t'ɛhni a xí du. ²⁰ Ne mi 'bɛ i yoto yɛn 'yohɛ i din 'yohɛ zɛhɛ ɛ. Ne nu'a ra 'bet'o n'yohɛ bi zin'a n'da ra xisu, ne nu'bɛ mi du njo'o yú t'ɛhni. ²¹ Jananguie'a nu a rán 'yohɛ a bi du bi zin a ra xisu mahø'n'a. Ne'a bi du a, ne xinga gue a bim 'bɛh yú t'ɛhni a. Ne ná hyu ngutho. ²² Ne gätho ɛ yoto ma 'yohɛ ne 'dat'a ra xisu bi zini, ne xinga n'da mí'm 'bɛh yú t'ɛhni 'bɛ bi du ɛ. Ne nzeɣui neɛɛ ra xisu bi du. ²³ Nuya dami xije nu'bɛ majuaɣni da dāmbɛni yɛ jã'i, nda'a nin 'yohɛ dim 'bɛhmi ra xisu, nguetho gätho yoto bim 'bɛhmi, bi 'yɛn ɛ yɛ saduceo. ²⁴ Mí dāh ra Jesús ne bi 'yēmp'ɛ:

—Nu'ahɛ 'dan'yo thoho guí mamhbɛ nguetho hin guím bɛmhɛ 'bɛ'a mam bɛ ja rá t'ohni Ojā xín rá ts'edi Ojā guí pãhmbɛ. ²⁵ Nu'bɛ bi dāmbɛni ɛ xɛn du him man ja ran sini bɛ pɛgue dim 'bɛtho yɛ jã'i tengu yám 'bɛhni Ojā 'bɛpɛ mahɛts'i. ²⁶ Ne nu'a ram hma ngue da dāmbɛni ɛ xɛn du, majuaɣni a ne guin nuhɛ bɛ ja rá m hman Ojā ngue nu'bɛ min yãui Ojā ra Moisés bɛ ja ra t'ɛza bi 'yēmbi: “Nugä drá Ojägä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob ngue nim bombøtahɛ, i ɛc'yɛigui,” bi 'yɛn Ojā. ²⁷ Ngubɛ bi ma nguetho guexta'a i 'bɛh yú mbɛi ɛ. Pɛ hin guím bɛmhɛ, nguetho 'dan'yo thoho guí mamhbɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Rán t'ɛdi Ojā man'da ja ts'editho

²⁸ Nu'bɛ min yãhɛ yɛ saduceo ra Jesús, mi 'bɛpɛ n'da ra xänbate nijã bi 'yøde 'bɛ'a bi man ra Jesús ne bi bãdi ngue xɛn ho a bi ma. Jananguie'a bi 'yänni:

—Nda'a rán t'ɛdi Ojā ngue man'da ja ts'editho ga øthɛ, bi 'yɛn'a.

²⁹⁻³⁰ Bi dã'a ra Jesús:

—Nu'a rán t'ɛdi Ojā man'da jats'editho ga øthɛ, gue'a ran t'ɛdi ngue i ɛna: “Dami 'yøhmbɛ gyá jã'i israelhɛ, nu'a Ojā ra Hmu, n'datho a. Ne guim bɛmhɛ a nanguie gätho ni mbɛihɛ, ne gätho ni tehɛ, ne gätho nin 'yomfɛnihɛ, ne gätho ni ts'edihɛ,” i ɛn rá t'ohni Ojā. Pɛ guehna ran t'ɛdi man'da ja ts'edi tho ga øthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³¹ Ne 'da'angutho ui ná yoho ran t'ɛdi ga øthɛ i ɛna: “Gui huɛc ni mijã'ihɛ tengu bɛ gnin huɛc zɛhɛhɛ,” i ɛn rá t'ohni Ojā. Guehya yɛn t'ɛdi man'da ja ts'editho ga øthɛ xinda gue ɛ mi'da, bi 'yɛn a ra Jesús.

³² Ne nu'a ra xänbate nijã, bi 'yɛm bɛya:

—Xänbate i, majuaɣni xɛn ho guím ma, ngue hønt'a n'da Ojā i 'bɛi ne njo'o man'da tengu a. Ne ja ts'edi tho da bɛn Ojā n'da ngue gätho rá mbɛi, ne gätho rá te, ne gätho rán 'yomfɛni, ne gätho rá ts'edi, ³³ ne di huɛc rá mijã'iuu tengu bɛ nin huɛczɛhɛ n'da. Man'da ja ts'editho da 'yøt'a n'da ɛ xinda gue ɛ gätho yɛ 'bøts'e ne yɛn t'unni dí mbøspa Ojā n'da, bi 'yɛn a ra xänbate nijã.

³⁴ Ne nu ra Jesús 'bɛ mí 'yø a bi man ra xänbate nijã bi bãdi ngue n'dat'a Ojā im bɛni jananguie a bi 'yēmbi:

—Nu'i ts'ɛtho di 'bɛ i ngue da zã gui cãrpɛ di manda rá ts'edi Ojā, bi 'yēmp'a.

Ne nubɛya njom man'da bi zãpi da 'yän mi'da yɛn t'änni.

To'o gue rá Ts'ant'ɛ a ra Cristo

³⁵⁻³⁶ Ne mí xänba yɛ jã'i a ra Jesús bɛ ja ra dãnija, ne bi 'yēmp'ɛ:

—Hanja ɛn ɛ yɛ xänbate nijã ngue nu ra Cristo rá m bom'beto ra David a, ne xim mi ɛmbi rá Hmu 'bɛ hin ním 'bɛi, nguetho mi ɛn'a ra David:

Nu'a Ojā bi 'yēmp'a ma Hmu:

“Dat'ua ga huhmi ga conhui ma ts'edi gue'bɛ go dá tapã nin sɛihɛ ua ja ra ximhäi ne gui manda ɛ bɛya,” bi t'ɛmp'a ma Hmu, bi 'yɛn a ra David 'bɛ mí bɛnba rá Hogandãhi Ojā nanguie 'bɛ'a da

'yøt' ra Cristo. ³⁷ Guesε ra David bi 'yεmbi rá Hmu a ra Cristo. Hague nja pε nε rám bom'βeto a, bi 'yεn a ra Jesús.

Pε nu yu ja'i, bi 'yømanho gätho a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a i øt'u yu xänbate nija

³⁸ Nε bi thoqui bi xänba yu ja'i a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Gam fähmbu nangue a i xi ahu yu xänbate nija, nguetho hønt'a ran 'yεts'i i øt'u nε di ho da hye yu pahni xu mba guepu i 'yo, nε di ho da mba ma zεngua bu ja yu tai, ³⁹ nε di ho da hyux bu ja yun thuts'i xun ho bu ja yu nija, nε di ho yu mbadi din sihme bu ja yun sihme u, ⁴⁰ nε i hapsi 'be'a gätho bi ts'ocpa u yu xisu xøn du yu ndø, nε sä nya'a thofo in yahu Oja ngue i nde da t'εmbi xun ho tho yu mbai. Man'da xun ngu ran unbi da nu ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'unni man'da di muui bu na nu Oja

⁴¹ Nε mi hupu ra Jesús bu mi ja ra huada guepu i pa njät'i ra mbeti rán t'unni Oja. Nε in nu bu i cät' ra mbeti u yu ja'i bu ja ra huada. Nε bi nu xun ngu yu membeti bi thopu ngue xun ngu ra mbeti bi gärpu ja ra huada n'da ngu n'da u. ⁴² Nε bi zøm bu n'da ra hyoya xisu xi du rá ndø, nε bi gät'i yocentavo thofo. ⁴³ Nε nu'bu mi nu a bi 'yøt'a ra xisu buya nε bi 'yεmp'u:

—Majuani dí xi ahu nuna zu hyoya xisu man'da xun ngu di muui a bi gärpu ja ra huada xinda gue'u gätho mi'da. ⁴⁴ Nguetho gätho u mi'da bi gät'a i pongui, pε nuna ra xisu madague i hyoya na, pε bi gät'i gätho mi pε'ts'i, bi 'yεmp'u yu xädi a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi ma ngue da mba nso't'i ra danija

¹ Nu'bu mi bøm bu ja ra danija ra Jesús nε yu xädi, nu'a n'da bi 'yεn'a:

—Xänbate i, hyandi ts'u nu ra nija, εmme xu ndoho yu do n'yohu nε εmme mahotho.

² Mi dah ra Jesús nε bi 'yεmp'u:

—Guin nuhu ngue mahotho nε εmme ndoho yu do, pegue da zøn ra pa da so't'i, bi 'yεmp'u.

Yu hεpya ngue rán zεgui

³ Nε nu'bu mi zøm bu ja ra nyuni Olivos, bi hyupu ra Jesús, hε't ra danija. Nε hønt'u yu xädi mi 'buhmbu bu. Nε nubuya ra Pedro nε ra Jacobo nε ra Xuua nε ra Andrés:

⁴ —Nda'a ní pa da mba nso't'i ra nija gá xije, bi 'yεn u. Nda'a ni hεpya da hnu 'bu din ja a guím ma, t'εmp'a ra Jesús.

⁵ Mi dah a ra Jesús nε bi 'yεmp'u:

—Gam fähmbu njon da hyä ahu, ⁶ nguetho xun ngu ba εhe ngue sä da 'yεna: “Nugä, guecä drá Cristogä,” da 'yεn'u. Nε xun ngu u da hyät'i.

⁷ Nε nu'bu gui 'yøhmbu yu sai nε'bu da hma ngue din ja yu sai, o guin suhu nguetho jatho din ja u. Pε nu'bu din ja u xinga gue'bu ran zεgui 'bu. ⁸ Nguetho nu yu ja'i bu 'da yu häi din sahmi yu mija'ihu. Nε nu 'da yu ts'ut'abi din sahmbu yu mits'ut'abihu, nε din ja yu 'yanhäi, nε xun ngu yu njidi din ja ra thuhu nε yun 'yo'ts'i. Nε guehya yu mbadi yun unbi ya, bi 'yεmp'u.

⁹ Nε xø bi 'yεn'a:

—Nε gam fähmbu njon di 'uec'ahu bu ja rá 'yu Oja, nguetho da mba ma dä ahu bu ja ran juanbate, nepu ja yu nija ma mijudíohu da 'bep'ahu, nε nangue gui εc'yεigahu da ts'on'nahu bu 'buh yu ts'ut'abi, nepu 'buh yu dats'ut'abi ngue da ts'εp'ahu. Nε xun ho 'bu din jabu nε gue'a dí zä gui xihmbu mam hmangä u. ¹⁰ Pε m'bet'o thofo da mba nsifi gätho yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi ran ho ma'da'yo dí pø u. ¹¹ Nε nu'bu da zix ahu di dä ahu bu 'buh ra ts'ut'abi, pε him 'be gui hyonsehu 'be'a gui mamhu 'bu da mba ma juan'ni ahu, nguetho nu'bu bi zøn ra ora da t'an'nahu, hønt'a rá Hogandahi Oja da zä di bεn'nahu 'be'a gui mamhu. ¹² Nε nu n'da ran 'yohu di manda da tho rán 'yohu, nε nu'a rá ta di manda da tho rá ts'unt'u. Nε da ndants'u yu ts'unt'u din tunhdu u yu ta nε yu mbe nε di manda da tho rá ta nε rá mbe 'da yu ts'unt'u. ¹³ Nε gätho yu ja'i da zan ahu nangue a gui εc'yεigahu. Nε nu'bu to'o gätho da hyät yun unbi gue'bu go rán zεgui, gue u dim pø u, bi 'yεmp'u.

¹⁴ Nε bi thoqui bi xi u:

—Ba ε a n'da ra ts'edi xun ts'o ngue di ts'oni gätho. Ngubu bi man ra Daniel gue rá pøngahya Oja. Nε nu'bu gá nuhu dim 'bäpu guepu hin rán säui dim 'bäi, dami 'dahmbu

gyá manguh_u b_u Judea, gui mbähä b_u ja y_u t'øhø guin 'yámhb_u b_u. Nu a to'o da nu ra sòcuä i ja ua, da 'yɛ't'ambäi na. ¹⁵ Nɛ nu'b_u bin ja a, to'o i 'bäp_u goxthi hin da yäp_u mbo rá ngu, hin da bɛni ja 'bɛ'a 'bɛ da hyäts'i, 'bex gue da 'dagui. ¹⁶ Nɛ nu'a to'o 'bäp_u ja yá huähi hin da mbeng b_u ja yá ngu ngue ba cä yá coto, 'bex gue da 'datho b_u. ¹⁷ Huɛcate u y_u xisu in hət'uhni nɛ u 'b_uh yá 'uere y_u pa u. ¹⁸ 'Yäf_u rá mate Ojä ngue hin din ja ah_u ran 'dagui 'b_u y_u pa x_un sɛ xøhma hin da zä gui 'dahmb_u. ¹⁹ Nɛ nu'u y_u pa u, din ja x_un ngu y_un ɛnbi hin jam'b_u n'dandj xøn ja gue'b_u go rá mbädi ra ximhäi. Nɛ nu'b_u ya bin ja, him man'dandj din ja y_un ɛnbi tengu u. ²⁰ Pɛ nangue u yá 'yɛc'yɛi, Ojä di japi hingui ngu y_u pa din ja y_un ɛnbi, nu'b_u hin'na njon xtam bongui, bi 'yɛn a ra Jesús.

²¹ Nɛ bi thoqui bi ma, bi 'yɛna:

—Nɛ nu'b_u da si ah_u: “Dami hyanth_u, 'b_ucuä ra Cristo ya, rá Thahni Ojä,” da t'ɛn ah_u. O gue da t'ɛn'ah_u: “Ba nuh_u 'b_up_u ra Cristo ya, rá Thahni Ojä,” da t'ɛn ah_u, pɛ o guí ɛc'yɛih_u. ²² Nguetho x_un ngu dim 'b_u u y_u hyäte Cristo nɛ y_u hyäte pøngahyä da 'yøt'y_u hyonya nt'øt'e nguetho i nde da hyät y_u 'yɛc'yɛi gue bi huanh Oja, 'b_u da zä da hyät'u. ²³ Pɛ nde'b_u gam fäseh_u nguetho ya dá xi ah_u 'bɛ'a gätho din ja m'bejua, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu'a din ja 'b_u bi zøcuä mahøn'a ra Jesús

²⁴ Nɛ xø bi 'yɛmp'u yá xädi a ra Jesús:

—Nɛ nu'b_u ya bi guah y_un ɛnbi, nu a ra hyadi di 'beh rá ts'ɛdi nɛ ra zäna him man ja rán nɛqui. ²⁵ Nɛ nu y_u sø da dägui. Nɛ gätho mi'da di 'beh yá ts'ɛdi u gä bí ja b_u mahɛts'i, di 'yäni. ²⁶ Nɛ nubäya da hnugui ba ɛcä ua ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba ogä b_u ja y_u güi, dan 'yo'be x_un ngu ma ts'ɛdi nɛ dam mixte x_un ho. ²⁷ Ga pɛn'd_u yám 'behni Ojä mahɛts'i b_uya, di pɛt'u gätho xtä huahni guecuä gätho na ng_uni ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nuya da zä gui pämb_u 'bɛ'a gue nin t'uti i ut'ah_u 'da y_u za. Nu'b_u bi bøx yá 'dogui u yá 'yɛ guí pämb_u mi ts'utho din ja ra hyethe b_uya. ²⁹ Ngutho 'b_u ya bin ja gätho u dá xi ah_u, gui pämb_u ngue mi ts'utho ba pengä ua mahøn'a b_uya, bi 'yɛna.

³⁰ Majuäni dí xi ah_u di 'batho ua 'da ah_u 'b_u bi mbädi din ja a dí xi ah_u. ³¹ Mahɛts'i da guadi, nɛcuä ja ra häi, pɛ nu'a mam hmangä hin jam'b_u da gua a.

³² Pɛ nu'a ra pa a, njongui pädi 'bɛ'a ní ora din ja a dí m mangä, xinga gue u yám 'behni Ojä 'b_up_u mahɛts'i, xinga guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi dí pädi. Hønt'a Ojä ma Ta i pädi, bi 'yɛn a ra Jesús.

³³ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Thocpa thoho gan nuhmb_u tengu'b_u hin gui tonspah_u ra t'äha. Nɛ xinga n'da zi ora gui pumbɛnih_u Ojä nɛ thocpa thoho gan yäh_u a, nguetho hin guí pämb_u nda'a ni pa ba pengä mahøn'a. ³⁴ Tengu n'da ran 'yoh_u bi mba yatho bi zoh rá ngu, bi un yán t'ɛdi yá 'yɛhɛ ngue di jamansu b_u, n'da ngu n'da bi xi a da 'yøt'e. Nɛ bi xi a ra mbängoxthi ngue hin di tonspa ra t'äha. ³⁵ Nɛ ngutho dí xi ah_u, dami tømhb_u tengu 'b_u gan äthäh_u nguetho hin guí pämb_u 'bɛ'a ní pa ba pengä ua, o gue'b_u bin de, o gue'b_u made ra xui, o gue'b_u bi mbah y_u øni, o gue'b_u bi hyats'i. ³⁶ Nguetho hin guí pämb_u nda'a ni ora ba ɛcä, xi'b_u ba ɛcä nɛ ga tñ ah_u b_u gdi ämb_u. ³⁷ Nɛ nu'a dí xi ah_u, ngutho dí xicä gätho mi'da: “Dami tømhb_u,” bi 'yɛmp'u yá xädi a ra Jesús.

14

Yá ngärbi y_u judío i nde 'bex gue da bent'a ra Jesús

¹ Nɛ man yopa da dät ra pa 'b_u mi bɛn a xí 'yøt' ma mbombøtahe b_u Egipto dy_u judíohe. Nu y_u ngärpa mbäjä b_uya nɛ y_u xänbate nijä bi bɛni 'bɛ'a ni fehni da xi a ra Jesús guerp_u da zä da bent'i ngue da hyo. ² Nɛ bin 'yɛmzɛhɛ u:

—Hinga gue a ra pa ra dämpeti gam benth_u nɛ xøhma din cuɛ y_u ja'i, bi 'yɛn u.

N'da ra xisu bi naspa ra 'yɛthi rá yq ra Jesús

³ Nɛ mi 'b_up_u ra Jesús b_u ja rá ngu ra Simón b_u ja ra hnini Betania. Gue'a ra Simón mi hɛmb ra t'axca'ya 'b_u mam 'bet'o. Nɛ nu'b_u mi sihmɛ b_u ra Jesús bi zøp_u n'da ra xisu i tu n'da ra xito nt'øt'e ngue ra do'yaxi, mi po ra 'yɛthi ɛmmɛ y_uman'u a, nɛ x_un ngu di muui a. Bi xɛcpa rá nde b_uya nɛ

bi naspa rá ya ra Jesús. ⁴ Nu'ua 'da mí 'bapua, bin cue u baya ne bi 'yɛn u:

—Hanja bim 'betho ra 'yɛthi ne xam hmadi di muui. ⁵ Mi sä xtá 'bã xtin t'un ya hyoya a hyu ciento rá muui a ra 'yɛthi, bi 'yɛn u.

Ne bi numan'ua ra xisu u. ⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ua:

—Hanja guín jah u bu, o guidi pahmbu ra xisu nguetho xun ho bi 'yørcä na. ⁷ Nu'ahu thocpa thoho gam 'buhmbu ya hyoya ne hont'a go ma pa da zä gui fäxhu u. Pe nugä hinga thocpa thoho dam 'buhmbu. ⁸ Bi 'yørcä ra xisu a mi sä da 'yøt'e, bi hoga ma ngøc'yɛi ngue da t'ägä bu ja ran 'yägüi. ⁹ Majuani dí xi ah u gue hønbu go hapu da hman ran ho ma'da'yo gätho na ndoho ra ximhäi, nehna bi 'yørcä ra xisu da hman na, 'dahma ne'a da fɛn a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Judas im ma di dä a ra Jesús

¹⁰ Nu'a ra Judas Iscariote baya, ngue'a n'da yú xädi ra Jesús, bi mba bu 'buh ya ngarpa mbäjä bi xifi di dáp'a ra Jesús. ¹¹ Ne bi hyu yú mbui u ya ngarpa mbäjä ne bi xifi di un ra mbeti. Ne bi mbenc'a ra Judas baya mi honi jam'bu di dä a ra Jesús.

Bin sihmeu ra Hmu u yú xädi

¹² Nu rá mbädi ra pa ra dämpeti ngue ran dābaxjua i ts'i ra thuhme hin'yu rá ixi, ne i ho ra t'ude'yo. Ne nu yú xädi ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Hapu guí ndeje ga hoje ran ts'ihme ra mbaxjua ga sihu, bi 'yɛn u.

¹³ Ne nubaya bi xi u yoho yú xädi:

—Ni mbe bu ja ra dāhnihi Jerusalén, ne nu'bu gá nuui bu n'da ran 'yohu i tu n'daxaro ra dehe gui tɛnui bu da zøni. ¹⁴ Ne nu'bu gá sømhbü gui 'yɛnui a ra mɛngu bu: “Nu'a ra Hmu bá pɛngähe ngue ga än'nahe hapu i ja a ra cuarto ngue ga sihe ran ts'ihme ra mbaxjua,” gui 'yɛnui. ¹⁵ Ne nu'a baya da 'yut'au i n'da ra cuarto i ja bu magats'i xun ndoho ne mahoqui. Guepu ja gui hocui bu a ran sihme ga sihu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁶ Bi mba yú xädi baya ne bi zøm bu ja ra dāhnihi Jerusalén ne bi dīm bu gätho 'be'a xi sifi. Gätho bi hocpu 'be'a da zi bu 'bu bin de, ne bi mbeng bu 'buh ra Jesús baya. ¹⁷ Nu'bu min de ts'ua, bi mbähä ra Jesús 'de'mayoho

yú xädi baya. ¹⁸ Gätho bin sihme u. Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ua:

—Majuani dí xi ah u, dí sihmehu ua n'da gue di dägä, bi 'yɛmp'ua.

¹⁹ Nu yú xädi baya bi du yú mbui, n'da ngu n'da bi 'yänni:

—Ha guecä, bi 'yɛn'ua.

²⁰ Ne nu'a ra Jesús bi dät'ua:

—Go gue'a n'da gue gue'ahu guí 'de'mayoho ah u gue dí comh ma mbohi'be.

²¹ Majuani nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tugä tengu nt'o't'i nanguecä. Pe í huɛhi maha a ran 'yohu ngue di dägä. Man'da xun ho 'bu hin xtim 'bu a, bi 'yɛn a ra Jesús.

²² Gätho na sihme u bi hyac man'da ra hme ra Jesús, bi un ra jamadi Ojä, bi xeni ne bi darpa yú xädi baya.

—Dami sihu na. Guehna nam bøn'a ma ngøc'yɛigä na, bi 'yɛmp'ua.

²³ Ne bi dec'a ra vaso mi po a nzai mi si u. Bi un ra jamadi Ojä ne bi un'du baya, bi zi n'da ngu n'da u.

²⁴ —Guehna tengu 'bu ma jigä na, i øt' ra 'da'yo nhogui, dim fäni dí yanba yú te ya ja'i 'bucua ja ra ximhäi. ²⁵ Majuani dí xi ah u, hin ga si man'da ra gui uva ja gue'bu bi zøn ra pa ga si ma'da'yo bu di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yɛn a ra Jesús.

Jesús bi badi gue a ra Pedro da gøn'a

²⁶ Ne bin tu a n'da rá thuhu Ojä u baya. Bi bøm bu mi sihme u ne bi mba bu ja ra nyuni Olivos. ²⁷ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ua yú xädi:

—Nu'ahu dí paçä ngue gui 'dahmbu, gui sogahu nán xui ya, tengu nt'o't'i bu ja rám hman Ojä i ɛna: “Ga ho ra mbände'yo ne din 'uɛxt'ua yú de'yo,” i ɛm bu ja rá t'ohni, bi 'yɛna. ²⁸ Pe nu'bu dá thambɛnigä dan tĩmhbu bu Galilea, bi 'yɛmp'ua yú xädi a ra Jesús.

²⁹ Nu'a ra Pedro bi 'yɛn'a:

—Madague a gätho da 'dah ya 'da, pe nugä hin ga soc'i'i.

³⁰ Nu ra Jesús bi dā'a baya:

—Haha, dí pacä 'be'a gui 'yøt'a ra xui jabaya, ná hyundj xqui cøngä 'bu bi mbah ná yondj ra øni, bi 'yɛn a.

³¹ Pe nu'a ra Pedro man'da nts'edi bi 'yɛn'a:

—Nugä hin ga cøn'a i madague'bu 'darpu ga tuui, bi 'yɛmbi.

Nε 'da'angu bi ma gätho ɯ mi'da yú xädi bɯya.

Ra Jesús i tu rá mbɯi ne gue'a ra ora da nu yɯn ɯnbi a

³² Nε bi yɯrɯ ja ra nuɔðoni Getsemaní guerɯ ja ra nyuni Olivos. Nu ra Jesús bɯya bi 'yɛmp'ɯ yú xädi:

—Hyuhmbɯ ua gätho ahɯ, 'bε dán yägä'be Ojɔ ua nan jongua ts'ɯ, bi 'yɛn'a.

³³ Nε nubɯya bi zixa ra Pedro, ne ra Jacobo, ne ra Xuua. Nε nu ra Jesús ɛmmε bi hyundumbɯi ne bin su. ³⁴ Nε bi 'yɛmp'ɯ:

—ɛmmε tu ma mbɯi, ɛna da hyog ra dumbɯi. Gui cohmbɯ ua ne gan äthɔhɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

³⁵ Nε bi mba bɯ njom bɯ ts'ɯ. Bin danyahmu bɯ ja ra häi bin yɔui Ojɔ, gue'bɯ da zä hin da nu ran ɯnbi a da nu. ³⁶ Nε bi 'yɛna:

—Ma Ta i, hin te guí hɛmbi, gätho da zä gui 'yøt'e. Dami 'uegä a ran ɯnbi. Pε hin dín nde gue gue'a ma pähä zεhε ga øt'ä pε gue'a go guí nde da t'øt'e, bi 'yɛna.

³⁷ Nε bi mbeng bɯ xi go ɯ hyu ne bi 'yɛmp'a ra Pedro:

—Hague grá Simón, ha guí ɔha. Ha hin-gui sä xquin äthɔ n'da ora. ³⁸ Damin äthɔhɯ ne gui 'yäfɯ Ojɔ ngue gui ɛrbahɯ 'bε'a di bεn'nahɯ ra zïthu. Nu rá mbɯi n'da ja ra pähä nangu ran ho, pε nu rá ngøc'yεi n'da xɯn güent'i a, bi 'yɛn a ra Jesús.

³⁹ Nε bi mbeng mahøn'a ra Jesús bin yɔui Ojɔ ne guexta'a bi xifi. ⁴⁰ Nε nubɯya bi mbeng bɯ bá co ɯ hyu ne bi dïm bɯ i ɔha nguetho ɛmmε mí ndet'ɔha ɯ. Janangue nu'bɯ mi zo ɯ hingui pɔdi 'bε'a dí dɔ ɯ. ⁴¹ Ná hyundj bán yɔui Ojɔ, 'bɯ mam bá pengbɯ bá co ɯ hyu, ne bi 'yɛmp'ɯ:

—Ahmahɯ ya, damin säyahɯ ya, bi 'yɛn'a. Nuya bi zøn ra ora ngue da mba ma dägä bɯ 'bɯh yɯ ts'om'bäi, nugä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi. ⁴² Dami ndanshɯ, ga mbähä dan c'athɯ a di dägä, ya häntua, bi 'yɛmp'ɯ yú xädi a ra Jesús.

Ra Jesús bi bent'ɯ yún sɯihɯ

⁴³ Gätho ná yɔhɯ yú xädi 'bex bi zøm bɯ ra Judas, gue'a n'da rá xädi. Nε xɯn ngu yɯ jɔ'i bi zix'a, mi hɔ yú juai ne yɯ ts'at'εgui. Nε gue'ɯ yúm 'bɛhni yɯ ngurpa mbäjä ne

yɯ xänbate nijɔ ne yɯ dɔc'yεi. ⁴⁴ Nε nu'a ra Judas ya xí xí ɯ: “Nu'a ga sɯspa rá 'yogu gue a ra Jesús a, 'bex guim benthɯ bɯya ne gui sixhɯ, ne hin gui thøhmbɯ,” xi 'yɛmp'ɯ min 'yohɯ. ⁴⁵ Janangue a nu'bɯ mi zøpɯ mi 'bäh ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, bi 'yɛmbi.

Nε bi zɯspa rá 'yogu. ⁴⁶ 'Bex bi bent pɯya. ⁴⁷ Nε 'bex bi c'o'ts' rá juai a n'da min 'yohɯ ra Jesús ne bi zεcpa rá zagu rá 'yɛhε ra dɔmbäjä. ⁴⁸ Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ bi bent'i:

—Ha guí ɛmhɯ drá bεgä ngue guá hɔhɯ ni juaihɯ ne ni zahɯ ngue gui bentcahɯ. ⁴⁹ Gätho yɯ pa däm 'bɯhmbɯ, dá xän'nahɯ bɯ ja ra dɔnija ne hin gá bentcahɯ bɯ. Pε ja xi jabɯ thoho, ngue din ja a nt'o't'i bɯ ja räm hman Ojɔ ngue mi hma din ja, bi t'ɛmp'ɯ yúm 'bɛhni yɯ mbäjä.

⁵⁰ Pε nu'ɯ yú xädi bɯya gätho bi 'dagui, bi zøpɯ a ra Jesús.

Ra ts'ɯnt'ɯ ngue bi 'dagui

⁵¹ Hønt'a n'da ra ts'ɯnt'ɯ bi dɛn'na 'bɯ mi ts'ix a ra Jesús, dim pät'a ra the'bøt't'e, ne mí ɛn ɯ nε'a xtám bent'a. ⁵² Pε nu'a hønt'a ra the'bøt't'e bi bentpa a, ne bi 'dah pɯya ne bin 'yo mánxi bɯ ní mba.

Ra Jesús bi mba ma dä bɯ 'bɯh yɯ mbäjä

⁵³ Nu'bɯ mi mba ma dä bɯ 'bɯh ra dɔmbäjä, bim pɛti ɯ ma ngurbihe ngue yɯ ngurpambäjä ne yɯ dɔc'yεi ne yɯ xänbate nijɔ. ⁵⁴ Nε nu ra Pedro bin tet'i, i 'bejua thoho bɯ ni mba, gue'bɯ go mi zøm bɯ mbo rá mbä't'i rá ngu ra dɔmbäjä, ne bi hyuhmbɯ bɯ ɯ yɯ asmayo nijɔ, bin tɔspihɯ ɯ. ⁵⁵ Nu yɯ ngurba mbäjä ne gätho ɯ mi'da i øt' ran juɔnbate, mi honi to'o da ma xɯn ho 'bεpɯ dí yɔp'a ra Jesús ngue da hyo, ne madague'a xɯn ngu ɯ bin yɔ pε xinga n'da ɯ bi ma njuɔntho. ⁵⁶ Xɯn ngu bi man yɯ fehni pε him bin tïn yúm hma. ⁵⁷ Xø bi ndants'ɯ 'da mahøn'a bi zänba man'da ra fehni ɯ, ne bi 'yɛn ɯ:

⁵⁸ —Nuna ran 'yohɯ bi ma ne bi 'yɛna, “Nugä ga yøt't' ra nijɔ ua, nt'øt'e yú 'yε yɯ jɔ'i, ne nu'bɯ ná hyupa ga høcä n'da ngue hinga nt'øt'e yú 'yε yɯ jɔ'i,” bi 'yɛnna ran 'yohɯ, ne nugähe dá øhmbe 'bɯ mí 'yɛnna, bi 'yɛm bɯya.

59 Pɛ xinga gue'ɥ bin tɪn ɥ yám hman ɥ.
60 Pɛ nu ra Jesús bin hɛtho. Njo'o to bi dɔti.
61 Nu'a ra ngarpa mbäjä bi 'yän mahøn'a:
—Ha gue'e grá Cristo. Ha gue'e rá
Ts'ant'ɥ i Ojä nuixte rá ts'edi.

62 Nu ra Jesús bi dɔti:
—Guecä, nɛ guin nujuɥ, nugä ngue dán
jä'igä ua ja ra ximhäi, ga com'be rá ts'edi
Ojä madä rá ts'edi. Nɛ guin nujuɥ 'bɥ bá
pengä, ba ɛcä bɥ ja yɥ güi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

63 Pɛ nu'a ra dambäjä bi dɔnse rá pahni,
ɛmbi hingui ɛspa Ojä ra Jesús nanguie a bi
ma. Nɛ bi 'yɛm bɥya:

—Ya hin ga homhbɥ mi'da yɥ testigo,
64 nɛ dá øhmbɥ ya ngue hingui ɛspa Ojä na
ran 'yohɥ. 'Bɛ'a guí mamhbɥ ga ørpahɥ ya,
bi 'yɛn a ra dambäjä.

Nɛ gätho 'da'angu bi man ɥ ngue di un
ran ts'ɛmbi ngue da hyo. 65 Nu'ɥ 'da bɥya
bi zox'a ra Jesús, nɛ bi gorpa rá dā, nɛ bi
mbɛ'mi nɛ bi 'yɛmbi, “Grá pøngahya, man
ya, to'o bi mbɛp'a'i,” bi 'yɛn ɥ. Nɛ nu yɥ
asmayo bɥ nijä ɛmmɛ bi mbɛmp'a rá hmi.

Ra Pedro bi gøn a ra Jesús

66 Nu'bɥ mim 'bäpɥ ra Pedro bɥ mbo ra
mbä't'i, bi thopɥ n'da ra xisu ngue rá 'yɛhɛ
ra dambäjä. 67 Nɛ bi nu'a ra Pedro dɪn tɔspi,
bi hyɛ't'i nɛ bi 'yɛmbi:

—ɛna nɛ'e gmín 'yohɥ ra Jesús ra mɛngu
bɥ Nazaret, bi 'yɛmp'a ra Pedro.

68 Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni.

—Hin dí paði 'bɛ'a nam bøn'a guím ma, bi
'yɛn a ra Pedro.

Nɛ bi 'uegue bi mba bɥ hänt ra goxthi. Nɛ
bi mbah ra tamfø bɥya. 69 Ná ya'a ts'ɥ bɥya
xø bi thopɥ ra 'yɛhɛxisu bɥ 'bäh ra Pedro, nɛ
bi 'yɛmp'ɥ 'bɥpɥ:

—Nuna ran 'yohɥ, min 'yohɥ ɥ mi tɛn'na
ra Jesús.

70 Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni mahøn'a. Ná
ya'a ts'ɥ bɥya, guesɛ ɥ mí 'bɥpɥ mi 'bäh ra
Pedro bi 'yɛn ɥ:

—Majuani guín 'yohɥ ɥ nguetho grá
mɛngu Galilea nɛ 'da igu bɥ gná yɔhɥ ɥ, bi
t'ɛmp'a ra Pedro.

71 Nu'a ra Pedro bɥya bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'bɥ him majuani dí xi ahɥ, Ojä da
zegbä, jananguie dí xi ahɥ, hin dí paçä a ran
'yohɥ guí mamhbɥ, bi 'yɛn a.

72 'Bex bi mbah ná yondj ra tamfø bɥya.
'Bex bi bɛn a ra Pedro 'bɛ'a xí xih ra Jesús
ngue xí 'yɛmbi: “Dí paçä ngue ná hyundj
xqui cøngä 'bɥ bi mbah ná yondj ra øni,” xí
'yɛmp'a ra Jesús. Nɛ nu'bɥ mi bɛn a xí 'yøt'e,
bi du rá mbɥi ra Pedro nɛ 'bex bin zoni.

15

Ra Jesús bi mba ma dä bɥ bɥh ra ts'ut'abi ra Pilato

1 Nu'bɥ t'uxudi tho, nu yɥ ngarba mbäjä
nɛ yɥ dɔc'yei nɛ yɥ xänbate nijä nɛ gätho ɥ
mi'da ma ngarbihe dyú judíohe, bin yɔse ɥ.
Nɛ nubɥya bi zix a ra Jesús ngue di dáp'a
ra Pilato. Bin thɔ't' 'bɥ mi zits'i. 2 Nɛ nu ra
Pilato bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha gue e grá hmuts'ut'abi yɥ judío, bi
'yɛmp'a.

Bi dɔ a ra Jesús:

—Gue'a guím ma, bi 'yɛna.

3 Nɛ nu yɥ ngarba mbäjä ɛmmɛ bi yapi.

4 Jananguie a nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús
mahøn'a, bi 'yɛmbi:

—Hanja hin ni thɔtya i di yapi'i. Nɛ xɛn
ngu 'bɛ'a gätho i xi'i, bi 'yɛmbi.

5 Pɛ nu ra Jesús guexta'a him bi dɔt'a ra
Pilato. Jananguie'a nu ra Pilato bi hyonya
thoho.

Ra Jesús bin t'un ran ts'ɛmbi ngue da du

6 Nu'a ra pa ram peti ra mbaxjua, zai di
thø a n'da ra ofädi ra Pilato hønt'a go nda'a
da man yɥ jä'i. 7 Nɛ min ofädi n'da ran 'yohɥ
i Barrabás, 'darpɥ mi ofädiɥ ɥ 'da'ingu bi
'yøthɥ ngue bin hote ɥ, bi dɛm'ma n'da ra
sɥi. 8 Nu'bɥ mi zøh yɥ jä'i xɛn ngu bɥ mi 'bɥh
ra Pilato, nu'ɥ bi xih ra Pilato di thøcpa n'da
ra ofädi tengu nzai bi 'yøt' 'bɥ ra pa ram peti.

9 Jananguie a nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɥ:

—Ha gue'a ni hmuts'ut'abihɥ gyú is-
raelhɥ, gyú judíohe, ga thøc'ahɥ, bi 'yɛmp'ɥ.

10 Nguetho mi paɔh ra Pilato di seya tho-
hoba ra Jesús yɥ ngarba mbäjä 'bɥ mi dáp'a.

11 Pɛ nu yɥ ngarba mbäjä bi parpa yɥ jä'i
gue'a ra Barrabás da 'yäh yɥ jä'i. 12 Nu ra
Pilato xø bi 'yɛmp'ɥ mahøn'a:

—Xina ni hmuts'ut'abihɥ, gyú israelhɥ,
gyú judíohe, 'bɛ'a ga ørpä na bɥya, bi 'yɛn'a.

13 Nu yɥ jä'i bɥya nts'edi bi 'yɛn ɥ:

—Go gui cuarpɥ ja ra pont'i na ra Jesús.

14 Pɛ nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɥ:

—'Be'a gue man ts'o x̄u 'yøt'na, bi 'yɛmp'ɛ.
Nɛ nu'ɛ yu jã'i man'da nts'ɛdi bi 'yɛn ɛ:

—Go cuarp̄u ja ra pont'i na, bi 'yɛn ɛ.

15 Nu ra Pilato bi nde da 'yørpa rá pähä yu jã'i, janangue guehma go bi thøcpa a ra Barrabás. Nɛ bi manda da mba m'bei a ra Jesús nɛ da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

16 Nu yu dofai buya, bi zixa ra Jesús bu mbo guerp̄u ja yán säya yu dofai, nɛ bi zo ɛ gätho yú mindofaihu 'buru. 17 Nɛ bi mba ma hete n'da ra pahni x̄un jupoi a ra Jesús ngue tengu he yu ts'ut'abi, nɛ nts'ɛdi bi mba ma huspi n'da ra corona á m'be yu 'yu'uini nguetho bi den thoho. 18 Nɛ bi zengua ɛ nɛ bi 'yɛnsa yú biba ɛ: “Damim 'bamanho gra hmuts'ut'abi yu judío,” bi 'yɛmp'bu mi denthoho. 19 Nɛ bi despa rá ya yu za nɛ bi zots'i, nɛ bin danyahmu, ɛna i thande pegue bi denthoho. 20 Nu'bu mi jua'a bi denni bi tonsa a ra pahni x̄un jupoi nɛ bi het'a rá pahni zehɛ. Bi guc puaya ngue bi zits'i da 'døm'pu ja ra pont'i.

Ra Jesús bi mba ma cuati bu ja ra pont'i ne bi du

21 Nɛ nu'bu mi mba bu 'yu, bin c'athu ra Simón, ra mɛngu bu Cirene, rá ta ra Alejandro nɛ ra Rufo, bí'yɛ a huahi a. Nɛ nu yu dofai buya bi 'yørpa ra ts'ɛdi a ra Simón da duspa rá pont'i a ra Jesús. 22 Nɛ guerp̄u ja ra nyuni Gólgota ní ts'ixa ra Jesús. Nu'a Gólgota in nde da ma “ra Nyuni Yaxmu.” 23 Nɛ nu'bu mi zøm bu, bin t'un ra vino ngue ma uants'i n'da ra 'yɛthi x̄un ju a ra Jesús. Pɛ nu'a him bi zi a. 24 Nɛ nu'bu mi 'døm'pu ja ra pont'i buya, nu yu dofai bi 'yøt'a n'da ran taha ɛ nangue yú he ra Jesús ngue i nde da badi nda'a ní 'bø't'e da gaxa n'da ngu n'da. 25 Guto xudi 'bu mi mba n'dø'mi bu ja ra pont'i a ra Jesús. 26 Nɛ mán t'o't'i bu ja ra pont'i a í yap'a bi 'yɛna, “Rá hmuts'ut'abi yu judío na,” ɛm bu.

27 Nɛ bi mba ma cuatih̄u ra Jesús yoho yu bɛ. 'Da a n'da yu pont'i. Nɛ bi 'bäm'pu ja rán 'yɛi a n'da nɛ bi 'bäm'pu ja rá gaha a man'da. 28 Nɛ nuna bin ja, mi mam bu ja rá t'ohni Ojã maya'bu, bi 'yɛna: “Da t'ɛmbi ngue 'da'anguui ɛ yu dādits'oqui a.” 29 Nɛ nu yu jã'i bi thopu, bi ɛcpi nɛ bi denthoho, bi 'yɛmbi:

—Ha hinga gue e gá ma ngue gui xo't' ma nijahu nɛ hyupa tho gui hyøh mahøn'a. 30 Sä gui çapu ja ra pont'i ya 'bu, nɛ gan yanse, bi 'yɛmbi.

31 Nɛ ximangutho bi man ɛ yu ngarba mbäjä bin 'yɛmp'ɛ:

—Nuna, bi yanba yú te ɛ 'da, pɛ hingui sä din yanse ya. 32 Gan nuhu ra Cristo, rá hmuts'ut'abi yu judío 'bu ba çapu ja ra pont'i, gan nugahu, nɛ ga ɛc'yɛih̄u buya, bi 'yɛm 'bu mi denthoho. Nɛ ɛ mi cuathu bu, bi ɛcpa ra Jesús.

Bi du ra Jesús

33 Nu'bu mi zøn a huxhyadi buya bim 'bexui gätho ra häi, ja gue'bu mi zøn a hyunde bin nequi mahøn'a. 34 Nɛ nu'a ra ora a ɛ xø i huxhyadi, nts'ɛdi bi mbah ra Jesús, bi 'yɛna:

—Eloi, Eloi, lama sabactani, bi 'yɛna. Nde da ma: “Ma Ojã i, ma Ojã i, hanja xcá hyega thoho.”

35 Nu'bu mi 'yø ɛ 'da 'buru, bin 'yɛmp'ɛ:

—Nuna, nzo a ra Elías, bin 'yɛmp'ɛ.

36 Nɛ bán ti a n'da mí hã n'da tengu ra fanjo xí 'yot'i, bi fospu ja ra vino x̄un ju, nɛ bi ndøct'a n'da ra xithi. Pi uaspa ra Jesús ɛmbi da zi, nɛ bi 'yɛmp'ɛ min 'yohu:

—Pɛ 'bɛ ga undä na, ga nuhu 'bu da zøh ra Elías di tongui, bi 'yɛmp'ɛ.

37 Pɛ nu'a ra Jesús nts'ɛdi bi mbafi nɛ 'bex bi du. 38 Nɛ nubu mbo ra danijã 'bex gue bin xɛngui nde ra 'bø't'e mi ndam bu. Bá fuh magats'i nɛ bi zøtahäi a bin xeni. 39 Nɛ nu'a rá hmu yu dofai, mi hɛt'a ra Jesús bi mba 'bu mi du, nɛ bi 'yɛna:

—Majuani nuna ran 'yohu na, rá Ts'ant'ɛ Ojã na, bi 'yɛn a ra hmudofai.

40 Nɛ mi 'buru 'da yu xisu bu ma'ueni ts'ɛ, mi hant'a ra Jesús. Nu'a n'da ra Salomé a, nɛ nu'a man'da ra María, ra mɛngu Magdala, nɛ nu'a man'da ra María, rá mbe ra Jacobo nɛ ra José. 41 Guehya yu xisu mi tɛn ra Jesús 'bu mi 'buru Galilea nɛ mi fäts'i. Nɛ ɛ mi'da yu xisu bi den 'bu mi mba bu Jerusalén, mi 'bäpu.

Jesús bi mba nt'ägui

42-43 Nɛ ya bin de, nɛ mim bɛni da 'yäcpa n'dihi rá ngøc'yɛi ra Jesús nguetho mi ts'atho da dɛ'ma ra pa ran ts'äya, nɛ

nu ra pa ran ts'äya njongui sä da t'ä a. Janangue a nu ra José ra mēngu Arimatea, bi hyut'anzambai bi mba bán yaui ra Pilato, bi 'yāp a rá ngøc'yēi ra Jesús. Nu ra José n'da rá ngərbi yu ja'i israel, pε gue'a n'da majuani mi εc'yēi Oja nε mi tøm'ma ra pa di manda ua rá ts'edi Oja. ⁴⁴ Nu ra Pilato bi hyonya thoho 'bu mi sifi bi du ra Jesús. Nε nubaya bi mbēhna n'da ba si a rá hmu yu dofui ngue da 'yān 'bu majuani ya bi du. ⁴⁵ Nε nu'bu mi man a rá hmu yu dofui gue bi du, nu ra Pilato bi 'yεmp'a ra José:

—Da zä gui tuxa rá ngøc'yēi ra Jesús 'bu.

⁴⁶ Nu a ra José buya, bi dān a n'da ra 'bø't'e nε bi mba bi tongba rá ngøc'yēi ra Jesús, nε bi mbant'a ra 'bø't'e xi dāi nε bi cū't' pε ja n'da ra hyādo gue ran 'yāgui xí mba nthēqui bu ja n'da ra t'amba'ye. Nε bi juaspa n'da ra xjndo xun ndoho bu ja rá goxthi ran 'yāgui. ⁴⁷ Nε nu'a ra María, ra mēngu bu Magdala, nε man'da ra María ngue rá mbe a man'da ra José, bi nu hapu bi jät'i.

16

Bi dambēni ra Jesús

¹ Nu'bu mi thoh ra pa ran ts'äya, nu'a ra María ra mēngu bu Magdala, nε ra María rá mbe a man'da ra José, nε man'da ra xisu ngue ra Salomé, bi dān yu 'yēthi ngue yuman'u ngue da mba bu ja ran 'yāgui da gōspa rá ngøc'yēi ra Jesús, tengu man t'øt'ehe dyú judiohe. ² Nε nt'uxudi dā ndomingo 'bu mi bōx ra hyadi bi mba bu ja ran 'yāgui u buya. ³ Nε bin 'yεmzεhe u:

—To'o da zä di 'uec'a ra do bí juaxpu ja ra hyādo, bi 'yεn u.

⁴ Nε nu'bu mi zøm bu bi nu buya, ya ma 'ueque a ra do, ngue xun ndoho. ⁵ Nε nu'bu mi yurpu ja ra hyādo buya, bi nu n'da ran 'yohu mi hupu rá hyo ngue rán 'yēi ra hyādo, mi he n'da ra pahni xun t'axi. Nε nu'bu yu xisu bin su 'bu mi nu. ⁶ Pε nu'a, bi 'yεmp'u:

—O guín suhu. Dí paçã guí homhu ra Jesús ra mēngu Nazaret, ngue bi 'døm'pu ja ra pont'i, pε bi dambēni a, njo'o ua ya. Dami nuhu ua mí 'beni, bi t'εmp'u yu xisu.

⁷ Nε xø bi 'yεna:

—Pε nuya ni mbähä gui xihmbu ra Pedro nε'u mi'da yú xädi nε gui 'yεmfu gui tømhu

bu Galilea a ra Jesús tengu tho bi xi ahu," bi t'εmp'u yu xisu.

⁸ Nε nu'bu yu xisu buya 'bex bi bøn'a n'dihi bu ja ran 'yāgui nε bá ε u, εmme di fet'u nguetho bin su, nε njo'o to min nde din yahhu ngue bin su.

Ra Jesús bin tømmi ra María Magdalena

⁹ Nu'a ra Jesús bi dambēni 'bu xudi thoho ndomingo. M'bet'o thoho bin tømmi ra María ra mēngu bu Magdala, ngue gue'a xí hyønba thi yoto yu zithu. ¹⁰ Nε nubaya bi mba a ra María, bá xip'u yú xädi ngue bi dambēni a ra Jesús, nε mí zon'u ngue tu yú mbai, ngue bi du ra Jesús. ¹¹ Nε nu'bu mi 'yøde ngue bi dambēni nε bi man a ra María ngue bi nuse, pε him bi 'yεc'yēi u.

Ra Jesús bin tømhu yohu yú xädi

¹² Nubaya bin tømhu mi yohu yú xädi a ra Jesús bu 'yu, 'dan'yo ts'u bu án nu u. ¹³ Nε nu'bu, bi mba u buya, bá xi u mi'da ngue xø bi nu mahøn'a, pε ngutho him bi 'yεc'yēi a bi man u.

Ra Jesús bi xi u yú xädi da mamp'a rá m hma 'bu mí ndex mahęts'i

¹⁴ Rán zεgui thoho bin tømhu gätho 'de'ma'da yú xädi ra Jesús. Mi hupu ja ra mεxa u. Nε bi zu u nguetho him bi 'yεc'yēi a xi sifi ngue bi dambēni a. ¹⁵ Nε nubaya bi 'yεmp'u:

—Ni mbähä gätho na nguni ra ximhäi, gui mamhu ran ho ma'da'yo. Hønbu go hapu i 'buh yu ja'i gui xihmbu. ¹⁶ Nu'a to'o da 'yεc'yēi nε din xixya, gan yanba rá te a. Pε nu'a hin da 'yεc'yēi, da nu ran unbi gätho yu pa mazai a. ¹⁷ Nε nu'bu to'o da 'yεc'yēigui xun ngu yu hmεpya ga japi da 'yøt'u. Nanguε ma ts'edigä da hyøn a thi yu zithu in 'yohu 'da yu ja'i, nε din ya 'dahma 'dan'yo yu nde, ¹⁸ nε nu'bu da bent'u yu pozu nte da ja u, ngutho 'bu da zi ra 'yēthi ngue ran dāte, nte da ja u. Nε di japi da yan u yan zāman'u 'bu da gāspa yú 'yε, bi 'yεmp'u yú xädi a ra Jesús.

Bi ndex mahęts'i a ra Jesús

¹⁹ Nε nu'bu mi gua a bi xih yú xädi, bi ts'ix bu mahęts'i a ra Hmu, nε 'darpu ní conhui rá ts'edi Oja. ²⁰ Nu'bu yú xädi bi mba buya bi man rá m hman Oja hønbu go hapu bi mba. Nε nu ra Hmu bi japi da zä da ma xun ho nε

bi japi da 'yøt' y_u hmεpya 'dahma da 'yεc'yεi
y_u ja'i y_um hman _u. Ne hønt'a dí xi ah_u ya.

LUCAS

Ran ho Ma'da'yo bi 'Yo't'a ra Lucas

'Be'a í 'yo't' rá sɔcuq ra Lucas

¹ Dí pɔcã xɛn ngu yɛ jã'i bi 'yo't' yɛ sɔcuq ñgue í man'a bin ja 'bɛ mím 'bɛcua ja ra ximhäi ra Cristo. ² Nu'ɛ bi 'yo't'ɛ, tengu thoho bi xãngahɛ ɛ bi nuse 'bɛ mi 'yɔt' rá 'bɛfi ra Cristo, nɛ tengu thoho bi man'ɛ hɔnbɛ go hapɛ. ³ Nɛcã dra Lucagã dí o't'na ra sɔcuq ñgue im man'a bin ja, nɛ dí pɛn'na i, Hague Teófilo, ma amigo i xɛn ho. Nɛ dá änzehɛ yɛ jã'i to'o bi nu 'be'a gã bin ja. Nɛ ɛmmɛ dá hongã 'be'a nt'o't'i gã mi'da yɛ sɔcuq, janangue'a da bɔmanho 'be'a dí o't'ã. ⁴ Nguetho dín nde gui pãdi xɛn ho ñgue majuañi a bi sãn'na i.

Rám 'behni Ojã bi ma dim 'bɛh ra Xuua

⁵ Nu'ɛ yɛ pa min ts'ɛt'abi ra Herodes bɛ ja ra xɛqui Judea, mi 'bɛpɛ n'da rá mbãjã yɛ judío, ra Zacarías a. Madim pɛhmbɛ n'dan nets'i yɛ mbãjã bi dɛm'ma ra mbãjã Abías. Nu'a ra Elisabet, rá xisu ra Zacarías, gue'a n'da rá m bom'bɛto ra Aarón a, ñgue ra hmumbãjã maya'bɛ. ⁶ Nu'a ra Zacarías nɛ ra Elisabet, gãtho yonjã'i, Ojã bi numanho ɛ, nguetho xɛn ho yú mbɛi, nɛ mi ɔt'e gãtho yún t'ɛdi Ojã. ⁷ Nu ra Elisabet nɛ ra Zacarías, xɛn dɔc'yɛi ɛ nɛ xínga n'dandí mi 'bɛh rá t'ɛhni a ra Elisabet.

⁸⁻⁹ Nɛ nu'bɛ xɔn zɔn ra pa dim pɛpɛ ja ra dɔñijã ɛ n'dan nets'i yɛ mbãjã bi dɛ'ma ra Abías, janangue'a madim pɛpɛ ra Zacarías. Nɛ zã mi thahna n'da ra mbãjã, ñgue da yɛrpɛ man'da mbo ra dɔñijã da 'yuh yɛ xiza yɛmanho. Nɛ gue'a ra Zacarías bi mba nthahni ñgue da yɛrpɛ mbo. ¹⁰ Nɛ xɛn ngu yɛ jã'i mi 'bãpɛ thi mi yãhɛ Ojã 'bɛ ra ora bi 'yuh ra xiza ra Zacarías. ¹¹ Nɛ 'bɛx bi zɔ a n'da rá m 'behni Ojã bɛ mi 'bãh ra Zacarías. Nɛ mi 'bãpɛ rá hyo rán 'yɛi ra mɛxa guɛpɛ mí uh yɛ xiza. ¹² Nu'bɛ mi nu a bɛya, ɛmmɛ bin su nɛ hingui pãdi 'be'a da bɛni. ¹³ Nɛ nu'a rá m 'behni Ojã bi 'yɛmbi:

—O guín su Zacarías, nguetho bi 'yɔ Ojã 'be'a guí äpi, nangue ni xisu ra Elisabet dín hãt'ɛhni nɛ dim 'bɛ a n'da rá ts'ɛnt'ɛ, nɛ gui

xip rá thuhu dí Xuua. ¹⁴ Nɛ gan johya nɛ ɛmmɛ da hyu ni mbɛi, nɛ xɛn ngu yɛ jã'i dín johya 'bɛ bim 'bɛi. ¹⁵ Nguetho Ojã di un ra 'bɛfi nuixte a. Nɛ nu'a, hin da zi ra vino xínga gue'a ra sɛi, nɛ dín 'youi rá Hogandãhi Ojã gue'bɛ go bim 'bɛi. ¹⁶ Nɛ nu'a rá 'bɛfi da 'yɔt'e, gue'a dí japi xɛn ngu yɛ jã'i israel di pãh yún 'yomfɛni nɛ da 'yɛc'yɛi Ojã ra Hmu. ¹⁷ Nɛ nu'a ni t'ɛhni bam 'bet'o a 'bɛ bá ɛh ra Hmu mahɛts'i, nɛ dín ja rá ts'ɛdi tenguthoho ra pɔngahyã Elías, nɛ di japi dín hocpahɛ yú t'ɛhni ɛ yɛ jã'i. Nɛ nu'ɛ nzãi hingui ɔde 'be'a pa nsifi, di japi da 'yɔde. Nɛ nangue rá m hman ra Xuua di pãh yún 'yomfɛni yɛ jã'i n'dahma da zã da zimanho ra Hmu 'bɛ bá ɛhɛ, bi t'ɛmp'a ra Zacarías 'bɛ min yãui rá m 'behni Ojã.

¹⁸ Nu ra Zacarías bɛya:

—Hague dán zã ga pɔcã a guí xiqui nguetho xtán dɔc'yɛigã nɛ'a ma xisu, bi 'yɛna.

¹⁹ Nu rá m 'behni Ojã bi 'yɛmp'a bɛya:

—Nugã dí Gabriel nɛ dí 'bãcã bɛ ja rá hmi Ojã, nɛ Ojã bá pɛngã gue ga xi a ran ho dín ja ahɛ. ²⁰ Pɛ nuya, gan gore ya, nguetho hin guí ɛc'yɛi a dí xi i. Nuya hin da zã gan yã astague'bɛ go bin ja a dá xi a i, nguetho gãtho dín ja a dá xi a i, bi 'yɛn'a rá m 'behni Ojã.

²¹ Nu yɛ jã'i mi 'bãpɛ thi, mi tɔ'ma ra Zacarías, nɛ him mi pã'ɛ hanja him 'bɛxque pɔni. ²² Nɛ nu'bɛ mi bɔm bɛ ra Zacarías hingui sã dín yã, hɔnt'a bi uãnda rá 'yɛ. Nu yɛ jã'i bi bãh pɛya ñgue bi nu n'da ran t'uti bɛ mbo.

²³ Nɛ nu'bɛ mi guah yɛ pa dim pɛpɛ ra Zacarías bi mba rá ngu bɛya. ²⁴ Nɛ bin hãt'ɛhni ra Elisabet, nɛ nubɛya hin hapɛ í mba an cãt'a zãna, bim 'bɛtho bɛ rá ngu. Nɛ bi 'yɛna: ²⁵ “Xɛn ngu rá mate bi 'yɔrcã Ojã, nuya him man da zangã yɛ jã'i nguetho dim 'bɛ'a n'da ma t'ɛhni ya,” bi 'yɛnsɛ.

Rám 'behni Ojã mahɛts'i bi ma dim 'bɛh ra Jesús

²⁶ Nu'bɛ mi tho i cãt'a zãna, nu'a Ojã bi mbɛhn mahɔn'a a rá m 'behni ñgue í Gabriel. Bi mbɛhn pɛ ra hnini Nazaret bɛ ra xɛqui Galilea. ²⁷ Nu'a, bi zɔm bɛ mi 'bɛ a ra María. Nu ra María xínga n'dandí bin yãui n'da ran 'yohɛ, pɛ ya mi ä'n'na ra

José, n'da rá m bom 'beto ra ts'ut'abi David a. ²⁸ Nu rá m 'behni Ojã bi zengua, bi 'yẽmbi:
—Nu'i María ya bi 'yõt'a n'da rá mate Ojã ne guín 'youi a. Pẽ man'da bi jãp'a Ojã xinda gue'ũ gãtho mi'da yũ xisu, bi 'yẽmbi.

²⁹ Nu'a ra María 'bũ mi nu rá m 'behni Ojã, bin su ne bin 'yomfẽni 'bẽ'a ním bõn'a bi sifi. ³⁰ Nu rá m 'behni Ojã bi 'yẽmp'a bũya:

—O guín su María nguetho guín 'youi rá mate Ojã, ³¹ ne dim 'bũ'a n'da ni Ts'unt'ũ ne gui xip rá thuhu ra Jesús. ³² Ne nu'a, din ja rá ts'edi ne da fãdi ngue rá Ts'unt'ũ Ojã tãte thoho rá ts'edi. Ne nu'a Ojã di japi din ts'ut'abi tengu rá m bombõta ngue ra David. ³³ Ne di manda yũ jã'i israel gãtho yũ pa ne hin jãm'bũ da guah rá ts'edi a, bi 'yẽn'a rá m 'behni Ojã.

³⁴ Nu ra María bi 'yẽn'a:

—Hague dán zã din jabũ ne hin jãm'bũ dán yã'be n'da ran 'yohũ, bi 'yẽna.

³⁵ Pẽ nu rá m 'behni Ojã bi 'yẽmp'a:

—Nu rá ts'edi rá Hogandãhi Ojã di ja i gui tĩn ni t'ũhni, ne nu'a dim 'bũi, rá Ts'unt'ũ Ojã a. ³⁶ Nẽ'a ni mĩni ra Elisabet xũn dãc'yẽi a, pẽ dim 'bũ a n'da rá ts'unt'ũ. N'dato zãna ya i hã'a rá t'ũhni ne mi ẽn yũ jã'i ngue hin jãm'bũ da dĩn rá t'ũhni. ³⁷ Nu Ojã gãtho sã da 'yõt'a, hin'yũ 'bẽ'a gue hingui sã da 'yõt'e, bi 'yẽn'a rá m 'behni Ojã.

³⁸ Nu'a ra María bi 'yẽn'a:

—Nugã rá 'yẽhẽgã Ojã, nu'bũ gue'a in nde Ojã, da 'yõrque gãtho guím ma, bi 'yẽna.

'Bex bi mbeng mahẽts'i rá m 'behni Ojã bũya.

Ra María bi mba bí zengua ra Elisabet

³⁹⁻⁴⁰ Nu'a ra María bũya, 'bex bi mba bí zengua yá mĩni mí 'bũpũ ja yũ nyuni bũ ra xẽqui Judea, gue'a ra Zacarías ne rá xisu ra Elisabet. ⁴¹ Ne nu'bũ mi mba ma zengua ra Elisabet, 'bexque bi 'yãn'a rá t'ũhni mí o rá mbũi. 'Bex bin 'youi rá Hogandãhi Ojã ra Elisabet bũya, ⁴² ne bi 'yẽna:

—Ojã man'da bi jãp'i i María, xinda gue'ũ mi'da yũ xisu. Ne nu'a ni ts'unt'ũ dim 'bũi, majãpi a. ⁴³ Pẽ xũn ngu ra mate gã 'yõrque ngue gã zẽnguagui, nguetho gue'e rá mbe a ma Hmu. ⁴⁴ Ne dí pãdi gue'e rá mbe a ma Hmu nguetho nu'bũ má õcã nin zengua, 'bex bin johya a ra t'ũhni o ma mbũi ne bi

'yãni. ⁴⁵ Bi jãp'a Ojã nguetho gã 'yẽc'yẽi a bi xi i, ne majũni da 'yõt' Ojã a bi xi i, bi 'yẽn'a ra Elisabet, bi 'yẽmp'a ra María.

⁴⁶ Nu ra María bũya bi 'yẽspa Ojã ne bi 'yẽna:

Èmmẽ dí ẽspa Ojã ma Hmu,

⁴⁷ ne din johya ma mbũi nangue Ojã mam põrpate.

⁴⁸ Nguetho Ojã bi bẽngã ngue dra hyoya 'yẽhẽgã, ne gãtho yũ jã'i da 'yẽngui dá tĩngã rá mate Ojã.

⁴⁹ Xũn ngu ran ho bi 'yõrca Ojã madã rá ts'edi, ne xũn hotho a. ⁵⁰ Ne da nu rá yembũ to'o gãtho da numansu a.

⁵¹ Nu Ojã nuĩxte tho yán t'õt'e, bi 'berpa yá ts'edi ẽ din yẽzẽhe ngue im bẽni jase yá ts'edi.

⁵² Ne bi 'berba yá ts'edi yũ ts'ut'abi, ne go bi un yá ts'edi yũ jã'i thoho.

⁵³ Ne bi japi da bã ẽ to'o i honi da bãdi, pẽ nu'ũ to'o him bi hyoni da bãdi bi japi di 'bẽ'ũ.

⁵⁴ Ne nu Ojã bi mbãxchũ ya ngue dyũ jã'i israelgãhũ, ngue bi 'yẽnjũ yá t'ũhnigãhũ a, ne him bi pumbẽni a ran ho bi ma da 'yõrcãhũ.

⁵⁵ Pẽ bi 'yõt'e tenguthoho bi si a ra Abraham ta t'õrcãhũ, yám bom'betojũ, gãtho yũ pa mazãi, bi 'yẽn'a ra María 'bũ mi 'yẽspa Ojã.

⁵⁶ Ne nu'a ra María hyuzna bi gopũ rá ngu ra Elisabet, m'bejua bi mbeng bũ rá nguse.

Bim 'bũh ra Xuua Nxixyq

⁵⁷ Ne bi zõn ra pa dim 'bũ a rá ts'unt'ũ ra Elisabet. ⁵⁸ Ne gãtho yá mĩni ne yá mẽnguhũ bin johya 'bẽ'a bi 'yõrpa Ojã a ra Elisabet, ne bi zõm bũ rá ngu bi zengua a. ⁵⁹ Nu'bũ mi gua'an hyãto pa xím 'bũ a ra t'ũhni, bi mba nts'its'i da thẽcua rá xifani. Ne gãtho ẽ mi 'bũpũ, bi ma da hyãnba rá thuhu rá ta ngue dí Zacarías. ⁶⁰ Pẽ nu rá mbe bi ma ngue hin da zã, pẽgue jatho da hyux rá thuhu ngue dí Xuua. ⁶¹ Ne gãtho mi 'bũpũ bi 'yẽna:

—Pẽ njo'o n'da ni mĩnihũ í Xuua, bi 'yẽmbi.

⁶² Ne nu'ũ, bi uãn yá 'yẽ, bi 'yãn'na rá ta: “Bẽ'a rá thuhu a ni t'ũhni,” bi 'yẽmbi. ⁶³ Nu rá ta bũya bi 'yãh ra sõcũã ne bi 'yo't'a n'da ram hma ngue bi 'yẽna: “Dí Xuua a ma

t'uhni." 64 'Bex bi zä bin ya mahøn'a ra Zacarías baya, ne bi 'yεspa Oja a. 65 Ne bi hyonya thoho gätho mi 'bap. Ne gätho ya ja'i mi 'bap ja ya nyuni a ra xequi Judea bi 'yø a bin ja. 66 Ne gätho bin 'yomfεnise 'be'a da 'yøt'a ra t'uhni, nguetho Oja bi japi.

Bi 'yεspa Oja ra Zacarías 'bu mim 'buh rá t'uhni

67 Ne bin 'youi rá Hogandahi Oja ra Zacarías, ne bim pøngahya a, bi 'yεna:

68 εμμε dí εspa Oja ra Hmu nguetho bi βenjü dyu ja'i israelgäh, dyu judíohe, ngue da yañju.

69 Ne nanguehna ma t'uhni bim 'bui, janangue'a dí paði him ma ya'a ba penga mam pørpateh i ja rá ts'edi, ráam bom'βeto ra ts'ut'abi David a.

70 Gue'a bi βenba Oja u yá pøngahya maya'bu thoho,

71 ngue bi ma da yañju nangué man suih, ne nangué gätho u i numan'ujü.

72 Pe nu Oja bi huεc'u mam bombøtah, ne him bi pumbeni ran ho mi εna da 'yørcäh.

73 Ne majuani da 'yøt' Oja a bi xih mam bombøtah ra Abraham,

74 ngue bi xifi da yañju nangué u man suih, ne hin ga su ga thandeh a Oja baya.

75 Janangue da gohi xun ho ma mbuih bu dá nu a Oja, ne ga øth a ra hogam'bui bu ja rá hmi.

76 Ne nuna ma t'uhni, da 'yεmb ya ja'i rá pøngahya Oja mahεts'i, ne da xih ya ja'i di päh yän 'yomfεni, da dø'ma ra Hmu.

77 Ne da xi u da mba ma punbi yá ts'oqui, ne da mba nhyani.

78 Gätho da 'yøt' Oja nguetho di huεgah ne ba pengah ra Hmu ngue guesε rán nequi ma mbuih.

79 Ne gue'a di yorpa yá mbui u i 'bap ja ra 'bexui

ne i 'yo bu ja rá 'yu ran däte, ne da zixp ja ran nequi, bi 'yεn'a ra Zacarías 'bu mim pøngahya.

80 Ne nu rá t'uhni, ngue ra Xuua, bin te mán zaqui ne bin te rá mbui nangué Oja. Ne nu'bu min te, bim 'bap ja ra dapo asta

gue'bu go bi zøn ra pa bi dämp' rá 'befi bi xi Oja, guerp 'buh yá mi'israelhu.

2

Bim 'bu'a ra Jesús

1 Nu'bu míim 'buh ra Jesús, gue'u ya pa bin ja ra dapede bi 'yøt'a ra hmuts'ut'abi ngue ra Augusto César. 2 Ne gue'u ya pa bin ts'ut'abi ra Cirenio bu ja ra xequi Siria, ne gue'u ya pa ja bi d'mi bi 'yøt' ra pede u. 3 Gätho ya ja'i bi mba bu ja rá hnini zεhe yám bombøta ngue da thuspa bu yá thuhu. 4 Janangue nu ra José bi nexp ja ra hnini Nazaret ngue ra xequi Galilea, ne bi mba bu ja ra hnini Belén ngue ra xequi Judea, nguetho guerp rá hnini a ráam bombøta a ra José, ngue ra David. 5 Ne bi mba da thuspa bu rá thuhu. Bi mbe a ra María rá xisu. Pe nu'a ra María ya min hañ'uhni a. 6 Ne nu'bu mi zøm bu ja ra hnini Belén, bi zøn ra pa dim 'buh rá t'uhni baya. 7 Ne bim 'bu a rá mbudi ts'unt'u a ra María ngue ra Jesús. Ne bi mbant ya bazu, ne bi cärp ja rán ts'adethä ya fani bu ja ra ngumfani, nguetho hin'ya bu din säya bu ja n'da ra ngu.

Yám 'behni Oja bi xih ya mbände'yo ngue bim 'buh ra Jesús

8 Nu'a ra xui a baya, mi 'bap häntho ra hnini Belén 'da ya mbände'yo, madí jamansu yá de'yo u. 9 'Bex bi nu n'da ráam 'behni Oja u, ne bi yorp rán nequi Oja bu 'bui, ne εμμε bin su'u. 10 Pe nu'a ráam 'behni Oja bi 'yεmp'u:

—O guín suh, nguetho bá εcä ga xi ah n'da ram hma gue di ja ah gan johyah gyá ja'ih u ja ra ximhäi. 11 Nu bu ra hnini Belén, ngue rá hnini ra David, ja bim 'bu'a nim pørpateh, gue'a ra Cristo ra Hmu bi ma ba pen'nah Oja. 12 Ne nu'bu gá tñmbu n'da ra 'uere xí järp ja rá yänza ya fani m'bant'i yam 'bahni, gue'a gdí pañmbu a baya, bi 'yεn'a ráam 'behni Oja 'bu mi 'yεmp'u ya mbände'yo.

13 'Bex bi nequi n'dan nets'i yám 'behni Oja, bi 'yεspa Oja ngue bin tuhu, ne bi 'yεn'u:

14 Nuixte rá ts'edi Oja mahεts'i.

Oja da hyurpa yá mbui gätho u i 'bucua ja ra häi, hønt'a go to'o da hyan'a rá mate, bi 'yεm 'bu min tuhu.

15 Ne bi mbeng mahets'i yám 'behni Oja baya. Ne nu'u yu mbände'yo bin 'yemp'u baya:

—Ga mbähä bu ja ra hnini Belén, ga nuh a bin ja ngue bi jajü ra Hmu ga pähmbu.

16 Bi mba n'dihi u baya, ne bi dím bu a ra María ne ra José ne ra 'uere. Ne nu'a ra uere mi o bu ja rá yänza ra fani. 17 Ne nu'bu mi nu'u yu mbände'yo baya, bi mam bu a xí xih rá m 'behni Oja nangue ra t'uhni bim 'bai. 18 Ne gätho u bi 'yø'a bi man'u yu mbände'yo, bi hyonya thoho u. 19 Pe nu'a ra María, bi bëm bu mbo rá mbai 'be'a gätho bin ja. 20 Ne nu yu mbände'yo bi mbeng baya, ne bi 'yεspa Oja, ngue gätho bin ja'u 'be'a gätho bi sifi, ne xí nu.

Bi mba ma däpi Oja a ra 'uere Jesús bu ja ra dänijä

21 Nu'bu mi gua'an hyäto pa xím 'bai, bi thecua rá xifani ra 'uere, ne bi thuspa rá thuhu dí Jesús, ne ngue'a xí xih rá m 'behni Oja a ra María 'bu hin ní hyä rá t'uhni.

22 Ne nu'bu mí gua'a ra pa nts'änni da dø'ma ra María, tengu bi man yün t'ēdi ra Moisés, ya i sä da mba bu ja ra dänijä bu Jerusalén. Ne bi zixa rá t'uhni u ngue di dáp Oja. 23 In ja bu bi 'yøt'e nguetho ne'a i mam bu ja rán t'ēdi ra Moisés, ngue: “Gätho yu mbadi ts'unt'u da mba ma däpi Oja,” i εm bu ja yün t'ēdi. 24 Ne bi hyäxa n'da ra 'bøts'e bu ja ra dänijä tengu bi mam bu ja rán t'ēdi ra Moisés ngue i εna: “Yoho yu t'az uague yoho yu ts'aha ngue da hyo bu ja nijä to'o im 'buh yá t'uhni.”

Nu ra Simeón i thex ra 'uere Jesús

25 Ne mi 'bupü Jerusalén n'da ran 'yohu i Simeón, ra hocjä'i a, mi numansu Oja ne mi tø'ma ra pa ngue da mba nhyani u yu jä'i israel, ne min 'youi rá Hogandähi Oja a. 26 Nu rá Hogandähi Oja bi bënba ra Simeón gue hin da du asta gue'bu go da nu'a rá Thahni Oja ba pehni ngue ra Cristo a. 27 Ne nu'a rá Hogandähi Oja bi bënbi da zøm bu a ra Simeón bu ja ra dänijä 'bu mi zøm bu rá ta ne rá mbe di dä'a ra Jesús. 28 Nu ra Simeón bi dexa ra 'uere ne bi 'yεspa Oja baya, bi 'yεna:

29 Ma Hmu i, pe hin te dím bεngä 'bu ga tugä ya,

nguetho dá nugä na gá xiqui ngue ga nugä, ni 'yεhεgä.

30 Nuya dá nusegä mam pørpatehe,

31 ngue gá sänni ngue da yänba yá te u to'o da bäh na.

32 Nuna di japi da nu ran nequi u hing yu judío,

ne gue'a dí t'εscahe dyu jä'i israelgähe, dyu judíohe, bi 'yεn'a ra Simeón 'bu mi dexa ra 'uere Jesús.

Bim pøngahyq ra Simeón 'bu mi nu ra Jesús

33 Nu ra José ne rá mbe ra Jesús bi hyonya thoho 'be'a bi man ra Simeón nangue'a ra 'uere. 34-35 Nu ra Simeón baya, bi 'yöp Oja da 'yεnsa rán jäpi ra José ne ra María, ne bi 'yεna:

—Nuna ra t'uhni 'bu din dän'yohu nts'änni xun ngu u yá mi'israelhu dim 'bedi 'bu hin da numanho. Pe nu'u to'o da numanho da yän'a. Guehna dí fädi 'be'a im bëm bu mbo yá mbai n'da ngu n'da yu jä'i. Ne nu'i María, gui nu ra dumbai xun u tho ngue 'be'a da t'ørpa na ni ts'unt'u, bi 'yεn'a ra Simeón.

Ne'a ra Ana bim pøngahyq 'bu mi nu ra Jesús

36 Ne'a n'da ra dác'yēi xisu ngue í Ana mi 'bupü ja ra dänijä, ne'a xin rá pøngahyq Oja a. Nu'a, rá t'ixu ra Fanuel a, rá m bom'βeto ra Aser ngue n'da rá ts'unt'u ra Israel. Nu ra Ana, nu'a nyoto jeya bim 'bähmi rá ndø ne 'bex bi du. 37 Ne bim 'buse goho 'däte ma goho njeya, ya xun dác'yēi a. Ne nu ra Ana, mi zäm bu ja ra dänijä a. Min yäui Oja ra pa ne ra xui, ne ja yu pa him mi sihme 'bu i thände Oja. 38 Nu'bu min yähu ra Simeón ra María ne ra José, bi zøm bu ra Ana, ne 'bex bi xi Oja jamadi 'bu mi nu'a ra 'uere, nguetho bi badi gue yá yänte u. Janangue'a bi 'yemp'u to'o mi tøm'p' yá yänte ngue ya bi zøh ya.

Bi mbenc'a ra José bu ra hnini Nazaret ne rá xisu

39 Nu'bu mi 'yøt'u gätho mi man rán t'ēdi Oja ngue da 'yøt'e, nu ra José ne ra María bi mbeng bu ja ra hnini Nazaret bu ja ra xequi Galilea. 40 Ne nu'a ra t'uhni bin te mán zaqui a, ne mi ja rán 'yomfēni xun ho. Ne εmme bi jap Oja a.

*De'mayon jeya pe'ts'a ra Jesús 'bɛ mi mba
bɛ ja ra dɔnija*

41 Nu ra José nɛ ra María zɛi n'dandɛ n'da jeya i pa bɛ ja ra hnini Jerusalén da nu ra dɔmpɛti ngue ran dɔbaxjua. 42 Nɛ nu'bɛ mi mbɛ'ts'a 'dɛ'mayon jeya ra Jesús, bi mbähä bɛ ja ra hnini Jerusalén ngue da nu ra dɔmpɛti bɛ. 43 Nu'bɛ mi gua'a ram pɛti, bi mbeng bɛ yú ngu yɛ ja'i. Nɛ nu'bɛ mi mba bɛ 'yu ra José nɛ ra María, him mi pɔ'u ngue bá copɛ a ra Jesús. 44 Pɛ mim bɛni min 'yohɛ yú amigo. Nɛ n'dapa bin 'yo bɛ ja ra 'yu. Nɛ nu'bɛ mín de bin säya bɛya, nɛ njo'o bɛ ra Jesús. Nɛ nu rá mbe nɛ rá ta bi 'yän'dɛ yú amigo: “Ha gbán 'yohɛ a ra Jesús,” nɛ'u yú mɛni bi 'yänni. 45 Pɛ him bi dɛni, janangue'a bi mbeng bɛ Jerusalén, bi hyom bɛ.

46 Nɛ ná hyupa bɛya ja bi dɛm bɛ ja ra dɔnija. Mi 'bɛmbɛ bɛ yɛ xänbate nija. Nɛ nu'a ra Jesús mi øde 'bɛ'a mi man'ɛ nɛ bi 'yän yün t'änni 'bɛ'a bi 'yøde. 47 Nu yɛ xänbate nija bɛya bi hyonya thoho nangue gätho 'bɛ'a mi pɔ'a ra Jesús. 48 Nɛ nu'a rá mbe nɛ ra José, bi hyonya thoho 'bɛ mi nu i yɔhɛ yɛ xänbate. Nu'a rá mbe bi 'yɛmbi:

—Ts'unt 'ɛ, hanja in jabɛ gá 'yørca'be, nguetho nu'a ni ta nɛcä ɛmmɛ dá hon'a'be nɛ mi tu ma mbɛi'be.

49 Nu ra Jesús bi dɔdi:

—Pɛ nde'bɛ hin xquí hyongüi, nguetho guí pɔhmi ngue jatho ga øt'ä rá 'bɛfi ma Ta.

50 Pɛ nu'ɛ, him bi bɔdi 'bɛ'a nam bøn'a bi man'a.

51 Pɛ nu'a ra Jesús 'bɛx bi mbähä bɛ ja rá ngu bɛ ra hnini Nazaret, nɛ nzɛi mi øt'a i pa nsifi. Pɛ nu'a rá mbe mim bɛntho bɛ ja rá mbɛi 'bɛ'a gätho bin ja. 52 Nu ra Jesús, in te rá ja'i nɛ in te rán 'yomfɛni. Nɛ gätho yɛ ja'i mi numanho a nɛ'a Ojɔ mi numanho a.

3

*Xuua Nxixyɔ bi dɛ'mi bi man rám hma
Ojɔ bɛ ma'ueni*

1-2 Nu'bɛ ná 'dɛ'ma cɔt'a nɛjeya in ts'ut'abi ra hmuts'ut'abi Tiberio, nɛ bin yɔui Ojɔ ra Xuua bɛ ja ra dɔpo mi 'bɛi, bi xifi di dɔmp'a rá 'bɛfi. Nɛ gue'a ra Xuua rá ts'unt'ɛ ra Zacarías a. Nɛ guet'a ra jeya bin ts'ut'abi ra Poncio Pilato bɛ ja ra xɛqui Galilea, nɛ n'dat'a ra jeya bin ts'ut'abi a ra Felipe bɛ ja

ra xɛqui Iturea nɛ ra xɛqui Traconite. Nu'a ra Felipe ngue rán 'yohɛ ra Poncio Pilato. Nɛ guet'a ra jeya a bin ts'ut'abi ra Lisaniás bɛ ja ra xɛqui Abilinia. Nɛ 'dat'a ra jeya mi ngɔrpa mbäjä ra Anás nɛ ra Caifás bɛ Jerusalén. 3 Nɛ nubɛya, bi dɔmp' rá 'bɛfi ra Xuua Nxixyɔ, bin 'yo bɛ n'danguadi ra dɔthe Jordán nɛ bi xih yɛ ja'i di päh yün 'yomfɛni nangue yú ts'oqui, n'dahma da mba ma punbi. Nɛ bi xifi din xixyɔ bɛya. 4 Nɛ guehna ra Xuua bi man'a ra Isaías 'bɛ mi 'yɛna:

N'da ra ja'i din yɔ bɛ ja ra dɔpo nɛ da 'yɛna: “Dami päh nin 'yomfɛnihɛ, ga simhbɛ ra Hmu mi ts'ut'ho da zøcua.

Dami hoc ni mbɛihɛ, ga tømhbɛ xɛn ho.

5 Tengu yɛ mbothäi nɛ yɛ t'øhø din juɔni tengu n'da ra 'yu i pa ma hoqui, hingui ndaxni, i uɛntho, din ja bɛ ni mbɛihɛ.

6 Nɛ gätho yɛ ja'i da nu'a ram pørpate ba pɛnd Ojɔ,” da 'yɛna, bi 'yɛn'a ra Isaías.

7 Nɛ bi zøm bɛ yɛ ja'i bɛ 'bɛh ra Xuua ngue in nde din xixyɔ ɛ. Nɛ nu ra Xuua bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'ahɛ tengu thoho 'bɛ gyá pozɛhɛ, nɛ guí ɛnsɛhɛ hin guin nuhɛ rá muui ni ts'oquihɛ 'bɛ gan xixyɔhɛ, nɛ hin guí hoc ni mbɛihɛ. 8 Pɛ nte di muui 'bɛ guí ɛmhɛ gán yɔmhɛ ngue ya nim bombøtahɛ ra Abraham. Pɛ nɛhya yɛ do i 'bongua mi sä xtá 'yɛna yú t'ɛhni ra Abraham gue'bɛ gue'a xtán nde Ojɔ a. 9 Nɛ nu'a to'o gätho him bi päh yün 'yomfɛni nangue yú ts'oqui, tengu'bɛ yɛ za ngue hingui ho yün dät'o. Nɛ nu rán ts'onza Ojɔ ya mahoqui xɛn ho ngue da 'yɛx'ɛ yɛ za hingui ho yün dät'o, nɛ da thøspɛ ja ra sibi din zø, bi 'yɛn a ra Xuua.

10 Nu yɛ ja'i bɛya, bi 'yɛn'ɛ:

—'Bɛ'a sä ga øt'ähe 'bɛ, bi 'yɛmp'a ra Xuua.

11 Nu ra Xuua bi dɔti:

—Nu'a to'o i ja yoho yú pahni, di un'na n'da to'o hin'yɛ rá pahni. Nɛ nu'a to'o i ja 'bɛ'a da zi, di unni ts'ɛ a to'o hin'yɛ da zi, bi 'yɛna.

12 Nɛ'u 'da yɛ hyɔcahäi xí zøm bɛ ngue in nde da mba ma xixyɔbi, bi 'yän'dɛ:

—Xänbate i, 'bɛ'a sä ga øt'ähe.

13 Nu ra Xuua bi dɔti:

—Yo guí huspah_u man'da ra renta, pe hont'a i man rán t'edi ra häi gui hyaj_u.

14 Ne'u da y_u dofui bi 'yänni:

—Necähe, 'be'a sä ga øt'ähe, bi 'y_uen'u.

Nu ra Xuua bi d_uti:

—O guí h_ucuah_u ra mbeti y_u ja'i nangué ni ts'edizeh_u. Ne o gadí yaf_u n'da ra ja'i 'b_u guí p_uhmb_u him majua_uni a guí mamhb_u. Ne hin guim b_umhb_u ngue man'da emme x_un ngu gui t_uhmb_u, pe hont'a nin zäbi gui t_uhmb_u, bi 'y_uen'a ra Xuua.

15 Ne x_un ngu u ngue mi t_u'ma ra Cristo mim b_uns_u u ngue embi ra Cristo a ra Xuua.

16 Pe nu'a ra Xuua bi 'y_uemp'u:

—Nugä dí xixy_u a h_u ngue ra dehe thoho, pe ba _ug'a n'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí s_ucä tengu a. Nu'a di hoc'ah_u nangué rá Hogand_uhi Oj_u tengu 'b_u xti hoc'ah_u ra sibi.

17 Ne da huahn'd_u y_u ja'i tengu 'b_u i pa nt'ei y_u trigo. Nu rá xi di 'uec ran d_uhi, ne nu y_u trigo da mba m'be'ts'i, pe nu y_u xi da t'up_u ja ra sibi nj_um'b_u i hu_ut'i, in jab_u da 'y_ut' 'b_u bi huahn y_u ja'i a ra Cristo, bi 'y_uen a ra Xuua.

18 Ne x_un ngu mi'da y_um hma bi xi_u y_u ja'i nangué ran ho ma'da'yo. 19 Pe nu ra Xuua bi d_umhy_u ra ts'ut'abi Herodes nguetho nu ra Herodes bi zin'a rá 'bepozehe, ngue rá xisu ra Felipe, í Herodías a ra xisu. Ne hinga hont'a pe x_un ngu mi'da y_un ts'o bi 'y_ut'a, janangué bi d_umhy_u. 20 Pe nu ra Herodes man'da x_un ngu rá ts'oqui bi 'y_ut'e nguetho bi got'a fädi a ra Xuua.

Ra Jesús bin xixy_u

21 Nu 'b_u mi xixy_uba y_u ja'i a ra Xuua, ne'a ra Jesús bi mba b_u, bin xixy_u. 22 Ne nu ra Jesús 'b_u mi yaui Oj_u, 'bex bá xoh mah_uts'i ne bá c_u a rá Hogand_uhi Oj_u tengu n'da ra t'az_u, ne bi zoxp_u ja rá ja'i ra Jesús. Ne bi t'ø'a n'da ra nde mah_uts'i bi 'y_uena:

—Nu'i ma Ts'unt'u i, emme dadí hu_uc'i i, ne dí numanho i, bi 'y_uen Oj_u.

Nu'u y_um bomb_uta ra Jesús

23 Nu ra Jesús mi pe'ts'a n'däte ma'det'a nje_uya 'b_u mi d_ump' rá 'b_ufi ua ja ra häi. Nu y_u ja'i mim b_uni rá ts'unt'u ra José a ra Jesús. Ne nu ra José rá ts'unt'u ra Elí a. 24 Nu ra Elí, nu'a rá ta, gue'a ra Matat a. Nu ra Matat, nu'a rá ta gue'a ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta gue'a ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a

rá ta gue'a ra Jana a. Nu ra Jana, nu'a rá ta gue'a ra José a. 25 Nu ra José, nu'a rá ta ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Amós a. Nu ra Amós, nu'a rá ta ra Nahum a. Nu ra Nahum, nu'a rá ta ra Esli a. Nu ra Esli, nu'a rá ta ra Nagai a. 26 Nu ra Nagai, nu'a rá ta ra Maat a. Nu ra Maat, nu'a rá ta, ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Semei a. Nu ra Semei, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Judá a. 27 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Joana a. Nu ra Joana, nu'a rá ta ra Resa a. Nu ra Resa, nu'a rá ta ra Zorobabel a. Nu ra Zorobabel, nu'a rá ta ra Salatiel a. Nu'a ra Salatiel, nu'a rá ta ra Neri a. 28 Nu ra Neri, nu'a rá ta ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta ra Adi a. Nu ra Adi, nu'a rá ta ra Cosam a. Nu ra Cosam, nu'a rá ta ra Elmodam a. Nu ra Elmodam, nu'a rá ta, ra Er a. 29 Nu ra Er nu'a rá ta ra Josué a. Nu ra Josué, nu'a rá ta ra Eliezer a. Nu ra Eliezer, nu'a rá ta ra Jorim a. Nu ra Jorim, nu'a rá ta ra Matat a. 30 Nu ra Matat, nu'a rá ta ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta ra Simeón a. Nu ra Simeón, nu'a rá ta ra Judá a. Nu ra Judá, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Jonán a. Nu ra Jonán, nu'a rá ta ra Eliaquim a. 31 Nu ra Eliaquim, nu'a rá ta, ra Melea a. Nu ra Melea, nu'a rá ta, ra Mainán a. Nu ra Mainán, nu'a rá ta ra Matata a. Nu ra Matata, nu'a rá ta, ra Natán a. 32 Nu ra Natán, nu'a rá ta, ra David a. Nu ra David, nu'a rá ta, ra Isaí a. Nu ra Isaí, nu'a rá ta, ra Obed a. Nu ra Obed, nu'a rá ta, ra Booz a. Nu ra Booz, nu'a rá ta ra Salmón a. Nu ra Salmón, nu'a rá ta, ra Naasón a. 33 Nu ra Naasón, nu'a rá ta ra Aminadab a. Nu ra Aminadab, nu'a rá ta ra Aram a. Nu ra Aram, nu'a rá ta ra Esrom a. Nu ra Esrom, nu'a rá ta ra Fares a. Nu ra Fares, nu'a rá ta ra Judá a. 34 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Jacob a. Nu ra Jacob, nu'a rá ta ra Isaac a. Nu ra Isaac, nu'a rá ta ra Abraham a. Nu ra Abraham, nu'a rá ta, ra Taré a. Nu ra Taré, nu'a rá ta ra Nacor a. 35 Nu ra Nacor, nu'a rá ta ra Serug a. Nu ra Serug, nu'a rá ta ra Ragau a. Nu ra Ragau, nu'a rá ta, ra Peleg a. Nu ra Peleg, nu'a rá ta, ra Heber a. Nu ra Heber, nu'a rá ta, ra Sala a. 36 Nu ra Sala, nu'a rá ta, ra Cainán a. Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Arfaxad a. Nu ra Arfaxad, nu'a rá ta, ra Sem a. Nu ra Sem, nu'a rá ta, ra Noé a. Nu ra Noé, nu'a rá ta, ra Lamec a. 37 Nu ra Lamec, nu'a rá ta, ra

Matusalén a. Nu ra Matusalén, nu'a rá ta, ra Enoc a. Nu ra Enoc, nu'a rá ta, ra Jared a. Nu ra Jared, nu'a rá ta, ra Mahalaleel a. Nu ra Mahalaleel, nu'a rá ta ra Cainán a. ³⁸ Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Enós a. Nu ra Enós, nu'a rá ta ra Set a. Nu ra Set, nu'a rá ta ra Adán a. Ne nu ra Adán, bi zänd Ojã a.

4

Ra Jesús bi nu rán ts'äte ra zĩthu

¹ Nu ra Jesús bi nexpu ja ra d̄athe Jordán ne min 'youi rá Hogand̄ahi Ojã. Ne nu'a rá Hogand̄ahi Ojã bi b̄enbi da mba bu ma'ueni bu ja ra d̄apo. ² Ne nyote pa ne nyote xui bim 'bupu ja ra d̄apo ra Jesús. Ne bi ts'äp rá mb̄ui, bi zã'a ra zĩthu. Ne xĩngui ts'u bin sihme gätho yu pa bim 'bupu, ne bin tumanthuhu buya. ³ Ne bi 'ȳen'a ra zĩthu:

—Nu'bu majuañi gue'e rá ts'unt'u Ojã, dami japi dim hme ra do 'bengua, bi t'ẽmp'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Nt'o't'i bu ja rá m hman Ojã: “Hinga h̄ont'a ra hme dím 'buh yu ja'i pe ne'a gätho i man Ojã,” bi t'ẽmp'a ra zĩthu. Ne him bi 'ȳot'a bi sifi.

⁵ Pe nubuya, nu ra zĩthu bi zix a ra Jesús bu ja n'da ra t'oh̄o x̄an h̄ets'i, ne bi 'yuti hapu gätho 'bu'u ja yú ts'edi yu ts'ut'abi ua ja ra häi, ⁶ ne bi 'ȳembi:

—Gätho guí nu ya ga 'da'a'i, nguetho ma mbetigã. Ya bin'daqui ne sä ga unni to'o gätho dín nde ga unni. ⁷ Ne nu'bu gan d̄anyahmu bu ja ma gua ne gui th̄andegui, ga 'da a i gätho guín nu ya, i ẽn'a ra zĩthu.

⁸ Nu ra Jesús bi d̄ati:

—“H̄ont'a Ojã, ra Hmu, ga th̄andeh̄u ne ga ørpah̄u rá 'b̄efi a,” i ẽm bu ja rá m hman Ojã, bi 'ȳen'a ra Jesús.

⁹ Nubuya, nu ra zĩthu bi zix mah̄on'a a ra Jesús bu ra hnini Jerusalén, ne bin t̄opu magats'i thoho ra d̄anija. Ne bi 'ȳembi:

—Nu'bu majuañi gue'e rá ts'unt'u i Ojã, damin säqui, gui sonu häi, ne hin hapu gui 'uaqui, ¹⁰ nguetho nt'o't'i bu ja rá m hman Ojã:

Nu'a Ojã ba pen'du yám 'behni da mbäx'i i.

¹¹ Ne da bent'i i ne hin hapu gui 'uaqui, i ẽm bu ja rá t'ohni Ojã, bi 'ȳen'a ra zĩthu.

¹² Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Pe ne'a i mam bu ngue: “Nu Ojã ma Hmuh̄u njongui sä da zã'a ngue da b̄ã 'bu majuañi da 'ȳot'a im man'a,” i ẽm bu ja rá t'ohni Ojã, bi 'ȳen'a ra Jesús.

¹³ Nu'bu mi gua'a bi man yún ts'äte ra zĩthu, bi 'uepuya, bi zo'a ra Jesús 'da yu pa.

Ra Jesús bi d̄amp' rá 'b̄efi bu ja ra x̄equi Galilea

¹⁴ Nu ra Jesús bi mbeng bu ja ra häi Galilea, min 'youi rá Hogand̄ahi Ojã. Ne gätho yu ja'i mi 'bupu bi 'ȳot'a i øt' ra Jesús. ¹⁵ Ne bi x̄änba yu ja'i bu ja yu nija, ne gätho bi numanho a.

Nu ra Jesús bi mba bu ja ra hnini Nazaret guepu bin te

¹⁶ Nu ra Jesús buya bi mba bu ja ra hnini Nazaret, guepu bin te. Nu ra pa ran säya bi mba bu ja ra nija tengu z̄ai mi ørp̄u hapu mí 'yo. Ne bim 'b̄ai ngue da neh rá m hman Ojã. ¹⁷ Ne bin t'un'na rá søcuã bi 'yo't'a ra p̄ongahyã Isaías, ne bi tants'a ra søcuã guepu i ẽna:

¹⁸ Nu'a Ojã bi 'ȳenscã rá Hogand̄ahi nguetho bi huangã ne bá pengã ga xih yu hyoya ran ho ma'da'yo.

Bá pengã ngue ga hurpa yú mb̄ui to'o i ja yu dumb̄ui.

Ne ga xocua u to'o xí bent'a ra zĩthu tengu'bu i ofãdi u.

Ga xocpa yún 'yomf̄eni yu ja'i ne da b̄ã'a majuañi rá 'yu Ojã u.

Ne ga japi him man zã ran u u di unba yú hmu.

¹⁹ Ne ga xih yu ja'i ngue bi z̄on ra ora da 'ȳorpa rá mate Ojã u, i ẽm bu ja rá søcuã ra Isaías guepu bi neh ra Jesús.

²⁰ Nu ra Jesús 'bu mi gua'a bi neh ra søcuã, bi mbants'i, bi uni da 'bes' mah̄on'a ra søcuã. Ne bi hyuh p̄uya ngue da xi u 'be'a mí mam bu. Ne gätho yu ja'i mi 'bupu ja ra nija bi hȳet'a ra Jesús. ²¹ Nu'a bi 'ȳena:

—Nu'a dá necã ya, mi mam bu ja rá søcuã ra Isaías ngue mi ma dín ja, ne bin ja a ya, nguetho dí 'b̄ecã ua, bi 'ȳena.

²² Ne gätho yu ja'i bin yamanho nangue ra Jesús ne bi hyonya thoho nguetho mahotho a bi man ra Jesús bu ja ra nija. Ne ẽn'u:

—Hanja ngubu i øt'e, ẽn'u nguetho im b̄eni gue ra Jesús rá ts'unt'u ra José.

²³ Nu ra Jesús buya bi 'ȳemp'u:

—Masque guí nde gui xij_u a ram hma i _ɛna: “Grá 'yøthebate, damin hoczεhε,” masque guí nde gui xij_u a, nguetho guím bεnsεh_u, hin dí øt'ua ja ma hnini zεhε _u y_un t'øt'e nuixte tengu dá øt'ä b_u ja ra hnini Capernaum, bi 'yεna. ²⁴ Majuani dí xi ah_u, n'da rá pøngahy_u Oj_u hingui hnumansu b_u ja rá häizehε. ²⁵ Njab_u bi 'yøt' ra pøngahy_u Elías 'b_u maya'b_u. X_un ngu y_u xisu xí du y_u ndø mi 'b_ui ngue y_u mijudíoh_u, gue'b_u him bin 'ye hyu jεya made, nε bin ja ra thuhu b_u. ²⁶ Pε him bi mbäx'a n'da ra xisu xí du rá ndø b_u ja rá häizehε, pεgue bi 'bεn b_u ra hnini Sarepta guerp_u ra häi Sidón, da mbäx a n'da ra xisu mi 'b_uap_u, bi 'yεna. ²⁷ Nε ngutho bi 'yøt' ra pøngahy_u Eliseo, guexta'a x_un ngu y_u mijudíoh_u mi hεmb ra t'axca'ya, pε xínga n'da bi hoc'a ra pøngahy_u ngue y_u mεnguzεhεh_u, hønt'a ra hmudof_ui Naamán, ra mεngu b_u ra häi Siria, bi hoqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nε nu'b_u mi man'a ra Jesús a bi ma, nu y_u j_u'i mi 'b_uap_u ja ra nij_u εmme bin cue b_uya. ²⁹ Nε bi ndants'a bi bεnt'a ra Jesús nε bi zixp_u may_u ra nyuni, im bεni da hyøm b_u ja ra mba'ye. ³⁰ Pε nu'a ra Jesús bi tho in de b_u 'b_uh y_u j_u'i, nε bi zop_u _u, nε hin te bin jap'a.

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zìthu a ra Jesús b_u ja ra nij_u

³¹ Nε nu'a ra Jesús bi mbeng b_u ja ra hnini Capernaum b_u ja ra häi Galilea, nε i xänba y_u j_u'i 'b_u ra pa ran säya. ³² Nε gätho y_u j_u'i bi hyonya thoho nanguε rán xädi a, nguetho ra Jesús bi 'yuti x_un ho ngue mi ja rán t'εdi gue'b_u mi xänbi.

³³ Nu n'da ra pa mi 'b_uap_u ra Jesús b_u ja ra d_unij_u nε mi 'b_uap_u n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zìthu, nε εmme nts'edi bi mbafi, nε bi 'yεna:

³⁴ —Gra Jesús, ra mεngu Nazaret, 'bε'a guí nde gui 'yørcähe, ha gui juaje ya. Nugä dí p_ucä to'o i, rá Hogam 'bεhni Oj_u i.

³⁵ Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Damin hε nε gui pøm b_u ja rá mb_ui na ran 'yoh_u.

Nε nu'a ra zìthu nts'edi bi hyøm_u häi ran 'yoh_u b_u 'b_uh y_u j_u'i nε bi bøm b_u rá mb_ui ran 'yoh_u b_uya, pε hin hap_u bi ünba ran 'yoh_u. ³⁶ Nε bi hyonya thoho y_u j_u'i 'bε'a bin

ja na ran 'yoh_u. Nε bin 'yεmzεhε n'da ngu n'da: “'Bε'a ní ts'edi i ja na ran 'yoh_u nε i sä i høn'a thi y_u zìthu,” bin 'yεmzεhε _u.

³⁷ Nε bi t'øde gätho ra xεqui b_u 'bε'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Simón Pedro

³⁸ Nu ra Jesús b_uya bi bøm b_u ja ra nij_u, bi mba b_u ja rá ngu ra Simón Pedro. Nε nu'a rá suto ra Simón Pedro, x_un _u, nts'edi ra pa mi ja. Nε bi si a ra Jesús ngue x_un _u a ra xisu.

³⁹ Nu ra Jesús bim 'bäp_u mi 'bεn'a ra hyεnni, nε bi ma ngue da bøn'a ra pa. 'Bex bi bøn'a ra pa, hin hap_u x_un _u b_uya. 'Bex bi ndants'a ra xisu nε bi hoc ran sihmε, bi 'uñ' _u.

Nu ra Jesús bi hoqui x_un ngu y_u j_u'i

⁴⁰ Nε nu'b_u mí y_uh ra hyadi, gätho y_u hyεnni bi ts'ixp_u 'b_uh ra Jesús. Nε 'bex bi y_un' _u y_u hyεnni 'b_u mi mba nthädi n'da ngu n'da _u, bi dä'a ra Jesús. ⁴¹ Nε y_u zìthu min 'yoh_u 'da y_u j_u'i bi japi da bøn' _u. Nε nts'edi i mba' _u, i εn' _u:

—Nu'i, rá Ts'unt' _u i Oj_u, bi t'εmp'a ra Jesús.

Pε nu ra Jesús him bi japi din y_u nguetho mi p_u' _u gue ra Cristo a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi man rám hma b_u ra xεqui Galilea

⁴² Nε nu'b_u mi hyax b_uya, t'uxuditho bi mbase b_u ma'ueni ra Jesús. Nu y_u j_u'i bi hyoni gue'b_u go mi dñi, nε him min nde' _u da mba ra Jesús. ⁴³ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmp' _u:

—Nugä jatho ga mbagä mi'da y_u hnini, ga mam b_u ran ho ma'da'yo, ga xih y_u j_u'i 'bεp_u ní manda rá ts'edi Oj_u ua, jananjab_u bá pεngä Oj_u, bi 'yεna.

⁴⁴ Nε bi thop_u ja mi'da y_u hnini ja ra xεqui Galilea b_uya, nε bi mam b_u rám hma b_u ja y_u nij_u.

5

'Da y_u mbahuq bi jap'a ra Jesús x_un ngu bi de y_u huq

¹ Nε man'da ra pa, ra Jesús mi 'bäp_u ja ndendädehe Genesaret. Nε εmme mi d_u b_u y_u j_u'i in nde da 'yøh rám hman Oj_u, nε hingui sä b_u dim 'bä'a ra Jesús. ² Nε bi nu, i høp_u yoho y_u mbosa hin te i ja b_u mbo. Nε bi zo' _u y_u mbeti b_u ndenthe gue'b_u mi

mben yá xit'a. ³ Nu'a n'da, rá mbeti ra Simón Pedro, ne bi hyu'a ra Jesús. Ne bi xi'a ra Simón da gon'i ts'u ra mbosa. Ne nu yu ja'i bim 'bäp'u ndenthe u. Nu ra Jesús bi xänba u yu ja'i büya. ⁴ Ne nu'b'u mi gua'a bi man ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—Dami thäm bu xun he ra dehe, ne gui 'yem bu ni xit'a. Gueru da zä gui the yu huä.

⁵ Pe bi 'yén'a ra Simón:

—Xänbate, gätho ra xui däm pehmbe ne hin te dá thehe yu huä, pe nu'b'u guím ma, ga emhbe mahøn'a, bi 'yena.

⁶ Ne bi 'yem büya, ne xun ngu bi de yu huä gue'bu go mi mbadi bin tun yá xit'a. ⁷ Ne bi xi'u yá mimbahuäha di ze'i ts'u. Ne bi yuts'i gätho yoho yá mbosa, ne in nde da dom bu mbo ra dehe yu mbosa nangue nän hyu yu huä. ⁸ Ne nu'b'u mi nu ra Simón Pedro 'be'a bi ja, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yembi:

—Dami 'ue'i ts'u nanguécä nguetho nugä drá dädits'oquigä, bi 'yén'a ra Pedro.

⁹ Ngubu bi ma nguetho bi hyonya thoho ngue xun ngu yu huä bi de. ¹⁰ Ne'a ra Jacobo ne ra Xuua ngue yá ts'ant'u ra Zebedeo, bi hyonya thoho u. Ne nu'u mi comhbu rá 'befi a ra Pedro. Pe nu ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—O guín su ne nuya gui dü'mi gui hyon yu ja'i to'o da 'yéc'yéigui, bi 'yembi.

¹¹ Ne nu'b'u mí zøm bu ndenthe u yá mbosa büya, bi den'na ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mí hemb ra t'axca'ya

¹² Nu n'da ra pa mi 'bup'u ja n'da ra hnini ra Jesús. Ne'a n'da ran 'yohu mi 'bup'u, mi hemb ra t'axca'ya gätho rá ja'i. Ne nu'a ran 'yohu 'bu mi nu a ra Jesús, 'bex bim 'bemfo bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yap ra mate ran 'yohu ngue in nde da yäni, bi 'yembi:

—Ma Hmu i nu'b'u guín nde, da zä gui jaqui da yängä.

¹³ Nu ra Jesús bi dät'i ne bi 'yembi:

—Nugä, dín nde ngue 'bex da zä i. Nuya bi yan'a ya, bi 'yembi.

'Bex bi zä'a ran 'yohu büya.

¹⁴ Ne nu ra Jesús bi hecua a ran 'yohu gue hin da mam bu 'bah yu ja'i, pe da mam bu 'bah yu mbäjä. Ne bi 'yembi:

—Ní mba bu 'bah yu mbäjä, gui 'yöt'a rán t'edi ra Moisés ngue da 'yöt'a n'da 'bu bi yan'a ra t'axca'ya, n'dahma da bah yu ja'i ngue majuañi bi yan'i, bi 'yén'a ra Jesús.

¹⁵ Pe nu'u yu ja'i guemhma mi ma hønbu go hapu ja yu hnini 'be'a gätho ot'a ra Jesús, ne man'da xun ngu bi mba bu mi 'bui ngue da 'yöse u 'be'a i man'a, ngue in nde din hocpa yün u i hēmp'i 'da'u. Ne xun ngu bi hoc'a ra Jesús, madague'a hont'a go mán u mi hēmp'u. ¹⁶ Nu'a ra Jesús büya mi pa bu ma'ueni gueru hingui 'bah yu ja'i, din yaui Ojä.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mi ts'a rá ja'i

¹⁷ Nu n'da ra pa bi xänba yu ja'i ra Jesús. Ne mi 'bup'u da yu fariseo ne 'da yu xänbate nijä, xpí 'yē'u hønbu go hapu i ja yu hnini bu ra xequi Galilea ne ra xequi Judea, neru ra dahnini Jerusalén. Ne nu'a ra Jesús bi 'yut'u ngue min 'youi xun ngu rá ts'edi Ojä 'bu mi hoc yun zäman'u. ¹⁸ Ne bi zøm bu 'da yun 'yohu, bá tu n'da ran 'yohu xun u, mi ts'a rá ja'i a, ox ra 'beza. Ne min nde xtán yaru mbo 'bah ra Jesús. ¹⁹ Pe emme dü yu ja'i bu ja ra goxthi, ne hin hapu sä dí yat'i. Janangue'a bi zix ra dargēhe bu maxōts'e ra ngu, ne bi xospa rá 'bet'e ne bi çä'ma ran 'yohu bu made i 'bä'a ra Jesús. Ne ox ra 'beza 'bu mi çamp'u. ²⁰ Bi bah ra Jesús büya gue i ec'yei xun ho u yun 'yohu gue i ja rá ts'edi a, 'bu mi nu'a bi 'yöt'u. Janangue'a bi 'yemp'a ra dargēhe:

—Amigo, ya ma punbi ni ts'oqui, bi 'yembi.

²¹ Pe nu'u yu fariseo ne yu xänbate nijä bin 'yemzehe u: “Hanja na ran 'yohu ngue ξna da 'yöt'a i ot' Ojä, ne ya ξna sä di punba rá ts'oqui n'da ra ja'i. Hingui numansu Ojä na,” bi 'yemp'u yu xänbate ne yu fariseo.

²² Pe nu'a ra Jesús i pađi 'be'a im bēn'u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja in jabu guím bēmhb'u. ²³ Ha guím bēmhb'u ngue nte ní mbatho dá xicä ran 'yohu, ngue rá ts'oqui ya xum punbi. Ha guím bēmhb'u man'da xquí pāhmb'u ngue i ja ma ts'edi 'bu ga xifi da ndants'i, din 'yo. ²⁴ Pe ga ut'ah'u ngue i ja man t'edi ua ja ra häi ga punba yá ts'oqui n'da ra ja'i, ngue ga japi

din 'yo na ran 'yoh_u, guecä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nε nub_uya bi 'yēmp'a mí ts'a rá ja'i:

—Dami ndants'i, gui cax ni fidi nε gui mba ni ngu, bi t'ēmbi.

²⁵ 'Bex bi ndants'a ran 'yoh_u bi gax rá fidi nε bi mba rá ngu, nε bi 'yēspa Oja b_u ní mba. Nε gätho y_u ja'i mi 'b_up_u bi nu 'bē'a bin ja.

²⁶ Nε gätho bi hyonya thoho _u, nε bin su, bi 'yēspa Oja nε bi 'yēn'a:

—N'da ran t'öt'e nuixte dá nuh_u ra pa jab_u ya, bi 'yēn'a y_u ja'i.

Ra Jesús bi xih ra Leví da dēnni

²⁷ M'bejua b_uya, bi bōm b_u ja ra ngu ra Jesús, nε bi thop_u mi hu'a ra Leví, guerp_u mí hac rán ju't'i ra häi, nguetho ra hyaçahäi a. Nε nu'a ra Jesús bi 'yēna:

—Dami tēngui, bi t'ēmp'a ra Leví.

²⁸ Nu ra Leví b_uya, 'bex bi ndants'a, bi zop_u gätho mi ja nε bi dēn'na ra Jesús.

²⁹ Nε nu'a ra Leví b_uya, bi 'yöt'a n'da ran sihmε x_un ndoho b_u ja rá ngu, ngue bin sihmε b_u ra Jesús. Nε bi zōm b_u ja ran sihmε x_un ngu y_u hyaçahäi nε x_un ngu mi'da y_u ja'i, 'darp_u bin sihmeh_u ra Jesús. ³⁰ Pε nu'ü y_u fariseo nε y_u xānbate nijā bi 'yēna:

—Hanja gní sihmeh_u y_u dādits'oqui nε y_u ziyate hyaçahäi, bi t'ēmp'a y_u xādi ra Jesús.

³¹ Nu ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti 'b_u mi dāt'ü:

—To'o i 'b_uh mán zaqui hingui hon'a to'o da 'yøthe, pε hōnt'a to'o x_un _u i hon'a da 'yøthe. ³² Nugä ma 'bēfigä ngue ga xih y_u dādits'oqui di päh y_un 'yomfēni. Pε nu'ü to'o εnse mahoqui y_u mb_ui, nε hingui sä ga ze'ü, bi 'yēn'a ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús hanja him bi 'yē't' y_un sihmε y_u xādi

³³ Nε bi t'ēmp'a ra Jesús:

—Nu y_u xādi ra Xuua Nxixyā nzāi ε't' y_un sihmε 'b_u i yaui Oja, nε'ü y_u xādi y_u fariseo, pε nu ni xādi hin jam'b_u ε't' y_un sihmε. Hanja ngue in jab_u, bi 'yēmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dāti:

—Pε nu'ü i 'b_up_u ja ran tha'ti, hin da du y_u mb_ui nguetho 'b_up_u a ran 'yoh_u din tha'ti. Hin da 'yēna ngue hin din sihmε _u. ³⁵ Pε da zōn ra ora da ts'ispa a ran 'yoh_u, nε ja da 'yē't' y_un sihmε b_uya, bi 'yēn'a ra Jesús.

³⁶ Nε xø bi xih man'da ran t'uti, ngue da 'yuti hingui sä y_u xādizehe ra Jesús da dēn'na ran yonxādi, nε bi 'yēmp'a:

—Njo'o n'da ra ja'i da xēn ma'da'yo rá pahni ngue da mbørba rá 'yapahni, nguetho nu'b_u da mbørba a, hin da bōmanho nε di ts'ontho a ma'da'yo. ³⁷ Nε njo'o to da xirp_u ra 'yaxfani mbot'asēi ra vino ma'da'yo, nguetho nu'b_u bin hogui, da fōh ra 'yaxfani b_uya. Nε dim fān ra vino nε di ts'on'a ra 'yaxfani, gätho dim 'bēdi.

³⁸ Nu'a ra vino ma'da'yo da sirp_u ma'da'yo ra xifani, ngue hin dim 'bēh ra vino, nε xīn dīn ts'on'a ra xifani.

³⁹ Nε to'o in zāi i si ra nyomvino, pε hingui nde a ra vino ma'da'yo, nguetho man'da x_u c_uhi ra nyomvino, εn'ü. Guín jah_u b_u ngue hin guí numanhoh_u man xādīgä, bi 'yēn'a ra Jesús.

6

Nu ra Jesús bi ma 'bē'a da t'öt' ra pa ran säya

¹ Nu n'da ra pa ran säya, nu ra Jesús nε y_u xādi bi thop_u ja n'da ran uättrigo. Nu _u y_u xādi bi d_uc'i 'da y_u trigo. Bi dēt y_u 'yē'ü y_u trigo, bi za b_uya. ² Nε nu'ü 'da y_u fariseo bi 'yēmp'a:

—Hanja in jab_u guí øth_u, nguetho i mam b_u ja man t'ēdih_u hingui sä gui 'yøth_u ra 'bēfi a ra pa ran säya, bi 'yēn'a.

³ Nu ra Jesús bi dāti:

—Ha hin guí pāhmb_u 'bē'a mam b_u ja rá sōcuā Oja ngue nε'a ra David bi mbesta man'da rán t'ēdi Oja, nε'ü min 'yoh_u, nu'b_u mi tumanthuhu. ⁴ Nu'a ra David bi yarp_u ja rá ngu Oja nε bi zi y_u thuhmε rán t'unni Oja oxp_u ja ra mεxa, nε bi un'd_u min 'yoh_u. Nε hōnse y_u mbäjä i sä da zi _u. Pε hin guím bēmh_u ra ts'oqui bi 'yöt'a ra David nε y_un 'yoh_u nguetho x_un ho bi 'yöt'ü, bi 'yēn'a.

⁵ Nε man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yēna:

—Nε nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dra Hmugä, nε ja man t'ēdi ga mangä 'bē'a da 'yöt' y_u ja'i ra pa ran säya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u mi mbēdi rá 'yē

⁶ Nε xø man'da ra pa ran säya, nu ra Jesús bi xānba y_u ja'i b_u ja ra nijā. Nε mi 'b_up_u n'da ran 'yoh_u ra mbēdi rán 'yēi. ⁷ Nε'ü 'da

y_u xänbate nijä ne 'da y_u fariseo mi 'bap_u, mi tømthoho, in nde da nu 'be'a da 'yõt'a ra Jesús ra pa ran säya, nguetho in nde di yäp'a. ⁸ P_e nu ra Jesús i pädi 'be'a im bæn'u. N_e bi xi'a ran 'yoh_u mi ja rá mbédi'y_e:

—Ba εcua, damim 'bäcua da nu'a y_u jä'i, bi 'y_embi.

N_e 'bex bi mba b_u ran 'yoh_u. ⁹ Nu ra Jesús bi 'y_emp'u b_uya:

—'Be'a i mam b_u ja man t'édih_u, nda'a x_un ho ga øth_u. Ha i mam b_u ga øth_u ran ho uague ran ts'o ga øth_u ra pa ran säya. Uague i man b_u gan yänbah_u rá te n'da uague i mam b_u ga jaf_u da du n'da a ra pa ran säya, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹⁰ Nub_uya, nu ra Jesús bi hyët'u y_u jä'i, n_e bi 'y_emp'a ran 'yoh_u:

—Dami juän ni 'y_e.

Nu'a ran 'yoh_u bi juän rá 'y_e, n_e bin hogui x_un ho. ¹¹ P_e nu y_u fariseo n_e y_u xänbate nijä εmm_e bin cu_e'u n_e bi hyoni 'be'a sä da 'yørpa ra Jesús.

Ra Jesús bi huahn'd_u 'de'mayoho y_u xädi

¹² M'bejua b_uya bi mba b_u ja n'da ra nyuni ra Jesús, haxa in yäui Ojä. ¹³ Nu'b_u mi hyats'i bi zohn'd_u y_u xädi ngue i ja a da xifi mahøn'a. N_e bi huahni 'de'mayoho din 'yoh_u ngue y_u 'bäih_u. ¹⁴ N_e nu'u bi huahni, gue'a ra Simón t'εmbi ra Pedro, gue'a rá thuhu bi xih ra Jesús a. N_e'a ra Andrés, rán 'yoh_u a ra Simón, n_e ra Jacobo, n_e ra Xuua, n_e ra Felipe, n_e ra Bartolomé. ¹⁵ N_e ra Mateo, n_e ra Tomás, n_e man'da ra Jacobo rá ts'ant'u ra Alfeo, n_e ra Simón Zelotes, ¹⁶ n_e ra Judas rán 'yoh_u ra Jacobo, n_e ra Judas Iscariote, gue'a xí dä'a ra Jesús 'b_u m'bejua. N_e gue'u bi huan'na ra Jesús u ngue y_u 'bäih_u.

X_un ngu y_u jä'i bi xänba a ra Jesús

¹⁷ Nub_uya, nu ra Jesús n_e y_u xädi bi gap_u ja ra nyuni n_e bin the_u x_un ngu y_u jä'i b_u x_un juäni, bí n_exp_u y_u hnini ra xequi Judea, n_ep_u ra dahnini Jerusalén, n_ep_u ndendädehe, guerp_u i ja ra hnini Tiro n_e ra hnini Sidón. N_e nu'u, bi zøm b_u ngue in nde da 'yøde 'be'a man ra Jesús, n_e nu'u mi'da b_uya, in nde da mba ma hoqui u. N_e nu ra Jesús bi hoc'u. ¹⁸ N_e x_un ngu u min 'yoh_u ra zÿthu bi zøm b_u, n_e nu'a ra Jesús bi

hyøn'a thi u. ¹⁹ N_e gätho u min nde da därpa rá jä'i ra Jesús, nguetho gätho y_u hy_enni bi hoc'a nangue rá ts'edi.

Ra Jesús bi ma to'o din johya n_e to'o da nu ra dumb_ui

²⁰ N_e nub_uya, nu ra Jesús bi hyët'u y_u xädi n_e bi 'y_emp'u:

—Gui hyoyah_u, p_e ya gá c_uth_u b_u di manda rá ts'edi Ojä janangue'a majäpi ah_u.

²¹ N_e gui tumanthuhuh_u, p_e Ojä di ja ah_u gui tÿmh_u a gui homh_u, janangue'a majäpi ah_u.

N_e gui säh_u ra dumb_ui ya, p_e Ojä da hyut'a ni mb_uih_u, janangue'a majäpi ah_u.

²² N_e ngutho 'b_u i san ah_u y_u jä'i, n_e'b_u i 'uegue nangue ah_u, n_e'b_u di c'aman'u ah_u, n_e'b_u da ndøm mant's'o ni thuhuh_u ngue gui t_engah_u, guecä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, guemhma majäpi ah_u. ²³ Gan johyah_u, da hyu ni mb_uih_u 'b_u din jab_u da 'yõt'ah_u y_u jä'i, nguetho ngutho bi t'ørpa u y_u pøngahy_u mam'bet'o, n_e i ja 'be'a din 'da ah_u ngue am 'be'ts'i mah_ets'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁴ N_e xø bi 'y_emp'u:

—P_e í hu_ehi maha ah_u gy_u m_embetih_u ngue hønt'a ni mb_eti guim b_emh_u, nguetho ya hin guin nuh_u man'da ran johya njäm'b_u da guadi.

²⁵ N_e í hu_ehi maha ah_u, ngue gui εmh_u hin te gadi 'b_ehmb_u, p_egue gan tumanthuhuh_u.

Í hu_ehi maha ah_u, ngue ja nin johya z_eh_eh_u, nguetho m'bejua da du ni mb_uih_u.

²⁶ Í hu_ehi maha ah_u ngue gätho i manho nangue ah_u y_u jä'i. Bin jab_u y_u hyäte pøngahy_u bi numanho gätho y_u jä'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

Dami hu_ec nin s_uih_u, bi 'y_en'a ra Jesús

²⁷ P_e dami 'yøhmb_u na ga xi ah_u ya, bi 'y_en'a ra Jesús:

—Gui hu_ec nin s_uih_u n_e gui 'yørpa ran ho u to'o i numan'u ah_u. ²⁸ N_e dami 'yäp Ojä da mbäx'u di c'aman'u ah_u, n_e gui 'yäp Ojä da 'y_enspa rán jäpi u di un'nah_u. ²⁹ N_e nu'b_u n'da da mbep'a ni 'yoguh_u, gui 'bät ni hmih_u da mbep'a man'da nguadi ni 'yoguh_u. N_e nu'b_u n'da da gän'na ni cotoh_u, n_e'a ni pahni gui unhd_u. ³⁰ Dami unhd_u 'be'a gätho da 'yä ah_u, n_e nu'a da

thañ'nah_u hingui 'yähmb_u. ³¹ Nu'b_u guí ndeh_u da 'yøt'ah_u ran ho ni mijä'ih_u nde'b_u guí 'yørpah_u ran ho.

³² Pε nu'b_u hønt'_u di huεc'ah_u guí huεj_u, hin te di muui a 'b_u, 'da'angu gá 'yøth_u u him mahoqui yá mb_ui. ³³ Nε nu'b_u hønt'_u bi 'yøt'ah_u ran ho guí ørpah_u ran ho, hin te di muui 'b_u, nguetho in jab_u øt'_u him mahoqui yá mb_ui. ³⁴ Nε nu'b_u hønt'_u guí pähmb_u i jut'i guí hmit ni mbεtih_u, hin te di muui 'b_u, nguetho gue'a i øt' y_u ts'om'bäi, di hmit yá mits'om'bäih_u ngue im bεni da mba ma cospi rá mbeti. ³⁵ Pε dí xi ah_u, dami huεc nin säh_u, nε guí 'yørpah_u ran ho u, nε guí hmith_u madague'a guí päd_u hin di cos'ah_u. Nu'b_u ngub_u guí 'yøth_u, gue'a nám fäd_u gue yá t'uhni ah_u Ojä. Nε i ja 'be'a di 'da ah_u Ojä b_uya. Nguetho gue'a i øt' Ojä, gätho i ørpa ran ho madague'a hin da 'yεn'_u: “Jamadi Ojä.” Nε gätho i ørpa ran ho madague y_u ts'om'bäi u. ³⁶ Dami huεc ni mijä'ih_u tengutho b_u í huεc'ah_u Ojä ma Tah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hin guí 'yεmh_u bi 'yøt' y_u ts'oqui u mi'da y_u jä'i

³⁷ Nε man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:

—“Nuna bi 'yøt' y_u ts'oqui,” hin guí 'yεmh_u, nε hin da t'εn'ah_u gá 'yøth_u y_u ts'oqui 'b_u. Nε 'yo gadí yäf_u ni mijä'ih_u nε hin da zεp'ah_u Ojä, pε gam punbah_u nε Ojä di pun'nah_u b_uya. ³⁸ Dami un'd_u 'be'a i hon ni mijä'ih_u, nε Ojä man'da x_un ngu di co'ts'ah_u nε dim fons thoho a di 'da ah_u xinda gue'a gadí un ni mijä'ih_u. Nguetho da 'yøt'ah_u Ojä tengu guí ørpah_u ni mijä'ih_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁹ Nε xø bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yεna:

—Hingui sä n'da ra xädä da 'yut ra 'yu rá mixädäui, ts'arpu thoho da däp_u ja ra hyε u. Nε ngutho n'da ra jä'i hingui sä da 'yut ran ho rá mijä'iu_i 'b_u hingui päsε ran ho. ⁴⁰ Nε ngutho n'da ra xädi, man'da hingui ngu päd_u xinda gue'a rá xänbate, nε nu'b_u bi juah rán xädi, 'da'ingu i pähmi a. Nu'b_u ts'utho i pā'a ra xänbate nε ts'utho i pā'a rá xädi.

⁴¹ Nε hingui sä guí mamhb_u nanguε to'o i ja z_u ts'_u ran ts'o 'b_u x_un ts'o ni mb_uih_u.

⁴² Hanja gní 'yεmh_u guí zεhmb_u u mi'da y_u jä'i di hoc yá mb_ui, nε εmme go x_un ts'o

ni mb_uizεhεh_u. Jatho 'bε guí hoczεhε ni mb_uih_u, ja da zä guí zεhmb_u u mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nanguε rán dät'o dí fq'a ra za

⁴³ Nε man'da bi man'a ra Jesús ngue bi 'yεna:

—Nu n'da ra hogaza hingui sä din z_uh yän dät'o ngue hingui ho. Nε nguetho a n'da ra za hingui ho, hingui sä din z_uh yän dät'o x_un ho. ⁴⁴ Nu yän dät'o i z_up_u, gue'a ctí pähmb_u 'be'a ní za a ra za, nguetho hingui sä din z_uh yän dät'o ngue y_u higo b_u ja ra 'uünza. Nε xín din z_uh yän dät'o ngue y_u uva b_u ja y_u t'ax'uñi. ⁴⁵ Ngutho n'da ra jä'i x_un ho rá mb_ui, i øt' ran ho tengu i ja b_u mbo rá mb_ui. Nε ngutho n'da ra ts'om'bäi i øt' ran ts'o tengu i ja b_u mbo rá mb_ui, nguetho gätho a i ja b_u mbo rá mb_ui n'da, gue'a ní bøn rá nde n'da a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti u i øt'a man ra Jesús nε' u hingui øt'e

⁴⁶ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Hanja gní 'yεnj_u ni hmuj_u nε hin guí øth_u 'be'a dí xi ah_u. ⁴⁷ Ga xi ah_u rán t'uti u i øt'a dí mangä. ⁴⁸ Nu' u, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_u bi hyø'a n'da rá ngu, nε x_un hε bi 'yamp' ra häi ngue da mbämp' u y_u jädö. Nε nu'b_u mam bá εh ra mboxthe, nte bi jap'a ra ngu, nguetho mbo bim foxa ra jädö. ⁴⁹ Pε nu' u i øh ma nde nε hingui øt'a dí mangä, rán t'uti u tengu n'da ran 'yoh_u bi hyøh rá ngu nε bi 'yεx maxøts'e y_u jädö, nε nu'b_u mambá ε'a n'da ra mboxthe, 'bex bi yøt rán ngu b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi hocpa rá 'yεhε n'da ra hmudof_ui

¹ Nε nu'b_u mi gua'a man'a ra Jesús, bi mba mahøn'a b_u ja ra hnini Capernaum.

² Nε mi 'b_up_u n'da ra hmudof_ui, ra mεngu b_u Roma a. Nε x_un' u n'da rá 'yεhε, nde da du. Nε nu'a ra hmudof_ui εmme madi huεc'a rá 'yεhε. ³ Nε nu'b_u mi 'yøde 'b_up_u ra Jesús bá pēhni 'da y_u ngarbi b_u ja ra hnini ngue da zix'a ra Jesús di hocpa rá 'yεhε. ⁴ Nε nu'b_u mi zøm b_u 'b_uh ra Jesús, bi 'yāp ra mate da mba, nε bi 'yεmbi:

—Dín nde gui 'yørcahe ra mate gui mba, nguetho nu'a ra hmudofui ra hocja'i a, ⁵ ne emme di huεgahε ngue dyε judíoε. Ne nu'a bi guzehe a í thøh ma nijahε, madague hing ra judío a, bi 'yεmbi.

⁶ Nu ra Jesús bi mbähä, ne nu'bu mi ts'utho da zøm bu ja rá ngu a ra hmudofui, pe nu'a ra hmudofui bá pehni 'da yá amigo mahøn'a, din c'athε a ra Jesús, da 'yεmbi:

—Hingui jatho gui søm bu ja ma ngu, nguetho nugä hin dí sucä tengu i, ⁷ xíngui sä ga εna ga mba gan yaui, ne hin drá judiógä. Pe dí paði ngue i ja ni ts'edizεhe, ngue nu'bu guim ma da yañi, ne 'bex gue da yañi. ⁸ Tengu thohogä bin 'dac'i ts'ε man t'εdi, ne nu'bu i ja 'be'a dí xi ε ma dofui, ne'ε ma 'yεhe, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, sä guim mantho bu guí 'bäi ne 'bexgue da yañ buya, bi 'yεn'a ra nde bá pehna ra hmudofui ngue bi man'ε yá amigo. ⁹ Nu ra Jesús bi hyonya thoho 'bu mi 'yø'a bi man'ε yεn 'yohε ngue bá pehna ra hmudofui, ne bin yεgui bi xi'ε mí tenni, ne bi 'yεna:

—Xínga n'da ma mijudíoε dá tñgä ngue i εc'yεi i ja ma ts'edi tengu a ran 'yohε, bi 'yεn'a ra Jesús. Nuya bin ja a bi 'yäqui, bi 'yεna.

¹⁰ Ne bi mbeng bu ja ra ngu ε yá amigo a ra hmudofui buya, ne bi nu'a rá 'yεhe ra hmudofui ngue ya xí zä.

Nu ra Jesús bi xox rá ts'unt'ε n'da ra xisu xí du rá ndø

¹¹ Man'da ra pa buya, ra Jesús bi mbähä yá xädi bu ja ra hnini Naín. Ne xεn ngu yε ja'i mi tenni. ¹² Ne nu'bu mi zøm bu ndehnini, ba εpε yε 'yägüi, ba tu rá ts'unt'ε n'da ra xisu xí du rá ndø. Ne njo'o man'da rá ts'unt'ε. Ne xεn ngu yε ja'i min 'yohε yε 'yägüi. ¹³ Ne nu ra Jesús 'bu mi nu a ra xisu buya, bi huεc'a ne bi 'yεmbi:

—O guí zoni, εn'a.

¹⁴ Ne nubεya, bi dä'a ra huada mi o ra du a ra Jesús ne bim 'bä'ε yεn dute. Nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra du buya:

—Grá ts'unt'ε, dami ndants'i, bi 'yεmbi.

¹⁵ Ne nu'a xí du 'bex bi ndants pε ja rá huada ne bin ya. Nu ra Jesús buya, bi xi'a rá mbe da zits'i. ¹⁶ Ne gätho yε ja'i mi 'bäpε bin su, ne bi 'yεspa Oja ε.

—Nuya, n'da ra pøngahya nüxte dí 'bεhmbε ua, ne Oja da yañε ya, yá ja'igähε Oja ya, bi 'yεn'ε.

¹⁷ Ne gätho yε ja'i mi 'bεpε, ne pε ra xεqui Judea, bi ma 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Xuua Nxixyε bi mbεhni 'da da 'yänni to'o a ra Cristo

¹⁸ Ne bi si'a ra Xuua Nxixyε 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi man ε yá xädi. ¹⁹ Janangue'a nu ra Xuua bi zon'dε yoho yá xädi ngue da mben bu 'bεh ra Jesús ne da 'yänni: “Ha gue'e ra Cristo mi hma ba εhe, uague ga thoqui ga tømhbε,” gui 'yεnui, bi 'yεn'a ra Xuua. ²⁰ Ne nu'bu mi dñn'a ra Jesús ε yám 'behni ra Xuua, bi 'yεmbi:

—Nu'a ra Xuua Nxixyε bá pengä'be nguetho in nde da baði gue'bu gue'e ra Cristo i hma ba εhe, uague ga thoqui ga tømhbε, bi 'yεn'ε.

²¹ Ne 'bex bi hoc'ε 'da yε hyεnni a ra Jesús buya, ne bi hyøn'a thi yε zñthu ngue mín 'yohε 'da yε ja'i, ne bi xocpa yá dä yε xädä.

²² Ne nubεya, bi 'yεmp'ε yá xädi ra Xuua:

—Ní mbe ya, gui xihmi ra Xuua 'be'a gá nuui ua, ne 'be'a gá 'yøhmi ya. Gui 'yεnui: “Nu yε xädä i nu ran nequi ya, ne yε dogua i sä i 'yo ya, ne nu'ε mi hεmb ra t'axca'ya bi yañ'ε ya, ne yε gogu i øhnahyε ya, ne'ε xí du bi ndants'i, ne yε hyoya i ø'a ran ho ma'da'yo ya. ²³ Din johya ε to'o i εc'yεi xεn ho, ne hin di ε't' yá mbεi ε,” gui 'yεnui, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁴ Ne nu'bu mi mbenc'ε yám 'behni ra Xuua buya, nu ra Jesús bi ma 'be'a øt' ra Xuua, ne bi 'yεmp'ε yε ja'i:

—Nu'bu gá mbähä bu ma'ueni ngue gá nuhε ra Xuua, 'be'a gá bεmhbu ngue gua nuhε bu. Ha guá nuhε n'da ran 'yohε xεn güent'i tengu n'da ra xithi i εn ran dahi.

²⁵ Uague gá nuhε n'da ran 'yohε mi he ra pahni xεm hmadi. Pe nu'ε, 'bεpε ja ra ngunts'εt'abi ε.

²⁶ Uague guá nuhε n'da rá pøngahya Oja. Majuani a gá nuhε, ne hinga hønt'a n'da rá pøngahya Oja, pe nu'a, xεn hεts'i rá ts'edi xinda gue'ε mi'da yε pøngahya.

²⁷ Gue'a ra Xuua i hmam bu ja rá søcuε Oja, gue i εna:

Nugä, ga pehn'na n'da mam 'behni dim 'bet'o bu gní mba, da xih yε ja'i da

døp'e xən ho, i ɛm bə ja rām hman Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Xínga n'da ra ja'i mi 'bɛi ngue nuixte rá 'bɛfi tengu ra Xuua. Pɛ nu'a to'o dim 'bɛpɛ di manda rá ts'ɛdi Oja, nu rá 'bɛfi da 'yørpɛ madague'a ts'ɛtho, pɛ man'da nuixte a xinda gue'a ra 'bɛfi i øt' ra Xuua ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

29 Nɛ nu yɛ hyaçahäi nɛ mi'da yɛ ja'i xí xixyaba ra Xuua Nxixyá, 'bɛ mi 'yø a bi man ra Jesús, bi bə'ɛ xən ho i øt' Oja. 30 Pɛ nu yɛ fariseo nɛ yɛ xänbate nija, ngue him bi nde'a ran xixyá bi 'yøt' ra Xuua, him bi numanho'a bi nde Oja da 'yørpɛ'ɛ. 31 Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—'Bɛ'a nín t'uti ga xi ahɛ ngue gui pəhmbɛ 'bɛ'a guí øthɛ. 32 Guí øthɛ tengu øt' yɛ t'ɛhni 'bɛ in ɛni nɛ i ɛmp'ɛ yú mit'ɛhniɛ: “Nugähe, dá pɛhmbɛ ra 'bida pɛ nu'ahɛ hin gán nɛhmbɛ,” ɛn'ɛ 'da. Nɛ xø ɛn'ɛ mi'da bɛya: “Pɛ nugähe, dá pɛhmbɛ yɛ thuhu tengu'bɛ xən du n'da, nɛ nu ahɛ hin gán zomhbɛ,” ɛn'ɛ mi'da. 33 Nɛ ngutho guí øthɛ tengu øt' yɛ t'ɛhni, ngue nu ra Xuua Nxixyá bi zøcua, nɛ him bin sihmɛɛ yɛ ja'i nɛ xím bi zi ra vino. Pɛ nu ahɛ gá 'yɛmdahɛ in 'youi ra zìthu. 34 Pɛ nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nɛ bá ɛcä nɛ dí sihmɛhe yɛ ja'i, nɛ nu ahɛ sä guí ɛnjɛ drá hyugugä nɛ drá mihniägä, nɛ guí ɛnjɛ dín amigogähe yɛ ziyate hyaçahäi nɛ yɛ ts'om'bäi. 35 Pɛ nu'bɛ majuɛni i ja rán 'yomfɛni n'da, da bədi to'o ɛ ngue majuɛni bi un rán 'yomfɛni Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bin sihmɛ bɛ ja rá ngu n'da ra fariseo í Simón

36 Nɛ n'da ran 'yohɛ mí tɛn rán xädi yɛ fariseo, bi xi'a ra Jesús dín sihmɛ bɛ ja rá ngu. Nɛ bi mbähä ra Jesús bɛya, dín sihmɛ bɛ. 37 Nɛ nu'a n'da ra xisu ra 'yomt'ɛni a, nɛ nu'bɛ mi 'yøde 'bɛpɛ ra Jesús, bi yərpɛ mi hu a ra Jesús, i tu n'da ra xito án t'øt'e ra do alabastro, mi po ra 'yɛthi yɛmanho, xəm hmadi di muui. 38 Nɛ nu'a ra xisu mi hupɛ ja rá gua ra Jesús, nɛ mi zoni. Janangue bi mboxpɛ ja rá gua ra Jesús a rá guidä, nɛ bi ducua rá gua yú xtä, nɛ ɛmmɛ zɛspa rá gua ra Jesús, nɛ bi xispa rá gua ra 'yɛthi yɛmanho. 39 Nɛ nu'a ra mɛngu bɛ, 'bɛ mi nu

'bɛ'a i øt'a ra xisu, bi bɛnsɛ: “Him majuɛni rá pøngahyá Oja a ra Jesús,” nguetho ɛmbi hingui pədi ra 'yomt'ɛni a ra xisu. 40 Nu ra Jesús bɛya, bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Simón i ja'a ga xi'i.

Nu ra Simón bi 'yɛna:

—Gra xänbate, dami xic 'bɛ.

41 Nu ra Jesús bɛya, bi xih ra Simón n'da ran t'uti, nɛ bi 'yɛmbi:

—Mi 'bɛ a n'da ran 'yohɛ zäi di hmih ra mbɛti. Nɛ mi 'bɛ'a n'da ran 'yohɛ bi hmiti cət'a ciɛnto, nɛ man'da bɛya bi hmiti yote ma'dɛt'a thoho. 42 Nɛ nu'ɛ gätho yoho hin'yɛ 'bɛ'a dí co'ts'a ra mbɛti xí mba ma hmiti. Janangue nu'a xí hmih ra mbɛti bɛya, bi punba thoho ɛ. Dami xic ya, Simón, nda'a man'da da bɛn'a ra mate bi t'ørpɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

43 Nu ra Simón bi dəh pɛya, nɛ bi 'yɛna:

—Masque gue'a ran 'yohɛ min dupate xən ngu, man'da da bɛn'a ra mate bi t'ørpɛ, bi 'yɛna.

—Majuɛni a guím bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús.

44 Nu ra Jesús bɛya, bi hyɛt'a ra xisu nɛ bi 'yɛmp'a ra Simón:

—Guí nu na ra xisu 'bɛcua, nu'bɛ má cət'ua ja ni ngu xíngui ts'ɛ gá 'dac ra dehe gue xcá pe't'ä ma gua, pɛ nu ra xisu i hucua, rá guidä í mbercä ma gua nɛ yú xtä í dugä ma gua. 45 Pɛ nu'i, hin gá sɛsca ma 'yogu ngue xquí zɛnguagui, pɛ nuna ra xisu him bin hɛ a ní zɛsca ma gua. 46 Nɛ nu'i, hin gá cosca ma yá ra aceite, pɛ nuna ra xisu i hucua, bi xisca ma gua ra 'yɛthi yɛman'u.

47 Guehna dí xi a i na, xən ngu rá ts'oqui na ra xisu nɛ xən ngu rá punbi ya, janangue ɛmmɛ im bɛngä na. Pɛ nu'ɛ im bɛnsɛ ts'ɛtho ra punbi i honi, man'da ts'ɛtho im bɛngä ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

48 Nɛ nubɛya, bi 'yɛmp'a ra xisu:

—Ya ma punbi ni ts'oqui ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

49 Nɛ nu'ɛ i sihmɛ bɛ bin 'yɛmzɛhɛ ɛ:

—To'o nín 'yohɛ na, gue i ɛna sä di punba yú ts'oqui n'da, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

50 Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a ra xisu:

—Gá 'yɛc'yɛigui, janangue ya ma punbi ni ts'oqui ya. Ní mba ya nɛ gan johya, bi 'yɛmbi.

8

Y_u xisu bi mbäxa ra Jesús

¹ Nu'bu mi tho'i 'da y_u pa, nu ra Jesús bi mbähä 'de'mayoho yá xädi bu ja y_u hnini, ne bi mam bu 'beru ní manda rá ts'edi Oja. ² Ne bi mbähä a ra Jesús 'da y_u xisu xí hoc 'bu mí u, ne'u 'da xí hyønba thi y_u zïthu min 'yohu, ne'a ra María ra mengu bu ra hnini Magdala, gue mín 'yohu yoto y_u zïthu 'bu mi hoc'a ra Jesús. ³ Ne'a ra Juana, rá xisu ra Chuza, n'da ran 'yohu im hmu bu ja rá ngu ra ts'ut'abi Herodes. Ne'a ra Susana, ne xän ngu mi'da y_u xisu bi mbähä, mi fäx'a ra Jesús ne yá xädi nangu yá mbeti zehé.

Rán t'uti ra mbomhmudä

⁴ Ne xän ngu y_u ja'i bi nexp_u i ja mi'da y_u hnini, ne bim peti bu 'buh ra Jesús. Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yemp'u:

⁵ —Nu n'da ran 'yohu bi mba bu ja rá huähi bá pom bu y_u hmudä. Nu'u 'da y_u hmudä bi zo bu ja ra 'yu, ne nu y_u ja'i bi nem buya ne y_u doja bi za. ⁶ Ne 'da'u y_u hmudä bi zo bu ja y_u ndaxnado, ne nu'bu mi bøts'e 'bex bi hmanc'a n'dihi, nguetho hin'y_u ra dehe bu ja y_u do. ⁷ Nu'u mi'da y_u hmudä bi zo bu ja y_u 'uïni, ne nu'bu mi bøts'e, bi gom' y_u 'uïni u, ne him bin te. ⁸ Ne'u 'da y_u hmudä bi zo bu ja ra hogahäi ne bin te xän ho bu, ne bin xändi, xän ngu bin ja, bi 'yem 'bu mi man ran t'uti.

Nu'u i ja yá zagu, bi 'yø'a dá ma, bi 'yemp'u y_u ja'i ra Jesús.

Hanja bi xih yän t'uti y_u ja'i a ra Jesús

⁹ Nu'u yá xädi, bi 'yän'na ra Jesús:

—'Be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma.

¹⁰ Nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nu'ahu, Oja bi ja ah_u gui pähmbu 'beru ní manda rá ts'edi. Pe nu'u mi'da, dí xih yän t'uti u, nguetho in nu yá dá pe hingui pädi 'be'a in nu, ne i ja yá zagu, pe hingui pädi 'be'a i øde, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a nam bøn'a rán t'uti ra mbomhmudä

¹¹ —Nuya, ga xi ah_u 'be'a nim bøn'a ran t'uti dá mangä. Nu'u y_u hmudä, ra hmepya rá m hman Oja u. ¹² Nu'u bi zo bu ja ra 'yu, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pe nu ra zïthu bi japi 'bex bi pumbëni, ne him bi zä bi 'yéc'yei ngue da mba nhyäni. ¹³ Ne

nu y_u hmudä bi zo bu ja y_u do, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja ne bin johya 'da y_u pa. Pe him bi gopu mbo yá mbai rá hman Oja ne nu'bu bi zä ra zïthu u, 'bex bi 'ueh puya. ¹⁴ Ne nu'u y_u hmudä bi zo bu ja y_u 'uïni, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pe hønt'a bi bëni 'be'a dí hyuse yá mbai, ne 'be'a i ja ua, ne 'be'a bi numanhose, hinga xøt'a din te bu yoho y_u hmudä, ne nte bin ja a ra hoga hmudä. ¹⁵ Ne nu'u y_u hmudä bi zo bu ja ra hogahäi, ra hmepya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, ne bi mbes'pu mbo rá mbai, ne bi xi'u mi'da y_u ja'i, ne xän ngu mi'da bi 'yéc'yei nangu'u, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ran nequi hinga nt'agui

¹⁶ Ne man'da ran t'uti bi ma ra Jesús, bi 'yëna:

—Xinga n'da ra ja'i di søc y_u bombilla ngue da go'mi, o gue da mbøxp_u 'bit'ots'i, pe da 'yexp_u m'batho ngue di nec bu mbo ra ngu. ¹⁷ Ngutho mam hmangä. 'Be'a gätho dí xi a zehéu, pe jatho gui xihmbu mi'da y_u ja'i, janangu'e'a din ja ran nequi yá mbai.

¹⁸ Dami jamansuh_u xän ho 'bu guí øhmbu mam hmangä, nguetho nu'bu guí øhmbu xän ho, sä gui pähmbu xän ho a mam hmangä. Pe nu'u to'o hingui øde xän ho, di pumbëni a zu ts'u bi 'yøde, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o rá mbe ne yá cu

¹⁹ N'da ra pa bi mba bu rá mbe ne'u yá cu ngue da nu'a ra Jesús. Pe him bi zä da nu nguetho emme da y_u ja'i bu mi 'bui. ²⁰ Ne bi si'a ra Jesús i 'bäpu thi rá mbe ne yá cu, in nde da nu a. ²¹ Nu ra Jesús bi dät_i, bi 'yëna:

—Nu ma mbe ne ma cu, gue'u to'o i øh rá m hman Oja, ne øt'a i mam bu, bi 'yæn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús di japi din hë ran dahi ne ra dehe

²² Nu'a ra Jesús n'da ra pa bi hyu n'da ra mbosa, bi mbähä yá xädi, ne bi 'yemp'u:

—Ga mbähä bu 'danguadi ra dadehe, bi 'yëna. Ne 'bex bi mba buya.

²³ Pe nu'bu i 'yo'a ra mbosa bu ja ra dehe, bin ä'a ra Jesús. Ne emme nts'edi ran dahi bi 'yæn'a ra dehe, gue'bu go mi mbo ra dehe bu mbo ra mbosa, nts'utho a bin ja. ²⁴ Pe nu'u yá xädi, bi 'yents'a ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, nde da goguah_u ra dehe, bi 'yεmbi.

Bi ndants'a ra Jesús, bi hεcua ran dāhi ne ra dehe, bin hε'ua b_uya, ne x_un ho ra dehe b_uya. ²⁵ Nu ra Jesús bi 'yεmp'ua y_u xādi:

—Hanja, ha z_u ts'utho guí εc'yεigah_u.

Pe nu'ua y_u xādi bin su, ne bi hyonya thoho. Ne bin 'yεmzεhε u:

—'Be'a din 'yεt'ui na ran 'yoh_u, ne ya 'bexque in hε'a ran dāhi ne ra dehe di hεcpi, bi 'yεn'ua.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zīthu

²⁶ Ne nu'b_u min hε ran dāhi, bi thop_uya, bi zōm b_u ja ra häi Gadara, din hyant'ui b_u 'danguadi ra häi Galilea. ²⁷ Ne nu'b_u mi gā'a ra Jesús b_u ja ra mbosa, bin c'at'ui n'da ran 'yoh_u ra mεngu b_u, min 'yoh_u y_u zīthu a. Ne nu'a ran 'yoh_u, him mí he rá he, ne him mi 'b_urp_u ja rá ngu, pe mi 'b_urp_u ja y_un 'yāgui. ²⁸ Ne nu'b_u mi nu'a ra Jesús b_uya, 'bex bin dānyahmu b_u ja rá gua ne nts'edi bi mba'a ra zīthu:

—Nu'i Jesús, rá ts'ant'ua i Ojā nuixte, 'be'a guí 'yōrcāhe ya. 'Yōrcāhe ts'ua ra mate, o gadí ungahe, ²⁹ bi 'yεn'a ra zīthu 'b_u mi xifi da bōm b_u rá mbai ran 'yoh_u.

Nguetho na ya'a thoho bi unba ran 'yoh_u ne i xεcta y_u cadena i pa thu't'i, nangue rá ts'edi ra zīthu, ne i sixp_u ma'ueni mahōn'a. ³⁰ Nu ra Jesús bi 'yānba rá thuhu a ran 'yoh_u.

—Dí n'dan nεts'igāhe, bi 'yεm 'b_u mi dādi.

Nguetho min 'yoh_u x_un ngu y_u zīthu. ³¹ Ne nu'ua y_u zīthu bi 'yāp ra mate ra Jesús hin da 'yεntr_u hap_u bí nεts'i, nguεp_u ja ra mba'ye x_un hεtho ne nts'utho. ³² Ne mi 'b_urp_u x_un ngu y_u ts'adi mi sihme b_u. ³³ Ne nu y_u zīthu bi bōm b_u ja rá mbai ran 'yoh_u ne bi y_urp_u 'b_uh y_u ts'adi. Ne gātho y_u ts'adi 'bex bin tih_i, bin gōxp_u ja ra nguani, gātho bi zo b_u dehe, bim 'bεdi.

³⁴ Nu'ua y_un 'yoh_u mi fāh y_u ts'adi, 'bex bi 'dah p_uya 'b_u mi nu 'be'a bi 'yōt'ua y_u ts'adi. Bi mba b_u ja ra hnini nεp_u ja y_u huāhi, bi ma 'be'a bin ja. ³⁵ Ne x_un ngu bi mba b_u, ba nuse 'be'a bin ja. Ne bi nu'a ran 'yoh_u min 'yoh_u y_u zīthu, mi hup_u ja rá gua ra Jesús, mi he rá he. Ya xí yām b_uya. Ne gātho y_u jā'i bin su 'b_u mi nu 'be'a bi t'ōrpa ran 'yoh_u. ³⁶ Ne nu'ua y_u jā'i in 'yoh_u a ra Jesús, 'b_u mi hoc'a ran

'yoh_u, bi xi'ua m'bejua bi zōm b_u 'be'a gātho bi 'yōt'a ra Jesús. ³⁷ Ne gātho mi 'b_urp_u ja ra häi Gadara bi 'yāp ra mate nguε hin din 'yo b_u ja ra xεqui a, nguetho εmme min su gātho u. Janangue'a nu ra Jesús, bi hyu ra mbosa mahōn'a ne bi mbähä y_u xādi b_uya. ³⁸ Nu'a ran 'yoh_u min 'yoh_u ra zīthu, εmme in ndehma da dεn'na ra Jesús. Pe nu'a ra Jesús him bi japi da mba. Pe bi 'yεmbi:

³⁹—Ní mba ni ngu ne guí mam b_u 'be'a bi 'yōt'a'a Ojā.

Ne nu'a ran 'yoh_u bi mba rá ngu b_uya, ne bi mam b_u rá hnini a ran ho bi 'yōrpa ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xoxa rá t'ixu ra Jairo, ne bi hocp_u 'yu n'da ra xisu mi hεmb ra mbeji

⁴⁰ Nu'b_u mi mbeng b_u ra Jesús 'danguadi ra dādehe, εmme bin johya y_u jā'i nguetho x_un ngu mi tōmp'ua. ⁴¹ Ne 'bex bi zōm b_u 'b_uh ra Jesús a ra Jairo, n'da ra ngarp_u b_u ja ra nijā, ne bin dānyahmu b_u ja rá gua, ne bi 'yāp ra mate da mba ra Jesús b_u ja rá ngu. ⁴² Nguetho hōnt'a n'datho rá t'ixu mi 'bai, nguε 'de'ma yonjeya mi pe'ts'i, ne in nde da du. Ne nu'b_u mi mbähä ra Jesús, εmme d_u b_u y_u jā'i b_u ní mba.

⁴³ Ne nu'b_u mi mba b_u 'yu, hin ní zōm b_u ja rá ngu ra Jairo, bi z_u'a n'da ra xisu mí hεmb ra mbāji, nguε 'de'ma yonjeya mí hεmp'a ran u. ⁴⁴ Pe nu'a ra xisu b_uya bi dārpa rá nyāmpahni b_u ja rá xāthā ra Jesús, ne 'bex bin hε'a ran u mi hεmbi.

⁴⁵ 'Bex bi 'yān'na ra Jesús:

—To'o bi dārca ma pahni, bi 'yεna.

Pe gātho u mi 'bāp_u bi 'yεmbi: “Njom bi dā'i.” Ne'a ra Pedro ne mi'da y_u xādi bi 'yεmp'a:

—Hanja gní 'yεna 'bo'o bi dā'a i, ne εmme i d_u y_u jā'i b_u gní mba, bi 'yεmbi.

⁴⁶ Pe nu ra Jesús bi 'yεmp'ua:

—Pe dí pādi nguε n'da ra jā'i bi dāqui nguetho ma ts'edigā ín ho'a, bi 'yεna.

⁴⁷ Ne nu'b_u mi bā'a ra xisu hingui sā din cōni, εmme bin su, ne di fet'i, ne bin dānyahmu b_u ja rá gua ra Jesús, ne bi xifi 'be'a í dādi. Ne bi 'yεna nguε 'bex bi yām 'b_u mi dādi. ⁴⁸ Nu ra Jesús bi 'yεmthoho:

—Grá xisu, bi zä bi yän'i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'edi. Ní mba ya ne da hyu ní mbəi, bi 'yɛmbi.

⁴⁹ Nε yaui ra xisu a ra Jesús 'bɛ mi zəm bɛ 'da yá 'yɛhɛ ra Jairo xí nɛxpɛ ja rá ngu, nε bi 'yɛmbi:

—Nu ni t'ixu ya bi du'a, säti thoho guí pah na ra Hmu, bi t'ɛmp'a ra Jairo.

⁵⁰ Pɛ nu'a ra Jesús mi øde 'bɛ'a bi man'a, nε bi 'yɛmp'a ra Jairo bɛya:

—O guín su, pɛ dami 'yɛc'yɛi nε din nu'a ni t'ixu, bi 'yɛmbi.

⁵¹ Nε nu'bɛ mi zəm bɛ ja rá ngu a ra Jairo bɛya, nu ra Jesús him bi japi da tho'a mbo yɛ ja'i bɛ 'bɛn'a ra hmute xí du. Hønt'a ra Pedro nε ra Jacobo nε ra Xuua, nε rá mbe nε rá ta ra hmute bi thopɛ. ⁵² Nε mi 'bɛpɛ xɛn ngu yɛ ja'i mi zoni ngue xí du'a ra hmute. Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—O guí zomhbɛ nguetho hingui tu na, i aθho na, bi 'yɛn'a.

⁵³ Pɛ nu yɛ ja'i bi den'na ra Jesús nguetho mi pɛdi ya xí du'a ra hmute. ⁵⁴ Nu'a ra Jesús bi bɛntpa rá 'yɛ ra hmute nε bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá hmute, dami ndants'i.

⁵⁵ Nε 'bɛx bi ndants' pɛya, bin ja rá te, bim 'bɛi mahøn'a.

Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Dami 'uimmi na ni t'ixuui ya, bi t'ɛmp'a rá ta nε rá mbe.

⁵⁶ Nu rá ta nε rá mbe bi hyonya thoho ngue bi dambɛni rá t'ixu. Pɛ nu'a ra Jesús bi xifi njon da xifi 'bɛ'a bin ja.

9

Nu ra Jesús bi mbɛhni 'dɛ'mayoho yá xädi da mamp'a rá m hma

¹ Nu ra Jesús bi zohn'dɛ 'dɛ'mayoho yá xädi nε bi un yán t'ɛdi ngue da hyøn'a thi yɛ zithu in 'yohɛ 'da yɛ ja'i, nε di hocua yɛn ɛ i hɛmb yɛ ja'i. ² Nε bi mbɛhn'dɛ yá xädi din 'yo bɛ ja yɛ hnini bɛ, nε da mam bɛ 'bɛpɛ ní manda rá ts'edi Oja, nε di hoc yɛn zäman'a. ³ Nε bi xi'ɛ hin te da hyats'i, nε hin da hyax rá tøhø xíng ra mbɛti xínga gue mi'da yá pahni. Da mbatho. ⁴ Nε bi 'yɛmp'a:

—Hønt'a to'o rá ngu bɛ guí cɛthɛ, gam 'bɛhmbɛ bɛ gue'bɛ go gá thohmbɛ bɛ ja man'da ra hnini. ⁵ Nε nu'bɛ gá cɛthɛ bɛ ja 'da yɛ hnini nε hin da 'yømanho yɛ ja'i bɛ

'bɛ'a guí mamhbɛ bɛ, nε 'bɛx guí pømhɛ bɛ ja yɛ hnini nε guí huajɛ rá häi i pät ni mbonguahɛ, ra hmɛpya ngue guí zohmbɛ bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁶ Nu yɛ xädi bɛya bi mba hønɛ go hapɛ ja yɛ hnini nε bi mam bɛ ran ho ma'da'yo. Nε bi hoc yɛ hyɛnni.

Nu ra Herodes bi ma bi hyɛcpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyɔ

⁷ Nε mí ø'a ra ts'ɛt'abi Herodes 'bɛ'a gätho i øt'a ra Jesús, nε bi hyonya thoho. Nguetho nu'ɛ 'da yɛ ja'i bi bɛni gue'a ra Xuua Nxixyɔ a, gue bi ndants' mahøn'a. ⁸ Nu'ɛ mi'da bi bɛni gue gue'a ra Elías a ra Jesús, uague man'da rá pøngahyɔ Oja ngue bi dambɛni.

⁹ Pɛ nu'a ra Herodes bi 'yɛna:

—Nugä dá manda bi thɛcpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyɔ, janangue'a dí pɛdi hinga gue'a ra Xuua a guí mamhbɛ. Pɛ to'o maha a, bi 'yɛn'a ra Herodes.

Janangue ɛmmɛ min nde da nuse a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi 'uñ'ɛ cɛt'a mahuɔhi yɛ ja'i

¹⁰ Nu yá xädi bɛya bá peng bɛ xí 'bɛhni, nε bi xih ra Jesús 'bɛ'a bi 'yøpɛ bin 'yo. Nε nu'a ra Jesús bɛya bi mbäsehɛ yá xädi bɛ ja ra hnini Betsaida. ¹¹ Pɛ nu'bɛ mi bɔ'ɛ yɛ ja'i hapɛ ní mba a ra Jesús, bi dɛnni. Nε nu'a ra Jesús bi zomanho ɛ 'bɛ mi zädi, nε bi xi'ɛ bɛya 'bɛpɛ ní manda rá ts'edi Oja, nε bi hoc'ɛ gätho yɛn zäman'a.

¹² Pɛ nu'bɛ mi ts'ɛtho da yɛh ra hyadi, gätho ɛ 'dɛ'mayoho yá xädi ra Jesús bi xifi da 'yɛt' yɛ ja'i, da mba bɛ n'danni ja yɛ hnini, din sihmɛ bɛ nε bá opɛ 'bɛ bin xui. “Nguetho hin'yɛ 'bɛ'a da zi ua ma'ueni,” ɛn'ɛ.

¹³ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a yá xädi:

—Pɛ nu'a zɛhɛhɛ guí 'uimhbɛ.

Nu'ɛ yɛ xädi bɛya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Pɛ hønt'ɛ cɛt'a yɛ hmɛ nε yoho yɛ t'uhɔa i ja ua. Pɛ hinda høn 'bɛ ga tämhbe mi'da yɛ hmɛ, sä ga 'uimhbɛ gätho yɛ ja'i i 'bɛcua bɛya.

¹⁴ Nguetho mbɛ cɛt'a mahuɔhi mi 'bɛpɛ yɛn 'yohɛ. Nu'a ra Jesús bɛya bi xi'ɛ yá xädi di japi 'da n'danni da hyu'i yote ma 'dɛt'a yɛ ja'i. ¹⁵ Nε bi hyu pɛ ya gätho tengu xi xifi.

¹⁶ Nε nu'a ra Jesús bi hyän'a ra hmɛ nε yɛ

hua, bi ndøs' mahęts'i, nę bi jęp'ę. Nę bi xęni bi un yę xędi di darpa ę yę ję'i. ¹⁷ Nę gętho na ngu yę ję'i bin niyę nę bi bong thoho, 'dę'mayo 'bōts'e bi mbęs'ę yę xędi.

Nu ra Pedro bi ma gue'a ra Jesús ra Cristo

¹⁸ N'da ra pa bin yęsęui Oję ra Jesús, min 'yohę ę yę xędi. Nu'bę mi gua'a bin yęui Oję, bi 'yęn'dę yę xędi:

—'Bę'a man yę ję'i nanguecę, 'bę'a im bęn'ę to'ogę.

¹⁹ Nu yę xędi bi 'yęmp'a:

—Nu'ę 'da i ma gue'e grę Xuua Nxixyę. Nę nu'ę mi'da i ma gue'e gra Elías, nę nu'ę mi'da i ma gue'e man'da ra pōngahyę mi 'bęh maya'bę ę nęue bi dęmbęni, bi 'yęn'ę.

²⁰ Nę nu'a ra Jesús bi 'yęnzęhę yę xędi:

—Pę xi ahę, 'bę'a guim bęmhբę to'ogę.

Nę nu'a ra Pedro bi 'yęmbi:

—Nu'i gra Cristo rę Thahni i Oję, bi 'yęmbi.

²¹ Nę nu'a ra Jesús bęya bi hęcpa yę xędi njon da xifi to'o a.

Nu ra Jesús bi man rán dęte

²² Nę bi 'yęmp'ę:

—Nugę nęue dęn ję'igę ua ja ra ximhęi, i jatho ga nu ran ęnbi xęn ngu. Nu ma ngęrpihę yę dęc'yęi nę yę ngęrpa mbęję nę yę xęnbate niję hin da 'yęc'yęigui. Nę nu'ę da hyogę ę, pę nę hyu pa ga thęmbęnigę nę dam 'bęi mahōn'a, bi 'yęn'a ra Jesús.

²³ Nę man'da bi xi'ę yę xędi, bi 'yęmp'ę:

—To'o gętho in nde da dęngui da hyęh rán t'ędi zęhę nę da hyät yęn ęnbi n'da pa ngu n'da pa, madague da tho. Nę da bęni tengu dım bęngę. ²⁴ Pę nu'bę 'bę a n'da im bęn rę te, nę i su da nu yęn ęnbi, pę da nu ran ęnbi mazęi a. Pę nu'a hinguim bęn rę te madague da tho 'bę da dęngę, di pōh rę te a. ²⁵ Hin te di muui n'da ran 'yohę 'bę da 'yōt'e rę mbęti 'bę'a gę i ja ua ja ra ximhęi, 'bę hin da dįn'a ra temazęi.

²⁶ Nę nu'a gętho to'o i pęs' rę sę nanguecę nę nangue mam hmangę, nęcę hın ga ęmbi ma t'ęhni ę 'bę bę ęcę ua nę gan 'yohe yę hoga m'bęhni Oję mahęts'i, nę din jagę rę ts'ędi Oję ma Ta, nugę nęue dęn ję'igę ua ja ra ximhęi. ²⁷ Pę majųni dı xi ahę, 'bęcua 'da hin da nu ran dęte asta gue'bę go di dę'mi di manda rę ts'ędi Oję ua ja ra ximhęi.

Ra Jesús 'dan'yo bę í nęqui bę ja ra t'ōhō

²⁸ Mbę nę hyęto pa bęya, ra Jesús bi mbähę bę ja n'da ra nyuni ra Pedro, ra Jacobo nę ra Xuua, nęue din yęui Oję. ²⁹ Nę nu'bę min yęui Oję a ra Jesús, 'dan'yo bę í nęqui a rę hmi nę nu rę pahni ęmmę xęn t'ęxi, di fęxni a. ³⁰ Nę 'bęx bi nęqui bę ra Moisés nę ra Elías bin yęhę ra Jesús, mi 'bęh maya'bę ę. ³¹ Nę bi hyęrբę n'da ran nęqui hapę mi 'bę ę. Nę nu'ę bi mamhbę 'bę'a da t'ōrpa 'bę bi tho bę Jerusalén a ra Jesús. ³² Pę nu'a ra Pedro nę'ę min 'yohę bi zęh ra t'ęha ę, pę nu'bę min nuhu bi nu di hyęrբę n'da ran nęqui bę 'bäh ra Jesús nę ra Moisés nę ra Elías. ³³ Nę nu'bę ma guępę da mba ra Moisés nę ra Elías, nu ra Pedro bi 'yęna:

—Ma Hmu i, ęmmę xęn ho nęue dı 'bęhmbę ua ya, ga hōcęhe hyu yę t'ęngu, 'da'a n'da ni mbętihę. Nu'i, nę ra Moisés nę ra Elías, bi 'yęna.

Pę him mim bęn'a mi man'a. ³⁴ Nę nu'bę mi 'yęn'a ra Pedro, 'bęx bę cę n'da ra güi bi go'ma ra Moisés nę ra Elías, nę ęmmę bin su'ę yę xędi ra Jesús. ³⁵ Nę bi t'ōrբę n'da ra nde bę ja ra güi nęue bi 'yęna:

—Nuna ma ts'ęnt'ę dadı huęcę na, dami 'yōhmbę 'bę'a i man na, bi 'yęn'a ra nde.

³⁶ Nę nu'bę mi gua'a bi man'a ra nde bę ja ra güi, nu yę xędi bi nu 'bęsę bę ra Jesús. Nę nu'ę yę xędi, njom bi xi'ę 'bę'a bi nu'ę.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'ęhni min 'youi ra zįthu

³⁷ Nu'bę mi hyax bęya, bi gęrբę ja ra nyuni ra Jesús nę'ę hyu yę xędi min 'yohę. Nę xęn ngu yę ję'i bin c'ęthę ra Jesús. ³⁸ Nu n'da ran 'yohę nts'ędi bi mbafi:

—Xęnbate i, nurqui ts'ę ma ts'ęnt'ę nęuetho hōnna zę n'datho dı si. ³⁹ Nę ja'bę im bent ra zįthu nę ęmmę di ęnba a, i tęxa hai, nę ęmmę mbafi, nę di fet rę ję'i, nę i soh yę fęgui. Nę zęi di ja bę ra zįthu. ⁴⁰ Nę dę xi'ę ni xędi di hoqui, pę nu'ę him bi zę bi hoqui, bi 'yęn'a ran 'yohę.

⁴¹ Nu ra Jesús bi 'yęmp'ę:

—Nu'ahę guęxta'a hin guı ęc'yęihę 'bę'a dı xi ahę. Ham'mi pa nęue ga tōp'a thohohę nęue gui 'yęc'yęigahę.

Nę xō bi 'yęmp'a ran 'yohę bęya:

—Bę si ua ni ts'ęnt'ę.

⁴² Ne nu'bu bá si ra ts'unt'u, bi bent mahøn'a a ra zĩthu, bi dexa hãi ne nts'edi bi unbi. Pe nu'a ra Jesús bi xi'a ra zĩthu da bøn'i, ne bi hoc'a ra ts'unt'u buya. Bi xi'a rá ta da zix buya. ⁴³ Ne gãtho yu ja'i bi hyonya thoho a rá ts'edi Oja.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dqtē

Ne guexta'a i ya yu ja'i ne i ma 'be'a gãtho i øt'a ra Jesús. Nu ra Jesús buya, bi 'yemp'u yú xädi:

⁴⁴ —Dami 'yøhmbu xun ho a dí xi ahya, nugã ngue dán ja'igã ua ja ra ximhãi, da mba ma dägã bu 'buh yu ts'om'bãi, bi 'yembi.

⁴⁵ Pe nu'u yú xädi him mi paði 'be'a nam bøn'a i man'a ra Jesús, nguetho Oja hin ní japi da ba'u, ne bi zu da 'yän'na ra Jesús 'be'a nam bøn'a bi man'a.

Ra Jesús bi 'yut yú xädi nda'a dim 'bet'o

⁴⁶ Nu'u yú xädi bin junzehe u nangu'e'a to'o dim 'bet'o. ⁴⁷ Ne nu'a ra Jesús mi paði 'be'a mim bæn u, ne bá si n'da ra t'uhni bi mbämp'u i 'bãi, ⁴⁸ bi 'yemp'u yú xädi:

—Hønt'a go to'o da zimanho n'da ra t'uhni tengu na ngue i ec'yegui, necã bi zimanhog 'bu ya bi 'yøt'a. Ne to'o bi zimanhogã nam bøn'i bi zimanho ma Ta. Ne nu'a to'o i øt'e ngue nte di muui, gue'a dim 'bet'o a, bi 'yæn'a ra Jesús.

Nu'u hingui sũju, ma amigohu u, bi 'yæn'a ra Jesús

⁴⁹ Nu ra Xuua buya bi xi'a ra Jesús, bi 'yembi:

—Nugãhe dá nuhe n'da ran 'yohu bi ndøn'na ni thuhu 'bu mi hyøn'a thi yu zĩthu, ne dá hecuahe nguetho him man 'yogãhe a ran 'yohu.

⁵⁰ Pe nu'a ra Jesús bi 'yembi:

—Nde'bu hin xquí hecuahe, nguetho nu'u hingui sũju ma amigohu u, bi 'yembi.

Nu ra Jesús bi dãmhyq ra Jacobo ne ra Xuua

⁵¹ Ne ya mi ts'utho da zøn ra pa da mba mahets'i ra Jesús. Ne bi nde bi mba bu Jerusalén, madague i paði da mba ma unbi bu. ⁵² Nu'bu mi mba bu 'yu, bi xifi da tho'u 'da yú xädi, da hyonbi hapu din säya. Ne nu'u yú xädi buya, bi yurpu ja n'da ra hnini bu ra xequi Samaria. ⁵³ Pe nu yu ja'i

bu hinguin ndepe din säya bu'a ra Jesús, nguetho him bi numanho ngue ní mba ba nu ra dãmpeti bu Jerusalén. ⁵⁴ Ne nu ra Jacobo ne ra Xuua emme bin cue 'be'a bi man yu ja'i bu buya. Ne bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ha guín nde ngue ga mandagã'be ra sibi ba çah mahets'i, ne din zø'u gãtho 'bucua, bi 'yæn'u.

⁵⁵ Pe nu ra Jesús bi dãmhyq u yú xädi buya, gue hingui ho a im bæn'u. ⁵⁶ Ne bi thopu man'da ra hnini buya.

Hyu yun 'yohu ena da den'na ra Jesús

⁵⁷ Ne nu'bu mi 'yo bu 'yu ra Jesús bi 'yæn'a n'da ran 'yohu:

—Ma Hmu i, nugã ga ten'ni i hønbu go hapu gui mba, bi 'yembi.

⁵⁸ Nu ra Jesús bi 'yemp'a:

—Nu yu haho i ja yú oi bu ja yu hyãdo, ne yu doja i ja hapu din säya u, pe nugã ngue dán ja'igã ua ja ra ximhãi, hin hapu i jase ma oigã ua, bi 'yembi.

⁵⁹ Nu ra Jesús buya, bi 'yemp'a man'da ran 'yohu:

—Dami tengui, bi 'yembi.

Pe nu'a ran 'yohu bi 'yem buya:

—Grá Hmu, 'be ga äcã ma ta 'bu bi du.

⁶⁰ Nu ra Jesús bi 'yembi:

—Pe gue'u hingui ja ra te ma'da'yo, da 'yã'u xøn du. Pe nu'i gui tengui, gui xih yu ja'i 'beru ní manda rá ts'edi Oja.

⁶¹ Xø man'da ran 'yohu bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, dín nde ga ten'ni i, pe 'be ga mbagã bu ma ngu dan 'yẽ'be ma ta ne ma mbe.

⁶² Pe nu ra Jesús bi 'yembi:

—Gãtho to'o ena da dengui ne im bæn'a bi zogui, hing yún sãhu bu di manda rá ts'edi Oja u. Nu'a i øt'u tengu øt'a n'da ran 'yohu 'bu i henhãi ne in yẽh rá xũthã, hingui uẽtho yú the i hequi.

10

Ra Jesús bi mben'du hyãte ma'det'a bu ja yu hnini

¹ Nubuya nu'a ra Jesús bi huan'du hyãte ma 'det'a yú xädi ne bi mbehni 'da'i yoho bu ja yu hnini guepu da those ra Jesús. ² Ne bi 'yembi:

—Tenguthoho 'b_u ya xø 'yo't'a n'da ra huḡhi, pε z_u yonja'i tho _u y_u xofo, x_un ngu _u y_u ja'i da 'yεc'yεi, pε go z_u yoho thoho _u da xifi. Dami 'yāf_u Oja ra Hmu ba penh mi'da y_u mbefi da xih y_u ja'i da 'yεc'yεi.

³ Bex gui mbähä ya, nε nugä dí pen'nah_u tengu'_u y_u dε'yo 'b_u da mba b_u 'b_uh y_u zate. ⁴ Nε o gui hax ni mbetih_u, xín ni buxah_u, xín gui cuxh_u ná yopare ni thixfanih_u, gui mbäthoh_u nε hinga nya'a gui zenguah_u y_u ja'i b_u 'yu.

⁵ Nε nu'b_u gui cuth_u b_u ja n'da ra ngu ngue di säya ah_u a ra mεngu b_u, gui zenguah_u, nε gui 'yāf_u Oja da 'yεnsa rán japi a ra mεngu b_u. ⁶ Nε nu'b_u in nde rán japi Oja a ra mεngu b_u, da gohmi a rán japi Oja 'b_u, pε nu'b_u hinguin nde, nte da gohmi 'b_u. ⁷ Nε nu'b_u gá sōmh_u b_u ja n'da ra hnini, gam 'b_uhmb_u b_u hap_u rá mbudi da mba ma säya ah_u. Hin gui päp_u gam 'b_uhmb_u. Nε gui sih_u 'be'a gätho din 'da ah_u, nε hin gui pεs' ni sä gui sih_u nguetho gue'a gui t_uhmb_u a ngue gui xihmb_u rám hman Oja _u. Nε njo'o n'da ra mbefi ngue hin da mba njut'i. ⁸ Nε hōnt'a go má hnini nguεp_u da ts'in ah_u, gui sih_u 'be'a gätho di 'da ah_u y_u ja'i.

⁹ Nε gui hoc_u y_un zāman'_u i 'b_up_u, nε gui xihmb_u y_u ja'i ngue mi ts'utho di manda rá ts'edi Oja ua. ¹⁰ Pε hōnt'a go nda'a má hnini gui cuth_u, nε nu'b_u hin da zin ah_u y_u ja'i b_u, gan 'yoh_u b_u ja ra hnini, nε gui 'yεmf_u y_u ja'i: ¹¹ “Nugähe dí huac ma guahe ra fonthäi ua ja ni hninih_u, ra hmεpya ngue ga sogae ua. Pε gui p_uhmb_u εna xtí manda maha ua rá ts'edi Oja,” gui 'yεmf_u _u. ¹² Nε dí xi ah_u, nu'b_u bi zōn ra pa ran juanbi, man'da x_un _u tho ran _unbi da nu'_u, xinda gue'_u mi 'b_up_u ja ra hnini Sodoma, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'_u y_u xädi.

Da ts'änba rá muui y_u ts'oqui _u him bi 'yεc'yεi ra Jesús

¹³ Í huḡhi gätho ah_u gui 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Corazín, nε gätho ah_u gui 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Betsaida, nguetho ya gá nuh_u y_un t'öt'e nuixte dá øt'ä nε hin gá päh nin 'yomfēnih_u. Nu y_u ja'i mi 'b_up_u ja ra hnini Sidón nε'_u mi 'b_up_u ja ra hnini Tiro, nu'b_u xtá nu'_u y_un t'öt'e nuixte gá nuh_u ya, xtí päh y_un 'yomfēni _u, nε xtá hye y_u pahni

tengu y_u 'døzā nε xtá 'y_ux y_u 'bospi y_u ja'i, ra hmεpya ngue εmme tu y_u mb_ui nangue y_u ts'oqui _u. ¹⁴ Nε nu'a ra pa rán juanbi Oja, nu ah_u man'da da zän'nah_u ran _unbi xinda gue'_u mi 'b_up_u ja ra hnini Tiro nεp_u ja ra hnini Sidón. ¹⁵ Nε ah_u gui 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Capernaum, gnín 'yεxh_u a ngue gui εmh_ub_u gui sōmh_ub_u b_u mahεts'i, pε hin'na, pε guεp_u ja ran _unbi mazai gui mbähä, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁶ Nε bi 'yεmp'_u y_u xädi b_uya:

—Nu'_u i øh ni ndeh_u, tengu'b_u ma ndesεgä bi 'yø'_u. Nu'_u to'o hin da zin ah_u tengu tho'b_u him bi zingä'_u, nε nu'_u him bi zingä, xím bi zin'a ma Ta bá pεngä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bá penc'_u hyate ma 'det'a xí mben'na ra Jesús

¹⁷ Nu'b_u mambá penc'_u hyate ma'det'a y_u xädi a ra Jesús b_u bi mbehní, εmme bin johya _u. Nε bi 'yεmp'_u:

—Grá Hmu, hinga hōnt'_u y_un zāman'_u dá hoje pε nε'_u y_u zīthu dá hōmhbe thi 'b_u má ndømhbe ni thuhu, bi 'yεmbi.

¹⁸ Nu ra Jesús bi 'yεmp'_u b_uya:

—Dá nugä rá hmu y_u zīthu 'b_u gmí taf_u, bi mba häi tengu ra huei 'b_u x_un gäi, bi 'yεna, nε ya dá 'da ah_u ra ts'edi gui taf_u rá ts'edi man s_uih_u. ¹⁹ Pε madague gui nes'h_u y_u poz_u b_u gui thohmb_u, nε y_u mboz_u, pε nte da ja ah_u. ²⁰ Pε hin gan johyah_u ngue bi zä gui hōmh_ub_u thi y_u zīthu, pε nu'a gdín johyah_u ngue bi zin ah_u Oja nε bi hyux ni thuhuh_u b_u mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'_u y_u xädi.

Bin johya ra Jesús

²¹ Nub_uya nu rá Hogandāhi Oja bi japi εmme di johya ra Jesús, nε bi 'yεna:

—Dí ε'ts'a i nguetho gá japi bi bā'a ni ts'edi _u i hon'i, tengu y_u t'uhni ngue hin te i pādi, nε hinga gue'_u im bεnsε ja y_un 'yomfēnise gá japi bi bā'_u. Nε gue'a gá 'yøt'e ma Oja i, ngue gue'a gá numanhosε gui øt'e, bi 'yεmp'a Oja.

²² Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Gätho i ja a ma Ta bi 'daqui. Nε hōnse ma Ta i pācā x_un ho ngue rá Ts'unt'ugä, nε hōnsegä rá Ts'unt'ugä dí pācā x_un ho a ma Ta, nε'_u to'o ga japi da bā'a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²³ Nε bi 'yεmp'u yá xádi:

—Gan johyahε ngue guín nuhε a dí øt'ä ya. ²⁴ Majuqani dí xi ahε, xεn ngu yá pøngahyá Oja nε xεn ngu yε ts'ut'abi mi 'bui, mi nde da nu'a guín nuhε ya, nε da 'yø'a guí øhmbε ya, pε him bi zä, bi 'yεmp'u yá xádi ra Jesús.

Rán t'uti a ran 'yohε bi huεc rá mijq'iu

²⁵ Nε bi zøm bε 'buh ra Jesús n'da ra xänbate nijä, im bεni da zä'a ra Jesús, nε bi 'yänni:

—Xänbate i, 'bε'a sä ga øt'ä n'dahma din jagä ra te mazäi, bi 'yεna.

²⁶ —Bε'a mam bε ja yün t'εdi ra Moisés, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra xänbate nijä bi 'yεna:

—I mam bε: “Gam bεmhε Oja ra Hmu ngue gätho ma mbuihε nε gätho ma tehε, nε gätho ma ts'edihε, nε gätho man 'yomfεnihε, nε ga huεc ma mijä'ihε tengu bε nan huεc zεhεhε,” i εn rán t'εdi Oja, bi 'yεn'a ra xänbate nijä.

²⁸ Bi dät'a ra Jesús bεya:

—Majuqani guí ma. Nuya gui 'yøt'u nε din ja'a ra te mazäi, bi 'yεmbi.

²⁹ Nu ra xänbate nijä mi papε mbo rá mbui ngue hinga gue'a mí øt'e, nε bi 'yεmthoho:

—Pε to'o ma mijä'i'be ga huεcä, bi 'yεn'a.

³⁰ Nε nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti nε bi 'yεmbi:

—Nu n'da ran 'yohε mi 'yo bε ja ra 'yu, bí nεxpε Njerusalén ní mba bε Jericó. Nε nu'u 'da yε bε bi gorpa'yu nε bi unba'a ran 'yohε, nε gätho ε yá pahni mi he bi gäspi nε'a rá mbeti. Nε bi zopε nden'yu a ran 'yohε bεya, εna da du. ³¹ Nε bi thopε n'da ra mbäjä, nε bi nu'a ran 'yohε 'bεm bε pε bi mbäcthoho. ³² Nε'a man'da ran 'yohε, ra mbεfi bε ra nijä a, bi thopε, bi nu'a ran 'yohε 'bεm bε, nε'a bi mbäcthoho tengu bi 'yøt' ra mbäjä. ³³ Pε nu'a n'da ran 'yohε, ra mεngu Samaria, 'bε mi thopε bεya, bi nu mi 'bεm bε a ran 'yohε, nε bi huεc'a. ³⁴ Nε bi xispa ra aceite nε ra vino bε xí ts'erbi, nε bi mbantpa ra 'bøt'e. Nε bi 'yεxa rá fani bεya, bi zixpε ja n'da ra ngun'oi nε bi jamansu'a. ³⁵ Nε nu'bε mi hyats'i, bi thopε ní mba, nε bi zocpi ts'u ra mbeti a ra mεngu bε, nε bi xifi di jamansu'a

ran 'yohε, nε da gurpa rá gasto 'bε hin dí gua'a 'bε bá peng bε ní mba, bi 'yεn'a ra Jesús 'bε mi man ran t'uti.

³⁶ Nubεya bi 'yän'na ra xänbate nijä:

—Xiya, nda'a nín 'yohε bi 'yørpa ran huεcate rá mijä'iu.

Bi dät'a ra xänbate nijä:

³⁷ —Nu'a bi mbäts'i.

Nu ra Jesús bi 'yεmp'a bεya:

—Ní mba din jabε gui 'yørpa ni mijä'ihε, bi 'yεmbi.

Ra Jesús bi mba bá nu'a ra Marta nε ra María

³⁸ Ra Jesús nε'u yá xádi mi 'yo bε ja ra 'yu ní mba bε ja ra hnini Jerusalén, nε bi zøm bε ja n'da ra hnini guepε 'bε'a n'da ra xisu í Marta a. Nε nu'a ra Marta bi xi'u din säya bε ja rá ngu. ³⁹ Nε mi 'bεpε n'da rá juhue í María. Nu'a mi hupε i yä ra Jesús, bi 'yø'a bi man'a. ⁴⁰ Pε nu'a ra Marta, xεn ngu ra 'bεfi i øt'e. Nε bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu'i, ha hin guí εrpa ra güenda 'bε'a øt' ma cu, nde'bε gui xifi di zεqui, bi 'yεmbi.

⁴¹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ma zε Marta, εmme guím bεn'a ni 'bεfi.

⁴² Pε n'datho a mahyoni xεn ho, nε gue'a bi huan'na ra María, nε njon di 'uecpa'a mam hmangä i øde, bi 'yεn'a ra Jesús.

11

Ra Jesús bi xänba yá xádi din yahε Oja

¹ N'da ra pa bi 'ue'a ra Jesús nε bin yaui Oja. Nε nu'bε mi gua'a bin yaui Oja, n'da rá xádi bi 'yεmbi:

—Ma Hmu'i, dami xängahe dan yähe Oja tengu thoho ra Xuua bi xänba yá xádi.

² Nu ra Jesús bi 'yεna:

—Ngubε gui mamhbε 'bε gui yahε Oja:

Ma Ta ahe,

Da hnumansu ni thuhu

Nε dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

³ Nε dami 'daje ra hme dí homhbe ra pa i ja bε ya.

⁴ Dami punga ma ts'oquihe tengu thoho bε na punbahe ε i ørcahe ran ts'o.

O guí hεgähe da daje ran ts'o,

pε dami yañje nangue ran ts'o, gui 'yεmhε, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵ Nε xø bi xih man'da ran t'uti ɱ, bi 'yɛna:
—Xi'bɱ n'da ran 'yohɱ xtí mba bɱ rá ngu n'da rá amigo, made ra xui, nε xtá 'yɛmbi: “Hmiqui ts'ɱ hyun thuhmε, ⁶ nguetho nu'a n'da ma amigo ja bi zøm bɱ ja ma ngu, nε hin'yɱ 'bε'a ga unni da zi,” xtá 'yɛmbi. ⁷ Nε xi'bɱ xtá 'yɛmp thoho: “Yo gadí paqui, nguetho ya án thɱ't'i ma ngu nε ya dá ohmbe gátho ma t'ɱhni, nε hingui sä ga ndants'i ngue ga 'da'i,” xtá 'yɛntho. ⁸ 'Bε'a hmaha xtá 'yøt'a ran 'yohɱ 'bɱ. Nu'bɱ hingui pεs' rá sä di thoqui da 'yäpi, nε guehma da ndants'a rá amigo nε di un'na bi 'yädi, bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁹ In ja bɱ 'bɱ guí yɱhɱ Ojɱ, guí thoqui guí 'yäfɱ nε sä thocua thoho guí hyɱmhɱ. Thocua thoho guí hyomhɱ nε thocua thoho da zä guí tɱmhɱ. Thocua thoho guin zohmbɱ nε Ojɱ da xoc'ahɱ. ¹⁰ Nguetho gátho to'o da 'yädi da hyɱni, nε gátho to'o da hyoni, da dɱni, nε gátho to'o da zofa da xocpi, bi 'yɛna.

¹¹⁻¹³ Nε nu ahɱ madague gyá ts'om'bäihɱ, xínga n'da ahɱ gadí unhdɱ ra pozɱ ni t'ɱhniɱ 'bɱ i ä ahɱ ra huaɱ, nε xíng ra mbozɱ gadí unhdɱ 'bɱ i ä'ahɱ ra do'øni, pε hønt'a xɱn ho gadí un ni t'ɱhniɱ. Ha maguet'a Ojɱ ma Tahɱ 'bɱpɱ mahɛts'i ngue him ba pεn'nahɱ rá Hogandɱhi 'bɱ guí äfɱ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ɛmp'a ra Jesús in 'youi ra zɱthu

¹⁴ Nε mi 'bɱpɱ n'da ran 'yohɱ hingui sä din yɱ, nguetho madi goreba ra zɱthu. Nε nu ra Jesús bi hyøn'a thi ra zɱthu nε bin yɱ ran 'yohɱ bɱya. Nu yɱ jɱ'i ɛmmε bi hyonya thoho. ¹⁵ Pε nu'ɱ 'da bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɱ sä i høn'a thi yɱ zɱthu, nguetho gue'a rá hmu yɱ zɱthu bi un rán t'ɛdi na, sä ɛn'ɱ 'da.

¹⁶ Nε nu'ɱ mi'da bi zä ra Jesús 'bɱ ya majuɱni Ojɱ bi un rá ts'edi, nε bi 'yäp ra hmεpya mahɛts'i. ¹⁷ Pε nu ra Jesús mi pɱpɱ yún 'yomfɛni n'da ngu n'da'ɱ nε bi 'yɛmp'ɱ:

—Nu'bɱ din heczεhε yɱ jɱ'i 'bɱpɱ ja n'da ra hnini, nε ba ɛh yún sɱihɱ, hin da zä din tunhdɱ yún sɱihɱ 'bɱ. Da mba ma juadi ɱ. Nε ngutho ɱ 'bɱpɱ ja n'da ra ngu, 'bɱ din sɱsε ɱ dim 'bɛdi. ¹⁸ Nε ngutho rá ts'edi ra zɱthu, ha da zä din sɱsε ɱ ngue di 'bɛh yú ts'edi, nε sä guí ɛmhɱ, ngue'a rá ts'edi ra

zɱthu a ná høn'a thi yɱ zɱthu ɱ. ¹⁹ 'Bε'a ni ts'edi guí ɛmhɱ i ja ni xädiɱ 'bɱ i høn'a thi yɱ zɱthu. Guesε'ɱ i ut ahɱ ngue him majuɱni guím mamhɱ. ²⁰ Nugä dí høn'a thi yɱ zɱthu nangue rá ts'edi Ojɱ, gue'a ctí pɱmhɱ ngue ya di manda rá ts'edi Ojɱ ua guí 'bɱmhɱ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Nε man'da ran t'uti bi ma, nε bi 'yɛna:

—Nu'bɱ 'bɱ'a n'da i ja rá ts'edi nε i ja 'bε'a däm fädi xɱn ho bɱ ja rá ngu, hin te da ja. ²² Pε nu'bɱ da zøm bɱ n'da ngue man'da i ja rá ts'edi nε da dɱpi, da hyɱnba a nám fädi nε da duspi 'bε'a gátho i ja bɱ ja rá ngu bɱya.

²³ Nu'a to'o hinga 'da'ingu dí mam'be, man sɱi'be a. Nε nu'a to'o hingui øt' ma 'bɛfi, di japi dim 'bε'ɱ mi'da.

Rán t'uti ra zɱthu bá peng bɱ ja rá mbɱi n'da ra jɱ'i

²⁴ Nε man'da ran t'uti bi ma, bi 'yɛna:

—Nu'bɱ bi bøm bɱ ja rá mbɱi n'da ra jɱ'i ra zɱthu, bin 'yo bɱ ja ra 'yonhäi, bi hyoni hapɱ sä dim 'bɱi, nε nu'bɱ him bi dɱni, bi bεnsε ba peng mahøn'a hapɱ mi 'bɱi. ²⁵ Nε nu'bɱ mi zøm bɱ, bi nu njongui 'bɱpɱ, nε ma hoqui xɱn ho. ²⁶ Nε nubɱya, bi mba bá hom mi yoto yɱ zɱthu man'da xɱn ts'o xinda guesε'a bin honte, nε gátho bim 'bɱmhɱ bɱ. Nε nu'a ra jɱ'i bɱya, bi gohi man'da xɱn ts'o xinda gue'bɱ mi 'bɱpɱ n'datho ra zɱthu, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɱ mi man ran t'uti. Din ja bɱ ɱ hinga gátho rá mbɱi i ɛc'yɛi.

Ran jɱpi majuɱni

²⁷ Gátho na yɱ ra Jesús nε bi dɱ'a n'da ra xisu, bi 'yɛna:

—Majɱpi'a ra xisu bi te'e, bi 'yɛmbi.

²⁸ Pε nu ra Jesús bɱya bi 'yɛmp'a:

—Pε nε'ɱ man'da majɱpi gátho to'o i øh ráam hman Ojɱ nε i øt'a gátho i mam bɱ, bi 'yɛmbi.

Yɱ ts'om'bäi bi 'yäh yɱ hmεpya mahɛts'i

²⁹ Bi munts'ɱ yɱ jɱ'i bɱ 'bäh ra Jesús, nε nu ra Jesús bi xi'ɱ man'da ram hma, nε bi 'yɛmp'ɱ:

—Nu'ahɱ guí 'bɱmhɱ yɱ pa ja bɱ ya, gyá ts'om'bäihɱ, guí äjɱ ra hmεpya mahɛts'i, pε hin te ma hmεpya da t'ut'ahɱ, pε hønt'a n'da ra hmεpya da t'ut'ahɱ tengu bi 'yøt'a ra Jonás. ³⁰ Nε gue'a ra hmεpya bi 'yøt' ra Jonás, bi bɱh yɱ jɱ'i bɱ ja ra hnini Nínive

majuani Oja bí mbehn'na. Ngutho ah_u, sä gui pãhmb_u majuani bá pengä Oja 'b_u gá nuh_u 'b_e'a din jacä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_ena. ³¹ Ne dí xi ah_u, nu'a ra xisu min ts'ut'abi b_u Sur, 'dat'a gui ndans'h_u a 'b_u bin ja ran juanbi 'b_u ran zegui. Ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'a yatho bá ðhe ngue mín nde da 'yø'a bi man'a ra ts'ut'abi Salomón nangué rán 'yomf_eni bi und Oja, p_e nu ah_u, hin guín nde gui 'yøhmb_u a dí mangä ngue dí 'b_uhmb_u ua. P_e nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'y_en'a ra Jesús.

³² Ne xø bi 'y_ena:

—Ne'x mi 'b_up_u ja ra hnini Nínive 'dat'a gui ndans'h_u u 'b_u bin ja ran juanbi 'b_u ran zegui, ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u, nguetho nu'x 'b_ex bi pãh yú mb_ui 'b_u mí 'yø'a bi man'a ra Jonás, p_e nu ah_u, xø hin guín nde gui pãh ni mb_uih_u nangué ni ts'oquih_u. Ne nugä, man'da x_un h_ets'i mam hmangä xinda gue ra Jonás, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nu'a dá pãhmb_u rán nequi Oja

³³ Ne xø bi 'y_en'a ra Jesús:

—P_e njon di søc'a n'da ra sibi ngue da go'mi, uague di cãt' p_u ja ra huada. P_e i tixp_u ja ra mbøxasibi, ndepe di yot'i gätho to'o ba ðhe. ³⁴ Gue'a ni däh_u di ja ah_u gui hyanth_u ran nequi. Nu'b_u x_un ho ni däh_u, guí hanth_u x_un ho ran nequi, ne nu'b_u hingui ho ni däh_u, x_um 'b_exuitho b_u guí hanth_u. ³⁵ Ne ngutho ni mb_uih_u di ja ah_u gui pãhmb_u rán nequi Oja. Nu'b_u i hon ni mb_uih_u rán ho Oja, i ja ah_u ran nequi 'b_u, nu'b_u hin'na, sä guí emhb_u i ja ah_u ran nequi, p_e hønt'a ra 'b_exui i ja ah_u. ³⁶ Nguetho hønt'b_u guín ndeh_u b_u ni mb_uih_u, di 'uec'ah_u ra 'b_exui a Oja ne di 'da ah_u rán nequi, ne nub_uya gui 'yøth_u tengu'b_u gyá sibih_u ne gui 'yuth_u mi'da rá 'yu Oja, tengu ra nyot'i di yorp_u ní mba n'da, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xi'x y_u fariseo ne y_u xänbate nijä maxøts'e thoho i yä'x

³⁷ Ne nu'b_u mi gua'a man ra Jesús, n'da ra fariseo bi xih ná ts'ihm_e a ra Jesús, ne bi mba bin sihm_eh_u. ³⁸ Ne nu ra fariseo bi

nu him bin x_u'y_e ra Jesús, tengu i man yán t'ðdiz_ehe y_u fariseo, ne bi hyonya thoho. ³⁹ P_e nu'a ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Nu ah_u gyá fariseoh_u, guí peth_u x_un ho ni ja'ih_u, p_e guexta'a x_un ts'o ni mb_uih_u. Hønt'a ran ts'iyate guím b_emhb_u, gyá ts'om'bäi thohoh_u. ⁴⁰ Xøgue, x_um m_e tho ni mb_uih_u. Nu Oja i pãdi 'b_e'a gadí jaf_u ni ja'ih_u, p_e ne'a ni mb_uih_u i pãdi 'b_e'a im b_eni, nguetho Oja gätho bi zän'd_u, bi 'y_ena. ⁴¹ P_e nu'b_u gui hu_ec ni mijä'ih_u ne gui fãxh_u, da fãh p_uya mahoqui ni mb_uih_u.

⁴² Í hu_ehi maha ah_u, gy_u fariseoh_u, nguetho guí hãxh_u b_u ja ra nijä a ná 'd_et'a yú 'y_ethi y_u tãh_u bi bøxp_u ja ni huãh_u, p_e go hin gá 'yøth_u a man'da in nde Oja ngue 'da xquín numanhoh_u ni mijä'ih_u ne xquí hu_ej_u u. Guehya nde'b_u man'da gui 'yøth_u, madague'b_u gui thoqui gui 'yøth_u u mi'da.

⁴³ Hu_ehi maha ah_u, gyá fariseoh_u, emm_e guí homhb_u ngue da hnumansu ah_u b_u ja ra nijä, ne gadí hoh_u y_un zengua 'b_u guí 'yoh_u b_u ja ra täi. ⁴⁴ Í hu_ehi maha ah_u, nu'ah_u tenguthoho n'da ran 'yäg_ui hingam fãdi, ne nu'a da thop_u hin da bãdi o b_u x_u 'ya. Ngutho ah_u, im b_en y_u ja'i ngue x_un ho ah_u, p_e him majuani.

⁴⁵ Ne mi 'b_up_u n'da ra xänbate nijä, ne bi 'y_ena:

—Nu'i grá Jesús, gra xänbate i, emm_e gadí unga ma mb_uihe a gá ma, bi 'y_embi.

⁴⁶ Bi dät'a ra Jesús:

—Ne ah_u, gy_u xänbateh_u, í hu_ehi maha ah_u, nguetho emm_e x_un h_ei a gá hyuspah_u yán t'ðdi ra Moisés ngue guí xihmb_u y_u ja'i da 'yøt'e, p_e nuse ah_u xíngui ts'x guí øth_u a guí xihmb_u da 'yøt'x. ⁴⁷ Í hu_ehi maha ah_u, guí hocpah_u yú jãdon'yäg_ui u yú pøngahyã Oja bi hyo'x nim bombøtah_u, ngue guí nde da 'y_en'ah_u y_u ja'i x_un ho ah_u. ⁴⁸ P_e gue'a gní 'yuhmb_u ngue guín numanhoh_u yán t'øt'e u nim bombøtah_u, bi hyo'x yú pøngahyã Oja ne go gadí hocpah_u yú jãdon'yäg_ui bi 'yo u.

⁴⁹ P_e nu Oja i pãdi 'b_e'a gätho din ja, janangué'a bi 'y_ena: “Ga p_ehndä u ma pøngahyã, ne'x mi'da da mam mam hmangä. Nu'x 'da da tho, ne nu'x 'da da t'ethoho,” bi 'y_en Oja. ⁵⁰ Janangué'a gue'a ctí nuh_u rán ts'emb_u Oja nangué gätho yú

pøngahya Oja ne yám 'behni bi mba ntho gue'bu go rá mbudi ra ximhäi. ⁵¹ Nu rá mbudi ra Abel bi tho asta gue'bu ne'a ra Zacarías bi tho bu mbo ra danija, tengu thoho 'bu ni ts'oquih a gätho í tho'u yá pøngahya Oja, ne gue'a dí un'nah a.

⁵² Í huçihi maha ah u gyá xänbatehu, gui pahmbu 'be'a nam bøn'a rá hman Oja pe hinga gue'a gui xänbah u ja'i. Him majuani gui ténhd a ne hín gadí jafu da den'du in nde da denni, bi 'yén'a ra Jesús. ⁵³⁻⁵⁴ Ne bi bøm bu ra Jesús buya. Pe nu u xänbate nija ne u fariseo emme bin cue, ne xø bi du'mi emme bi 'yän yun t'änni, ngue i honi 'beru dí yap'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja to'o i mam maxøts'e thoho

¹ Ne bim peti bu 'buh ra Jesús xun ngu u ja'i, ne emme din tønthoho. Nu ra Jesús bi 'yemp'u yá xädi:

—Gam fähmbu nangue yá ixi u fariseo ngue hin gui ténbah u yún t'øt'e, ena xun ho bu na hnu u pe n'dan'yo thoho im bæn yá mbui. ² Hin gui 'yøthu tengu'u nguetho gätho 'be'a im bëm bu mbo rá mbui n'da, da fädi. Madague'bu en'u njon da badi, pe guehma din c'a yá ts'oqui. ³ Ne gätho a i man'a n'da bu njongui øde, da hmam bu 'buh u ja'i. Ne gätho i mam mant'agui n'da bu ja rá ngu, da fap'u 'buh u ja'i, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

Gui suhu Oja, bi 'yén'a ra Jesús

⁴ Ne xø bi 'yena:

—Nu'ahu, ma amigo ah u, o gui suhu u in nde da hyo ah u. Nu'u, sä da hyo'a ni ja'ih u pe hin'y u 'be'a man'da i sä da 'yøt'e. ⁵ Ga xi ah u to'o a gui suhu. Dami suhu Oja nguetho nu'a, i sä da hyo ah u ne i ja rá ts'edi da 'yent'ahu bu ja ran unbi mazai. Majuani dí xi ah u, jatho gui suhu Oja.

⁶ Ne njom man'da gui suhu. Guim bëmhb u doja, ts'utho di muui, hønt'a zu yocentavo di muui u cut'a ndoja, pe guexta'a i pa mfeni u, Oja im bæn'u. ⁷ Ne nu ah u man'da di mu ah u xinda gue u doja bu ní bæn Oja, ne asta i paði hangu na ngu i ja ni xtäh u. Janangue'a o guín suhu.

To'o hingui su da ma nangue ra Jesús

⁸ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yena:

—Majuani dí xi ah u, gätho to'o hingui su da mangua ja ra häi gue i paqui, nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga mam bu ja yá hmi yám 'behni Oja, gue dí paçä u. ⁹ Pe nu'a to'o da gøngä ua ja ra häi, necä ga cøngä bu mahøts'i a.

¹⁰ Nu'a to'o di c'aman'ugä nguencä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, sä da mba ma punbi 'bu da bæn'a bi ma. Pe nu'u to'o di c'aman'u rá Hogandahi Oja, hin'y u rá punbi u.

¹¹ Nu'bu pa ma yap'ahu ne da ts'ix ah u bu 'buh u ngurpi ja ra nija o gueru 'buh u ze'mi ne u ts'ut'abi, pe o emme guím bëmhb u 'be'a sä gui mamhb u bu da mba ma juani ah u, ¹² nguetho nu'bu gám 'bähmb u bu ja rá hmi u, nu'a rá Hogandahi Oja 'bex di bæn'nah u gui mamhb u, bi 'yén'a ra Jesús.

Rán t'uti ra membeti bi bænse 'be'a da hyoni

¹³ Ne nu'bu min ya'a ra Jesús, mi 'bä inde bu 'buh u ja'i n'da ran 'yoh u, ne bi 'yembi:

—Xänbate i, dami xih man 'yoh u da xegäts'u ra häi bi zoh ma ta'be.

¹⁴ Nu ra Jesús bi 'yena:

—Nu'i, grán 'yoh u, hin dra ze'migä ngue ga øt'ä a gui ma, bi 'yembi.

¹⁵ Ne xø bi 'yemp'u 'buru:

—Dami jamansu ni mbuih u hin din ja ah u ran 'yaya. Nguetho hinga gue'a i ja n'da dám 'bu'a n'da, madague'a xun ngu i ja.

¹⁶ Ne nubaya, bi xi'a n'da ran t'uti, ne bi 'yemp'u:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yoh u ra membeti. Ne nu'a rá häi emme xun ho, ne xun ngu 'be'a gätho bin ja bu. ¹⁷ Ne nu'u yá ngump'e'ts'i, emme bi yudi ne bi bongthoho 'be'a mi ja bu ja rá huahi. Ne nu'a ran 'yoh u buya, bi bæn 'be'a sä da 'yøt'e. ¹⁸ Ne bi bænse: “Nuya, ga xo't' ma ngump'e'ts'i ne ga høh mi'da xun ndoho, n'dahma din ja hapu ga pe'ts'ä 'be'a gätho i jagä. ¹⁹ Ne nubaya, dam 'butho, hønt'a dí hyu ma mbui ga øt'ä,” bi 'yense ran 'yoh u. ²⁰ Pe nu'a Oja bi 'yemp'a: “Nu'i, hin gui paði 'be'a guím ma, nguetho nán xui ya gui tu. Ne to'o hmaha da gohmi 'be'a gätho

guím bɛni gui hyonse,” bi 'yɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Ngubɛ din ja gátho yɛ 'yɛya, ngue'a hɔnt'a i ja ua ja ra ximhái im bɛni, pɛ hinga gue'a rá mbɛti dí yɛnba yá te ɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu Ojɔ di jamansu yá t'ɔhni

²² Nɛ nubɛya, bi 'yɛmp'ɛ yá xádi:

—'Yo ɛmmɛ gui hyɔdumbɛihɛ 'bɛ'a gui sihɛ nɛ 'bɛ'a gui hyehɛ. ²³ Nɛ man'da xɛn ho guim bɛmhɛ ni tehɛ xinda gue nin sihmehɛ, nguetho man'da di muui ni tehɛ, nɛ'a ni ja'ihɛ man'da di muui xinda gue ni hehɛ. ²⁴ Damin 'yomfɛnihɛ ts'ɛ 'bɛ'a i ɔt' yɛ ca. Nu'ɛ, hingui ɔt' yá huɔhi nɛ hin te i pɛ'ts'i 'bɛ'a i honi, pɛ nu Ojɔ di jamansu'ɛ. Pɛ man'da di jamansu ahɛ Ojɔ xinda gue yɛ doja, nguetho man'da di mu ahɛ. ²⁵ Nte sä gui tɛnsehɛ, xinga gue nin sihmehɛ, xinga gue ni hehɛ, xinga gue ni tehɛ, gue gam 'bɛhmbɛ ua nya'a thoho. ²⁶ Janangue'a hin gui hyɔdumbɛihɛ ɛ nte di muui.

²⁷ Dami nuhɛ yɛ dɔni. Hin te má 'bɛfi i ɔt'e, pɛ guehma i te. Nɛ nu'a ra ts'ɛt'abi Salomón mi he rá pahni mahotho nɛ xɛm hmadi. Pɛ nu yɛ dɔni man'da mahotho xinda gue rá pahni mi he ra Salomón. ²⁸ Nu'a Ojɔ di jamansu yɛ dɔni nɛ di japi din te, madague n'da pa thoho i dɔni. Xi ahɛ, ha hin guím bɛmhɛ ngue man'da xɛn ho di 'da ahɛ Ojɔ. Xɔgue ts'ɛtho guí ɛc'yɛihɛ. ²⁹ Janangue o guí hɔdumbɛihɛ 'bɛ'a gui sihɛ n'da pa ngu n'da pa, ³⁰ nguetho nu'ɛ hingui ɛc'yɛi Ojɔ, gue'a i ɔt'ɛ. Pɛ nu'ahɛ ni Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i i pɔdi 'bɛ'a gátho guí homhbɛ. ³¹ M'bet'o thoho guin unsehɛ di manda ahɛ rá ts'ɛdi Ojɔ, nɛ nubɛya di 'da ahɛ Ojɔ 'bɛ'a gátho guí homhbɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

To'o di mɛmbɛti bɛ mahɛts'i

³² Xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—O guín suhɛ, madague'a hingui ngu ahɛ, nguetho i hu rá mbɛi Ojɔ ngue ya guí 'bɛhmbɛ bɛ di manda rá ts'ɛdi. ³³ Dami páhɛ 'bɛ'a i ja ahɛ, gui unhdɛ yɛ hyoya, nɛ din ja ahɛ xɛn ngu bɛ mahɛts'i. Nubɛ, nte dim 'bɛpɛ nɛ njɛm'ɛ din thegue, hingui sä n'da ra bɛ da yɛpɛ, xinga gue'ɛ yɛ zu'uɛ. ³⁴ Nu'ɛ guecua ja ra ximhái i ja 'bɛ'a pɛ'ts'a

n'da, hɔnt'ua im bɛn'a n'da, nɛ nu'ɛ guepɛ mahɛts'i, guepɛ im bɛn'a n'da bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da thɔ'mi xɛn ho

³⁵ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami tɔgbahɛ nɛ gan sähɛ tengu'ɛ i sɔ ni sibihɛ. ³⁶ Tengu i ɔt' yɛ 'yɛhɛ 'bɛ i tɔm'ɛ yá hmu da mbeng bɛ xín sihmɛ bɛ ja ran thɔti, n'dahma 'bɛx da xocpa n'dihi 'bɛ bi zofo. ³⁷ ɛmmɛ din johya ɛ bi dɔ'mi, nguetho da xi'ɛ da hyupɛ ja rá mɛxa, go guesɛ'a ra hmu din 'yɛhɛ bɛya, ngue da 'uɛn'ɛ yá 'yɛhɛ. ³⁸ Din johya ɛ bi dɔ'mi madague'a made nxui uague t'ɛxuditho 'bɛ bi zɔh ra hmu. ³⁹ Nu n'da ran 'yohɛ 'bɛ xtám bɔdi 'bɛ'a ní pa da yɛpɛ ra bɛ bɛ ja rá ngu, xtám dɔ'mi, hin di japi da fɛpi 'bɛ'a pɛ'ts'i. Pɛ hingui pɔdi 'bɛ'a ní pa da yɛpɛ ra bɛ, janangue i tɔ'mi gátho yɛ pa. ⁴⁰ Ngutho ahɛ gui tɔgbahɛ nguetho hin guí pɔhmbɛ 'bɛ'a ní ora ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhái, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán t'uti yɛ 'yɛhɛ xɛn ho nɛ'a hingui ho

⁴¹ Nu'a ra Pedro bɛya, bi 'yänni 'bɛ'a bi man ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu i, ha hɔngdähe guí xije ran t'uti, uague gátho ɛ mi'da guí xifi.

⁴² Nu ra Jesús bi dɔti:

—Nu'a ra 'yɛhɛ xɛn ho, nzɔi i ɔt' rá 'bɛfi xɛn ho, nɛ di manda bɛ ja rá ngu rá hmu, nɛ di darpa yá mi'yɛhɛhɛ. Nɛ nu'ɛ bi zɔn ra ora din sihmɛ ts'ɛ yá mi'yɛhɛhɛ, i 'uɛni xɛn ho. ⁴³ Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ, da dɛn'a rá hmu bɛ dim pɛh 'bɛ bi zɔhɔ, da nu ran johya a bɛya. ⁴⁴ Nguetho majuɔni dí xi ahɛ, nu rá hmu di un man'da ra 'bɛfi ngue di manda bɛya 'bɛ'a gátho i pɛ'ts'i. ⁴⁵ Pɛ nu'ɛ n'da ra 'yɛhɛ im bɛnɛ him ba ɛ'a n'dihi rá hmu, nɛ di dɛ'mi dí ɛnba yá mí'yɛhɛhɛ, madague yɛ xisu o gue yɛn 'yohɛ, nɛ i sihmɛzɛhɛ nɛ i mihni, ⁴⁶ ts'ɛpɛ thoho ba ɛh rá hmu nɛ bi dɛn'a rá 'yɛhɛ bɛ hin di jamansu rá 'bɛfi, nɛ da zɛ'a rá 'yɛhɛ bɛya. Nɛ da hyɔn'a thi, nɛ da 'yɛmbi nte rán jai a. Nɛ da mbɛpɛ ba nu ran ɛnbi bɛ 'bɛh mi'da guexta'a him bi 'yɔt'a xí sifi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁷ Nɛ man'da ran t'uti bi xi'ɛ, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu n'da ra 'yēhe 'bū mi bādi 'be'a in nde rá hmu, nē him bi 'yōt'e, pē xən ɱ tho ram fēi din jap'a. ⁴⁸ Pē nu'a n'da ra 'yēhe 'bū hingui pādi 'be'a in nde rá hmu, nē him bi 'yōt'a i numanho rá hmu, pē ts'utho ram fēi din jap'a. Nu'a to'o bin japi da bādi xən ngu, jatho da 'yōt'e xən ngu. I jatho da 'yōt'e n'da ngu n'da hangu na ngu bin japi da bādi, bi 'yēn'a ra Jesús.

Din ja yən heque

⁴⁹ Nē xø bi 'yēn'a ra Jesús:

—Nugä bá ěcä, pē hinga gätho yə jā'i da numanhogui, janangue din sɱ'ɱ 'da. Pē guexta'a hinga nan ja xən ho. ⁵⁰ M'bet'o ga nu xən ngu yən ɱnbi, nē nu'bū bi zøn ra pa din ja'a dím ma, n'da ran ɱnbi xən utho ga nugä bəya. Nē xən ho 'bū ga nu n'dihi. ⁵¹ Pē o guí ɛmhbu din hē yə sɱi ngue bá ěcä ua, pē man'da din ja yə sɱi. ⁵² Nuya din hec yán 'yomfēni ɱ 'bɱpɱ ja n'da ra ngu. Tengu'bū hyu'ɱ 'bɱpɱ da dengui, yoho ɱ hin da dengui. ⁵³ Nē din hec yán 'yomfēni yən 'yohɱ nē din sɱhmbɱ yá ts'ant'ɱ nanguecä. Nē yə xisu din sɱhmbɱ yá t'ixu nē din sɱhmbɱ yá ts'ihue, hinga 'da'angu da bɛmhbu, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu yə jā'i him bi bə'a rá hmɛpya ra Jesús

⁵⁴ Nē xø bi 'yēn'a ra Jesús:

—Nu'bū guí nuhɱ n'da ra güi ní bøxpɱ ní yəh ra hyadi, guí ɛmhbu din 'ye, nē din 'ye bəya. ⁵⁵ Nē nu'bū guí nuhɱ ba ɛh ran dāhi bɱ sur, guí ɛmhbu xtám pa ra pa bəya, nē xtám pa bəya. ⁵⁶ Maxøts'e tho guím mamhbɱ, guí pəhmbɱ 'be'a din ja ra pa, pē nē hin guí pəhmbɱ 'be'a ní hmɛpya guí nuhɱ ya, bi 'yēn'a ra Jesús.

Damin hocpazehɛ nin sɱihɱ

⁵⁷ —Hanja ngue hingui sã gan 'yomfēni 'be'a xən ho guí 'yōthɱ, bi 'yēn'a ra Jesús. ⁵⁸ Nu'bū 'bū'a n'da da zix ahɱ bɱ 'būh ra zē'mi in nde di yəp'ahɱ, nu'bū gā mbe bɱ 'yu, gan hocuazehɛhɱ bɱ 'yu. Nu'bū hin'na, guehma guí sømmi bɱ 'būh ra zē'mi, nē di manda da jo ahɱ. ⁵⁹ Nē hin da zã guí pømhbɱ bɱ asta gue'bɱ go gá juthɱ gätho bi zänni guí juthɱ, bi 'yēn'a ra Jesús.

13

Hnɛhi thoho di päh rán 'yomfēni n'da

¹ Nē bi si'a ra Jesús 'be'a xí t'ørpa 'da yə mɛngu bɱ Galilea nē bi t'ɛmbi:

—Nu'a ra Pilato bi manda dí ho'ɱ 'da nu'bū mim bøx yá 'bøts'e bɱ ja ra dānijā Njerusalén, bi 'yɛmbi.

² Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɱ:

—Ha guím bɛmhbu man'da i ja yá ts'oqui ɱ to'o bi mba ntho xinda gue'ɱ mi'da yá mɛnguhɱ. ³ Pē hin'na maha. Pē dí xi ahɱ, ngubɱ dín ɱn'nahɱ. Gui nuhɱ ran ts'ɛmbi mazāi 'bū hin guí päh nin 'yomfēnihɱ. ⁴ Nē'ɱ 'de'ma hyāto bi du bɱ Siloé 'bū mi yōt' ra jādo, ha guí ɛmhbu man'da mi ja yá ts'oqui ɱ xinda gue'ɱ mi'da 'bɱpɱ Jerusalén. ⁵ Hin'na maha, nē ngutho ahɱ guin nuhɱ ran ɱnbi 'bū hin guí päh nin 'yomfēnihɱ, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ra hmɛpya ra za him bin zəh yán dät'o

⁶ Nē nubəya, bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Mi 'bū'a n'da ran 'yohɱ mi ja n'da rá huəhi. Nē bi 'yɛt'a n'danza ra higo. Nē mi pa ran 'yohɱ da nu 'bū di zəpɱ yán dät'o, pē xinga n'dandj bin zəh yán dät'o ra higo. ⁷ Janangue bi zon'na rá mbɛfi bɱ ja rá huəhi nē bi xifi da 'yɛxa ra za: “Nuya, ná hyu jɛya ya ngue dí tø'mi din ja yán dät'o na ra za, pē hin te i zədi. Dami 'yɛx ya, ndetho í sənba yá dehe ra häi a ra za,” bi 'yɛmbi. ⁸ Pē nu'a rá mbɛfi bi 'yɛna: “Dím 'bäpɱ man'da jɛya, ga zənspa ra häi bɱ rán dɱi, nē ga ponbä xən ho yə häi. ⁹ Xøhma din zəh yán dät'o bəya. Pē nu'bū hin din zədi, ga ɛxä 'bū,” bi 'yēn'a ra mbɛfi bəya, bi 'yēn'a ra Jesús 'bū mi man'a ran t'uti.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra mbɛdi xisu

¹⁰ N'da ra pa ran säya bəya, min xänbate bɱ ja ra nijā ra Jesús. ¹¹ Nē mi 'bäpɱ n'da ra xisu ngue ná 'de'ma hyāto jɛya madí ɱnba ra zjthɱ, him madi japi di juən rá jā'i. ¹² Nē nu'bū mi nu'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Grá xisu, ya bi zä ni jā'i ya, bi 'yɛmbi.

¹³ Nē bi mba nthädi ra xisu bəya, bi dā'a ra Jesús, 'bex bi juən rá jā'i a bəya. Nē nu'a ra xisu bi 'yɛspa Ojā. ¹⁴ Pē nu'a ra ngərpi bɱ ja ra nijā ɛmmɛ bin cue nguetho bi nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra jā'i ra pa ran säya. Nē bi 'yɛmp'ɱ mi 'bɱpɱ:

—Nts'änni 'dato pa gam pɛhmbɱ n'da semana, nē gue'ɱ yə pa gua ɛhmbɱ ngue din

hoc'ah_u ua, pε hinga gue ra pa ran säya gua εhmb_u da mba ma hoc'ih_u ua, bi 'yεn'a ra ngurpi b_u ja ra nijä.

¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yεna:

—Xi ah_u, ha hin guí xoj_u nin dānih_u nε guí sixh_u b_u ja ra dehe madague ra pa ran säya.

¹⁶ Nε mi 'bācua n'da ra xisu rām bom'beto ra Abraham, ná 'dε'mahyāto njeya madi unba ra zīthu tengu'b_u án thu't'i, nε guí εmh_u hingui ho ngue dá xocpā a nangue rá ts'edi ra zīthu, nguetho ra pa ran säya ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁷ Bin hεtho _u yān sūih_u ra Jesús b_uya, nε bi mbes' yá sä. Pε nu'u y_u jā'i bin johya 'b_u mi nu yān t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hmudä ra mostaza

¹⁸ Nε xø bi 'yεn'a:

—'Be'a ní hmεpya sä ga xi ah_u ngue ga ut'ah_u 'bεp_u ní manda rá ts'edi Ojä ua.

¹⁹ Nu'a, tengu rá hmudä ra mostaza. Z_u ts'ε b_u x_u 'boni, pε nu'b_u x_um bøts'e, i te tengu n'da ra za, nε y_u doja i øt' yá 'bafi b_u ja yá 'yε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti rá íxi ra thuhmε

²⁰ Nε xø bi 'yεna:

—'Be'a man'da ra hmεpya sä ga xi ah_u ngue ga ut'ah_u 'bεp_u ní manda rá ts'edi Ojä ua. ²¹ Nu'a, tengu ra íxi 'b_u din jap'a ra jūni, nε gātho bi nden'a ra jūni b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti ra goxthi x_un ts'it'i

²² Nu ra Jesús i 'yo ra 'yu ní mba b_u Jerusalén, nε bi xānba y_u jā'i b_u ja y_u hnini bi thogui. ²³ Nε nu'u 'da y_u jā'i bi 'yānni:

—Ha hin ε ngu'u y_u jā'i dim pøhø, gue da mba nhyāni, εn'u.

²⁴ Nu'a ra Jesús bi dāti:

—Nu'a ní yut'a n'da b_u mahεts'i, tengu n'da ra goxthi x_un ts'it'i. Dami hyomhb_u guí c_uth_u b_u, nguetho dí xi ah_u, da zøn ra ora x_un ngu da nde da yurp_u, pε ya him man zä. ²⁵ Nguetho da zøn ra ora da gut ra goxthi ra Hmu, nε dim 'bāp_u thi _u 'da da zo'a, da 'yεmbi: “Ma Hmu i, dami xogahe.” Pε nu'a ra Hmu da 'yεmda'u: “Hin dí pā ah_u,” da 'yεmbi. ²⁶ Nε nu'u da 'yεn'u: “Pε dán sihmeh_u, nε gá xāngahe b_u ja ma hninihe,” da 'yεmbi. ²⁷ Pε nu'a ra Hmu da 'yεna: “Pε dí xi ah_u, hin dí pā ah_u, ní mbähä b_u, hin

da zä guí c_uth_u ua, gyá ts'om'bāih_u,” da 'yεmtho ho _u.

²⁸ Nε εmmε da bεndumb_u i _u 'b_u dim 'bāp_u thi b_u di manda rá ts'edi Ojä. Nε din zom b_u di cuxt' p_u yá ts'i _u nangue ran unbi da nu b_u. Nε da hyant'a ra Abraham 'b_up_u mbo, nε ra Isaac, nε ra Jacob, nε gātho mi'da yá pøngahyā Ojä, ²⁹ nε da hnu _u x_un ngu mi'da y_u jā'i ngue bi nεxp_u gā na ngūni ra ximhāi i hup_u di manda rá ts'edi Ojä. ³⁰ Nε dí xi ah_u, to'o εna i 'bet'o ua, dim 'bejua b_u _u, nε nu'u t'εmbi i 'bejua ua, dim 'bet'o b_u _u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús min nde xtí huεc'u 'b_up_u Jerusalén

³¹ Nu'b_u mi man'a ra Jesús, bi zø'i 'da y_u fariseo nε bi 'yεn'u:

—Nde'b_u guí pøn'a n'dihi ua di manda rá ts'edi ra Herodes, nε in nde da hyo'a i.

³² Bi dā'a ra Jesús:

—Nu ra Herodes ra hyāte a. Ní mbähä guí xihmb_u ngue nuya nε nixudi ga thoqui ga øt' ma 'bεfi, ga høn'a thi y_u zīthu, nε ga hoc y_u hyεnni b_u ga thogui. Nimani b_uya ga juacä ma 'bεfi, guí 'yεmf_u, bi 'yεmbi. ³³ Nuya, nε nixudi, nε nimani dan 'yogä, i jatho ga søm b_u Jerusalén, nguetho guerp_u i tho b_u yá pøngahyā Ojä, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁴ Nε εmmε bi du rá mbūi ra Jesús nangue'u i 'b_up_u Jerusalén, nε bi 'yεna:

—Nu ah_u gy_u mεnguh_u Jerusalén, guí hoh_u yá pøngahyā Ojä, nε gadí bat'adoh_u _u bí pεn'nah_u Ojä. Hangu y_u pa dá nde ga jamansu ah_u tengutho n'da ra c'u'øni i comp' yá bāsi 'b_u x_un de, pε nu ah_u hin gá ndeh_u. ³⁵ Nuya njon da mbäh ni hninih_u nε hin din ja ah_u rán jāpi Ojä. Nε dí xi ah_u, hin guí nuj_u mahøn'a jague'b_u bá εcä mahøn'a. Nε nu'b_u gá nuj_u, guí 'yεnj_u: “Majāpi a bá εhe nangue rá thuhu ra Hmu,” guí 'yεnj_u, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp' y_u mεngu b_u Jerusalén.

14

Nu'ara Jesús bi hoc'a n'da x_un nden rá jā'i

¹ Nu n'da ra pa ran säya, bi mba bán sihmε b_u rá ngu n'da ra ngurpa fariseo a ra Jesús. Nε gātho i 'b_up_u ja ran sihmε εmmε bi dø'mi da nu 'bε'a da 'yøt'a ra Jesús.

² Nguetho mi 'bup_u n'da ran 'yoh_u x_u nden rá ja'i. ³ Ne nu'a ra Jesús bi 'yän'du y_u fariseo ne y_u xänbate nijä büya:

—Ha din theui y_un t'edi 'b_u di hoc'a n'da ra hyenni 'b_u ra pa ran säya, en'a.

⁴ Pe xínga n'da'u bi dat'a. Nu ra Jesús büya, bi hoc'a ran 'yoh_u ne bin 'yehmi. ⁵ Ne nubüya, bi 'yemp'u y_u fariseo ne y_u xänbate nijä:

—Xi'b_u n'da ah_u, 'b_u xtan däh nin dänih_u ogue ni buruh_u b_u ja ra hyähäi a ra pa ran säya, ha hin guí juxh_u madague ra pa ran säya, bi 'yén'a ra Jesús.

⁶ Pe xínga n'da bi zä bi dädi.

Ra Jesús bi ma hin da hyoni din nuixte zehé n'da

⁷ Nu ra Jesús büya, bi nu'u 'da i hon yán thuts'i, in nde 'darp_u da hyuhmb_u u i pa nt'esp_i b_u ja ran sihme, ne bi 'yena:

⁸⁻⁹ —O guí homhb_u ngue 'darp_u gui hyuhmb_u u ja yá ts'edi, nguetho nu'b_u 'darp_u guí huhmb_u u, xi'b_u da zom b_u n'da ngue man'da da t'esp_i, ne da xi ah_u ra mengu b_u, “Gui ndanj_u nguetho rán säui da hyup_u na,” da 'yén'ah_u. “Bá huhn_u,” da 'yén'ah_u, ne emme gui pes' ni säh_u büya.

¹⁰ Man'da x_un ho gui hyuxh_u b_u ma'ueni ts'u 'b_u gá cuth_u b_u ja ran sihme, ne nu'b_u bi nu ah_u ra mengu b_u, da xi ah_u: “Amigo ah_u, ba ehmb_u ua, gui hyuxh_u ua man'da x_un ho,” da 'yén'ah_u. Ne gätho'u 'bup_u da numanho ah_u büya, bi 'yén'a ra Jesús.

¹¹ Nguetho gätho'u din 'yēzehē, da zōn ra pa da go'ahäi. Pe gätho to'o hin din 'yēzehē, da zōn ra pa da t'esp_i, bi 'yén'a ra Jesús.

¹² Ne xø bi 'yén'a ra Jesús, bi 'yemp'a ra mengu b_u:

—Nu'b_u gui 'yot'a n'da ran sihme, o guí zon'du ni amigo, xínga gue'u ni cu, xínga gue'u ni meni, xínga gue'u y_u mambeti guin töt'am'buih_u, nu'u, m'bejua da zix'i i gan sihme, tengu gá 'yørpe. ¹³ Pe nu'b_u gui 'yot'a n'da ran sihme, dami zon'du y_u hyoya, ne y_u mbedi, ne y_u dogua, ne y_u xädä, ¹⁴ ne di jap'ah_u Ojä büya. Nguetho nu'u, hin da zä di co'ts'a'i 'be'a gá 'yørpa u. Pe Ojä di co'ts'a 'b_u bi zōn ra pa da xox'u yá 'yēc'yēi x_un du, bi 'yén'a ra Jesús.

Ran t'uti ra dānsihme

¹⁵ N'da ran 'yoh_u mi sihme_u b_u, 'b_u mi 'yø'a bi man ra Jesús, bi 'yēna:

—Majapi gätho to'o din sihme b_u di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yén'a ran 'yoh_u.

¹⁶ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti nangu'e'u to'o njuantho din sihme b_u di manda rá ts'edi Ojä, ne bi 'yemp'u:

—Mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u bi 'yot'a n'da ra dānsihme, ne emme x_un ngu u bi xifi din sihme b_u. ¹⁷ Ne nu'b_u mi gua'a bi hoc ran sihme, bi mbēn'na rá 'yēhe da xi'u 'bex ba ēhe. ¹⁸ Pe gätho u bi ma hingui sä da mba. Nu n'da ran 'yoh_u bi 'yēna: “Nugä ja dá tängä n'da ma huähi, jatho ga mba ba nugä. Dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yén'a n'da. ¹⁹ Ne nu'a man'da ran 'yoh_u xø bi 'yēna: “Nugä ja dá tängä cut'a pare y_u mbändani, jatho ga säpi ga pepi, dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yén'a man'da. ²⁰ Ne xø man'da büya bi 'yēna: “Ja dá singä n'da ma xisu ne hingui sä ga mba b_u,” bi 'yén'a.

²¹ Nu'a ra 'yēhe büya, bi mbengb_u ja rá ngu'a rá hmu, ne bi xifi 'be'a gätho bi man'u y_un 'yoh_u. 'Bex bin cue'a rá hmu büya, ne xø bi mbēnh mahøn'a ngue da mba n'dihi b_u ja yá 'yu ra hnini, ne ba si'u y_u hyoya, y_u mbedi, ne y_u xädä, ne y_u dogua da dīm b_u, ba ēhe din sihme. ²² Nubüya, nu ra 'yēhe bi 'yemp'a rá hmu: “Bucua ya bá sigä ya, pe him bi yuh ni ngu.” ²³ Nu rá hmu büya, bi 'yēmbi: “Ní mba b_u ma'ueni ts'u ra hnini, ne dami 'yørpa ts'edi ba ē'u hont'a go to'o gui tīm b_u 'yu, da yuh ma ngu. ²⁴ Pe xínga n'da ran 'yoh_u rá mbädi dá zohndä da zi na man sihmegä,” bi 'yén'a rá hmu, bi 'yén'a ra Jesús 'b_u mi man nā ran t'uti. Bi ma nangu'e'u t'ēmbi hin yán säh_u, pe man'da go da yørp_u di manda rá ts'edi Ojä u.

Da nu y_un unbi to'o da den'na ra Cristo

²⁵ Ne x_un ngu y_u ja'i mi tēn b_u 'yu ra Jesús. Nu ra Jesús büya, bi nyēgui ne bi 'yemp'u:

²⁶ —To'o gätho in nde da dengui, jatho man'da x_un ngu da bēngä xinda guep_u nam bēn'a rá ta o gue rá mbe, ogue rá xisu, ogue yá t'uhni, o gue yá cu. Jatho man'da da bēngä xinda guep_u nín huēczehē. Nu'b_u hin'na, hin da zä da dengui. ²⁷ Ne to'o gätho

hin da hyät yan unbi, ngue i su da tho 'bu da dengui, hin da zä da dengä u.

²⁸ Ne 'be gan 'yomfënihu ts'u 'bu gui hyäthü gui tengahu, tenguthoho n'da ran 'yohu 'bu da 'yëna da hyøh rá ngu. ²⁹ M'bet'o din 'yomfëni 'be'a da 'yøt'e, nu'bu hin'na, ts'urpu thocho hinga xøt'a dí jua'a rá ngu. Nu yan jã'i büya da denthocho, ³⁰ ne da 'yëni'u: "Nuna ran 'yohu bi dë'ma rá ngu, pe hinga xøt'a bi juadi," da 'yëni'u, bi 'yëni'a ra Jesús. ³¹ Ne ngutho n'da ra ts'ut'abi 'bu i 'bu'i 'det'a mahuahi yú dofai, pe m'bet'o din 'yomfëni 'bu da zä din tunhui a man'da ra ts'ut'abi 'bu'i 'däte mahuahi yú dofai. ³² Ne nu'bu im bëni hingui sä da dapi, pe da mbëhna n'da rá m 'bëhni da 'yän 'bu da zä din hocpadahu.

³³ Ne ngutho ahü, pe jatho 'be gan 'yomfënihu 'bu da zä gui 'ye'ts' ni pähä zehëhu, ne him man guim bëmhbu 'be'a i ja ahü, janangue da zä gui tengahu büya, bi 'yëni'a ra Jesús.

Hingui ho ra u 'bu di 'bëh rán ho

³⁴ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yëni'a:

—Nu ra u mahyoni a, pe nu'bu di 'bëh rán ho, hin'yü 'be'a din hogui. ³⁵ Ne nte da mbëfi, xinga gue ra häi sä di hoqui, ne da mba ma bünt'i thocho. Guín jahü bu 'bu hin'yü nin hohü, bi 'yëni'a ra Jesús.

15

Ran t'uti ra de'yo bim 'bedi

¹ N'da ra pa, xän ngu yan hyäcahäi ne mi'da yu ts'om'bäi bim peti bu, da 'yøde 'be'a i man'a ra Jesús. ² Janangue'a nu'ü yan fariseo ne yan xänbate nijã bi c'qaman'u ra Jesús, ne bi 'yëni'u:

—Hingui ho øt'na ran 'yohu, nguetho i yahü ne i sihmëhu yan ts'om'bäi, sä bi 'yëni'u.

³ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, ne bi 'yëmp'u:

⁴ —Xi'bu n'da ran 'yohu i 'bu'a n'da ciento yú de'yo, ne xtim 'be'a n'da, ne hønt'u goho 'däte ma'de'ma guto di 'büpu, 'be'a da 'yøt'a. Ha hin da zopu goho 'däte ma'de'ma guto, ngue da mba ba hon'a bim 'bedi gue'bu go bi dïni. ⁵ Ne nu'bu bi dïni, da gäx rá xixi, din johya büya. ⁶ Da duxpu ja rá ngu, da zon'du yú amigo, ne'u din tøt'am'buihu, ne da 'yëmp'u: "Dan johyahü ya, nguetho dá

tïngä na ma de'yo bim 'bedi," da 'yëmp'u. ⁷ Ngutho bu mahëts'i, ëmme di johya u bi 'büpu 'bu bi päh rán 'yomfëni n'da ra dädits'oqui ua ja ra ximhäi. Man'da di johya nangue'a, xinda gue'u mbëni hingui dim 'bedi, ngue ëna hin'yü yú ts'oqui, bi 'yëni'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra xisu bi 'bëh rá mbëti

⁸ Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yëni'a:

—Ne ximangutho n'da ra xisu mi ja 'det'a yú mbëti ne bi 'be a n'da, pe 'be'a hmaha da 'yøt' ra xisu büya. Ha hin di søc rá sibi ne da goc rá ngu, da hyoni gue'bu go bi dïni. ⁹ Ne nu'bu bi dïm büya, da zon'du yú amigo ne'u din tøt'am'buihu, ne da 'yëmbi: "Dan johyahü nguetho dá tïngä ma mbëti dá 'becä," da 'yëmbi. ¹⁰ Ngutho u yüm 'bëhni Ojã bi 'büpu mahëts'i, ëmme di johya 'bu bi päh rá mbüi n'da ra jã'i ua, bi 'yëni'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ran 'yohu bi huëc rá ts'ünt'u

¹¹ Ra Jesús bi ma man'da ran t'uti 'bëpu ní huëgahu Ojã ne bi 'yëni'a:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohu yoho yú ts'ünt'u mi 'büi. ¹² Nu'a ná yoho rá ts'ünt'u bi 'yëmp'a rá ta: "Dami 'dac ya 'be'a guím bëni gui soga 'bu gá tu," bi 'yëmbi. Janangue nu'a ran 'yohu büya, bi unni 'be'a gätho in ndepe da gohmi'u yú ts'ünt'u. ¹³ Mi tho'i ts'u yan pa büya, bi hyäxa bin t'un'na to'o xí 'yäh ra erencia, ne bi mba. Bi mba n'danni ra häi, yatho, ne 'bexque 'dahmantho bi jua'a bi hyäts'i, nguetho bi 'yøt'e 'be'a bi numanhose. ¹⁴ Gätho bi juadi, xingui ts'u nte bi 'yëgui. Ne guepu ra häi xí zøni bin ja n'da ra dätu, ne xingui ts'u 'be'a da zi.

¹⁵ Pe nubüya bi hyon ra 'bëfi ra ts'ünt'u. Ne nu n'da ran 'yohu, ra mangu bu, bi xifi di jamansup yú ts'üdi. ¹⁶ Pe njon bi 'uün'a ra ts'ünt'u ne in nde da zi'a mi si yan ts'üdi, nguetho ëmme tumanthuhu. ¹⁷ Ne nu'bu mi thoh yan pa, bin 'yomfëni büya, bi bëni: "Nubu ja rá ngu ma ta, mbongui thocho 'be'a da zi yú 'yëhe, ne nugä dí sägä ran unbi ngue hin'yü ga sigä ua. ¹⁸ Pe man'da xän ho 'bu ga pengä ne ga xi'a ma ta: "Nu'i ma ta'i, nugä dá øt'ä ram fë'ts'i nangue'e ne nangue Ojã, ¹⁹ ne him man sä'be gui 'yëngui ni

ts'unt'ugä ya. Gui 'yengui ni 'yêhethohogä ya, ga êmbi,” bi 'yense a ra ts'unt'.

20 Bex bi mba baya bi hyax ra 'yu í mba bu 'buh rá ta. Pe nu'bu mi ts'utho da zôn rá ngu, 'bex bi hyant'a rá ta ngue ba epu, ne emme bin johya, bi huçc'a rá ts'unt'.

Bin ti'a rá ta, bin c'at'ui bu 'yu, bi hyafi ne bi zûspa rá 'yogu. 21 Pe nu'a ra ts'unt' bi xi'a rá ta: “Nugä, dá øt'ä ram fets'i nangue'e ne nangue Oja. Ne him man sä'be gui 'yengui ni ts'unt'ugä ya,” bi 'yembi.

22 Pe nu'a rá ta, bi xih yá 'yêhe: “Dami hethu ra pahni man'da xun ho, ne dami cärpahu n'da ram fo'ye rá xä, ne gui 'yarpahu yá zapato. 23 Ne ba sihu ra t'undani xun zaqui ne gui hyohu, gui hoju ran sihme ne dan johyah. 24 Nguetho nuna ma ts'unt' tengu'bu bi du, pe nuya, tengu'bu bim 'bui mahøn'a. Bim 'bedi pe nuya dá tün ya,” bi 'yên'a rá ta.

Ne 'bex bin ja ran sihme.

25 Pe nu'a ra 'bet'o ts'unt' mi 'yo bu huahi, ne nu'bu mi mba bu ja rá ngu, i øh ra 'bida ne ran johya mi ja bu ja rá ngu rá ta. 26 Ne nu'a, bi zohn'na n'da rá 'yêhe bi 'yänni: “Be'a i ja bu ja rá ngu ma ta,” bi 'yembi.

27 Ne nu ra 'yêhe bi 'yembi: “Nu'a nin 'yohu bi zøhø, ne ni ta bi hyo ran dani xun zaqui, bi 'yøt'a n'da ran sihme xun ndoho. Nguetho bin johya ngue ya bá penc'a nin 'yohu,” bi 'yembi.

28 Pe nu'a rá mbudi ts'unt' bin cu ne him bi nde bi yarpu mbo ra ngu. Ne nu'a rá ta bi bøni, bi 'yørpa ts'edi da yarpu mbo. 29 Pe nu rá ts'unt' bi 'yemp'a: “Emme xun ngu yu jeya dá øt'ä ni 'befi ne xinga n'dandü dá festhoho a gá xiqui. Ne hin jam'bu xcá 'dac'a n'da ra t'uchibo ngue dan sihme ma amigo. 30 Pe nu'bu go mi zø'a ni ts'unt' bi juat'a ni mbeti ne xun ts'o bi 'yøt'e, 'bex gá hyo ra t'undani xun zaqui,” bi 'yembi.

31 Pe nu'a rá ta bi 'yembi: “Pe ma zu ts'unt' i, thocua thoho dí 'buhmi ua, ne gätho 'be'a i jagä, gätho ni mbeti. 32 Pe xun ho 'be'a dá øt'ä nguetho nu nin 'yohu tengu'bu ya xí du ne i 'bui mahøn'a, nu'a bim 'bedi pe ya dá tühbu,” bi 'yên'a rá ta, bi 'yên'a rá Jesús 'bu mi man ran t'uti.

16

Ra nt'uti ra ngurpa 'yêhe hinga gue'a bi 'yøt'e

1 Ne xø bi ma man'da ran t'uti a ra Jesús, ne bi 'yena:

—Mi 'bu'a n'da ra membeti, ne mi si n'da rá ngurpa 'yêhe bi xifi di manda 'be'a gätho i pe'ts'i. Pe bi si'a ra membeti hingui ho øt' rá ngurpa 'yêhe nguetho i haçzehe 'be'a indese.

2 Janangue'a bi zon'na rá 'yêhe ne bi 'yembi: “Dá øcä hingui ho'a guí øt'e. Nuya, dami däqui hangu din theui ma 'befi nguetho ya him man gam pecua,” bi 'yembi.

3 Nu'a ra 'yêhe bi bëm baya 'be'a da 'yøt'e. Bi 'yense: “Nuya him man zä dam pecua ya, ne hingui sä dam peh na huahi, ne dí pe'ts' ma sä ga ätho ra mbeti, 'be'a hmaha ga øt'ya,” bi 'yense. 4 Bi bëm baya 'be'a da 'yøt'e n'dahma dim 'buh yá amigo di ze 'bu hin'yu rá 'befi.

5 Ne nu ra ngurpa 'yêhe bi zon'da to'o i tup'a rá hmu. Ne bi 'yän'na n'da hangu in dupate. 6 Ne bi dätì, bi 'yena: “N'da ciento dambot'egui ra aceite dí tupi.” Ne nu'a ra 'yêhe bi 'yembi: “Dami ts'on ni søcuä ne gui 'yøt' ma'da'yo gui hyuxpu ngue hønt'a yote ma'det'a yu dambot'egui guí tupa ma hmu,” bi 'yembi. 7 Ne xø bi 'yän'na man'da ran 'yohu hangu xø in dupate a. Nu'a bi dätì: “N'da ciento t'eni ra trigo dí tupi.” Ne nu'a ra 'yêhe bi 'yembi: “Dami päh ni søcuä, ne dami hyuxpu goho 'däte t'eni thoho guí tupi.”

8 Ne nu'bu mi pa'a rá hmu 'be'a bi 'yøt' rá 'yêhe, bi 'yembi: “Emme guí pa'di 'be'a sä guí 'yøt'e ngue din jase 'be'a gätho gui hyoni,” bi 'yên'a rá hmu. Nu yu ja'i 'buh ya, emme i pa'di da hyät' yá mijä'ihu n'dahma da dase. Pe nu'bu i 'yo bu ja ran nequi, hingui pa'di da 'yøt'e tengu na, bi 'yên'a ra Jesús.

9 Ne dí xi ahu ngue nu ra mbeti di ts'onba rán 'yomfëni u 'da, pe da zøn ra pa ngue hin te di muui a, pe nu ni mbetihu xun ho 'bu gui fäxhu yu ja'i, ne dim 'buh ni amigohu ngue 'darpu gním 'buhmbu bu mahëts'i.

10 Bu'i 'da zu ts'utho i ja da 'yøt'e, pe i pa'di di jamansu a, janangue'a mfa'di da ba'di di jamansu 'bu di ja xun ngu 'be'a da 'yøt'e. Pe 'bui 'da zu ts'utho i ja da 'yøt'e, ne hingui pa'di di jamansu a, janangue mfa'di ngue hin

da b̄adi di jamansu 'b̄u di ja x̄an ngu 'be'a da 'ȳot'e. ¹¹ Nu'b̄u hingui p̄adi di jamansu 'be'a i ja ua ja ra ximh̄ai, ne x̄in da b̄adi di jamansu rá 'befi Oj̄a. ¹² Ne nu'b̄u hingui p̄adi di jamansu a hin rá mb̄eti zeh̄e, njon da z̄a di un'na njūantho rá mb̄eti 'b̄u.

¹³ Njo'o n'da ra j̄a'i s̄a dim 'b̄u'i yoho ȳu hmu, nguetho nu'a n'da ra hmu hin da numanho a, ne nu man'da di hūe'c'a. Uague da 'ȳorpa rá 'befi a n'da ne da zocpada b̄u rá 'befi a man'da rá hmu. Ngutho n'da ra j̄a'i hingui s̄a da 'ȳembi rá hmu a Oj̄a 'b̄u emme di ho ra mb̄eti, bi 'ȳen'a ra Jesús.

¹⁴ Nu ȳu fariseo emme di ho ra mb̄eti u, ne nu'b̄u mi 'ȳo'a bi man ra Jesús, bi dentho ho.

¹⁵ P̄e nu'a ra Jesús bi 'ȳemp'a:

—Nu ah̄u gȳu fariseoh̄u, guí øth̄u 'be'a ní numansu ah̄u ȳu j̄a'i, p̄e nu Oj̄a i p̄adi 'be'a i ja b̄u mbo ní mb̄aih̄u. Ne nu'u ḡatho im b̄ense ȳu j̄a'i ngue di muui, p̄e hin te di muui b̄u na nu Oj̄a u, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma din theui u ȳu n t'̄edi a rá ts'edi Oj̄a

¹⁶ —Nu mam 'bet'o ḡán x̄ahmb̄u ȳán t'̄edi ra Moisés, ne ḡán x̄ahmb̄u 'be'a bi 'yo't' ȳu p̄ongahȳa maya'b̄u, bi 'ȳemp'a. P̄e nu ra X̄uua Nxixȳa bi d̄u'mi bi man ran ho ma'da'yo ne bi ma 'ber̄u ní manda rá ts'edi Oj̄a. Ne x̄an ngu ȳu j̄a'i ya i øt'ra ts'edi da ȳurp̄u di manda rá ts'edi Oj̄a.

¹⁷ P̄e madague'a, p̄e x̄inga n'dant'ohni dim 'be'u ȳu n t'̄edi. Nu ra ximh̄ai ne mah̄ets'i da guadi, p̄e hin dim 'be'u ȳu n t'̄edi, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ran hȳegui

¹⁸ —Ne nu'a to'o da hyeh rá xisu ne da zim man'da, ra 'yomt'̄eni a. Ne nu'a to'o da zin'a ra xisu bi thegui, ne gue'a d̄in 'yomt'̄eni a b̄aya, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Ran t'uti ra memb̄eti ne ra hyoya í Lázaro

¹⁹ Ne bi ma man'da ran t'uti ra Jesús, bi 'ȳena:

—Mi 'b̄u'a n'da ra memb̄eti ne mahotho rá pahni x̄am hmadi a mi he, ne emme mi 'b̄u manho b̄u ja rá ngu, tengu thoho 'b̄u i ja ra ngo. ²⁰ Ne i 'b̄u'a n'da ra hyoya, emme mi s̄a ran unbi, í Lázaro a. Ne ḡatho rá j̄a'i mi ja ȳu 'ya. Ne mi hup̄u ja rá goxthi ra memb̄eti, ²¹ ngue mim b̄eni da zi 'be'a da

hȳep̄u ja rá mexa a ra memb̄eti. Ne nu'u ȳu x̄a'yo bi decpa ȳu 'ya b̄u i hudi.

²² Bi z̄on ra pa bi du'a ra hyoya. Ne nu ȳám 'behni Oj̄a bi zixp̄u mah̄ets'i ngu ep̄u 'b̄u'a ra Abraham. Mb̄ejua b̄aya bi du'a ra memb̄eti. ²³ Ne nu'b̄u mi du'a ra memb̄eti b̄aya, emme bi nu ran unbi b̄u bi mba.

Ne bi ndøts'e, bi nu yab̄u bí 'b̄u'a ra Abraham ne ra Lázaro 'darpu bí 'b̄uhmi.

²⁴ Nu ra memb̄eti bi mbafi, bi 'ȳemp'a ra Abraham: “Nu'i mam bombøta i Abraham, dami hūegui ts'u, ba penhua ra Lázaro da d̄ut'ra dehe rá x̄a, da d̄arca ma j̄ani, nguetho emme di un'na ra sibi i ja ua.” ²⁵ P̄e nu ra Abraham bi 'ȳemp'a: “Nu'i, mam bom'beto i, dami b̄en'i ts'u 'be'a ḡa 'ȳot'e 'b̄u gmi 'b̄urp̄u ja ra ximh̄ai. Ḡatho x̄an ho 'be'a mi ja i, p̄e nu'a ra Lázaro h̄ont'a ran unbi bi nu b̄u. P̄e nuya din johya ua ra Lázaro ya, p̄e go h̄ont'a ran unbi guí nu ya. ²⁶ Ne man'da dí xi'i, hingui s̄a n'da da nexua da zørp̄u guí 'b̄u, nguetho i ja inde n'da ra mba'ye x̄an ndoho. Ne nu'i hingui s̄a gua nexpu guí 'b̄u guí søcua, nguetho i cot'a ra mba'ye b̄u,” bi 'ȳen'a ra Abraham.

²⁷ Nu ra memb̄eti x̄ø mahøn'a bi xi'a ra Abraham: “P̄e nu'b̄u hin da z̄a ba penhua, p̄e guí pen'na ra Lázaro b̄u ja rá ngu ma ta da xi'u 'b̄urp̄u 'be'a dí s̄aḡa. ²⁸ Nguetho i 'b̄urp̄u c̄ut'a man 'yoh̄u, ne dí ndepe ne'u da zøm b̄u guí 'b̄uhmi 'b̄u bi du, ne him ba øcua ja ran unbi,” bi 'ȳen'a. ²⁹ P̄e nu ra Abraham bi 'ȳemp'a: “Nub̄u 'b̄uh nin 'yoh̄u, i ja b̄u rá m hman ra Moisés ne ȳu p̄ongahȳa Oj̄a, i s̄a da 'ȳox̄u 'be'a i man'u.” ³⁰ P̄e nu ra memb̄eti bi 'ȳen'a: “P̄e nu'i ma ta Abraham, hinga x̄øt'a rá m hman ra Moisés ngue da 'ȳø'u man 'yoh̄u, p̄e nu'b̄u da ndants'a n'da x̄an du ngue da xifi, da 'ȳø 'b̄u.” ³¹ P̄e nu ra Abraham bi 'ȳembi: “Nu'b̄u hin da 'ȳurpa ra güenda 'be'a i man ra Moisés ne ȳu p̄ongahȳa Oj̄a, x̄in da 'ȳurpa ra güenda 'b̄u da ndants'a n'da x̄an du,” bi 'ȳen'a ra Abraham, bi 'ȳen'a ra Jesús 'b̄u mi man ran t'uti.

17

X̄an d̄uxqui ra ts'oqui

¹ Nu'a ra Jesús bi xih ȳu x̄adi, bi 'ȳemp'a:

—Hin'y_u n'da ra pa hin da ts'ä a ni mbuih_u gue i nde di 'bep ah_u gui 'yøth_u ra ts'oqui. Pe ndumb_uitho da nu'a to'o di japi da 'yøt' y_u ts'oqui rá mijä'iu. ² Dí xi ah_u, to'o di japi da 'yøt' ran ts'o n'da hinga na te rá mbui, man'da x_un ho 'b_u xtín tharpa n'da ra dojuní rá 'yuga ne xtá t'entp_u ja ra dejä, xinda gue'b_u xti japi xta 'yøt' ran ts'o a n'da hinga na te rá mbui. ³ Dami jamansu 'be'a guí øth_u. Nu'b_u 'b_ua n'da ni mijä'ih_u bi 'yøt'ah_u ran ts'o, dami xihmb_u hingui ho'a bi 'yøt'ah_u. Ne nu'b_u da 'yømanho a guí xihmb_u, damim punbah_u 'b_u. ⁴ Ne nu'b_u yoto nidi n'dapa da 'yøt'ah_u ran ts'o, ne n'dandì ngu n'dandì da 'yä ah_u ra punbi, dami punbah_u gätho, bi 'yøn'a ra Jesús.

Gätho x_un h_ei sä da 'yøt'a n'da 'b_u i øc'y_ei x_un ho

⁵ Nu'x_u y_u xädi bi 'yøm b_uya:

—Grá Hmu, dami jaje ga øc'y_eihe x_un ho, bi 'yømp'a ra Jesús.

⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yømp'a:

—Madague'a ømm_e z_u ts'utho gui 'yøc'y_eigah_u, tengu b_u ni nequi rá hmudä ra c'u, sä gui xihmb_u ra za 'bäcua da 'uegue dím 'bäp_u ja ra dejä ne da 'ueh p_uya. Hin'y_u 'be'a x_un h_ei 'b_u gui 'yøc'y_eigah_u, bi 'yøn'a ra Jesús.

Hin ga ømf_u x_un ho dí øth_u 'b_u dí øth_u'a i sij_u

⁷ —Nu'b_u n'da ran 'yoh_u 'b_uh rá 'yøhe di jamansup y_u d_e'yo uague dim p_ep_u rá huah_i, ne nu'b_u bin de bá øp_u ja rá ngu b_uya, ha da sifi din sihm_e. ⁸ Pe hin'na, pe da sifi di hocpa rán sihm_e rá hmu, ne nu'b_u bi niy_u, ja din sihm_e ra 'yøhe b_uya. ⁹ Nu'a ra 'yøhe 'b_u bi 'yøt' rá 'beñi bi xih rá hmu, hingui t'ømbi “jamadi gá 'yørc_u ma 'beñi,” hingui t'ømbi, ngue ya ra 'yøhe thoho. ¹⁰ Ne ngutho ah_u 'b_u gá 'yøth_u rá 'beñi Ojä, gui 'yønthoh_u b_uya: “Hin nte dá øthe ngue dí hnumanhoje, nguetho hønt'a bi xije Ojä dá øthe,” gui 'yømh_u, bi 'yøn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoqui 'det'a y_un 'yoh_u mí h_emb ra t'axca'ya

¹¹ Nu'a ra Jesús 'b_u mi 'yo b_u ja ra 'yu ní mba Jerusalén, bi tho inde b_u ja yán y_uni y_u x_equi Samaria ne Galilea. ¹² Ne nu'b_u mi ts'utho da y_ut'a n'da ra hnini, ba øp_u 'det'a

y_un 'yoh_u i nde din c'ath_u ra Jesús. Gätho mi h_emb ra t'axca'ya. Ne nu'x_u y_un 'yoh_u yab_u ts'x_u bim 'bäi ne nts'edi bi mbafi, bi 'yøn'a:

¹³ —Nu'i Jesús, grá xänbate i, dami huøgahe ts'x_u, bi 'yømbi.

¹⁴ Nu ra Jesús 'b_u mi nu'x_u b_uya, bi xi'x_u da 'yut y_u jä'i x_u y_u mbäjä. Ne nu'b_u mi mba x_u, nu'a ra Jesús bi japi bin hoc y_u jä'i b_u ní mba. ¹⁵ Ne nu n'da, 'b_u mi b_udi bi zä rá jä'i, 'bex bá peng b_u 'bäh ra Jesús ne nts'edi bi 'yøspa Ojä. ¹⁶ Bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús, bi 'yöp ra jamadi nguetho bi yän'a. Ne nu'a, ra m_engu Samaria a, hing rá mijudíoh_u ra Jesús. ¹⁷ Pe nu ra Jesús bi 'yøna:

¹⁸ —Ha hinga gue'x_u 'det'a dá hoqui. Hap_u i 'b_ux_u mi g_uto. Ha hingui sä ba ø'x_u 'da xti un ra jamadi Ojä. Pe hønna n'da ran'yoh_u hing ra judío bi b_en'a ra mate bi 'yørp_u Ojä, ne im b_ense x_u mi'da ngue øna i p_u Ojä x_u, bi 'yøna.

¹⁹ Ne xø bi 'yømp'a ran 'yoh_u:

—Damim 'bäi, ní mba ya. Bin yän'a ya nguetho gá 'yøc'y_ei gue i ja ma ts'edi, bi 'yøn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a di ja b_u di manda rá ts'edi Ojä

²⁰ Nu'x_u 'da y_u fariseo bi 'yän'na ra Jesús:

—'Be'a ní pa di manda ua rá ts'edi Ojä, bi 'yøn'x_u.

Nu ra Jesús bi 'yømp'a:

—Hin da få 'b_u bi manda rá ts'edi Ojä ua. ²¹ Hingui sä n'da da 'yøna: “Guecua di manda ua rá ts'edi Ojä,” xingui sä n'da da 'yøna: “Guemb_u di manda rá ts'edi Ojä b_u,” njon da zä da 'yøna, nguetho guerp_u ja ní mbui n'da di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yøn'a ra Jesús.

²² Ne nub_uya, bi 'yømp'x_u y_u xädi:

—Da zøn ra pa ømm_e guin ndeh_u ba pengä, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi. Pe di 'betho y_u pa ba pengä. ²³ Pe nu'x_u 'da da 'yøn'ah_u: “Guecua i 'b_ucua ya,” da 'yøn'ah_u. Ne nu'x_u mi'da da 'yøn'ah_u: “Guemb_u i 'b_up_u a.” Pe 'yo guí øhmb_u 'be'a da man'x_u. ²⁴ Nguetho nu'b_u bá pengä, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, di nequi tengu ra hu_ei ngue di hyät'i gätho na ng_uni ra ximhäi. ²⁵ Pe m'bet'o thoho ga nugä x_un

ngu ran unbi, nguetho yu ja'i 'bucua ya, hin da 'yεc'yεigui.

²⁶ Nu'a ra pa ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nu yu ja'i dim 'bui da 'yot'u tengu bi 'yot' yu ja'i mi 'buhmbu a ra Noé. ²⁷ Nu'u yu pa mi 'bu'a ra Noé, gätho yu ja'i mi ot'e 'be'a mi numanhose, mi sihme, mi mihni, ne mi sin yá xisu, ne gue'a mi ot'u gätho yu pa gue'bu go mi zøn ra pa bi yut ra dambosa ra Noé. Ne bin da'ye buya, bi go'mi gätho ra häi a ra dehe, bi du gätho yu ja'i mi 'bui. Din jabu da 'yot' yu ja'i 'bu bá pengä.

²⁸ Ne tengu bi 'yot' yu ja'i yu pa mi 'bu'a ra Lot, ne ngutho da 'yot' yu ja'i dim 'bu 'bu bá pengä. Gätho yu ja'i bi 'yot'e 'be'a mi numanhose da 'yot'e, bin sihme, bim mihni, bim pä, ne bin täi, bi 'yot' yá huahi, bi hyøh yá ngu. ²⁹ Gue'bu go mi zøn ra pa bi bøn ra Lot bu ja ra hnini Sodoma, ne bá çah mahçts'i ra sibi ma uanspi ra azufre, bi juah ra hnini, ne gätho mi 'bupu bi du buya. ³⁰ Ne din jabu da 'yot' yu ja'i 'bu bi zøn ra pa gua pengä.

³¹ Ne to'o i 'bapu maxøts'e ra zets'angu, hin da yurpu mbo rá ngu ngue da hyats'i 'be'a ja bu, da mba tho. Ne gätho to'o dim pepu ja rá huahi, hin ba peng bu ja rá ngu. ³² Dami bεmhbu ts'u 'be'a bi 'yot'a rá xisu ra Lot 'bu mi sifi da 'da'u, ne man'da bi bεnse rá ngu, ne gue'a í du'a buya. ³³ Ne gätho to'o in nde da yanse rá te, da nu ran unbi mazai a. Pe gätho to'o hin da bεni da yanse rá te, din ja ra te mazai a.

³⁴ Nu'bu bi zøn ra ora gua pengä, di apu yoho bu ja rá oi, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a n'da da gopu. ³⁵ Ne nu'bu yoho yu xisu 'darpu i jani, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a man'da da gopu. ³⁶ Ne nu'bu yoho yun 'yohu i 'yo bu ja yá huahi, nu'a n'da da ts'ixa, ne nu'a man'da da gopu, ne hønt'a to'o da 'yεc'yεi, da ts'its'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁷ —Grá Hmu, hapu din ja'a guim ma, bi 'yεmp'u yá xädi.

—Nubu hapu di peti yu pada, gui paphmbu gue di 'bom bu xun du, bi 'yεn'a ra Jesús.

18

Ran t'uti ra xisu ne ra ze'mi

¹ N'da ra pa, bi xi'a n'da ran t'uti yá xädi ra Jesús, ra hmεpya jatho thocua thoho din

yau Oja ne hin din xømbu da 'yädi gue'bu go din ja 'be'a ädi. ² Ne bi 'yεna:

—Mi 'bu a n'da ra ze'mi bu ja n'da ra hnini, him bi numansu Oja xinga gue yá mija'ihu. ³ Ne mi 'bupu n'da ra xisu xí du rá ndø. Ne thocua thoho mi søm bu ne mi äpi da mbäts'i nangue rán suiui i 'bui. ⁴ Ne him 'be bi 'yurpa ra güenda 'be'a bi man ra xisu a ra ze'mi. Jague'bu min xømbu ne bi 'yεnse: “Nugä, hin dí numansu Oja, xinga gue'u yu ja'i. ⁵ Pe εmme di pac na ra xisu, masque ga ot'ä 'be'a in nde n'dahma hin di thoqui da zøcua ngue di xuhnanyagui,” bi 'yεnse ra ze'mi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁶ Nubuya, bi 'yεmp'u yá xädi:

—Dami bεmhbu 'be'a bi 'yot'a ra ze'mi. Madague ra ts'om'bäi. ⁷ Dí xi ahü, man'da da 'yø'a Oja 'bu gui hyumbi gui 'yäfu rá m fäts'i ngue yá t'uhni ahü a. Nu'a Oja hingui tø'mi 'be din xømbuizehe a. ⁸ Pe dí xi ahü, 'bexque da mbäx ahü 'bu gui äfu rá m fäts'i. Janangue'a gui 'yäfu Oja di zet'a ni mbuihu, ne hin da du ni mbuihu ngue him 'be ba pengä ua. Ne nu'bu bá pengä nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tün ahü bu gui εc'yεigahü, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra fariseo ne ra hyaçahäi

⁹ Ne xø bi xih man'da ran t'uti u im bεni xun hose, ne i numan'u u yá mija'ihu. Ne bi 'yεna:

¹⁰ —Yoho yun 'yohu bi mba bu ja ra danija, din yau Oja. Nu'a n'da ra fariseo, ne nu'a man'da ra hyaçahäi. ¹¹ Nu'a ra fariseo, bim 'bäi ne bin ya, bi 'yεna: “Jamadi Oja, nguetho nugä xingui ts'u xun ts'o ma mbui, nugä hin drá siyategä, ne hin drá hyätegä, ne hin drá 'yomt'εnigä tengu'u gätho mi'da. Jamadi ngue nugä hin dí ot'ä tengu ot'na ra hyaçahäi i 'bäcua. ¹² Nugä zai dí ε't' man sihme yondü n'da semana, ne dí un'a ná 'det'a a dí taph pu ja ra nija,” sä bi 'yεn'a ra fariseo 'bu min yau Oja.

¹³ Pe nu'a ra hyaçahäi, n'danni ts'u mi 'bäi, ne i su da ndøts' mahçts'i, bi hyε'mahäi, ne εmme tu rá mbui. Ne bi 'yεmp'a Oja: “Ma Oja i, dín yeh ni mbui, nguetho drá dädits'oquigä,” bi 'yεn'a ra hyaçahäi. ¹⁴ Pe dí xi ahü, nu'a ra hyaçahäi ya xí punba Oja 'bu mi mbeng bu ja rá ngu. Pe hin'na a ra fariseo, guexta'a xun ts'o rá mbui 'bu mi

bòm bu. Nguetho to'o din 'yɛts'i, gue'a dín unba u. Pɛ gátho to'o hin din 'yɛts'i, gue'a dí t'ɛspa u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi jɔp yu t'uhni

¹⁵ N'da ra pa, nu 'da yu ja'i bá si yú t'uhni bu 'buh ra Jesús ngue da mba nthádi u yú t'uhni. Pɛ nu'bɛ mi nu'u yú xádi 'bɛ'a ɔt' yu ja'i, him bi japi da ts'ix u yu t'uhni bu 'bá'a ra hmu, bi damyha thofo u. ¹⁶ Pɛ nu'a ra Jesús bi zon'du yu t'uhni ne bi 'yɛmp'u yú xádi:

—Dami jafu ba thocua ya yu t'uhni, o gadí hecuahu, nguetho gátho to'o da yurpu di manda rá ts'edi Oja, jatho 'bɛ da gohi tengu n'da ra t'uhni. ¹⁷ Dami 'yohmbu 'bɛ'a dí xi ahɛ: Jatho gui 'yothu tengu'bu gyú t'uhnihu 'bu guí ɛc'yɛihu. Nu'bu hin'na, hin gui cɛthu bu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ra membeti i yqui ra Jesús

¹⁸ Ne nu'a n'da rá ngurpi yu judío, bi 'yán'na ra Jesús:

—Grá hogaxänbate, 'bɛ'a sä ga ɔt'ä ngue din jagä ra te mazai.

¹⁹ Bi dɔh ra Jesús:

—Ha guím beñi 'bɛ'a guím ma ngue gui ɛngui xun hogui, nguetho hont'a Oja xun ho. ²⁰ Guí paði 'bɛ'a i mam bu ja yan t'ɛdi ngue i ɛm bu: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hodu, o guím pɛ, o guí man ra fehni, ne gui numansu ni ta ne ni mbe,” i mam bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Nu ran 'yohu bi dɔti:

—Gátho dí ɔt'ä u gue'bu go mán t'uhnigä, bi 'yɛn'a ran 'yohu.

²² Ne nu'a ra Jesús'bu mi 'yode 'bɛ'a bi ma, bi 'yɛmp'a:

—Gadí 'bɛ'i ts'u. Ní mba, gui pä gátho 'bɛ'a i ja i, ne gui darpa yu hyoya. Gua ɛh puya, gui tengui. Ne nubuya, xun ngu din ja i bu mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Pɛ nu'a ran 'yohu 'bu mi 'yɔ'a bi man ra Jesús, ɛmme bi du rá mbai, nguetho ɛmme ra membeti a. ²⁴ Nu'a ra Jesús 'bu mi nu bi du rá mbai a ran 'yohu, bi 'yɛna:

—Xun heɛ yu membeti da yurpu di manda rá ts'edi Oja. ²⁵ Man'da hingui heɛ n'da ra camello da yurpu ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'u yu membeti da yurpu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁶ Ne nu'a yu ja'i 'bäpu bi 'yɛn'u:

—Pɛ nu'bu in jabu, to'o maha da zä dim pøhø 'bu, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra Jesús bi dɔt'u:

—Nu'a Oja sä da 'yɔt'a hingui sä da 'yøzɛhe yu ja'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nu'a ra Pedro buya, bi 'yɛmbi:

—Nugähe, gátho a mi jaje dá sohmbe ne dá ten'nahe.

²⁹⁻³⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehma dí xi ahɛ, gátho to'o bi zoh rá ngu, ogue rá xisu, ogue yú cu, ogue rá ta, ogue rá mbe, ogue yú t'uhni, ngue bin unse di manda rá ts'edi Oja u, Oja di unni man'da xun ngu xinda gue'a mí ja. Pɛ ne'a ra te mazai buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a rán dɔte ra Jesús

³¹ Nu ra Jesús, bi zixpu ma'ueni gátho 'de'mayoho yú xádi, ne bi 'yɛmp'u:

—Dami 'yohmbu ya. Ga mbähä bu Jerusalén, ne din ja bu 'bɛ'a gátho bi man yu pøngahya maya'bu nanguécä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ³² Nu yu ja'i di dägä bu ja rá ts'edi u hing yu judío, ne nu'u da dengui, ne di c'aman'ugui, ne da zoxqui. ³³ Ne da mbɛgbä, ne da hyogä. Pɛ ná hyu pa buya ga ndants'i mahøn'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁴ Pɛ nu'u yú xádi, him bi baði 'bɛ'a nam bøn'a bi man ra Jesús. Nguetho njo'mitho yún 'yomfɛni u.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä mi haxta'a mi

³⁵ Ne mi 'yo bu hántho bu ja ra hnini Jericó a ra Jesús, ne mi hupu nden'yu n'da zu xädä mi haxta'a mí si. ³⁶ Ne nu'bu mi 'yɔ'a ra xädä ngue xun ngu yu ja'i mba bu, bi 'yänni 'bɛ'a ɔt'u. ³⁷ Ne bi sifi mba bu ra Jesús ra mengu Nazaret. ³⁸ Ne nu'a ra xädä buya, nts'edi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Nu'i gra Jesús, rá m bom'бето i ra David, dami huɛgui ts'u.

³⁹ Ne nu'u yu ja'i mi 'bäpu, bi xifi din he. Pɛ madague him mi ndepe din ya, pɛ man'da nts'edi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Gra Jesús, rá m bom'бето i ra David, dami huɛgui ts'u.

⁴⁰ Nu'a ra Jesús bim 'bäh puya ne bi manda ba ts'inba a ra xädä. Ne nu'bu mim 'bähmi ra Jesús a ra xädä, bi 'yán'na ra Jesús buya:

41 —'Be'a guí nde ga øt'a'i, bi 'yɛmbi.

Nɛ nu ra xädä bi dätì:

—Dín nde ga nu ran nɛqui.

42 —Sä guin nu ya, bi zä ni dä nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'edi, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

43 'Bex bi zä bi nu ran nɛqui rá dá bɛya. Nɛ bi dɛn'na ra Jesús. Bi 'yɛspa Oja bɛ ní mba. Nɛ'ɛ gätho yɛ ja'i mi 'bɛpɛ, bi 'yɛspa Oja bɛya.

19

Ra Jesús nɛ ra Zaqueo

1 Nu'a ra Jesús bi yɛpɛ ja ra hnini Jericó, mi 'yo bɛ, ɛna da thogui. 2 Nɛ mi 'bɛpɛ n'da ra ngɛrpa hyäcahäi, ɛmmɛ ra mɛmbeti a, í Zaqueo a. 3 Nɛ nu'a ra Zaqueo, ɛmmɛ min ndehma da nu'a ra Jesús, pɛ him mi sä nguetho hingui hɛts'i, nɛ ɛmmɛ dɛ yɛ ja'i bɛ mi 'yo'a ra Jesús. 4 Janangue'a, bin tihi bi ndexa n'da ra za ra sicómoro, ngue da zä da nu ra Jesús 'bɛ bi thopɛ. 5 Nɛ nu'bɛ mi zɔn'a ra Jesús bɛ 'bä'a ra za mi huxa ra Zaqueo, bi ndøts'e nɛ bi 'yɛmbi:

—Zaqueo, bá cə n'dihi nguetho ga sòm bɛ ja ni ngu ra pa ya, bi 'yɛmbi.

6 Nɛ nu'a ra Zaqueo bin johya, 'dahmantho bi gəi, bi mba rá ngu nɛ bi zimanho a ra Jesús 'bɛ mi zòm bɛ rá ngu. 7 Pɛ nu'ɛ yɛ ja'i him bi numanho nguetho bin säya bɛ ra Jesús bɛ ja rá ngu n'da ra ziyate. 8 Nɛ nu'a ra Zaqueo bim 'bäi bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nuya ga undä yɛ hyoya made 'bɛ'a gätho i jagä. Nɛ nu'bɛ mi siyagä n'da ra ja'i ngue hin rá 'yu 'bɛ'a mi øt'ä, goho nidi ga cospa a dá siyabi, bi 'yɛn'a ra Zaqueo.

9 Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Gá päh nin 'yomfɛni nɛ i ja ra punbi ni ts'oqui ya, nɛ gätho i 'bɛcua ja ni ngu, gra Zaqueo, rá m bom'beto i ra Abraham. 10 Nɛ gue'a ná ɛcä, ngue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ngue gan yənbə yú te'ɛ i pədi ja yú ts'oqui, nɛ hin da nu ran ɛnbi mazəi, pɛgue din ja ra te mazəi ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti yɛ 'yɛhɛ him bi xənd ra mbeti

11 Nu ra Jesús bi xih man'da ran t'uti ɛ yɛ ja'i, nguetho bi bɛn'ɛ yɛ ja'i ngue nu'bɛ da zòm bɛ Jerusalén ra Jesús, 'bex di japi di manda bɛ rá ts'edi Oja. 12 Nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Mi 'bɛ'a n'da ran 'yohɛ, ra ts'ut'abi rá ta. Nɛ bi mba bɛ n'danni n'da ra hnini ngue bin nde bín t'un bɛ rá 'bɛfi ngue din ts'ut'abi bɛ rá häizɛhɛ. 13 Pɛ nu'bɛ mi nɛts'i, bi zon'dɛ 'dɛt'a yú 'yɛhɛ, 'da'a n'da bi un ra mbeti ngue ra oro xən ngu di muui. Nɛ bi 'yɛmp'ɛ: “Gui hyomhbɛ 'bɛ'a da zä gui 'yøthɛ ngue di xənd ma mbeti,” bi 'yɛmbi.

14 Nɛ nu'ɛ yɛ ja'i mi 'bɛpɛ ja rá häi, him mi numanho a ran 'yohɛ. Janangue bi mbɛhni 'da yám 'bɛhni ngue m'bɛt'o da zøni da ma ngue hin din t'un rá ts'edi a ran 'yohɛ. 15 Pɛ nu'a ran 'yohɛ, bin t'un ran t'ɛdi din ts'ut'abi nɛ bi mbeng bɛ rá häi bɛya. Nu'bɛ mi zòm bɛya, bi zon'dɛ yú 'yɛhɛ xí un ra mbeti, nde da bədi hangu bi hyuxa rá mbeti xí un'na n'da ngu n'da ɛ.

16 Nu ra mbədi 'yɛhɛ bi 'yɛmp'a: “Nuya bin ja 'dɛt'a a ni mbeti,” bi 'yɛn'a. 17 Bi 'yɛmp'a rá hmu bɛya: “Xən ho gá 'yøt'e, gra 'yɛhɛ xən ho, gá xənda zɛ ts'ɛ dá 'da'i, pɛ nɛ ga 'da'a nin t'ɛdi ngue gui manda 'dɛt'a yɛ hnini,” bi 'yɛmbi. 18 Nu ná yoho ra 'yɛhɛ bi 'yɛmp'a: “Nuya bin ja cət'a a ni mbeti gá 'daqui ga xəndä,” bi 'yɛn'a. 19 “Nu'i, ga 'da'a nin t'ɛdi ngue gui manda cət'a yɛ hnini 'bɛ,” bi 'yɛmp'a rá hmu bɛya.

20 Nɛ xø man'da ra 'yɛhɛ bi 'yɛmp'a rá hmu bɛya: “I ja ua ni mbeti gá 'daqui. Dá pɛ'ts'ä xən ho. 21 Nguetho dí pəcä 'bɛ'a nim 'bäi, ngue ya hin'yɛ nin huɛcate. Guí honi 'bɛpɛ gdí hyənbə rá mbeti yɛ ja'i. Nɛ guí hənba yú huəhi, janangue dá pɛ'ts'ä ni mbeti ngue dí su ga 'bɛdi,” bi 'yɛn'a. 22 Nu'a rá hmu bi 'yɛmbi: “Nu'a gá ma i udi ngue grá ts'om'bäi. 23 Hanja hin gá hmi'a ma mbeti n'dahma xtí hyux'i ts'ɛ,” bi 'yɛmbi.

24 Nɛ bi 'yɛmp'ɛ mi 'bäpɛ: “Dami hyənbəhɛ rá mbeti na ran 'yohɛ nɛ gui unhdɛ a ra mbədi 'yɛhɛ, nu'a to'o bi dəha xən ngu,” bi 'yɛmbi. 25 Pɛ nu'ɛ mi 'bäpɛ, him bi nde da 'yøt'e 'bɛ'a bi man yú hmu, nguetho xən ngu i ja a ra mbədi 'yɛhɛ. 26 Pɛ nu'a ra hmu bi 'yɛmp'ɛ: “Nu'a to'o i humbi i øt' ma 'bɛfi, hinga hønt'a rán zäbi da dəha, pɛ man'da xən ngu ga unni. Pɛ nu'a hingui nde da 'yøt' ma 'bɛfi, hin te da dəha, nɛ ga hənba'a dá unni,” bi 'yɛna. 27 “Nɛ nu'ɛ him mi ndeje dan ts'ut'abi ua, ba sihɛ, gui

сєcpаhу уá 'yага ua,” bi 'yєn'a ra hmu бaya, bi 'yєn'a ra Jesús 'bу mi man ran t'uti.

Ra Jesús bi yarpу ja ra hnini Jerusalén

²⁸ Ne nu'bu mi gua'a bi man ra Jesús, bi thopуya, ní mba бу Jerusalén. ²⁹ Ne nu'bu mi ts'utho da zом бу ja ra nyuni guerpу i ja ra hnini Betfagé ne ra hnini Betania, ³⁰ bi mbєhni yoho yá xádi, bi 'yєmbi:

—Ní mbe бу nán jombу ja ra hnini. Ne gui tmmi бу n'da ra t'uburu án that'i бу ja ra nden'yu, ne xínga n'da ra ja'i ní hyuts'i. Bá xocui ne ba siui ua. ³¹ Ne nu'bu 'bo'o da 'yän'nau: “Hanja gni xocui ra buru,” gui 'yєnui: “Nu'a ra hmu i hon'a ra buru,” gui 'yєnui, bi 'yєmp'у yoho yá xádi.

³² Ne bi mba бaya, ne bi djn'a 'be'a xí xi'a ra Jesús. ³³ Ne nu'bu mi xoc ra buru, bi 'yän'na rá mbeti:

—Hanja gni xocui na ra buru, bi 'yєmbi.

³⁴ Bi dah yу xádi бaya:

—Nu'a ra Hmu i honi, bi 'yєn'у. Ne bi ndepe da zix бaya.

³⁵ Ne nu'у yу xádi bá si ra buru бaya, ne bi gаspa yá coto бу ja rá xuthä ra buru ne bi hyuxa ra Jesús. ³⁶ Ne nu'bu mi mba бу 'yu ra Jesús, nu'у yу ja'i 'bex bi mbøcua yá pahni бу ja ra 'yu ngue da thopу a ra Jesús.

³⁷ Ne nu'bu mi gару ja ra nyuni ní mba бу Jerusalén, gäthо у min 'yohу nts'edi i mbafi, bin johya ne bi 'yєspa Oja nangue yуn t'øt'e nuixte bi nu. ³⁸ Bi 'yєn'у:

—Majapi ra ts'ut'abi bá єhe nangue rá thuhu ra Hmu. Ne din ja rán johya Oja yá mbui yу ja'i. Nuixtetho rá ts'edi Oja, bi 'yєn'у.

³⁹ Ne nu 'da'у yу fariseo bi 'yєmp'a ra Jesús:

—Dami hecua ni xádi din he.

⁴⁰ Pe nu'a ra Jesús bi 'yєmp'у:

—Nu'бу ga hecpä yу ngue i єspa Oja, pe go da 'yєspa Oja ya yу do bongua, bi 'yєn'a ra Jesús.

Ra Jesús bin zoni nangue yу ja'i 'bурy ja ra hnini Jerusalén

⁴¹ Ne nu'бу mi hyän бу ra hnini Jerusalén a ra Jesús, bin zoni. ⁴² Ne bi 'yєn'a:

—Min ndegä ngue xqui pahmbу a dí yаn'аhу бу ja ran unbi mazai, pe hin gán nde gá pahmbу, pe nuya him man zä, nguetho tengu'бу njo'mi ni dähу. ⁴³ Ne da zøn ra pa

ba єh nin suiһу di mbät'a ni hniniһу ne njon da zä da бoni ngue din yаni, ne gan tunhdу у бaya. ⁴⁴ Ne gäthо аhу ngue gui 'bühmbу ну, da hyo аhу ne da guah ni hniniһу. Ne da mba nso't'i, ne xínga n'da ra jaдо da gopу. Nguetho nu аhу xíngui ts'у gá pahmbу a ra pa xtí pø аhу Oja, bi 'yєn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hyøn'a thi yу mbä бу ja ra danija

⁴⁵ Ne nu'a ra Jesús бaya, bi mba бу ja ra danija ne bi hyøn'a thi gäthо yу mbä mi 'bурy. ⁴⁶ Ne nu'a ra Jesús bi 'yєmp'у:

—I mam бу ja ráм hman Oja: “Í thø'a ma ngu ngue da mba nthandegä бу,” i єn Oja. Pe nu аhу gá 'yøpadahу tengu'бу ra hyäдо guerpу nín 'yаn'у yу be, bi 'yєn'a ra Jesús.

Bi t'ømanho a bi man ra Jesús

⁴⁷ Nu'a ra Jesús thocua thoһо min xänbate бу ja ra danija. Pe nu'у yу ngарpa mbäja, ne yу xänbate nija, ne yу dаc'yei, min nde da hyo'a ra Jesús. ⁴⁸ Pe hin'yу 'be'a da 'yøt'e ngue da hyo. Nguetho gäthо yу ja'i bi 'yarpа ra güenda 'be'a bi man ra Jesús. Njon bin nde bi 't' yá mbui у 'da.

20

Rán t'edi ra Jesús

¹ Ne nu ra Jesús n'da ra pa bi xänba yу ja'i бу ja ra danija nangue ran ho ma'da'yo. Ne'у yу ngарpa mbäja ne yу xänbate nija, ne yу dаc'yei, gäthо bi zом бу. ² Ne bi t'än'na ra Jesús:

—Hanja sä gui øt'e 'be'a gui øt'e. To'o bi 'da'a nin t'edi, bi 'yєmbi.

³ Pe nu ra Jesús bi dати:

—Necä, ga än'nahу, ⁴ to'o bi un rán t'edi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixya, hague Oja uague yу ja'i, bi 'yєna.

⁵ Pe nu'у bin 'yänzehe у 'be'a dí dати. Ne bi 'yєnse:

—Nu'бу ga єmfу ngue Oja bi un'na rán t'edi a ra Xuua, ne da 'yєnjу бaya: “Hanja hin gá 'yєc'yειһу 'bу.” ⁶ Pe nu'бу ga єmfу, yу ja'i thoһо bi un rán t'edi, dí bat'adojу yу ja'i nguetho xуn ngu yу ja'i єc'yei rá pøngahya Oja ra Xuua, bin 'yєmzehe у.

⁷ Janangue'a bi t'єmp'a ra Jesús:

—Hin dí pahmbe to'o bi un rán t'edi ra Xuua, bi 'yєntho.

⁸ Nεcä hin ga xi ah_u to'o bi 'dacä ran t'ɛdi ga ɔt'ä 'bε'a dí ɔt'ä, bi 'yɛna.

Ran t'uti y_u ts'ombɛfi

⁹ Nε bi xih man'da ran t'uti a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Mi 'b_ua n'da ran 'yoh_u bi 'yɔt'a n'da ra nuandät'o, nε bi hmit'i 'da y_u mbɛfi. Nu'a rá mbɛti bi mba n'danni b_uya, nε nya'atho bäm 'b_up_u. ¹⁰ Nε nu'b_u mi zɔn y_u pa da th_uc y_un dät'o, nu'a rá mbɛti bá pɛhna n'da rá 'yɛhε da duspa 'da yán dät'o, ngue'a án y_uh_u a. Pε nu'_u bi zocpa a ra nuandät'o, bi mbɛmba thoho ra 'yɛhε nε bi 'yɛt'i, xín te bi unni. ¹¹ Nε ná yoho rá 'yɛhε bá pɛhna rá mbɛti ra nuandät'o, pε ngutho bi 'yɔrpa ra 'yɛhε, nε'a bi mbɛmba thoho mahɔn'a, bi 'yɛr b_uya nε nte bi unni. ¹² Nε ná hyu rá 'yɛhε xɔ bi mbɛhni mahɔn'a a ran 'yoh_u, ngutho bi t'ɔrpe, bi unba y_u mbɛfi nε bi 'yɛt'i, xíngui ts'_u bi unni.

¹³ Nε nub_uya, nu ra mɛndät'o bi bɛni 'bε'a da 'yɔt'e. Nε bi 'yɛna: “Masque ga pɛhn'na ma ts'unt'_u, dadí huɛqui, xɔh_uma da numansu na,” bi 'yɛnsε. ¹⁴ Pε nu'b_u mi nurpa rá ts'unt'_u _u y_u mbɛfi, bi mam b_uya ngue da hyo, bi 'yɛn'_u: “Mbähä ga hoh_u rá ts'unt'_u, janangue da zä ga coseh_u ra nuandät'o,” bi 'yɛn'_u. ¹⁵ Janangue'a bi zix p_u ma'ueni, bi hyɔn'a thi ra ts'unt'_u, nε bi hyo b_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nε xɔ bi 'yän'd_u y_u ja'i mi 'bäp_u:

—'Bε'a guím bɛmh_u da 'yɔt'a rá mbɛti ra nuandät'o ya, bi 'yɛna.

¹⁶ Pε dí xi ah_u, ba ɛsε nε da hyo'_u, nε n'dan'yo di un'na rá nuandät'o b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nε nu'b_u mi 'yɔt'_u y_u ja'i 'bε'a bi man ra Jesús, nu'_u bi 'yɛn'_u:

—Ojā da 'yɔt'e hin din ja a guím ma, bi 'yɛn'_u.

¹⁷ Pε nu'a ra Jesús bi hyɛt'_u, nε bi 'yɛmbi:

—Pε 'bε'a nam bɔn'a rá m hman Ojā nt'o't'i maya'b_u 'b_u, ngue i ɛna:

Nu'a ra do bi bant'_u y_u gādo 'b_u mi hyɔh ra ngu,

gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho y_u guangu, i ɛm b_u ja rá m hman Ojā.

¹⁸ Nε tengu'b_u da guesεgā a ra do i hmam b_u. Hɔnt'a go to'o hingui ɛc'yɛigui, din unbazεhε, tengu'b_u da dāng b_u ja ra do din

t_uni, nε go ga sɛmpä a tengu'b_u ra do da zε'mi nε da 'yɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bin t'än'na ra Jesús 'b_u din jut' ra renta ogue hin'na

¹⁹ Nu y_u ng_urpa mbäjä nε y_u xänbate nija 'b_u mi 'yɔt'a ran t'uti bi man ra Jesús nangue'_u y_u hyote mbɛfi, min nde da got'a fädi ra Jesús, nguetho bi bādi tengu'b_u guesε _u y_u hyote mbɛfi _u y_u mbäjä nε y_u xänbate nija. Pε him bi got'i nguetho bi zutho y_u ja'i. ²⁰ Janangue bi bɛm mahɔn'a b_uya nε bi mbɛhni 'da y_un 'yoh_u ngue da 'yän y_un t'änni a ra Jesús, n'dahma din ja 'bε'a sä dí fɛnt'a ra Jesús ngue di dä b_u 'b_uh ra ts'ut'abi.

²¹ Nε nu'_u y_un 'yoh_u bi xi a ra Jesús:

—Xänbate i, dí pāhmbe hɔnt'a majuāni guí ma. Nε dí pāhmbe guí xänbi x_un ho hɔnt'a go to'o má ja'i nε hin guí huahni to'o guí xänbi, pε guí xifi x_un ho nangue Ojā. ²² Dami xije ya, ha din thɛui man t'ɛdih_u bi 'daj_u Ojā 'b_u ga juth_u ra renta a ra ts'ut'abi Roma, uague hin'na, bi 'yɛn'_u.

²³ Pε nu'a ra Jesús mi pādi i ts'ämhyā thoho. ²⁴ Nε bi 'yɛmp'_u:

—Hanja gní 'yängui, xi ni mbɛti gní juth_u ra renta ra ts'ut'abi, gan nugä, bi 'yɛna.

Nε bi un b_uya.

—To'o rá pɔte nε rá thuhu i cuat na ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nε nu'_u bi 'yɛn'_u:

—Rá pɔte nε rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

²⁵ Bi dāh ra Jesús b_uya nε bi 'yɛmp'_u:

—Nu'a rá mbɛti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbɛti Ojā, gui un'na Ojā a, bi 'yɛmp'_u.

²⁶ Janangue nu y_un 'yoh_u him bi zä xtá hyät'a ra Jesús, pε bi hyonya thoho _u 'bε'a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni 'b_u da ndants'_u x_un du

²⁷ Nε nu'_u 'da y_u saduceo, bi zɔm b_u 'b_uh ra Jesús, gue'_u hingui ɛc'yɛi da ndants'_u xɔn du. Nu'_u bi 'yɛmp'a ra Jesús:

²⁸ —Nu'a ra Moisés bi 'daj_u n'da man t'ɛdih_u nε bi 'yɛna: “Nu'b_u bi du n'da ran 'yoh_u ngue mi 'b_uh rá xisu nε njo'o yá t'uhni, nu'a rán 'yoh_u da zinba a rá xisu. Nε nu'a rá mbɛdi t'uhni dim 'b_ui, da thuspa rá thuhu a ran 'yoh_u bi du nε da'yɛmbi rá ta a,” bi man ra Moisés.

²⁹ Pɛ gue'a ga än'nahe. Bim 'bɛ'i yoto yɛn 'yohɛ din 'yohɛ zɛhɛ. Nu'a ra mbɛdi n'yohɛ bi zin'a n'da ra xisu, nɛ m'bejua bɛya bi du a ran 'yohɛ nɛ him bim 'bɛh rá t'ɛhni. ³⁰ Nɛ nu'bɛ mi du ran 'yohɛ bɛya, ná yoho rán 'yohɛ bi zin'a ra xisu mahɔn'a, nɛ xø bi du a. ³¹ Nɛ xø bi zin'a man'da rán 'yohɛ bɛya, 'da'ingu bi 'yøt'ɛ gátho yoto yɛn 'yohɛ, gátho bi du nɛ xínga n'da bim 'bɛh yá t'ɛhni. ³² Mbejua bɛya, bi duse ra xisu, bi 'yɛn'ɛ. ³³ Nuya, dami xije 'bɛ'a din ja a ra pa da ndants'ɛ xɛn du. To'o da 'yɛmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'bɛhmbɛ ra xisu ua ja ra häi, bi 'yɛn'ɛ yɛ saduceo.

³⁴ Nɛ nu'a ra Jesús bi dɛti:

—Hønt'ua ja ra häi din thɛt'ɛ yɛ ja'i. ³⁵ Nɛ gátho to'o yán sáhhɛ da mba bɛ mahɛts'i 'bɛ bi ndants'ɛ xɛn du, nɛ him man ja ran thɛti bɛ. ³⁶ Nguetho da gohi tengu tho yám 'bɛhni Ojɛ ɛ, nɛ him man da du bɛ. Nɛ ma'da'yo da gohi 'bɛ bi xoxa Ojɛ ɛ ngue yá t'ɛhnise Ojɛ ɛ.

³⁷ Pɛ nɛ'a ra Moisés bi ma da ndants'ɛ xɛn du 'bɛ mi 'yo't'i 'bɛ'a bin ja, nu'bɛ mi nu mí zø ra za 'bɛ maya'bɛ. Nɛ i mam bɛ ngue nu Ojɛ rá Ojɛ ra Abraham nɛ ra Isaac nɛ ra Jacob, nɛ nu'ɛ, ná ya'a thoho xí du ɛ 'bɛ mi 'yɛmp'a Ojɛ ra Moisés. ³⁸ Ngubɛ bi ma nguetho guexta'a i 'bɛh yá mbɛi. Nubɛ na nu Ojɛ 'da'ingutho 'bɛ i 'bɛ'a n'da ogue xɛn du n'da. Guexta'a i jatho yá te ɛ xɛn du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁹ Nɛ nu'ɛ 'da yɛ xänbate nija, bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—ɛmmɛ xɛn ho a gá ma, bi 'yɛn'ɛ.

⁴⁰ Nɛ nu'ɛ yɛ saduceo ya him mi sä da 'yän mi'da yɛn t'änni.

To'o rámbom'beto a ra Cristo

⁴¹ Nɛ nubɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Hague nán zä guí ɛmfɛ ra Cristo rámbom'beto ra David a. ⁴² Nguetho bi manse ra David bɛ ja ra søcuɛ bi 'yo't'a:

Nu'a Ojɛ bi 'yɛmp'a ma Hmu:

“Hyucua ga conhui ma ts'ɛdi,

⁴³ gue'bɛ go dá tapä gátho ɛ nin sɛihɛ,” i ɛn Ojɛ, bi 'yɛn'a ra David 'bɛ mi ma nangue ra Cristo.

⁴⁴ Hanja i ɛmbi rá Hmu, nɛ rámbom'beto a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hinga gue'a bɛ nán xänbate ɛ yɛ xänbate nija

⁴⁵ Nu'a ra Jesús bɛya, ní jat'a nyɛhɛ yá xädi, gátho mi 'bäpɛ mi øde 'bɛ'a bi man ra Jesús. Bi 'yɛmp'ɛ bɛya:

⁴⁶ —O guí ɛrpahɛ masu 'bɛ'a da man'ɛ yɛ xänbate nija, nguetho i he yá mbapahni xɛm hmadi ngue da t'ɛspi, nɛ ɛmmɛ di ho da mba ma zengua ngue da 'yɛspa yɛ ja'i. Nɛ ɛmmɛ i honi da hyupɛ ja yɛn thuts'i xɛn ho bɛ ja yɛ nija, nɛpɛ ja yɛn sihmɛ. ⁴⁷ Nɛ i siyabi 'bɛ'a i pɛ'ts' yɛ xisu xɛn du yán ndø, nɛ i tunba yá ngu, nɛ ní jat'i nya'a thoho i yɛhɛ Ojɛ bɛ ja yɛ nija. Pɛ nu'ɛ, man'da xɛn ɛtho ran ɛnbi da nu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21

Nu'a ran t'unni man'da di muui

¹ Nu'a ra Jesús mi 'bäpɛ ja ra dɛnija nɛ bi nu yɛ mɛmbeti i cät yá mbeti bɛ ja ra huada, ngue rán t'unni Ojɛ. ² Nɛ bi nu n'da zɛ hyoya xisu bi gäpɛ yoho yɛ t'ɛc'axt'i. ³ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ mi 'bäpɛ bɛya:

—Majuɛni dí xi ahɛ, nuna ra hyoya xisu man'da di muui bi uni xinda gue'ɛ gátho mi'da. ⁴ Nguetho gátho yɛ mɛmbeti 'bɛ ya bi gät'a n'da ra mbeti ja ra huada, pɛ ya mbongui thoho yá mbeti, pɛ nu'a zɛ hyoya xisu, bi uni gátho mi ja, xíngui ts'ɛ bi bongui 'bɛ'a da hyonse, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'bɛ'a din ja ra dɛnija

⁵ Nu'a ra Jesús mi ø'a man yɛ ja'i: “Mahothono ra dɛnija, nɛ mahotho yɛn t'unni i zɛpɛ.” Pɛ ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

⁶ —Nuna gátho guín nuhɛ ya, da zøn ra pa hin te din ja ua, xíngui ts'ɛ da bongu n'da zɛ xɛqui ngue hin da yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran ɛnbi din ja ua ja ra häi

⁷ Nɛ nu'ɛ 'da yɛ ja'i mi ø'a bi man ra Jesús, nɛ bi 'yänni:

—Gra xänbate i, nda'a ní pa din ja a guím ma, 'bɛ'a ní hmɛpya din ja sä ga pɛhmbe.

⁸ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Dami jamansu 'bɛ'a guí ɛc'yɛihɛ. Nguetho da zøn ra pa ba ɛh yɛ hyäte da hyä ahɛ: “Nugä drá Cristogä,” da 'yɛn'ahɛ. Nɛ da 'yɛn'ɛ: “Ya bi zøn ra pa ran zɛgui,” da 'yɛn'ɛ. Pɛ o guí ɛc'yɛihɛ 'bɛ'a da man'ɛ.

⁹ Ga xi ahɛ 'bɛ'a gátho din ja ua ja ra häi

gue'bu go ba εcä mahøn'a. O guí suhu 'be'a guí 'yøhmbu, nguetho din ja yu dəsui, ne yu ja'i hinga 'da'angu da bəni. Pe hinga gue'bu ran zegui din ja u, bi 'yən'a ra Jesús.

¹⁰ Ne xø bi 'yəna:

—Ne 'da'a n'danni yu häi din ja yu sui. Ne din səsε n'da ngu n'da yu ts'ut'abi. ¹¹ Ne din ja yu 'yämhäi nts'utho, ne din ja ra dəthu, ne ra dəgəhe, ne din ja yu hmεpya nts'utho bu mahəts'i.

¹² Pe hin nín ja a dím mangä 'bu bim fənt'ahu ne da mba ma un'ni ahü. Ne da ts'ix ahü bu ja yu niya, di un'nahü bu. Ne da mba ma dä ahü bu 'buh yu ts'ut'abi nεpu 'bu'u ja yú ts'edi. Gätho ngubu da t'øt'ahu ngue guí tengahu. ¹³ Pe nu'bu da ts'ix ahü bu, da zä guí mamhbu bu ran ho ma'da'yo. ¹⁴ Ne 'yo gadín 'yomfənihü 'be'a guí mamhbu 'bu bi mba ma juan'ni ahü.

¹⁵ Nguetho nugä, ga bən'nahü 'be'a da zä guí mamhbu ra ora gam 'bähmbu bu. Ne nu'a ga bən'nahü, xínga n'da nin suihü da zä da dətí 'be'a guí mamhbu bu. ¹⁶ Ne madague'bu, ni tahü ogue ni mbehü, ogue ni cuhü, ogue ni menihü, ogue ni amigohü, pe guemhma di dä ahü bu 'buh yu ts'ut'abi. Ne 'da'ahu da tho ahü ngue guí εc'yεigahu. ¹⁷ Ne gätho da ts'an ahü nanguécä. ¹⁸ Pe o guín suhu nguetho xínga n'da ni xtəhu dim 'bεpu ja ni yəhu. ¹⁹ Pe nu'bu guí hyəthu yun unbi, Oja di 'da ahü ra te mazai, bi 'yən'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja ra dəhnini Jerusalén

²⁰ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yəna:

—Nu'bu guin nuhu xí mbät ra hnini Jerusalén yu dofai, guí pəhmbu mi ts'utho da guah ra hnini. ²¹ Ne nu'bu bin ja bu Njerusalén, gätho u 'bupu ja ra xεqui Judea xun ho 'bu da 'dagui da mba bu dapo bu ja yu nyuni. Ne'u i 'bupu ja ra hnini, xun ho 'bu da bəni, ne gätho i 'bupu dapo hin da 'yəna da mba bu ja ra hnini. ²² Nguetho gue'a ra pa di un rán unbi Oja u, ne gätho din ja tengu tho i mam bu ja rá hman Oja din ja. ²³ Ne nu'bu bin ja a, huεcate u in hət'uhni, ne'u gätho u 'buh yú 'uεre. Nguetho ndumbəitho rán ts'embi Oja din ja ua ja ra häi ne xun ngu yun unbi da nu yu ja'i. ²⁴ Ne nu'u 'da'u dí mba ntho ra juai, ne nu'u mi'da da ts'ixpu

n'danni yu häi ne da gohi tengu'bu i ofädi. Gue'u hing yu judío di ts'on na ra dəhnini ne di manda ua, gue'bu go da zøn ra pa da hyənba yú ts'edi Oja, bi 'yən'a ra Jesús.

'Bu bi zøn ra pa ba εh ra Cristo

²⁵ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yəna:

—Nu Oja da 'yøt' yu hmεpya bu ja ra hyadi, nεpu ja ra zəna nεpu ja yu sø. Ne yu ja'i 'bucua ja ra häi εmme din su'u 'bu da 'yøde nts'edi da 'yən ran dəhi yu deja. ²⁶ Ne εmme da güent yú mbui nanguε ra mbidi din ja. 'Ne da zu 'bu da bəni 'be'a din ja gätho ua ja ra ximhäi. Ne gätho 'be'a bí ja bu mahəts'i di 'yəni. ²⁷ Ne nu'bu bin ja a dí xi ahü, 'bex gua εcä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba εcä bu ja yu güi, ban 'yo'be ma ts'edi xun ngu ngue dán nuixtegä. ²⁸ Ne nu'bu gán nuhu da mbudi din ja, dami hyuthu nzəmbui ne guí ndøs'hu mahəts'i, nguetho ba εh ni pørpatehu da yən ahü, bi 'yən'a ra Jesús.

²⁹ Ne man'da bi man ra Jesús ngue bi man'a n'da ran t'uti, bi 'yəna:

—Gan 'yomfənihü ts'u 'be'a di ja ra za ra higo ne'u mi'da yu za. ³⁰ Nu'bu guín nuhu i pøx yú paxi yu za, guí pəhmbu 'bex ba εh yu pa xəm pa. ³¹ Ngutho 'bu bi mbu'a dí xi ahü, guí pəhmbu mi ts'utho di manda rá ts'edi Oja ua buya.

³² Majuəni dí xi ahü, nu yu ja'i 'bucua ya, hinga gätho xtí du 'bu bi mbudi din ja a dí xi ahü. ³³ Nu bu mahəts'i ne ra ximhäi da guadi, pe nu'a mam hmangä hin da gua'a, bi 'yəna.

³⁴ Jananguε dami jamansu 'be'a guí øthu, o guín nde guí 'yøthu ni pähä zεhεhu, ne hinga hønt'a guim bεmhbü nin sihmεhu. Dami jamansu a guí 'yøthu, hin ga tın'nahü ngue gdí øthu a 'bu bá pengä. ³⁵ Nguetho njon da bə'a ra ora ba εcä, pe gätho yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi da nu. ³⁶ Dami tøm thohohü ne thocua thoho gan yəhu Oja, n'dahma din ja ni ts'edihü guí hyəthu yun unbi din ja. Nu'bu ngubu guí 'yøthu, hin guí pes' ni sähu 'bu gá 'bähmbu bu ja ma hmigä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yən'a ra Jesús 'bu mi xih yú xädi 'be'a gätho din ja.

³⁷ Nε nu'a ra Jesús 'bη mi 'bηpη Jerusalén, gätho yη pa mi xänba η yη ja' i bη ja ra dänija. Pε nu'bη ra xui bηya, mi pa bη ja ra nyuni Olivos. ³⁸ Nε gätho yη xudi mi pa bη yη ja' i bη ja ra dänija, da 'yø'a i man ra Jesús.

22

Bi hma da tho ra Jesús

¹ Nuya mi ts'utho da zøn ra pa da ts'i ra hmε hin'yη rá íxi. Gue'η yη pa ra dämpeti ran dābaxjua. ² Nu'η yη ngarpa mbäjä nε yη xänbate nija, mi honi 'be'a dí hyo ra Jesús. Pε mi su'η 'be'a da 'yøt' yη ja' i 'bη da hyo'a.

³ Nε nu'a ra zīthu bi yηt' rá mbai ra Judas Iscariote, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. ⁴ Nu'a ra Judas bi mba, bin yāhη yη ngarpa mbäjä nε yη hmu dofai, nε bi xifi 'be'a da 'yøt' bη di dā'a ra Jesús. ⁵ Nu'η bi hyu yá mbai 'bη mi man'a ra Judas 'be'a da 'yøt'e. Nε bi xifi da gut rán zābi ra Judas. ⁶ Nε nu ra Judas bηya, bi dø'ma ra ora 'bη njongui 'bηpη yη ja' i ngue di dā'a ra Jesús.

Rán sihmε ra Hmu

⁷ Nε mi søn ra pa bin ja ra dānts'ihmε i ts'i ra hmε hin'yη rá íxi, nε i ho ra t'ude'yo. ⁸ Nε nu'a ra Jesús bi mben'na ra Pedro nε ra Xuua nε bi xifi di hoc ran sihmε ran dābaxjua, da zi 'bη bin de. ⁹ Nu ra Pedro nε ra Xuua bηya:

—Hapη guín nde ga hoc'be, εn'η.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Nu'bη gán 'youi bη ja ra ndenhnini nε gui nuui n'da ran 'yohη i tu n'da ra xaro ra dehe, dami tēndui a ran 'yohη, nε gui cāt'ui bη ja ra ngu da yηt'a. ¹¹ Nε gui xihmi a ra mēngu bη: “Nu'a ra xänbate bá pēnga'be ngue gui xic'be hapη i ja ra cuarto ngue ga sägähe ra dānsihmε,” gui 'yεnui. ¹² Nε nu'a ran 'yohη da zix aui bη magāts'i hapη i ja ra cuarto xän ndoho. Guerη gui hocui rán sihmε ran dābaxjua, bi 'yεmp'η yá xädi.

¹³ Nu ra Pedro nε ra Xuua bηya bi mba bi dīni tengutho bi man'a ra Jesús. Nε bi hocpη ran sihmε bηya.

¹⁴ Nu'bη mi zøn ra ora bηya, nu'a ra Jesús nε mi'da yá xädi bi zøm bη nε bin sihmεη.

¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yεmp'η yá xädi:

—εmmε dán ndegä ga sihη na ran sihmε ran dābaxjua 'bη di 'bedi ga tugä. ¹⁶ Nε dí xi ahη, him man'dandī ga sigä na ran sihmε

jague'bη bi zøn ra pa ngue gán yāmhbη xän ho 'bη gám 'bāhmbη bη di manda rá ts'edi Ojä.

¹⁷ Nu ra Jesús bηya bi dεca n'da baso ra vino nε bi un ra jamadi Ojä, nε bi 'yεmp'η yá xädi bηya:

—Dami comhbη na po na ra baso, gui sihη. ¹⁸ Nguetho dí xi ahη, hin ga sigä mahøn'a asta gue'bη go da zøn ra pa di manda ua rá ts'edi Ojä xän ho.

¹⁹ Nε nubηya, bi hyac ra hmε nε nu'bη mi gua'a bi un ra jamadi Ojä bηya, bi xeni nε bi darpa η yá xädi, bi 'yεna:

—Nuna ra hmε na, ma ngøc'yεigä na, ga ungä nanguε ahη. Nε n'dandī ngu n'dandī 'bη guí sihη, guim bēnjη, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁰ Nε nu'bη mi guadi bin sihmε η, nu ra Jesús bi dεc'a ra baso ra vino nε bi un'dη yá xädi nε bi 'yεmp'η:

—Nuna, ran hoqui ma'da'yo, guehna nam bønī ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo'yu bi 'yøt'ahη Ojä na, bi 'yεna.

²¹ Pε dí huhmbη ua n'da di dägä. ²² Nε nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da thogä, ngue gue'a bi zänd Ojä, pε í huēhi maha a di dägä, bi 'yεn'a ra Jesús.

²³ Nu yá xädi, 'bex bin 'yänzεhε to'o di dā'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o dim 'bet'o

²⁴ Nε man'da ran junt'i bi 'yøt'η yá xädi ngue to'o dim 'bet'o nanguesε η. ²⁵ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Nuua ja ra häi, nu yη ts'ut'abi nε'η i ja yá ts'edi, xän hēi i ørpa yη ja' i 'bη di manda η, i øt'e yá 'yεhε η, nε i t'εmbi xän ho a i øt'e.

²⁶ Pε nu ahη, hin gan jahη bη. Nu'a to'o dim 'bet'o, da 'yøt'e dim 'bejua thoho. Nε nu'a to'o din ngarpi, da 'yøt'e din 'yεhε thoho a. ²⁷ Nu yη hmu 'bεcua ja ra häi, hin dim pε'η, pε gue i tø'mi da mbep'η yá 'yεhε, pε nugä madague dīm hmugä, pε dí øt'ä ngue ni 'yεhεgahη, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nε man'da bi xifi, bi 'yεna:

—Pε nu'ahη, dán hyηmhbη 'bη má nugä yän ηnbi ua ja ra ximhäi. ²⁹ Jananguε ga 'da'a nin t'ēdihη, tengutho bi 'dacä ma Ta. ³⁰ Nε nu'bη bi zøn ra pa ga øt' ran ts'ut'abi, 'darpη dan johyahη, nε gui comhbη ma

ts'edi gui juanbah_u ma mi'israelh_u, dyá judíoh_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús i pɔdi 'bɛ'a da 'yɔt'a ra Pedro

³¹ Nɛ bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Ma z_u Pedro, nu'a ra zɪthu bi 'yäh ran t'ɛdi ngue da zä'a ni mbu_{ih}, in nde ah_u gan 'uɛxth_u tengu'b_u i 'uɛxt ran dahi yú häi ra trigo. ³² Pɛ nugä, ya dá äp ma Ta him má zä gui pumbɛni ni t'ɛc'yɛih_u. Nɛ nu'b_u gán 'yomfɛni ts'ɛ, gui 'yɛc'yɛi xun ho mahøn'a, nɛ gui zɛrpa yú mbu_i ni mi'yɛc'yɛih_u, bi 'yɛmbi.

³³ Nɛ nu'a ra Pedro bi däh pɛya:

—Nugä, ga ten'na i madague dan ofädiui ogue ga tuui, bi 'yɛna.

³⁴ Bi dɔ'a ra Jesús bɛya:

—Gra Pedro, dí xi'i, nu'b_u hin ní mbah ra øni, ná hyundɪ xquí cøngui, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

Ra Jesús bi ma mi ts'utho da nu ran unbi

³⁵ Xø bi 'yɛmp'ɛ yú xädi bɛya:

—Nu'b_u ra mbu_{di} dá pɛn'nah_u b_u gá mamhb_u ran ho ma'da'yo, nɛ hin te gá hyaxh_u. 'Bɛ'a gá 'yɔth_u, ha bin ja 'bɛ'a gätho gá hyomhb_u, uague hin'na.

Nɛ gätho yú xädi bi 'yɛna:

—Hin te dá 'bɛhmbe.

³⁶ Pɛ nuya n'dan'yo gui 'yɔth_u, gui tux ni buxah_u, nɛ gui hyax ni mbɛtih_u. Nɛ nu'b_u hin'y_u ni espadah_u, gui pä ni pahnih_u gui tämh_u n'da. ³⁷ Nguetho i jatho din jagä tengu i mam b_u ja rá hman Ojɔ, i ɛm b_u: “Y_u jɔ'i da 'yɛmbi ra ts'om'bäi a,” i ɛm b_u ja rá hman Ojɔ nanguecä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁸ Nɛ nu'ɛ yú xädi bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, i jaje yoho y_u espada, bi 'yɛn'ɛ.

—Dí gua'ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús in yqui Ojɔ b_u ja ra nyuni Olivos

³⁹ Nu'a ra Jesús bɛya, bi bøm b_u ja ra cuarto mi sihmɛ ɛ, bi mba b_u ra nyuni Olivos, bi mbähä yú xädi. ⁴⁰ Nɛ nu'b_u mi zøm b_u, nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Dami 'yäf_u rá ts'edi Ojɔ gue da zä gui hyäth_u yán ts'äte ra zɪthu, bi 'yɛmbi.

⁴¹ Nɛ nu'a ra Jesús bi 'ue'i ts'ɛ b_u mí 'bäh yú xädi, nɛ bin danyahmu, bin yqui Ojɔ. ⁴² Nɛ bi 'yɛna:

—Ma Ta'i, nu'b_u ni pähä, dami japi ngue hin ga sigä a ra mboh_i gá sänni ga sigä, pɛ hin dín nde ma pähäzɛhɛ pɛ go ni pähä dín nde ga øt'ä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴³ 'Bɛx bi nɛqui b_u n'da rá m 'bɛhni Ojɔ mahɛts'i ngue bá hɔnba a í zɛrpa rá mbu_i. ⁴⁴ Pɛ nu'a ra Jesús ɛmmɛ bi du rá mbu_i, nɛ man'da nts'edi bin yqui Ojɔ. Xøgue ra ji a rá xänthe mi täp_u häi.

⁴⁵ Nɛ bi ndants'a ra Jesús bɛya, bi mba b_u 'buh yú xädi. Pɛ nu'ɛ, gätho min äha nguetho bi güent yú jɔ'i ɛ nangue ra dumbu_i mim bɛni. ⁴⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Hanja gnán ähm_u. Dami nuhm_u, gan yäh_u Ojɔ janangue'a da zä gui tähm_u rán ts'äte ra zɪthu, bi 'yɛmbi.

Bi fɛnt'a ra Jesús

⁴⁷ Nɛ nu'b_u min yäh_u yú xädi, 'bɛx bá ɛp_u n'da nɛts'i y_u jɔ'i, nɛ bá 'bɛt'o ra Judas, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. Nɛ nu'a bi zøm b_u 'buh ra Jesús nɛ bi zɛspa rá 'yogu 'b_u mi zɛngua. ⁴⁸ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Grá Judas, ha ran ts'ɛts'i guí däg_u, nugä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁹ Nɛ nu'ɛ mi'da yú xädi 'b_u mi nu 'bɛ'a bin ja, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha ga japähe ma espadahe, ɛn'ɛ.

⁵⁰ Pɛ him bi dø'mi 'bɛ'a da si'a n'da ɛ, 'bɛx bi zɛcua rán 'yɛizagu rá 'yɛhɛ ra ngurpa mbäjä. ⁵¹ Pɛ nu'a ra Jesús 'bɛx bi hɛcua yú xädi:

—O guí øth_u a, bi 'yɛmbi.

Nɛ 'bɛx bi hocua mahøn'a a rá zagu a ran 'yoh_u. ⁵² Nɛ nu'a ra Jesús 'bɛx bin yäh_u y_u jɔ'i ngue bá ɛhɛ da zits'i. Min 'yoh_u y_u ngurpa mbäjä nɛ y_u ngurpa mbädi b_u ja ra dɔnija, nɛ mi'da yú ngurpi y_u judío. Nɛ bi 'yɛmbi:

—Ha drá bɛgä ngue guá häh_u ni espadah_u nɛ ni zah_u ngue gui sixcah_u, bi 'yɛna. ⁵³ Hanja hin gá bɛntcah_u b_u ja ra dɔnija, nɛ zɔnt'a min xänbategä b_u. Pɛ nuya bi zøn ra ora din ja a bi zänd Ojɔ nɛ n'da ora thofo gui taj_u, nɛ'a ra dɔmants'o n'da ora thofo da dɔqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

⁵⁴ 'Bɛx bi fɛnt'a ra Jesús nɛ bi ts'ixp_u ja rá ngu ra hmumbäjä. Nɛ nu'a ra Pedro bi

denni a na 'bejua thoho. ⁵⁵ Ne mi zø bũ n'da ra sibi bũ mbo rá mbä't'i rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu ra Pedro madin tãspihũ bũ yũ jä'i. ⁵⁶ Ne mi 'bãpũ n'da ra hmute ngue ra 'yẽhe bũ. Ne nu'bũ mi nu'a ra Pedro, bi 'yẽna:

—Nuna ran 'yohũ hucua, min 'yohũ ra Jesús.

⁵⁷ Pẽ nu'a ra Pedro bin cøni, nẽ bi 'yẽna:

—Nu'i grá xisu, xøgue hin dí pãcã to'o a guí ma, bi 'yẽna.

⁵⁸ Nu'bũ mi tho n'da zũ t'ũ ora, n'da ran 'yohũ bi nu'a ra Pedro nẽ bi 'yẽmbi mahøn'a:

—Nu'i grán 'yohũ, gue'e gmin 'yohũ ra Jesús.

Pẽ nu'a ra Pedro bin cøni:

—Hinga guecã, bi 'yẽna.

⁵⁹ Ne nu'bũ mi thoh man'da ora, xø man'da ran 'yohũ bi 'yẽmbi:

—Nugã, dí pãcã na ran 'yohũ. Guehna n'da rá xãdi ra Jesús. Nehna ra mængu Galilea na, bi 'yẽna.

⁶⁰ Pẽ nu'a ra Pedro bi ðati:

—Nu'i grán 'yohũ, hin dí pãcã 'be'a guím ma, bi 'yẽna.

Ne 'bex bi mbah ra øni bũya. ⁶¹ Nu'a ra Jesús 'bex bin yẽgui nẽ bi hyant'a ra Pedro. 'Bex bi bẽn'a ra Pedro xí xi'a rá Hmu, ngue bi 'yẽmbi: “Dí pãcã nu'bũ hin ná mbah ra øni, hyundi xquí cøngui,” ngue xí 'yẽmbi.

⁶² Ne nu'a ra Pedro bũya, bi mba bũ thi nẽ bin zoni, bi bẽnman'ũ 'be'a bi 'yøt'e.

Ra Jesús bi t'ũspi

⁶³ Ne nu'ũ yũn 'yohũ mi fã'a ra Jesús, bin ũspate tho'ũ. ⁶⁴ Ne bi gorpa rá dã ra Jesús, nẽ bi mbemp' pũya, nẽ bi 'yẽmp'a ra Jesús:

—Grá pøngahyã, xije to'o bi mbep'a'i, bi 'yẽmbi.

⁶⁵ Ne ẽmmẽ xũn ngu ran ts'o bi xi'a ra Jesús.

Ra Jesús bi juãnba yũ ngũrpi yũ judío

⁶⁶ Ne nu'bũ mi hyax pũya, bim peti bũ yũ ðac'yei, nẽ yũ ngũrpa mbäjä, nẽ yũ xãnbate nijã. Ne nu'ũ bi zixpũ madím peti gãtho yũ ngũrpi yũ judío, ngue di juãnba ra Jesús. Ne bi 'yẽmp'a:

⁶⁷ —Dami xije ya, ha majuãni gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojä.

Ne nu'a ra Jesús bi ðati:

—Madague'a ga xi ahũ, hin gui 'yẽc'yẽigahũ. ⁶⁸ Ne ngutho'bũ ga än'nahũ n'da ran t'ãnni, hin gui thãhmbũ, bi 'yẽn'a ra Jesús. ⁶⁹ Pẽ nuya, bi zøn ra ora ga com'be rá ts'edi Ojä nuĩxte thoho, nugã ngue dán jä'igã ua ja ra ximhäi, bi 'yẽn'a ra Jesús.

⁷⁰ Ne nu'ũ mi hupũ bi 'yãnni:

—Ha gue'e rá Ts'ũnt'ũ e Ojä 'bũ.

Ne nu'a ra Jesús bi ðati:

—Gue'a guí mamhbũ, bi 'yẽna.

⁷¹ Pẽ nu'ũ bũya, 'bex bi 'yẽn'ũ:

—Hingui jatho ga homhbũ mi'da yũ tes-tigo, nguetho ya bin juãnzehẽ, nẽ dá øhmbũ a bi ma, bi 'yẽn'ũ.

23

Ra Pilato bi juãnba ra Jesús

¹ Janangue'a bi ndants'ũ, bi zix'a ra Jesús bũ 'bũh ra ts'ũt'abi Pilato. ² Ne gãtho ỹ bi yãp'a ra Jesús. Ne bi 'yẽmp'a ra Pilato:

—Nuna ran 'yohũ i 'bãcua, ẽmmẽ i hãt yũ jä'i, nẽ bi xih yũ jä'i ngue hin din jut yũ renta im man ra ts'ũt'abi Roma, nẽ bi manse ngue guesẽ ra Cristo, ra hmuts'ũt'abi na, bi 'yẽn'ũ madí yãp'a ra Jesús.

³ Ne nu'a ra Pilato bũya, bi 'yãn'na ra Jesús:

—Ha majuãni gue'e rá hmuts'ũt'abi yũ judío.

Ra Jesús bi ðati:

—Gue'a gá ma, bi 'yẽn'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Pilato bũya bi 'yẽmb yũ ngũrpa mbäjä nẽ yũ jä'i mi 'bãpũ:

—Xínga n'da ra ts'oqui dá tĩnbã na ran 'yohũ, bi 'yẽna.

⁵ Pẽ ẽmmẽ man'da nts'edi bi man'ũ yũ yãpate:

—Nuna ran 'yohũ bi ðũ'ma n'da ran heque nangue 'be'a bi xãnba yũ jä'i. Gue'a bi 'yørpũ ja ra häi Galilea, nẽpũ ra xẽqui Judea, nẽ nuya bi zøcua ja ra hnini Jerusalén, ngue da 'yøt'ua, bi 'yẽn'ũ.

Ra Herodes bi juãnba ra Jesús

⁶ Nu'bũ mi 'yøde 'be'a bi man yũ jä'i, nu ra Pilato bi 'yãnni:

—Ha ra mængu bũ Galilea na ran 'yohũ 'bũ.

⁷ Ne nu'bũ mi bãdi gue ra mængu bũ Galilea a ra Jesús, bi manda da ts'ixpũ 'bũh ra Herodes. Nguetho ra Herodes ra

ts'ut'abi b_u ja ra häi Galilea, ne gue'a ra pa i 'b_ur_u ja ra d_uh_ni_ni Jerusalén a. ⁸ Ne nu'a ra Herodes, 'b_u mi nu'a ra Jesús, bin johya, nguetho mi øde 'be'a gätho mi øt' ra Jesús, ne in nde da nu n'da ran t'øt'e nuixte. ⁹ Ne nu'a ra Herodes, x_un ngu bi 'yän y_un t'änni, p_e nu'a ra Jesús him bi 'y_ur_upatho ra güenda, xíngui ts'ü bi d_ud_i. ¹⁰ Ne hinga yatho mi 'bäh y_u ng_ur_upa mbäjä, ne y_u xänbate nijä, ne xmm_e ts'edi bi mbafi, di yap'a ra Jesús. ¹¹ P_e nu'a ra Herodes ne y_u dof_ui, xmm_e bi denthoho a ra Jesús, ne xíngui ts'ü bi numansu'a. Ne nu'ü y_u dof_ui bi het'a ra pahni tengu y_u pahni y_u hmuts'ut'abi, ne bi mb_enh mahøn'a b_u 'b_uh ra Pilato. ¹² Ne madín s_uhmi a ra Herodes a ra Pilato, p_e nu ra pa a, bin amigoui b_uya.

Nu ra Pilato bi manda dí ho ra Jesús

¹³ Ne nu'a ra Pilato bi zon'd_u y_u ng_ur_upa mbäjä ne'ü mi'da y_u ng_ur_upi y_u judío. ¹⁴ Ne bi 'y_embi:

—Guá sih_u na ran 'yoh_u 'bäcua, ne gá xij_u ra hyäte na. P_e x_un ngu y_un t'änni xtá ändä ne xínga n'da ra ts'oqui dá t_in_bä na, bi 'y_ena. ¹⁵ Ne xínga gue'a ra Herodes bi ma xtán d_in_ba n'da rá ts'oqui, ne bá pentho ua mahøn'a. Ne hin'y_u 'be'a bi 'yøt'na ran 'yoh_u gue dí nu ran d_ute. ¹⁶ Nuya, ga manda da 'bei ne nub_uya ga thøtho, bi 'y_ena.

¹⁷ Nguetho nu ra Pilato nzai di thø'a n'da ra ofädi 'b_u i ja ram peti ran d_ubaxjua. ¹⁸ P_e nu y_u jä'i xmm_e bi mbafi ne n'dat'a bi man_u:

—Dami hyo na ran 'yoh_u, ne go gui thø'a ra Barrabás, bi 'y_en'ü.

¹⁹ Ne nu'a ra Barrabás, ra hyodu a, ne mi ofädi nguetho bi parpa y_u jä'i din s_uhmb_u ra ts'ut'abi. ²⁰ P_e nu'a ra Pilato, xmm_e min nde di thø'a ra Jesús, ne bi zäpi din y_uh_u y_u jä'i mahøn'a. ²¹ P_e nu'ü y_u jä'i xmm_e i mbafi. Ne bi 'y_en'ü:

—Cuar_u ja ra pont'i, bi 'y_en'ü.

²² Ne ná hyund_i b_uya, bi 'yän'na ra Pilato:

—'Be'a ní ts'oqui bi 'yøt'na ra Jesús, xínga n'da ra ts'oqui xtá t_in_bä ngue dí nu ran d_ute, p_e 'be da gua'a m'bei ga xocä b_uya, bi 'y_en'a.

²³ P_e man'da nts'edi bi mbah y_u jä'i, ne n'dat'a bi ma ngue di cuarp_u ja ra pont'i ra Jesús. Ne bi d_uha 'be'a min nde b_uya.

²⁴ Nguetho nu'a ra Pilato bi manda da t'øt'a

'be'a go i nde y_u jä'i. ²⁵ Go bi thø'a ra Barrabás, ngue bi man y_u jä'i, madague'a ín ofädi a nam parpate ne ne'a ín hodu. P_e nu'a ra Jesús, go bi d_up'ü y_u jä'i da 'yørpe tengu mim b_eni da 'yørpe.

Nu ra Jesús bin cuatp_u ja ra pont'i

²⁶ Ne nub_uya, bi ts'ixa ra Jesús b_u ndehnini. Ne bin c'ath_u n'da ran 'yoh_u, í Simón, ra m_engu b_u ra hnini Cirene, ngue ní mba b_u ja ra hnini Jerusalén. Ne bi fent'i ne bin japi da duspa rá pont'i ra Jesús. ²⁷ Ne n'dan nets'i y_u jä'i bi d_en'na ra Jesús. Ne nu'ü 'da y_u xisu zom b_u ní mba, i tu y_u mb_u 'be'a da t'ørpa ra Jesús. ²⁸ P_e nu'a ra Jesús bi hy_et'ü ne bi 'y_emp'ü:

—Gy_u z_u xisuh_u, ngue gy_u m_enguh_u Jerusalén, o guí zomhb_u ngue ga tugä, p_e man'da go gui zomhb_u nangue 'be'a gui nuseh_u, gy_u m_enguh_u Jerusalén, ne ni t'ühnih_u. ²⁹ Nguetho da zøn ra pa x_un ü tho ran ünbi guin nuh_u. Ne him man gui samhb_u y_u xisu him bi d_in y_u t'ühni, p_egue guim b_emhb_u majari ü, nguetho ya njo'o y_u t'ühni da nu'a ran ünbi x_un ü tho tengu da nu ni t'ühnih_u. ³⁰ Ne da 'y_en'i 'da: “Man'da x_un ho 'b_u xtan yøt' y_u t'øhø ne y_u nyuni xtan gogbah_u, xinda gue'b_u ga thoqui ga nuh_u ran ünbi x_un ü tho,” da 'y_en i 'da. ³¹ Ne gui p_uhmb_u, nu'b_u x_un ü tho ran ünbi bi t'ørpa n'da ngue hin'y_u rá ts'oqui, man'da x_un ü tho da t'ørpa ü ja y_u ts'oqui, bi 'y_en'a ra Jesús 'b_u mi xih y_u xisu i zoni.

³² Ne'ü yoho y_un 'yoh_u bi ts'its'i ngue 'darp_u da thoh_u a ra Jesús. P_e gätho ü yoho mi ja y_u ts'oqui ü. ³³ Ne gätho bi zøm b_u ja n'da ra nyuni t'ëmbi ra yaxmu. Guep_u bi mba ma cuati b_u ra Jesús ne'ü yoho y_un 'yoh_u. N'da a n'da bi guarp_u ja y_u pont'i. ³⁴ Ne nu'a ra Jesús bi 'y_ena:

—Ma Ta'i, dami punba a i ørcä ya y_u jä'i, nguetho hingui p_ud_i 'be'a i øt'e, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ne nu'ü y_u dof_ui bi 'yøt'a n'da ran t_uha to'o da gaxa rá pahni ra Jesús. ³⁵ Ne mi hand thoho y_u jä'i. Ne nu y_u ng_ur_upi, xmm_e bi den thoho ne bi 'y_ena:

—Nun_u ran 'yoh_u bi pø'i 'da, i sä dim pøse ya gue'b_u gue'a ra Cristo rá Thahni Ojä n_u, bi 'y_en'ü.

³⁶ Nε'υ yυ dofui εmmε bi dentho ho ne di sāti di un'na ra vino xυn ju, εmbi da zi a ra Jesús. ³⁷ Nε bi 'yεmbi:

—Nu'bu gue'e rá Hmuts'ut'abi yυ judío, damim pøse 'bu, bi 'yεn'υ yυ dofui.

³⁸ Nε mán t'o't'i n'da ra xithe bu ja ra pont'i bu ja rá yá ra Jesús. Nε nt'o't'i bu: “Nuna rá Hmuts'ut'abi yυ judío na.”

³⁹ Nε nu'a n'da ran 'yohυ mi cuat rá pont'i mi 'bäpυ nán ja rá hyo ra Jesús, bin sante thoho. Nε bi 'yεna:

—Nu'bu majuani gue'e grá Cristo, hanja hin gám pøse, necä'be xquí pøc'be, bi t'εmp'a ra Jesús.

⁴⁰ Pε nu'a man'da ran 'yohυ mi cuarpυ buya, bi hecpa a bin sante ne bi 'yεmbi:

—Ha xíngui ts'υ guí su Ojá, ne 'dat'a man unbihυ, bi 'yεna. ⁴¹ Pε nugüi, ran däte rán säui a dá øt'ui. Pε nuna ra Jesús, xíngui ts'υ ran ts'o bi 'yøt'na, bi 'yεmbi.

⁴² Pε nubuya, bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Dami bεnc 'bu bin ja ni ts'edi ngue gui manda ua, bi 'yεna.

⁴³ Nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Majuani dí xi'a'i, ga sømmi nám pa ya bu mahεts'i, bi 'yεmbi.

Bi du ra Jesús

⁴⁴ Pε nu'bu huxyadi, bim 'bexui gátho ra ximhäi, asta gue'bu hyunde. ⁴⁵ Nε nu'bu mim 'bexui, bin xεngui nde ra 'bø't'e i ndam bu mbo ra dānijā. ⁴⁶ Nε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi, ne bi 'yεna:

—Ma Ta i, dadí dá'a ma te ya, bi 'yεna.

Nε 'bex bi du buya.

⁴⁷ Nε nu ra hmudofui mi 'bäpυ, 'bu mi nu 'be'a bin ja, bi 'yεspa Ojá, ne bi 'yεnse:

—Majuani nunυ ran 'yohυ hin te mi ja ra ts'oqui, bi 'yεna.

⁴⁸ Nε gátho na ngu yυ jā'i 'bäpυ ngue yυ nute, 'bu mi nu 'be'a bin ja, 'bex bi mba yú ngu, bi bεndumbui ne bi hyonya thoho.

⁴⁹ Pε nu'υ yú amigo ra Jesús n'danni ts'υ mi 'bäi. Nε'υ 'da yυ xisu mi tεn'na ra Jesús 'bu mambá nεxpυ ja ra häi Galilea, gátho bi nu 'be'a bi t'ørpa ra Jesús.

Bi t'ä'a ra Jesús

⁵⁰⁻⁵¹ Nε mi 'bu'a n'da ran 'yohυ, í José, ra mεngu bu ra hnini Arimatea, n'da rá hnini yυ judío bu ra xεqui Judea. Nu'a, ra hoc'jā'i

a, ne mi hnumansu. Nε mi tøm' ra pa di manda ua rá ts'edi Ojá. N'da rá ngurpi yυ judío a, pε hinga 'da'ingu bi bεmhbu υ bi juanba ra Jesús. ⁵² Nε nu'a ra José bi mba bu bí 'buh ra Pilato ne bi 'yäp rá ngøc'yεi ra Jesús ngue da 'yägüi. ⁵³ Nε bi tong bu ja ra pont'i a ra Jesús. Nε bi mbantpa rá jā'i ra Jesús n'da ra hoc'bø't'e xυn ho, ne bi gärpυ ja n'da ra hyädo xínga n'dandj bi 'yo n'da ra du. ⁵⁴ Nε nu'bu mi 'yägüi, gue'a ra pa din sä yυ jā'i ngue da nu ra pa ran säya.

⁵⁵ Nε nu'υ yυ xisu, mi tεn'na ra Jesús 'bu xí nεxpυ ja ra häi Galilea, bi dεn'na ra José ne bi nu hapυ bi jät'a ra Jesús, ne mi nu hapυ án ja rá yá. ⁵⁶ Nε nu yυ xisu bi mba buya, di hoc ra 'yεthi i yuman'υ, ne ra aceite da gospa rá jā'i ra Jesús. Pε nu'bu mi mbu'a ra pa ran säya, bin säya tengu thoho bi mam bu ja yán t'εdi.

24

Bi dāmbεni ra Jesús bu ja rán 'yägüi

¹ Nε t'axuditho ra pa ndomingo, nu'υ yυ xisu bi dux ra 'yεthi bi hoqui, ne bi mba bu ja ran 'yägüi ngue ra hyädo guerpυ mi o ra Jesús. ² Nε nu'bu mi zøm bu, bi nu, ya xí mba njunni a ra do mi juaxpυ ja ra hyädo.

³ Nε 'bex bi yurpυ mbo, pε him bi djm bu rá jā'i ra Jesús. ⁴ Nε nu'bu mi 'bäpυ ne din 'yomfεni 'be'a bin ja, 'bex bim 'bähmbu yoho yám 'behni Ojá, mi he yú pahni di fεxni. ⁵ Nε nu'υ yυ xisu, εmmε bin su ne bi hyε't'υ yan 'yohυ. Nε bi 'yεmp'υ:

—Hanja gní hyomhbυ ua n'da ran 'yohυ i 'bui, guecua ja ran 'yägüi. ⁶ Nu'a guí homhbυ, bi ndants'a, njo'o ua a. Nde'bu guim bεmhbu a bi xi ahυ 'bu gám 'bähmbu bu ja rá häi Galilea. ⁷ Ngue bi ma jatho da nu ran unbi, ne da mba ma dá bu 'buh yυ ts'om'bäi, ne da du bu ja ra pont'i, ne nu'bu ná hyu pa da dāmbεni, bi 'yεn'ahυ, bi 'yεn'υ yám 'behni Ojá.

⁸ Nε nu'υ yυ xisu bi bεm buya 'be'a xí man'a ra Jesús. ⁹ Nε bi nεxpυ ja ran 'yägüi, bi mba bu 'bu'υ 'dε'ma'da yú xädi ra Jesús ne'υ gátho mi'da, ne bi xi'υ 'be'a bin ja bu ja ran 'yägüi. ¹⁰ Nε nu'υ yυ xisu, ra María Magdalena a n'da, ne ra Juana a man'da, ne ra María rá mbe ra Jacobo a man'da, ne'υ mi'da min 'yohυ gue' υ bi xi'υ yú xädi a ra

Jesús 'be'a bi nu b_u ja ran 'yägüi. ¹¹ P_e nu' u yá xädi, him bi 'yεc'y_ei 'be'a bi man y_u xisu, n_e bi 'yεmbi bi b_ense 'be'a bi man' u.

¹² P_e nu'a ra Pedro, bi mba n'dihi b_u ja ran 'yägüi n_e bi nu b_u mbo. N_e bi nu mi 'b_ontho b_u ra 'b_o't'e má mbant'i ra Jesús. N_e bi mbeng b_u ja rá ngu b_uya, bi hyonya thohe 'be'a bin ja.

Ra Jesús bin 'yoh_u b_u 'yu 'da yá 'yεc'y_ei

¹³ N_e gue'a ra pa bi mba yoho y_u 'yεc'y_ei b_u ja ra hnini Emaús ngue hinga yatho, hyu ora tho ná 'yo. ¹⁴ N_e i mam b_u ní mba 'be'a bin ja b_u Jerusalén. ¹⁵ N_e gätho ná ya' u, bi z_up_u 'yu a ra Jesús n_e bin 'yoh_u. ¹⁶ N_e nu' u bi nu a, p_e him bi b_adi to'o a. ¹⁷ N_e nu'a ra Jesús bi 'yän'd_u:

—'Be'a guí mammi.

N_e nu' u yoho bim 'bäp_u b_uya, n_e εmme tu yá mb_ui.

¹⁸ N_e nu'a n'da í Cleofas bi d_ati, bi 'yεna:

—Masque h_on'a z_eh_e hin guí p_adi 'be'a bin ja b_u Jerusalén y_u pa i ja b_uya, bi 'yεmbi.

¹⁹ Nu'a ra Jesús bi 'yänni:

—'Be'a bin ja b_u.

N_e bi xih p_aya 'be'a bin ja, bi 'yεmbi:

—Nu ra Jesús, ra m_engu Nazaret, n'da rá p_ongahya Oja εmme mi ja rá ts'edi, bi 'y_ot' y_un t'ot'e nuixte n_e bi hoc y_un zäman' u. N_e bi 'y_ot' ran ho b_u na nu Oja, n_e nu y_u ja' i bi numansu a. ²⁰ N_e nu' u y_u ngarpa mbäjä n_e mi'da ma ngarpih_u, bi dä'a ra Jesús b_u 'b_uh ra ts'ut'abi ngue da tho. N_e bi mba ma cuati b_u ja ra pont'i b_uya. ²¹ N_e nugähe, dá b_emhbe gue'a da yañj_u dyá ja' i israelgäh_u, n_e xtín jase ma ts'edi zeh_eh_u mah_on'a. P_e ya ná hyu pa ya bi tho. ²²⁻²³ P_e nu' u 'da y_u xisu ma mi 'yεc'y_eihe, mán t'uxuditho bi mba b_u ja rán 'yägüi, guerp_u bí o ra Jesús, p_e him bi d_im b_u a, n_e bá peng b_u ja ra ngu bi xije 'be'a bi nu, n_e bi man' u bi nu 'da yám 'behni Oja mah_ets'i, bi xifi i 'b_u'a ra Jesús. N_e εmme dadí hyonya thohe. ²⁴ P_e nu' u 'da man 'yohe, bi mba b_u ja ran 'yägüi n_e ngutho bi man' u ngue hin'y_u b_u rá ja' i, bi 'yεn' u y_u 'yεc'y_ei.

²⁵ P_e nub_uya, nu'a ra Jesús bi xi' u min 'yoh_u:

—Nu' aui, guí 'yamb_uiui n_e xingui ts' u guí εhya guí 'yεc'y_eiui 'be'a gätho bi man yá

p_ongahya Oja. ²⁶ Nguetho gätho u bi ma jatho da nu ran unbi ra Cristo, gue' b_u go bi gonhui rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ N_e nub_uya, bi xi' u 'be'a gätho bi man y_u p_ongahya ngue din ja, n_e 'be'a nam b_on'a nt'o't'i b_u. Bi d_u'mi b_u rá mb_udi rá s_ocu_u ra Moisés n_e bi xifi gätho u mi'da yá s_ocu_u Oja.

²⁸ N_e nu' b_u mi ts'utho da z_om b_u ní mba, nu ra Jesús bi 'y_ot'e tengu 'b_u da thogui.

²⁹ P_e nu' u yoho min 'yoh_u bi z_ammi din oxh_u b_u, nguetho bin de. N_e nu'a ra Jesús b_uya, bi gohmb_u b_u u.

³⁰ N_e nu' b_u min sihm_eh_u, nu ra Jesús bi hyac ra hm_e, n_e bi un ra jamadi Oja, bi xeni, bi un'd_u mi 'b_up_u b_uya. ³¹ 'Bexgue 'dahmantho bi b_adi to'o a ra Jesús tengu' b_u ja bin z_o yá dä. P_e nu'a ra Jesús 'bexque bim 'b_etho b_u, him bi nu hap_u í mba. ³² N_e nu' u yoho bin ya_se u, bi 'yεn' u:

—P_e hanja hin dá p_ahmi 'b_u mán c'ath_u b_u ja ra 'yu. Ha him bin johya ma mb_uiui 'b_u mí xicui 'be'a nam b_on'a rá m hma Oja, bin 'yεmz_eh_e u.

³³ 'Bex bi ndants'i, bi mbeng b_u Jerusalén, n_e bi d_im b_u u 'd_e'ma'da ngue madím p_etih_u mi'da y_u ja' i. ³⁴ N_e εmme madí johya u, n_e i ma ngue bi ndants'i mah_on'a ra Hmu n_e bin ya_ui ra Pedro. ³⁵ P_e nu' u bi z_oh_o ngue min 'yoh_u ra Jesús b_u 'yu, bi xi' u mi'da 'be'a bi 'y_or_pu 'yu. N_e bi xi' u ngue gue'a í b_a'a ngue bi xen ra hm_e ra Jesús.

Ra Jesús bin 'yuse b_u 'b_uh yá xädi

³⁶ N_e nu' b_u gätho na ya' u y_u xädi, ya xí 'bäp_u ra Jesús 'b_u mi nu. N_e bi zεngua u, bi 'yεmbi:

—Gan johyah_u.

³⁷ N_e εmme bin su, bi b_eni gue i nu n'da ran d_ahi, ngue him maju_ani. ³⁸ P_e nu ra Jesús bi 'yεmp' u:

—Hanja ngue in jab_u nin 'yomf_enih_u, n_e hingui sä guí 'yεc'y_eigah_u. ³⁹ Dami hyεcah_u, n_e guin nuh_u ma 'yε n_e ma gua, n_e guí nuh_u ngue gueczeh_egä. Dami thäqui, janangue da zä guí p_ahmb_u ngue i ja a ma ng_oc'y_ei. P_e nu'a n'da ran d_ahi tengu guím b_emh_u, hinguin 'youi rá ng_oc'y_ei a, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁰ N_e nub_uya, bi 'yut' u yá 'yε n_e yá gua. ⁴¹ P_e guexta'a him 'bexque bi 'yεc'y_ei

nguetho bi hyonya thoho, ne xin di johya ɱ. Nu ra Jesús bɱya, bi 'yäpi 'be'a da zi. ⁴² 'Bex bi un'na n'da xequi ra hua. ⁴³ Bi hyam bɱya ne bi za, ne gätho yɱ ja' i mi 'bɱpɱ bi nu. ⁴⁴ Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɱ:

—Nuya bin ja 'be'a gätho dá xi ahɱ 'bɱ mäm 'bɱhmbɱ. Ya dá xi ahɱ gue din ja a nt'o't'i bɱ ja yán t'ɛdi ra Moisés, neɱ ja yú sɔcuɔ yɱ pøngahya, ne'a nt'o't'i bɱ ja yɱ thuhu, yɱ salmo, ne ya bin ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu ra Jesús bɱya, bi xocpa yán 'yomfɛni ngue da zä da bɔ'ɱ 'be'a nam bøn'a rá m Hman Oja. ⁴⁶ Ne bi 'yɛmp'ɱ:

—Nt'o't'i bɱ ja rá m Hman Oja gue da nu ran ɱnbi ra Cristo, ne da tho, ne ná hyu pa da dambɛni. ⁴⁷ Ne nt'o't'i bɱ ngue dí mbɱpɱ Jerusalén da hman ran ho ma'da'yo, ne gätho ná ngɱni ra ximhäi, ne da sih yɱ ja' i di päh yán 'yomfɛni ne da mba ma punbi yú ts'oqui, ngue nangué rá thuhu ra Cristo. ⁴⁸ Nu ahɱ, sä guim mamhbɱ majuani ran ho ma'da'yo, nguetho gá nuhɱ 'be'a gätho bin ja. ⁴⁹ Ne gua pɛn 'nahɱ rá Hogandahi Oja bi mam ma Ta di 'da ahɱ. Pɛ jatho gui tømhbɱ ua Jerusalén, gue'bɱ go bá ɛh mahɛts'i rá ts'ɛdi gan 'yohɱ, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛm'bɱ min yɔhɱ yú xädi.

Bi ndex mahɛts'i ra Jesús

⁵⁰ Nu'bɱ mi gua'a bi man ra Jesús, bi zix ɱ yú xädi bɱ ja ra 'yu ní mba bɱ Betania, ne guɛpɱ bi 'uɔ'ts' yú 'yɛ ne bi jɔp'ɱ bɱya. ⁵¹ Pɛ nubɱya bi zopɱ ɱ yú xädi ne bi ndex mahɛts'i. ⁵² Ne gätho ɱ mi 'bäpɱ bi 'yɛspi ne ɛmmɛ bin johya yú mbɱi ɱ. Ne bi mbeng bɱ Jerusalén bɱya. ⁵³ Ne gätho yɱ pa bin de bɱ ja ra danija, mi numansu Oja ne bi un ra jamadi Oja bɱ. Ne hønt'a dí xi'a ya.

Xuua Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Xuua rá xädi ra Jesús, ne xin rá 'bäiui a

Nu'a ra Cristo t'ëmbi ram Hma

¹ Nu'a ra Cristo tengub_u ram hma nguetho di jaj_u ga p_uhmb_u Oj_u a. Ne ya xmi' b_u 'b_u hin te mí ja ra ximhäi, ne i 'b_uhmi Oj_u a, ne nu'a Oj_u a. ² Ne gue'a mí 'b_uhmi Oj_u 'b_u rá mb_udi thofo. ³ Gätho bi 'y_ut'e 'be'a i ja. Nu'b_u hin xtá 'y_ut'a, hin te di ja 'b_u. ⁴ I jase rá te, ne gue'a ní ja yá te u y_u ja'i, ngue di 'yomf_unip yá mb_ui u. ⁵ Janangue'a nu'a tengu ran nequi di yorp_u ja ra 'b_uxui. Pe nu'a ra 'b_uxui hin da zä di hu_ut'a ran nequi.

⁶ Nu Oj_u bi huahna n'da ran 'yoh_u gue'a ra Xuua Nxixy_u a. ⁷ Nu'a ra Xuua Nxixy_u bi thahni da ma nangue'a ran nequi maju_uni, ndepe gätho da 'y_uc'y_ui ran nequi y_u ja'i, nangue'a bi man'a ra Xuua. ⁸ Pe nu'a ra Xuua Nxixy_u hinga gue'a ran nequi a, pe bi ma nangue'a ran nequi. ⁹ Nu'a ran nequi maju_uni, bá _ucua ja ra ximhäi, ndepe gätho din ja ran nequi yá mb_ui y_u ja'i.

¹⁰ Nu'a ran nequi maju_uni bi 'y_ut' ra ximhäi, ne bim 'b_ucua, pe nu y_u ja'i ua ja ra ximhäi him bi b_udi gue gue'a. ¹¹ Í z_ucua dí 'b_uhmbe ngue ma mengugähe a. Pe x_un ngu u him bi 'y_umanho a. ¹² Pe gätho to'o bi zim b_u mbo yá mb_ui a ra Cristo, ne bi 'y_uc'y_ui gue yá y_unte a, gue'a í zä bi x_und mah_un'a Oj_u u ngue bi 'y_ut'e yá t'uhni z_uh_u u. ¹³ Pe nu'b_u bi x_und mah_un'a Oj_u n'da, hinguin ja tengu'b_u x_um 'b_u a n'da ra 'uere, ngue bi ndese y_u ja'i ne nangue yá ja'i z_uh_u, pe bim 'b_ui mah_un'a nangue Oj_u.

¹⁴ Ne nu'a tengu'b_u ram hma bin ja'i a, ne mí 'b_uhmbe a. Ne dá nuhe rá nuixte nguetho rá 'dats'unt' u Oj_u a, hin hap_u i se a rá mate, ne gätho maju_uni bi ma. ¹⁵ Nu'a ra Xuua Nxixy_u bim p_ungahy_u nangue'a. Ne ts'edi bi ma bi 'y_una:

—Nuna guehna dá mangä 'b_u má xi ah_u, m'bejua ba _uh_u, pe man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi' b_u 'b_u rá mb_udi

thoho, ne hin'na gä, mí _ungä, bi 'y_un'a ra Xuua Nxixy_u.

¹⁶ Ne gätho gah_u dy_u 'y_uc'y_uei_u, dá h_umhb_u rá mate x_un ndoho, ne thocua thofo di 'daj_u man'da rá mate. ¹⁷ Nu ra Moisés bi x_ungah_u y_un t'edi Oj_u. Pe nu ra Jesucristo bi 'daj_u rá mate ngue maju_uni dí zingdah_u Oj_u a. ¹⁸ Njo'o n'da ra ja'i da zä da nu Oj_u ngue xtám b_use, hinda h_unt'a rá 'dats'unt' u dim p_useui a rá Ta, ne gue'a bi jaj_u dá p_uhmb_u a.

Ra Xuua Nxixy_u bi ma to'o a

¹⁹ Nu' u ma ng_uripihe dy_u judiohe dy_u israelhe ngue mí 'b_up_u ja ra d_uhnini Jerusalén, bi mba u 'da y_u mbäjä ne' u 'da yám fäts'ih_u, bi z_um b_u 'b_uh ra Xuua Nxixy_u da 'yänni to'o a. ²⁰ Ne nu'a bin ju_uni, him bin c_uni, ne bi 'y_una:

—Hinga guecä dra Cristo gue x_u huand Oj_u, bi 'y_un'a.

²¹ Ne bi t'änni mah_un'a:

—To'o e, ha gue'e gra Elías.

—Hin'na, hinga guecä, bi 'y_un'a.

—Ha gue'e gra p_ungahy_u bi man ra Moisés gue ba _uh_u.

Ne bi d_uti:

—Hin'na, bi 'y_untho.

²² Ne bi t'änni mah_un'a:

—To'o e. Xije. Nu'b_u gui xije ne da zä ga xihmbe u bá p_ungähe b_uya.

²³ Ne bi d_u'a ra Xuua Nxixy_u b_uya:

—Nugä guecä bi man ra p_ungahy_u Isaías 'b_u mi ma: “Dim 'b_u a n'da dim 'b_up_u ma'ueni ra hnini, ne ts'edi da ma di hoc yá mb_ui y_u ja'i gue da 'y_umanho ra Hmu 'b_u bi z_uh_u,” bi 'y_un'a ra Isaías, bi 'y_un'a ra Xuua Nxixy_u.

²⁴ Ne nu' u bi z_um b_u, yám 'behni y_u fariseo u. ²⁵ Ne bi t'ëmp'a ra Xuua:

—Hanja gní 'y_ut' ran xixy_u 'b_u hinga gue'e grá Cristo, xínga gue'e grá Elías, xínga gue'e man'da ra p_ungahy_u bi man ra Moisés.

²⁶ Nu'a ra Xuua b_uya bi d_ut' u, bi 'y_una:

—Nugä, ra dehe thofo ná xixy_uba y_u ja'i, p_ugue i 'b_u inde n'da ran 'yoh_u ua dí 'b_uhmbe, ngue hin guí p_uhmb_u 'be'a di 'y_ut' ui a. ²⁷ Nuna guehna dá mangä ngue m'bejua di d_ump' rá 'be_ufi, pe man'da nuixte xinda guecä, janangue'a hin dí s_ucä tengu a, bi 'y_un'a ra Xuua Nxixy_u.

28 Nε guehya gätho yän t'änni bi hmam bu ja ra xequi Betábara, n'danguadi ra dätthe Jordán, guepu bi 'yot' ran xixya ra Xuua.

Tengu ra t'ude'yo ra Cristo

29 Nu'bu mi hyats'i, nu ra Xuua Nxixya bi nu ba epu ra Jesús, ne bi 'yemp'u mí 'bähmbu bu:

—Dami hyanthu ya, tengu'bu ra t'ude'yo, nguetho bi zänba Oja dim 'bøts'e zehε, gue di hocpa yú ts'oqui yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi.

30 Nunu guehnu mí mangä nu 'bu má engä: “Ba ε a n'da ran 'yohu m'bejua, nu'a man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi 'bu 'bu rá mbüdi thofo, ne hin'nagä.” 31 Nε nugä him mí paçä to'o a t'εmbi ra Cristo. Pe bi siqui ga xixya ahü nanguε ra dehe, nguε guí pañmbu to'o a ni yantehü, ma mi israel ahü, bi 'yεna.

32 Nε bi ma majuani ra Xuua Nxixya, bi 'yεna:

—Dá nugä rá Hogandähi Oja bá çah mahεts'i, tengu n'da ra t'azü, ne bi gohmi ra Jesús 'bu má øpa ran xixya. 33 Ja dá paçä buya nguε gue'a. Nguetho nu Oja nguε bi xiqui ga øt' ran xixya nanguε ra dehe, ne bi xiqui: “Nu'bu guin nu ma Hogandähi da ga'i ne da gohmi n'da ran 'yohu, guí paði nguε gue'a di un ma Hogandähi yu ja'i,” bi 'yεngui. 34 Nε gue'a dá nugä a buya, jananguε dí mangä: “Guehna rá Ts'unt'u Oja na,” dí engä, bi 'yεn'a ra Xuua Nxixya.

Yü mbüdi yü xädi ra Jesús

35 Xø man'dapa buya mí yo'be mi 'bähmbu ra Xuua Nxixya yü xädigä'be a. 36 Nu ra Xuua Nxixya buya bi hyandi nguε 'yo bu ra Jesús, ne bi 'yεnc'be:

—Dami nuui ya ra t'ude'yo nguε'a rá m 'behni Oja, bi 'yεna.

37 Nu'bu má ø'be a bi ma, dá ten'be ra Jesús. 38 Nε nu'a ra Jesús bin yε 'bu má ten'be ne bi 'yänga'be:

—'Be'a guí hommi, bi 'yεnc'be.

Nε dá än'be a:

—Rabí, nde da ma, xänbate i, hapu guí 'bui.

39 Nε bi xic'be ra Jesús:

—Ga mbähä gua nuui bu dí 'bucä.

Dá mbähmbu buya ne dá nu'be hapu mi 'bui. Nε man'da ora dám 'bu'be bu 'bu má

sømhbe bu, nguetho mbε goho nde 'bu má sømhbe bu.

40 Nε nu'a man'da gue min 'yohe 'bu mi xic'be ra Xuua Nxixya ga ten'be ra Jesús, ra Andrés a, rán 'yohu ra Simón Pedro.

41 Nuna ra Andrés 'bex bi mba bá xi a rán 'yohu.

—Ya dá tøm'be ra Mesías, bi 'yεna. Nu'a nde da ma rá Thahni Oja a, nguε gue'a ra Cristo a.

42 Nε nu ra Andrés buya, bi zix'a ra Simón guepu bí 'bä a ra Jesús. Nε nu ra Jesús 'bu min nu, bi 'yεmbi:

—Nu'i gra Simón rá ts'unt'u i ra Jonás. Nuya ga xi a man'da ni thuhu ga hut'a ra Cefas, n'dat'a ra Pedro gue nde da ma, ra do.

Ra Jesús bi zon'na ra Felipe ne ra Natanael

43 Xø man'dapa mahøn'a buya bi βen a ra Jesús da mba bu ra häi Galilea. Nε nu'bu má mbähmbu bin tømmi ra Felipe.

—Dami tengui, bi 'yεmp'a.

44 Nuna ra Felipe ra mengu bu Betsaida, ne ra Andrés, ne ra Pedro. 45 Nε nu'bu mí mba ra Felipe ne bi dñn'a ra Natanael, bi 'yεmbi:

—Ya dá tñngähe a gue mi hmam bu ja rá søcuä ra Moisés, nepu ja yü søcuä yü pøngahya Oja mi hma, ne gue'a ra Jesús ra mengu Nazaret, rá ts'unt'u ra José, bi 'yεn'a.

46 Nu ra Natanael buya bi 'yεna:

—Hague dán zä di nequi n'da ra hocja'i bu Nazaret.

Nu ra Felipe buya bi 'yεmp'a:

—Ga mbε gua nuse.

47 Nε nu'bu min nu ra Jesús gue ba epu ra Natanael, bi 'yεnje bu mí 'bähmbu:

—Dami nuhu nu ran 'yohu ba εhnu ya, gue rán säui njuantho da t'εmbi ra israel, nguetho hingui yoho rán 'yomfεni, bi 'yεna.

48 Bi 'yεn'a ra Natanael buya:

—Hanja guí paði gue hingui yoho man 'yomfεnigä ne njam'bu gá nugui, bi 'yεna.

Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nu'bu hin ní zo a ra Felipe, dí paði 'be'a gnám bεm 'bu gmi hupu ja ra za, bi 'yεmp'a.

49 Nu ra Natanael buya bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, rá Ts'unt'u i Oja, gue'e bi zän'na Oja gam hmuts'at'abi nanguεcähe dyu israelhu, dyu judío hu.

50 Nu'a ra Jesús bi 'yemp'a:

—Ha gue'a guí 'yεc'yεigä a dá xi i, gue'b_u má xi i: “Dí p̄adi 'be'a gnám bεm 'b_u gmi hup_u ja ra za.” Pε man'da nuixte guin nu 'b_u m'bejua xinda guehna dá xi i. 51 Nguetho majuani dí xi i, guin nuh_u da xoh mahεts'i, ngue guin nuh_u yám 'behni Oj_a ba çah mahεts'i, nε da zop_u hap_u gã dan 'yogä, nε da ndets'e, gue guēcä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn a ra Jesús.

2

N'da ran thqti bin ja b_u Caná

1 Nε nu'b_u mí tho'a nyopa b_uya bin ja n'da ra dants'ihmε 'b_u mín thqta n'da ra ts'unt'_u b_u Caná ra häi Galilea. Nε bi zom b_u rá mbe ra Jesús, bi mbäx'_u bi hoc ran ts'ihmε. 2 Nε ra Jesús necähe yá xädigähe bi ts'oncahe b_u ja ran ts'ihmε. 3 Nε nu'b_u min theh ra gui'uva dá sihe, bi 'yεn'a rá mbe ra Jesús:

—Bin the'a ra gui'uva, bi 'yemp'a ra Jesús.

4 Bi dā'a ra Jesús b_uya:

—Ma mbe i, 'be gám bεnse 'be'a ga ot'ä, nguetho hinga na sōn ra ora ga ot'a n'da ran t'ot'e nuixte, bi 'yemp'a rá mbe.

5 Nε nu'a rá mbe ra Jesús b_uya bi xi _u y_u 'yεhe 'b_up_u:

—Hōnt'a go 'be'a da xi ah_u ra Jesús, dami 'yōth_u, bi 'yεna.

6 Nε mí hōp_u 'dato y_u xaro ngue y_u do, mbe goho 'däte litro i hä't'_u. Nguetho i ja ran t'ēdi ma mi judíohe gue i jatho din xwt'yε.

7 Nε nu'b_u mí zōn ra ora bi man ra Jesús, bi xi _u y_u 'yεhe 'b_up_u:

—Dami yus'h_u y_u xaro nanguē ra dehe.

—Nε bi yus' p_uya. 8 Nε bi 'yεmbi mahōn'a:

—Dami 'yā i ts'_u ra dehe nε gui un'na ra ngurpa 'yεhe, bi 'yεna.

Nε bi un b_uya. 9 Nε nu'b_u mí zä a ra ngurpa 'yεhe gue xín gui'uva a ra dehe, bi zä mancūhi. Pε him bi bādi hap_u bi nequi, pε nu y_u 'yεhe gue bi 'yā a ra dehe mi p_u _u. Jananguē'a nu ra ngurpa 'yεhe bi ma bá ts'i a ra ts'unt'_u da 'yänni nanguē ra gui'uva, gue nu'a ra ts'unt'_u go din thqti. 10 Nε bi t'emp'a:

—Pε hanja 'be bin niyā _u y_u ja'i, gá un'na ra gui'uva xān cūhi, nε hinga gue'a zai ot' y_u ja'i a. Pε zai rá mbudi thofo di un a xān cūhi b_u ja n'da ran ts'ihmε, nε nu'b_u bin niyā y_u

ja'i din t'un'na hin ε ho, bi 'yεn'a ra ngurpa 'yεhe. Nε xinga gue'a mí p_u a.

11 Nε guehna rá mbudi ran t'ot'e nuixte bi 'yot' ra Jesús b_u Caná ra häi Galilea, gue bi 'yuh rá ts'edi. Nε man'da dá εc'yεihe b_uya yá xädigähe a.

12 M'bejua b_uya dá mbähmbe ra Jesús b_u ra hnini Capernaum, nε rá mbe nε yān 'yoh_u. Pε hinga nya'a dām 'bähmbe b_u.

Ra Jesús bi mbaxt'a ra dānijā

13 Dá mbähmbe ra Jesús b_u Jerusalén 'b_u ma guerp_u da dāt' ra pa mahōn'a ran dābaxjua gue 'b_u mi hyo ra t'ude'yo b_u Egipto mam bombōtahe. 14 Nε nu'b_u mí yarp_u mbo má mbä't'i ra dānijā, bi nu ngue 'bap_u y_u mbändani nε y_u mbäde'yo nε y_u mbäts'āha mim pā b_u. Nε mí 'bap_u _u y_u pāmbeti ot' y_u 'befi b_u. 15 Nε bi 'yot'a n'da ram fei gue ra xāhi gue í dex'_u y_u mbä. Nε gātho bi hyōn a thi y_u mbä nε yān dāni nε y_u de'yo. Nε bi 'uεnba yā mbeti y_u pāmbeti, bi ndōnba yā mεxa. 16 Nε bi t'emp'_u y_u mbäts'āha:

—Ní mbähä, dami six ni dojah_u. Hingui sä gui 'yōth_u ra nguntāi ua rá ngu ma Ta, bi 'yεn'a ra Jesús.

17 Nε 'bex dá bεmhbe a mán t'o't'i ja rá t'ohni Oj_a: “Éna da guah ma mbūi nanguē ra dumbūi 'b_u má nu a ni ngu, nguetho εmmε dín ndepe xtān hotho b_u,” bi 'yemp a rá Ta ra Cristo, bi 'yεn rá t'ohni.

18 Nu'_u ma ngurpihe dy_u judíohe bi 'yān b_uya, nε bi 'yεmbi:

—'Be'a ní hmεpya gui 'yurcahe ya, n'dahma da zä ga pāhmbe 'b_u i ja nin t'ēdi gui 'yot'a gá 'yot' ya, gue gá hyōn a thi y_u mbä, bi 'yεn'_u.

19 Nu ra Jesús bi dāt'_u:

—Ga xi ah_u ra hmεpya gá 'yāj_u. Nu'b_u gui xoth_u ra nijā ua, nε hyupa thofo dá hōh mahōn'a, bi 'yemp'_u.

20 Bi 'yεn'_u ma ngurpihe b_uya:

—Pε yote ma 'dato njεya án guahna ra nijā, nε guí εna, nhyupa thofo gdí hyōh mahōn'a, bi 'yεn'_u.

21 Pε nu'a ra nijā bi man a ra Jesús, bi ma nanguē rá ngōc'yēi zεhe. 22 Nu'b_u mí zōn ra ora bi du nε bi dāmbēni, 'bεgue dá bεmhbe 'be'a xí man'a, nε man'da dá

paḥmbe majuaṇi a bi man rá t'ohni Oja ne yám hman ra Jesús.

Gátho i pqse ra Jesús

²³ Ne nu'bu máam 'buhmbe bu Jerusalén, gue'u ya pa ran dābaxjua, xun ngu ɛna bi 'yɛc'yɛi ra Jesús 'bu mín nu yun t'ot'e nuixte bi 'yɔrpu. ²⁴ Pe nu'a ra Jesús hinga gátho bi xi u 'be'a mím bɛni, nguetho bi baḍi 'be'a di ja yú mbui gátho ya ja'i, bi baḍi hin da 'yomanho u. ²⁵ Ne hinga hnehi tho da sih ra Jesús 'be'a im bɛn ya ja'i nguetho ya i pa a ra Jesús 'be'a di ja yú mbui.

3

Bin yqui ra Jesús a ra Nicodemo

¹ Mí 'bu a n'da ran 'yohu, n'da ra fariseo, gue'u min ɛhya da 'yot' yán t'ɛdi Oja, í Nicodemo a. Nu'a n'da rá ngurpi ma mi-judíohe. ² N'da ra xui bi zom bu 'buh ra Jesús, ne bi 'yɛmbi:

—Xānbate i, dí paḥmbe Oja bi zān'ni i gui xāngahe, nguetho hin xtán zā xquí 'yot' yun t'ot'e nuixte 'bu hin di ze a Oja, bi 'yɛna.

³ Nu ra Jesús bi dādi, bi 'yɛmp'a:

—Majuṇi dí xi a i, nu'a hin dim 'bui ma'da'yo, hin da zā da yurpu di manda Oja, bi 'yɛmbi.

⁴ Nu ra Nicodemo bi 'yɛm buya:

—Hague dán zā dim 'bui ma'da'yo n'da gue'bu xun dāc'yɛi n'da. Ha da zā da yut' mahon'a bu ja rá mbui rá mbe ne dim 'bui mahon'a.

⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Majuṇi dí xi a i, gue nu'a to'o him bim 'bui ma'da'yo nangué ra dehe ne rá Hogandāhi Oja, hin da zā da yurpu di manda Oja. ⁶ Nguetho nu'bu din xānd ya ja'i, xɔ ya ja'itho yú t'uhni, pe nu'u di xānd rá Hogandāhi Oja, gue'u i ja rá te Oja bu ja yú mbui u. ⁷ Janangue'a o gadi hyonya thoho a dí xi a i, jatho gam 'bui ma'da'yo. ⁸ Ne tengu ran dāhi i 'yo hōnbu go hapu in nde, ne guí øde di hɛ, pe hin guí paḍi hapu ní 'yɛhe o hapu ní mba. Njabu i øt' rá Hogandāhi Oja 'bu bi xānd mahon'a n'da, hingan 'batho ha bin ja 'bu mí un ra 'da'yote, pe mfādi ngue i ja a, bi 'yɛn a ra Jesús.

⁹ —Hín dí paḍi 'be'a nam bōn a guí man ya, bi 'yɛn'a ra Nicodemo.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá xānbate, zaí guí xānba ráam Hman Oja u ma mi israelhu, hanja hin guí paḍi 'be'a dí xi a i. ¹¹ Majuaṇi dí xi i, díim mangä a dí paçä, ne díim ma majuaṇi 'be'a xtá nugä, pe hin guí haḥmbu mam hmangä. ¹² Dá xi'a rá 'be'fi Oja i øt' ua ja ra ximhäi, pe hin gá 'yɛc'yɛi. Pe dami 'yɛc'yɛi a, janangue'a da zā ga xi i 'be'a rán 'yomfɛni Oja, ngue 'beru ní nequi rá 'be'fi i øt' ua.

¹³ Ne hōngdä da zā ga mangä ua a, nguetho drá mengugä bu mahɛts'i ne bá ɛcä bu, guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Ne njo'o man'da ra ja'i ngue bi yut mahɛts'i ne bá pengui ngue da mangua 'be'a øt' Oja.

¹⁴ Ne tengu thoho bi 'yot' ra Moisés, gue bi cuarpu magats'i n'da ra pozu nt'ot'e ra t'ɛgui, nu'bu mín 'yo bu ja ra uhäi, nguetho jatho din jacä din cuarcä magats'i, guecä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ¹⁵ Ne nu'bu bin jacä tengu a, ne hōnt'a go to'o da 'yɛc'yɛi 'be'a dá tugä bu, hin da nu ran unbi mazai, pegue din ja ra 'da'yote mazai a, bi 'yɛn a ra Jesús, bi 'yɛmp'a ra Nicodemo.

Oja di huɛc'u 'bucua ja ra ximhäi

¹⁶ Nguetho ɛmme di huɛgahu Oja gue dí 'buhmbu ua ja ra ximhäi. Janangue'a bi 'daju rá 'dats'unt'u ngue ma yantehu, n'damhma hin da nu ran unbi mazai to'o gátho di dāp rá mbui a, pegue din t'un ra 'da'yote mazai. ¹⁷ Nguetho in nde Oja da yañju gueju dí 'buhmbu ua ja ra ximhäi, ne hinguin nde di 'daju rá muui ma ts'oquih, ne gue'a bí mbenhua rá Ts'unt'u ua ja ra ximhäi a.

¹⁸ Ne nu'a to'o di dāp rá mbui a rá Ts'unt'u Oja, hin da nu a rá muui yá ts'oqui. Pe nu'a to'o hin di dāp rá mbui a, pe guehma da nu a xí ts'änbi da nu nangué yá ts'oqui, nguetho hingui ɛc'yɛi a rá 'dats'unt'u Oja.

¹⁹ Ne gue'a bí mben Oja ran nequi ua ja ra ximhäi, gue ní nequi 'be'a di ho ya ja'i. Nu'u to di ho ra 'bexui hingui sōm bu ja ran nequi, nguetho øt' ran ts'o. Mfādi xun ho din unba u.

²⁰ Nguetho gátho u i øt' ran ts'o hin di ho ran nequi, ne hingui sōm bu ja ran nequi, ngue i su hin da hnumanho 'be'a øt'u. ²¹ Pe nu ya ja'i i honi da 'yot'a ran ho, i pa bu ja ran nequi, n'dahma da hnu gue gue'a Oja di ze u da 'yot' ran ho.

Nu ra Xuua Nxixya bi ma mahøn'a nangue ra Jesús

²² M'bejua dá mbähmbe ra Jesús dyä xädihe, dá mbähmbe bu ja ra häi Judea, ne däm 'bühmbe bu 'da yu pa ne dá xixyabahe yu ja'i bu. ²³ Ne'a ra Xuua Nxixya mí øt' ran xixya bu Enón 'darpu ra xequi Salim, nguetho xun ngu yu mbøthe i pøpu, ²⁴ ngue'bu hin ní jot'a fädi ra Xuua Nxixya.

²⁵ Bin junthu 'da u yu mijudíohe u yu xädi ra Xuua, gue bi beñi man'da di muui rán xixya i øt'a ra Jesús. ²⁶ Bi zøm bu 'bä'a ra Xuua Nxixya u yu xädi buya, ne bi 'yëmbi:

—Xänbate i, nu'a ran 'yohu gmín 'youi bu 'danguadi ra dæthe Jordán, gue gá xije to'o a, pe nuya i øt' ran xixya, ne gätho yu ja'i i tenni.

²⁷ Nu ra Xuua Nxixya buya bi 'yëmp'u:

—Guesø Oja bi zänni hangu nangu ra 'befi n'da ngu n'da ngue da zä da 'yøt'a n'da. ²⁸ Nu'ehu guí pähmbu 'be'a gätho däm mangä gue dá xi ahü, hinga guecä drá Cristo, pe nugä bäm 'bet'ogä, gue dá xih yu ja'i din sä da den ra Cristo. ²⁹ Tengu'bu n'da ra hmute din thæti, da den'na rá ndø. Ne nu'a rá amigo a ran 'yohu bin thæti, i 'bäpu i ø'a i ma, ne di johya gue i ten'na rá ndø a ra hmute. Dín jadä buya, dadín johyagä 'bu dín nu i ten yu ja'i a ra Jesús. ³⁰ Nu'a ra Jesús jatho da dæha gue nugä, pe nugä jatho ga 'becä, bi 'yæn a ra Xuua Nxixya.

Bí 'yëh mahëts'i ra Jesús

³¹ Nguetho nu'a ra Jesús bá ëh mahëts'i, man'da nuixte a xinda gue u gäthogahu. Pe nuju däm 'bühmbu nangue yu ja'i ua ja ra ximhäi, dyu mænguhu ua ja ra ximhäi, ne hinga gätho da zä ga pähmbu, hønt'a 'be'a da zä da bæ'a n'da ua ja ra ximhäi. Pe nu'a bá ëh mahëts'i man'da xun ho ngue gätho mi'da, ³² ne im ma 'be'a bi nu bu ne 'be'a bi 'yøpu. Pe hingui ngu bi hyänba rá m hman a. ³³ Nu'a to'o bi hyänba rá m hma, bi bædi majuani bi man Oja ngue gue'a rá Ts'unt'u a. ³⁴ Nguetho bá penh Oja a, ne guesø Oja i ya 'bu i ya a, nguetho nte di 'beh rá Hogandæhi Oja a. ³⁵ Nu'a ra Ta ëmme in numanho rá Ts'unt'u, janangue'a bi un ran t'ëdi gätho di manda rá 'befi. ³⁶ Nu'a to'o i ëc'yëi rá Ts'unt'u Oja ya i ja ra 'da'yote mazai, pe nu'a hingui ëc'yëi rá Ts'unt'u Oja,

hin da nu ra te pe guexta'a da nu rá cue Oja mi ja da nu, ne gätho yu pa mazai.

4

Nu ra Jesús bi 'yöp ra dehe ra xisu bu Samaria

¹ Ne nubuya nu yu fariseo bi 'yø a man yu ja'i ngue man'da xun ngu i ten ra Jesús ne man'da xun ngu di xixyabi, xinda gue'a ra Xuua Nxixya. ² Pe nu ra Jesús him bi 'yøzehe ran xixya, pe hængdähe yu xädigähe dá øthe ran xixya. ³ Ne nu'bu mi bæ'a ra Jesús 'be'a mi 'yø u yu fariseo, bi beñi da 'uetho, ngue hin da beñ yu fariseo din sähmi ra Xuua. Bi bøm bu ja ra häi Judea buya, ne dá mbähmbe mahøn'a bu ra häi Galilea.

⁴ Pe guemhma bá thohmbe bu ja ra häi Samaria. ⁵ Ne nu'bu má thohmbe bu, dá sømhbe bu ja ra hnini Sicar, mbe hæntho ra xequi bi un'a ra Jacob, bi un'na ra José rá ts'unt'u. ⁶ I jabu n'da ra pozo ra dehe gue bi 'yøt'a ra Jacob maya'bu. Ne guepu bin säya ts'u ra Jesús, nguetho bi yäh ra 'yu. Mbe huxhyadi 'bu má sømhbe bu. ⁷ Ne bi zøm bu n'da ra xisu ra mængu Samaria, da gux ra dehe. Bi 'yæn'a ra Jesús:

—'Daqui ts'u ni dehe, ga sigä ts'u, bi 'yëmp'a.

⁸ Ne gätho gähe dyu xädigähe xtá sohmbe bu ra Jesús, ne dá cæthe bu ja ra hnini ga tämhbe 'be'a gätho ga sihe.

⁹ Nu'a ra xisu bi 'yëna:

—Hanja gní zoqui ne guí äc ra dehe, nguetho nu'i grá judío, ne nugä drá mængu Samaria, bi 'yëmbi.

Ngubu bi man ra xisu nguetho nu ma mijudíohe hinguin zomanho yu mængu bu Samaria. ¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yëmbi:

—Nu'bu xquí pa a rá mate Oja in nde di 'da'i, ne'bu xquí paqui to'ogui gue dí ä'a ra dehe, xquí 'yác ra dehe di un ra te, ne nugä xcä 'da'a 'bu, bi 'yëna.

¹¹ Ne nu ra xisu bi 'yëna:

—Nu'i grán 'yohu, hin'yu nin jæxthe, ne xun he ua po na ra dehe. Hapu ja a ra dehe di un ra te guím ma. ¹² Pe nu mam bombøtahu ra Jacob bi zi ra dehe i po ua ne u gätho yu t'ähni ne yän dæni. Ne bi zogahe ra pozo ja ua. Ha man'da ja ni ts'edi ngue

guí ξna man'da xən ho ra dehe gui 'daje, bi 'yɛn'a ra xisu.

¹³ Nε nu ra Jesús bi dət'a bɔya:

—Hønt'a go to'o i sithe ua, gue'a nám 'bɔ ɩ yɩ pa ja bɔya, pε i tuthe mahøn'a.

¹⁴ Pε hønt'a go to'o da zi ra dehe dadí ungä, njəm'bɔ din tuthe mahøn'a, pε din ja tengu n'da ra mbøthe bɔ mbo rá mbɔi njəm'bɔ din thegue, nε gue'a nám 'bɔh mazəi n'da a, bi 'yɛna.

¹⁵ Nu'a ra xisu bi 'yɛmbi:

—Grán 'yohɩ, 'daqui ts'ɩ ra dehe guím ma gue hin dan tuthe mahøn'a, nε hin gua ξcä mahøn'a ua ja ra pozo ga jɩx ra dehe bɔya.

¹⁶ Nu'a ra Jesús bi dət'a:

—Grá xisu, ní mba bá si a ni ndø.

¹⁷ Nu'a ra xisu bi dət'a:

—Njo'o ma ndø, bi 'yɛntho.

Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Majuəni guím ma, njo'o ni ndø.

¹⁸ Nguetho ya hin guí 'bɔhmi 'da ɩ cɩt'a yɩn 'yohɩ xcán thəthɩ, pε nu'a guí 'bɔhmi ya hin ni ndøse a. Janangue'a majuəni njo'o ni ndø, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁹ Bi dət'a ra xisu bɔya:

—Nu'i grán 'yohɩ, masque grá pøngahyə Ojə. ²⁰ Xiqui ts'ɩ 'bɛ'a ga øt'ähe, nguetho nu ma tahe mí thənde Ojə ua ja ra t'øhø, pε nu ahɩ gyɩ judío ahɩ guí ξmhɩ, jatho da mba n'da bɩ Jerusalén da dənde Ojə bɩ, bi 'yɛna.

²¹ Nu ra Jesús bɔya bi 'yɛmp'a:

—Grá xisu, dami 'yɛc'yɛi a ga xi i, ε maguepɩ da zøn ra pa hinga hønt'ua ja ra t'øhø, xinga hønbɩ Jerusalén din thənde ra Ta. ²² Sä guí ξna guí thəndehɩ Ojə, pε hin guí thəndehɩ tengu bi zän zεhe Ojə ngue din thənde. Nugähe dyɩ judíohe dí thəndehe a bi zän Ojə nguetho bi zän Ojə ma t'ɛc'yɛihe, nε'a ra Yənte bi zän'na Ojə ra judío a. ²³ Pε bi zän Ojə n'da ra xεqui bɩ din thənde, guepɩ ja ní mbɩi n'da. Nε mi ts'ɩtho da zøn ra ora, pε ya bi zøni, ngue da dənde Ojə nangue yé mbɩi ɩ to majuəni da dənde, nε hin nangue yɩn t'øt'e ua ja ra ximhäi. Nguetho nu'a Ojə i honi to'o da dənde nangue yé mbɩi.

²⁴ Nguetho hin di nεqui Ojə. Janangue'a hønt'a go to'o da dənde Ojə, jatho da dənde nangue rá mbɩi nε nangue i tɛn'na ram hma majuəni, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁵ Nu'a ra xisu bɔya bi 'yɛmbi:

—Dí pəcä ba ε a rá Thahni Ojə ngue ra Cristo a. Nε nu'bɩ bá ξhe da xəngahɩ xən ho gätho.

²⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Guecä drá Cristogä dín zo'a i ya, bi 'yɛmbi.

²⁷ Nu'bɩ mí gua'a bi man ra Jesús, ε xø dí sømhbe bɩ dyɩ xädigähe. Nε dá hyonya thohohe gue nu ra Jesús mi yəui a ra xisu. Pε xinga n'dagähe gue dá änhde hanja bin yəui o 'bɛ'a bin xifi. ²⁸ Nu ra xisu bɔya 'bex bi zopɩ rá mbamhmi, nε bi mba bɩ hnini bi xih yɩ jə'i:

²⁹ —Mbähä nε gua nuhɩ n'da ran 'yohɩ bi xicä gätho 'bɛ'a xtá øt'ä. Ha hinga gue'a ra Cristo 'bɩ, bi 'yɛmp'ɩ.

³⁰ Bi mba yɩ jə'i bɔya da zøm bɩ 'bä a ra Jesús. ³¹ Pε nu'bɩ hin ni zøm bɩ yɩ jə'i, nugähe dá xihmbe ra Jesús:

—Xänbate i, xi'bɩ gan sihmε ya, dá εmfe.

³² Pε bi dət'a ra Jesús, nε bi 'yɛnje:

—Ja man'da ní niyə ma mbɩigä, pε hinga ná pəhmbɩ, bi 'yɛnje.

³³ Dán 'yänzεhehe:

—Ha 'bɩi to'o bi 'uini, dán 'yɛmfe bɔya dyɩ xädigähe.

³⁴ Nu'a ra Jesús bi 'yɛnje:

—Tengu'bɩ man ts'ihmεgä a ngue ga øt'ä rá pähä a bá pəngä nε ga juacä rá 'bɛfi a. Nε gue'a man'da ní niyə ma mbɩigä a.

³⁵ Janangue'a gue'a dí xi ahɩ a ya, nguetho ya ba ξhnɩ yɩ jə'i. Nε ha guí ξmhɩ di 'bɛh man goho zəna din ja ran sofo. Pε dami hyanthɩ yɩ ba ξhnɩ, tengu'bɩ n'da ra huəhi ya xɩ 'yot'i gue da mba nsoqui, nguetho 'bexque da zä ga cɩthɩ bɩ dí manda Ojə yɩ. ³⁶ Nε nu'ɩ to i pa ma cɩt'i bɩ din zəm bɩ hønt'bɩ go njəm'bɩ. Janangue'a nu'ɩ to da xoqui di johya, nε nu'ɩ to bi duhu nε'ɩ bi xoqui 'da dán johya thoho. ³⁷ Nguetho majuəni rán theui rá 'bɛfi Ojə a bi 'yøt'a n'da ra jə'i, “bi zopɩ rá huəhi bi duhu, nε n'dan'yo bi xoqui,” ngue i man yɩ jə'i. ³⁸ Ya xtá xi ahɩ guí xojɩ hapɩ hin gá tuhmbɩ, xín gá uəfɩ, pε n'dan'yo bi 'yøt' ra 'bɛfi bɩ, pε guehma guí comhbɩ 'bɛ'a da dət' ɩ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

³⁹ Nε nu'bɩ mí mam bɩ ja ra hnini ra xisu, xən ngu yé mɛnguhɩ bi 'yɛc'yɛi gue ra Cristo a ra Jesús, nguetho bi man'a ra

xisu gue xí xi a ra Jesús gätho 'bɛ'a xí 'yøt'e.
 40 Nu'bɛ mí zøm bɛ yɛ mɛngu Samaria bɛ
 'bäh ra Jesús, bi 'yɛn'ɛ:

—Dami 'bɛcua ja ma hninihe, bi t'ɛmp'a
 ra Jesús.

Nɛ dán dehe bɛ nyopa bɛya. 41 Nɛ
 ɛmmɛ man'da xɛn ngu bi 'yɛc'yɛi yɛ ja'i bɛ,
 nangue rá m hmanɛ ra Jesús. 42 Bi t'ɛmp'a
 ra xisu bɛya:

—Ya dí ɛc'yɛihe ya, pɛ hinga hønt'a gá xije
 ná ɛc'yɛigähe ya, pɛ nɛ'a dá øsche bi man na
 ra Jesús. Nɛ dí pəhmbe majuaɲi ra Cristo na,
 rá m pørpate yɛ ja'i 'bɛcua ja ra ximhäi, bi
 'yɛn'ɛ yɛ ja'i.

Ná mbähmbe Galilea a ra Jesús

43 Nu'bɛ mí gua'a nyopa dá pømhbɛ bɛ
 ra hnini Sicar, dá haɲhe ra 'yu mahøn'a ní
 mba bɛ Galilea. 44 Nɛ bi manɛ ra Jesús,
 nubɛ rá häi zɛhɛ n'da ra pøngahyɔ hin da
 hnumansu bɛ. 45 Pɛ nu'bɛ má sømhbe bɛ ra
 häi Galilea, bi numanho ma mɛnguhe bɛ.
 Nguetho xí nu yɛn t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra
 Jesús bɛ Jerusalén 'bɛ mín ja ra dæmpeti ran
 dæbaxjua, ngue nɛ'ɛ xí mba bɛ ɛ.

Bi yɔn rá ts'unt'ɛ rá m fäts'ui ra ts'ut'abi

46 Nɛ dá mbähmbe ra Jesús mahøn'a bɛ
 ra hnini Caná ra häi Galilea, guɛpɛ xí päh
 ra dehe bin gui'ua. Nɛ mí 'bɛpɛ n'da rá m
 fäts'ui ra ts'ut'abi xɛn ɛ rá ts'unt'ɛ, nɛ i 'bɛm
 bɛ ja rán oi nubɛ ja ra hnini Capernaum.
 47 Nu'bɛ mí 'yøde gue bi zøh mahøn'a bɛ ra
 häi Galilea ra Jesús nɛ i 'bɛpɛ ra hnini Caná,
 nɛ bá ɛpɛ 'bɛh ra Jesús bɛya, bi 'yørpa ra
 ts'ɛdi dá zixpɛ Capernaum bɛ ná 'bɛn a rá
 ts'unt'ɛ, dá xospi nguetho nde da du a. 48 Nɛ
 bi dæ a ra Jesús:

—Pɛ ha jatho m'bet'o guin nuhɛ yɛ
 hmɛpya nɛ yɛn t'øt'e nuixte, ja gui
 'yɛc'yɛigahɛ bɛya.

49 Pɛ man'da i humbi sits'i, nɛ bi 'yɛmbi:

—Pɛ mbɛhma ts'ɛ cuø, xøhma da du ma
 t'uhni gä.

50 Nɛ bi dæt'a ra Jesús:

—Ní mba bá nu, nguetho hin da du ni
 t'uhni.

Nɛ nubɛya bi 'yɛc'yɛi a rá m hman a ra
 Jesús, nɛ bi mba bɛya. 51 Nɛ bá thɔ ɛ 'da yá
 'yɛhɛ 'bɛ mím mba bɛ 'yu bi xifi:

—Bi zä ni ts'unt'ɛ ya, ɛn'ɛ.

52 Nɛ bi 'yänni:

—'Bɛ'a ma ora bi zä.

Nɛ bi t'ɛmbi:

—N'dande mande bi bøn ra pa, bi 'yɛn'ɛ.

53 Nɛ 'bɛx bi bɔ'a rá ta gue gue'a ra ora
 mín yaui ra Jesús 'bɛ mí 'yɛmbi dá yaɲ a rá
 ts'unt'ɛ. Janangue'a nu'a ran 'yohɛ bi dæp rá
 mbɛi ra Jesús bɛya, nɛ'ɛ gätho mi'da 'bɛpɛ
 rá ngu.

54 Guehna bi 'yøt' ra Jesús 'bɛ mambá
 penje bɛ Judea dá sømhbe bɛ Galilea. Ya ná
 yondɔ ra hmɛpya bi 'yørpɛ ja ra häi Galilea.

5

Bi yɔn ran 'yohɛ bɛ Betesda

1 M'ɛjua bɛya bin ja man'da ra dæmpeti
 ma mijudíohe. Nɛ dá mbähmbe ra Jesús bɛ
 Jerusalén. 2 Nubɛ Jerusalén mí po bɛ n'da
 ra mbothe mbɛ hæntho bɛ ja rá goxthi yɛ
 dɛ'yo, gue ma ndehe dyɛ judíohe dí ɛmfe
 Betesda. Nɛ jabɛ cut'a yɛ 'døzangu midí
 mbä'ts'a ra dehe. 3 Nɛ xɛn ngu i 'bom bɛ
 yɛ mbɛdi, 'da ɛ yɛ xädä nɛ ɛ yɛ dogua nɛ ɛ
 bi ts'a yá ja'i. Nɛ gätho ɛ i tø'mi di 'yaɲ ra
 dehe. 4 Nguetho ja'bɛ bí ɛh mahɛts'i n'da
 rá m 'bɛhni Ojɔ nɛ i ɔn ra dehe. Nɛ nu'bɛ
 xɛn nu di 'yaɲ ra dehe, nɛ nu'a rá mbɛdi dá
 yɛpɛ ja ra dehe din ho a rá mbɛdi i ja. 5 Nɛ
 mí 'bɛm bɛ n'da ran 'yohɛ, ya ná 'däte ma
 'dɛ'ma hyɔto nɛyɛa madí ts'a rá ja'i, him mi
 sä din 'yo. 6 Nɛ nu'bɛ mín nu a ra Jesús, nɛ
 bi bɔdi nya'a thoho mi hɛmbi, bi 'yɛmbi:

—Ha guín nde xtán ho i, bi 'yɛmp'a.

7 Bi dæt'a ra mbɛdi:

—Dín ndehma thɔ, n'yø, pɛ njongui
 'bɛcua dá zixcä nɛ ja ra dehe. N'dandɔ ngu
 n'dandɔ dí ɛna ga cahnɛ ja ra dehe, 'bɛx go
 i 'bet'o ɛ 'da.

8 Bi 'yɛmp'a ra Jesús bɛya:

—Dami ndants'i jax ni fidi nɛ gan 'yo, bi
 'yɛmbi.

9 'Bɛx bin hoh rá ja'i 'bɛ mí ndants'i, nɛ bi
 gax rá fidi nɛ bin 'yo. Nɛ nu'a gue'a ra pa ran
 ts'äya a. 10 Nu'ɛ 'da ma mijudíohe bi 'yɛmp'a
 ran 'yohɛ xín hoh rá ja'i:

—Nuya ra pa ran ts'äya ya, hingui sä gui
 çax ni fidi, bi t'ɛmp'a.

11 Bi dæt'a ran 'yohɛ:

—Pɛ nu'a bi hoga ma ja'i, gue'a bi xiqui
 nguetho bi 'yɛngui: “Dami ndants'i gui çax

ni fidi ne gan 'yo," bi 'yɛngui, bi 'yɛn'a mí ts'a rá ja'i.

¹² Ne nu' a da ma mijudíohē bi 'yānni:

—To'o nín 'yohu bi xi i gui çax ni fidi ne gan 'yo, bi 'yɛn' a.

¹³ Pɛ nu' a him mi paði to'o xí hocpa rá ja'i, nguetho nu ra Jesús bi yat' inde bu 'yo yu ja'i xun ngu.

¹⁴ M'bejua bi mba ra Jesús bu ja ra danija. Ne nu' bu mi dín' a ran 'yohu buya, bi 'yɛmbi:

—Bin ho a ya, nde' bu hin gmi 'yot' mi' da yu ts'oqui. Man' da ts'edi ran unbi guin nu 'bu gui 'yot' mi' da yu ts'oqui, bi 'yɛmbi.

¹⁵ 'Bex bi mba a ran 'yohu buya, da xi u ma mijudíohē xí 'yānni, gue gue' a ra Jesús bi hoqui. ¹⁶ Janangue' a bi dɛp' u ma ngurpihe dyu judíohē di ucpa ra Jesús, ne im beñi da hyo. Nguetho ɛn' u: "I ot' rá 'befi a ra pa ran ts'äya." ¹⁷ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp' u:

—Nzai dim pɛh ma Ta, janangue' a necä jatho dam pɛcä, bi 'yɛmp' u.

¹⁸ Pɛ nanguehna bi man ra Jesús, nu' u ma ngurpihe buya man' da bi beñi da hyo, nguetho hinga hont' a bim pɛfi ra pa ran ts'äya í ucpi, pɛ ne' a í ma gue gue' a Oja rá Ta, nam bõni ' da i guui Oja.

I ja rá ts'edi rá Ts'unt' u Oja

¹⁹ Janangue' a nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Majuani dí xi ahu, nte sä ga øzehɛgä pɛ hont' a 'be' a dín nu ot' ma Ta. Ne gätho 'be' a i ot' ma Ta, gue' a dí ot' ä a. ²⁰ Nguetho nu ma Ta ɛmme in numanhogui ngue rá Ts'unt' ugä a, ne i urqui 'be' a gätho i ot' e. Ne da 'yurcä mi' da yan t' ot' e man' da nuixte xinda gue u gán nuhu, ne gui hyonya thohohu. ²¹ Nguetho tengu ma Ta i xox' u xun du ne di un ra te mahon' a, nguthogä, rá Ts'unt' ugä a, dadí un ra te mahon' a u to' o gätho dín nde ga unni. ²² Ne nu ma Ta hingui juanbatesɛ, pɛ bi 'dacä ra ts'edi go dan juanbategä rá Ts'unt' ugä a. ²³ Nguetho in nde ma Ta gätho yu ja' i da numansugui gue rá Ts'unt' ugä a, tengutho ma Ta i hnumansu. Nu' bu 'bu a n' da hingui numansugui, xinga gue ma Ta i numansu a, gue gue' a bá pɛngä.

²⁴ Majuani dí xi ahu, nu' a øh mam hmangä ne i ɛc' yɛi ma Ta bá pɛngä, gue' a i ja ra 'da' yote mazai a. Ne hin da nu rá muui rá ts'oqui pɛ tengutho 'bu xí tɛmbɛni

bu 'bu u xun du, nguetho ya i ja ra 'da' yote mazai a. ²⁵ Majuani dí xi ahu, ya bi zøn ra ora da 'yøh mam hmangä u xun du nangue yá mbui, pɛgue din t' un ra 'da' yote 'bu da 'yømanho mam hmangä rá Ts'unt' u Ojagä.

²⁶ Nguetho tengu ra Ta i jase ra te rá mbui, ne bi 'dacä ra ts'edi din jase ra te ma mbuigä, ne gue' a ra 'da' yote dí un yu ja' i. ²⁷ Ne bi 'dacä ra ts'edi dan juanbategä, nguetho dán ja' igä ua ja ra ximhäi, dí paði 'be' a i sä n' da. ²⁸ O gadi hyonya thohohu a dá xi ahu, nguetho da zøn ra ora gätho yu ja' i xu t' ägui da 'yøh ma nde 'bu dá zohni. ²⁹ Ne da bõx' u bi 'yot' ran ho, din ja ra 'da' yote mazai. Ne da bõx' u bi 'yot' ran ts' o, da nu ran unbi mazai.

Di dä majuani nangue ra Jesús

³⁰ Ne man' da bi man' a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nugä hin te dím mangä nangue man 'yomfɛnisɛ. Pɛ nu' a i xic ma Ta gue' a dím mangä a. Ne' a 'be' a dí sändä, xun ho a, nguetho him ma pähä zehɛ dí honi ga ot' ä, pɛ hont' a rá pähä ma Ta bá pɛngä. ³¹ Nu' bu hõngdä xcä däse majuani gue i ja ma ts'edi, nte di muui a mam hmangä 'bu. ³² Pɛ ne a ma Ta di dä majuani ngue rá Ts'unt' ugä a, ne dí paçä ngue majuani im ma 'bu im ma nanguecä.

³³ Nu ahu gä penhdu 'da da 'yän' na ra Xuua Nxixya nanguecä. Ne nu' a ra Xuua bi ma majuani a. ³⁴ Ne madague' bu hin xtí dä majuani, pɛ guemhma ja ma ts'edigä. Pɛ dadí beñ' nahu a bi man ra Xuua Nxixya ngue man' da da zä gui 'yɛc' yɛigahu ne gan yamhbū buya. ³⁵ Ne tengu ra sibi di hyät' i ne i fät yu zu' uɛ, bin ja bu ra Xuua Nxixya, gä numanhohu 'da yu pa. ³⁶ Ne nu' a ra Xuua Nxixya bi ma nanguecä. Pɛ i ja 'be' a gue man' da i udi nanguecä xinda gue' a rám hman ra Xuua, ne gue' a ra 'befi bi 'dacä ma Ta gue ga juacä. Ne gue' a ɛ xø i uh majuani bá pɛngä ma Ta. ³⁷ Ne' a ma Ta gue' a bá pɛngä, di dä majuani nanguecä, pɛ nu' ahu njam' bu gä 'yømanhohu 'bu mín ya, xín gä 'yørpahū ra güenda 'bu mín 'yuse.

³⁸ Mfaði hin gä hyamhbū rám hma bu ja ni mbuihu, nguetho nu' bu xqui hyamhbū a, xqui 'yɛc' yɛigahu gue bá pɛngä a. ³⁹ Nu ahu thocpa thoho guidín xähmbū yá søcuq Oja, nguetho gui ɛmhbu gue' a gní tĩmhbu ra

te mazai a. Pe nu'u gätho yu söcuä guidín xähmbu gätho im ma nanguecä. ⁴⁰ Nu ahü hin guín nde gui xijü gan yän'na ni tehü, pe hinda hont'bu gui xijü gan yän ahü din ja ahü ra te mazai 'bu, bi 'yén a ra Jesús.

⁴¹ Ne xö bi 'yena:

—Pe madague'bu njon da numansugui, pe guexta'a rá Ts'ant'ugä Oja. ⁴² Pe dí paði hanja hin guí pajü, nguetho hín guín numansuhü Oja nangue ni mbühü. ⁴³ Bá écä nangue rá thuhu ma Ta, pe nu'ehü hin guín numanhojü. Pe nu'bu ba é a n'da nangue rá thuhu zehé, man'da guín numanhohü a. ⁴⁴ Njam'bu da zä gui 'yéc'yéigahü, nguetho guí homhbü da numanho ahü yu ja'i, ne hin guí homhbü da numanho ahü Oja ngue hont'a i 'bui. ⁴⁵ Ha guí émhü guécä ga yap'ahü bu 'buh ma Ta. Pe dí xi ahü gue gue'ü yám hman ra Moisés gue'ü dí nequi i ja ni ts'oquihü ü, pe sä guím bémhbü gue'ü dí yän'ahü ü. ⁴⁶ Pe nu'bu xquí 'yéc'yéihü yam hma bi 'yo't' ra Moisés, xquí 'yéc'yéigahü ya, nguetho bi ma nanguecä. ⁴⁷ Pe hin guí éc'yéihü 'be'a bi 'yo't' ra Moisés, janangue'a xín guí éc'yéihü 'be'a dí mangä ya, bi 'yén'a ra Jesús 'bu min yähü ma ngurpihe dyu judíohe.

6

Ra Jesús bi 'ujn ü cüt'a mahuqhi

¹ Ne nu'bu mí tho i 'da yu pa, m'bejua büya, dá mbähmbe ra Jesús bu 'danguadi ra dadehe Galilea, n'dat'a ra dadehe Tiberias. ² Ne xün ngu yu ja'i bi dengähe nguetho bi nu yün t'öt'e nuixte bi 'yöt'a ra Jesús nangue ü mín zäman'ü. ³ Ne dá mbähmbe ra Jesús bu ja n'da ra nyuni, ne dá huhmbe bu. ⁴ Ne nu'ü yu pa ü mí ts'utho da zön ra pa ga öt'ähe ra dämpeti ran dābaxjua, dyu judíohe. ⁵ Ne nu'a ra Jesús bin hannü ne bi hyandi xün ngu yu ja'i ba épu. Nu'a ra Jesús bi 'yemp'a ra Felipe büya:

—'Bepü dí zä ga tämhü 'be'a da zi yu ba éhnü.

⁶ Gue'a bi man ra Jesús nguetho in nde da baði 'be'a dí dat'a a ra Felipe. Pe nu ra Jesús mí pāse 'be'a da 'yözehé. ⁷ Ne bi dat'a ra Felipe:

—Pe hin dí gua'ü yu mahuqhi tho dá tämhü a da zi yu ba éhnü 'bu di ja,

madague'bu zü ts'utho din t'unni n'da ngu n'da, bi 'yena.

⁸⁻⁹ Ne nubüya nu'a man'da ma mixädihe ra Andrés, rán 'yohü ra Simón Pedro, bi xi a ra Jesús:

—'Bucua n'da ra ts'ant'ü i hä zü ts'ü rán zedi, gue cüt'a yu hmé ra cebada, ne yoho yu t'ahuä. Pe hin dí gua'ü yu ja'i nguetho xün ngu ü, bi 'yén'a ra Andrés.

¹⁰ Ne bi 'yengdahe ra Jesús:

—Jafü din säya yu ja'i, bi 'yena.

Nguetho mi ja bu ra 'bot'ei. Ne bi hyupü häi büya, ne mí jua i cüt'a mahuqhi ü yün 'yohü. ¹¹ Ne nu'a ra Jesús bi hyän'a ra hmé, ne bi 'yöp rán japi Oja nangue ra hmé ne bi 'daje yü xädigähe. Ne nugähe dá darpähe ü yu ja'i büya, ne ü yu huä, ne bin niya gätho yu ja'i. ¹² Ne nu'bu mín niya yu ja'i, nu ra Jesús bi xicähe:

—Pethü ü gätho 'be'a bi bongui, gue nte dim 'bedi, bi 'yénje.

¹³ Ne nu'bu má pethe büya bi yu ü gätho 'de'ma yoho ma 'böt's'ehe yu xequi, 'bu mín niya yu ja'i nangue cüt'a yu hmé. ¹⁴ Nu'bu mín nu ran t'öt'e nuixte ü gue bi 'yöt'a ra Jesús, bi 'yén'ü büya:

—Masque majuqni guehna ra pōngahyá mí hma da zōcua ja ra ximhäi, bi 'yén ü.

¹⁵ Pe nu'a ra Jesús bi baði 'be'a mbén ü yu ja'i ngue nde da bent'i, im bēnbi din ts'üt'abi. Janangue'a bi zoh yu ja'i büya, bi mbase, ne man'da bi guam bu ja ra dapo.

Ra Jesús bin 'yo maxöts'e ra dehe

¹⁶ Nu'bu mín de büya dá mbäsehe bu ja ra dadehe. ¹⁷ Ne dá hux ma mbosahe, gue ga sömhbe bu ja ra hnini Capernaum. Ne hin ná nuthe ra Jesús 'bu mí züje ra 'bexui. ¹⁸ Ne nts'edi bi 'yén ran dāhi a ra dehe büya. ¹⁹ Nu'bu mí dān i ts'ü ra mbosa mí huxhe ne dá sömhbe made ra dadehe, dá nuhe ba épu ra Jesús, ba 'yo maxöts'e ra dehe, ní 'yepü ja a ra mbosa mí huxhe. Ne émmé dá suhe nguetho him min nuhe xün ho, him mi pähmbe ngue gue'a ra Jesús. ²⁰ Nu ra Jesús bi 'yénje:

—Guecä, o guín suhü.

²¹ Ne bi hyu ma mbühü, ne dá xihmbe a ra Jesús da hyuxpu ja ra mbosa. Ne éna ya xmí 'bähmbe bu ndenthe ná mbähmbe büya nubü ra hnini Capernaum.

Bi thon'a ra Jesús

²² Nu'bu mí nɛc pɔya, nu'u yu ja'i 'buɔpɔ haru xí 'uɔn a ra Jesús, bi bɛm buya gue hɔnt'a n'da ra mbosa mí hɔpɔ a ran de dán sihmehe, nɛ hin dá mbähmbe ra Jesús 'bu má huhe ra mbosa, pɛ dá mbäsehe. ²³ Pɛgue m'bejua thoho bi zɔm bu mi'da yu mbosa bí nɛxpɔ Tiberias, nɛ bi zɔm bu jom bu dán sihmehe 'bu mí 'yäp rán japi Oja ra Jesús. ²⁴ Nɛ nu'u yu ja'i 'bu mí hyon'a ra Jesús nɛ him bi dɔm bu, xínga guécähe, bi hyux'u mi'da yu mbosa buya nɛ bi zɔm bu ja ra hnini Capernaum, i hon a ra Jesús.

Ra Jesús ra hme däm 'buh mazai n'da a

²⁵ Nɛ nu'u yu ja'i 'bu mí dɔm bu ra Jesús bu 'danguadi ra dädəhe, bi 'yänni:

—Mán jam'bu gá sɔcua, bi 'yɛmp'u.

²⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Majuani dí xi ahɔ, hin gní hyonju gue gui pəhmbu a ran t'uti dá ut'ahɔ, pɛ nu'a guín niyahu 'bu gmín sihmehu gue'a gní hyonju a. ²⁷ Pɛ dami 'yɛs'hu ngue hɔnt'a gní hyomhbu ra hme nám 'buhmbu yu pa ja buya. Pɛ m'bet'o thoho dami hyomhbu a ra hme nám 'buh mazai n'da a gue ga 'da ahɔ, guécä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nguetho gue'a ran t'ɛdi bi 'dac Oja ma Ta, bi 'yɛna.

²⁸ Nu yu ja'i buya bi 'yän'na ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Bɛ'a sä ga ɔt'ähe gue ga tɔmhbe a guím ma, bi 'yɛn'u.

²⁹ Nu'a ra Jesús bi dadi:

—Nu'a in nde Oja gui 'yɔthɔ gui sinju bu ni mbəihɔ, guécä bá pɛngä Oja, bi 'yɛna.

³⁰ Nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Bɛ'a ní hmɛpya gui 'yurcähe, ngue da zä ga sin ahe bu ma mbəihe. Ha da zä gui 'yɔt'e tengu bi 'yɔt'a ra Moisés. ³¹ Nguetho nu'u mam bombɔtahɔ bi zi ra maná 'bu mí 'yo bu ja ra uhäi, tengu mán t'o't'i bu ja rá sɔcuɔ Oja, i ɛna: “Nu'a ra Moisés, bi un yu ja'i ra hme bí 'yɛh mahɛts'i,” i ɛna, bi 'yɛn'u yu ja'i.

³² Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Majuani dí xi ahɔ, hinga gue'a ra Moisés bi un'a ra hme bí 'yɛh mahɛts'i, pɛ Oja bi un a. Nɛ hinga gue'a ra hme nám 'buh mazai n'da a ra maná mi si u. Pɛ nuya, nu ma Ta di un a njuantho ra hme mahɛts'i gue nám 'buh mazai n'da a. ³³ Nɛ nu'a njuantho

ra hme di un Oja, bí 'yɛh mahɛts'i a, gue däm 'buh mazai u yu ja'i 'buɔcua ja ra ximhäi, bi 'yɛna.

³⁴ Nɛ bi 'yɛn'u:

—Daje thocpa thoho a ra hme guím ma, n'yɔ.

³⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Guecä drá hme däm 'buh mazai n'da a. Nu'a to'o da zingä bu ja yá mbəi tengu'bu i sihme, nɛ njam'bu din tumanthuhu yá mbəi nɛ xín din tuthe buya. ³⁶ Pɛ tengu dá xi ahɔ, hin gui ɛc'yɛigahɔ, madague'bu gá nuhu 'bɛ'a dá ɔt'ä. ³⁷ Pɛ nu'u to'o bi 'dacä ma Ta, gue'u di dädä yá mbəi u. Nɛ nu'u di däd yá mbəi, njon ga ɛmbi hin da zä ga sini.

³⁸ Nguetho bá ɛcä mahɛts'i ngue ga ɔt' rá pähä a bá pɛngä, nɛ him bá ɛcä ga ɔt' ma pähä zɛhe. ³⁹ Nu'a rá pähä ma Ta bá pɛngä, gue'a nte ga 'bɛcä gätho bi 'dacä, pɛ ga xoxä u 'bu rán zɛgui ra pa, nɛ dim 'bui mazai. ⁴⁰ Nu rá pähä ma Ta, gue hɔnt'a go to'o da badi rá Ts'ant'ugä Oja, nɛ da 'yɛc'yɛigui, din ja ra te mazai u. Janangue'a ga xoxä u 'bu rán zɛgui ra pa, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴¹ Nɛ bi mbədi bi ucpa a ra Jesús u ma mijudíohe 'bu mí 'yɔ a bi ma, gue bi 'yɛna: “Nugä drá hme majuani gue bá cəh mahɛts'i.” ⁴² Nɛ bin 'yɛmzɛhe u:

—Ha hinga guehna ra Jesús, rá ts'ant'u ra José na, rá ta nɛ rá mbe dí pəhmbu. Hanja ní 'yɛna bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛn u.

⁴³ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'u buya:

—O gadí c'aman'uju n'da ngu n'da ahɔ. ⁴⁴ Xínga n'da sä da dengui 'bu hin di un ra pähä a ma Ta, gue'a bá pɛngä, nɛ ga xoxä 'bu rán zɛgui ra pa u, ga undä ra te mazai. ⁴⁵ Tengu mán t'o't'i bu ja yá sɔcuɔ yá pɔngahyɔ Oja, bi 'yɛna: “Gätho yu ja'i da xänba Oja,” bi 'yɛn'u. Janangue'a nu'u to'o gätho bi hyani xun ho a bi xänba Oja, nɛ gue'u di däd yá mbəi u.

⁴⁶ Pɛ hin dí ɛna 'bo'o xun nu Oja, hinda hɔngdä gue bá nɛxä bu, dín nugä a.

⁴⁷ Majuani dí xi ahɔ, nu'a to'o ɛc'yɛigui i ja ra 'da'yote mazai a. ⁴⁸ Nugä drá hme majuani gue nám 'buh mazai n'da. ⁴⁹ Nu'u mam bombɔtahɔ bi zi ra maná bí 'yɛh mahɛts'i 'bu min 'yo bu ja ra uhäi, pɛ guehma bi du u. ⁵⁰ Pɛ nugä drá hme majuani, bá nɛxä bu mahɛts'i, gue sä da zin'a n'da tengu'bu

i sihmε, ne njam'bu da du. ⁵¹ Nugä drá hme majuañi, bá εcä mahεts'i, tengu ra hme i si n'da i ja rán zaqui yu pa i ja bu ya. Pe nu'a ra hme dí m mangä, din ja ran zaqui mazai to da zi. Ne gue'a ma ja'igä a gue ga uni, ngue din ja ra 'da'yote u 'bucua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵² Bin junzehe u ma mijudíohe buya, bin 'yεmzehe u:

—Hague nja ran 'yohu sä di 'dajurá ja' i ga sahu, bin 'yεmp'u.

⁵³ Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Majuani dí xi ahu, nu'bu hin gui sihu ma ngoc'yεi ne ma ji, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin'yu mbo ni mbaihu ra 'da'yote mazai. ⁵⁴ Nu'a to'o da za ma ngoc'yεi ne da zi ma ji, i ja ra 'da'yote mazai, ne ga xox 'bu rán zεgui ra pa. ⁵⁵ Nguetho nu ma ngoc'yεi ne ma ji njuantho ran ts'ihme ngue däm 'buh mazai n'da. ⁵⁶ Nu'a to'o da za ma ngoc'yεi ne da zi ma ji dí zam bu ja yu mbai, ne i ja ra te nanguecä. ⁵⁷ Tengu thoho dí ot'be ma Ta, nu'a i jase rá te, ne i jagä ra te nangue'a buya. Ne bá pengä gue ga thocpa a ra te u to da zingä, tengu'bu i sagä. ⁵⁸ Nuna ra hme dí xi ahue bá çah mahεts'i, hinga ngu a bi zi mam bombotahu, nguetho bi du u. Pe nu'a to'o da zi ra hme dí m mangä ya, gue'a dí m 'buh mazai a, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁵⁹ Ne guehna ram hma bi man'a ra Jesús 'bu mín xänbate bu ja ra nijä bu Capernaum.

Yum hma di un ra 'da'yote mazai

⁶⁰ Nu'bu mí gua'a bi man ra Jesús, bi 'yεn'u mí tenni:

—Hingui ho a bi xiju nu ya, to'o da hyät'i da 'yøde, xun ngu u bi 'yεna.

⁶¹ Nu ra Jesús bi badi 'be'a bi ben'u yu ja'i, gue him bi numanho rám hma, ne bi 'yεmp'u:

—Ha guím bεmhbu hingui ho a dá xi ahu.

⁶² 'Be'a guim bεmhbu 'bu gá nuju ga texä bu mahεts'i guepu bá nexä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ⁶³ Pe nu'a nam bøn'u yum hma dá xi ahue, hingan juantho gui saju, pe gui 'yεc'yεihu ngue ga un ma te nangue ahue, ne din ja ahue ra te buya. ⁶⁴ Pe 'bu i 'da ahue hin guí εc'yεigahu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nguetho xmi paði to'o hin da 'yεc'yεi, ne xmi paði to'o di dá a. ⁶⁵ Ne bi 'yεmp'u mahøn'a:

—Janangue'a dá xi ahue, hingui sä n'da ra ja'i ba çhe da dengui 'bu him bi jap'a ma Ta bi dác rá mbai.

⁶⁶ Nu'bu mí 'yøh mahøn'a u mí tenni, xun ngu bi 'ue u ne him bin 'yohu mahøn'a.

⁶⁷ Janangue'a nu ra Jesús bi 'yängahe dí 'de'mayohogähe:

—Ha ne ahue gui sogahu, bi 'yεnje.

⁶⁸ Nu ra Simón Pedro bi dat'a:

—Ma Hmu i, pe njo'o man'da da zä ga tēnhde nguetho nu'i ja nim hma di un ra 'da'yote mazai. ⁶⁹ Ne nugähe dí εc'yεi ahe ne dí paħmbe gue gue'e grá Cristo rá Ts'ant'u i Oja i 'bai, bi 'yεna.

⁷⁰ Bi da'a ra Jesús:

—Nugä xtá huan'nahue guí 'de'mayohohue, pe nu'a n'da ahue i ten ra zithu, bi 'yεnje.

⁷¹ Pe nu'a bi man ra Jesús, gue'a ra Judas a, rá ts'ant'u ra Simón Iscariote, nguetho gue'a di dá a. Ne gue'a n'da mín 'yohe a, mí 'de'mayohogähe.

7

Hingui εc'yεi yün 'yohuzehε a ra Jesús

¹ M'bejua buya, bin 'yo bu mí da yu hnini bu Galilea. Him bi nde bi mba bu ja ra xεqui Judea, nguetho nu ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, nde xtá hyo bu. ² Ne ma guepu da dat ra pa ngue zaí dí m peti ma mijudíohe, 'bu xu hyøh yu t'angu, im beni 'be'a bi 'yørpa Oja u mam bombotahu 'bu min 'yo bu ja ra uhäi. ³ Nu yün 'yohu a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nde'bu gui pøngua ní mba bu ja ra xεqui Judea, ba nu a bu i ten'ni i nangue'a guí ot'e.

⁴ Nguetho njo'o to da 'yäh rá 'befi 'bu in nde da t'εspi. Nu'bu majuañi guí ot' yun t'ot'e nuixte bá ut yu ja'i, ne gätho ra ximhäi da ba'a i, bi t'εmp'a ra Jesús.

⁵ Ngubu bi xih yün 'yohu nguetho him mí εc'yεi u. ⁶ Nu a ra Jesús bi 'yεmp'u buya:

—Hinga na søn ra ora bi ts'ängä ga mbagä bu, pe nu'ahue hont'a go 'be'a má ora da zä gui mbähä bu. ⁷ Nu'u 'bucua ja ra ximhäi hin di uc'ahu nguetho 'da i gu guí øthu u, pe go di ugä u nguetho dí m mangä gue hingui ho øt'u. ⁸ Ní mbäsehue 'bu guín

ndeha, nugä hin ga mba ya nguetho hinga na søn ra ora ga mba ba, bi 'yena.

⁹ Nu'ba mí gua'a bi man baya bim 'but pa mi'da ya pa ba ra xequi Galilea.

Bin xänbate ra Jesús ba ja ra dämpeti

¹⁰ Nu'ba mí mba ba Jerusalén ya ün 'yoha, m'bejua bi mba ba ra Jesús. Mbε bin 'yäntho nguetho bi nde him 'bexque da hnu. ¹¹ Ne nu ma ngarpihe dyä judíohe i 'bapa, bi hyon'a ra Jesús ba ja ram peti. Ne bin 'yem zehε:

—Hapa i 'bai 'ba, bin 'yemp'a.

¹² Ne xän ngu ya ja'i bin yanjo'dre nangu'e'a ra Jesús, nu'ba da im ma ngue xän ho a, ne nu'ba da i ena: “Häte a.”

¹³ Pe xinga n'da bin ya ts'edi nangu'e'a ra Jesús nguetho i su ma ngarpihe 'bapa.

¹⁴ Nu'ba mí tho'i ts'a ya pa, ya bi zo i nde yam peti i t'ørpa, ja bi mba ba ja ra danija ra Jesús baya ne bin xänbate ba. ¹⁵ Ne nu ma ngarpihe ba ja ra nija bi hyonya thoho ne bi 'yena:

—Hague nja i sä da ma xän ho rám hman Oja na ran 'yoha, ne him bi za'a man xädiha, bin 'yem zehε.

¹⁶ Bi da a ra Jesús:

—Nu'a man xädigä him mam hmansägä a pegue rám hman a to bá pengä. ¹⁷ Nu'ba 'ba a n'da gue nde da 'yot' rá pähä Oja, da ba 'ba rán xädi Oja, o gue da ba 'ba mam hmansägä. ¹⁸ Nu'ba 'ba a n'da im ma 'be'a mbεnsε, i honi da hnumansuse. Pe nu'ba 'ba a n'da i honi da t'εspa rá hmu, im ma majuani a ne hingui häte a.

¹⁹ Ne xø bi 'yena:

—Bi 'daja ün t'edi ra Moisés, pe xinga n'da aha guí øtha nguetho bi ma njon din hote, ne guín nde gui hyoja, bi 'yena ra Jesús.

²⁰ Ne bi da'a ya ja'i thoho:

—Masque bi bεn'na ra zithu a gäm ma, njo'o to in nde da hyo i, bi 'yena.

²¹ Nu ra Jesús bi dat'a:

—Nugä dá øt'a n'da ra 'befi 'ba ra pa ran ts'äya, ne gätho aha gä hyonya thohoha. ²²⁻²³ Pe ne'aha, nu'ba din tin i yoho ün t'edi bi man ra Moisés, nu'a n'da bi ma gue gui hεcpaha yá ja'i ya 'uere, ne nu man'da baya ra pa ran ts'äya, guí huanhda n'da a guí øtha, gue guí hεcpaha yá ja'i ya 'uere.

Nguetho hin guín nde gui festaha a rán t'edi ra Moisés. Ne hinga hønt'a ra Moisés bi ma da thecpa yá ja'i ya 'uere, pe ne'ha mam bombøtaha bi ma. Ne ngutho dá øt' 'ba má hoc'a n'da ra hyenni 'ba ra pa ran ts'äya. Hanja gní saja ne gue'a n'yoi ba rán t'edi ra Moisés dá øt'ä. ²⁴ Pe damin 'yomfεnihä xän ho 'ba guí ena guí juanbaha n'da ra ja'i. Jatho 'be gui pahmba 'be'a nam bøn'a i øt'a n'da, bi 'yena ra Jesús.

Bin 'yän'da 'ba gue'a ra Cristo

²⁵ Ne nu'ba da ya mengu ba Jerusalén bin 'yemp'a:

—Ha hinga guehna ran 'yoha im ma ma ngarpiha da hyo. ²⁶ Pe hague in ja, in xänbate ua bim peti gätho ya ja'i ne nte i xih ya. Uague bi bεn'ha ma ngarpiha gue majuani ra Cristo na ra Jesús, gue bi huand Oja dim Hmu ua. ²⁷ Pe nuna ran 'yoha, dí pahmba hapä bá nexna, pe nu'ba bá ε a majuani ra Cristo, njo'o to da badi hapä dí nex'a, bin 'yem zehε.

²⁸ Nu'ba mín xänbate ra Jesús ba ja ra danija, nts'edi bi 'yena:

—Guím bεmhba guí paja ne guím bεmhba guí pahmba hapä bá nexä. Pe hin bá εcä nangesägä, pegue bá pengä a majuani i ja rá ts'edi. Nu'eha hin guí pahmba a. ²⁹ Nugä dí pacä a nguetho bá nexä ba i 'ba a, ne gue'a bá pengä a, bi 'yena.

³⁰ Ne 'bexque nde da bent paya, pe njom bi zä bi bent'i nguetho hin ní zøn ra ora da bent'i. ³¹ Ne xän ngu ya ja'i bi 'yεc'yεi gue majuani ra Cristo a. Ne bi 'yena:

—Guehma majuani ra Cristo na ra Jesús gue mí hma ba εhe, nguetho njon da zä da 'yot' ün t'øt'e man'da nuixte, bi 'yena.

Bi 'bεnh ya asmayo da bent'a ra Jesús

³² Nu'ba mí 'yøh ya fariseo ne ya dambäja 'be'a bi man ya ja'i nangu'e'a ra Jesús, bi xi ha 'da ya asmayo baya da bent'a ra Jesús ngue da got'i. ³³ Nu'a ra Jesús 'ba mí thoqui bin xänbate, bi 'yena:

—Mi ts'atho dí 'bahmba ua nguetho ga mba ba bí 'ba a bá pengä. ³⁴ Ne nu'aha baya guí hyonja pe hin da zä guí tinja, ne hin da zä guí sømhba ba hapä dam 'bacä, bi 'yena.

³⁵ Ne bin 'yemzehε ma ngarpihe:

—Haru da mba gue hin da zä ga tîmhbu. Ha da mba bu n'danni 'bu u ma mijudîohu, ne da xänba u, ne'u n'dan'yo yu jä'i gue yu griego. ³⁶ 'Be'a nîm bôn'a man'a: “Gui hyonju ne hin gui tînjü, ne hin da zä gui sômhbü haru ga mba,” ênjü, bin 'yemzehe u.

Tengu n'da ra dæthe da nexpu ní mbui n'da

³⁷ Nu rán zegui ra pa nanguue yum peti mí øt'u, gue'a ra pa emb yu jä'i man'da xun ndæxqui a. Ne 'bäpu ra Jesús ne nts'edi im man'a:

—Nu'a to'o di 'be a man'da mahyoni thofo rá mbui, tengu'bu i tuthe, ba êhe ga un'na mahyoni thofo, tengu'bu da zi ra dehe. ³⁸ Ne nu'a to'o da zi ra dehe dím mangä, din ja tengu n'da ra dæthe da nexpu rá mbui gue di un mahøn'a ra 'da'yote, tengu xí man rá t'ohni Ojä, bi 'yæn'a ra Jesús.

³⁹ Ne gue'a bi ma nanguue rá Hogandähi Ojä da hyani to'o gätho da 'yæc'yei. Pe hin ní zøh rá Hogandähi Ojä 'bu mím ma nguetho hin ní ndex mahets'i ra Jesús gue tpa pengahu a.

Dahma 'dan'yo bi bæn yu jä'i

⁴⁰ Nu'bu mí 'yøh yu jä'i 'be'a bi man ra Jesús, bi 'yæn i 'da:

—Masque majuani rá pøngahya Ojä mí hma ba êhe.

⁴¹ Ne nu mi'da bi 'yæna:

—Nu'a, ra Cristo gue rá Thahni Ojä a.

Pe nu mi'da bi 'yæna:

—Pe ha dí 'yæpu Galilea ra Cristo.

⁴² Nguetho bi man rá t'ohni Ojä, gue ra Cristo ba êhe nanguue rá 'yu ra David, ne di nequi bu ra hnini Belén guepu mí 'buh ra David, ên'u.

⁴³ 'Bex bin hec yu jä'i nanguue'a bi man'u, ne 'dahma 'dan'yo 'be'a mím bæni ngue to'o a ra Jesús. ⁴⁴ Ne 'da u nde da bent'i ngue da got'i, pe xinga n'da bi zä bi bent'i.

Him bi 'yæc'yeyu ngurpi

⁴⁵ Nu'bu mbenc'u yu asmayo bu 'bu u yu dambäjä ne yu fariseo, nu'u bi 'yänni:

—Hanja hin guá sihu a dá xi ahü, bi 'yæn'u.

⁴⁶ Ne nu yu asmayo büya bi dædi:

—Pe him mí 'bu a n'da im ma tengu man'a ra Jesús, bi 'yæn'u.

⁴⁷ Ne bi dæ u yu fariseo büya:

—Ha ne ahü bi hyä ahü. ⁴⁸ Pe xinga n'dagähe dyu fariseohe dí æc'yeyihe a, xinga gue'u mi'da ma mingurpihe. ⁴⁹ Pe nu u yu jä'i thofo gue hingui pah yun t'edi, hønt'u i æc'yeyi a ran 'yohu u, pe da nu ran unbi mazai u, bi 'yæn u.

⁵⁰ Ne nubüya nu ra Nicodemo, gue'a xí zøm bu 'buh ra Jesús 'bu n'da ra xui, bi 'yæmp'u yä mifariseohu:

⁵¹ —Nu'a man t'ædihü, hingui sä ga juanbahü n'da ra jä'i 'bu hin dá øhmbü 'be'a da manse, ne'bu hin dí pahmbü majuani 'be'a i øt'e, bi 'yæna.

⁵² Ne bi dæ u, bi 'yæmbi:

—Nu'i tengu'bu ne'i guí 'yæpu Galilea, nguetho ne'i guím ma tengu im man yu 'yæmbü. Pe dami hyomhbü ja rá søcuä Ojä gue'bu di nequi bu Galilea n'da rá pøngahya Ojä.

⁵³ Ne n'da ngu n'da bi mba yä ngu büya.

8

Ra xisu ra 'yomt'æni

¹ Pe nu ra Jesús bi mba bu ja ra nyuni Olivos. ² Ne nu'bu t'æxudi tho bi mbeng bu ja ra dænjä mahøn'a ne bi hyupu. Ne gätho nan ngu yu jä'i bá êhe nanguue'a ne bi xänba u. ³ Ya xí yä bu ra Jesús 'bu mí zøm bu yu fariseo ne yu xänbate njä, bi zispa n'da ra xisu gue bi nu 'bu mím yäui n'da ran 'yohu hing rá ndø. Ne bi mbä'minde bu 'buh yu jä'i.

⁴ Bi 'yæmp'a ra Jesús:

—Xänbate, nuna ra xisu dá tîmhbe bu i øt' ran 'yomt'æni. ⁵ Ne nu ran t'ædi bi xijü ra Moisés, tengu na bi 'yøt' ra xisu ya, ne i jatho da mba ma bat'ado gue da du. Xi'e, 'be go guí xije ya, bi 'yæn'u yu fariseo ne yu xänbate njä.

⁶ Pe guehna bi man u nguetho i sätho ra Jesús, i honi 'bæpu dí yäpi. Ne 'bex bi mbom thofo a ra Jesús ne bi 'yo't' rá saha bu häi tengu'bu hin xtä 'yø'a bi man'u. ⁷ Pe man'da bi thoqui bi 'yänni, nu ra Jesús bim 'bäh püya ne bi 'yæmp'u:

—Nu'bu 'bu a n'da ahü hin'yü ni ts'oquihü, gue'a di dæ'mi da 'yæmba ra do ra xisu a.

⁸ Ne bi mbo'mi mahøn'a bu häi ne bi 'yo't' rá saha bu ja ra häi. ⁹ Ne nu'bu mí 'yø'u 'be'a bi man ra Jesús, bi dæ'mi 'dahmi 'datho bi

mba, m'bet'o bi mba a man'da xín dác'yéi asta gue'b_u go mín the _u y_u yárate, nguetho bi b_uase mbo yú mb_ui i ja yá ts'oqui. Ne h_unt'a ra Jesús bi gohmb_u b_u u mí xänbi, ne'a ra xisu. ¹⁰ Ne nu'b_u mí m' 'bä'a ra Jesús ne bi nu njo'o b_u y_u yárate, pe h_unt'a ra xisu bi gop_u, bi 'y_umbi:

—Grá xisu, hap_u bi mba _u bi yá p'i i. Ha njo'o ua _u in nde xtí 'da'a rá muui ni ts'oqui.

¹¹ Ne bi d_u'a ra xisu:

—Grá Hmu, xínga n'da.

Ne nu ra Jesús bi 'y_umbi:

—Necä, xínga guecä ga 'da'a rá muui ni ts'oqui. Ní mba ya, pe hin gui 'y_ut' mi'da y_u ts'oqui.

Rá nyot'i y_u mb_ui y_u j_u'i

¹² Nu ra Jesús bi thoqui bi xänba y_u j_u'i mah_un'a, bi 'y_una:

—Nugä, drá nyot'i y_u mb_ui y_u j_u'i 'b_ucua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui him man 'yo b_u ja ra 'bexui, pe din ja ran nequi y_u mb_ui gue ra 'da'yote maz_ui, bi 'y_ump'_u.

¹³ Janangue'a nu'b_u mi d_u'a _u 'da y_u fariseo mi 'b_up_u, bi 'y_umbi:

—Pe nu'i guím manse 'be'a guí øzeh_u, janangue'a säti thoho a guím ma, sä bi 'y_un'_u.

¹⁴ Nu'a ra Jesús b_uya bi d_ut'_u ne bi 'y_ump'_u:

—Madague'b_u dí m manse nanguesegä, pe di muui a, nguetho dí p_ucä hap_u bá nexä ne hap_u ná mbagä. Pe nu ah_u hin gui p_uhmb_u hap_u bá nexä o hap_u ná mbagä.

¹⁵ Nu'e_u sä gadí juanbah_u n'da 'b_u hin gui p_uhmb_u x_un ho 'be'a øt'a n'da. Pe nugä madague'b_u dí p_udi 'be'a øt'a n'da, pe njon dadí juanbä ya. ¹⁶ Pe nu'b_u dí m mangä 'be'a øt'a n'da, majua_uni dí m ma, nguetho hin dí 'dase pe n'dat'a dí m mam'be ma Ta gue bá pengä ua. ¹⁷ Nt'o't'i b_u ja y_un t'edi z_ui guidín xähmb_u, gue nu'b_u yoho y_un 'yoh_u 'da'angu da ma 'b_u x_un jua_uni, mf_udi gue ya majua_uni a b_uya. ¹⁸ Nugä dí xi ah_u to'ogä, n'dahma gui paj_u, ne'a ma Ta bá pengä di jaqui da f_uqui, bi 'y_una.

¹⁹ 'Bex bi 'y_un'_u:

—Hap_u 'b_uh ni ta, bi 'y_umbi.

Ne nu ra Jesús bi d_ut'_u:

—Hin guí paj_u, xínga gue'a ma Ta guí p_uhmb_u. Nu'b_u xquí paj_u, ne'a ma Ta xquí p_uhmb_u 'b_u, bi 'y_una.

²⁰ Ne guehna bi man ra Jesús 'b_u mín xänbate b_u ja ra danija guep_u i pa m'be'ts'i ra mbeti. Ne njom bi bent'i gue xtan got'i nguetho hin ní z_un ra ora dim fent'i.

Him bi zä bi mbähä ra Jesús

²¹ Nu ra Jesús bi thoqui bi xih mah_un'a _u:

—Nugä ga mbagä, ne m'bejua gui hyonj_u, ne gui tuh_u 'b_u hin nín hotho ni ts'oquih_u. Nub_u hap_u ga mbagä hin da zä gui mbähä b_u, bi 'y_una.

²² Ne bi 'y_un _u ma ngurpihe:

—Ha din hyose nangues_u nguetho bi ma: “Nub_u ga mbagä, hin da zä gui mbähä b_u,” bi 'y_unj_u, bi 'y_un'_u.

²³ Ne nu'a ra Jesús bi 'y_ump'_u:

—Nu'ah_u i ja ah_u rán 'yomf_uni ra ximhäi nguetho gy_u menguh_u ua ja ra ximhäi. Pe nugä 'da'angu dí m b_um'be Oj_u, nguetho hin dra mengugä ua ja ra ximhäi. ²⁴ Janangue'a dí xi ah_u, nu'b_u hin gui 'y_uc'y_ueih_u 'be'a dí m manse gue to'ogä, gui tuh_u ne njam'b_u din hoh ni ts'oquih_u, bi 'y_una.

²⁵ Ne bi 'y_un'nd_u b_uya:

—To'o i, bi 'y_un'_u.

Nu'a ra Jesús b_uya bi 'y_ump'_u:

—Ya xtá xi ah_u to'ogä ne guexta thohogä.

²⁶ I ja man'da x_un ngu ga xi ah_u 'ber_u nín ja ni ts'oquih_u. Pe majua_uni a dí m ma nguetho majua_uni a bá pengä. Ne nu' _u y_um hma di b_ungä a, gue' _u dí m mangä ua ja ra ximhäi _u, bi 'y_una.

²⁷ Pe nu' _u ma ngurpihe 'b_u mí xi _u, him bi b_u _u gue'a bi ma ra Jesús gue Oj_u bá penhua.

²⁸ Janangue'a x_u bi 'y_un'a ra Jesús:

—Nu'b_u gá cuarcah_u b_u mag_uts'i, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, m'bejua b_uya ja gui p_uhmb_u to'ogä. Ne ja gui p_uhmb_u b_uya nte dí m manse, pe gätho xtá ma bi xänga ma Ta. ²⁹ Nu a ma Ta gue bá pengä ua, n'dat'a dí m b_um'be, ne njam'b_u i sogä a nguetho z_ui gätho dí øt'ä a in numanho, bi 'y_un'a ra Jesús.

³⁰ Nu'b_u mí man na, x_un ngu _u mi'da bi 'y_uc'y_ui mah_un'a.

Y_u 'y_uh_u a ra ts'oqui

31 Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u 'da ma mi-
judíohe ngue ξna bi 'yεc'yεi a:

—Nu'b_u gui thoqui gui tenhd_u mam
hmangä, majuañi ma 'yεc'yεi ah_u 'b_u. 32 Ne
da zä gui pähmb_u 'bε'a nam bøn'u yam hma
majuañi, ne gue'a dí yan ah_u gue da zin ah_u
Oja, bi 'yεna.

33 Ne bi dā u:

—Pe nugähe, dyum bom'betoje ra Abra-
ham janangue'a ya yú t'uhni gähe Oja. Ne
njäm'b_u midí mandagähe man'da ra hmu.
Hanja gní xije da mba nhyañigähe gue da
zinje Oja, bi 'yεn'u.

34 Ne nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Majuañi dí xi ah_u, nu'a to'o øt' ra
ts'oqui, rá hmu ra ts'oqui a. 35 Nehna
man'da guim bεmh_u, hin gui sä gui
comhb_u ran ho ra Abraham, pe tengu'b_u
yú 'yεhe thohe ah_u a. Pe hønt'u njuañtho yú
t'uhni da gomhb_u ran ho mazai. 36 Nugä
njuañtho rá Ts'ant'u Ojagä. Ne nu'b_u guecä
ga jεc'ah_u b_u ja y_u ts'oqui, majuañi da zin
ah_u ma Ta ne yú t'uhni ah_u a 'b_u. 37 Ne
madague'b_u bi xant'ah_u ra Abraham, ten-
gugä, pe guín nde gui hyoj_u, nguetho hin
hap_u da zä da yut' mam hma b_u ja ni
mbuih_u. 38 Hønt'a bi 'yurcä ma Ta dí m
mangä. Ngutho ah_u, hønt'a bi 'yut'a ni tah_u
guí øth_u, bi 'yemp'u.

39 Ne bi dā u ma mijudíohe mí 'bäp_u:

—Ra Abraham ma tahe.

Ne nu ra Jesús xø bi 'yemp'u:

—Nu'b_u majuañi yú t'uhni ah_u ra Abra-
ham xquí comhb_u ran 'yomfēni ra Abra-
ham 'b_u. 40 Pe nuya guín nde gui hyoj_u,
guecä dí xi ah_u a majuañi gue'a bi xänga
ma Ta. Pe hinga ngub_u bi 'yøt' ra Abraham
tengu guín nde gui 'yørcah_u. 41 Janangue'a
dí xi ah_u, guí øth_u rá 'bεfi man'da ni tah_u, bi
'yεna.

Ne 'bex bi 'yεn'u:

—Hin dy_u 'bεtat'uhni gähe, pegue n'datho
ma tahe 'bui, Oja a, bi t'emp'a ra Jesús.

42 Nu'a ra Jesús bi dät'u:

—Nu'b_u da gue'a Oja ni tah_u, xquí nu-
manhoj_u 'b_u, nguetho bá εcä b_u bí 'b_u Oja.
Ne hin bá εcä nangu ma ts'edi zεhe pe gue'a
Oja bá pengä ua. 43 Hanja hingui sä gui
pähmb_u 'bε'a dí m mangä. Nguetho hin guín
nde gui pähmb_u a. 44 Nguetho ra zıth_u ni

tah_u, ne guí honi gui 'yøth_u rá pähä a. Ne
nu'a, rá mb_udi thohe bi d_u'mi bin hote, ne
guet_u y_u pa i ja b_u ya i øthoho. Ne nu'a, him
bin zamm_i a majuañi nguetho him bi nu-
manho a. Ne hønt y_u fεhni man'a nguetho
rá m 'bäi a. Ne in ta nangu gätho y_u fεhni.
45 Pe nugä dí m ma majuañi, janangue'a hin
guí εc'yεigah_u. 46 To'o ah_u da ma majuañi dí
øt' ran ts'o o gue dí m man ra fεhni. Pe nu'b_u
gätho majuañi a dí xi ah_u, hanja hingui sä
gui 'yεc'yεih_u. 47 Nu'a to'o bim 'bui nangu
Oja, i ømanho rá m hman Oja a, pe nu'ah_u hin
guí ømanho rá m hman a nguetho hin gám
'b_uhm_u nangu Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

*Ya xmi 'b_uh ra Cristo 'b_u hin ním 'b_uh ra
Abraham*

48 'Bex bi dā u ma mijudíohe baya:

—Ha him majuañi dí m mamhbe, gue nu'i
grá mēngu b_u Samaria, gue him majuañi
grá mbom'beto ra Abraham. Ne guí 'b_uhmi
n'da ra zıth_u, sä bi 'yεn'u.

49 Nu ra Jesús bi dät'u:

—Nugä hin dí 'b_u'be n'da ra zıth_u pe dí
numansu ma Ta. Nu'ah_u hin guí numan-
suj_u. 50 Ne hin dí honi gue da hnuman-
sugui pe i 'b_u a n'da gue i honi da hnuman-
sugui, ne di unbi to'o hingui numansugui.
51 Majuañi dí xi ah_u, nu'a to'o da 'yεc'yεi a
dí m mangä hin da nu ran dāte a, bi 'yεna.

52 'Bex bi dā u ma mijudíohe:

—Nuya dí pähmbe go gue'e guí 'b_uhmi a
ra zıth_u, nguetho bi du ra Abraham ne gätho
yú pøngahya Oja, pe sä guí ξna, hin da du
to'o da 'yεc'yεi i. 53 Ha guí ξna man'da guín
nuıxte xinda gue'a ma tahe ra Abraham ne
u y_u pøngahya, ne maya'b_u xøn du u. To'o guí
ξna gue gue'e 'b_u, bi 'yεn'u.

54 Nu'a ra Jesús bi dät'u:

—Nu'b_u xcá honi dan nuıxte zεhεgä, säti
thoho 'b_u. Pe nangu a rá ts'edi ma Ta, gue'a
nán nuıxtegä a, gue'a guí εmf_u ni Ojäh_u.
55 Pe njäm'b_u gá pähmb_u a. Pe nugä dí pácä
a, ne nu'b_u xcá mangä hin dí pácä a, xcám
fεhnigä 'b_u, tengu ah_u. Pe majuañi dí pácä a
ne dí øt'a im man a. 56 Nu a ra Abraham, zai
guí εmf_u ni tah_u, pe bin johya 'b_u mi badi da
zøn ra pa ba εcä ua. Ne bi t'uti gue ga søcä
ua, ne bin johya 'b_u mi nugui, bi 'yεna.

57 Ne sä 'bex bi 'yemp'u ma mijudíohe:

—Hin guí pɛ'ts'i yote ma 'dɛt'a njɛya nɛ guí ɛna gá nu ra Abraham, bi 'yɛn'ɛ.

⁵⁸ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Majuɔni dí xi ahɛ, nu'bɛ hin ním 'bɛh ra Abraham, xímí 'bɛcä, nguetho zai dí 'bɛi, bi 'yɛmp'ɛ.

⁵⁹ Bɛx bi gɛx yɛ do ɛ, ɛna di bat'i, pɛ nu ra Jesús 'bɛx bi yɛt'i nde bɛ 'bɛh yɛ jã'i, bin 'yɔni nɛ bi bɔm bɛ ja ra dɔnija bɛya.

9

Ra xädä 'bɛ mim 'bɛi bi yɔni

¹ Nu'bɛ má mbähmbe bɛ 'yu ra Jesús, dá nuhe n'da ran 'yohɛ, ra xädä gue'bɛ go mim 'bɛi. ² Nɛ nugähe dyɛ xädihe dá änhde:

—Xänbate i, to'o bi 'yɔt' ra ts'oqui, ha gue'a rá ta o gue rá mbe, uague rá ts'oqui zɛhɛ gue bin xädä, dí ɛmfɛ.

³ Nu'a ra Jesús bi 'yɛngähe:

—Xínga guehna ran 'yohɛ nɛ xinga gue'a rá ta nɛ xinga gue'a rá mbe, pɛ hɔnt'a ran t'ɔt'e nuixte da 'yɔrpa Oja gue da nu yɛ jã'i.

⁴ Nuɛ i jatho ga humbi ga ɔrpaɛ rá 'bɛfi Oja ya tengu'bɛ ma patho ya, nguetho da zɔn ra pa ga tuhɛ, nɛ hin man da zä ga ɔthɛ ra 'bɛfi ua ja ra ximhäi bɛya. ⁵ Nu'bɛ dí 'bɛcua ja ra ximhäi dí xänba yɛ jã'i, tengu'bɛ dí xocpa yá dá da nu ran nɛqui, bi 'yɛnje.

⁶ Nu'bɛ mí jua'a bi ma, bi zoh rá jini bɛ häi, nɛ í 'yɔt' ra bɔhäi rá jini nɛ gue'a í gospa rá dá ra xädä a bɛya. ⁷ Nɛ bi 'yɛmp'a ra xädä:

—Ní mba bán xüdä nɛ ja ra mbothe Siloé.

Bi mba nɛ bán xüdä. Nɛ nu'bɛ mam bá pengui in nu ran nɛqui bɛya. ⁸ Nɛ nu'ɛ dín tɔt'am'bɛihɛ nɛ'ɛ mí'da yɛ jã'i gue zai mín nu 'bɛ mín xädä, nu'bɛ mín nu ɛ, bin 'yɛmp'ɛ:

—Ha hinga guehnɛ ra xädä nɛ mí hɔxta'a 'bɛ'a mí si.

⁹ Da'ɛ bi ma:

—Guehnɛ.

Nɛ nu'ɛ mí'da bi 'yɛna:

—ɛna ngunɛ a pɛ hinga guehnɛ.

Pɛ nu ra xädä bi dɔdi:

—Guecä, bi 'yɛn'a.

¹⁰ Nɛ bi 'yän'dɛ bɛya:

—Hague nja bi xoh ni dä.

¹¹ Nɛ nu ra xädä bi dɔdi:

—Nu'a ran 'yohɛ rá thuhu ra Jesús bi 'yɔt' ra bɔhäi nɛ bi gosca ma dä. Nɛ bi 'yɛngä: “Ní mba bɛ ja ra mbothe Siloé nɛ guan xüdä

bɛ,” bi 'yɛngä a. Nɛ dá mba dán xüdä, nɛ bi zä dá nu ran nɛqui ma dá bɛya, bi 'yɛna.

¹² Nɛ bi t'ɛmp'a:

—Hapɛ i 'bɛ a.

Nɛ bi dɔh pɛya:

—Hin dí pɔdi, bi 'yɛntho.

Bi t'ɔrpa ran t'änni a mí xädä

¹³ Nɛ bi zix bɛ 'bɛh yɛ fariseo bɛya.

¹⁴ Nu'a ra pa bi 'yɔt' ra bɔhäi ra Jesús nɛ bi xocpa rá dá ra xädä, ra pa ran ts'äya a. ¹⁵ Nu yɛ fariseo bi 'yänni mahɔn'a:

—Hague nja bi nu ran nɛqui ni dä.

Nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Bi gosca ra bɔhäi ma dä, nɛ bán xüdä, nɛ nuya dín nu ran nɛqui, bi 'yɛna.

¹⁶ Janangue'a bi 'yɛn'ɛ da yɛ fariseo:

—Nu'a ran 'yohɛ guím ma, hingui numansu Oja nguetho hingui numansu ra pa ran ts'äya, sä bi 'yɛn'ɛ.

Pɛ nu'ɛ mí'da ɛ bi 'yɛna:

—Pɛ nu'bɛ ra ts'om'bäi hin xtán zä da 'yɔt' yɛn t'ɔt'e nuixte gue i ɔt'a.

'Bɛx bin hec'ɛ bɛya. ¹⁷ Nɛ bi t'än'na ra xädä:

—'Bɛ'a guím ma nangue'a bi xoc'a ni dä.

Nɛ bi 'yɛna:

—Nu'a, n'da rá pɔngahya Oja a, bi 'yɛna, nɛ bi bɔm bɛya.

¹⁸ Pɛ nu'ɛ him bi 'yɛc'yɛi gue gue'a mí xädä, jague'bɛ mí zonpa a rá ta nɛ rá mbe.

¹⁹ Nɛ bi 'yän'dɛ:

—Ha gue'a ni ts'ɔnt'ɔui gue mí xädä a. Hague nja in nu ran nɛqui ya, bi 'yɛn'ɛ.

²⁰ Bi dɔ'a rá mbe nɛ rá ta:

—Dí pɔ'be gue gue'a ma ts'ɔnt'ɔ'be gue mí xädä 'bɛ mim 'bɛi. ²¹ Pɛ hin dí pɔ'be Hague in ja in nu ran nɛqui ya, hin dí pɔ'be to'o bi xocpa rá dá. Nu'a xɛn dɔn'yohɛ ya, dami 'yänhdɛ, da mansɛ to'o.

²² Ngubɛ bi man rá ta nɛ rá mbe nguetho i su ma ngɔrpihe dyɛ judíohe. Gue bi zän'na n'da ra nde, gue da hyɔn'a thi bɛ ja ra ni ja ɛ to'o da ma bá penh Oja a ra Jesús, nɛ ma zä hin da hnumanho bɛ ja yá hnini.

²³ Janangue'a bi 'yɛntho rá ta nɛ rá mbe: “Xɛn dɔn'yohɛ ya, dami 'yänhdɛ,” bi 'yɛntho ɛ.

²⁴ Janangue'a bi zonh mahɔn'a ran 'yohɛ mí xädä, nɛ bi 'yɛmp'a:

—Pε dami ma majuaṇi gue gue'a Oja bi xoc'a ni dä. Pε nu'a ran 'yohu gá ma, dí paḥmbe ra ts'om'bäi a, bi 'yεn'u.

²⁵ Nε nu'a mí xädä bi dadi:

—Hin dí paçä 'bη ra ts'om'bäi a, o gue hin'na, pε hõnt'a dí paḍi mí xädägä, nε dín nu ran nεqui ya.

²⁶ Nε bi 'yεmbi mahõn'a:

—'Be'a bi 'yõt'a i 'bη mí xoc'a ni dä.

²⁷ Nε bi dā'a:

—Nugä ya xtá xi ahη nε hin gá 'yεc'yειηη. Ha gui 'yεc'yειηη 'bη ga xi ahη mahõn'a. Ha nε ahη guín nde gui tēnhdη a 'bη, bi 'yεna.

²⁸ 'Bex bin sante thoḥo η 'bη mí 'yεmp'a:

—Nu' i rá xädi i a ra ts'om'bäi. Pε nugähe yá xädigähe a ra Moisés. ²⁹ Dí paḥmbe Oja bin yaui ra Moisés, pε nu'a ran 'yohu gui εspi hin dí paḥmbe hapη bi nεx'a rán t'εdi a, bi 'yεn'u.

³⁰ Bi dā'a mín xädä baya:

—Nugä dadí hyonya thoḥo nangue'a gá mamhbη, gue hin gui paḥmbη hapη bí 'yε a rán t'εdi, nε ya bi xoga ma dā a. ³¹ Nε dí paḥmbη hin da 'yõmanho Oja 'bη da 'yäp rá ts'edi n'da ra ts'om'bäi, pε nu'bη 'bη a n'da i thānde Oja nε ørpa rá pähä, i ø Oja 'bη i äp rá ts'edi. ³² Nε gätho yη jeya xη thogui njam'bη bim 'bη a n'da bi xocpa rá dä n'da mí xädä 'bη mí m' bηi. ³³ Nu'a ran 'yohu dím ma, nu'bη hin di fäx Oja a, hin te sä da 'yõt yη nuixte 'bη, bi 'yεn'a mí xädä.

³⁴ Nε bi t'εmp' mahõn'a:

—Nu' i grá dādits'oqui, janangue'a gui xädä 'bη gmím 'bηi. Ha go gui xāngahe, bi 'yεn η.

Nε bi hyõn a thi gue ma zä hin da nu-manho ma mijudíohe baya.

I xädä yá mbηi η 'da

³⁵ Nu'bη mí 'yõ'a ra Jesús gue bi thõn'a thi ra xädä, bi dñi nε bi 'yänni:

—Ha gui εc'yει rá ts'ant'η Oja, bi 'yεmbi.

³⁶ Nε bi dät'a:

—Ma Hmu, to'o a guím ma. Dami xiqui ts'η, ga εc'yει a, bi 'yεna.

³⁷ Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Guecä guín nug ya, nε dí yaui ya.

³⁸ Nε bi 'yεmbi:

—Ma Hmu i, dí εc'yει a ya.

Nε bin danyahmu bη ja rá hmi baya. ³⁹ Nε nu ra Jesús bi 'yεna:

—Janangue'a dām 'bηcä ua ja ra ximhäi, gue ga japi di nεqui 'be'a mbεni n'da ngu n'da. Nε nu'η i xädä da nu ran nεqui, nε nu'η in nu ran nεqui din xädä, bi 'yεna.

⁴⁰ Nε nu'η 'da yη fariseo bi 'yõh rām hman a, bi 'yεn'η:

—Ha nεcähe dí xädähe, bi 'yεn'η.

⁴¹ Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Nu'bη xquí paḥmbη gue gui xädähη, xtán zä xtím pun'nahη 'bη nε njon xtá xi ahη gue ja ni ts'oquihη baya. Pε gui εnsehη guín nuhη ran nεqui, janangue'a hin dim pun'na ni ts'oquihη, bi 'yεn'a ra Jesús.

10

Ran t'uti nangue rá mbä't'i yη de'yo

¹ —Majuṇi dí xi ahη, bi 'yεn'a ra Jesús, nu'η hin dí yarpη ja rá goxthi a rá mbä't'i yη de'yo, nε dí dons pη ja ra mbä't'i, yη bε η.

² Pε nu'η dí yarpη ja ra goxthi, njuṇtho yη mbändε'yo η. ³ Nε da xocpa a ra mbängoxthi nε da yät'ambo ra mbändε'yo baya. Nε nu'η yá de'yo i ørpa rá nde a rá mbädi nε i øt'a i xifi. Nε i ndõnba yá thuhu nguetho i pa η yá mbeti a. Nε i sixpη ja yη 'bot'ei. ⁴ Nε nu'bη mí guc pη thi gätho η yá de'yo, di 'bet'o 'bη i sityi, nε nu'η yá de'yo i tēnni nguetho i paḥpa rá nde 'bη im mba't'i. ⁵ Hingui tēnna n'dan'yo n'da ra ja'i, pε i 'dagui, nguetho hingui paḥpa rá nde a n'dan'yo, bi 'yεna.

⁶ Nu'a ran t'uti bi man'a ra Jesús, pε hingui pa η 'be'a nam bõn'a bi si η.

Ra Jesús ra hogambändε'yo

⁷ Janangue'a 'bex bi 'yεmbi mahõn'a:

—Majuṇi dí xi ahη, nugä drá goxthigä a ra mbä't'i guepη i 'bηh yη de'yo. ⁸ Pε gätho η im bεni dim 'bet'o zεhe xinda guecä, nε gue'η yη bε η. Pε nu'η yη de'yo hingui ørpa yá nde η. ⁹ Nugä drá goxthigä, nu'a to'o da yät'i nanguecä, ma zä da ts'imānho bη. Nε da badi gue rá ngu bη, janangue i 'yo nε da dñi 'be'a dí zerpa yá mbηi, tengutho ra de'yo i tñ yη t'ei.

¹⁰ Nu'η yη bε ní 'yεhe dim pε nε din hodu nε di ts'onbi gätho rá 'bεfi Oja. Pε nugä ná εhe gue dí tñ ra te n'da nε din ja ra te i juadi xηn ho. ¹¹ Nugä drá hogambändε'yo

ne ga 'beh ma te gue gan yan u ma de'yo. 12 Pe nu'u 'da yu mbefi, hont'u yan zabi nde da daha, ne him majuani yu mbände'yo, gue hin yu mbeti u yu de'yo. Janangue'a nu'bu in nu ba epu n'da ra zate, i sopu yu de'yo ne i 'dagui. Ne nu ra zate baya im bent'u yu de'yo ne im max'ti. 13 Nu'u yu mbefi i 'dagui nguetho hin'yu yan huocate nanguue yu de'yo, ne hont'u yan zabi ni hyu yu mbai.

14 Nugä drä hogambände'yo, ne dí päh ma de'yo ne nu'u i paqui. 15 Tengu thoho dí ot'be ma Ta, i paqui ne dí pacä a. Ne ga ungä ma te ngue gan yan u ma de'yo. 16 I 'buh mi'da ma de'yo gue hinga guecua i 'bucua. Ne'u jatho gua sigä. Ne da 'yö 'bu dá mba't'i. Janangue'a 'darpu din 'yo gätho ma de'yo. Ne gätho ga fäh paya nguetho hongdä drä mbände'yogä.

17 Emmé numanho ma Ta 'be'a ga ot'ä gue ga ungä ma te nanguue ma de'yo. Pe ga thambenigä mahon'a. 18 Xinga n'da ra ja'i da zä da hyogui, pe nugä ga unse ma te. Ja ma ts'edi ga uni ne ja ma ts'edi ga thambeni, nguetho gue'a bi xic ma Ta, bi 'yena ra Jesús.

19 Nanguue'a bi man ra Jesús, bin hec ma mijudíohé mahon'a. 20 Xun ngu u bi 'yena:

—Nuna 'buhmi ra zithu ne ran gat'i na. Hanja gní 'yohmbu 'be'a man na, bi 'yena'u da.

21 Pe nu'u mi'da bi 'yena:

—Pe hinguin jabu rám hman a in 'youi ra zithu. Ne mfaði hin'yu rá ts'edi ra zithu da xocpa yu dá yu xädä, bi 'yena'u mi'da.

Him bi hnumanho a ra Jesús

22 Nu yu pa xun se bin ja ran ts'ihme bu Jerusalén ngue ra dampeti bi 'yot' ma mijudíohé. 23 Nu ra Jesús mí 'yo bu ja rá ngun'yu ra danija ní hu ra Salomón. 24 Nu'u 'da ma mijudíohé baya bi mbä'ts'a ra Jesús, ne bi 'yemp'a:

—Hanja gní jactohoho dan 'yänhde nanguue'e, pe dami xije njuantho 'bu gue'e grá Cristo, bi 'yena'u.

25 Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Ya xtá xi ahu pe hin gá 'yec'yegahu. Ne'a ra 'befi dí ot'ä nanguue rán t'edi ma Ta, i udi to'ogä. 26 Pe nu ahu hin guí ec'yehu nguetho him ma de'yo ahu, tengu xtá xi ahu. 27 Nu'u ma de'yo i omanho ma nde, ne

dí parpa yu mbai u ne i tengu. 28 Ne dí un ra 'da'yote mazai u ne njam'bu dim 'bedi. Ne njo'o to'o da zä da huat's'u i o ma 'ye. 29 Nu a ma Ta bi 'dacä u, man'da nuixte a, ne njo'o man'da tengu a. Ne njo'o to da zä da huat's'u i o rá 'ye ma Ta. 30 Nugä ne ma Ta n'datho dí com'be, bi 'yena ra Jesús.

31 'Bex bi gux yu do mahon'a ena di bat'i ngue da hyo. 32 Pe nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Xun ngu yu 'befi xun ho xtá ut'ahu ngue bi xic ma Ta. Nda'a ní 'befi guin nde gdí bajm yu do, bi 'yena.

33 Ne bi 'yemp'u yu judío:

—Hin nanguue yu 'befi xun ho dí ena ga ba ahe, pe nanguue hin guí espa Oja gue gá 'yena, n'datho guí cohmi Oja, ne grá ja'i thoho, bi t'emp'a ra Jesús.

34 Nu ra Jesús bi dat'u:

—Ha hinga nt'o't'i bu ja yun t'edi gadín xähmbu, gue bi 'yena Oja: “Nu ahu tengu'bu gyä ojahu,” i em bu ja ra t'ohni. 35 Gue bi 'yembi tengu'bu yu oja u bi un rán t'edi Oja. Ne hinguí sä dim 'beh rá T'ohni Oja. 36 Pe hanja gní 'yenu hin dín numansugä Oja 'bu dí manganä, rá Ts'ant'u Ojagä, guecä gue bi huangä ma Ta ne bá pengä ua.

37 Nu'bu hin dí ot'ä tengu ot'a ma Ta, hin guí 'yec'yegahu 'bu. 38 Pe nu'bu dí ot'ä tengu ot'a ma Ta, dami pahmbu ngue hont'a Oja sä i ot'u yu nuixte dí ot'ä. Janangue'a da zä guí 'yec'yehu gue n'datho ran 'yomfeni dí com'be ma Ta, bi 'yena.

39 Janangue'a bi 'yena da bent'i mahon'a u ma mijudíohé mí 'bäru. Pe nu ra Jesús bi 'uegue.

40 Ne bi mbeng mahon'a bu 'danguadi ra dathe Jordán, gueru rá mbadi mí ot' ran xixya ra Xuua, ne bim 'bäru 'da yu pa. 41 Ne xun ngu yu ja'i bá epu 'buh ra Jesús. Ne bi man u:

—Madague'bu nte man t'ot'e nuixte bi 'yot' ra Xuua Nxixya, pegue gätho majuani a bi mam 'bu mi xijü nanguuehna ra Jesús, bi 'yena'u.

42 Ne xun ngu u bi mba bu, bi 'yec'yehi a ra Jesús.

11

Bi du ra Lázaro

1 Mí 'bup̄ Betania n'da ran 'yoh̄ in zāman'̄, í Lázaro. Nε mí 'buhmb̄ yoho yán ju, ra María nε ra Marta. 2 Nε nuna ra María, guehna bi xispa ra 'yēthi rá gua ra Jesús εmme yuman'u nε bi 'yonbi nangue yá xtā. Guehna rán ju ra Lázaro na, gue x̄n̄. 3 Janangue'a nu'̄ yán ju bi mbēhna n'da ra nde b̄ 'buh ra Jesús nε bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu a'be, xiya 'bε'a ga øth̄ ya, x̄n̄ a guidí huεqui, bi 'yεmbi.

4 Nε nu'b̄ mí 'yøh ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'a ran̄ h̄ing ran̄ dāte a pε hønt'a gue da hnu rá ts'edi Ojā nuix̄te thofo, nεcā rá Ts'ant'̄ Ojāgā, bi 'yεna.

5 Nu ra Jesús εmme madi huεc'a ra Marta nε rá juhue nε'a ra Lázaro. 6 Pε nu'b̄ mí 'yøde x̄n̄ ra Lázaro, him 'bex bi nde da mba, 'bε bi døm' man yopa guep̄ mí 'buhmbe. 7 M'bεjua b̄ya bi xije dȳ xādīgāhe a:

—Ga mbäh̄ b̄ Judea mahøn'a, bi 'yεnje.

8 Pε dá εmfe b̄ya:

—Xänbate i, ha gui mba b̄ mahøn'a, nguetho nu ma mijudíohe 'bup̄ him maya'b̄ gue nde di bat'a do i, dá εmfe.

9 Nu ra Jesús bi xije n'da ran t'uti b̄ya:

—Ha hinga gue'a 'dε'mayo ora n'da pa. Nu'b̄ ma pa i 'yo n'da ra jā'i, hin di fet rá gua nguetho in nu hap̄ i pa. 10 Pε nu'b̄ 'yoxui n'da, di fet rá gua nguetho hinguin nu hap̄ i pa. Nu'a bi ma gue hingana søn ra ora da du.

11 Nε m'bεjua bi 'yεnje mahøn'a:

—Nu'a ma amigoh̄ ra Lázaro i āha. Nε ga mbäh̄ ga ents'ä a, bi 'yεna.

12 'Bex dá εmbähe a b̄ya:

—Ma Hmu ahe, nu'b̄ i āha da yām 'b̄, dá εmfe.

13 Pε nu ra Jesús bi ma gue bi du 'b̄ mí ma i āha. Pε dá bεmhbe gue i ātho. 14 'Bexque njuantho bi man ra Jesús:

—Ya bi du ra Lázaro. 15 Pε nangue ah̄, x̄n̄ ho gue hin dá nugä 'b̄ mín hyēn'na, gue man'da gui 'yεc'yεigah̄ 'b̄ guin nuh̄ 'bε'a ga øt'ä ya. Nuya ga mbäh̄ ba nuh̄.

16 Pε nu'a ra Tomás nε i t'εmbi ra Go, ma mixädihe, bi 'yεnje:

—Mbähmah̄ 'b̄, madague'a 'darp̄ ga tuh̄.

Nu ra Jesús di un ra te x̄n̄ du

17 Nu'b̄ má søm̄be b̄ ra Jesús b̄ya, ya ná goho pa xí t'ä a ra Lázaro. 18 Nu b̄ Betania hinga ya b̄ Jerusalén, mbε made ora na 'yo. 19 Janangue'a x̄n̄ ngu ma mijudíohe bi mba b̄ rá ngu ra Marta nε ra María gue da hyurpa yá mb̄i, nangue'a rá ida bi du. 20 Nu'b̄ mí 'yøh ra Marta gue ba εp̄ ra Jesús, bi mba nε bin c'at'ui b̄ 'yu. Pε nu ra María bi gotp̄ ja rá ngu. 21 Nε nu'a ra Marta bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nu'b̄ xquím 'b̄que ua, hin xtán du ma ida. 22 Pε madague'b̄ ya bi du ya, pε dí pācā di 'da'a Ojā hønt'a go 'bε'a gui 'yāpi, bi 'yεna.

23 Nu a ra Jesús bi dāt'a:

—Nu'a ni ida da ndants' mahøn'a, bi 'yεna.

24 Nu ra Marta bi 'yεna:

—Dí pācā da ndants'a rán zεgui ra pa a, nε x̄n̄ gātho x̄n̄ du, bi 'yεna.

25 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nugä guecā dadí un ra te x̄n̄ du. Nu'a to'o da 'yεc'yεigui, madague'a da du, pε ga japi da ndants'i nε din ja ra 'da'yote mazāi. 26 Nε nu'a to'o 'b̄i nanguecā nε εc'yεigui, njām'b̄ da du a. Ha guí εc'yεi a dí xi i, bi 'yεmbi.

27 Nε bi 'yεmp'a:

—Hāha ma Hmu i, dí εc'yεi gue gue'e grā Cristo, rá Ts'ant'̄ i Ojā, gue'e mí hma gua εcua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

Bin zon'a ra Jesús

28 Nε nu'b̄ mí gua'a bin yaui ra Marta a ra Jesús, bi mbeng b̄ rá ngu nε bin yajodreui a rá juhue ra María, nε bi xi a:

—Bí 'bāp̄ ra xänbate nε in zon'na i, bi 'yεna.

29 Nε nu'b̄ mí 'yø a 'bε'a bi sifi, bi ndants'a nε bi mba n'dihi guep̄ 'bäh ra Jesús. 30 Nu ra Jesús him 'bex bi zøm b̄ ja ra hnini, pε bim 'bātho b̄ ndehnini guep̄ xín yaui ra Marta. 31 Nu ma mijudíohe mí hup̄ mbo rá ngu ra María gue i hurpa rá mb̄i, nu'b̄ mí nu bi ndants'a ra María nε bi mba n'dihi, bi den'd̄ ma mijudíohe b̄ya, nε bi 'yεn̄: “Masque ní mba ban zom b̄ ja ran 'yāgui na.”

32 Nu'b̄ mí zøm b̄ ra María b̄ bí 'bäh ra Jesús, bin dānyahmu b̄ ja rá gua, nε bi 'yεmp'a:

—Nu'bu xquím 'būque ua, hin xtán du ma ida 'bu, bi 'yēna.

33 Nu'bu mín nu ra Jesús gue i zon'a ra María, ne u ma mijudíohe zoni gue'u bi denni, bin gās' pāya ne bi hyundumbūi.

34 Ne nu ra Jesús bi 'yānni:

—Haru bi t'ā a ra Lázaro.

Ne bi t'ēm būya:

—Ma Hmu ahe, ga mbähä gua nu, bi t'ēmbi.

35 Ne a ra Jesús bin zom būya. 36 'Bex bin 'yēm zēhe ma mijudíohe būya:

—Nunū ya mfādi ēmmē madi huēc'a, bin 'yēmp'u. 37 Ne nu'u 'da bi 'yēn'u:

—Nuna guehna bi xocua yū dā ra xädä. Ha hin xtán zā xtí japi hin xtán du ra Lázaro 'bu.

Nu ra Jesús bi xox'a ra Lázaro bu ja rán yāgui

38 Nu'bu mí zōm bu ja rán 'yāgui ra Jesús, bin gā'ts' mahōn'a. Nu rán 'yāgui n'da ra hyādo a ne bi juaspa n'da ra xīndo. 39 Ne nu ra Jesús bi 'yēmp'u:

—Dami 'uejū ts'u na ra xīndo.

Pε nu ra Marta, rán ju a xí du, bi 'yēmbi:

—Ma Hmu i, masque xūn xā ya nguetho má goho ma pa ya bi du, bi 'yēna.

40 Nu ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Pε dí xi i mahōn'a, nu'bu guí 'yēc'yēi gue i ja ma ts'edi, guin nu rá ts'edi Ojā nuixte, bi 'yēmbi.

41 'Bex bi mba ma 'ueque ra do būya. Ne nu ra Jesús bi ndōts'e ne bi 'yēna:

—Ma Ta i, dadí 'da a ra jamadi, nguetho gá 'yōh ma nde 'bu má āp'i'i nanguehna ra Lázaro. 42 Ne dí pādi thocpa thoho guí øh ma nde. Pε nu'a dí xi a ya, gue dí ndepe da 'yōh ya i 'bācua ya, n'dahma da 'yēc'yēi gue gue'e bá pengä ua.

43 Ne nu'bu mí jua'a bin yāui Ojā bin yā nts'edi:

—Lázaro, bá pōni.

44 Ne nu'a xí du bá pōm bu ja rán 'yāgui būya, nsōt'e thoho ra 'bō't'e rá 'yε ne rá gua, ne nu rá yā n'dan'yo ra 'bō't'e mán sōt'e. Nu ra Jesús bi 'yēmp'u:

—Xothū, da zā dīn 'yo būya, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ihma da fent'a ra Jesús

45 Ne xūn ngu ma mijudíohe guee xí den'na ra María, bi 'yēc'yēi ra Jesús 'bu mí nu a bi 'yōt'e. 46 Pε nu mi'da bi mba bá xih yū fariseo 'bε'a bi 'yōt' ra Jesús. 47 Janangue'a bi man yū dāmbājā ne yū fariseo guee 'darpū dim pētihū u yū mi ngurpihū, ne bin 'yēm zēhe u:

—'Bε'a sä ga øthū, nguetho nu'a ran 'yohū i øt'e xūn ngu yūn t'ōt'e nuixte. 48 Nu'bu hin ga hεcpahū, gātho yū jā'i da 'yēmbi yū ngurpi. Ne nubūya nu yū romano da zūjū guee da bēni ya dá tēnhdū man'da ra Hmu, ne hinga hōnt'u dí tēnhdū u, ne di juarca ma dūxcā nijāhū ne di juajū būya.

49 Ne nu'a n'da í Caifás, ra dāmbājā a ra jēya a, bi 'yēna:

—Ha hin guí pāhmbū 'bε'a da zā ga øthū ya. 50 Ha hin guí pāhmbū man'da xūn ho 'bu n'datho da du n'dahma hinga gātho na ngujū ga juahmbū, bi 'yēna.

51 Pε him bi bēnsē a bi ma, pε nangue'a ra dāmbājā a ra jēya a, janangue'a bi jap Ojā da ma 'bε'a da t'ørpa ra Jesús, gue da du da yānje dyū judíohe. 52 Pε nu ra Jesús 'bu mí du, hinga hōngdāhe in nde da yānje, pε ne u gātho mi'da i 'būi hōnbū go bi zā gātho na ndoho ra ximhäi, 'darpū dam 'būhmbū a.

53 Ne nangue'a xí man ra Caifás, 'da'angu bi bēn u gātho ma ngurpihe būya. Ne gue'a ra pa bi ma njuāntho da hyo ra Jesús.

54 Janangue'a m'bet'o bi 'uetho ts'u bu 'būh ma ngurpihe, ne bi mba bu ja rá nyāni n'da ra ūhäi, ne dām 'būhmbe bu 'da yū pa bu ja ra hnini Efraín.

55 Ne mi ts'utho da zōn ra pa ran dābaxjua, n'da ra dānts'ihmē bi zāngahe Ojā maya'bu dyū judíohe. Janangue'a xūn ngu yū jā'i 'da'a n'danni bi nēts'i bi mba bu Jerusalén. Nguetho bi sije m'bet'o thoho ga hoc ma jā'ihe bu, nangue ra dehe. 56 Ne nu'bu mí zōm bu ja ra dānijā u 'da ma mijudíohe, bi hyom bu a ra Jesús ne bin 'yān'dū n'da ngu n'da u:

—'Bε'a guím mamhbū, ha ba ēh ra Jesús da nu ram pēti ua uague hin'na, bin 'yēmp'u.

57 Nu yū dāmbājā ne yū fariseo bi 'yēn'u:

—Nu'bu 'būi to i pādi harū i 'būi, jatho da ma, n'dahma da zā gam bēnthe, bi 'yēmp'u yū jā'i.

12

Pa nsispi ra 'yēthi rá gua ra Jesús

¹ Di 'bēh man 'dato pa din ja ra dānts'ihme b_u Jerusalén nanguē ran dābaxjua, nē bi mba mahōn'a b_u Betania a ra Jesús, nguēp_u rá ngu a ra Lázaro, gue'a xí jap ra Jesús bi dāmbēni b_u ja rán 'yāgui nguē xí du. ² Nu'b_u mín de, nu ra Marta bi 'yōrpa n'da ran ts'ihmē ra Jesús. Nē'a ra Lázaro 'darp_u bin sihmeh_u b_u ja ra mēxa. ³ Nē bi mba ra María b_u mí huh ra Jesús, bi xispa rá gua made litro ra 'yēthi ēmmē y_uman'u nē x_um hmadi, nē í 'yonba ra 'yēthi nanguē rá xtā. Nē gātho ra ngu bi y_un'a ra 'yēthi. ⁴ Nē mí 'b_up_u rá ts'unt'_u ra Simón, ra Judas Iscariote a, n'da ma mixādihe a, nē gue'a bi dā a ra Jesús. Nē nu'b_u mín nu a bi 'yōt'a ra María, bi 'yēna:

⁵ —Hanja him bi 'bā a ra 'yēthi, y_u mahuāhi thoho xtín ja rá muui gue xtín t'un y_u hyoya, sā bi 'yēn a ra Judas.

⁶ Ngub_u bi man a nguetho ra bē a, nē him majuāni di huēc y_u hyoya. Pē rá 'bēfi a gue ní mbēscā ma mbētihe dy_u xādihe nē'a rá mbēti ra Jesús. Nē nzāi hāc zēhē ra mbēti 'b_u in nde. ⁷ 'Bex bi 'yēn'a ra Jesús:

—O guidí hēcpa na ra xisu, nguetho bi 'yōrca a rán sāui da 'yōrque, nguetho mi ts'utho ga tu nguē da t'āgagui. Jananguē'a mí pēsta'a ra 'yēthi na, xtí jacā ma jā'i 'b_u dá tu. ⁸ Pē thocpa thoho gam 'b_uhmbe y_u hyoya, pē nugā hinga thocpa thoho dam 'b_uhmbe ua, bi 'yēn'a ra Jesús.

I hma da tho ra Lázaro

⁹ Nu'b_u mi 'yōde x_un ngu ma mijudíohe, gue 'b_up_u ja rán ngu ra María a ra Jesús, bi mba bá nu, pē hinga hōnt'a ra Jesús in nde da nu, pē nē'a ra Lázaro gue xí xox ra Jesús b_u ja ran 'yāgui. ¹⁰ Jananguē'a nu y_u dāmbājā bi bēni nē'a ra Lázaro da hyo. ¹¹ Nguetho gue'a ra Lázaro í japi man'da x_un ngu bi 'yēc'yēi a ra Jesús u ma mijudíohe.

Bi t'ēspa ra Jesús 'b_u mí y_ut'a Jerusalén

¹² Nu'b_u mi hyax b_uya dá mbāhmbe ra Jesús b_u Jerusalén. Nē nu' u y_u jā'i x_un ngu xí zōm b_u Jerusalén gue in nu ra dāmpeti, bi 'yōde da mba b_u ra Jesús. ¹³ Jananguē'a bi gāx y_u xí y_u jāxiza nē bi mba bá thāp_u 'yu. Nē nts'edi bi 'yēn' u:

—Nuixte tho rá ts'edi Ojā di jap na ma Hmuts'ut'abih_u dy_u israelh_u, dy_u judíohe, bi zōcua ya nanguē rá thuhu Ojā, bi 'yēn u.

¹⁴ Nu'a ra Jesús i hux'a n'da ra t'uburu xí dīni, tengu mán t'o't'i b_u ja rám hman Ojā.

¹⁵ Gue mán t'o't'i:

Him man gan suh_u ya gy_u mēnguh_u ua Sión,
nguetho ba ēh ni hmuts'ut'abih_u,
da hyux'a n'da ra t'uburu, mí ēn rá t'ohni
maya'b_u.

¹⁶ Pē nuje dy_u xādihe him 'bexque dá pāhmbe 'bē'a nám bōn na bin ja, pē nu'b_u mí mbeng mahēts'i ra Jesús dá bēmhbe b_uya gue guehna bi t'ōrpa ra Jesús gātho mán t'o't'i maya'b_u.

¹⁷ Nu' u y_u jā'i mí 'b_uhmbe ra Jesús 'b_u mi xox'a ra Lázaro, xí ma gue xí xox'a ra Lázaro. ¹⁸ Jananguē x_un ngu y_u jā'i bi mba bá thā a ra Jesús, nguetho bi 'yō a xin ja.

¹⁹ Jananguē'a nu y_u fariseo bin 'yēmzēhē u:

—Nte ts' u ní mbatho 'b_u dadí hēcpah_u y_u jā'i. Ha hin guín nuh_u ya gātho ra ximhāi i tēnn_u ra Jesús, bin 'yēmp' u.

I hon ra Jesús u y_u mēngu b_u Grecia

²⁰ Nē nu' u 'da bi mba b_u Jerusalén da nu ram pēti b_u, y_u mēngu b_u ja ra hāi Grecia u. ²¹ Nē bin tīmhb_u ra Felipe u 'b_u mām 'b_uhmbe b_u Jerusalén. Nē nu ra Felipe, ma mixādihe a, ra mēngu b_u Betsaida ra xēqui Galilea. Nē nu y_u mēngu b_u Grecia bi 'yēn' u:

—Hague n'yō, dín nde dan yāhe ts' u ra Jesús, bi 'yēn' u.

²² Nu'a ra Felipe b_uya bi xi a ra Andrés, nē nu' u b_uya bi xi a ra Jesús. ²³ Nē nu ra Jesús bi dāt' u:

—Ya mi ts'utho da zōn ra pa dan uixtegā 'b_u dá tu, guecā dán jā'igā ua ja ra ximhāi.

²⁴ Majuāni dí xi ah_u, tengu n'da ra hmudā, nu'b_u hin da thup_u ja ra hāi nguē dim 'bēp_u, hin din xāndi. Pē nu'b_u da thuhu, da zā din xāndi x_un ho. ²⁵ Nu'a to'o i su din unba 'b_u da dēngui, da mba ma unbi rá te a, pē nu'a hingui su din unba 'b_u da dēngui guecua ja ra ximhāi, din ja ra te mazāi a.

²⁶ Nguetho nu'b_u 'b_u a n'da in nde din 'yēhē nanguēcā, jatho da bēni tengu dím bēngā, nē ga com'be ma ts'edi b_u mahēts'i b_uya. Nu'b_u 'b_u a n'da din 'yēhē nanguēcā, nu'a ma Ta da numanho a.

Ra Jesús im ma da tho

²⁷ —Pε nuya εmme tu ma mbui, bi 'yεn'a ra Jesús. 'Bε'a sä ga xih ma Ta. Ha sä ga äpi di 'uegä 'bε'a din jacä ya. Pε hingui sä, nguetho gue'a bá εcä ngue gan nu'a i jatho gan nugä ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nε nubaya bin yaui rá Ta:

—Ma Ta a i, dami jaqui gan nugä hont'a go nda'a dí t'εs'i i, bi 'yεmbi.

'Bexque bi t'ø'a n'da ra nde bu mahεts'i, bi 'yεna:

—Pε ya dí ja'i guín nu, nε guin nu mahøn'a, bi 'yεna.

²⁹ Nε nu'u yu ja'i mí 'bähmbu bu, bi 'yøh rá nde Oja nε bi 'yεn'u 'da:

—Bin gäni.

Nε nu'u mi'da:

—Masque n'da rá m 'bεhni Oja mahεts'i bi zofu, bi 'yεn u.

³⁰ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Nu'a ra nde gá 'yøhmbu, nts'edi bi zocä Oja, hin nanguε ga paçä bi 'yøh ma nde, pε guεpu gui paħmbu ya i øh ma ndegä a.

³¹ Nuya mi ts'utho ga øt'ä a dí faði nda'u da mba ma unbi, nε nda'u hin da mba ma unbi. Nε mi ts'utho ga tap ra zithu, gue in ts'ut'abi ua ja ra ximhäi a, nε da ts'anba ya da t'εrbu ja ran unbi. ³² Nu'bu dá cuat'ä bu ja ra pont'i, gue'a dá zohn'du gätho yú mbui yu ja'i ga xifi di dác yú mbui gan yan'u, bi 'yεn'a ra Jesús.

³³ Nε guehna mi man na, ngue mi ndepe xtám bah yu ja'i 'bε'a nín däte dí tho a. ³⁴ Nε nu yu ja'i buya bi dät'a:

—Nugähe ya dá øhmbe im mam bu ja rán t'εdi Oja, i 'bui mazäi a ra Cristo. Nε guí εnse jatho gui tu bu ja ra pont'i, gán ja'i ua ja ra ximhäi. To'o e ngue guí εnse gán ja'i ua ja ra ximhäi. Masque hinga gue'e gra Cristo 'bu.

³⁵ Nu ra Jesús 'bex bi 'yεmp'u:

—Him min ngu yu pa ga xän'nahu ya, ngue drán nequigä. Nde'bu gan 'yøhu bu ja ran nequi ya, nε hin da zu ahu ra 'bexui. Nguetho nu'a to'o i 'yo bu ja ra 'bexui hingui paði haru i 'yo. ³⁶ Dami hyamhbu ran nequi ya, janya i ja ya, nε din ja ran nequi ni mbuihu buya, bi 'yεmp'u.

Nε nu'bu mí jua a bi man ra Jesús bi mba, bin 'yanse.

Hinguin nde da 'yεc'yεi u ma mijudíohe

³⁷ Pε guexta'a him bi 'yεc'yεi xun ngu ma mijudíohe, madague'a xun ngu yun t'øt'e nuixte bi nu bi 'yøt' ra Jesús. ³⁸ Pεgue bin ja tengu thoho bi man ra pøngahya Isaías 'bu mí ma 'bε'a din ja, bi 'yεna:

Ma Hmu i, to'o maha bi 'yεc'yεi a dá mamhbe

nε to'o bi ba 'bu gmí 'yuh ni ts'edi, bi 'yεna.

³⁹ Him bi zä bi 'yεc'yεi u 'da nguetho nu'bu him mín nde u, bi mba njapi tengu bi man ra Isaías 'bu mí ma mahøn'a:

⁴⁰ Nu'a Oja bi gomba yú dá u nε bi mεp yú mbui u,

gue din ja tengu'bu din xädä,

nε hin din ja yun 'yomfεni yú mbui,

nε hin da zä di päh yú mbui gue xtí punba Oja u, bi 'yεn a ra Isaías.

⁴¹ Guehna bi man ra Isaías 'bu mí 'yut Oja din ja rá ts'edi nuixte ra Cristo, nε bi mam buya 'bε'a da 'yøt'a ra Cristo.

⁴² Pε xun ngu ma ngurpihe mim bεnse ngue εc'yεi ra Jesús. Pε him bi ma gue εc'yεi u, nguetho i su xtá hyøn a thi yu fariseo bu ja yú nija, gue má zä da zan'u. ⁴³ Nguetho man'da bi bεni 'bε'a da man yú mija'ihu, gue da 'yεmbi xun ho u, xinda gue'bu go xtá 'yεmp Oja xun ho u.

Dí mba ma juanbi n'da u yám hman ra Jesús

⁴⁴ Pε nu ra Jesús nts'edi bi ma:

—Nu'a to'o i εc'yεigui, i εc'yεi a bá pengui.

⁴⁵ Nguetho nu'u to'o i paqui, i pa a bá pengä.

⁴⁶ Nu'a bá εcä gue ga yorba yú mbui u 'bucua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui hin din 'yo bu ja ra 'bexui a. ⁴⁷ Nu'a to'o da 'yøh mam hmangä nε hingui εc'yεi, pε hinga guecä ga juanbä a, nguetho hin ná εcä ga øt' ran juanbate, pε ná εcä ua gan yan u 'bucua ja ra ximhäi. ⁴⁸ Nu'a to'o hin da 'yεc'yεigui nε hin da 'yø a dí m mangä ya, nu'a mam hma dá mangä ya, gue'a dí juanba u 'bu rán zegui ra pa. ⁴⁹ Nguetho him mam hmanse a dá ma, pε nu'a ra Ta gue bá pengä bi xiqui 'bε'a dá mangä nε 'bεpu ná xänba yu ja'i. ⁵⁰ Nε dí paçä da din ra te mazäi u to'o da hyan rám hma ma Ta. Nε gue'a i xicä a nε dí mangä a buya, bi 'yεn'a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi xaguaba yú xädi

1 Nu'bu mi ts'utho da mbuh ra dampeti nangu ran dabaxjua, ne mí pãh ra Jesús ya mi ts'utho da zõn ra ora da bõngua ja ra ximhã, da mbeng bu bí 'buh rá Ta. Ne gãtho yu pa mi 'bucua, midí huɛc'u to gãtho bi 'yɛc'yɛi a, ne nuya man'da di huɛc'u di huɛqui.

2 Ne nu'bu mán sihmehe ra Jesús 'bu bin de, nu'a ra zĩthu buya bi bɛnba ra Judas rá ts'unt'u ra Simón Iscariote gue di dã a ra Jesús. 3 Nu ra Jesús i pãdi bí nɛxp'u 'buh rá Ta ne da mbeng bu mahõn'a, ne i pãdi gue rá Ta bi unni gãtho 'bɛ'a i ja gue di manda zɛhɛ. 4 Pɛ guehma bin 'yɛhɛ nanguécãhe. Nguetho bi ndants' 'bu mín sihme ne bi mbø'a n'da rá pahni, in nde nte di hɛni. Ne bi dut' rá foho n'da ran thu'yɛ. 5 Ne nu'bu mí xit' ra dehe ra ximbo, bi dũ'mi bi mberca ma guahe ne bi dugahe nangu'e'a ran thu'yɛ mim bongui bu rá foho.

6 Ne nu'bu mí zøm bu huh ra Simón Pedro, nu ra Pedro bi 'yɛmp'a buya:

—Ma Hmu i, ha gui perca ma gua, bi 'yɛna.

7 Nu ra Jesús bi dãti ne bi 'yɛmbi:

—Majuãni hingui sã gui pãh ya 'bɛ'a nam bõn'a dí øt'ã, pɛ m'bejua da zã gui pãdi, bi 'yɛmbi.

8 Nu ra Pedro xø bi 'yɛmp'a:

—Njãm'bu dan uni gui perca ma gua.

Pɛ nu ra Jesús bi dãt'a:

—Nu'bu hin ga pe't'ã ni gua, nte man jau i 'bu, bi 'yɛna.

9 Nu ra Simón Pedro buya bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hinga hõnt'a ma gua 'bu, nɛ'a ma 'yɛ nɛ'a ma ya, bi 'yɛmbi.

10 Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Pɛ ya ma zã bi bo ahɛ nangu ni ts'oquihɛ, nguetho nu'a to'o bin hi ya bi bo rá ja'i. Pɛ hõnt'u ni guahɛ zã da 'bɛ't'e ngue pãrpɛ yu fonthã hapɛ guí 'yohɛ. Pɛ nu n'da ahɛ him bin hi, bi 'yɛna.

11 Ngubɛ bi ma nguetho bi bãdi i hupɛ a di dã a. Janangu'e'a bi ma hinga gãtho dán hihe.

12 Nu'bu mí jua a bi xũguagahe, bi hye mahõn'a rá pahni ne bin sãya. Bi 'yɛnje buya:

—Ha guí pãhmbɛ 'bɛ'a nam bõn'a dá øt'ahɛ ya. 13 Nu ahɛ guí ɛnjɛ drã xãnbategã

ne guí ɛnjɛ drã Hmugã. Xũn ho guím mamhbɛ nguetho gue'a dí øt'ã a. 14 Dã pe't'ã ni guahɛ, guecã ni xãnbatejɛ ne ni Hmuju. Janangu'e'a ne ahɛ gam perpa ni guahɛ n'da ngu n'da ahɛ, ngue gui 'yøthɛ gui cohmbɛ hã ne 'da gdám fãxtahɛ.

15 Nuya dá ut'ahɛ 'bɛ'a gui 'yøthɛ nguetho dín nde ahɛ gui 'yøthɛ tengu dá øt'ahɛ.

16 Majuãni dí xi ahɛ, man'da nuixte n'da ra Hmu xinda gue'u yũ mbɛfi, man'da nuixte a i pɛhnate xinda gue'a ram 'bɛhni. 17 Nu'bu guí pãhmbɛ a dím mangã ya ne thocpa thoho gui 'yøthɛ a, gan johyahɛ nangu Ojã 'bu.

18 Pɛ hín dím mangã gãtho ahɛ da zã gan johyahɛ nangu Ojã, nguetho dí pãt'a ni mbũihɛ n'da ngu n'da ahɛ gue dá huan'nahɛ. Pɛ guehma dá huahni gãtho ahɛ, n'dahma din ja 'bɛ'a bi man rá t'ohni Ojã ngue bi 'yɛna: “Nu'a n'da dí sihme'be, gue'a di dãgã a.” 19 M'bet'o dí xi ahɛ 'bɛ'a da t'ørcã, janangu'e'a da zã gui thoqui gui 'yɛc'yɛigahɛ gue drã Cristogã 'bu ya bin ja.

20 Majuãni dí xi ahɛ, nu'a to'o da 'yømanho a im man a n'da mam 'bɛhniã, i simanhogã a ne i simanho a bá pɛngã, bi 'yɛnje.

Ra Jesús i pãdi di dã a ra Judas

21 Nu'bu mí jua a bi man ra Jesús, bi du rá mbũ, ne bi xije mahõn'a:

—Majuãni dí xi ahɛ, i 'bu a n'da ahɛ di dãgã, bi 'yɛnje.

22 Nugãhe buya dyɛ xãdigãhe, dán hyɛthe n'da ngu n'daje ne dán 'yãnhde: “To'ogahɛ di dã 'bu,” dán 'yɛmfe. 23 Ne nugã 'darpɛ mi hu'be ra Jesús nguetho ɛmmɛ midí huɛgã.

24 Nu ra Simón Pedro buya bi uãnga rá 'yɛ, ndeque ga änni nda'a di dã a. 25 Nugã buya gue 'darpɛ mí hu'be ra Jesús, dá änni:

—Ma Hmu i, to'o a guím ma, dá ɛmbi.

26 Bi 'yɛngã a ra Jesús buya:

—Nu'a ga cãrpa a ra hmɛ ra tũhɛ gue ga unni, gue'a di dãgã a, bi 'yɛngã a buya.

Ne 'bɛx bi un'na ra hmɛ a ra Judas Iscariote rá ts'unt'u ra Simón. 27 Ne nu'bu mí zi ra hmɛ, 'bɛx bi yũt' ra zĩthu rá mbũ. Ne nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nu'a guí nde gui 'yøt'e dami 'yøt'a n'dihi ya, bi 'yɛna.

28 Ne xinga n'dagãhe mi huhmbe bu ja ra mɛxa gue dá pãhmbɛ 'bɛ'a nám bõn a bi xifi.

²⁹ Pε 'dagähe dím bεmhbe gue gue'a bi xih ra Judas da mba da däi 'be'a ga homhbe 'bη bin ja ra dants'ihmε. Nε nu mi'da gähe dím bεmhbe gue bi xih ra Judas da mba di unni ts'η ra mbeti yη hyoya, nguetho mí hα ra buxa i o ma mbetihe. ³⁰ Nε nu'bη ya xí zi ra hmε, 'bex bi mba n'dihi. Ya bin xui baya.

Ra 'da'yont'εdi

³¹ Nu'bη ya xí mba ra Judas, nu ra Jesús bi 'yεngähe:

—Nuya di nεqui dan uixtegä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nε nu'a ga øt'ä ya, gue'a man'da dí nεqui gue xηn hotho Oja.

³² Ga udi nuixte xηn hotho Oja, nε nu Oja da 'yudi gue nuixte xηn hogä guecä ngue dán ja'i ua ja ra ximhäi. Nε mi ts'ηtho ya din ja a dím mangä. ³³ Ma zη t'ηhni ahη, man'da zη ora dam 'bηhmbη ya. Nε m'bejua guim bεnjη. Nε ga xi ahη ya tengu dá xi η ma ngarpihη, hingui sä 'darbη ga mbähä hapη ga mbagä. ³⁴ Nuya ga xi ahη n'da ran t'εdi ma'da'yo, gue 'da xtín huçctahη n'da ngu n'da ahη. Tengu thoho bη dá huçc'ahη, ngubη gan 'yørpahη n'da ngu n'da ahη. ³⁵ Nangue 'da gdín huçctahη n'da ngu n'da ahη, gätho yη ja'i da badi guí tengahη, bi 'yεnje.

Ra Jesús i paqi din cøn'a ra Pedro

³⁶ Nu ra Simón Pedro bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, hapη gui mba.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hingui sä 'bex gui tengä ya hapη ga mba. Pε m'bejua da zä gui mba bη ga mbagä.

³⁷ Janangue'a nu ra Pedro bi 'yεmp'a:

—Hanja hingui sä 'darpη ga mbe ya, madague'a nεcä da thogä nangue'a ga ten'ni i, bi 'yεna.

³⁸ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha majuañi gui tengui madague'bη da tho i, nguetho ná hyundi xqui cøng 'bη bi mbah ra tamfø, bi 'yεmbi.

14

Ra Jesús ra 'yu ní zøm bη bí 'bηh rá Ta

¹—Pε o di tu ni mbηihη. Guí εç'yεihη Oja janangue'a nεcä dami 'yεç'yεigahη. ² Nubη rá ngu ma Ta bí ja bη xηn ngu yη ngu mahotho. Nu'bη hin te di ja bη, xcá xi

ahη 'bη. Pεgue i ja bη, janangue'a nu'bη dá mbagä gua hoc'ahη hapη dam 'bηhmbη.

³ Nε nu'bη dá mbagä ba hoc'ahη bη dam 'bηhmbη, nε ba pengä mahøn'a ga six ahη bη ngue 'darpη dam 'bηhmbη bηya. ⁴ Nubη ga mbagä guí pañmbη nε guí pañmbη ra 'yu, bi 'yεnje.

⁵ Pε nu'a ra Tomás bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, hin dí pañmbe hapη gui mba, xín dí pañmbe a ra 'yu, bi 'yεna.

⁶ Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nugä drá 'yugä nε guecä ní fa a majuañi nε dadí ungä ra 'da'yote mazai. Njon da zä da zøm bη 'bηh ma Ta hinda hønt'bη da 'yεç'yεigui. ⁷ Nu'bη majuañi xqui pañmbe nε'a ma Ta xqui pañmbη 'bη. Pε ja gä pañmbη ya nguetho ya guín nuhη a ya, bi 'yεnje.

⁸ Pε nu ra Felipe bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, pε hin dín nuhe a ni Ta, dami jaje gan nuhe nε nte ga 'behmbe, bi 'yεna.

⁹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guexta'a hin guí pañmbe nε nya'a tho xtám 'bηhmbη. Nu'a to'o xηn nugui, ya xηn nu ma Ta. Hanja gní 'yεngui: “Yurcahe ni Ta.” ¹⁰ Ha hin guí εç'yεi gue n'datho dí com'be ma Ta. Nu'η yηm hma dí xi ahη him mam hmansegä η, pε yám hman a ma Ta i 'bηcua ja ma mbηigä, nε gue'a di jacä ga øt'ä a dí øt'ä. ¹¹ Dami 'yεç'yεigahη gue n'datho dí com'be ma Ta. Pε nu'bη xηn heñ guí pañmbη, dami pañmbη gue hønt'a Oja sä i øt'η yη nuixte dí øt'ä. Janangue'a da zä gui 'yεç'yεihη gue n'dat'a dí com'be ma Ta. ¹² Majuañi dí xi ahη, nu'bη gui 'yεç'yεigahη, nu ra 'befi dí øt'ä, nε ahη da zä gui 'yøthη 'bη. Nε man'da nuixte yη 'befi da zä gui 'yøthη nguetho ga mba bη bí 'bηh ma Ta. ¹³ Nguetho hønt'a go 'be'a gui 'yähmbη 'bη 'da angu dím bεmhbe, ga øt'ä, janangue'a da t'εspa ma Ta nangue a ga øt'ä, rá Ts'unt'ugä a. ¹⁴ Hønt'a go 'be'a gui 'yäqui 'bη n'dat'a dím bεmhbe, ga øt'ä.

Ra Jesús bi ma ba penpa rá Hogandqhi Oja

¹⁵ Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'bη majuañi høngdä guín numan-hojη, dami pes'hη 'be'a gätho dí xi ahη.

¹⁶ Nε ga äp ma Ta ba pen'nahη man'da nim fäts'ihη da mbäx ahη tengu dá øt'ahη, nε

gam 'buhmbu mazai a buya. ¹⁷ Gue'a rá Hogandahi Oja a, ne di ja ahu gui pãhmbu a majuani. Pe nu'u di ho ra ximhai hin da zã da zini, nguetho hin'yuh 'be'a dí ba a, xingui paði 'be'a rá 'befi a. Pe nu ahu gui pãhmbu a nguetho dí 'buhmbu a, ne da zõn ra pa din zam bu mbo ni mbuihu. ¹⁸ Hin gan jahu tengu yu hyoya t'uhni 'bu dá mbagã, nguetho ba pengã dam 'bucã bu mbo ni mbuihu. ¹⁹ Mi ts'utho ya him man da nuc'u di ho ra ximhai. Pe nu ahu da zã guin nuju nanguie ni mbuihu, ne zai gam 'buhmbu nguetho zai dí 'bucã. ²⁰ Ne nu a ra pa da zõh rá Hogandahi Oja, da zã gui pãhmbu gue dam 'buphu mbo ni mbuihu, ne gam 'buhmbu bu ja ma mbuigã buya. Ne da zã gui pãhmbu dí 'bui nanguie ma Ta. ²¹ Hõnt'a go to'o i õt' man t'ẽdigã ne pe'ts'a mam hmangã, gue'a majuani hõngdã i numanhogã a. Ne nu'a ma Ta necã ga huẽc'be a, ne ga japi da baði xun ho ma ts'edi, bi 'yẽnje.

²² Nu'a ra Judas, pe hinga gue'a ra Judas Iscariote, bi 'yãn'na buya:

—Haguen ja hõngdãhe gui jaje ga pãhmbu xun ho ni ts'edi, ne hin'na u di ho ra ximhai, bi 'yẽna.

²³ Nu ra Jesús bi dat'a:

—Nu'bu i 'bu a n'da ahu majuani hõngdã i numanhogui, da mbescã mam hmangã a 'bu. Ne di huẽc'a ma Ta buya, ne ba ẽ'be, ne dan zam'be bu mbo rá mbui a. ²⁴ Pe nu'a to'o hingui numanhogui, hingui pe'ts' mam hmangã a. Ne nu'a mam hmangã, him mam hmansegã pe rá m hma ma Ta gue'a bá pengã ua, bi 'yẽna.

²⁵ Ne xõ bi 'yẽna:

—Nuya yum hma dá xi ahu gãtho yu pa dãm 'buhmbu ua ja ra ximhai. ²⁶ Pe nu'a nim fãts'ihu rá Hogandahi Oja gue ba penh'nahu ma Ta, tengu'bu da guecsegã a, nu'a di be'n'nahu yum hma xtã xi ahu, ne da xãn'nahu 'be'a gãtho mi'da.

²⁷ Dadin 'yẽhmbu ya, dami hyãmhbhu ran t'unni ngue ran johya dadí 'da ahu ya, ne thocpa thoho din ja ahu. Hinguin ja tengu rán johya ra ximhai. O di tu ni mbuihu ne hin din su ni mbuihu. ²⁸ Ne nu'bu majuani guin numanhogu, din johya ni mbuihu nanguiehna dí xi ahu: “Ga mba bu bí 'buh ma Ta.” Ne man'da ja rá ts'edi xinda guecã.

²⁹ Nugã xtã xi ahu 'be'a gãtho din ja guepu da zã man'da gui 'yẽc'yẽigahu 'bu ya bin ja.

³⁰ Nuya him ma nya'a dan yãhu ya, nguetho ba epu rá ngurpi ra ximhai. Pe njãm'bu bi dãcpã a, jananguie hin'yuh rá ts'edi da dãcpã a ya. ³¹ Pe jatho ga õt'ã a ma 'befi ga õt'ã ya, n'dahma da ba u 'bucua ja ra ximhai hõnt'a ma Ta din numanhogã, ne zai dí õt'a i xiqui. Jananguie'a ga ndanshu ya ga mbãhã, bi 'yẽnje ra Jesús.

15

Rã za ra uva majuani ne'u yã 'yẽ

¹ Nu ra Jesús bi 'yẽna:

—Nugã drã za majuani, ngue i zãh yãn dãt'o. Ne nu'a ma Ta di jamansu a. ² Ne nu'u yã 'yẽ hingui ja yãn dãt'o, nu'a ma Ta da hyẽqui, ne da mbõgue. Pe nu'u yu 'yẽ i ja yãn dãt'o, di hoqui gue din ja mi'da yãn dãt'o. ³ Nu'ahu ya mahoqui ahu nanguie mam hmangã dá xi ahu. ⁴ Dami thogu ngue thocpa thoho dam 'buhmbu. Nguetho hingui sã gui 'yõthu rá 'befi Oja 'bu hin gui thoqui gui hyãmhbhu ma tegã, tengu n'da rá 'yẽ ra za hingui sã din jase yãn dãt'o 'bu hin da nexpã rá te a rá za.

⁵ Nugã tengu'bu drã za, nu ahu tengu'bu yã 'yẽ ahu ra za i zãh yãn dãt'o. Nu'a to'o da guat'i nanguiecã, da hyãnga ma ts'edi ne din zãdi xun ngu yãn dãt'o. Pe nu'a hin da guat'i nanguiecã nte din ja. ⁶ Nu a to'o da hyegã din ja tengu n'da ra 'yẽza 'bu bi dãse, da 'yot'i, da mba ma bunt'i ne i pa ma peti da t'upu ja ra sibi.

⁷ Nu'bu gui thoqui gui cuathu nanguiecã ne'bu din zam bu ja ni mbuihu mam hmangã, dami 'yãhmbu 'be'a guin nde gui 'yãhmbu ne din ja buya. ⁸ Ne nu'bu din ja xun ngu nin dãt'ohu, gue'a dí 'yu a rá nuixte ma Tahu a, ne gue'a dí faði majuani ma 'yẽc'yẽi ahu a. ⁹ Tengu thoho bu ni huẽgã ma Ta, ngubu na huẽc'ahu. Dami thoqui guin ndehu man huẽcate. ¹⁰ Nu'bu gui pẽspu ni mbuihu gãtho dí xi ahu ne gui 'yõthu a, da zã thocpa thoho gui pãhmbu man huẽcate 'bu. Tengu bu na pe'ts'ã rá m hma ma Ta, jananguie'a thocpa thoho dí pãh rán huẽcate.

¹¹ Gãtho ya dí xi ahu n'dahma ga comhbhu a man johyagã, ne da yupu ni mbuihu ne da

bonts' thoho baya. ¹² Nu'a man t'edi dí xi ah, gan huɛjɛ n'da ngu n'da ah, tengu bɛ na huɛc'ah. ¹³ Nu'a ran huɛcate man'da xɛn ho, gue di un rá te n'da nangue ɛ yá amigo da yaɲi. ¹⁴ Nu ah ma amigo ah 'bɛ guí ɔthɛ 'be'a gátho dí xi ah. ¹⁵ Him ma xi ah ma 'yɛhe ah, nguetho nu a ra 'yɛhe hingui paɲi 'be'a i ɔt' rá hmu. Pɛ nuya dí xi ah ma amigo ah, nguetho ya dá xi ah gátho bi xicá ma Ta. ¹⁶ Nu'ah hin gá huangah, pɛ go dá huan'nah nɛ dá sán'nah din zɛh nin dät'oh, nangue gui 'yɔthɛ ma 'be'figä nɛ da hyät' mazai. Janangue'a hɔnt'a go 'be'a gui 'yähmbɛ ma Ta nangue n'dat'a dí m bɛmhɛ, din ja baya. ¹⁷ Nuna man t'edigä dí xi ah, gan huɛjɛ n'da ngu n'da ah.

Nu ra ximhäi di ɛcpa ra Jesús nɛ ɛ i tenni

¹⁸ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'bɛ di ɛc'ah ɛ di ho ra ximhäi, dami paɲmbɛ m'bet'o thoho bi ugä. ¹⁹ Nu'bɛ da 'da angu gui ɔthɛ ɛ di ho ra ximhäi, nu'a da numanho ah ɛ 'bɛ. Pɛ hin gui ɔthɛ tengu ɔt'ɛ nguetho dá huan'nah. Janangue'a di ɛc'ah ya. ²⁰ Pɛ guim bɛmhɛ a ram hma dá xi ah: “Pɛ man'da rán säui da hnumanho n'da ra Hmu xinda gue'ɛ yá mbɛfi.” Nɛ nugä hingui hnumanhogui, janangue'a ha ma gue'adah, da hnumanho ah. Nɛ him bi t'ɔmanho a dá ma, janangue'a ngutho hin da t'ɔmanho a guim mamhɛ. ²¹ Nɛ din ja bɛ da t'ɔt'ah nangue gui tɛngah. Nguetho nu'a di ho ra ximhäi hingui pa a bá pɛngä.

²² Nu'bɛ hin xcá sɔcä ua gue xcá zofo, hin xtám baɲi gue ja yá ts'oqui 'bɛ. Pɛ nuya hingui sä da gɔn yá ts'oqui ɛ ya. ²³ Nu'a to i pɔh rá cuɛ nanguecä, nɛ a ma Ta i numan'ɛ. ²⁴ Nu'bɛ hin xcá ɔt' yɛn t'ɔt'e njo'o sä da 'yɔt'e, hin xtám baɲi gue ja yá ts'oqui 'bɛ. Pɛ nuya ya bi nu man t'ɔt'e nuixte. Pɛ bi cuɛthohogä. Pɛ nu'ɛ bi ugä gue'a ma Ta bi ɛp'ɛ. ²⁵ Pɛ gue'a mán t'o't'i bɛ ja rán t'edi Oja maya'bɛ, bi 'yɛna: “Din ja ra cuɛ nanguecä, pɛ hin'yɛ 'be'a dín cuɛ ɛ,” mí ɛn ra t'ohni zai din xä ɛ.

²⁶ Pɛgue ga xicá ma Ta ba pɛn'nah rá Hogandahi, nɛ da mbäx ah di ja ah gui paɲmbɛ a majuɲi nɛ da xi ah nanguecä. ²⁷ Nɛ ah da zä guim mamhɛ majuɲi nanguecä, nguetho gátho yɛ pa

xtám'bɛhmbɛ gue'bɛ go má tɛm' ra 'be'fi nɛ guehya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16

¹ Nɛ man'da bi man ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehya dí xi ah n'dahma hin gui hyɛgah 'bɛ gá nuhɛ yɛn ɛnbi. ² Nguetho da hyɔn ah thi bɛ ja yá niɲa ma mijudíoh, nɛ da zɔn ra pa da hyo ah nɛ da bɛni gue'a ní 'yɔrpa rá 'be'fi Oja a. ³ Nɛ din ja bɛ da 'yɔt'ah, nguetho him bi baçä, xínga gue'a ma Ta. ⁴ Pɛ nuna dí xi ah, janangue'a nu'bɛ bin ja, guim bɛmhɛ baya gue gue'a xtá xi ah. Nɛ nuna dí xi ah ya, hin dá xi ah mám'bet'o, nguetho hin ní zɔn ra ora ga mba.

Nu rá 'be'fi rá Hogandahi Oja

⁵ —Nuya ga mbagä bɛ bí 'bɛ a bá pɛngä. Nɛ xínga n'da ah gui ängah ya hapɛ ga mbagä. ⁶ Nguetho i tu ni mbaihuɛ ngue dá xi ah ga mbagä. ⁷ Pɛ guehma majuɲi dí xi ah, man'da xɛn ho nangue ah ngue ga mbagä. Nguetho nu'bɛ hin ga mbagä, hin da zä ba ɛh nim fäts'ihɛ 'bɛ. Pɛ nu'bɛ dá mbagä, ba pɛn'nah nim fäts'ihɛ gue rá Hogandahi Oja. ⁸ Nɛ nu'bɛ bi zɔcua ja ra ximhäi rá Hogandahi Oja, di jap yɛ ja'i ua ja ra ximhäi da baɲi i ja yá ts'oqui, nɛ di japi da baɲi drá 'yugä nangue ran ho, nɛ di japi da baɲi din ja rá muui ran ts'o. ⁹ Nu rá Hogandahi Oja di bɛnba yɛ ja'i gue i jatho yá ts'oqui nguetho him bi xiqui gan yaɲba yá te. ¹⁰ Nɛ di bɛnba yɛ ja'i gue drá 'yugä nangue ran ho. Da faɲi nguetho ga thɛmbɛni nɛ da zingä ma Ta bɛ bí 'bɛi, nɛ hin da hnugä ua ja ra ximhäi. ¹¹ Nɛ nu rá Hogandahi Oja di bɛnba yɛ ja'i ngue din ja ran ɛnbi rá muui ran ts'o, nguetho da ts'änba rá muui a rá 'be'fi ra zithu gue nu'a rá ngɛrpi ra ximhäi.

¹² Guexta'a i jagä xɛn ngu dín nde ga xi ah, pɛ hin gui hyäthɛ gui 'yɔhmbɛ mi'da 'bɛ ga xi ah. ¹³ Pɛ nu'bɛ bi zɔcua rá Hogandahi Oja, da xän'nah gátho a majuɲi. Nɛ nte da manɛ nanguesɛ, pɛ hɔnt'a 'be'a da xi Oja, gue'a da xi ah a. Nɛ da xän'nah 'bɛpɛ gdí 'yɔthɛ rá 'be'fi Oja, nɛ da xi ah 'be'a gátho man'da din ja. ¹⁴ Nɛ di japi da faɲi i ja ma ts'edi xɛn ho, nguetho ga un mam hma da xän'nah nanguecä. ¹⁵ Nu'a nam bɔni

n'dat'a ra ts'edi i jac'be ma Ta, janangue'a dá xi ah_u, ga un mam hma da xän'nah_u nanguecä.

Ni dumbaihu dim pommi ran johya

¹⁶ —Nε hin guin nuju man'da pa o gue manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a mi'da y_u pa, nε m'bejua ga mba bu bí 'buh ma Ta, bi 'yεna.

¹⁷ 'Bex bin 'yän'du 'da ma mixädihe:

—'Be'a ní mba bi ma, nε εna: “Hin guin nuju man'da pa o gue manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a 'da y_u pa, nε m'bejua ga mba bu bí 'buh ma Ta,” bi 'yεnju. ¹⁸ 'Be'a ní mba gue bi xiju na, 'be'a da 'yøt'e 'da y_u pa. Hingui sä ga pəhmbe 'be'a man na, bin 'yεmzehe ma mixädihe.

¹⁹ Nu ra Jesús mi pədi 'be'a nde da 'yänni, gue 'be'a nam bøn'a xí man a, nε bi 'yεnje:

—Ha gadín 'yänzehehu 'be'a nám bøn'a dām mangä 'bu má xi ah_u: “Hin guin nuju man'dapa o manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a mi'da y_u pa,” gue dá εngä.

²⁰ Majuani dí xi ah_u, da du ni mbaihu nε gan zomhbu, pε nu'u y_u ja'i i ten ra ximhäi din johya u. Pε m'bejua buya nu ni dumbaihu dim pommi ran johya. ²¹ Tengu n'da ra xisu 'bu bi zøn ra ora dim 'buh rá t'uhni, i tu rá mbui nguetho in nu ran unbi, pε m'bejua din johya 'bu bim 'buh rá t'uhni buya, nε him mam bεn a ran unbi mín nu. ²² Nε nguetho ah_u i tu ni mbaihu ya. Pε gan nu ah_u mahøn'a nε da hyu ni mbaihu, nε njon da zä da hyac'a nin johyah_u buya.

²³ Nε nu'bu bi zøn ra ora a dím mangä ya, nte gui 'yängahu. Pε majuani dí xi ah_u, hønt'a go 'be'a gui 'yäfu ma Ta 'bu 'dat'a dím bεmhbu, nε din ja buya. ²⁴ Nte ganá äfu ma Ta nangue ma thuhugä, pε nuya dami 'yäfu ya nε din ja ah_u, janangue'a da yuh ni mbaihu ran johya.

Nu ra Jesucristo bi 'berpa rá ts'edi ra ximhäi

²⁵ —Nuya y_um hma dá xi ah_u, y_un t'uti u, bi 'yεn'a ra Jesús. Pε da zøn ra ora hin ga xi ah_u mi'da y_un t'uti, pε njuantho ga xi ah_u x_un ho nangue Oja. ²⁶ Nε nu'bu bi zøn'a ra pa dím mangä, da zä gui 'yäpzehehu ma Ta nangue ya gui paj_u, nε him man ga thocpä a guí äfu ma Ta. ²⁷ Nguetho guesε ma Ta

di huεc'ahu nangue guín numanhoju, nε gá 'yεc'yεih_u gue gueru bí 'buh ma Ta bá nεxä. ²⁸ Nugä bá nεxä bu 'buh ma Ta, nε dá søcua ja ra häi. Nε ga pøngä mahøn'a ua ja ra häi, ga mba bu bí 'buh ma Ta, bi 'yεnje.

²⁹ —Nuya mfaði 'be'a guí xije ya, nguetho hin guí xije n'da ran t'uti ya, dá εmfe buya.

³⁰ Nuya dí pəhmbe nte guídí 'bedi gui pədi, nguetho m'bet'o thoho guí pədi 'be'a dím bεmhbe 'bu ya ja a dín nde ga än'nahe. Nε gue'a ná pəhmbe gue gueru bí 'bu Oja gbí 'yεque, dá εmfe.

³¹ Nu ra Jesús bi 'yεnje mahøn'a:

—Ha majuani guí εc'yεigahu. ³² Pε nuya bi zøn ra ora gan 'uεxthu, gui 'dahmbu, n'da an 'danni gui mbähä. Nε gätho ah_u gui sogahu. Pε hin dan 'dase nguetho dí 'bu'be ma Ta. ³³ Nuya y_um hma dá xi ah_u, n'dahma guexta'a gan johyah_u nanguecä, madague'bu guin nuhu ran unbi nangue ra ximhäi. Pε o di tu ni mbaihu, pε guim bεmhbu dá tapä ra ximhäi.

17

Bin yqui rá Ta ra Jesús

¹ Nu'bu mí jua a man ra Jesús, bi ndøts'e, nε bin yqui rá Ta:

—Ma Ta a i, ya bi zøm ma oragä din ja a gá sāngui. Dami jap ya εmme da bømaho 'be'a ga øt'ä ya, ni ts'ant'ugui, nε gue'a dí faði nuixte x_un ho i buya. ² Nguetho ya xcá 'dac ra ts'edi ga unni 'be'a xcá sänba u gätho i 'bucua ja ra ximhäi, janangue'a ga un ra 'da'yote mazai u gätho gá 'daqui. ³ Nε nu'a to'o i ja ra 'da'yote mazai, majuani dím pəhmbe u, gue gue'e høn'a thoho i majuani grá Oja, nε nugä drá Jesucristogä gue guá pεngä dan yantegä ua.

⁴ Ya ní mba bu ga juacä ra 'befi gá 'daqui, gueru da bah y_u ja'i ua ja ra ximhäi εmme x_un hotho i. ⁵ Ma Ta i, nu'bu ya dá juacä, dami jaqui ga conhui ni nuixte bu guí 'bai, tengu tho mín jai 'bu má hin'y_u ra ximhäi.

⁶ Nuya dá xih y_u ja'i nangue e, gue nu'u gá huanhua ja ra ximhäi. Ni mbeti u, nε gá 'daqui, nε bi mbe'ts'a nim hma dá xänba u.

⁷ Nε i pə u ya gue gue'e gá 'dac ra ts'edi dá øt' ra 'befi dá øt'e, nε u y_um hma dá mangä.

⁸ Nguetho bi hyan'a ram hma gá xiqui dá xifi. Janangue'a i pədi majuani bá nεxä bu

guí 'bui, ne bi 'yεc'yεi gue gue'e guá pengä dan yantegä ua.

⁹ Nugä dí äp'a ya gui fäx'i ts'ü ü, ne hin dí ä a nim fäts'i nangué ü i ten ra ximhäi. Pε hont'ü gue gá 'daqui nguetho ni mbeti ü.

¹⁰ Ne nu'ü gätho ma mbeti ni mbeti ü, ne nu'ü gätho ni mbeti ma mbeti ü. Ne gue'ü i udi nuixte xün hogä ü.

¹¹ Nuya him man dam 'bucua ja ra ximhäi. Ga mbagä bü guí 'bui. Pε nu'ü go di thoqui dim 'bucua ü. Janangue'a, ma Hogata i, dami jamansu ü gätho gá 'daqui nangué ni ts'edi zεhε, gue da gohi tengu'bü n'danja'itho tengu gauí. ¹² Gätho yü pa däm 'bühmbe ü gá 'daqui, dá jamansu ü nangué ni ts'edi gá 'daqui. Ne xinga n'da bim 'bedi, hont'a n'da nts'änni dim 'bedi, tengu män t'o't'i bü ja ni sœcuä maya'bü ngue ngubü din ja.

¹³ Ne nuya mi ts'ütho ga mba bü guí 'bui, pε nuna dí mägä ya ngue dí 'bucua ja ra ximhäi, janangue'a da yuh yú mbui ü i øh ya nangué man johyagä. ¹⁴ Nugä dá un'na nim hma ne bi hyäm büya. Janangue'a di ücpa ra ximhäi ü, nguetho hing yú mēngu ua ja ra ximhäi ü, tengugä hind rá mēngugä ua ja ra ximhäi. ¹⁵ Hin dí ä'a i gue gui 'uec'ü nanguecua ja ra ximhäi ü, pε dí ä'a i gui jamansup yú mbui hin da dāp ra zīthu ü. ¹⁶ Nu'ü hing yü mēngu ua ja ra ximhäi ü, tengu thohogä. ¹⁷ Dami xänbi xün ho a nim hma majuāni, janangue'a da 'uegue xün ho nangué yün ts'o i ja ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Tengü tho bü guí 'dac ra 'bēfi dá jap yü jā'i ua ja ra ximhäi da bā i, nguthogä dí un ra 'bēfi ü, di jap yü jā'i ua ja ra ximhäi da bā'a i. ¹⁹ Dan unse janangue'a ne'ü tengu'bü da du nangué yú nyombui, ne da zä da den'na ram hma majuāni.

²⁰ Ne nu'bü bi mam mam hmammi ü i εc'yεigä ya, ne nu'bü bi 'yεc'yεigä ü da sifi, ne'ü dí äp'a nim fäts'i nangué gätho ü büya. ²¹ Janangue'a gätho da gohi tengu'bü n'danja'itho, tengu thohogauí ma Ta i, n'datho dí conhui. Dami japi n'dat'a da bēn ü, nguetho n'dat'a man 'yomfēniui dá unui gätho ü. Janangue'a da 'yεc'yεi ü i ten ra ximhäi, gue gue'e guá pengä dan yantegä ua ja ra ximhäi. ²² Nu ra ts'edi gá 'daqui dá undä ü, gue da zä da gohi

tengu'bü n'danja'itho, tengu gauí. ²³ Nugä dí 'bühmbe ü, ne'e dí 'bühmi, janangue'a majuāni da zä gätho 'dat'a gam bēmhbü. Ne da nu ü i ten ra ximhäi, da bādi gue gue'e guá pengä dan yantegä ua ja ra ximhäi, ne da bā ü i ten ra ximhäi gue εmme guidí huεc'ü tengu bü gní huεgagui.

²⁴ Ma Ta i, dín nde 'darpü dan zāmhbü ü gá 'daqui, gue da nu mazāi a ran ho tate thoho gá 'daqui. Nguetho zāi guidí huεgä ne gue'bü go má hin'yü ra ximhäi. ²⁵ Ma Hogata a i, nu ra ximhäi hingui pā'a i. Pε nugä dí pā'a i, ne'ü 'da gá 'daqui i pādi gue gue'e guá pengä. ²⁶ Nugä dá japi bi bā'a i, ne man'da man'da ga japi da bādi gätho nin ho, gue da zä din ja xün ho nin huεcate bü mbo yú mbui ü, tengu tho bü nan jagä nin huεcate. Ne dan zām bü ja yú mbui ü, bi 'yεmp'a rá Ta.

18

Bi fent'a ra Jesús

¹ Nu'bü mí jua'a bin yāui rá Ta, dá mbähmbe ra Jesús büya dyü xädihe, dá 'daxhe n'da ra t'ühyε gue ra Cedrón, ne dá cäthe bü ja n'da ra nuāndät'o. ² Nu'a ra Judas, gue'a di dá a ra Jesús, mí papü ja ra nuāndät'o nguetho zāi mí pähmbe bü ra Jesús. ³ Nu yü fariseo ne yü dāmbäjä bá pēhn'dü 'da yü dofai ne mi'da yün 'yohü gue bán 'yohü ra Judas. Gätho i hā yü sibi ne yú juai. ⁴ Nu ra Jesús i pādi gätho 'be'a din ja ngue da t'ørpe. Janangue'a bi mba bin c'athü, ne bi 'yän'dü:

—To'o guí homhbü, bi 'yεmbi.

⁵ Ne bi dā ü:

—Dí homhbe ra Jesús ra mēngu bü Nazaret, bi 'yεn'ü.

—Guecä, bi 'yεn'a ra Jesús büya.

Ne i 'bähmbü bü ra Judas gue di dá. ⁶ “Guecä,” 'bü mí 'yεn'a ra Jesús, 'bex bi goh yú xütha ü yün hyonte ne bi 'ya ü büya nangué ra mbidi. ⁷ Nu ra Jesús bi ma mahøn'a:

—To'o guí homhbü.

Ne bi dā ü:

—Dí homhbe ra Jesús ra mēngu bü Nazaret, bi 'yεn'ü.

⁸ Nu ra Jesús bi dät'ü büya:

—Ya dá xi ah_u, guecä. P_e nu'b_u hõngdä guí honj_u, hinga nehya ma xädi gui sixh_u, bi 'y_ena.

⁹ N_e guehna bi man na ra Jesús bin theui a bi xih rá Ta 'b_u mín y_aui, ngue xí 'y_embi: “Gätho gá 'daqui xínga n'da ga 'bedi,” xí 'y_embi. ¹⁰ Nu ra Simón Pedro b_uya bi g_ux a rá juai mí h_a n_e bi 'yespa rán 'y_eizagu a rá 'y_ehe ra dambäjä, rá thuhu Malco a. ¹¹ P_e nu'a ra Jesús bi 'y_emp'a ra Pedro:

—Fo'ts' ni juai a nin t'ojuai. Nuna ra mbohi x_un zänga ma Ta ha hin ga sigä na, bi 'y_embi.

Bi ts'ix b_u 'b_uh ra hmumbäjä a ra Jesús

¹² B_ex bi b_ent' u_yu dofai n_e' u_yú hmu n_e y_u policia bi mben ma mijudíohe, n_e bi du't'i. ¹³ M'bet'o bi zixp_u 'b_uh ra Anás rá ndøhya a ra Caifás, n_e nu'a ra Caifás, ra dambäjä a ra j_eya a. ¹⁴ Guehna ra Caifás ngue xí xi_u y_u mi ngurpih_u, gue man'da x_un ho 'b_u n'datho da du, xinda gue'b_u gätho ga juahmb_u.

Nu ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

¹⁵ Nu ra Simón Pedro, necä b_uya, dá ten'be ra Jesús. N_e madím p_a'be a ra dambäjä, janangue'a bi zä dá c_ut'ä b_u bi mba ma c_ut'i a ra Jesús b_u mbo rá mbä't'i a rá ngu ra dambäjä. ¹⁶ P_e nu ra Pedro mí 'bäp_u thi b_u ja ra goxthi. P_e dá pøngä b_uya gue dá äp ra mate a ra mbängoxthi, janangue'a bi zä bi y_ut'ambo ra Pedro b_uya. ¹⁷ Nu'a ra mbängoxthi b_uya, gue n'da ra xisu, bi 'y_emp'a ra Pedro:

—Nu'i ha hinga gue'e rá xädi'i n_u ran 'yoh_u, bi 'y_embi.

Nu ra Pedro bi dät'a:

—Hin'na, hinga guecä, bi 'y_ena.

¹⁸ Madín t_aspih_u u_yú 'y_ehe ra dambäjä n_e y_u policia a ra Pedro, nub_u ja ra sibi xí 'yudi, nguetho x_un s_e.

Nu ra hmumbäjä bi juq_nba ra Jesús

¹⁹ Nu ra dambäjä bi 'yänna ra Jesús to'o gätho i tenni, n_e bi 'yänni 'be'a ním hma im ma 'b_u in xänbate. ²⁰ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Nugä z_ai dá mam b_u ja ma nijah_u n_ep_u ja ra d_anija, guerp_u z_ai dim peti gätho ma mijudíohe. Njam'b_u dá mangä b_u njongui 'b_uh y_u j_a'i. ²¹ N_e ndetho guí ängui 'be'a dá mam 'b_u mán xänbate. Nde'b_u gui 'yän'd_u

bi 'yøh mam hmangä. Nu' u_i p_adi 'be'a dá mangä u_u, bi 'y_ena.

²² N_e nu'a ra Jesús 'b_u mí dät'a ra dambäjä, n_e nu'a n'da ra ngurpa dofai bi mbemp'a rá hmi, bi 'y_embi:

—Hanja ngub_u gá xih ra dambäjä, bi 'y_embi.

²³ Nu ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Nu'b_u ja 'be'a dá mangä gue hingui ho, dami ma. P_e nu'b_u nte dá mangä, hanja gní p_egbi, bi 'y_embi.

²⁴ Nu ra Anás b_uya bi mbenhna ra Jesús b_u 'b_uh ra Caifás, rá mi dambäjäui.

Nu ra Pedro bi gøm mahøn'a ra Jesús

²⁵ N_e mí 'bäp_u ra Simón Pedro madín t_aspi a. N_e än'd_u i 'bähmb_u:

—Ha n_e'e rá xädi'i n_u.

'B_ex bin cøni:

—Hinga guecä, _ena.

²⁶ Nu'a n'da rá 'y_ehe ra dambäjä b_uya, gue dim meniui a ra 'y_ehe xí 'yespa rá zagu ra Pedro 'b_u mí 'y_ena da y_an'a rá Hmu, bi 'y_embi:

—_ena gue'e dá nu a b_u ja ra nuandät'o, bi t'emp'a ra Pedro.

²⁷ N_e bin cøm mahøn'a ra Pedro. 'B_ex bi mbah ra tamfø.

Nu ra Pilato bi juq_nba ra Jesús

²⁸ T'uxuditho bá ts'i b_u ja rá ngu ra Caifás a ra Jesús, n_e bi ts'ix b_u ja ra nguts'ut'abi. P_e nu ma ngurpihe dy_u judíohe dy_u israelhe, him bi y_uzeh_e b_u mbo nguetho _en yän t'edi din ts'on y_u j_a'i 'b_u da y_urp_u ja y_u ngu u hing y_u judío, n_e hin da zä da zi ran ts'ihm_e nangue ran d_abaxjua 'b_u xtán y_urp_u mbo.

²⁹ Janangue'a nu ra ts'ut'abi Pilato, bi mba b_u thi gue da zo u_y y_apate, n_e bi 'yän'd_u:

—'Be'a gní y_af_u a ran 'yoh_u, bi 'y_ena.

³⁰ N_e bi dät' u_u ma ngurpihe:

—Nu'b_u hin gra ts'om'bäi, hin xcá dä ah_u 'b_u, bi 'y_en' u_u.

³¹ N_e nu ra Pilato bi 'y_emp' u_u:

—Dami sixh_u 'b_u, n_e gui juq_nbah_u nangue nin t'edi zeh_eh_u, bi 'y_ena.

N_e nu ma ngurpihe bi dät'a:

—P_e hin'y_u man t'ediz_eh_ehe gue'a ga hohe n'da, bi 'y_en' u_u.

³² Nu'a bi man' u_u bin theui a bi man a ra Jesús 'b_u mí ma 'be'a mán däte dí du a, gue da mba ma cuati b_u ja ra pont'i.

³³ Nu ra Pilato bi mbeng mahøn'a b_u ja ran ts'embate nε bi 'yänna ra Jesús:

—Nu'i ha gue'e grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi 'yεmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guím bεnεε 'be'a guím ma, uague n'dan'yo bi xi i nanguecä, bi 'yεmbi.

³⁵ Nu ra Pilato bi 'yεm b_uya:

—Hin drá judíogä. 'Be'a gá 'yøt'e th_u, ngue bi dä'a ua ni mijudíoh_u nε ni dambäjä_u.

³⁶ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hin däm hmuts'ut'abigä ua ja ra ximhäi. Nu'b_u xcám hmuts'ut'abigä ua, xtín tunhd_u u ma ja'igä u bi bendgui 'b_u, nε hin xtí dägä ua 'b_u. Pε nu ma ts'edigä him bi nεqui ua ja ra ximhäi a, bi 'yεna.

³⁷ Nu ra Pilato bi 'yεmbi mahøn'a:

—Ha maju_uni grá hmuts'ut'abi 'b_u, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Maju_uni guím ma gue drá hmuts'ut'abigä nε gue'a däm 'bucä ua ja ra ximhäi, nε gue'a ná εcä ua gue ga u'a maju_uni. Nu'u to'o in nde da b_u'a maju_uni, da 'yømanho a dím mangä u, bi 'yεna.

³⁸ Nu ra Pilato i εna:

—'Be'a maha a maju_uni, njon da zä da b_udi nda'a a maju_uni, bi 'yεmthoho.

Bi ts'änba rán unbi ra Jesús

Nε nu'b_u mí jua'a bi man ra Pilato, bi mba b_u thi din y_uh_u u yá y_upate mahøn'a, nε bi 'yεmp'u:

—Nte mán ts'o dá tñbi. ³⁹ Pε nu'ah_u z_ui guí xij_u ga thøc'ah_u n'da ra ofädi 'b_u bi dät' ra pa ran d_ubaxjua. Ha guín ndeh_u ga thøc'ah_u ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yεna.

⁴⁰ Nε bi mb_udi bi mbafi nts'edi u, bi 'yεn'u:

—Hin'na, hinga gue'a, pε nu'a ra Barrabás, gue'a gui thøgahe a, bi 'yεn'u ma ng_uripihe.

Nu ra Barrabás, n'da ra hyote a.

19

¹ Nu ra Pilato bi manda dí fei a ra Jesús.

² Nu y_u dof_ui b_uya bi 'yørp_u n'da ra corona gue y_u 'y_u'uñi, nε nts'edi bi huspa rá y_u ra Jesús. Nε bim pärba n'da ra 'bø't'e x_un j_upoi tengu dim pät' y_u hmuts'ut'abi. ³ Nε bi den b_uya nε bi 'yεns_u yá biba, bi 'yεmbi:

—Biba, grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi 'yεmbi. Nε bi mbε'mi b_uya ngue yá 'yε.

⁴ Bi mba b_u thi mahøn'a a ra Pilato, bin y_uh_u ma ng_uripihe:

—Nuya ga dä ah_u na ran 'yoh_u, dami p_uhmb_u nte dá tñba n'da ran ts'o gue x_u 'yøt' na, bi 'yεna.

⁵ Bi ts'ix b_u thi ra Jesús b_uya, ya i hu'ts' ra corona ngue nt'øt'e y_u 'y_u'uñi, nε he ra 'bø't'e x_un j_upoi.

—I 'bäcua na ran 'yoh_u ya, bi 'yεn'a ra Pilato.

⁶ Nu'u y_u dambäjä nε ma ng_uripihe 'b_u mín nu a ra Jesús, nts'edi bi mbafi, nε x_un ngu y_u nidi bi 'yεna:

—Dá du, dá 'døm'p_u ja ra pont'i.

Nu ra Pilato bi 'yεmp'u b_uya:

—Dami sizεhεh_u 'b_u guín nde gui cuath_u b_u ja ra pont'i, nguetho nugä hin te dá tñbä n'da ran ts'o x_u 'yøt' na, bi 'yεmp'u.

⁷ Nu'u ma ng_uripihe bi d_up_uya:

—Nugähe i jaje n'da man t'εdihe gue da du n'da im ma tengu im ma na, nguetho bi manε guesε rá Ts'unt'u Ojä, bi 'yεn'u.

⁸ Nu'b_u mí 'yø a ra Pilato mí εn'a ra Jesús gue rá Ts'unt'u Ojä a, man'da bi zu a. ⁹ Nε bi zix p_u mbo ja ran ts'embate mahøn'a a ra Jesús, bi 'yänni:

—Hap_u ε maju_uni guí nets'i.

Pε nu ra Jesús him bi d_uti.

¹⁰ Nu ra Pilato bi 'yεmp'a:

—Hanja hin gní th_urcagui. Ha hin guí p_udi ja ma ts'edi ga cuat'a b_u ja ra pont'i, nε ja ma ts'edi ga xoc'a b_u, bi 'yεmbi.

¹¹ Nu ra Jesús bi d_udi:

—Hin xtín ja ni ts'edi nε nte sä gui 'yørq_ue 'b_u hin xtán zän Ojä 'be'a gui 'yørq_ue. Pε nu'u bi dägä ua, man'da ja yá ts'oqui u xinda gue'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹² Nε nub_uya nu ra Pilato εmmε bi hyoni 'bεp_u dí hyetho a ra Jesús. Pε nu ma ng_uripihe nts'edi bi mbafi, bi 'yεn'u:

—Nu'b_u gui hyet na, nin s_uiui a ma hmuts'ut'abih_u ra César 'b_u. Nguetho nu'b_u 'bo'o da ma gue im hmuts'ut'abi zεhε din s_uhmi a ra César 'b_u, bi 'yεn'u.

¹³ Nu'b_u mí 'yøhna ra Pilato, bá si b_u thi mahøn'a a ra Jesús b_u ja rá ngun'yu ran ju_unbate mag_uts'i, dí εmfe ma ndehe Gabata. Nε bi hyux ra Pilato b_u ja rá mεxa

ran juanbate. ¹⁴ Nu'a ra pa a, i pa ma hoqui yuñ ts'ihme da ts'i 'b_u bi hyats'i, nangue ran dābaxjua. Ne di 'beh mits'u da zōn i huxhyadi. Ne nu ra Pilato bi 'yemp'u ma ngurpihe:

—Nuya 'bācua na ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yemp'u.

¹⁵ Pe nts'edi bi mba u:

—Dá du, dá duhma, dá 'dōm'p_u ja ra pont'i, bi 'yēn'u.

Ne nu ra Pilato bi 'yemp'u:

—Hanja gní 'yēnj_u gam ma da 'dōm'p_u ja ra pont'i ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yēmbi.

Pe nu y_u dāmbäjä bi dādi:

—Njongui 'b_ucua man'da ma hmuts'ut'abih_u, hōnt'a ma hmuts'ut'abih_u b_u Roma ngue ra César, bi 'yēn'u.

¹⁶ Nu ra Pilato b_uya bi 'yōt'a bi nde y_u mbäjä, bi manda dí cuati b_u ja ra pont'i ra Jesús. Ne bi ts'ix b_uya.

Bi mba n'dō'mi b_u ja ra pont'i ra Jesús

¹⁷ Ne bi zix y_u dofui a ra Jesús b_uya, ne i tuzehē rá pont'i b_u ní mba, da zōm b_u ja n'da ra nyuni t'ēmbi Gólgota, nde da ma ra Nyuni nyaxmu. ¹⁸ Ne nu'b_u mí zōm b_u, bi mba n'dō'mi ra Jesús b_u ja ra pont'i. Bim 'bā inde rá pont'i, ne n'da an 'danguadi bim 'bā u mi'da y_u pont'i, bi guarp_u u mi yoho.

¹⁹ Nu ra Pilato, bi 'yo't'a n'da ram hma bi 'yēna: “Nuna ra Jesús ra mēngu b_u Nazaret, rá hmuts'ut'abi y_u judío na,” bi 'yo't'i. Ne nu'a ra t'ohni bi mba n'dō'mi b_u ja ra pont'i.

²⁰ X_un ngu ma mijudíohe dy_u israelhe bi nu b_uya 'be'a nt'o't'i b_u, nguetho mbē ndehnini tho b_u. Ne nt'o't'i nangue ma ndesehe ra hebreo, ne yá nde y_u mēngu b_u Grecia gue ra griego, ne yá nde y_u mēngu b_u Roma gue ra latín. ²¹ Nu' u y_u dāmbäjä b_uya bi 'yemp'a ra Pilato:

—Hanja gá 'yo't'i gue ma hmuts'ut'abihe. Pe dami hoqui da ma: “Bi manse: Nugä drá hmuts'ut'abi y_u judío,” da 'yēna, bi 'yēn'u.

²² Pe nu ra Pilato bi dāt'u:

—Ya nt'o't'i 'be'a dá o't'ä, dá guet'a, bi 'yēmthoho.

²³ Nu'b_u mí cuar b_u ja ra pont'i ra Jesús, nu y_u dofui b_uya bi gāspa yá he, goho munts'i bin ja yá he, n'da ngu n'da y_u dofui n'da n'da munts'i bi gāx'u. Pe nu rá

pahni rá m 'bexōts'e hin hap_u ma zōte a. ²⁴ Janangue'a bin 'yēmzēhē u:

—Nde'b_u ga øth_u n'da ran taha to'o da bōni din theui rá pahni na.

Ne nu'a bi man'u bin theui a mán t'o't'i b_u ja rá t'ohni Ojā gue njab_u da 'yōt'u, mí ēna: “Bi mba ma darqui ma he, n'da a n'da munts'i bi gāx'u 'da. Pe nu'a mam 'bexōts'e bi t'ōt'a n'da ran taha to'o da gāts'i,” mí ēn rá t'ohni. Gue'a bi 'yōt' y_u dofui a.

²⁵ Nuya mí 'bāp_u ja ra pont'i rá mbe ra Jesús ne a rá juhue, ne'a ra María rá bōmbe a ra Cleofas, ne'a ra María ra mēngu b_u Magdala a. ²⁶ Ne nu'a ra Jesús 'b_u mín nu a rá mbe, necä gue madí huēgä, bi xi a rá mbe b_uya:

—Ma mbe i, dami 'yēmbi ni ts'ant'u n_u ma xädi guí 'bähmi, bi 'yēmbi.

²⁷ Ne bi 'yēngä ra Jesús b_uya:

—Dami bēni tengu'b_u ni mbe n_u ma mbegä, bi 'yēngui.

Ne 'bex dá sixä b_u ja ma ngu b_uya, ne dá jamansu a.

Bi du ra Jesús

²⁸ Ne nu'b_u mí man a ra Jesús bi bah p_uya gue bi juah rá 'befi mí mam b_u ja rá T'ohni Ojā gue din ja. Ne bi 'yēm b_uya:

—Dí tuthe, bi 'yēna.

Ne'a bin theui a mán t'o't'i a bi ma. ²⁹ Ne mí hōp_u n'da ra t'axaro i po ra guindät'o x_un ju. Nu'u mí 'bāp_u b_uya bi gārp_u ja ra guindät'o a n'da ēna ra fānjo gue bi zinni, bi fospa rá yā ra xithi b_uya ne bi hyurpa rá nde ra Jesús da z_u'ts'i. ³⁰ Nu'b_u mí z_u'ts'a ra Jesús:

—Ya bi guah ma 'befi, bi 'yēna.

'Bex bin ye'mahäi rá yā, ne bi unse rá te bi du b_uya.

Bin sanba rá 'bōts'e ra Jesús

³¹ Nu ma ngurpihe hingui ndepe da guathoho b_u ja y_u pont'i u y_u jā'i 'b_u ya x_u hyats'i, nguetho gue'a ra pa a ya man'da tate nangue ra dāmpeti. Janangue'a bi t'äp ra mate ra Pilato da mba n'uacpi yá juāngua gue da du n'dihi u, ne da mba ma tongui b_uya. ³² 'Bex bi mba u y_u dofui, ne bi 'uacpa yá juāngua u yoho mí cuarp_u ja yá pont'i guerp_u mí 'bäh rá pont'i ra Jesús. ³³ Pe nu'b_u

mi zøm bə cuat'a ra Jesús, bi nu gue ya xí du, janangue'a him bi 'uacpa yá juangua a.

³⁴ Pɛ nu'a n'da ra dofai bi sənba rá 'bi'bøts'e ra Jesús a ra ts'at'ɛgui. 'Bex bi bøn ra ji nɛ ra dehe. ³⁵ Nɛ nugä gätho dá nuse 'be'a bi t'ørpa ra Jesús. Janangue'a majuani na dí o't'ä ya. Nɛ guehna dí o't'ä na n'dahma da zä gui 'yɛc'yɛihɛ. ³⁶ Nɛ nu 'be'a gätho bin ja, bin theui a mán t'o't'i bə ja rá sɔcuə Ojə gue din ja. Nɛ man t'o't'i: "Xínga n'da rá do'yo da mba n'uacpi," mi ɛn ra t'ohni. ³⁷ Nɛ man'da bi hmam bə ja rá T'ohni Ojə, bi 'yɛna: "Nu'ɛ di ɛcpi da nu gue gue'a bi mba ma sənbi ra ts'at'ɛgui rá 'bøts'e," mí man'a ra T'ohni.

Bi t'ä'a ra Jesús

³⁸ Nɛ nubɛya nu ra José ra mɛngu bə Arimatea, nu'a n'da rá 'yɛc'yɛi ra Jesús, pɛ him mi ma gue mí ɛc'yɛi nguetho mí su ma ngɛrpihe, pɛ nuya bi 'yäp ran t'ɛdi ra Pilato dí tongba rá ngøc'yɛi ra Jesús bə ja ra pont'i da 'yägüi. Nɛ nu'bɛ min t'un ran t'ɛdi ra José, bi mba bɛya nɛ bi tongba rá ngøc'yɛi ra Jesús. ³⁹ Nɛ bá ɛh ra Nicodemo bɛya, gue gue'a xí zøm bə mí 'bɛh ra Jesús n'da ra xui. Nɛ i tu ra 'yɛthi ɛmmɛ i yaman'u, mbɛ 'däte ma 'dɛt'a kilo nan hyɛ, ma thəspi ra mirra a ra áloes. ⁴⁰ Nu'bɛ mi mbantpa rá ngøc'yɛi ra Jesús ra hoc'bøt'e xən ho, nɛ bi 'yɛrpa ra 'yɛthi guerpɛ ním fɪx ra 'bøt'e, tengu zai dí øthe dyɛ judíohe 'bɛ dí ähmbe n'da ra du. ⁴¹ Nɛ i ja bə n'da ra mba'ye jombɛ ja ra pont'i xí 'døm'ma ra Jesús, nɛ nubɛ häi oqui bə n'da ra hyädo ngue ran 'yägüi, mahoqui pɛ njon ní 'yo bə n'da ra du. Nɛ jabɛ n'da ra nuəndät'o bə rá goxthi a ra hyädo gue ran 'yägüi. ⁴² Nɛ nu'a ra pa man'da tətə tho ho nangue ran dəbaxjua ɛ ma guerpɛ da mbudi. Janangue'a bi cə't'a n'dihi bə ja ra hyädo a rá ngøc'yɛi ra Jesús, nguetho hinga yatho bə.

20

Bi dɛmbɛni a ra Jesús

¹ T'ɛxuditho domingo hin ní nɛc ra häi nu ra María ra mɛngu bə Magdala bi zøm bə ja ran 'yägüi. Bi nu gue xí mba njɛnni a ra xɪndo mi juax bə ja rá goxthi ran 'yägüi. ² Bá pengui nɛ bán tihi, bi zøm bə mí 'bɛ'be ra Simón Pedro nɛ bi 'yɛnc'be:

—Bin jɛc ma Hmuɛ. Nɛ hin dí pədi hapɛ bi thux ya, bi 'yɛnc'be.

³ Dá mbɛ'be bə ja ran 'yägüi bɛya. ⁴ ɛmmɛ dán ti'be, bin ts'ogui ts'ɛ ra Pedro, nɛ m'bet'o go dá sɔngä bə ja ra hyädo. ⁵ Dá c'ä't'ä bə mbo dá nu hønt'ɛ yɛ 'bøt'e cəx bə ngue xí 'bant'i. Pɛ him 'bex dá cə't'ä mbo. ⁶ Nɛ nu'bɛ mí zøm bə ra Simón Pedro, 'bex bi uɛntho bə mbo, nɛ'a bi nu cəx bə yɛ 'bøt'e. ⁷ Nɛ nu'a n'da ra 'bøt'e xí 'banba rá yə ra Jesús n'danni mí cəts'i, ma do'mi a. ⁸ Nɛcä dá cə't'ä mbo bɛya, madague'bɛ m'bet'o dá sɔngä bə. ⁹ Nɛ nu'bɛ má nu 'be'a di ja bə, dá ɛc'yɛigä gue majuani bi dəmbɛni a ra Jesús. ¹⁰ Dá peng'be bə ma ngu'be bɛya.

Nu ra Jesús bi nɛqui bə mi 'bä a ra María

¹¹ Pɛ nu'a ra María bi gotho bə ja rá goxthi ra hyädo nɛ i zoni nɛ di c'ərpɛ mbo. ¹² Nɛ bi nu yoho yúm 'bɛhni Ojə mahɛts'i i he yɛ t'axcahe. I hupɛ n'da bə mí ja rá yə ra Jesús nɛ hupɛ man'da bə mí ja yá gua. ¹³ Nɛ bi xi a ra María:

—Grá xisu, hanja gná zoni, bi 'yɛmp'a.

Nɛ nu ra María bi dət'ɛ:

—Nguetho bin jɛc'a ma Hmu nɛ hin dí pədi hapɛ bi thuts'i, bi 'yɛna.

¹⁴ Nɛ nu'bɛ mín hanni ra María, bi nu ra Jesús i 'bäpɛ. Pɛ him mi pədi gue gue'a.

¹⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Grá xisu, hanja gná zoni, to'o guí honi, bi 'yɛmbi.

Pɛ nu ra María mím bɛni gue gue'a ran 'yohɛ di jamansu ra nuəndät'o. Janangue'a bi 'yɛmbi:

—Nu'bɛ gue'e gá jɛga ma Hmu, dami 'yurqui ts'ɛ hapɛ gá pɛgui nɛ ga tuxä, bi 'yɛmbi.

¹⁶ Nɛ nu ra Jesús bi ndønba rá thuhu:

—María, bi 'yɛmbi.

Nu ra María 'bex bi 'bä't'i xən ho bɛya, bi nu nɛ bi 'yɛna:

—Raboni, nde da ma, "Xänbate i," bi 'yɛmbi.

¹⁷ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Pɛ hingui sä 'bexque gui thäcä ya nguetho di 'bɛh mi ts'ɛ ga mba bə bí 'bɛh ma Ta. Janangue'a 'bɛ ní mbahma bá xi ɛ ma cuui ga pengbɛ bí 'bɛh ma Tagä, nɛ ahɛ ni Tahɛ a, nu'a ma Ojəgä a, nɛ ahɛ ni Ojəhɛ a, bi 'yɛmbi.

18 Nu'a ra María ra mēngu b_u Magdala bi mba b_uya, n_e bi xije dy_u xādihe gue bi nu ra Hmu n_e bi xije 'b_e'a bi man'a.

Nu ra Jesús bi n_equi b_u mí 'b_u y_u xādi

19 N_e nu'b_u mín de guet'a ra pa domingo, nth_u't'i y_u jut'i ra ngu b_u dām 'b_uhmbe nguetho dá su ma ng_uripihe, n_e nu'b_u má nuhe, 'b_ä inde b_u dí 'b_uhmbe ra Jesús. N_e bi 'y_ena:

—Daman johyah_u, bi 'y_enje.

20 N_e nub_uya bi 'yurcahe y_u 'y_e guer_u xí 'd_om_bi, n_e rán z_u'b_ots'e guer_u xín s_unba ra ts'at'egui. N_e nu'b_u má nuhe, dá p_uhmbe majua_uni ma Hmuhe a, n_e ξ mm ϵ dán johyahe b_uya. 21 N_e bi ma mah_on'a ra Jesús:

—Daman johyah_u. N_e teng_u tho b_u í 'dac ra 'b_efi ma Ta dá jap y_u ja'í ua ja ra ximhäi da b_udi, nguthogä dí 'da ah_u ra 'b_efi gui jaf_u y_u ja'í ua ja ra ximhäi da b_udi, bi 'y_enje.

22 N_e nu'b_u mí jua a bi man na, bi huigähe ran d_uhi n'da ngu n'dagähe b_uya.

—Dami hy_umh_u rá Hogand_uhi Oj_u, bi 'y_enje. 23 Nu'a to'o di p_uh y_u mb_ui nangue y_u ts'oqui, i ja nin t' ξ dih_u gui xihmb_u ma punbi a. P_e nu'a hin di p_uh y_u mb_ui nangue y_u ts'oqui, i ja nin t' ξ dih_u gui xihmb_u him ma punbi a, bi 'y_enje.

Bi hy_uxanju_uni a ra Tomás

24 P_e nu ra Tomás gue'a i t' ξ mbi ra Go a, n'da ma mixädihe, njo'o b_u 'b_u mí n_equi ra Jesús. 25 M'b_ejua b_uya dá xihmbe ra Tomás:

—Nugähe dá nuhe ra Hmu.

P_e nu ra Tomás bi 'y_ena:

—P_e nugä dí ξ na him majua_uni a gui xij_u hinda h_ont'b_u gan nuse hap_u bim fospa y_u clavo y_u 'y_e, n_e ga fospa ma saha hap_u bim fox y_u clavo n_e ga fot ma 'y_e b_u ja rá 'bi'b_ots'e, sä ga ξ c'y_ei 'b_u, bi 'y_enje.

26 Nu'b_u mí dät'an hy_uto pa b_uya dām p_etihe mah_on'a. N_e'a ra Tomás. N_e nth_u't'i y_u jut'i teng_u mam'bet'o, p_e x_o bi n_equi b_u ra Jesús mah_on'a, bim 'b_ä inde b_u dí 'b_uhmbe.

—Daman johyah_u, bi 'y_enje mah_on'a.

27 Nu'a ra Jesús b_uya bi xi a ra Tomás:

—Dami fos' ni saha ua bim foscä y_u clavo n_e guin nu ma 'y_e, n_e bá 'u_ut ni 'y_e gui fo'ts'ua ja ma 'b_ots'e. O gui ξ na him majua_uni p_e dami 'y_ec'y_ei, bi 'y_embi.

28 Nu ra Tomás bi 'y_emp'a:

—Ma Hmu i, ma Oj_u i, bi 'y_ena.

29 Nu'a ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Tomás, gui ξ c'y_ei ya nguetho ya gá nugui. P_e nu' ξ to dá 'y_ec'y_eigui 'b_u nte ní nu, man'da di jap Oj_u ξ , bi 'y_embi.

'B_ep_u án t'o't' na ra s_ocu_u

30 P_e nu' ξ y_u hyonya nt' ξ t'e dá nuhe bi 'y ξ t' ra Jesús, hinga gätho dá o't'ä ua ja ra s_ocu_u. 31 P_e h_ont' ξ 'da dá o't'ä dí ja ah_u gui 'y_ec'y_eih_u gue majua_uni ra Cristo a ra Jesús rá Ts'unt' ξ Oj_u a. N_e nu'b_u gue'a gui 'y_ec'y_eih_u din 'da ah_u ra 'da'yote maz_u.

21

Bi n_equi ra Jesús b_u ndenthe

1 M'b_ejua b_uya dá nuhe ra Jesús mah_on'a, bi jaje dá p_uhmbe man'da x_un ho b_u ja ra d_udehe Tiberias, n'dat'a ra d_udehe Galilea. N_e ga xi ah_u gätho bin ja. 2 Mín 'yohe ra Simón Pedro n_e ra Tomás i t' ξ mbi ra Go, n_e ra Natanael ra mēngu b_u Caná ra x_equi Galilea, n_e man 'yoh_ugä y_u ts'unt' ξ gä'be ra Zebedeo, n_e mí yoho ma mixädihe. 3 N_e nub_uya bi 'y_enje ra Simón Pedro:

—Nugä ga mba na 'bahu_u, bi 'y_enje.

—Ga mbähä 'b_u, dá ξ mfe.

Dá mbähmbe b_uya 'bex dá huhe n'da ma mbosahe. P_e gätho ra xui nte dá thehe y_u hu_u. 4 N_e nu'b_u mí hyax b_uya mí 'bäp_u ndenthe a ra Jesús. P_e nugähe him 'bexque dá p_uhmbe gue gue'a. 5 Bi 'y_enje ra Jesús:

—Gy_u ts'unt' ξ h_u, ha nte gá theh_u y_u hu_u.

—Hin'na, dá ξ mfe.

6 Nu ra Jesús bi 'y_enje b_uya:

—P_e dami 'y_ent ni xit'ä_u b_u ja rán 'y_ei ra mbosa, n_e 'bex gui theh_u b_uya.

Dá ξ the a bi xije ra Jesús, n_e ξ mm ϵ x_un ngu dá thehe y_u hu_u, him mí sä ga juxhe ra xit'ä. 7 N_e nugä gue madi hu ξ gä ra Jesús, dá ξ mp'a ra Pedro:

—Guehn_u ma Hmu_uh_u.

Nu'b_u mí 'y ξ h ra Simón Pedro gue gue'a ra Hmu a, 'bex bi hye rá he nguetho xí mb ξ gue. N_e bin säcp_u ja ra mbosa gue bi z ξ n'a n'dihi b_u i 'bäh ra Jesús. 8 P_e nuje dá cohmb_e b_u ja ra mbosa, z_un jante dá s ξ mhb_e b_u ndenthe nguetho dí jat'ähe ra

xit'á nε yupε yε huá. Nε hinga yatho ndenthe, mβε n'da ciento metro. ⁹ Nε nu'bε mí zøm bε ndenthe ra mbosa mí huhe, dá nuhe n'da ra sibi i zø bε, nε n'da ra huá i oxpε ja yε dεspi, nε mí oxpε ra hmε. ¹⁰ Nε nu ra Jesús bi 'yεnje:

—Bá cε 'da ni huáhu xá thehu.

¹¹ Nu ra Simón Pedro bεya, bi mba bá jεt'a ra xit'á bε ja ra häi i yuh yε huá, n'da ciento nε yote ma 'dε'ma hyu yε huá xεn ndoho. Pε hin hapε bi xεt'a ra xit'á. ¹² Nu ra Jesús bi xije:

—Ba εhmbε dan sihmεhu, bi 'yεnje.

Pε xinga n'daje xá änhde to'o a, nguetho dá pähmbe gue gue'a ma Hmuhe. ¹³ Nε bi mba bε zø ra sibi a ra Jesús bi hyaç ra hmε, nε bi 'daje, nε ra huá.

¹⁴ Nε ná hyundj dá nuhe ra Jesús bεya gue bin 'yuse, gue'bε go mí dambεni bε ja rán 'yägui.

Iyqui ra Jesús a ra Simón Pedro

¹⁵ Nu'bε mán niyáhe, nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra Simón Pedro:

—Simón rá ts'unt'ε i ra Jonás, ha man'da guí numanhogui xinda guehya 'da.

Nu ra Pedro bi 'yεmp'a:

—Haha ma Hmu i, guí pãdi gue dí numanho i.

Nu ra Jesús bi 'yεmb bεya:

—Dami 'uñ ε ma t'udε'yo, nangue mam hmangä gui xänba yε jã'i i εc'yεigui.

¹⁶ Ná yondj xø bi 'yεmp'a:

—Simón rá ts'unt'ε i ra Jonás, ha majuani guí numanhogui.

—Haha ma Hmu i, guí pãdi gue dí numanho i, bi 'yεmbi.

Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Dami fäh ma dε'yo 'bε.

¹⁷ Nε ná hyundj bεya bi 'yεmbi:

—Simón rá ts'unt'ε i ra Jonás, ha guí numanhogui, bi 'yεmbi.

Nε bi du rá mbεi ra Pedro, nguetho ya ná hyundj bi 'yän 'bε i numanho. Nε bi dæti:

—Ma Hmu i, gätho guí pãdi, guí pãdi dí numanho i.

Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi mahøn'a:

—Dami 'uñ ε ma zε dε'yo dadí huεcä.

¹⁸ Nu'bε gmín ts'unt'ε zãí gán 'yose hønε go hapε guín nde gui mba, nε guí tuzεhe rá ngæt'i ni foho. Pε nu'bε gán dæc'yεi gui ñng

ni 'yε nε n'dan'yo da tut'i i, nε da zix'i i hapε hin guín nde gui mba, bi 'yεmbi.

¹⁹ Guehna bi man ra Jesús, gue da bäh ra Pedro 'bε'a nín dæte da nu a, nε gue'a dí 'yudi xεn hotho Ojã a. Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra Pedro mahøn'a:

—Dami tengui gui thoc'a ma 'bεfigä, bi 'yεmbi.

Bi t'än'na ra Jesús nangue a ra Xuua

²⁰ Nε nu'bε mí dε'mi bi dεn bεya bi nyεgui, bi nugä gue nεqui dí tεt'i, guecä madí huεgä ra Jesús, ngue 'darpε xtá hu'be bε ja ra mεxa 'bε mán sihmεhe gue'bε má änni to'o di dā a. ²¹ Nε nu'a ra Pedro 'bε mán nugui dí tεt'i, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ma Hmu i, 'bε'a nín dæte xin da nu na ra Xuua, bi 'yεmbi.

²² Nu ra Jesús bi dæti:

—Nu'bε ma pähä di 'bætho ua gue'bε go dá søcä mahøn'a, hin ni 'bεfi gui 'yängui. Pε nu'a ni 'bεfi gui tengui gui thoc'a ma 'bεfi, bi t'εmbi.

²³ Pε janangue'a mi manse yε 'yεc'yεi gue njäm'bε ga tugä. Pε hinga ngubε bi man ra Jesús, pε bi 'yεna: “Nu'bε ma pähä di 'bætho ua gue'bε go dá søcä mahøn'a, hin ni 'bεfi gui 'yängui,” xí 'yεmp'a.

²⁴ Guecä rá xädigä gue bi man ra Jesús, nε guecä xin dí o't' na ra søcuä 'bε'a dá nu gue majuani bin ja. Nε dí pähmbe majuani na dí o't'ä ya. ²⁵ Nε xεn ngu mi'da yan t'øt'e bi 'yøt'a ra Jesús. Pε nu'bε gätho xá o't'ä, hinga xøt'a gätho xtín ja ua ja ra ximhäi 'bε. Nε hønt'a dí xi ahε ya.

HECHOS Yún t'òt'e yú 'bäihü ra Jesucristo

Bi man ra Jesús ba èh rá Hogandähi Ojä

¹ Nu'i Teófilo, rá mbüdi ra søcuä dá o't'a'i mám'bet'o, dá xi'i gätho bi 'yòt' ra Jesús nu'bü mi dümp' rá 'bèfi. Nè dá xi'a'i gätho ngue bi ma 'bü mín xänbate. ² Nè dá xi'a'i gätho bi 'yòt'a ra Jesús asta gue'bü mi mba mahèts'i. Nè nu'bü mi 'bücua ja ra häi, nu rá Hogandähi Ojä bi xih ra Jesús 'bè'a da xih yú 'bäihü gue da 'yòt'e. Nu'ü yú 'bäihü, gue'ü yün 'yohü bi huanh ra Jesús ngue man yú xädi ü. ³ Nu ra Jesús bi nu ran ünbi nè bi du. Nè gätho nyote pa 'bü mí ndants'i mahøn'a, bin 'yuse bü 'büh yú 'bäihü, ja'bü bi hnu, ja'bü hin'na. Nè bi 'yuti xün ngu yün t'òt'e guepü bi nde da fädi gue i 'büi. Nè bi xi'ü nanguè rá 'bèfi i òt' Ojä ua ja ra ximhäi, nè 'bèpü dí manda Ojä ü gätho dim 'büi.

⁴ Nu'bü mím 'bühmbü yú 'bäihü mahøn'a a ra Jesús, nè bin sihmehü, bi xi'ü da dömp'ü Jerusalén 'bè'a bi ma majuäni rá Ta gue ba èhe. Nè èn'a ra Jesús:

—Ya xcá 'yòhmbü dá mangä mam'bet'o ngue ba pènh Ojä rá Hogandähi. ⁵ Nu'a ra Xuua bi 'yòt'ahü ran xixyä nanguè ra dehe thoho, pè mi ts'ütho ya ga 'da ahü rá Hogandähi Ojä, bi 'yèn'a ra Jesús.

Bi ndex mahèts'i ra Jesús

⁶ Nu'bü mim peti ü, bi 'yänni:

—Ma Hmu ahe, hague guehya yü pa jabüya gui 'yòt'e din ja ma ts'èdi zèhèhü mahøn'a, dyü israelhü.

⁷ Bi dā'a ra Jesús:

—Hingui sä gui pähmbü nda'a ní pa xün zän ma Tahü da 'yòt'a 'bè'a gätho da 'yòzèhe. Hin ni 'bèfihü gui pähmbü. ⁸ Pè nu'bü bá èh rá Hogandähi Ojä, nè gam 'bühmbü, din ja ni ts'èdihü. Nè nu'bü bin ja, gui xihmbü yü jä'i ua ra dähni Jerusalén nanguècä, nè gätho ua ra häi Judea, nèpü ra häi Samaria, nè gätho na ngüni ra ximhäi.

⁹ Nu'bü mi gua'a man ra Jesús bi mba mahèts'i. Nu yú 'bäihü bi nu nu'bü mi ndex mahèts'i. Nè n'da ra güi bi go'mi nè him bi

nu yú 'bäihü mahøn'a. ¹⁰ Nè mi 'bäpü, mi ndò'ts' mahèts'i, 'bèx mi 'bähmbü yoho yám 'bèhni Ojä mahèts'i, i he yü t'axca pahni.

¹¹ Nè bi 'yèmbi:

—Nu'ahü gyü menguhü Galilea, hanja gní 'bähmbü ua ya nè gni ndòs'hü mahèts'i. Nu ra Jesús bi ndex ua gui 'bähmbü, nè tengutho bü á ndets'e, ngutho 'bü bá çah mahøn'a, nè guet'a ra Jesús a.

Bi thahn'na ra Matías rá m poniui ra Judas

¹² Nu yú 'bäihü ra Jesús bi nèxpü ja ra nyuni Olivos büya, bi mba bü ra hnini Jerusalén, nè hinga yatho, ndehni. ¹³ Nè nu'bü mi yèrpü ja ra hnini bi ndèxpü n'da ra cuarto magäts'i guepü i 'büü. Gue'ü i 'büpü ü, ra Pedro, nè ra Xuua, nè ra Jacobo, nè ra Andrés, nè ra Felipe, nè ra Tomás, nè ra Bartolomé, nè ra Mateo, nè ra Jacobo rá ts'ünt'ü ra Alfeo, nè ra Simón gue t'èmbi ra Zelote, nè ra Judas rán 'yohü ra Jacobo.

¹⁴ Gätho ya 'darpü bim peti nè zäi min yähu Ojä. Nè bi zòpü 'da yü xisu nè ra María rá mbe ra Jesús, nè'ü yün 'yohü ra Jesús.

¹⁵ 'Darpü madím peti ü n'da ciento nè 'däte njä'i. Nè nu'ü yü pa'ü bi ndants'a ra Pedro nè bi 'yèna:

¹⁶ —Ma cu ahü nanguè ra Cristo, nu rá Hogandähi Ojä maya'bü bi jap'a ra David da 'yòt' ra søcuä, nè bi ma 'bè'a da 'yòt' ra Judas, nguetho mí pä Ojä 'bè'a da 'yòt'a. Gue'a ra Judas ngue bi dä'a ra Jesús nu'bü mi fènt'i. Nè gue'a bin ja nguetho gätho 'bè'a mán t'o't'i bü rá m hman Ojä din ja. ¹⁷ 'Dat'a ra 'bèfi dá øthe ra Judas nguetho ra Jesús bi huahn'na ra Judas tengü bü á huancähe.

¹⁸ Nè bi thän'a n'da ra häi nanguè'a í mbä'a ra Jesús. Nu'bü mi zohäi ra Judas, bi nyepü häi, nè bi fòh rá foho, nè bi böni gätho yú xèfo. ¹⁹ Gätho yü jä'i mi 'büpü Jerusalén bi 'yòde 'bè'a bin ja. Jananjabü bi mba ma huti ra häi ngue yú nde'ü, Acéldama, gue nde da ma bim fäm bü ra ji. ²⁰ Nguetho nt'o't'i bü ja rá søcuä ra Salmos:

Din häitho ra häi nè njon dim 'büpü, nè nt'o't'i ngue n'dan'yo da hyän rá 'bèfi mi ja xtá 'yòt'a.

²¹ Jananguè'a jatho ga huahndü a dam pèhmbè. Jatho ga huahndü n'da rá m poniui ra Judas, gue'a n'da madí hyänje gätho yü

pa mí 'bǎhmbe ra Hmu, ra Jesús. ²² Ne ga huahndǎ n'da bi nu 'bǎ mi xixyǎba ra Jesús a ra Xuua, ne madí hyǎnje gǎtho yǎ pa dǎm 'bǎhmbe ra Jesús, gue'bǎ go mí mba mahǎts'i, bi nu, nguetho n'dat'a ga mamhbe ngue bi ndants' mahǎn'a ra Jesús 'bǎ mi du, bi 'yǎn'a ra Pedro.

²³ Ne nubǎya bi ndǎnba yǎ thuhu to'o da thahni, gue yoho yǎn 'yohǎ bi hndǎni. Nu'a n'da ra José Barsabás ne í Justo, ne nu'a man'da ra Matías. ²⁴ Ne nu'ǎ yǎ jǎ'i bin yǎhǎ ra Hmu bǎya, ne bi 'yǎna:

—Ma Hmu ahe, guí pǎrpa yǎ mbǎi gǎtho, dami 'yurcahe ya yoho nda'a xcǎ huahni. ²⁵ Nu'a ga comhbe ra 'bǎfi ngue ma 'bǎigǎhe ra Jesucristo, ngue'a xtǎ 'yǎt'a ra Judas. Nguetho xí 'uerpǎ ja rá 'bǎfi nangue rá ts'oqui, bi mba da nu'a rán sǎui da nu, bi 'yǎm 'bǎ min yǎhǎ Ojǎ.

²⁶ Nu yǎ 'yǎc'yǎi bǎya bi 'yǎt'e tengu'bǎ n'da ran tǎha, ngue nde da bǎ'ǎ nda'a bi nde Ojǎ. Bi bǎni gue gue'a ra Matías. Ne nu yǎ 'yǎc'yǎi bǎya bi huanh ra Matías, ne bi gomhbǎ yǎ 'bǎfi ǎ 'dǎ'ma'da yǎ 'bǎihǎ ra Cristo.

2

Bi zǎh rá Hogandǎhi Ojǎ

¹ Pǎ guexta'a di thoqui dim pǎti gǎtho yǎ 'yǎc'yǎi, din ja'a mí tǎ'mi, gue bá pǎnh Ojǎ a rá Hogandǎhi, ne bin thǎui n'da ra dǎmpeti mí sǎnba Ojǎ ǎ yǎ israel, t'ǎmbi Pentecostés. ² 'Dahmantho bi zǎpǎ di hǎi, tengu'bǎ n'da ra ndǎnthǎ gue bí 'yǎh mahǎts'i a. Ne nu'a ní hǎi bǎ, bi yus'pǎ ja ra ngu guerpǎ mi hu'ǎ. ³ Bi nequi tengu yǎ t'ǎsibi ne 'da'i ts'ǎ bi zox yǎ yǎ yǎ jǎ'i n'da ngu n'da ǎ mi 'bǎpǎ. ⁴ Ngue n'da ngu n'da mi 'bǎpǎ, gǎtho bin t'un rá Hogandǎhi Ojǎ, ne bi hǎt ra ts'ǎdi xǎn ho ǎ. Ne bi mbǎdi 'dahma 'dan'yo bǎ ǎn yǎ'ǎ n'da ngu n'da'ǎ nangue rá ts'ǎdi rá Hogandǎhi Ojǎ in 'yohǎ.

⁵ Ne nu'ǎ yǎ pa'ǎ bi zǎm bǎ Jerusalén ǎ yǎ judío, da 'yǎt'a ra dǎmpeti mí xi Ojǎ maya'bǎ, ngue bá nǎxpǎ gǎtho yǎ hǎi ua ja ra ximhǎi. ⁶ Ne nu'bǎ mi 'yǎt'a di hǎi ǎ yǎ jǎ'i, bim pǎti bǎ, ne n'da ngu n'da ǎ bi zo'ǎ yǎ 'yǎc'yǎi nangue yǎ ndese, ne him bi zǎ bi bǎni ha bin ja. ⁷ Ne bi hyǎnya thofo ne him bi bǎdi 'bǎ'a nam bǎni, ne bin 'yǎmb zǎhe ǎ:

—Hague ǎn zǎ bin ja bǎ, bin 'yǎmp'ǎ. Ha hinga gue'ǎ yǎ mǎngu bǎ Galilea gǎtho i yǎ ua ya. ⁸ Hanja sǎ i sijǎ ma ndesehǎ n'da ngu n'dajǎ. ⁹ Ne nu'ǎ n'da'a n'danni bá nǎxhǎ, ne 'dajǎ, 'bǎ'i 'da bá nǎxpǎ Partia, nǎpǎ Media, nǎpǎ Elam, nǎpǎ Mesopotamia, nǎpǎ Judea, nǎpǎ Capadocia, nǎpǎ Ponto, nǎpǎ ra hǎi Asia. ¹⁰ Nǎpǎ Frigia, nǎpǎ Panfilia, nǎpǎ ra hǎi Egipto, nǎpǎ ra hǎi Africa jom bǎ Cirene. Ne nu'ǎ mi'da yǎ romanos ǎ, madague'bǎ gǎtho yǎ judío ǎ, ne nu mi'da ǎ gue ǎc'yǎi tengugahǎ dyǎ judío'ǎ, ne 'bǎh mi'da bá nǎxpǎ Creta, nǎpǎ Arabia. ¹¹ Ne dí ǎhmbǎ i mam ma ndehǎ nangue yǎn t'ǎt'e gue i ǎt' rá ts'ǎdi Ojǎ, bin 'yǎmp'ǎ.

¹² Ne gǎtho madi hyǎnya thofo, ne hingui pǎdi 'bǎ'a da bǎni. Ne n'da ngu n'da bi manse ǎ:

—'Bǎ'a ní mba na in ja ya.

¹³ Pǎ nu'ǎ mi'da bi ma:

—Íti ǎ.

Bi zǎh yǎ jǎ'i ra Pedro

¹⁴ Ne nu ra Pedro bǎya 'darpǎ mí 'bǎhmbǎ ǎ mi 'dǎ'ma'da yǎ 'bǎihǎ ra Cristo, ne nts'ǎdi bin yǎ, bi 'yǎna:

—N'yohǎ ahǎ dyǎ judío'ǎ ne gǎtho ahǎ guí 'bǎhmbǎ ua Jerusalén, dami 'yǎhmbǎ xǎn ho 'bǎ'a ga xi ahǎ ya. ¹⁵ Nuje hin dí ðithe tengu guím bǎmhǎ, nguetho ja gǎto ya. ¹⁶ Pǎ nuna guehna gue bin ja ya, gue'a bi man ra Joel rá pǎngahyǎ Ojǎ, bi 'yǎna:

¹⁷ Din ja bǎ n'da ra pa ba ǎhe, ǎn Ojǎ, gue ga pǎn'nahǎ ma Hogandǎhi gǎtho nangu yǎ jǎ'i 'bǎcua ja ra ximhǎi.

Ne nu'ǎ ní ts'ǎnt'ǎhǎ ne ní t'ǎxuhǎ dim pǎngahyǎ.

Ne ní ts'ǎnt'ǎhǎ da nu'ǎ yǎn t'uti tengu yǎ t'ǎ ne ní dǎc'yǎihǎ da 'uj yǎ t'ǎ.

¹⁸ Nu'bǎ bin ja, nu'ǎ ma 'yǎhe, yǎn 'yohǎ ne yǎ xisu, ga pǎnpǎ ma Hogandǎhi ǎ, ne dim pǎngahyǎ nanguecǎ.

¹⁹ Ne ga uh yǎ hmǎpya bǎ magǎts'i, nǎpǎ ja ra hǎi, yǎ hmǎpya ra ji, ne ra sibi ne ra 'bifi.

²⁰ Ne nu'a ra hyadi ya hin din ja rán nequi, ne ra zǎna xtan theni tengu ra ji.

M'bet'o nja bǎ din ja, m'bejua da zǎn ra pa dua ǎh ra Hmu mahǎts'i, ne nu'a ra pa a, nuǎxte thofo ne nts'utho 'bǎ'a din ja.

21 Nε nu'a ra pa dua εhe, din ja gue hont'a to'o xί mba't'a ra Hmu da yaη Oja a. Ngubη bi 'yo't'a ra Joel 'bη maya'bη, bi 'yεn'a ra Pedro.

22 Nu ra Pedro xø bi 'yεmp'η mahøn'a:

—N'yohη ahη dyη israelhη, dami 'yøhmbη ma nde. Dí m angä nanguε ra Jesús ra mεngu Nazaret. Oja bi japi ngue bi 'yøt' yηn t'øt'e nuixte nanguε rá ts'edi Oja, nε yη hyonya nt'øt'e, nε yη hmεpya, guεpη da zä gui pηhmbη ngue Oja bi zε'a. 23 Nε maya'bη Oja mi paði 'bε'a gá 'yørpahη rá Ts'ant'η. Nε Oja mi sänni gue gá cuathη bη ja n'da ra pont'i nanguε yá 'yε yη tonto, nε gá hyohη.

24 Pε nu'a Oja bi xox 'bη mí du, nε bi hyacua ran daηe, nguetho hin'yη rá ts'edi ran daηe xtán zä xtán zam'ma ra Jesús. 25 Nguetho bi man ra David gue 'bε'a da nu ra Jesús, 'bη mí 'yεna:

Nugä thocua thoho dí nugä Oja bη ja ma hmi.

Nε di 'dac ra ts'edi, jananguε'a njon da zä di 'uegagui.

26 Jananguε'a i hu ma mbηi, nε dadín johya 'bη dí m angä nanguε'a.

Nε nu'bη din sanya ma ja'i bη ja ran 'yägui, dí tøp'ma ran ho da t'ørcagui.

27 Nguetho hin gui hyεgä ma te da gopη guεpη o'η xηn du,

Nε hin gui japi da 'ya ma ngøc'yεi, guecä, ni Hoga t'uhnigui.

28 Nε gá 'yurqui 'bεpη däm 'bηhmi mazai mahøn'a,

nε nu'i gui jaqui ngue din ja ran johya ma mbηi nu'bη dá nut'a ni hmi,

bi 'yεn ra Pedro tengu bi man ra David.

29 Nε xø bi 'yεn'a ra Pedro:

—N'yohη ahη, da zä ga xi ahη majuani nanguε ma ngarpa mbombøtahη ra David mi 'bηi maya'bη, him bi mansε nanguesε 'bε'a da t'ørpe, nguetho bi du, nε guexta'a i o bη rán 'yägui i ja ua dí 'bηhmbη. 30 Pε nu ra David bim pøngahyā 'bη mí man na, nε mí paði majuani 'bε'a bi xi'a Oja, gue n'da räm bom'bεto ra David din ts'ut'abi nanguε yη israel tengu ra David, nε guehna ra Cristo na. 31 Nε mi pηh ra David 'bε'a din ja, jananguε'a bi ma nanguε da ndants' mahøn'a ra Cristo, nε hin da ts'opη nidu rá te, nε xín da 'ya rá ngøc'yεi a. 32 Nguetho ra Jesús, Oja bi xox 'bη mí du, nε nu'a dí

pηhmbε majuani gätho gahe, nε dí mamhbe nguetho dá nuhe 'bε'a bi t'ørpe. 33 Oja bi xots'i nε bi zixpη ja rá ts'edi, nε bi un'na rá Hogandahi tengu xί man Oja, jananguε'a bi 'dacähe bηya. Gue'a rá Hogandahi i øt'e 'bε'a gätho guín nuhη ya, nε guí øhmbη ya. 34 Nguetho ra David him bi ndex mahεts'i, pε gue'a im mansε a:

Nu'a ra Hmu bi xi'a ma Hmu:

“Dami hyucua ja ma ts'edi,

35 asta gue'bη ga tηhui man sηiui,”

bi 'yεn'a ra David, bi 'yεn'a ra Pedro.

36 Nε xø bi 'yεna:

—Gätho ahη ma mi israel ahη, gui pηhmbη ya majuani bi jap Oja dim hmu a gá cuathη bη ja ra pont'i, nε guehna ra Jesús, nε gui pηhmbη gue bi huan Oja a, bi 'yεn'a ra Pedro.

37 Nu'bη mi 'yøh yη ja'i 'bε'a bi man'a ra Pedro, εmme bi du yá mbηi, 'bη mí 'yøde gue rá Ts'ant'η Oja a xί hyo. Nε bi t'än'na ra Pedro nε yán 'yohη:

—Man 'yohη ahη, 'bε'a da zä ga øthe ya, εn'η.

38 Nu ra Pedro bi daηi:

—Gui päh nin 'yomfεnihη nanguε ran ts'o, nε gan xixyāhη n'da ngu n'da ahη nanguε rá thuhu ra Jesucristo. Nε din ja ra punbi ni ts'oquihη, nε di 'da ahη rá Hogandahi Oja. 39 Nguetho bi man Oja di 'da ahη ran t'unni gue'a rá Hogandahi Oja, nε ni t'uhnihη din t'unni, nε gätho η høn bη go hapη i 'bηi din t'unni, gue hont'a go to'o da zohn'na Oja ra Hmu, bi 'yεn'a ra Pedro.

40 Nε nu ra Pedro man'da xηn ngu bi xifi nε bi hεcui, nε bi 'yεmbi:

—Damin yamhbη nanguε'a ran ηnbi da nu'η yη ts'om'bäi i 'bηcua ya, bi 'yεn'a ra Pedro.

41 Nε gätho to'o bi 'yømanho a bi man ra Pedro bi mba ma xixyābi. Nu ra pa gue bi man ra Pedro, mbε hyu mahuāhi yη ja'i bi 'yεc'yεi. 42 Nε nu'η bi thocta'a bi xänba yá 'bäihη ra Cristo η, nε bi hyu yá mbηi nguetho 'da'angu im bεni. Nε thocua thoho bim peti gue din yāhη Oja, nε da zi ra xεcahμε, ngue bi bεn rán daηe ra Hmu.

Yäm 'bηi η mbηdi bi 'yεc'yεi

43 Gätho yη ja'i bi numansu Oja nε εmme bi hyonya thoho 'bε'a bin ja nanguε yηn

t'ot'e nuixte ne yu hmɛpya bi 'yɔt' yá 'bäihɛ ra Cristo. ⁴⁴ Ne gátho gue bi 'yɛc'yɛi n'dat'a in numanho n'da ngu n'da, ne nu'a 'bɛ'a mí pɛ'ts'i n'da ngu n'da, 'da nan gomthoho. ⁴⁵ Ne nu'bu n'da mí honi 'bɛ'a madí 'bɛdi, nu'a man'da buya bi mbä 'bɛ'a mí pɛ'ts'i, bi un'na buya. ⁴⁶ Ne mpa 'bu mpa 'bu madím pɛti bu ja ra dɔnijá. Ne nu'bu xɛn sihme, bin sänbi bi mba bu ja yá ngu yá mi'yɛc'yɛihɛ, ne bin johya yá mbui, ne 'dat'a im bɛni. ⁴⁷ Ne bi 'yɛspa Ojɔ, ne bi hnumansu u nangue gátho yu já'i. Ne nu Ojɔ bi japi n'dapa ngu n'dapa i cɔrpu ja rá ts'edi mí'da yu já'i, gue bi zin'ɛ.

3

Bi zä ra dogua

¹ N'da ra pa 'bu hyunde, gue'a ra ora 'bu nzai mí yáhu Ojɔ yu já'i, bi mba bu ra dɔnijá ra Pedro ne ra Xuua. ² Mi 'bɛpu n'da ran 'yohu ra dogua gue'bu go mim 'bui. Ne nzai bi thuxpu ja rá goxthi ra dɔnijá. Nu ra goxthi t'ɛmbi mahotho. Nu ran 'yohu da 'yáp yɛn t'unni yu já'i i thopu mbo. ³ Nuna, nu'bu min nu ra Pedro ne'a ra Xuua ní mba bu ja ra dɔnijá, bi 'yáp ran t'unni. ⁴ Nu ra Pedro n'youi ra Xuua, nu'bu min nu i hupu, bi 'yɛmbi:

—Hyandgä'be.

⁵ Nu ra dogua bi hyant'ɛ, mi tɔ'mi da hyani 'bɛ'a di un'dɛ. ⁶ Pɛ nu ra Pedro bi 'yɛmbi:

—Xíng ra t'axi xíng ra c'axt'i dí hɔgá, pɛ nu'a i jagui dadí 'da'a'i. Nangue rá ts'edi ra Jesucristo mɛngu bu Nazaret, damí ndants'i ne gan 'yo, bi 'yɛmbi.

⁷ Nu ra Pedro bi bɛntpa rán 'yɛi, bi xots'i. 'Bex bin hɔts'edi rá gua, ne rá hyudi xíngua. ⁸ Ne n'da sägui thoho bi 'yɔt' 'bu mi ndants'i ne bin 'yo. Ne'a bi yuthu bu ja ra dɔnijá, sägui ne 'yo, ne ɛspa Ojɔ. ⁹ Gátho yu já'i bi nu ran 'yohu ngue bin 'yo ne bi 'yɛspa Ojɔ. ¹⁰ Ne mi pɔdi gue nu'a mi hupu ja ra goxthi mahotho bu ja ra dɔnijá mi äh ra mbeti. Ne gátho bi hyonya thoho 'bɛ'a bin ja ran 'yohu.

Nu ra Pedro im mam bu ja ra ngun'yu t'ɛmbi Salomón

¹¹ Nu'a mi dogua hingui nde da hyɛ'a ra Pedro ne ra Xuua, ne bá ɛpu xɛn ngu yu já'i guɛpu ja ra ngun'yu mi 'bä u, t'ɛmbi

Salomón, ne madí hyonya tho'ɛ. ¹² Nu'bu mí hyant'ɛ yu já'i a ra Pedro, bi 'yɛmbi:

—N'yohu ahɛ dyu israelhu, hanja gadí hyonya thohɛ nanguehna ra dogua, ne hanja gní hyandga'be. Ha guí ɛmhbu gue ma ts'edisɛ'be ne man hose'be gue xtá jap'be bin 'yo na. ¹³ Hin'na maha, pɛ ga xi ahɛ Hague bin ja. N'dat'a Ojɔ gue mí ɛspa mam bombɔtahɛ ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, bi zixpu mahɛts'i a rá Ts'ant'ɛ, ne bi un rá ts'edi. N'dat'a ra Jesús gue gá dähɛ bu ja rá hmi ra Pilato ne gá cɔmhbu bu. Nu ra Pilato mim ma xtá mba nthɛgui. ¹⁴ Pɛ nu'ehɛ gá cɔmhbu n'da xɛn ho, ne gue'a rá Thahni Ojɔ a. Ne gá 'yähmbu n'da ra hyodu da soc'ahɛ. ¹⁵ Ne gá mamhbɛ gue da mba ntho ra Hmu gue di un ra te. Pɛ Ojɔ bi xoxpu 'bu'ɛ xɛn du, gue'a dá nuhe ne dadín juanhde. ¹⁶ Bi zä na ran 'yohu nguetho bi 'yɛc'yɛi ra Jesús. Ne guehna ran 'yohu guín nuhu ya, ne guí pɔhmbu to'o na.

¹⁷ Pɛ nuya, n'yohu ahɛ, dí pɔcä ngue hin gmí pɔhmbu 'bɛ'a xcá 'yɔthu 'bu gmí hyohu ra Jesús, ne ximangutho ni ngɛrpihu. ¹⁸ Pɛ Ojɔ bi japi bin ja 'bɛ'a gátho bi ma maya'bu, gue bi man yu pɔngahya nangue ran ɛnbi bi nu ra Cristo rá Thahni Ojɔ. ¹⁹ Janangue'a nuya, damí päh nin 'yomfɛnihɛ ne guí dáp ni mbuihu Ojɔ. Ne nu Ojɔ buya da zä da duc'a ni ts'oquihu ne di 'da ahɛ ran johya ni mbuihu. ²⁰ Ne nu Ojɔ ba pɛnhua mahɔn'a ra Jesús ne gue'a ra Cristo xa ts'änni di jɔcuahɛ. ²¹ Nu ra Jesús jatho da gopu mahɛts'i jague'bu da zɔn ra pa da mba ma hoqui gátho ua ja ra ximhäi, tengu bi man Ojɔ maya'bu, nangue yá nde yá hoga pɔngahya. ²² Pɛ bi 'yɛnsɛ a ra Moisés: “Nu'a ra Hmu ma Ojɔhu, da zänna n'da rám 'bɛhni ngue gue'a nin 'yohuhɛ tengugä. Damí 'yɔhmbu 'bɛ'a gátho da man'a. ²³ Ne din ja, hɔnt'a go to'o má já'i hin da 'yɔmanho a, da mba ma 'ueque nangue yá t'uhni Ojɔ, ne da mba ma 'bɛpi rá te,” bi 'yɛn'a ra Moisés.

²⁴ Ne majuani, gátho bi man yá pɔngahya Ojɔ gue'bu mí man ra Samuel ne gátho mí'da yu pɔngahya m'bejua mí 'bui, gátho bi ma 'bɛ'a gátho da 'yɔt' Ojɔ, ne gue'ɛ dí nuhu yu pa jabuya. ²⁵ Gueju dyum bom'betoju yá pɔngahya Ojɔ, ne ndeju Ojɔ ga comhbɛ rán hogui bi 'yɔrpa ma ngɛrpa bɔtahɛ nu'bu

mi t'emp'a ra Abraham: “Nangue n'da nim bom'bet'o dim 'buh niya'bu, dí mba ma japi gátho yu ja 'i guecua ja ra hái,” bi t'emp'a. ²⁶ Janangue'a nu'bu mi xoxa Oja a rá Ts'ant'u gue bi du, m'bet'o thoho bá penhua dí 'buhmbu, ngue nde di 'uegahu n'da ngu n'dajuh nangue ma ts'oquih, bi 'yén'a ra Pedro.

4

Pa ma juanbi ra Pedro ne ra Xuua

¹ Nu'bu mi xánba yu ja'i ra Pedro ne ra Xuua, bá eh yu mbäjä ne'u yu hmu bu ja rá danija yu judío, ne yu saduceos. ² Nu'umme bin cue u, nguetho bi xánba yu ja'i gue bi ndants'a ra Jesús bu 'bu'u xun du. ³ Nu'u bi bent'a ra Pedro ne ra Xuua, ne bi got'a fädi, jague'bu mi hyats'i bi juanbi, nguetho xun de 'bu mi got'i. ⁴ Pe xun ngu u xí 'yøh ram hma bi ma, bi 'yéc'yéi. Mbé í jua'i cut'a mahuahi yun 'yohu ngue bi 'yéc'yéi.

⁵ Nu'bu mi hyats'i bim peti bu Jerusalén yu ngurpa mbäjä ne yu dác'yéi ne yu xánbate nija. ⁶ Mi 'buru ra Anás ra dambäjä a, ne ra Caifás, ne ra Xuua, ne ra Alejandro, ne gátho mi'da yá meni ra dambäjä, bim peti ngue di juanba ra Pedro ne ra Xuua. ⁷ Ne bi manda da ts'ispa ra Pedro ne ra Xuua, ne bim 'bäru ja yá hmi ne bi 'yänni:

—'Be'a má ts'edi o gue to'o rán t'edi ngue xcá 'yøt'ui na.

⁸ Nu ra Pedro buya n'youi xun ngu rá ts'edi rá Hogandahi Oja, bi 'yembu:

—Gyá ngurpihu yu ja'i ne gyu dác'yéihu dyu ja'i israelhu. ⁹ Ha guí ängahe nam pa ya nangue ran ho bi t'ørpa na ran 'yohu, ne Hague nja bi zä na ran 'yohu ngue mi u. ¹⁰ Nu'bu majuanu guí ängahe, guí 'yøhmbu ya, ne gátho ma mi'israelhu, ngue nangue rá ts'edi ra Jesucristo, gue'a í zä ín 'yo na ran 'yohu ya. Gue'a ra Jesús ra mengu bu Nazaret, gue gá cuathu bu ja ra pont'i, ne nu Oja bi xoxru 'bu'u xun du. ¹¹ Guehna ra Jesús hin gá nde gá pahmbu, ngue tengu'bu gyu gádohu gá samhbu n'da ra do. Pe nuya Oja bi japi ngue tengu'bu n'da ra do man'da mahyonidä bu pa nthøe ra ngujado. ¹² Njo'o man'da da zä di pø'a n'da hinda hønt'a ra Jesús. Nguetho him bi zän Oja man'da ra

ts'edi ua ja ra ximhäi gue da zä di pøju, hinda hønt'a ra Jesús, bi 'yén'a ra Pedro.

¹³ Ne madi hyonya thoho u yu juanbate 'bu mí badi him bi zu din yahu ra Pedro ne ra Xuua, gue mí padi him bin xädi. Pe bi bém buya, bin 'yohu ra Jesús ra Pedro ne ra Xuua. ¹⁴ Ne nu'bu min nu ran 'yohu xí zä gue mi 'buhmbu u, hin'yu 'be'a man'da sä da xifi. ¹⁵ Ne bi mbehn bu thi u yoho n'da zu ora, ngue nde din 'yän'du 'be'a da zä da 'yørpe. ¹⁶ Ne bin 'yän'du:

—'Be'a sä ga øthu nangue yun 'yohu, nguetho majuanu n'da ran t'øt'e nuixte bi 'yøt'u. Ne gátho 'bucua Jerusalén i padi, hingui sä ga cømhbu. ¹⁷ Pe guehma nde'bu ga sahmbu n'dahma njon da xifi nangue ra Jesús, gue him man'da di thoc ram hma bu 'buh yu ja'i, bi 'yén'u.

¹⁸ Bi zohn mahøn'a u, bi xih puaya, gue him man'dandü da ma, xín da xánba yu ja'i nangue ra Jesús. ¹⁹ Bi däh ra Pedro ne ra Xuua, bi 'yembu:

—'Be'a go guím bensehu ngue i nde Oja ga øt'be, ha gue'a guím mamhu o gue'a man Oja a ga øt'be. ²⁰ Nguetho jatho ga mamhbe 'be'a xtá nuhe ne 'be'a xtá øhmbe, bi 'yén'u.

²¹ Nu'bu man'da mi dämhyä u, bi hyegui nguetho him mi tñi 'be'a dí unba u. Nu'u i supi din cue yu ja'i 'bu xtí unba ra Pedro ne ra Xuua, nguetho gátho yu ja'i mí espa Oja nangue'a xín ja. ²² Nguetho nu ran 'yohu mi ponga nyote njeya mi pe'ts'i, ngue bi t'ørpa ran t'øt'e nuixte, gue bi zä.

Nu yu 'yéc'yéi bi 'yap Oja hin din su

²³ Nu'bu mi theh ra Pedro ne ra Xuua, bá eru gueru mi 'buh yu 'yéc'yéi. Ne bi xifi gátho xí xi'u yu mbäjä ne yu dác'yéi. ²⁴ Nu'u, nu'bu mí 'yøde, bi zo Oja, n'dat'a im bñi, ne bi 'yén'u:

—Ma Oja ahe, gue gra Hmu, gá 'yøt' mahets'i necua ja ra hái ne ra dejä ne gátho u i jabu. ²⁵ Ne nu ní Hogandahi bi bñba mam bombøtahe ra David, ni 'yèhe, 'bu mí 'yèna: Hanja nín 'yo'ts'u yu ja'i gue hingui ten'na Oja, ne im bñ'u gue him majuanu.

²⁶ Yá hmuts'at'abi yu häi ya bi du'mi bi zä bi dämp' ra sui.

Ne yu ts'at'abi bim peti

din sahmbu ra Hmu Oja ne ra Cristo ra Thahni Oja, bi 'yɛn'a ra David.

²⁷ Nguetho majuaŋi bim peti ua ja ra hnini ra Herodes, ne ra Poncio Pilato, ne yu ja'i ngue hing yu judío, ne ma mi'israelhe, ne bi zuh ni hoga Ts'unt'u Jesús, gue'a gá huahni. ²⁸ Nu'u bi 'yɔt'u gátho 'be'a xcá sán mam'bet'o gue bin ja. ²⁹ Nuya ma Hmu ahe, damí nu'u gue nde di unje, ne damí 'daje ni ts'edi, ni 'yɛhɛgáhe, ga huthe ran zambu ga mamhbe nim hma. ³⁰ Ne ga uthe yu ja'i ni ts'edi gue da zä'u yun zäman'u. Ne gui 'yut yun t'ɔt'e nuixte ne yu hmɛpya nangue ni Hoga ts'unt'u ra Jesús, bi 'yɛm 'bu min yahu Oja u.

³¹ Ne nu'bu mí jua'a bin yahu Oja, nu ra ngu gueru xim peti bin huani, ne gátho u man'da bi hya yá ts'edi nangue rá Hogandahi Oja. Ne gátho yu 'yɛc'yɛi bi hyut'an zambu, bi mamp'a rá m hman Oja.

Bi gohmi 'be'a gátho mi ja

³² Gátho yu 'yɛc'yɛi i 'bui tengu n'danja'i tho, 'dat'a i ɔt'e, 'dat'a im bɛni. Xinga n'da bi ma gue jase yá mbeti, ne gátho 'be'a mi ja mi cohmi. ³³ Ne nu yá 'bäihü ra Cristo, nu'bu mí thoqui bi ma gue bi ndants'a ra Hmu Jesús 'bu mi du, ne bi jap Oja bin ja rá ts'edi yám hma, ne xun ngu rá mate Oja bin t'un'ndu n'da ngu n'da u. ³⁴ Gátho yu 'yɛc'yɛi nte madi 'bedi 'be'a gátho mi honi, nguetho xun ngu bi mbä yá häi o gue yá ngu mí ja, ne bi un ra mbeti yá 'bäihü ra Cristo. ³⁵ Ne nu'u bi darpa u to'o di 'be a da hyoni. ³⁶ Ne gue'a bi 'yɔt'a n'da ra 'yɛc'yɛi, ra José na, ra mɛngu Chipre, rá 'yu ra Leví, pe nu'u yá 'bäihü ra Cristo bi zänba man'da rá thuhu gue dí Bernabé, nde da ma i hurpa rá mbui n'da. ³⁷ Ne gue'a bi 'yɔt'e, bi mbä n'da rá huahi mi ja, ne bá ha ra mbeti, ne bi dá bu 'buh yá 'bäihü ra Cristo, ngue di un'du nte mi ja.

5

Rá ts'oqui ra Ananías ne ra Safira

¹ Pe nu'a man'da ra 'yɛc'yɛi í Ananías mi 'buru, ne rá xisu, bi mbä yá häi. Nu'a rá xisu ra Safira a. ² Ne bi gøn'i ts'u ra mbeti ne 'dat'a bi bɛ mmi rá xisu. Ne bá hac made ra

mbeti, bi gäpu 'bu'u yá 'bäihü ra Cristo. ³ Pe nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Ananías, hanja gui cə't' ni mbui ra zithu, ra Satanás, gue di 'bep'i'i gui xih ra fehni rá Hogandahi Oja, ngue gá hyac'i ts'u ra mbeti gui pä ni häi. ⁴ Nu'bu hin xquí pä ni häi, ha hin xquí cohmi gue ni mbeti zehɛ. Ne nu'i gá pä ni häi, ha hinga gue ni 'bɛfizehe xquí 'yɔt'e nangue ni mbeti. Hanja ngubu guím bɛni. Hinga gue'u yun 'yohu gá xih ra fehni, pegue Oja gá xih ra fehni, bi 'yɛn'a ra Pedro.

⁵ Ne nu'bu mí 'yɔ'a ra Ananías 'be'a bi man'a ra Pedro, 'bex bi du. Ne gátho to'o bi 'yɔde nangue'a ɛmme bin ja ra mbidi yá mbui u. ⁶ Nu'u yun 'yohu mi 'buru bi ndants'i, bi mbant'a ra ánima Ananías, bi duts'i, bi 'yägüi.

⁷ Ne nu'bu mi tho'i ts'u nhyu ora, bi zøh ra Safira, rá xisu ra Ananías, ne him mi paði 'be'a bi thogui. ⁸ Nu ra Pedro bi 'yän'na ra xisu:

—Xiqui hangu gui päui ni häi, tengu man ni ndø, bi 'yɛn'a ra Pedro.

—Haha ngubu rá muui, bi 'yɛntho ra Safira.

⁹ Nu ra Pedro bi 'yɛmp'a buya:

—Hanja 'dat'a gá bɛmme, hanja sä gá cøn rá Hogandahi Oja. Nuya 'bäcua ja ra goxthi u gue bá äc'a ni ndø, ne'e da dux'a ya, bi 'yɛmbi.

¹⁰ Ne 'bex bi yøru ja rá gua ra Pedro, ne bi du. Bi yat'u yun 'yohu, bi nu, ya xí du, ne bi duts'i, ne bi 'yägüi, 'darpu thoho bi 'youi rá ndø. ¹¹ Ne ɛmme bi mbidi gátho u yu 'yɛc'yɛi, ne'u gátho mi'da bi 'yɔde bi mbidi.

Xun ngu yun t'ɔt'e nuixte bi 'yɔt' yá 'bäihü ra Cristo

¹² Xun ngu yu hmɛpya, ne yun t'ɔt'e nuixte bi 'yɔt' yá 'bäihü ra Cristo bu 'buh yu ja'i. Ne gátho madim peti bu ja ra danija gueru t'ɛmbi rá ngun'yu ra Salomón, ne 'dat'a im bɛn'u. ¹³ Ne nu'u mi'da u gue hingui ɛc'yɛi, bi zu din uans'hü yu 'yɛc'yɛi, ne bi hnumansu yu 'yɛc'yɛi. ¹⁴ Pe man'da man'da xun ngu bi 'yɛc'yɛi ra Hmu, yun 'yohu ne yu xisu. ¹⁵ Ne nangue bi 'yɔt' yun t'ɔt'e nuixte yá 'bäihü ra Cristo, jananjabu i ts'opu ja 'yu yu hyɛnni gueru da tho'u, i oxpu ja yá t'ots'i ne yá fidi. Ne nu'bu da thopu rá xudi ra Pedro da yaŋi.

16 Nε xan ngu bi bøm bη ja yη hnini guerη hān bη Jerusalén, bi mba bη Jerusalén, bi zix'η yun zāman'η, ne'η min 'yohη yη zīthu. Gātho bi zā.

Ra Pedro ne ra Xuua bi hnuman'η

17 Janangue'a yη dambājä ne gātho min 'yohη, nu'η embi yη saduceos, emme bin ja yun ts'eya yū mbui η. 18 Janangue'a bi bent'η yū 'bāihη ra Cristo ne bi got'a fādi. 19 Pε nu'a n'da ram 'behni bí 'yēh mahēts'i 'bη min xui, bi xocua ra jut'i yη ofādi ne bi zixpη thi. Ne bi xifi:

20 —Ní mba, damam 'bāhmbη bη ja ra dānijā, dami xihmbη yη jā'i gātho nangue ram 'bui ma'da'yo, bi 'yēna.

21 Nu'η, nu'bη mí 'yøh na, bi yerpη ja ra dānijā 'bη mi t'ηxuditho, ne bi xānba yη jā'i.

Ne nu'bη mí peti yη hmumbājä bη ja n'da ra ngu, ne'η min 'yohη, ne madin zohni yη ngarpī ne yū dāc'yēi yη israel, ne sā bi mbēnpη fādi yη asmayo gue ba si yū 'bāihη ra Cristo. 22 Pε nu'bη mi zøm bη ja ra fādi yη asmayo, njom bi dīm bη η. Bi mbeng mahøn'a bη bí 'bηh yη hmumbājä, 23 ne bi 'yēmbi:

—Dá tīm'be ra goxthi xø man thη't'i thoho ne yη mbādi mi 'bāpη thi ja ra goxthi. Ne nu'bη ma xoc'be, njo'o to'o dá tīm'be bη mbo, bi 'yēn'η.

24 Nε nu'bη mi 'yø'a rá hmu yη mbādi bη ja ra dānijā, ne yη hmumbājä, bi hyonya thoho. Emme bi du yū mbui: “Hapη maha nín se'a øt'η,” din 'yēmp'η. 25 'Bex bi zøn'a n'da, bi xifi:

—Nu'η yun 'yohη gá cothη fādi bí 'bāpη ja ra dānijā ya, ne i xānba η yη jā'i, bi t'ēmp'η.

26 Nε bi mba rá hmu yη mbādi bēya, ne in 'yohη yη mbādi. Nε xø bá si yū 'bāihη ra Cristo, ne him bi unbi, nguetho mí su xtí mba ma bat'ado. 27 Nε nu'bη bá ts'i bη ja ra junta, bi 'yān yun t'ānni a ra hmumbājä. Bi 'yēmp'η:

28 —Ha hin dá hec'ahη gue hin gui xānbahη yη jā'i nangue ra Jesús. Pε hin guí øhmbη 'be'a dá mangāhe. Nuya gātho yη jā'i 'bηcua Jerusalén i pāh ram hma guí mamhbη. Ha guí εnje go ma ts'oquihe bi du ra Jesús.

29 Nu'a ra Pedro ne'η mi'da yūn 'yohη bi dāti:

—Jatho ga øthe 'be'a i xije Ojä xinda gue i xije yη jā'i. 30 Nu Ojä gue bi dānde ma ngarpa bøtahη, bi xox'a ra Jesús, nu'a gue'a gá hyohη 'bη gmí cuathη bη ja ra za.

31 Pε Ojä bi zixpη bi gonhui rá ts'edi, ngue dim hmu ne dim pørpate. Ne da japi di pāh yū mbui yη jā'i israel ne di punba yū ts'oqui. 32 Nε nugāhe dí mamhbe majuāni nanguehna. Ne'a rá Hogandāhi Ojä im ma majuāni nanguehna. Ne nu Ojä bi un rá Hogandāhi to'o gātho bi 'yēc'yēi, gue da bāse gue majuāni a, bi 'yēn'a ra Pedro.

33 Nε nu'bη mí 'yø'η hupη, ε mme bi de ra cue, ne min nde xtá hyo η. 34 Pε bi ndants'a n'da ran 'yohη mi hupη ja ra junta, nuna n'da ra fariseo rá thuhu ra Gamaliel. Gue'a n'da ra xānbate yūn t'ēdi yη judío. Ne gātho yη jā'i in numansu a. Nu'a bi manda da ts'ixpη thi n'da zη ora η i pa ma juānbi. 35 Nε bi 'yēna:

—N'yohη ahη, dyη israelhη, dami jamansu 'be'a guí ørpahη ya yun 'yohη.

36 Nguetho hin ε huā maya'bη bi ndants'a n'da ran 'yohη ra Teudas, mi εna mi jase rá ts'edi. Ne xan ngu yη jā'i bi dēnni, mbe goho ciento. Ne nte dá ørpahη pε bi tho, ne gātho mi tēnni bin 'uēxt'i 'da'a n'danni bi mba. 37 M'bejua bēya, bi ndants' ra Judas ra mēngu ra hāi Galilea. Nu yη pa bin ja ra pede bin tet'i 'da yη jā'i. Pε ne'a bi mba ntho, ne gātho mi tēnni bin 'uēxt'i. 38 Janangue'a dí xi ahη, dami hyēhmbη ya yun 'yohη, nguetho nu'bη rá ts'edi zēhe gue ra 'bēfi i øt'e, da mba ma juadi 'bη. 39 Pε nu'bη rá 'bēfi Ojä i øt'e, hingui sā gui hecpahη. Nu'bη guí εna gui hecpahη, gan sūhmbη Ojä 'bη, bi 'yēn'a ra Gamaliel.

40 Nu'η, bi 'yømanho 'be'a bi man ra Gamaliel, ne nu'bη mí xifi da yēt'a mbo mahøn'a yū 'bāihη ra Cristo, bi mba m'bei, ne bi xi'η hin din xānbate nangue ra Jesús, ne bi hyētho bēya. 41 Nu'bη mí bøm bη ja ra junta η, bin johya yū mbui, nguetho ya bi nu ran unbi nangue ra Jesús. 42 Nε xīnga n'da ra pa mi ε't'i gue him mi mamp'a ra hogam hma nangue ra Jesucristo, ne bi xānba yη jā'i nubη ja rá dānijā yη judío, nepη ja yη ngu.

Bi thahni yoto má 'yohu ngue dim fäxte

¹ Nu'u yu pa u man'da xun ngu bi 'yεc'yεi. Nu'u 'da buya gue i ya ra griego, bi du'mi bi zu'u i ya ra hebreo, i εna hingui pa ma peti xun ho u 'da yu mεnguhu, gue yu xisu xun du yu ndø, gue'bu pa ma dat'i yun ts'ihme n'da pa ngu n'da pa. ² Nu'u 'de'mayoho yu 'bäihü ra Cristo bi ma gue dim peti yu 'yεc'yεi buya, ne bi xifi:

—Hingui sä yoho ga øt'ähe, hingui sä ga thoqui ga unhdε yun ts'ihme yu ja'i, nguetho jatho ga mamhbe rá m Hman Oja. ³ Janangue'a ma zu cu ahü nanguε ra Cristo, dami huahndü 'da gue gue'ahü yoto yu hogan'yohü gue i ha ra ts'edi xun ho nanguε rá Hogandahi Oja in 'yohü, ne xun ho yün 'yomfεni, di darpa yün ts'ihme yu ja'i ngue nte i ja. ⁴ Pε nugähe ga thojε dan yahe Oja ne ga mamhbe rá m Hman Oja.

⁵ Ne gätho u gue madi peti bu, bi 'yømanho u 'be'a bi man'u yu 'bäihü ra Cristo. Ne bi than'na ra Esteban, n'da ran 'yohü εmme εc'yεi xun ho ne in 'youi xun ho rá Hogandahi Oja. Ne bi than'na ra Felipe, ne ra Prócoro, ne ra Nicanor, ne ra Timón, ne ra Parmenas, ne ra Nicolás, nu'a mí tenba yu t'εc'yεi yu judío 'bu hin ní 'yεc'yεi ra Cristo, nu'a bá nεxpü ja ra hnini Antioquía. ⁶ Ne gätho bi ts'ixpü 'buh yu 'bäihü ra Cristo. Ne nu'u bi gäsra yu 'yε yu ya u buya, ne bin yahe Oja ngue da mbäx'u nanguε ra 'befi bin t'un'dü.

⁷ Ne man'da man'da bi hman rá m hman Oja, janangue'a man'da xun ngu yu ja'i bu Jerusalén bi 'yεc'yεi. Ne'u yu mbäja bu ja yu nija yu judío, xun ngu bi 'yεc'yεi ne bi denni.

Bi fεnt'a ra Esteban

⁸ Nuna ra Esteban, xun ngu rá m fäts'i Oja bi unni ne rá ts'edi, ne bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte ne yu hmεpya nanguε rá ts'edi Oja bu 'buh yu ja'i. ⁹ Pε nu'u 'da yun 'yohü bi du'mi bin junthü ra Esteban, gue'u i pa bu ja n'da rá nija yu judío guεpü i pa yu ja'i min 'yεhe, ne'u 'da yu mεngu bu ra häi Cirene, nεpü ja ra hnini Alejandría, nεpü ja ra häi Cilicia, ne 'da yu mεngu bu ra häi Asia, gätho bin junthü ra Esteban. ¹⁰ Pε him bi zä bi dap'a ra Esteban, nguetho xun ngu rán 'yomfεni mi ja, ngue mi ya con rá ts'edi rá Hogandahi Oja. ¹¹ Janangue'a nt'ägui thoho bi 'bep'i

'da da man ra fehni, da 'yεna: “Dá øhmbe a bi ma, bi c'aman'u ra Moisés gue bi 'dac man t'εdihü, ne bi c'aman'u Oja,” bi t'εmp'u 'da. ¹² Bi parpa yu ja'i buya, ne yu dāc'yεi, ne yu xānbate nija, bi fεnt'a ra Esteban ne bi ts'ixpü bí ja ra junta nguepü i ja rán juānbate yu hmumbäja. ¹³ Ne bi mba nthoni 'da da man yu fehni, ne bi 'yεna:

—Hingui ε'ts'a ní c'aman'u na ra dānija ne'u yün t'εdi ra Moisés. ¹⁴ Nguetho dá øhmbe bi man na ran 'yohü, bi 'yεna: “Nu ra Jesús ra mεngu Nazaret da xo't' ra dānija ne di päh yun t'øt'e gue bi xijü ra Moisés,” bi 'yεn na ra Esteban, sä bi 'yεn'u.

¹⁵ Gätho mi hupü ja ra junta bi hyand ra Esteban, ne bi nu ngue majuāni in 'youi xun ngu rá ts'edi Oja.

7

Din juān ra Esteban

¹ Nu'a ra dāmbäja bi 'yän'na ra Esteban:

—Ha majuāni 'be'a si'a ya.

² Nu ra Esteban bi dādi:

—N'yohü ahü, gyü ta ahü, dami 'yøhmbü ya 'bu majuāni guεcä dí øt'ä a i sicä. Nu'a Oja nuixte thoho bin yaui ma ngurpa bøtahü ra Abraham, nu'bu mí 'bupü Mesopotamia, ne hin ní mba bu ra häi Harán. ³ Oja bi xifi: “Dami pøngua ni häi, ne gui socua ni mēni, ne gua εpü n'da ra häi ga ut'a'i,” bi 'yεmbi. ⁴ Janangue'a bi bøm bu ra häi Mesopotamia, ne i t'εmbi Caldea, ne bim 'bupü ra häi Harán. Nu'bu ya bi du rá ta, bi nεxpü Harán ne Oja bá si ua ja ra häi dí 'buhmbü ya. ⁵ Pε nu ra Abraham hinga gue'a ra ora bi xi Oja di un'na ra häi, xinga n'da xεqui da ma gue rá häi zεhe. Pε majuāni bi xifi di un ra häi gue da gomhbü yäm bom'βeto. Nu'bu mi xifi, mán jo'o yu t'uhni ra Abraham.

⁶ Nu'a Oja bi 'yεmbi: “Nu nim bom'βeto ban 'yεhe bu n'danni ra häi, ne da mba ma unbi goho ciεnto njεya.” ⁷ Ne xø bi 'yεmbi: “Nugä ga unbä u yu ja'i 'bupü ja ra häi guεpü din 'yεhe, ne m'bejua buya nu'u ba pøm bu guεpü min 'yεhe, ne ba εcua ja ra häi, ne guεcua da dāndegui,” bi 'yεn Oja.

⁸ Oja bi 'yøt'ui ran hoqui ra Abraham, nu rá hmεpya a gue da mba nthεqui rá xifani, ne'u yu xifani yu ts'unt'u. Bin jabu 'bu mim

'buh ra Isaac rá ts'unt'u ra Abraham, ná hyato pa bi mba nthequi rá xifani. Ne nu'bu mín dân'yohu ra Isaac, bim 'buh ra Jacob rá ts'unt'u, ne nu'bu min te ra Jacob bim 'bu'i 'de'mayoho yá ts'unt'u, nu'u gue'u ma ngurpa bõtahu u, bi 'yɛn'a ra Esteban.

⁹ Ne xø bi 'yɛna:

—Nu'a n'da rá ts'unt'u ra Jacob, ra José a. Ne nu yán 'yohu ra José bi seyabi, ne bi mbä. Ne nu'a to'o bi däi bi zixpu ja ra häi Egipto. Pe Oja min 'youi ra José. ¹⁰ Nu Oja bi zeh ra José nangu gätho yan unbi bi nu, ne bi un rá m fáts'i ne bi un rán 'yomfɛni xən ho. Ne nu'a ra Faraón, ra hmuts'ut'abi bu ja ra häi Egipto, bi numanho a ra José, ne bi japi di manda gätho ra häi bu nepu ja rá ngu.

¹¹ Ne bin ja n'da ra dathu bu gätho ra häi Egipto, nepu ra häi Canaán, ne nu yu ja'i bi nu ran unbi nguetho xø ma hin'yu 'be'a da zi ma bõtahu bu mí 'buru. ¹² Ne nu'bu mi 'yøh ra Jacob gue mi pa m'be'ts'i bu 'be'a da ts'i bu ja ra häi Egipto, bi mben'du 'da yá ts'unt'u, gue'u ma bõtahu u. ¹³ Ne nu'bu mi mba mahøn'a yán 'yohu, guexta'a him mi pa'a ra José. Nu ra José bi 'yɛmp'u: “Dadín 'yohuh.” Ne nu'a ra José bi xi'a ra Faraón gue gue'u yán 'yohu u. ¹⁴ Nu ra José buya bi ma din zohni rá ta, ra Jacob, ne gätho ná ngu mi 'buru ja rá ngu, gue í jua'i hyate ma'de'ma cut'anja'i. ¹⁵ Janangu'e'a nu ra Jacob bi mba bu ja ra häi Egipto ne bi du bu. Ne'u yá ts'unt'u mam bombõtahu bá tu bu u. ¹⁶ Pe nu'u, him bá t'äpu, pe bi thuxpu Siquem nubu ra häi mí 'bui, ne bi t'äpu ja n'da ra jado. Nu ra jado gue'a bi dân'a ra Abraham gue bi mbä yá ts'unt'u ra Hamor, ra mengu Siquem.

¹⁷ Nu'bu mi ts'utho da hyän yu pa tengu bi xi Oja ra Abraham, gue di un rá häi yám bom'betu, emme bin xand yu ja'i buya, gue ma mi'israelhu, nubu ja ra häi Egipto. ¹⁸ Ne nubuya bi ndants' man'da ra Faraón bu Egipto, nguetho gätho ní huti yu Faraón yu ts'ut'abi Egipto. Ne nuna man'da ra Faraón him mí pah ra José. ¹⁹ Janangu'e'a bi xpi ne bi unba u mam bombõtahu. Ne bi manda da mba ma unbi gätho yá ts'unt'u a ra pa dim 'bui, gue da du, nguetho in ndepe him man'da din xand yu ja'i israel. ²⁰ Nu'u yu pa'u bim 'bu'a ra Moisés. Nu'a,

n'da ra t'uhni madi nequi din hocja'i, ne mi numanho Oja. Nhyuzna bi jamansu rá ta ne rá mbe bu ja yá nguse. ²¹ Pe nu'bu mi thøn'a thi ra 'uere Moisés, nu rá t'ixu ra Faraón bi dñi. Ne bi zini ne bi tede tengu'bu e rá t'uhni zeh. ²² Nu'a ra Moisés buya gätho mi sänbi 'be'a mí pah yu mengu Egipto. Ne gätho i pømanho 'be'a mi ma, ne xən ngu mi sä da 'yøt'e.

²³ Ne nu'bu mi mbe'ts'a nyote njeya, bi bɛni da mba bí zengua hapu madím pɛh yá menguhu gue yu ja'i israel. ²⁴ Nu'a n'da u, bi nu ran unbi ngue bi unba n'da ra ja'i egipto. Nu'bu mi nu'a ra Moisés, bi yani, bi cospa ra pengui bi hyo ngue bi du ra ja'i egipto. ²⁵ Nu ra Moisés mim bɛni gue mi pa'u yu ja'i israel 'be'a da 'yøt' Oja, gue ra Moisés da yan'u, di japi him man da nu ran unbi. Pe him mi pa'u yu ja'i. ²⁶ Man'da pa buya bi nu mahøn'a ra Moisés gue bin tuhni yoho yan 'yohu israel, ne nu ra Moisés bi zä bi hocua yá mbui, bi 'yɛmbi: “N'yohu aui gadín cuui, 'be'a guí ɛnuí a guí øt'ui gadín sähmi,” bi 'yɛmbi. ²⁷ Pe nu'a gue mi ja rá ts'oqui bin cue, ne bi ndøn'na ra Moisés, bi 'yɛmp'a: “Ha i ja nin t'ɛdi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi ngue gui hogä'be. ²⁸ Ha guí ɛna gui hyogui tengu'bu gmí hyo ra mengu Egipto mán de,” bi 'yɛmbi. ²⁹ Nu ra Moisés nu'bu mi 'yøde 'be'a bi man'a ran 'yohu, bi 'dagui, bi mba bu 'danguadi ra häi Madián. Ne mí 'buru tengu bu nam 'bu'u yu 'dan'yo ja'i, ne gueru ja bim 'buru yoho yá ts'unt'u.

³⁰ Ne nu'bu mi tho'a nyote njeya ngue mi 'buru, bi nequi n'da rá m 'bɛhni Oja mahɛts'i bu ja ra t'ɛza mi zø ra sibi, nubu ja ra uhäi, jombu ra t'øhø t'ɛmbi Sináí. ³¹ Nu'bu mín nu ra Moisés, madi hyonya thoho, bi mba bi hyän'i ts'u bu ja ra t'ɛza ɛna da nu 'be'a i ja bu. Bi 'yørpa rá nde ra Hmu mahɛts'i buya, ³² bi 'yɛmbi: “Nugä drá Oja gue i thande ni ngurpa mbombõtahu. Nugä dra Oja gue i thande ra Abraham, ne ra Isaac, ne ra Jacob,” bi 'yɛmbi. Pe nu ra Moisés bi fet'i ne bin su, him bi hyanzambu gue xpi hyandi. ³³ Nu'a ra Hmu bi 'yɛmbi: “Dami c'oc ni thixfani nguetho nuua guí 'bäi, xən ho ua, ngue ya dí 'bäcä ua,” bi 'yɛn Oja. ³⁴ Ne xø bi 'yɛn Oja: “Dá nu ma t'uhni 'buru ra häi Egipto ngue i pa ma unbi. Ne dá øcä yá

hmbafi u. Bá ecä ya gue ga japi da thegui. Ne nuya gui mba bu Egipto,” bi 'yēn Oja, bi t'ēmp'a ra Moisés, bi 'yēn'a ra Esteban.

³⁵ Nu ra Esteban xø bi xi'u yu juānbate mahøn'a, bi 'yēna:

—Guehna ra Moisés bi ts'u 'bu mí 'yēna xtí hecua yoho yun 'yohu ma mi'israelhu, ne bi t'ēmbi: “Ha i ja nin t'ēdi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi.” Guehna ra Moisés, Oja bi mbēnpu ngue din ts'ut'abi nangue yu jā'i israel, ne bi japi bi mba nthēgui. Ne nu'a 'be'a bi 'yøt'a ra Moisés, bi 'yøt'e nangue rām 'behni Oja mahēts'i bi nequi bu, nu'bu mi de ra t'ūza. ³⁶ Nuna ra Moisés bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte ne yu hmēpya nubu ja ra häi Egipto. M'bejua buya bi gucpu thi yu jā'i bu ja ra häi Egipto, nepu ja ra thēnga dejā bi 'yøt'a n'da ran t'øt'e nuixte, nepu ma'ueni nguepu bin 'yo yote njeya yu jā'i. ³⁷ Guehna ra Moisés bi xih yu jā'i israel: “Oja da huan'nahu n'da ra pōngahya guēpu 'buh nin 'yohuhu, tengutho bu bi huancä. Nu'a jatho gui 'yøhmbu 'be'a da man'a,” bi 'yēna, bi 'yēn'a ra Esteban.

³⁸ Nu ra Moisés gue'a bin 'yohu yu jā'i bu ma'ueni. Ne nubu ja rá ya ra t'øhø Sinaí bin yaui rām 'behni Oja mahēts'i, 'bu mi gopu ja rán dui ra t'øhø mam bombøtahu. Ne bi hyānbu rām hman Oja ra Moisés gue njām'bu da guadi, ne gue'a bi thogahu a ya.

³⁹ Pe nu'u mam bombøtahu him bi nde bi 'yēc'yēi a ra Moisés, him bi nde bi dēnni xun ho, pe bi numan'utho ne bi goh yu mbui, mím bēm bu Egipto. ⁴⁰ Nu'u bi 'yēmp'a ra Aarón, ra hmumbäjä: “Dami 'yørcahe 'da yu oja da zixcahu. Nguetho hin dí pāhmbu 'be'a bi ja a ra Moisés gue bá jügähe bu ja ra häi Egipto,” bi 'yēn'u. ⁴¹ Nu'u bi 'yøt'a n'da ra t'undani buya, ēmbi yu oja, ne bi hyo yun dani ne bi mbøx yu 'bøts'e. Ne madín johya a bi 'yøt'e nangue yu 'yēsē. ⁴² Pe nu Oja bi 'uegue nangue'u, ne bi hyēgui da dānde ra hyadi, ra zana, ne yu sø, nguetho nt'o't'i bu ja rá søcuq yu pōngahya:

Pe hanja hinga guēcä gá pøscahu 'bu gmí hyohu yun dani 'bu gmí 'buhmbu nyote njeya bu ma'ueni, i ēn Oja, bi 'yēn'u yu pōngahya.

⁴³ Pe hinga guēcä gá thāndegahu pe guá tuhu n'da ra ngu'bøt'e guēpu gá thāndehu

a gá sänba zēhe rá thuhu, gá ēmfu ra Moloc.

Ne guá tuhu n'da rá hmite ra sø gá 'yēmb zēhēhu ra oja Renfán, ngue gá nde gá thānde zēhēhu.

Jananguē'a ga un'nahu ne ga pēn'nahu man'da yatho xinda guēpu ra häi Babilonia,

i ēn Oja, bi 'yēn'u yu pōngahya.

⁴⁴ Pe guehma mi tu n'da ra ngu'bøt'e gue mí sänba Oja u ma ngurpa bombøtahu 'bu mín 'yo bu ma'ueni, guēpu da dānde Oja u, bi 'yøt'e tengu xí xi Oja ra Moisés, nu'bu min yaui bu ja ra t'øhø. Bi xifi da 'yøt'e tengu ra hmēpya xí nu. ⁴⁵ M'bejua buya, nu'bu mí ngurpi ra Josué, pe guēxta'a ra ngu'bøt'e bá tu'u ma ngurpa bombøtahu 'bu mí zøm bu ja ra häi xí xi Oja. Ne mí 'bupu mi'da yu jā'i gue hing yu israel. Nu Oja buya bi hyøn'a thi yu 'dan'yo jā'i ne bim 'bupu yu israel buya. Ne guēxta'a mí jatho ra ngu'bøt'e nu'bu min ts'ut'abi ra David. ⁴⁶ Nu'a Oja ēmme mí numanho ra David, gue 'dat'a Oja mí thānde ra Jacob. Nu'a ra David bi 'yāp rán t'ēdi Oja da hyømba rá ngu gue rām poniui rá ngu'bøt'e. ⁴⁷ Pe nu ra Salomón rá ts'unt'u ra David a, gue'a bi hyømba rá ngu Oja. ⁴⁸ Pe nu'a Oja nuixte thoho hingui 'bupu ja yu ngu nt'øt'e ngue yu 'yē yun 'yohu. Ngubu bi man ra pōngahya 'bu mi thocpa rām hma ra Hmu mahēts'i, ne bi 'yēna:

⁴⁹ Nuua mahēts'i i ja ma ts'ēdi, necua ja ra ximhäi ja ma ts'ēdi, 'be'a ní ngu guín nde gui hyøguahu, o hapu guí ēmhbu ja ma säya.

⁵⁰ Ha hinga guēsēgä dá øt'ä gätho ja ua ya, ēn Oja, bi 'yēn'a ra pōngahya, bi 'yēn'a ra Esteban.

⁵¹ Ne bi thoc'a ra Esteban bi xi'u yu mbäjä i ørpa ran juānbi:

—Nu'ahu xingui ts'u guí øhmbu 'bu ja'a si ahū, ne xam me ni mbuihu, xingui ts'u di cu't' ni zaguhu. Thocua thoho guí sāman'uhu rá Hogandahi Oja tengutho mam bombøtahu, guín jahu bu. ⁵² Xinga n'da rá pōngahya Oja gue him bi hyo mam bombøtahu, n'dat'u yu pōngahya gue bi ma dua ēh ra Hoga Cristo, gue'a gá dāhu ne gá yafu ne xin gá hyohu.

⁵³ Nu'u yūm 'behni Oja mahēts'i bi 'daju rán t'ēdi Oja, pe hin guí urpahu ra güenda a 'be'a

bi ma, bi 'yɛn'a ra Esteban 'bɥ mi 'yɛmp'ɥ yɥ ngɥrpi.

Bi tho ra Esteban

⁵⁴ Nɛ nu'bɥ mí 'yøh ya 'bɛ'a bi ma ra Esteban, bi dɛ ra cuɛ yá mbɥi nɛ bi yɛxpɾa yá ts'i. ⁵⁵ Pɛ nu ra Esteban mí hɔ ra ts'ɛdi xɛn ho rá mbɥi nangue rá Hogandɔhi Ojɔ in 'youi, nɛ bi ndøs' mahɛts'i nɛ di nɛc tho ho hapɥ 'bɥ Ojɔ. Nɛ bi nu ra Jesús 'darpɥ 'bɥhmi Ojɔ nɛ i ja rá ts'ɛdi. ⁵⁶ Nɛ bi 'yɛna:

—Pɛ dami ndøs'hɥ nɛ dín nugä, n'yø, nsoqui mahɛts'i nɛ dín nugä a bin jɔ'i ua ja ra ximhäi, i 'bɥhnɥ ja rán 'yɛi Ojɔ, bi 'yɛna.

⁵⁷ Pɛ nu'ɥ bɥya man'da bi got yá zagu, nɛ bi mbafi nangue yá cuɛ, gätho bi muxpɥ 'bäh ra Esteban. ⁵⁸ Nɛ bi gɥcpɥ ja ra hnini nɛ bi bat'ado bɥ ma'ueni. Nɛ nu'ɥ gue bim bate, bi mbøh yá coto nguetho in nde nte di hɛn'ɥ. Bi mbøpɥ ja rá gua n'da ran 'yohɥ ní hutu ra Saulo, nɛ bi 'yɛn'ɥ:

—Gui jamansu ts'ɥ ma cotogähe, bi t'ɛmp'a. ⁵⁹ Nɛ nu'bɥ gätho ní mba ma bat'ado ra Esteban, bi zo'a Ojɔ, bi 'yɛmbi:

—Nu'i ma Hmu Jesús, dami hyɔnga ma te ya.

⁶⁰ Nɛ bin dɔnyahmu, nts'ɛdi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Ma Hmu i, o guí ɥrpa ra güenda nanguehna ra ts'oqui bin ja ya.

Nɛ nu'bɥ mi man na, bi du bɥya.

8

Nu ra Saulo bi un ran ɛnbi yɥ 'yɛc'yɛi

¹⁻³ Nɛ nu'a ra Saulo 'da'angu bi mamhbɥ ɥ bi hyo'a ra Esteban. Janangue'a nu ra pa ngue bi nu ran ɛnbi ra Esteban, nu yɥ 'yɛc'yɛi mi 'bɥpɥ Jerusalén bi mba ma ɥrpi. Nɛ xɛn ngu ɥ bi mba bɥ mi'da yɥ hnini bɥ ra häi Judea, nɛpɥ ra häi Samaria, pɛ bi gopɥ ɥ 'dɛ'mayoho yá 'bäihɥ ra Cristo. Nɛ 'da'ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bi 'yäh ra Esteban, nɛ ɛmmɛ bin zoni nangue'a. Nu ra Saulo ɛmmɛ madi ɥcpɾa yɥ 'yɛc'yɛi, nɛ mi cɥrpɥ ja yɥ ngu mi six yɛn 'yohɥ nɛ yɥ xisu, nɛ bi got'a fädi.

I hman ran ho ma'da'yo nubɥ ra häi Samaria

⁴ Pɛ nu'ɥ bi 'dagui, bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo bɥ n'danni ním pa. ⁵ Nu'a ra Felipe bi mba bɥ ja n'da ra hnini ra häi Samaria, nɛ bi xih yɥ jɔ'i nangue ra Cristo.

⁶ Gätho yɥ jɔ'i bi 'yømanho 'bɛ'a bi man na ra Felipe 'bɥ mi nu yɛn t'øt'e nuixte bi 'yøt'a.

⁷ Nguetho xɛn ngu yɥ jɔ'i bi hyønba thi yɥ zĩthu, nɛ nts'ɛdi bi mba 'bɥ mí bøn'ɥ. Nɛ nu'ɥ mí 'uɛ'ts' yá jɔ'i nɛ'ɥ yɥ dogua gätho bi zä.

⁸ Janangue'a ɛmmɛ bin ja ran johya bɥ ja ra hnini.

⁹ Nɛ mí 'bɥpɥ n'da ran 'yohɥ í Simón, mí øt' ran thäte, nɛ nu'ɥ yɥ mɛngu Samaria madi hyonya tho ho. Nu ra Simón min ndep yɥ jɔ'i da bɛni jase rá ts'ɛdi. ¹⁰ Nɛ gätho na ngu'ɥ, yɥ t'ɥhni nɛ yɥ dɔc'yɛi, nu'bɥ mi 'yø'ɥ 'bɛ'a bi man a, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɥ na, ja ra ts'ɛdi tengu Ojɔ, ɛn yɥ jɔ'i.

¹¹ Nu'ɥ mi numansu ra Simón nguetho nya'a tho ho mi häte. Nɛ bi hyonya tho ho ɥ 'bɛ'a bi 'yøt'a. ¹² Pɛ nu yɥ jɔ'i bi 'yɛc'yɛi 'bɛ'a bi man'a ra Felipe nu'bɥ mí ma ra Hogamhma 'bɛpɥ ní manda rá ts'ɛdi Ojɔ, ngue bi ma nangue ra Jesús. Nɛ bi mba ma xixyɔbi yɛn 'yohɥ nɛ yɥ xisu. ¹³ Nɛ'a ra Simón ɛna bi 'yɛc'yɛi, nɛ nu'bɥ mín xixyɔ, bi dɛn'na ra Felipe. Nɛ nu'bɥ mín nu yɥ hmɛpya nɛ yɛn t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Felipe, bi hyonya tho ho ra Simón.

¹⁴ Nɛ nu'bɥ mi 'yø'ɥ yá 'bäihɥ ra Cristo 'bɥpɥ Jerusalén gue bi 'yɛc'yɛi yɥ mɛngu Samaria, bi mbɛnpɥ ra Pedro nɛ ra Xuua ɥ mi'da yá 'bäihɥ ra Cristo. ¹⁵ Nu'bɥ mi zøm bɥ bɥya, bin yɔhɥ Ojɔ, bi 'yäp rá ts'ɛdi ngue da hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ yɥ 'yɛc'yɛi 'bɥpɥ.

¹⁶ Nguetho hin ní zøh rá Hogandɔhi Ojɔ bɥ ja yá mbɥi ɥ, pɛ hønt'a nangue rá thuhu ra Hmu Jesús bin xixyɔ ɥ. ¹⁷ Nu ra Pedro nɛ ra Xuua bɥya, bi gäspa yá 'yɛ yá yɔ yɥ 'yɛc'yɛi, nɛ bi hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ bɥya.

¹⁸ Pɛ nu ra Simón, nu'bɥ mi nu bi hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ ɥ bi gäx yá 'yɛ yá 'bäihɥ ra Cristo, bi 'yut ra mbɛti bɥya. ¹⁹ Bi 'yɛmbi:

—Dami 'dac ma ts'ɛdi gue hønt'a to'o ga cäx ma 'yɛ da hyɔn rá Hogandɔhi Ojɔ tengu guí øt'ui, ma gá jut'au, bi 'yɛna.

²⁰ Pɛ nu ra Pedro bi 'yɛmbi:

—Di jua Ojɔ ni mbɛti, nɛ'e, nguetho guím bɛni nangue ra mbɛti sä gui tän'a 'bɛ'a di un Ojɔ. ²¹ Nguetho hinga gue'e ga comhbɥ na ra 'bɛfi, mfädi ya him mahoqui ni mbɥi bɥ ja rá hmi Ojɔ. ²² Dami päh ni mbɥi nangue ran ts'o. Dami 'yäp rá punbi ra Hmu, nɛ

da zä di pun'na'i nangue ran ts'o gá bɛni.
 23 Nguetho dí p̄adi ɛmmɛ ja ran ts'ɛya ni mb̄i, nɛ ɛmmɛ x̄n ngu ran ts'o ja ni mb̄i guím bɛni.

24 Nu ra Simón bi d̄ati:

—Nu'auí gui 'yähmi ts'ɛ rá ts'ɛdi ra Hmu nanguecä, ngue hin gan nugä a gui mammi, bi 'yɛmp'ɛ.

25 Nu'b̄a mim 'b̄a'i ts'ɛ b̄a ra Xuua nɛ ra Pedro, nɛ xí mamp'a rá m hma ra Hmu mahɛts'i, bi mbeng b̄a Jerusalén. Pɛ him 'bex bi z̄om b̄a, nɛ m'bet'o gätho ná ngu ra häi Samaria bi man'a ran ho ma'da'yo b̄a bi thogui.

Nu ra Felipe nɛ ra mɛngu Etiopía

26 Nu'a n'da rá m 'bɛhni Oj̄a mahɛts'i bi z̄om b̄a bí 'b̄a'a ra Felipe, nɛ bi 'yɛmbi:

—Ní mba 'danguadi guep̄a bí thoh ra 'yu ní mba Gaza, gue ní b̄om b̄a Jerusalén. Nuna ra 'yu ní mba b̄a ra huenhäi na, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Oj̄a.

27 Bi ndants'a ra Felipe 'bex bi mba b̄a. Bi nu, i 'yo b̄a 'yu n'da ran 'yoh̄a x̄n hɛts'i rá 'bɛfi, di jamansup rá mbɛti ra xuts'ut'abi Candace b̄a ra häi Etiopía. Janangue'a i t'ɛmbi ra eunuco, ngue nde da ma, m'boqui. 28 Nu'a xpí mbeng b̄a Jerusalén guep̄a bá th̄ande Oj̄a. 29 Nu rá Hogand̄ahi Oj̄a bi 'yɛmp'a ra Felipe:

—Gui mba gui s̄a'a ran 'yoh̄a i hux ra carro.

30 Nu ra Felipe bin tih p̄aya nɛ bi z̄adi. Nu'b̄a mí z̄om b̄a, bi 'ȳode gue mi neh ra s̄ocua ran 'yoh̄a, gue rá s̄ocua ra Isaías rá p̄ongahȳa Oj̄a. Ra Felipe bi 'yän b̄aya:

—Ha gui p̄adi 'bɛ'a nam b̄on'a ra s̄ocua gadín xäh ya.

31 Bi d̄a'a ran 'yoh̄a:

—Hague dán zä ga p̄acä nu'b̄a njon da xängui.

Nɛ bi xih ra Felipe da ndets'e din hȳm̄mi b̄a.

32 Nɛ nu'a ra s̄ocua madin xäh ran 'yoh̄a mim ma gue:

I ts'ix'a n'da ran 'yoh̄a tengu n'da ra dɛ'yo i ts'its'i ngue da hyo.

Nɛ tengu n'da ra t'udɛ'yo nu'b̄a i ɛxp̄a rá x̄ingu, hin di c'ueɛɛ, nɛ ngutho a ran 'yoh̄a hin din ya.

33 Nɛ nu'b̄a mín nu ran ɛnbi, njom bi yañi, njom bi mbäts'i.

Nɛ njon da zä da ma hangu da dɛnni, nguetho bi th̄acua rá te ua ja ra ximhäi. Gue'a bi man ra s̄ocua bi nu ran 'yoh̄a.

34 Nu ran 'yoh̄a b̄aya bi 'yän'na ra Felipe:

—Dami xiqui ts'ɛ to'o nín 'yoh̄a na da nu ran ɛnbi, uague gueɛ na ra p̄ongahȳa bi nu, uague n'dan'yo, bi 'yɛmbi.

35 Nu'a ra Felipe b̄aya, bi d̄u'mi bi ma 'bɛ'a nam b̄on'a ra s̄ocua nub̄a madín xäh na ran 'yoh̄a, nɛ bi xifi nangue ra Jesús bi t'ørpa na im man ra s̄ocua, nɛ bi thoqui bi xifi x̄n ho.

36 Nɛ nu'b̄a mí z̄om b̄a po ra dehe, nu'a ran 'yoh̄a bi 'yɛmp'a ra Felipe:

—Ha hin da zä dan xixyagä 'b̄a, nɛ po ua ra dehe ya, bi 'yɛn'a.

37 Bi d̄a'a ra Felipe:

—Da zä, nu'b̄a gui ɛc'yɛi a dí xi'i nangue ra Jesús, gue gätho ni mb̄i.

Bi d̄a'a ran 'yoh̄a:

—Dí ɛc'yɛi gue gue'a ra Jesucristo rá Ts'unt'ɛ Oj̄a a.

38 Nɛ bi säyabi rá carro b̄aya. Nɛ bi gap̄a ja ra carro nɛ bi mba b̄a mi po ra dehe. Nu ra Felipe b̄aya bi 'yørpa ran xixȳa a ran'yoh̄a. 39 Nɛ nu'b̄a mi b̄oxp̄a mí po ra dehe, 'dahmantho bi 'bɛrp̄a ra Felipe gue bi zix rá Hogand̄ahi Oj̄a. Nɛ nu ra mɛngu Etiopía him man'dand̄i bi nu'a. Nɛ nu'b̄a mí thogui, bin johya rá mb̄i. 40 Pɛ nu ra Felipe ní nɛqui mah̄on'a b̄a ra hnini Azoto. Nɛ nu'b̄a mambá thop̄a ja ȳa hnini, bi mam b̄a ran ho ma'da'yo asta gue'b̄a mi z̄om b̄a ja ra hnini Cesarea.

9

Nu'a ra Saulo bi päh rán 'yomfɛni

1 Pɛ nu'a ra Saulo mim man ȳn ɛcuate, nɛ ran d̄ate nangue ȳa 'yɛc'yɛi, gätho ná 'ȳot'a bi 'ȳot' ra Felipe. Nɛ bi mba b̄a bí 'b̄uh ra hmumbäjä. 2 Nɛ bi 'yöp̄ ra s̄ocua ngue ran t'ɛdi da mba b̄a ja ȳu nija ȳa judío nub̄a ra hnini Damasco. Nɛ nu'b̄a 'bo'o da d̄im b̄a gue i tɛn ra Cristo, ogue ran 'yoh̄a ogue ra xisu, da bent'i nɛ da zixp̄a Jerusalén nthu't'i din ofädi b̄a. 3 Nɛ nu'b̄a mí mba b̄a 'yu, mí ts'utho da z̄om b̄a Damasco, 'bex bí 'yɛh mahɛts'i n'da ra nyot'i ɛmmɛ bi hyärp̄a

i 'bä'a ra Saulo. ⁴ Bi däng b_u häi ra Saulo b_uya, ne bi 'yø'a n'da ra nde bi 'yɛna:

—Saulo, Saulo, hanja gni ũngui.

⁵ Bi dā'a ra Saulo:

—To'o i, gra Hmu.

Nu ra Hmu bi dāt'a:

—Nugä dra Jesús, guecä gadí ũngui, ne x_un hɛi guí øt'e tengu n'da ra mb_undani i pa ma s_uni ra t'o ndepe dim pɛfi x_un ho, ne i nɛte thoho.

⁶ Nu'a ra Saulo ɛmmɛ bin su ne bi fɛt'i, bi 'yɛna:

—Ma Hmu, 'bɛ'a guín nde ga øt'ä.

Nu ra Hmu bi 'yɛmbi:

—Dami ndants'i gui mba b_u ja ra hnini, nub_u, da si'i 'bɛ'a gui 'yøt'e, bi t'ɛmbi.

⁷ Ne nu'ɔ gätho mín 'yoh_u him mi sä din yä nguetho bin su. Nu'ɔ mí øh ra nde pɛ him min nu to'o min yä. ⁸ Nu'b_u mi ndants'a ra Saulo bi zøt' rá dä pɛ him mi nu, mi xädä thoho. Nu'ɔ mín 'yoh_u bi bɛntpa rá 'yɛ bi zixp_u Damasco. ⁹ Ne hyupa bäm 'b_up_u, ne mi xädä, ne him mi sihmɛ, xing ra dehe mi si.

¹⁰ Ne mi 'b_up_u Damasco n'da ra 'yɛc'yɛi rá thuhu ra Ananías. Nu ra Hmu mahɛts'i bin 'yuse b_u ne bi zofo tengu'b_u bin 'uɪ.

—Ananías, bi 'yɛmbi.

Nu ra Ananías bi dādi:

—Dí 'b_ucä ua gra Hmu.

¹¹ Nu ra Hmu bi 'yɛmp'a:

—Dami ndants'i gui mba b_u ja ra 'yu t'ɛmbi x_un juāni, ne gui hyom b_u n'da ran 'yoh_u ra Saulo, ra mɛngu Tarso, i 'b_up_u ja rá ngu ra Judas. Nuya in zocä ya. ¹² Ne'a ra Saulo in nu tengu'b_u ra t'ɪ ngue guí mba b_u ne guí cäx ni 'yɛ, ne da nu ran nequi mahøn'a, bi 'yɛn Ojā.

¹³ Bi dāt'a ra Ananías:

—Ma Hmu i, x_un ngu y_u jā'i bi xiqui 'bɛ'a øt'na ra Saulo, x_un ngu y_un ts'o x_u 'yøp_u y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u Jerusalén. ¹⁴ Ne nuna bá äp rán t'ɛdi y_u hmumbäjä da bɛnt'i ne da got'a fädi gätho to'o da ndøn'na ni thuhu, bi 'yɛna.

¹⁵ Pɛ nu'a ra Hmu bi xi'a ra Ananías:

—Ní mbahma nguetho dá huahndä da ma nanguecä b_u 'b_u'ɔ hing y_u judío, ne y_u hmuts'ɛt'abi, ne y_u jā'i israel ngue y_u judío. ¹⁶ Ne ga xifi x_un ngu y_un ũnbi da nu nanguecä, go bi 'yɛn Ojā.

¹⁷ Bi mba ra Ananías b_uya, ne nu'b_u mi y_up_u ja ra ngu, bi gäx rá 'yɛ rá yā ra Saulo ne bi 'yɛmbi:

—Ma cu'i Saulo, nu ra Hmu Jesús, nu'a gue gá nu b_u 'yu 'b_u guá ɛhɛ, bá pɛncä ua ya gue di ja i da xoh ni dä. Ne di ja i gui hyā ra ts'edi x_un ho nangue rá Hogandāhi Ojā gan 'youi, bi 'yɛna.

¹⁸ Ne 'bex bi hyø'ɔ mi comba yú dä tengu ra xihuā. Ne 'bex bi hyand ran nequi yú dä ra Saulo, 'bex bi ndants' p_uya ne bin xixyā.

¹⁹ Ne nub_uya, bin sihmɛ ne bi zac mahøn'a rá jā'i. Ne bäm 'b_u'i ts'ɔ b_u bí 'b_u'i 'da y_u 'yɛc'yɛi b_u ra hnini Damasco.

Nu'a ra Saulo bi mam b_u rām Hman Ojā b_u Damasco

²⁰ Ne nu ra Saulo b_uya 'bex bi d_u'mi bá mam b_u rām Hman Ojā b_u ja yú nijā y_u judío. Ne bi xifi gue nu ra Jesús rá Ts'ɛnt'ɔ Ojā a. ²¹ Gätho mi øde bi hyonya thoho ne bi 'yɛna:

—Ha hinga guehna ran 'yoh_u na mi cot'a fädi gätho mi ndønba rá thuhu ra Jesús b_u Jerusalén. Ne ha him bá ɛcua ngub_u da 'yøt'e, ne da zits'i nthu't'i b_u 'b_uh y_u hmumbäjä, bin 'yɛmp'ɔ.

²² Pɛ nu ra Saulo man'da bi hyā ra ts'edi bi ma x_un ho. Ne nu y_u judío 'b_up_u Damasco nte mi sä da ma, nguetho bi xifi, nu 'bɛ'a gätho mán ts'änni da'yøt'a rá Thahni Ojā gue ra Cristo, pɛ gue'a bi 'yøt'a ra Jesús, guep_u bi 'yuti n'dat'a.

Nu'a ra Saulo bi 'dagui, ɛna xtám bɛnt y_u judío

²³ Ne nu ra Saulo 'b_u mím 'b_up_u nya'a ts'ɔ y_u pa, n'dat'a mí man'ɔ y_u judío hing y_u 'yɛc'yɛi, ngue da hyo. ²⁴ Pɛ nu ra Saulo mi øde 'bɛ'a mbɛn'ɔ y_u judío. Nu'ɔ mí fäh yú goxthi b_u ja ra ndehnini, guep_u ma mbä't'i ra jādo. Ma pa ne ra xui mí fäh y_u goxthi ngue nde da hyo. ²⁵ Pɛ nu y_u 'yɛc'yɛi bi zix ra Saulo gue ra xui, í cā'ma n'da ra 'bøts'e b_u thi b_u ja ra jādo ngue ma føt'e ra hnini. Gue'a í 'da'a.

Ra Saulo 'b_up_u ja ra hnini Jerusalén

²⁶ Nu'b_u mí zøm b_u Jerusalén ra Saulo, mim bɛni gue xtín 'yoh_u y_u 'yɛc'yɛi. Pɛ nu'ɔ mín su'ɔ ne him mi ɛc'yɛi gue ra 'yɛc'yɛi ra Saulo. ²⁷ Pɛ nu ra Bernabé bi zix'a ra Saulo

guep_u 'b_uh yá 'bäih_u ra Cristo. Ne bi xifi ngue bi nu ra Hmu b_u 'yu, ne bin yaui ra Hmu. Ne bi xifi bi hyut' ran zamb_ui b_u Damasco nu'b_u mím ma nangué ra Jesús. ²⁸ Nu y_u 'yɛc'yɛi bi zim b_uya, ne bin 'yoh_u b_u Jerusalén. ²⁹ Ne nu ra Saulo bi hyut' ran zamb_ui bi mamp'a rá_m Hman Oj_u nangué ra Jesús. Pe nu'x_u 'da yá mijudíoh_u gue i ya ra nde ra griego, madin junth_u ra Saulo, ne'x_u nde da hyo'x_u. ³⁰ Nu'b_u mí 'yøh y_u 'yɛc'yɛi gue nde da tho ra Saulo, bi zixp_u Cesarea ne bi mbɛnp_u Tarso.

³¹ Nuya bin hɛ yán unbi y_u 'yɛc'yɛi gátho ra häi Judea, ne ra häi Galilea ne ra häi Samaria. Ne bin te yá mb_ui nangué Oj_u. Bi numansu ra Hmu ne bi nu rá_m fäts'i rá Hogand_uhi Oj_u. Ne man'da x_un ngu bi 'yɛc'yɛi.

Bi zä'a ra Eneas

³² Nu'a ra Pedro mí 'yo mi nu x_u y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u ja y_u hnini, ne bi zøm b_u ja ra hnini Lida gue da nu y_u 'yɛc'yɛi 'b_up_u. ³³ Ne bi dím b_u n'da ran 'yoh_u ní hu Eneas, nhyáto njeya xí 'yoi gue x_un x_u, xín t'ɛ'ts' rá j_u'i. ³⁴ Nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Eneas, da zä'i nangué ra Jesús, dami ndants'i pants' ni fídi, bi 'yɛmbi.

'Bex bi ndants'a ra Eneas b_uya. ³⁵ Ne gátho ngue 'b_up_u Lida nɛp_u Sarón bi 'yɛc'yɛi ra Hmu 'b_u mím nu'a bin ja, ne bi hyɛɛɛ yá t'ɛc'yɛi.

Nu'a ra Dorcas bi dɔmbɛni 'b_u mi du

³⁶ Ne nu'x_u y_u pa x_u, mí 'b_up_u ja ra hnini Jope n'da ra xisu gue ra 'yɛc'yɛi, í Tabita, ne í Dorcas ngue rá nde y_u griego. Nuna ra xisu ɛmmɛ x_un ngu ran huɛcate mí ørpa yá mij_u'ih_u. ³⁷ Pe nuya bin zäman'x_u, ne bi du. Nu'b_u mi 'berpa rá j_u'i, bi jäxp_u bí ja n'da ra t'ots'i mag_uts'i. ³⁸ Nu ra hnini Lida mí hän b_u Jope. Nu'b_u mí 'yøh y_u 'yɛc'yɛi, gue 'b_up_u Lida ra Pedro, bi mbɛhn'd_u yoho y_un 'yoh_u gue ba ørpa ra ts'edi ba ɛhɛ. ³⁹ Nu ra Pedro b_uya 'bex bán 'yoh_u x_u. Nu'b_u mí zøhø, 'bex bi ts'ixp_u mag_uts'i ja a ra cuarto guep_u mí 'bä'x_u y_u hyoya xisu mí zoni. Ne bi 'yut yá he xí t'ørpabi, gue bi 'yørpa ra Dorcas 'b_u mi 'bäi. ⁴⁰ Pe nu ra Pedro bi xifi:

—Dami pømh_u ts'x_u n'da z_u ora gátho ah_u.

Ne bin danyahmu ne bin yaui Oj_u. Ne bi hyant'a gue bi du, bi 'yɛmbi:

—Tabita dami ndants'i, bi 'yɛmbi.

'Bex bi zøt' rá d_u, ne nu'b_u mím nu ra Pedro, bi hyudi. ⁴¹ Nu ra Pedro b_uya bi bɛntpa rá 'yɛ ne bi xots'i, bim 'bäi. 'Bex bi zohn'd_u y_u 'yɛc'yɛi ne y_u hyoya xisu b_uya:

—Dami nuh_u na xí du, ne bi dambɛni ya, bi 'yɛmp'x_u.

⁴² Nu'b_u mí 'yø'x_u gátho ra hnini Jope, x_un ngu bi 'yɛc'yɛi ra Hmu. ⁴³ Ne nu ra Pedro x_un ngu ts'x_u y_u pa bá cop_u Jope, b_um 'b_up_u rá ngu ra Simón. Nu ra Simón ra hoca xind_uni a.

10

Ra Pedro ne ra hmudof_ui Cornelio

¹ Mí 'b_up_u n'da ran 'yoh_u í Cornelio, nub_u ra hnini Cesarea. Gue nuna ran 'yoh_u im hmu nangué'x_u n'da munts'i y_u dof_ui gue'a ní t'ɛmbi Italiano x_u. ² Nuna ra Cornelio madague'b_u hing ra judío a, pe nu'a ne gátho 'b_up_u rá ngu mi th_unde Oj_u ne mí numansu a. Nz_ui mi un y_un t'unni y_u hyoya ne nz_ui min y_uh_u Oj_u. ³ N'da ra pa mbɛ hyunde, tengu'b_u bi 'u_u 'b_u mí nu n'da rá_m 'bɛhni Oj_u mahɛts'i, bi y_urp_u ja ra cuarto mí 'bäi, bi zofo:

—Cornelio, bi 'yɛmbi.

⁴ Ne nu'b_u mí hyandi, bin su ne bi d_udi:

—'Bɛ'a ma Hmu.

Nu ram 'bɛhni bi 'yɛmbi:

—Nu'a Oj_u im bɛn'i, ne i ø'b_u guí yaui, ne in nu Oj_u 'b_u gdí un y_un t'unni y_u hyoya.

⁵ Nuya, gui pɛhn'd_u 'da y_un 'yoh_u b_u Jope da dím b_u n'da gue ra Simón, ne guet'a ra Pedro a, ne gua pɛnhua. ⁶ Nu'a ra Pedro i 'b_uhmb_u n'da ran 'yoh_u í Simón gue ra hoca xind_uni a, ne i 'b_up_u ndendej_u. Nu'a da xi'a'i 'bɛ'a gui 'yøt'e, bi 'yɛn'a rá_m 'bɛhni Oj_u.

⁷ Nu'b_u mí gua'a im ma, 'bex bi mbɛng mahɛts'i ram 'bɛhni. Nu ra Cornelio b_uya bi zohni yoho yá 'yɛhɛ ne n'da ra dof_ui ngue i numansu Oj_u, ngue rá 'yɛhɛ a. ⁸ Ne nu'b_u mí xifi gátho 'bɛ'a bi xih rá_m 'bɛhni Oj_u mahɛts'i, bi mbɛnp_u Jope x_u b_uya.

⁹ Man'da pa b_uya mbɛ huxyadi nu'b_u bá ɛp_u 'yu yám 'bɛhni ra Cornelio, hántho Jope, nu ra Pedro bi ndexp_u thi b_u ja ra zɛ'ts'angu b_u mí 'bäi, guep_u din yaui Oj_u. ¹⁰ Nu'a ra Pedro ɛmmɛ bin tumanthuhu, ne gátho ní mba mahoqui ran ts'ihmɛ, nu ra Pedro

bɔya bi nu n'da ran t'uti, tengu'bɔ bi 'uɪ.
 11 Nɛ bi nu nsoqui mahɛts'i, nɛ b́a ɔai tengu
 n'da ra the'bɔ't'e xɛn ndoho gue mfent'i yá
 ts'at'i. 12 Nɛ ba 'yo bɔ ja ra 'bɔ't'e hɔnt'a go
 'be'a má zu'uɛ i ja goho yá gua, nɛ yɔ zate, nɛ
 yɔ pozɔ, nɛ yɔ doja. 13 Nu ra Pedro bi 'yɔ'a
 n'da ra nde, bi t'ɛmbi:

—Dami ndants'i gui hyo gue gui sa.

14 Bi dɔ'a ra Pedro:

—Hin'na ma Hmu, nguetho njam'bɔ xtá
 sagá xɛn ts'o, gue'a i man nin t'ɛdi hingui
 ho 'bɔ ga sa.

15 Nɛ bi 'yɛmbi mahɔn'a:

—'Yo guí ɛna hingui ho 'be'a dá sándá da
 ts'a, ngue gátho dí hocá ɔ, bi 'yɛmp'a ra nde.

16 Ná hyundj bi sifi, bi ndex mahɔn'a
 mahɛts'i ra 'bɔ't'e. 17 Nu ra Pedro, nu'bɔ
 gátho madí hyonya thoho nɛ im bɛni 'be'a
 ní mba'a xí nu tengu ra t'i, 'bex bi zɔh yám
 'bɛhni ra Cornelio. Nɛ mí 'bápa thi ja ra
 goxthi rá ngu ra Simón, nɛ xí 'yánni hapɔ
 ja'a ra ngu. 18 Nu'bɔ mí zɔm bɔ, bi 'yánni:

—Ha 'bɔcua ra Simón Pedro.

19 Nɛ gátho nín 'yomfɛni ra Pedro 'be'a
 ní mba a xí nu, nu'a rá Hogandáhi Ojɔ bi
 'yɛmbi:

—'Bɔpɔ hyu yɛn 'yohɔ i hon'i. 20 Dami
 ndants'i, guí ɔai nɛ guí mbähá ɔ yɛn 'yohɔ,
 guí tɛnni nɛ hin gan su, nguetho nugá bá
 pɛnhdá ɔ, bi 'yɛmbi.

21 Nu ra Pedro bɔya bi gɔpɔ mi 'bäh yɛn
 'yohɔ gue bá pɛnh ra Cornelio, nɛ bi xifi:

—Nugá guecá guí hongui. 'Be'a gní hy-
 onjɔ.

22 Bi dɔ'ɔ:

—Nu ra Cornelio ra ngɔrpa dofɔi bá
 pɛncáhe. Nu ra Cornelio n'da ra hocjɔ'i
 gue i numansu Ojɔ. Nɛ gátho yɔ judío i
 ndɔmanho nangue'a. Nɛ n'da ram 'bɛhni
 mahɛts'i bi xi'a da zonh'na'i, gue gui mba
 bɔ rá ngu, nɛ da t'ɔmanho 'be'a gátho gui xifi,
 bi 'yɛn'ɔ.

23 Nu ra Pedro bi xifi da yɔrpɔ mbo ra
 ngu, bin oxpɔ bɔya. Nu'bɔ mí hyats'i bi
 mbähá ra Pedro. Nɛ'ɔ 'da yɔ 'yɛc'yɛi mí
 'bɔpɔ Jope bi mbähá.

24 Man'da pa bɔya bi zɔm bɔ ra hnini
 Cesarea. Nu ra Cornelio xí zohni gátho
 'bɔpɔ ja rá ngu nɛ yá amigo, ngue dim pɛti
 bɔ ja rá ngu. Gátho i tɔm'bɔ. 25 Nu'bɔ mí zɔm

bɔ ja ra goxthi ra Pedro, bá pɔn ra Cornelio,
 bi dɔdi nɛ bin dɔnyahmu bi dɔnde. 26 Pɛ nu ra
 Pedro bi gɔ'ts'i nɛ bi 'yɛmbi:

—Dami ndants'i nguetho nugá dran
 'yohɔ thohogá tengutho i, bi 'yɛna.

27 Nɛ i yáui gátho án yɔt'a mbo rá ngu. Nɛ
 bi nu xɛn ngu xím pɛti bɔ. 28 Nu ra Pedro bi
 'yɛmp'ɔ bɔya:

—Guí pɔhmbɔ hin 'yɔ man t'ɛdihe dyɔ
 judíohe gue dan uɔns'hɔ o gue ga ɔuthe bɔ
 ja ni ngumhbɔ, nguetho hin gyɔ judío ahɔ.
 Pɛ Ojɔ xɔ 'yurcagui gue xinga n'da yɔ jɔ'i ga
 ɛmhbe hin da zá dan yámanhohe, ogue ga
 ɛmfɛ hingui ho. 29 Janangue'a nu'bɔ gmí
 zoncagui, bá ɛcá nɛ nte mán t'ánni dá ánni.
 Nuya dín nde ga pɔdi hanja gá zoncagui, bi
 'yɛn'a.

30 Nu ra Cornelio bi 'yɛm bɔya:

—Ná goho pa tengu ra ora jabɔya, dá ɛ't'
 man ts'ihmɛ 'bɔ mán yáɔá'be Ojɔ, 'bex bi
 zɔ'a n'da ran 'yohɔ ua dí 'bɔi, mí he ra pahni
 di fɛxni. 31 Nɛ bi 'yɛngui: “Cornelio, Ojɔ
 bi 'yɔde 'be'a gám ma nɛ bi nu yɛn t'unni
 gá un yɔ hyoya, nɛ im bɛn'a'i. 32 Nuya
 guin zohna ra Simón Pedro 'bɔpɔ Jope bɔ
 ja rá ngu ra Simón ra hoca xindáni a, nɛ i
 ja rá ngu bɔ ndendejɔ. Nɛ nu'bɔ da zɔcua
 gan yáui,” ɛn'a ram 'bɛhni mahɛts'i 'bɔ min
 zoqui. 33 Jananjabɔ dá zonh'na 'i nɛ xɛn
 ho guá ɛhe. Nuya gáthogáhe dí 'bɔhmbe ua
 ngue dá nuje Ojɔ, ga ɔhmbe 'be'a gátho da
 xije Ojɔ, gue gui xije, ɛn'a ra Cornelio.

Bi sih ran ho ma'da'yo a ra Cornelio

34 Nu ra Pedro bi 'yɛmp'ɔ:

—Nugá dí pɔcá ya hingui huahna Ojɔ
 to'o da numanho gue'bɔ ra judío o hing ra
 judío. 35 Nu Ojɔ da zini hɔnt'a go nda'a ní
 nde i yá, ngue to'o gátho da numansu'a,
 nɛ to'o i ɔt' ran ho. 36 Guí pɔhmbɔ ram
 hma bá pɛncáhe Ojɔ dyɔ israelgáhe, dyɔ
 judíogáhe, bi ma nangue ra Jesucristo, gue
 nu'a di hocpa ní mbɔi n'da, guehna rá Hmu
 ɔ gátho hɔnt'a go 'be'a ní nde i yá. 37 Nɛ
 guí pɔhmbɔ ram hma nangue ra Jesucristo
 bi hmam bɔ gátho ra häi Judea, bí mbɔpɔ
 Galilea, gue'bɔ ya xí juah rá 'bɛfi ra Xuua
 Nxixyɔ gue bi ma di xixyɔba yɔ jɔ'i. 38 Nɛ
 guí pɔhmbɔ Ojɔ bi un rá ts'edi rá Hogandáhi
 Ojɔ ra Jesús, ra mɛngu bɔ Nazaret. Nu ra

Jesús hõnbu go hapu bin 'yo mí øt' ran ho, ne gätho u min 'yohu ra zithu bi hyõnba thi ra zithu. Gätho bi 'yõt'u nguetho min 'youi Oja. ³⁹ Ne nugähe ma 'bäigähe a ra Jesús, dí mamhbe majuani, nguetho dá nuhe 'be'a gätho bi 'yõt' ra Jesús nubu ma häihe dyu judíohe, nepu ma ngurpa hninihe Jerusalén. Ne m'bejua bi tho, bi guarpu ja ra pont'i. ⁴⁰ Pe Oja bi xox'a ná hyupa, ne bi japi dá nugähe xun ho. ⁴¹ Pe njom mi'da bi nu, hõngdähe gue xí huancähe Oja. Janangue dí mamhbe majuani, gue ya majuani dán sihmegähe ra Jesús 'bu mi ndants' 'bu mi du. ⁴² Ne nu'a bi mbencähe gue ga xihmbe yu ja'i ne ga mamhbe, gue gue'a bi huahn'na Oja da 'yõrpa ran juanbi yu ja'i 'bui ne'u xun du. ⁴³ Ne guehna míman man'u gätho yu põngahya Oja, gue gätho to'o da 'yẽc'yeyi nangue ra Jesús, da hyan ra punbi nangue yu ts'oqui, bi 'yẽn'a ra Pedro.

Nu'u hing yu judío bin t'un rá Hocandahi Oja

⁴⁴ Ne i ya ra Pedro, 'bex bá ẽh rá Hogandahi Oja, gätho bi gohmbu yu ja'i i øh ráman hma ra Pedro. ⁴⁵ Ne nu'u yu judío min 'yohu ra Pedro madí hyonya thoho 'bu mí badi bin t'un rá Hogandahi Oja u hing yu judío. ⁴⁶ Nguetho bi 'yõde bin ya 'da yu nde hing yu ndese u, gue bi 'yẽspa Oja 'bu mí ya. ⁴⁷ Ne bi 'yẽn'a ra Pedro, bi 'yãnni:

—Ha sä da mba ma hecpi ya 'bucua gue hin din xixya, ne ya xu hyan rá Hogandahi Oja tengugahu, bi 'yẽna.

⁴⁸ Ne bi ma di xixyabi nangue rá thuhu ra Jesucristo. M'bejua buya bi 'yãp ra mate ra Pedro da gohmbu bu mi'da yu pa.

11

Nu ra Pedro i xih yu 'yẽc'yeyi bu Jerusalén Hague án zä bi 'yẽc'yeyi u hing yu judío

¹ Ne nu'u mi'da yu 'bäihu ra Cristo ne yu 'yẽc'yeyi bu ra häi Judea mí øde gue yu ja'i hing yu judío bi hyan ráman hman Oja.

² Pe nu'bu mí mbeng bu Judea ra Pedro, ne bi zõm bu Jerusalén, nu'u 'da yu judío yu 'yẽc'yeyi bu, bi za'a ra Pedro. ³ Nu'u bi xi'a ra Pedro, bi 'yẽmbi:

—Hanja gá mba bu yu ngu yu ja'i ngue hing yu judío, ne gán sihmeh u.

⁴ Nu ra Pedro buya bi xifi 'be'a gätho xin ja, gue'bu mí du'mi bi xi Oja gue da zõm bu rá ngu ra Cornelio. Bi 'yẽna:

⁵ —Mí 'bucä bu ra hnini Jope, ne mí yagä'be Oja. Dá nugä tengu'bu dá 'ui, bá cah mahets'i tengu n'da ra the'bø't'e. Ne bá caí mfent'i goho yu ts'at'i, ne bi zõpu dí 'bui. ⁶ Nu'bu má handi dá nu hõnt'a go 'be'a má zu'uẽ 'bucua ja ra häi. Dá nu'u ja goho yu gua, yu zu'uẽ ne yu zate ne mi'da. Ne dá nu yu pozu ne yu doja. ⁷ Ne dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Pedro, dami ndants'i gui hyo gue gui sa,” bi 'yẽngui. ⁸ “Hin'na ma Hmu,” dá ẽmbi, “nguetho njam'bu dá sagä a man nin t'ẽdi ngue hin ga sahe.” ⁹ Pe nu ra nde mahets'i bi xiqui mahõn'a: “Pe 'yo gui ẽna hingui ho 'be'a dí sãndä da ts'a, ngue gätho dá hocä yu,” bi 'yẽngä a ra nde. ¹⁰ Nhyundi bi 'yõt'e njabu, bi mba ra 'bø't'e bu mahets'i buya. ¹¹ Ne 'bexque gue'a ra pa bi zõpu hyu yan 'yohu bu ja ra goxthi gueru dám 'bucä, gue yum 'behni bá nepu Cesarea, ne bi hyongui. ¹² Ne nu'a rá Hogandahi Oja bi xiqui ga tenni, ne nte man t'ãnni ga ãnni. Ne 'bäcua ya 'dato yu 'yẽc'yeyi ngue dá mbähmbe. Ne dá cæthe bu ja rá ngu n'da ran 'yohu í Cornelio. ¹³ Ne nu'a bi xije gue bi nu n'da ráman 'behni Oja mahets'i mí 'bäpu ja rá ngu, gue bi xifi da mbenpu ja ra hnini Jope 'da yan 'yohu, da 'yãnni nanguecä. ¹⁴ Ne bi xifi gue ga xifi Hague dán zä dim pøhø, ne'u 'bupu rá ngu. ¹⁵ Ne nu'bu mí jua'a bi xic ra Cornelio, dá du'mi dá zocä buya. Ne nu'bu má du'mi dá mangä, nu rá Hogandahi Oja bá ẽhe ne bi gohmbu u mí 'bupu buya, tengutho bi 'yõrcahu rá mbudi thoho. ¹⁶ Ne nubuya dá bẽngä ráman hma ra Hmu Jesús nu'bu mim ma: “Nu ra Xuua bi xixya ahu ra dehe, pe nugä ga 'da ahu rá Hogandahi Oja,” bi 'yẽngähe ra Jesús, bi 'yẽn'a ra Pedro.

¹⁷ Ne xø bi 'yẽna:

—Nu'bu n'dat'a ran t'unni bi un Oja u, tengutho bi 'daju 'bu ya xtá ẽc'yeyihu ra Hmu Jesucristo, ha da zä ga serpä a in nde da 'yõt' Oja, bi 'yẽn'a ra Pedro.

¹⁸ Nu'bu mí 'yõ'u yu 'yẽc'yeyi 'bupu Jerusalén 'be'a bi man ra Pedro, him mam bi zui pe bi 'yẽspa Oja, ne bi 'yẽn'u:

—A, njab_u øt Oj_a 'b_u, gue nε'_u y_u j_a'i hing y_u judío di japi di p_äh y_{án} 'yomf_εni nangue y_ú ts'oqui, ngue nε'_u din ja ra temaz_äi _u, bi 'y_εn'_u.

Nu y_u 'y_εc'y_εi dim p_εti b_u Antioquía

¹⁹ Nu'_u 'da y_u 'y_εc'y_εi ngue bi nu ran _unbi b_u Jerusalén 'b_u mí mba ntho ra Esteban, bin 'u_εx't'_u. Nu'_u 'da bi mba b_u n'danni y_u häi Fenicia n_εp_u Chipre n_εp_u ja ra hnini Antioquía. Bi man rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u bim 'b_ui, p_ε h_ønt'_u y_ú mijudío_u bi xifi. ²⁰ P_ε nu'b_u mí z_øm b_u Antioquía 'da y_u m_εngu b_u Chipre n_εp_u Cirene, bi zo'_u hing y_u judío, gue nε'_u bi xifi nangue ra Hmu Jesús. ²¹ Nu'_u mí ja ra ts'edi x_un ho nangue Oj_a _u, janangue'a x_un ngu y_u j_a'i hing y_u judío bi 'y_εc'y_εi, bi hy_εε y_ú t'ε'c'y_εi, nε bi d_εn'na ra Hmu.

²² Nε bi 'y_ø'_u y_u 'y_εc'y_εi 'b_up_u Jerusalén gue bi 'y_εc'y_εi _u 'da hing y_u judío b_u Antioquía. Janangue'a bi m_βenp_u a ra Bernabé. ²³ Nε nu'b_u mí z_øm b_u, bi nu ngue i nu rá mate Oj_a y_u j_a'i i 'b_up_u. Bin johya rá mb_ui ra Bernabé b_uya, nε bi zofo, bi xifi hin da hy_εgui, p_ε din 'yomanho b_u ja rá 'yu Oj_a, nε da 'y_ørpa rá 'b_εfi Oj_a ngue g_ätho y_ú mb_ui. ²⁴ Nuna ra Bernabé n'da ra hocj_a'i na, nε mí h_a rá ts'edi x_un ho rá mb_ui nangue rá Hogand_ähi Oj_a in 'youi, nε mí ε'c'y_εi x_un ho. Janangue'a x_un ngu mi'da y_u j_a'i bi 'y_εc'y_εi ra Hmu.

²⁵ Nub_uya, bá p_øm b_u ra Bernabé, bi mba b_u Tarso bi hyom b_u ra Saulo. Nε nu'b_u mí d_ini, bi zixp_u Antioquía. ²⁶ Nε n'dajeya b_{ám} 'b_uhmi b_u, nε mi pa b_u ja ram p_εti nε bi x_{än}bi x_un ngu y_u j_a'i. Guer_u ra mb_udi bi t'εmbi y_u cristiano _u y_u 'y_εc'y_εi, gue mí nde da ma, i t_εn ra Cristo _u.

²⁷ Nu'_u y_u pa _u, bá n_εxp_u Jerusalén 'da y_u p_øngahy_a, bi mba b_u Antioquía. ²⁸ Nu'a n'da í Agabo, bi ndants'i bim 'b_äp_u madím p_εti y_u 'y_εc'y_εi, nε bi ma con rá ts'edi rá Hogand_ähi Oj_a. Bi ma gue din ja ra thuhu g_ätho ra ximhäi. Nε nuna bin ja 'b_u mim hmuts'ut'abi b_u Roma a ra Claudio. ²⁹ Nε nu'b_u mín ja ra thuhu, nu'_u y_u 'y_εc'y_εi b_u Antioquía bi z_{än}ni hangu na ngu ts'_u ra mb_εti da b_ädi n'da ngu n'da, gue da 'b_εnpa _u y_ú mi 'y_εc'y_εi_u 'b_up_u ra häi Judea, ngue da mb_äx'i ts'_u. ³⁰ Nε ngub_u bi 'y_øt'e, bi m_βenpa

ra mb_εti _u y_ú ngurpi y_u 'y_εc'y_εi b_u Judea, bi hy_äx'a ra Bernabé nε ra Saulo.

12

Bi tho ra Jacobo nε bi mba mfent'i ra Pedro

¹ Nu'_u y_u pa _u, nu ra ts'ut'abi Herodes bi manda da mba mfent'i y_u 'y_εc'y_εi, bi d_u'mi di _unba _u. ² Nε bi manda ngue bi tho ra Jacobo rán 'yoh_u ra Xuua, ra juai í tho a. ³ Nu'b_u mi b_äh ra Herodes gue i numanho y_u judío hing y_u 'y_εc'y_εi gue bi hyo ra Jacobo, bi b_εnt'a ra Pedro, nε bin th_εui n'da ra d_ämp_εti mí s_{än}ba Oj_a _u y_u israel, t'εmbi d_äbaxjua. ⁴ Janangue'a him 'b_εx bi tho ra Pedro, p_ε bi jot'a f_ädi. Nε bi manda 'd_ε'ma 'dato y_ú dof_ui ra Herodes di jamansu ra goxthi, 'da'i goho n'da c_ut'i. Mím b_εn'a ra Herodes xtán zixp_u 'b_uh y_u j_a'i, mí εna xtá hyo b_u 'b_u mí gua'a ram p_εti ran d_äbaxjua. ⁵ Nu ra Pedro guexta'a mí pa m'b_ädi x_un ho b_u ja ra f_ädi, p_ε nu y_ú mi 'y_εc'y_εi_u bim p_εti, nε εmme bin y_äh_u Oj_a nangue ra Pedro.

Oj_a bi g_uc'a ra Pedro nu'b_u mí ofädi

⁶ Nu ra xui a gue mi εn'a ra Herodes xtán g_uc 'b_u mí hyats'i, nu ra Pedro mi c_{ät}'inde yoho y_u dof_ui, nε nu'a, nthu't'i yoho y_u cadena, nε bin äha. Nε x_ø mí 'b_äp_u mi'da y_u dof_ui b_u ja rá goxthi ra f_ädi. ⁷ N'dahmantho bi z_øp_u 'b_uh ra Pedro n'da r_{ám} 'b_εhni ra Hmu mah_εt's'i. Nε bi n_εc_p_u mbo ra f_ädi. Nu ram 'b_εhni bi 'y_änba rá hyo ra Pedro, bi 'y_ä'a, nε bi 'y_εmbi:

—Ndants'a n'dihi, bi 'y_εmbi.

Nu y_u cadena bi x_øε gue'a mán thu't'i rá 'y_ε. ⁸ Nε nu ram 'b_εhni bi 'y_εmp'a mah_øn'a:

—Dami t_ä't' ni ng_ut'i nε gui 'y_u't' ni th_ix_fani.

Nu ra Pedro bi 'y_øt'e tengu bi si'a. Nε x_ø bi 'y_εmbi:

—Hye ni d_äpahni nε gui t_εngui.

⁹ Nu ra Pedro bi d_εn'na ram 'b_εhni, bi b_øm b_uya. P_ε him mí p_ä 'b_u maju_äni gue'a r_{ám} 'b_εhni Oj_a bi zits'i, uague tengu'b_u bi 'u_itho. ¹⁰ Nε nu'b_u mi thop_u bí 'b_äh rá mb_udi y_u mb_ädi, nε bi thop_u ná yoho 'b_äh y_u mb_ädi, bi z_øm b_u bí ja ra jut'it'εgui b_u ja ra 'yu ní mba b_u hnini. Bi x_øε ra jut'i nε bi b_øm b_uya. Nε nu'b_u mín 'yo b_u 'yu, bi 'ue'a r_{ám} 'b_εhni Oj_a, bi ts'o'a ra Pedro b_uya.

11 Nu'a ra Pedro, nu'bu mi bađi 'be'a gätho bin ja, ngue majuađni ne hing ra t'i, bi 'yense:

—Dí paşegä ya gue ra Hmu mahęts'i bá pęhna n'da rá m 'behni, ne bá juđä bu ja rá ts'edi ra ts'ut'abi Herodes, ne bi yađgä nangue 'be'a nde xtá 'yörca ma mijudíohe, bi' yense ra Pedro.

12 Ne nu'bu mín 'yomfęni ts'u, bi mba bu ja rá ngu ra María, rá mbe ra Xuua Marcos, ne xun ngu madím peti bu, i yađu Oja nangue ra Pedro. 13 Ne nu'bu madí jät ra jut'i bu thi ja ra mbä't'i, bi mba bu n'da ra hmute, ra 'yęhe, í Rode, gue da bađi to'o i 'bäp.

14 Ne nu'bu mí 'yörpa rá nde ra Pedro, bi bađi to'o, ne emme madí johya. Pe him 'bex bi xocuabi nguetho in nde m'bet'o bi xi'a n'dihi yu ja'i 'buđu, gue 'bäđu ra Pedro bu ja ra goxthi. 15 Nu yu ja'i bi 'yęmbi:

—Guí häte.

Pe nu'a ra hmute guexta'a mi ma gue gue'a ra Pedro. Ne nu'u bi ma:

—Gue'a rán dađi a.

16 Pe nu ra Pedro bi thoc thoho di jät ra jut'i, ne nu'bu mi xocpi ne bi nu gue gue'a ra Pedro, bi hyonya thoho u. 17 Pe nu'a ra Pedro bi uanba rá 'ye, ndepe din he. Ne bi xifi ha án zä bi gęcr bu ja ra fädi ra Hmu. Ne bi 'yęmp'u yu ja'i:

—Dami xihmbu a man'da ra Jacobo, gue ra Santiago a, ne'u mi'da yu 'yęc'yei 'be'a bin ja, bi 'yęna.

Ne bi bøn'a ra Pedro bi mba n'danni.

18 Nu'bu mi hyats'i, emme bin ja ran cui, gue'da xnin 'yänthoho yu dofui, nguetho him bi bađi 'be'a bin ja ra Pedro. 19 Ne nu ra Herodes bi manda dí honi pe him bá thęni. Ne nubaya bi 'yän'du yu mbängoxthi Hague bin ja, ne bi manda ngue da tho'u buya. M'bejua bi bøn'a ra Herodes ra häi Judea, bi mba bu ja ra hnini Cesarea, ne bäm 'buđu.

Bi du a ra Herodes

20 Ne nu ra Herodes emme mí numan'u yu ja'i 'buđu ra hnini Tiro neđu Sidón. Pe nu yu ja'i bim peti, pe m'bet'o bin amigohu ra Blasto, rá m fäts'iui ra ts'ut'abi Herodes. Ne bi sih ra Blasto din hocpah u a ra Herodes, nguetho jatho dí neđu 'be'a da zi yu ja'i bu bí ja rá häi ra Herodes. 21 Janangue'a bi zän man'da ra pa buya, nu yu ja'i bim peti. Nu ra Herodes bi hye rá pahni emme xun ho, ne

bi hyup u ja rá mexa, ne bin höt'ahya. 22 Ne emme bi mbahni yu ja'i ne bi 'yęn'u:

—Hing rá nde n'da ran 'yohu bu na yađu, pęgue rá nde n'da ra oja, sä ęn'u.

23 'Dahmantho n'da rá m 'behni Oja mahęts'i bi japi 'bex bin zäman'u ra Herodes, nguetho him bi ma ngue hinga gue'a Oja a, him bi 'yęspa Oja. 'Bex bi nequi yu zu'uę mbo rá foho, bi du buya.

24 Pe nu rá m Hman Oja bi thoqui bi hma, gätho bu n'danni bi 'yöh rá m Hman Oja yu ja'i.

25 Nu ra Bernabé ne ra Saulo, nu'bu mi guah yá 'befi, gue bi sifi da hyax ra mbeti bu Jerusalén, bá peng buya, bán 'yohu ra Xuua Marcos, bi zörđu Antioquía mahøn'a.

13

Nu ra Bernabé ne ra Saulo bi dęmp' yu 'befi ngue bi mamp rá m hman Oja bu n'danni yu häi

1 Nubu ra hnini Antioquía mi 'buđu yu 'yęc'yei ngue nzai dim peti. 'Da'u yu pöngahya, ne 'da'u yu xänbate. Mí 'buđu ra Bernabé, ne Simón t'ęmbi Negro, ne ra Lucio ra męngu bu Cirene. Ne mí 'buđu ra Manaén, nu'a 'darp u bi mba ma tedeui ra Herodes rá ts'ut'abi ra häi Galilea, ne mí 'buđu ra Saulo. 2 N'da ra pa nu'bu mí 'yöt' ram peti u, ne mí ę't' yän ts'ihme, ne nu'a rá Hogandahi Oja bi 'yęmp'u:

—Dami 'ueđu ya yoho yun 'yohu, ra Bernabé ne ra Saulo, nguetho xtá huanhdä u da 'yöt' ra 'befi dá xifi, bi 'yęmbi.

3 Nu'bu mí 'ye't' yän ts'ihme mahøn'a, bi 'yáp rá m fäts'i Oja 'bu mí dospa rá yađu ra Bernabé ne ra Saulo.

Bin 'yęhmbu buya:

—Oja da zix ah u, bi 'yęmbi.

Nu'u bi 'behni bi mam bu rá m Hman Oja bu Chipre

4 Nubuya nu rá Hogandahi Oja bi zix'a ra Bernabé ne ra Saulo, bi mba bu ra hnini Seleucia. Nu'bu mí neđu, bi hyu ra barco, bi mba bu ra häi Chipre, ra t'uhäi i ja bu made ra deđu. 5 Ne nu'bu mi zøm bu ra hnini Salamina, bi mam bu rá m Hman Oja bu ja yá nijađu yu judío. Ne ra Xuua Marcos mín 'yohu ne bim fäxđu. 6 Nu'bu mi thop u gätho ra häi Chipre, bi zøm bu ja yá hyodi ra hnini

Pafos. Ne bin t̄imhb̄a n'da ra judío gue ra b̄adi, ɛna rá p̄ongahȳa Oj̄a p̄egue ra hȳate a, nu rá thuhu í Barjesús. ⁷ Nu'a mín 'youi b̄a ja rá 'b̄efi ra Sergio Paulo, rá ts'ut'abi ra häi b̄a. Nu'a ra Sergio Paulo n'da ran 'yoh̄a ɛmm̄e mí ja rán 'yomf̄eni x̄un ho. Nu'a bi zohna ra Bernabé ne ra Saulo nguetho nde da 'yøh rām Hman Oj̄a. ⁸ P̄e nu ra b̄adi Barjesús, n'dat'a ra Elimas, bi 'yut'a ra ts'ut'abi, nguetho hingui ndepe da 'ȳɛc'ȳei a i sifi, ne bin junth̄a a ra Bernabé ne ra Saulo. ⁹ Nu ra Saulo, n'dat'a ra Pablo a, n'youi x̄un ngu ra ts'edi nangue rá Hogand̄ahi Oj̄a a, ɛmm̄e bi hȳɛt'a ran 'yoh̄a ngue ra b̄adi. ¹⁰ Ne bi 'ȳɛmp'a:

—Nu'i gra ndøhȳate ɛmm̄e guín 'youi ḡätho 'b̄e'a x̄un ts'o. Nu'i gra ts'ant'̄u i ra d̄amants'o. Nu'i gadí ɛcūa 'u ḡätho x̄un ho. Hä nj̄am'b̄a gui 'ȳɛ'ts'a gní xih ȳa j̄a'i hingui ho 'b̄a da d̄en Oj̄a. ¹¹ Nuya da 'yøt'a'i ran ɛnbi ra Hmu mah̄ɛts'i. Gan x̄ädä gue hin da z̄ä gui nu ran nequi 'da ȳa pa, bi 'ȳɛmp'a ra Pablo.

'Bex bin x̄ädä, bi ḡa 'b̄exui rá d̄ä, ne bi hyoni to'o da ḡurpa rá 'ȳe'a b̄aya. ¹² Nu'b̄a mí nu'a ra ts'ut'abi 'b̄e'a bin ja, bi hyonya thoho, 'bex bi 'ȳɛc'ȳei b̄aya, nguetho ya bi b̄adi majuañi a rán x̄ädi ra Hmu mah̄ɛts'i ngue míman'a ra Pablo.

Ra Pablo ne ra Bernabé nub̄a ra hnini Antioquía, gue ra häi Pisidia

¹³ Nu ra Pablo ne'̄u mín 'yoh̄a bi hyu ra barco, bi nexp̄a Pafos ne bi zøm b̄a Perge b̄a ja ra häi Panfilia. P̄e nu ra Xuua Marcos bá ɛ'a, bá sotho ɛ mín 'yoh̄a, ne bá peng mah̄on'a b̄a Jerusalén. ¹⁴ Nu ra Pablo ne'a ra Bernabé mín 'youi, bi nexp̄a Perge bi mba b̄a man'da ra hnini Antioquía b̄a ra häi Pisidia. Ne nu'b̄a mi zøn ra pa ran säya, bi yurp̄a ja rá nij̄a ȳa judío ne bi hyurp̄a ɛ. ¹⁵ Nu'b̄a mi gua'a man'̄u 'b̄urp̄a, ngue rá s̄ocūa ȳán t'ɛd̄i ȳa judío ne rá s̄ocūa ȳa p̄ongahȳa, nu'̄u di jamansu b̄a ja ra nij̄a bi xi'a ra Pablo ne ra Bernabé:

—N'yoh̄a aui, nu'b̄a ja aui ts'̄u n'da ran zofu, dami xije ts'̄u.

¹⁶ Bi ndants'a ra Pablo b̄aya, bim 'b̄äi, bi uan rá 'ȳe ngue ndepe da 'yøh ȳa j̄a'i, ne bi 'ȳɛmbi:

—N'yoh̄a ah̄a ma mi'israelh̄a, ne ḡätho ah̄a guín numansuh̄a Oj̄a, dami 'yøhmb̄a ya. ¹⁷ Nu'a Oj̄a gue dí tenhd̄a dȳa israelh̄a, bi huan'd̄a mam bomb̄otah̄a ne bi japi bin x̄andi x̄un ngu nu'b̄a mí 'b̄urp̄a ra häi Egipto, ne mí 'b̄urp̄a tengu ȳa n'dan'yo j̄a'i. Ne nu Oj̄a b̄aya bá j̄uc'̄u nangue rá ts'edi b̄a mi 'b̄u. ¹⁸ Ne madague'a him madí d̄äp Oj̄a ȳá mb̄ai ɛ 'b̄u min 'yo mb̄e nyote nj̄eya b̄a ma'ueni ɛ, p̄e guehma bin ja rá yemb̄ai Oj̄a. ¹⁹ Ne bi un'na ra häi Canaán ɛ ma mi'israelh̄a gue di manda z̄ɛɛ, 'b̄u mí jua'a bi hyo'̄u yoto ȳa nde x̄mí 'b̄urp̄a. Ne bin z̄am b̄a ma mi'israelh̄a b̄aya. ²⁰ Nu Oj̄a b̄aya bi japi bim 'b̄uh ȳá z̄ɛ'mi, ne goho ciento ne yote ma'd̄et'a nj̄eya madí manda ma mi'israelh̄a, asta gue'b̄a go míman 'b̄uh ra p̄ongahȳa Samuel. ²¹ M'bejua bi ndese ȳa j̄a'i n'da ra hmuts'ut'abi di manda ɛ. Ne bi jap Oj̄a a ra Saúl dim hmuts'ut'abi b̄aya. Nu ra Saúl, rá ta a ra Cis, gue rām bomb̄ota ra Benjamín mí 'b̄uh maya'b̄u. Ne nu'a ra Saúl bim hmuts'ut'abi yote nj̄eya. ²² Nu'b̄a mi 'uec Oj̄a ra Saúl b̄aya, bi japi bim hmuts'ut'abi ra David. Ne mi man Oj̄a, bi 'ȳɛna: “Nuna ra David, rá ts'ant'̄u a ra Isaí, ɛmm̄e dín numanho, nguetho da 'yørca a ma p̄ähä ne 'b̄e'a ḡätho dín nde,” bi 'ȳɛn Oj̄a, bi 'ȳɛn'a ra Pablo 'b̄a mín zo'̄u ȳá mijudíoh̄a b̄a ra hnini Antioquía, ra häi Pisidia.

²³ Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'ȳɛna:

—Ne gue'a ra David rām bom'b̄eto na ra Jesús gue bá p̄encah̄a Oj̄a, ma p̄orpat̄eh̄a dȳa israelh̄a, dȳa judíoh̄a, tengu mí man Oj̄a maya'b̄u. ²⁴ Ya ma guerp̄a di d̄amp'rá 'b̄efi ra Jesús, nu ra Xuua mí xih ma mi'israelh̄a gue dín xixȳa to'o ḡätho bi p̄äh ȳá mb̄ai nangue ȳá ts'oqui. ²⁵ Nu'b̄a mi ts'utho da du a ra Xuua, nu'a mí mam buya: “Nu'a gá b̄ɛmh̄b̄a gue guecä p̄e hinga guecä. P̄e m'bejua ba ɛɛ, ne hin dí s̄ucä tengu a, nguetho ɛmm̄e x̄un h̄ɛts'i rá ts'edi a,” mí ɛn'a ra Xuua, bi 'ȳɛn'a ra Pablo.

²⁶ Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'ȳɛna:

—Man 'yoh̄a ah̄a, ȳám bom'b̄etoj̄a ra Abraham, ne mi'da ah̄a gue ne'ah̄a guí numansuh̄a Oj̄a, guej̄a bá p̄encah̄a na rām hma Oj̄a, ne i ma hague dán z̄ä di p̄øj̄u. ²⁷ P̄e nu ma m̄enguh̄a mí 'b̄urp̄a Jerusalén, ne ȳá ngurpi ɛ, him mi p̄adi gue gue'a ra Jesús mí

o't yu pøngahya, madague'bu i hmam bu ja ma nijahu gätho yu pa ran säya. Janangue'a bi 'yørpa ra Jesús tengu män t'o't'i 'bu mí yapi gue da hyo. ²⁸ Nu ra Jesús nte min dupate, pe bi si'a ra Pilato gue di manda da tho. ²⁹ Ne nu'bu mí 'yørpe 'be'a gätho män t'o't'i bu ja rá m hman Oja, ne m'bejua buya bi mba ma ca'mi bu ja ra pont'i, ne bi t'ägui. ³⁰ Pe nu Oja m'bejua ts'u bi xoxpu 'bu'u xun du. ³¹ Ne nu yun 'yohu män 'yohu mam'bet'o a ra Jesús 'bu mí nexp'u ra häi Galilea, ne bi mba bu ra dahnini Jerusalén, ne guet'u i xih yu ja'i u ya.

³² Necä'be dí xi ahü ya nangué ra Jesús, ran ho ma'da'yo gue'a mí xi Oja u ma bøtahü 'bu mí ma gue 'be'a majuani din ja. ³³ Ne gue'a bin ja a ya. Gue bi jacuahu 'bu mí xox'a ra Jesús, gue gueju dyum bom'betöju u bi xi Oja majuani. Tengu män t'o't'i bu ja rá m Hman Oja, ná yoho ra Salmo, i xna: “Nuya nam pa ya, dí ε'ts'i'i, da nu'u yu ja'i ya gue majuani ma Ts'unt'u i,” mí xñ Oja 'bu mí 'yena, bi 'yén'a ra Pablo.

³⁴ Ne xø bi 'yén'a ra Pablo:

—Ne bi xox Oja a ra Jesús 'bu mí du, ne hin da du mahøn'a. Ne gue'a bi man Oja, 'bu mí 'yena: “Dat'a ra hoganjapi ga 'da'i tengu dá xih majuani ra David,” bi 'yén Oja, bi 'yén'a ra Pablo.

³⁵ Ne xø bi 'yena:

—Ne gue'a bi mam bu man'da ra Salmo gue bi 'yo't'a ra David, bi xi Oja: “Hin gui jap'a ni Hoga Ts'unt'u da 'ya a rá ngøc'yei,” bi 'yëmbi. ³⁶ Pe nu ra David nu'bu mí jua'a rá 'befi ngue bi 'yørpa rá pähä Oja gätho mí 'bucua ja ra häi, bi du. Ne 'darpü yün 'yägui yu bøta bi t'ägui, ne bi 'ya bu rá ngøc'yei a buya. ³⁷ Pe nu'a rá ngøc'yei ra Jesús, bi xox Oja a, him bi 'ya a. ³⁸ Ma cu ahü, dín nde ahü gui pähmü, nangué ra Jesús i jajü ra punbi nangué ma ts'oquihü, ne gue'a dí xi ahü a ya. ³⁹ Hønt'a go to'o gahü ga döp ma mbühü a ra Jesús, din jajü ra punbi gätho ma ts'oquihü. Ne madague'a dí øthü yün t'ëdi ra Moisés bi xi Oja, pe hinga gue'u dí punga ma ts'oquihü u. ⁴⁰ Dami 'yëc'yeihü ra Cristo ya, janangue'a hin gui nuhü 'be'a bi man yu pøngahya bu ja rá m Hman Oja, nu'bu mí ma:

⁴¹ Damin 'yomfënihü ts'u a gnán thennate thohü,

nguetho dí øt'ä n'da ra 'befi nuixte yu pa jabüya gui 'bühmbü.

Pe nu'bu hin gui 'yëc'yeihü 'bu 'bo'o i xi ahü, gui hyonya thohohü 'bu bi mba ma ün'ni ahü, ne gui tuhü büya.

Gue'a mí man yu pøngahya 'bu mí 'yén Oja, bi 'yén'a ra Pablo.

⁴² Ne nu'bu mí bøm bu ja ra nija ra Pablo ne'a män 'youi, ne nu'u 'da gue madim peti bu bi 'yöp ra mate gue da xih mahøn'a 'bu ni yoto u, tengu xí xih ya. ⁴³ Ne nu'bu mí gua'a ram peti bu ja ra nija, xun ngu yu mijudíoü ne'u i yëc'yei tengu yu judío, bi den'na ra Pablo ne ra Bernabé. Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi xifi ngue di thoqui da 'yëc'yei ra Jesús, gue dí 'dajü rá mate Oja a.

⁴⁴ Janangue'a nu'bu mí zøn'a hyäto pa büya, ngue ra pa ran säya, mbe gätho na ngu yu ja'i 'bapü ja ra hnini bim peti bu, ngue da 'yøh rá m Hman Oja mahøn'a. ⁴⁵ Pe nu'bu mí nu'u yu judío ngue ní mba bu ja yu nija gätho yu ja'i, ne bin seya u büya. Ne bin junthü ra Pablo ne mí xñ'u him majuani a bi ma, ne bi c'aman'u a. ⁴⁶ Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi hyut'ran zambüi ne nts'edi bi ma:

—Bi zän Oja m'bet'o thoho bi sijü rá m Hman Oja dyu judíoü, ne hin gá hyämhbü. Janangue'a hin nin sähü gui hyämhbü ra temazai. Pe ga mbähmbe ga xihmbe yu ja'i hing yu judío ya. ⁴⁷ Nguetho ra Hmu mahëts'i bi mbencähe ne mi ma:

Ya dá penh'nahü gui xihmbü yu ja'i hing yu judío, din ja ran nequi yu mbüi.

Ne gätho ra ximhäi gui mamhbü hague dán zä ga yänba yu te yu ja'i,

ne gue'a bi xije ra Hmu a, bi 'yén'a ra Pablo.

⁴⁸ Ne nu'bu mí 'yøh yu ja'i ngue hing yu judío 'be'a bi man ra Pablo, bin johya yu mbüi, ne bi 'yena:

—Xun ho rá m Hman Oja, bi 'yén'u.

Ne bi 'yëc'yei to'o gätho män thahni gue din t'un'na ra temazai. ⁴⁹ Ne nu rá m Hman Oja, ya gätho bu ja ra häi Pisidia bi hma.

⁵⁰ Pe nu'u 'da yu judío bi parpa u 'da yu xisu, gue'u 'da mí søm bu ja yu nija ne mí pa nt'ëspi bu ja ra hnini, ne'u mí'da yun 'yohü gue yu ngurpi bu ja ra hnini. Ne nu'u bi ucpa ra Pablo ne ra Bernabé büya, ne bi xifi da

bøm b_u ja yá häi. ⁵¹ Janangue'a nu ra Pablo nε ra Bernabé bi huac yá gua y_u fonthäi, ngue n'da ra hmεpya nde da ma, da nu rán theui a bi 'yøt'ü. Nε bi mba b_u ja ra hnini Iconio b_uya. ⁵² Pε nu y_u 'yεc'yεi b_u Pisidia εmme bin johya, nε bi hya ra ts'edi x_un ho nanguε rá Hogandahi Oja.

14

Ra Pablo nε ra Bernabé nub_u ra hnini Iconio

¹ Nub_u Iconio, bi y_ur_u ra Pablo nε ra Bernabé b_u ja yá nijä y_u judío, nε bi mam b_u a rá_m Hman Oja. Nε bi ma x_un ho, janangue'a x_un ngu yá mijudío_u bi 'yεc'yεi, nε'ü y_u jä'i gue hing y_u judío. ² Pε nu'ü 'da y_u judío ngue him bi 'yεc'yεi εmme madin 'y_uth_u ü hing y_u judío, bim parbi da z_u'ü y_u 'yεc'yεi. ³ Pε nu ra Pablo nε ra Bernabé nya'a bim 'b_ur_u, nguetho x_un ngu bi 'yεc'yεi b_u, nε bi hyut' ran zamb_ui bi ma nanguε ra Hmu mahçts'i. Nu ra Hmu bi un yá ts'edi ü ngue da 'yøt' y_u hmεpya nε y_un t'øt'e nuixte, guεr_u da b_uh y_u jä'i, Oja in 'yoh_u ra Pablo nε ra Bernabé. ⁴ Pε nu y_u jä'i b_u ja ra hnini bin heque. 'Da'ü bi dεn y_u judío hing y_u 'yεc'yεi, nε 'da'ü bi dεn ra Pablo nε ra Bernabé. ⁵ Janangue'a, nu y_u ng_ur_upi b_u ja ra hnini bi un ran t'çdi ü hing y_u 'yεc'yεi, y_u judío 'da, hing y_u judío ü 'da, gue da z_u'ü, nε di bat'ado ü. ⁶ Pε nu ra Pablo nε ra Bernabé, 'b_u mí b_udi 'be'a nde da 'yørpe, bi 'dagui, bi mba b_u ja ra hnini Listra, nεr_u ra hnini Derbe nub_u ra häi Licaonia. Nε bin 'yo gätho ra xεqui b_u. ⁷ Nεr_u bá mam b_u rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u ü.

Bi mba ma bat'ado ra Pablo b_u Listra

⁸ Nub_u ja ra hnini Listra mí 'b_ur_u n'da ran 'yoh_u, ra dogua, ngue ya xín jab_u 'b_u mim 'b_ui. Nε mí hurp_u nguetho hin j_um'b_u bin 'yo. ⁹ Nu ran 'yoh_u i øde 'be'a bi man ra Pablo. Nu'ü mí hyçt a ra Pablo, mí p_udi 'be'a mí_m bεn'a z_u dogua, ngue ya i çc'yεi gue dí hocpa rá gua ya. ¹⁰ Janangue'a nu ra Pablo nts'edi bi ma:

—Ndants'i gam 'bäi.

Nu ran 'yoh_u b_uya 'bex bi z_ugui bin 'yo.

¹¹ Nε nu'ü y_u jä'i, nu'ü mín nu 'be'a bi 'yøt'a

ra Pablo, nts'edi bi mbafi, nε bin yá yá nde 'ü licaonia, bi 'yεna:

—Nuya y_u oja ya, pε bi nεqui tengu'b_u y_un 'yoh_u, bi zøcua ja ra häi dí 'b_uhm_u, bi 'yεn'ü.

¹² Nu ra Bernabé bi 'yεmbi tengu rá thuhu yá oja zεhε ra Júpiter, ximangutho a ra Pablo bi 'yεmbi tengu rá thuhu yá oja zεhε ra Mercurio. Nguetho man'da mi yá'a ra Pablo, nε i εmbi rá pøngahya ra Júpiter a ra Mercurio. ¹³ Nu'a ra mbäjä b_uya, ngue mí pεr'a yá oja Júpiter, mí ja b_u n'da ra ngu b_u ndehnini, guεr_u mí th_unde ra Júpiter y_u jä'i. Nu'a ra mbäjä nε'ü 'da y_u jä'i bá si y_un d_uni guεr_u 'b_uh ra Pablo nε ra Bernabé, εmbi ra Mercurio nε ra Júpiter, gue da hyo y_un d_uni da mbøspe. Nε bá çä y_u døni, gätho da mbøspe. ¹⁴ Pε nu'ü mí b_uh ra Bernabé nε ra Pablo 'be'a i nde da 'yøt'ü y_u jä'i, bi y_ur_u 'b_uh y_u jä'i, bi d_un yá pahni, ndepe da b_uh y_u jä'i hingui numanho 'be'a nde da 'yøt'ü, nε bi 'yεmbi:

¹⁵ —N'yoh_u ah_u hanja ngub_u gní 'yøth_u. Nguetho dy_un 'yoh_u thoho'be, pε bá ε'be ua gue dín nde ga xi a'be gui 'yεs'h_u 'be'a guí øth_u, nguetho säti thoho 'be'a guím bεmh_u. Nde'b_u gui 'yεs'h_u gní th_undeh_u ü guí εmf_u y_u oja ua ja ra häi, nε gui th_undeh_u maju_uni Oja. Nguetho gue'a bi 'yøt' mahçts'i nεcua ja ra häi nε ra dejä nε gätho i ja ua. ¹⁶ Nu'ü y_u pa bi thogui, Oja bi hyεtho y_u jä'i da 'yøzεhε yá pähä zεhε. ¹⁷ Pε nu Oja b_uya z_ui i urcah_u rá hogan 'yomfçni i ørcah_u, gue bí pεnh ra 'ye nε di japi din ja ma hu_uh_u, nε di 'daj_u 'be'a dí sih_u nε di 'daj_u ran johya ma mb_ui_u, bi 'yεn'a ra Pablo.

¹⁸ Madague'b_u ngub_u mí man ra Pablo, pε x_un hçi b_u í hεcpa y_u jä'i gue hin da mbøspe.

¹⁹ Pε bi zøm b_u 'da y_u judío bá nεxp_u ra hnini Antioquia b_u ja ra häi Pisidia, nεr_u Iconio, nε nu'ü bi parba y_u jä'i da z_uh ra Pablo nε ra Bernabé. Nu y_u jä'i b_uya bi bat'ado ra Pablo nε bi g_ur_u häi, bi hyøn'a thi b_u ja ra hnini, nε εmbi gue ya bi du. ²⁰ Pε nu'ü mí zøh y_u 'yεc'yεi b_u 'ben'a ra Pablo, bi ndants' p_uya, nε bi mba mahøn'a b_u ja ra hnini. Nu'ü mí hyax b_uya bi mbε ra Bernabé b_u ja ra hnini Derbe.

21 Nub_u ja ra hnini Derbe bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne xan ngu bi 'yεc'yεi. Ne nub_uya, nu ra Pablo ne ra Bernabé bá ne xp_u, bi thoh mahøn'a b_u ja y_u hnini Listra ne Iconio ne p_u Antioquía b_u ra häi Pisidia.

22 Guer_u bi thoqui bi hat ra ts'edi yá mb_u y_u 'yεc'yεi, ne bi xifi di thocta a dí 'yεc'yεi, nguetho gátho to'o da y_urp_u di manda rá ts'edi Oj_u, jatho da nu xan ngu yan unbi.

23 Ne nub_uya nu ra Pablo ne ra Bernabé bi 'ye't' yán ts'ihmε 'b_u mí huan'd_u din ngarp_u n'da ngu n'da b_u ja y_um peti. Ne bi 'yáp Oj_u ngue da mbäx'x' y_u ngarp_u. Ne bi dáp'a Oj_u u gátho na ngu u y_u 'yεc'yεi gue di jamansu, nguetho bi 'yεc'yεi Oj_u u.

Bá peng b_u ra Pablo ne ra Bernabé b_u Antioquía ra häi Siria

24 Ne nub_uya ra Pablo ne ra Bernabé bi thop_u ra häi Pisidia ne bi zøm b_u ra hnini Perge nub_u ra häi Panfilia. 25 Ne guer_u bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. M'bejua b_uya bi mba b_u ra hnini Atalia. 26 Guer_u bi hyu ra barco bi mba b_u Antioquía b_u ra häi Siria, guer_u ra mb_udi xí un Oj_u yá 'befi u, ne xí t'är rá m fäts'i Oj_u u. Ne nuya bi juah ya. 27 Nu'b_u mi zøm b_u, bi ma dim peti y_u 'yεc'yεi, ne bi xifi gátho bi 'yøt'e ngue bi zε'a Oj_u, ne bi xifi ne'x' hing y_u judío bi jap Oj_u bi 'yεc'yεi. 28 Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé, nya'a bim 'b_uhmb_u y_u 'yεc'yεi b_u b_uya.

15

Bim peti y_u ngarp_u b_u Jerusalén

1 Nu'x' y_u pa u bi zøm b_u Antioquía 'da yan 'yoh_u bi ne xp_u ra häi Judea. Ne sä bi xi'x' y_u 'yεc'yεi hing y_u judío ngue hingui sä dim pø'a n'da 'b_u hinga nthεqui yá xifani, tengu bi xänba ra Moisés u y_u judío. 2 Nu ra Pablo ne ra Bernabé nts'edi bin junth_u u, janangue'a bi t'εmbi da mba b_u Jerusalén, ne'x' mi'da y_u 'yεc'yεi, din y_uh_u b_u yá 'bäih_u ra Cristo ne'x' mi'da y_u ngarp_u b_u, nanguε 'be'a bi man'x' yan 'yoh_u.

3 Janangue'a nu'x' y_u 'yεc'yεi b_u Antioquía bin 'yεhmb_u b_uya, bi mbεnp_u ja ra 'yu u. Ne nu'b_u mi hyax ra 'yu ní mba Jerusalén, bi thop_u ja ra häi Fenicia ne p_u ra häi Samaria. Ne nub_u bi thogui, bi xih y_u 'yεc'yεi ngue bi hyε'x' yá t'εc'yεi zεhε u hing y_u judío, ne

bi dεn ra Cristo. Ne nu'b_u mí 'yø'x' y_u cu nanguε ra Cristo 'be'a bi man ra Pablo, bin johya b_uya.

4 Nu ra Pablo ne ra Bernabé ne'x' mín 'yoh_u b_uya, bi zøm b_u Jerusalén. Ne nu yá 'bäih_u ra Cristo ne'x' mi'da y_u ngarp_u mi 'b_urp_u, ne gátho mi'da y_u 'yεc'yεi, bin johya 'b_u mín nu'x', ne bim petih_u. Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé bi ma gátho 'be'a bi 'yøt'e, ngue bi zε'a Oj_u 'b_u mí xi'x' hing y_u judío. 5 Pε 'da'x' y_u judío, y_u fariseo u ngue mí εc'yεi, bim 'bäi ne bi 'yεna:

—Jatho da mba nthεqui yá xifani y_u 'yεc'yεi gue hing y_u judío, ne da sifi da 'yøt' yán t'εdi ra Moisés, bi 'yεn'x'.

6 Nu'x' yá 'bäih_u ra Cristo b_uya, ne'x' mi'da y_u ngarp_u, bim peti ngue bin 'yän'd_u 'be'a man'da xan ho da 'yøt'e. 7 Ne nu'b_u nya'a thoho madín 'yomfεni u, bim 'bä'a ra Pedro, ne bi 'yεna:

—N'yoh_u ah_u, guí p_uhmb_u gue maya'b_u ts'x' bi xicä Oj_u n'dand_u gue ga xi'x' da y_u j_u'i hing y_u judío ran ho ma'da'yo. Ne nanguε dá mangä, bi zä bi 'yøde ne bi 'yεc'yεi. 8 Nu Oj_u gue i p_urp_u yá mb_u y_u j_u'i, bi jaj_u ga p_uhmb_u i sin'x' hing y_u judío, nguetho bi un rá Hogand_uhi Oj_u u, tengu bi 'daj_u dy_u judío. 9 Nu Oj_u him bi 'yøt'a n'da ran heque nanguεj_u dy_u judío ne'x' hing y_u judío, pε ne'x' bi japi bi bo yá mb_u ngue bi 'yεc'yεi. 10 Nuya hanja guí εmh_u hin da zin Oj_u u gue him bi 'yøt' yán t'εdi ra Moisés, pε ya bi zin Oj_u u. Nguetho guí εmh_u i jatho da 'yøt'x' yan t'εdi, tengu'b_u guí hyøspah_u n'da ra 'beni, gue hin dá häth_u, xinga gue'x' mam bombøtah_u xtá hyät'i, bi 'yεn'a ra Pedro.

11 Ne xø bi 'yεna:

—Pε nuj_u dí εc'yεih_u ngue da mba ma pøhøgäh_u nanguε rá mate ra Hmu Jesús, ngutho'x' hing y_u judío, bi 'yεn'a ra Pedro.

12 Ne nub_uya bi y_u ra Bernabé ne ra Pablo, ne bi xi'x' 'be'a gátho bi 'yøt'e nanguε rá ts'edi Oj_u, y_u hmεpya ne yan t'øt'e nuixte ngue bi 'yørp_u 'b_uh y_u j_u'i hing y_u judío. Ne gátho ná y_u njom bin y_u. 13 Nu'b_u mí gua'a bi ma ra Pablo ne ra Bernabé, nu ra Jacobo Santiago bi 'yεmp'x' madim peti b_u:

—N'yoh_u ah_u guí 'yøhmb_u ya 'be'a dí mangä. 14 Nu ra Simón Pedro ya bi xij_u ha

ín ja Ojã ra mbãdi bi huahn'ni 'da yu ja'i hing yu judío ngue da 'yεc'yεi. ¹⁵ Nε ngutho bi man yu pøngahya 'bu maya'bu, 'bu mi 'yo't'i 'be'a bi man Ojã.

¹⁶ Bi 'yεna:

M'bejua gua pengã mahøn'a, nε ga japi din thãndegui mahøn'a tengu mi thãndegui nu'bu mí 'buh ra David.

Tengutho 'bu di hoc mahøn'a n'da ra nijã gue xun yøt'e.

¹⁷ Nε gãtho mi'da yu ja'i da hyongui, guecã dra Hmu mahεts'i.

Gãtho to'o yu ja'i hing yu judío ngue ma mbeti u, da hyongui.

¹⁸ Njabu bi man Ojã maya'bu nε bi japi bi fãhya gue'bu go maya'bu.

¹⁹ Janangue'a dí xi ahε ya, εn'a ra Jacobo, nde'bu hin te ga xihmbu da 'yøt'a xun hεi u hing yu judío, gue nu'u xí hyεε yá t'εc'yεi nε i ten'na Ojã. ²⁰ Pε ga othu n'da ra søcuã, nε ga xihmbu u da hyεgui gãtho yún t'øt'e yu hmite, nε hin da 'yøt' yun 'yomt'εni, nε hin da za ra ngø gue him bi bøn rá ji 'bu mí tho, nε hin da zi ra ji. ²¹ Janangue'a hin di unba yú mbai to i ten yún t'εdi ra Moisés, nguetho xun ngu yu jεya xí thogui i hmam bu ja yú nijã yu judío yún t'εdi ra Moisés, gãtho yu hnini i hma 'bu ra pa ran ts'äya, bi 'yεn'a ra Jacobo.

²² Gãtho yu 'yεc'yεi nε yú 'bãihε ra Cristo nε mi'da yu ngurpi bi numanho 'be'a bi man'a ra Jacobo. Nε mi εn'u gue da thanh'ni 'da da 'bεhni da mbähã ra Pablo nε ra Bernabé bu Antioquía. Nε bi thanh'na ra Judas t'εmbi Barsabás nε ra Silas, nε gue'u 'da yú ngurpi yu 'yεc'yεi u. ²³ Nε nu ra søcuã ngue bi gats'i bi ma:

“Nugãhe, ma 'bãigãhe a ra Jesucristo, nε mi'da gãhe gue dyú ngurpigãhe, nε gãtho ni cuje nanguε ra Cristo, dí pen'nahε ra søcuã, ma cu ahε, nε dadí zεngua ahe. Dadín cuhε nanguε ra Cristo gyu ja'ihε ngue hin gyu judío hεi guí 'buhmbu bu Antioquía, nεpu gãtho ra häi Siria nεpu ra häi Cilicia. ²⁴ Nugãhe dá øhmbe ngue 'da yun 'yohu bi nεxua bi mba bu, nε bi pat'ahε nε bi xi ahε ngue jatho da mba nthεqui ni xifanihε nε gui 'yøthu rán t'εdi ra Moisés. Pε nu'u hin dá penhdãhe u. ²⁵ Nugãhe dám petihe nε dá sãnhde 'da yun 'yohu da mbähã ra Pablo nε

ra Bernabé. ²⁶ Nu ra Pablo nε ra Bernabé εmme dí numanhohe, nguetho hingui su din 'yo bu hapu εna da tho, ngue da ma nanguε ma Hmuhε ra Jesucristo. ²⁷ Nε dá penhde ra Judas nε ra Silas da xi'asεhε 'be'a dá othe. ²⁸ Nguetho rá Hogandãhi Ojã bi xije, nε dá numanhohe, ngue hin ga 'da ahε mi'da yun t'εdi xun hεi gui 'yøthu nanguε yún t'εdi ra Moisés. Hønt' ya zε ts'u yun t'εdi dá ot'ahe. ²⁹ Nuya dí xi ahe ya, ngue hin gui sihu 'be'a bi 'bøspa yu hmite, xinga gue ra ji gui sihu, xinga gue gui sahu ra ngø gue him bi bøn ra ji 'bu mi tho. Nε hin gui 'yøthu yun 'yomt'εni. Nu'bu gui hyehmbu gãtho 'be'a dí xi ahe, xun ho 'bu. Ojã da mbãx ahε. Nε hønt'a dí xi ahe ya,” bi 'yεn'a ra søcuã bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago 'bu mi ja ram peti bu Jerusalén, bi gax ra Pablo.

³⁰ Nε nubaya, bi mbähã ra Pablo, ra Bernabé, nε ra Judas, nε ra Silas bu ja ra hnini Antioquía. Nu'bu mí zøm bu, bi ma dí peti yu 'yεc'yεi nε bi dá ra søcuã buya. ³¹ Nε nu'bu mí nu'u 'be'a mí mam bu ja ra søcuã, bin johya yú mbai nanguε ran zofu bi sifi, ngue bi hyurpa yú mbai. ³² Nu ra Judas nε ra Silas, nε'u, yu pøngahya u. Nε nanguε rán zofu u bi hyurpa yú mbai yu 'yεc'yεi. Nε bi mbäts'i da 'yεc'yεi xun ho. ³³ Nu ra Judas nε ra Silas bim 'burε Antioquía 'da yu pa. M'bejua bin 'yεte yu 'yεc'yεi, bi mbεhni da mbeng bu 'bu'u ngue bá penhdε. ³⁴ Nε m'bejua him bi nde bi mbeng bu ra Silas, nε bá copu Antioquía. ³⁵ Nε ra Pablo nε ra Bernabé bi gopu Antioquía. Nu'u nε'u gãtho mi'da yu xãnbate bin xãnbate bu, nε bi mamp'a rám Hman ra Cristo.

Náyondj bi mba n'danni ra Pablo, bi man rám Hman Ojã

³⁶ Nu'bu mí tho'i 'da yu pa, ra Pablo bi 'yεmp'a ra Bernabé:

—Ga mbe bu ja n'da ngu n'da yu hnini xtán 'youi xtám mammi rám Hman Ojã. Ga nuui ma cuhε nanguε ra Cristo 'be'a di ja'u.

³⁷ Nu ra Bernabé bi nde da zix'a ra Xuua Marcos. ³⁸ Pε nu ra Pablo him mi nde da zix'a, nguetho nu'a bi 'dapu Panflia, nε him bi thoc rá 'bεfi bu. ³⁹ Nε hinga 'da'angu bi bεmmi nε bin heque. Nu ra Bernabé bi zix'a ra Marcos bi hyu ra barco í mba bu ra t'uhäi Chipre. ⁴⁰ Nu ra Pablo bi huanh'na

ra Silas ngue da mbe. Ne nu yu 'yεc'yεi bu Antioquia bin yahu Oja, bi 'yap ra mate Oja nangu'e. Bi mba buya. ⁴¹ Ne nu'u bi thoru ra hai Siria ne ru Cilicia, ne nya'a ts'u bim 'buru haru bi thogui, gue bi hat ra ts'edi xun ho yu 'yεc'yεi bu.

16

Nu ra Timoteo bin 'yohu ra Pablo ne ra Silas

¹ Nu ra Pablo ne ra Silas bi mba bu ra hnini Derbe ne ru Listra. Ne bin timbu bu n'da ra 'yεc'yεi, ra Timoteo na. Nu ra mbe ra judio, ne ra 'yεc'yεi a, pe nu ra ta, ra mengu bu Grecia a. ² Nu yu 'yεc'yεi bu Listra ne ru Iconio bi mamango nangu'e ra Timoteo. ³ Ne nu ra Pablo bi nde din 'youi a, janangu'e a bi hycpa ra xifani, gue hin di ut' yu mbu yu judio. Nguetho gatho yu judio 'buru i pa di ngue ra ta ra mengu bu Grecia a. ⁴ Ne gatho yu hnini bu bi thogui bi xih yu 'yεc'yεi da 'yot'e 'be'a bi man ra Jacobo ne yu 'baihu ra Cristo ne yu ngurpi yu 'yεc'yεi bu Jerusalen, ngue 'be'a xun ho da 'yot'u hing yu judio. ⁵ Ne gatho yu 'yεc'yεi bi thochtatho bin te yu mbu nangu'e 'be'a bi 'yεc'yεi. Ne mpa 'bu mpa 'bu man'da i hux'a na ngu yu 'yεc'yεi.

Nu ra Pablo bi 'uj tengu'bu n'da ra mengu Macedonia

⁶ Nu'u bi thoru ra hai Frigia ne ru ra hai Galacia buya, nguetho him bi jap'a ra Hogandahi Oja xta man ram hma bu ra hai Asia. ⁷ Nu'bu mi zom bu ra hai Misia xna xta mba bu ra hai Bitinia, pe nu ra Hogandahi Oja xinga gueru bi japi da mba bu. ⁸ Bi thoru ja ra hai Misia buya, bi mba bu ra hnini Troas bu ndendeja. ⁹ Ne nubuya nu ra Pablo bi nu n'da ran t'uti 'bu min xui, tengu'bu ra t'i, xna gue'bu n'da ran 'yohu ra mengu Macedonia mi 'baru ja ra hmi, ne bi 'yεmbi: "Ba xcuja ja ra hai Macedonia ne gu zeje ts'u," bi 'yεna. ¹⁰ Ne nugä dra Lucas, di ot'a ra socu i ja ua, din nde ga mbahmbe bu ra Pablo. Ne nangu'e a bi t'ut'a ra Pablo, janangu'e a 'bex dan sahe ga mbahmbe bu ja ra hai Macedonia, nguetho da haxhe njuani ngue'a Oja bi zoncähe bu, in ndeje ga mamhbe bu ran ho ma'da'yo di yanj a.

Bi zom bu Filipos ra Pablo ne ra Silas

¹¹ Nu'bu ma pomhbe bu Troas da huhe n'da ra barco ne njuantho da uenthe bu ja ra t'uhai Samotracia gue i jabu made ra deja. Nu'bu mi hyats'i da thohmbe bu Neapolis. ¹² Da nexhe bu Neapolis buya ne da somhbe bu ra dahhini Filipos, ran guat'i ra hai Roma. Nu ra hnini Filipos man'da ja ra ts'edi xinda gue mi'da yu hnini bu ra hai Macedonia. Ne dam 'buhmbe bu 'da yu pa. ¹³ Ne nu'bu ra pa ran sayä da pomhbe bu ja ra hnini, da mbahmbe bu ja ra ndendathe gueru zant'a min yahu Oja yu ja'i. Ne da huhmbe bu, da xihmbe ram Hman Oja u yu xisu ngue madim peti bu. ¹⁴ Ne nu n'da ra xisu i Lidia ra mengu bu Tiatira, bi 'yode 'be'a da mamhbe. Nu'a ra Lidia ra mbä'böt'e na, i pa ra 'böt'e xun jupoi ngue xun ho. Nu'a i x'c'yεi ne mi numansu Oja, janangu'e a bi xocua ra mbu da 'yode xun ho 'be'a bi man'a ra Pablo. ¹⁵ Nu ra Lidia bin xixya buya ne gatho 'buru ra ngu. M'bejua bi xicähe:

—Nu'bu gu xna majuani di x'c'yεi ra Hmu mahets'i, ba xhmbu ua ja ma ngu gam 'buhmbu ua 'da yu pa, bi 'yεnje.

Ne bi 'yorcahe ts'edi janangu'e a da mbahmbe.

¹⁶ N'da ra pa nu'bu ma mbahmbe bu zai bi yahu Oja yu ja'i, dan c'athe n'da ra hmute ra 'yεhe. Nu'a man ra 'yode nangu'e ra zithu min 'youi, ne mi taha xun ngu ra mbeti di un'du yu hmu. ¹⁷ Nu'a ra hmute mi ten'na ra Pablo necähe. Bi mbafi bi 'yεna:

—Nuya yun 'yohu, yu mbe fi Oja nuixte thoho, i xangahu hague dan za dam pøhmbu, bi 'yεna.

¹⁸ Ne xun ngu yu pa ngubu mi ot' ra hmute. Madä xombu ra Pablo ne bi xi'a ra zithu min 'youi ra hmute:

—Nangu'e ra thuhu ra Jesucristo dami pøm bu ra mbu na ra hmute, bi 'yεmbi.

'Bexque bi bon ra zithu buya.

¹⁹ Nu'bu mi pah yu hmu ra hmute gue him man za da dap ran zäbi, bi bent'a ra Pablo ne ra Silas, ne bi zixru ja ra tai gueru 'buh yu ze'mi. ²⁰ Ne nu'bu mi da bu 'buh yu ze'mi, bi 'yεn'u:

—Nuya yun 'yohu 'bucua, yu judio ya. Ne in nde di ts'on yu ja'i 'bucua ja ma hninihu.

²¹ Ne i man yun t'ot'e gue hingui sä ga øthu,

nguetho nuja dyu romanohu. Ne hin'yuh man t'edi ga othu a i xijuh, sa bi 'yenu yuh yapate.

²² Ne bi munts' yuh ja'i ngue nde da zuhu. Nu yuh ze'mi buya, bi manda da 'bocua yuh pahni, da mba m'bei ra Pablo ne ra Silas. ²³ Ne nu'bu mi juadi ngue emme xi 'bei, bi mba njot'i bu ja ra fadi. Ne bi sih ra mbangoxthi da mbadi xun ho. ²⁴ Nu'bu min t'un ran t'edi ra mbadi bi zixpu man'da mbo. Ne bi zemba yuh gua bu ja ra fadiza.

²⁵ Nu'bu mi zom made ra xui buya, nu ra Pablo ne ra Silas min yahu Oja ne bin tuh yuh thuhu Oja. Ne gatho mi'da yuh ofadi mi ode. ²⁶ Ne 'dahmantho 'bu mi mbudi bin ja n'da ra 'yanhai, gue'bu go mi guhni yuh guangu ra fadi. Gatho yuh jut'i bin xozehe ne gatho yuh t'egui man that'i yuh ofadi bin xozehe. ²⁷ Ne nu'bu mi nuh ra mbangoxthi ra fadi, bi nu gatho nsoqui yuh goxthi, bi guh ra juai buya gue nde xtinhose, nguetho mim beni ngue embi gatho xi 'da'uh yuh ofadi. ²⁸ Pe nu ra Pablo nts'edi bi mba't'i, bi 'yembi:

—O gadin unba zehhe nguetho gatho di 'bucähe ua.

²⁹ Ne nu'a ra mbangoxthi buya bi 'ya'a n'da ra sibi, bi yurpu mbo, ne emme di fet'i nguetho min su. Ne bi yorpu ja ra gua ra Pablo ne ra Silas. ³⁰ Ne bi gurpu thi u, ne bi 'yanni:

—N'yohu aui 'be'a sa ga ot'a nguepu da za dam pöcä, bi 'yena.

³¹ Nu ra Pablo ne ra Silas bi 'yembi:

—Dami dap ni mbui ra Hmu, ra Jesu-cristo, di pun'na ni ts'oqui, ne da zimanho i, ne'uh gatho 'burpu ni ngu, 'bu di dap yuh mbui a, bi 'yembi.

³² Nubuya bi xih ran ho ma'da'yo ra Cristo ne gatho 'burpu ra ngu. ³³ Ne nu'a ra mbangoxthi ne gatho 'burpu ja ra ngu bin xixya a ra xui a. ³⁴ Nu'a ra mbangoxthi buya bi zix'a ra Pablo ne ra Silas bu ja ra ngu, ne bi 'uini. Ne'a, ne gatho 'burpu ja ra ngu emme bin johya nguetho bi 'yec'yui Oja.

³⁵ Nu'bu mi hyats'i, nu'uh yuh ze'mi bi mbenh'du yuh asmayo da xih ra mbangoxthi da bom bu ja ra fadi ra Pablo ne ra Silas. ³⁶ Ne nu'a ra mbangoxthi bi xi'a ra Pablo buya:

—Nu yuh ze'mi ba penh ra nde ga xoc'au. Nuya sa gui pömmi ne nte gui jui, bi 'yembi.

³⁷ Pe nu ra Pablo bi 'yembi:

—Nugä'be di ca'be ran t'edi bi bom bu Roma, pe guehma bi 'benzagä'be bu 'buh yuh ja'i, ne him 'be bi juangä'be pe bi goctä'be. Nuya ha en'uh gui jugä'be ngue njon da nu. Hin'na, hingui sa. Ba xifi ba esse da xogä'be, bi 'yena.

³⁸ Nu yuh asmayo buya bi mba bi xih yuh ze'mi 'be'a bi ma ra Pablo. Nu yuh ze'mi nu'bu mi 'yode ngue i ca yun t'edi bu Roma a ra Pablo ne ra Silas buya, emme bin su. ³⁹ Ne nu'bu ba eh yuh ze'mi buya, bi xocuabi ne bi 'yap ra punbi, ne bi xi'uh:

—Yorcahe ra mate gui pömmi ua ja ra hnini, bi 'yembi.

⁴⁰ Pe nu ra Pablo ne ra Silas 'bu mi bom bu ja ra fadi, bi mba bu ja ra ngu ra Lidia. Ne nu'bu mi nu yuh cu nangue ra Cristo, bi hat ra ts'edi yuh mbui u, ne bi mba buya.

17

Ran 'yo'ts'i bu Tesalónica

¹ Nu'a ra Pablo ne ra Silas bi thopu ja ra hnini Anfípolis nepu Apolonia ne bi zom bu ja ra hnini Tesalónica. Guepu Tesalónica bi ja bu n'da ra nija yuh judío. ² Ne nhyu semana bim 'burpu, ne nu'bu xun dat yuh pa ran säya, bi mam bu ram Hman Oja a ra Pablo. ³ Ne jante thoho bi xifi xun ho nangue ram hma man t'o't'i maya'bu, gue gue'a ra Cristo jatho da nu ran unbi ne da du, ne m'bejua da ndants' mahon'a bu 'bu'uh xun du.

—Ne gue'a bi nu ra Jesús a man t'o't'i tengu di xi ahuh, janangue'a ga pahmbu gue gue'a ra Cristo ra Thahni Oja a, bi 'yem 'bu mi xänbi.

⁴ Ne nu'uh 'da yuh judío bi dap yuh mbui ra Cristo, ne bi den'na ra Pablo ne ra Silas. Ne emme xun ngu yuh mengu bu Grecia ngue mi numansu Oja bi 'yec'yui. Ne xun ngu yuh xisu yuh mengu bu grecia gue mi hnumansu, bi 'yec'yui. ⁵ Pe 'da yuh judío ngue him mi ec'yui bin seya, ne bi zonh'nu yuh ts'om'bäi bi xifi di parba yuh ja'i, asta gue'bu gatho ra hnini bi parbi. Ne nu'uh bi mba bu ra ngu ra Jasón, bi 'uexpa bu ra ngu, i hon'a ra Pablo ne ra

Silas, ɛna da gɔqui gue di dā bɔ 'bɔh yɔ jɑ'i. ⁶ Nɛ nu' bɔ him mi dɪn ra Pablo nɛ ra Silas, bi zix'a ra Jasón, nts'edi bi gɔts'i, nɛ mi'da yɔ 'yɛc'yɛi, bi zixpɔ 'bɔh yɔ zɛ'mi bɔ ja ra hnini. Bi mbafi nɛ bi 'yɛna:

—Guehna n'dat'a mbɛmhɔ ɔ yɔn 'yohɔ gue ya bi ts'oni gátho ra ximhái, nɛ bi zɔcua ya. ⁷ Nɛ nuna ra Jasón bi sáyaba bɔ rá ngu. Nɛ nu'ɔ hingui numansu rán t'ɛdi ma ts'ut'abihɔ bɔ Roma, nguetho ɛn'ɔ i 'bɔh man'da ra ts'ut'abi guehna ra Jesús, bi 'yɛn'ɔ yɔ ts'om'bái.

⁸ Nu yɔ jɑ'i nɛ yɔ zɛ'mi bin cuɛ 'bɔ mí 'yɔde 'bɛ'a bi man'ɔ. ⁹ Nɛ nubɔya nu ra Jasón nɛ'ɔ mi'da bi thɔcua ra mbɛti gue da bɔm bɔ ja ra hnini ra Pablo nɛ ra Silas, nɛ bi mba ma thɔgue bɔya.

Bi zɔm bɔ Berea ra Pablo nɛ ra Silas

¹⁰ 'Bexque guet'a ra xui a bin 'yɛhmbɔ yɔ 'yɛc'yɛi a ra Pablo nɛ ra Silas. Bi mba bɔ ja ra hnini Berea. Nɛ nu' bɔ mí zɔm bɔ, bi mba bɔ ja rá nijɑ yɔ judío. ¹¹ Nu yɔ judío gue 'bɔpɔ, man'da xɔn ho yá mbɔi xinda gue'ɔ 'bɔpɔ Tesalónica. Nguetho 'bexque bi xoc yá mbɔi, mí ja ra páhɑ ngue da hyɑn a bi man ra Pablo. Nɛ gátho yɔ pa bi nɛh yá sɔcuɑ Ojɑ maya'bɔ, ngue nde bɔ da bɑdi 'bɔ din thɛui ɔ i man'a ra Pablo. ¹² Nɛ xɔn ngu ɔ bi 'yɛc'yɛi. Nɛ yɔ xisu, yɔ mɛngu bɔ grecia, ngue mi hnumansu, xɔn ngu bi 'yɛc'yɛi, ximangut yɔn 'yohɔ bi 'yɛc'yɛi. ¹³ Nɛ nu yɔ judío bɔ Tesalónica nu' bɔ mí bɑdi gue i man ran ho ma'da'yo bɔ Berea a ra Pablo, bi mba bɔ bɔya ngue di parba yɔ jɑ'i. ¹⁴ Pɛ nu yɔ 'yɛc'yɛi 'bex bi zix'a ra Pablo bɔ ndendejɑ. Pɛ nu ra Silas nɛ ra Timoteo bi gopɔ Berea. ¹⁵ Nu'ɔ min 'yohɔ ra Pablo bi zixpɔ ja ra hnini Atenas bɔya. Nɛ bi mbeng bɔ, nɛ bi xi'a ra Silas nɛ ra Timoteo gue ra Pablo ndepe da mba bɔ n'dihi bɔ 'bɔi.

Bi zoh yɔ mɛngu Atenas a ra Pablo

¹⁶ Nɛ nu' bɔ min dɔ'mate ra Pablo bɔ Atenas, ɛmmɛ bi du rá mbɔi 'bɔ mín nu gátho ra hnini xí muns' yɔ nyogui. ¹⁷ Janangue'a nu ra Pablo bin yɑhɔ yɔ judío bɔ ja ra nijɑ, nɛ'ɔ mi'da ngue mi thɑnde Ojɑ. Nɛ gátho yɔ pa mi yɑhɔ yɔ jɑ'i ngue gátho mi tɪm bɔ ja ra tɑi. ¹⁸ Nɛ'ɔ 'da yɔn 'yohɔ gue i tenba yá t'ɛc'yɛi zɛhɛ yɔ Epicúreos, nɛ mi'da i tenba yá

t'ɛc'yɛi zɛhɛ yɔ Estoicos, bin yɑhɔ ra Pablo. Nu'ɔ 'da bi ma:

—'Bɛ'a ní mba i man na ra ndemhyɑ n'yohɔ.

Nɛ'ɔ mi'da bi ma, bi 'yɛna:

—Masque im ma ngue 'bɔh mi'da yɔ ojɑ, bi 'yɛn'ɔ.

Ngubɔ bi ma nguetho bi man ra Pablo nangue ra Jesús, nɛ bi ma ngue bi ndants' 'bɔ mi du. ¹⁹ Nu'ɔ bi zix'a ra Pablo bɔ ja ra nyuni t'ɛmbi Areópago bɔ ja ra hnini guepɔ zɑi i hman yɔn zofo. Nɛ bi xi'a ra Pablo:

—'Bɛ'a ní m hma guín nde gui xije, dín nde ga pɑhmbɛ. ²⁰ Nguetho guí xije 'dan'yo yɔm hma ngue hin dí pɑhmbɛ, nɛ dín nde ga pɑhmbɛ 'bɛ'a nám bɔn'a, bi 'yɛn'ɔ.

²¹ Nguetho yɔ mɛngu bɔ Atenas nɛ'ɔ mi'da yɔ 'damhnini mí 'bɔpɔ, hɔnt'a numanho dá 'yɔt'a, gue da 'yɔde 'bɛ'a gue ma' da'yo, nɛ da ma.

²² Nɛ nu ra Pablo bi 'bɑ'inde bɔ ja ra junta guepɔ Areópago. Nɛ bi xi'ɔ:

—N'yohɔ ahɔ gyɔ mɛnguhɔ ua Atenas, dá nugɑ ɛmmɛ guí thɑndehɔ yɔ ojɑ. ²³ Nu' bɔ mán 'yogɑ bɔ ja ní hninihɔ dá nugɑ 'bɛ'a guí thɑndehɔ. Nɛ dá nugɑ n'da ra mɛxado guepɔ guí thɑndehɔ man'da ra Ojɑ, nɛ man t'o'ti bɔ: “Ra Ojɑ ngue njongui pɑdi to'o a.” Nuya ga xi ahɔ ya nangue ra Ojɑ guí thɑndehɔ pɛ hin guí pɑhmbɔ to'o.

²⁴ Nu'a Ojɑ ngue bi 'yɔt' ra ximhái nɛ gátho 'bɛ'a i ja ua, nu'a gue'a ra Hmu mahɛts'i nɛcua ja ra hái. Nu'a hingui 'bɔpɔ ja yɔ ngu i hɔh yɔ jɑ'i. ²⁵ Nɛ nte di 'bɛdi, hingui jatho da hyɑni 'bɛ'a da 'yɔrpa yɔ jɑ'i nguetho gue'a di un ra te nɛ di un ran zaqui gátho to'o i 'bɔi. Nɛ gátho mi'da mahyoni di uni.

²⁶ Nɛ 'dat'a ra ji bi 'yɔt' Ojɑ gátho yɔ jɑ'i ngue gátho yɔ nde, ndepe dim 'bɔi gátho na ngani ra ximhái, nɛ bi zánba yɔ pa dim 'bɔcua ja ra hái, nɛ bi zánbi hapɔ dim 'bɔi. ²⁷ Njabɔ bi 'yɔt' Ojɑ, ndepe gátho yɔ jɑ'i da hyon'a Ojɑ nguɛpɔ da dɪni. Pɛ majuɑni hinga yatho i 'bɔ Ojɑ 'bɔ ga homhɔ ga pɑhmbɔ a. ²⁸ Nguetho nu Ojɑ bi jajɔ dám 'bɔhmbɔ, nɛ bi jajɔ dí 'yohɔ, nɛ dadí 'yɑmhɔ. Tengu bi man'i 'da ní 'yosɔcuɑhɔ nu' bɔ i ɛna: “Nujɔ yá jɑ'igáhɔ Ojɑ nguetho bi zánni dám 'bɔhmbɔ ua,” bi

'yɛn'ɛ. ²⁹ Nu'bu gue'a Oja di 'dajɛ ma tehɛ, hanja gní 'yɛmfɛ Oja a ra hmite ra c'axt'i o gue ra t'axi o gue ra do nt'ɔt'e ngue yá 'yɛ yɛn 'yohɛ, nangue yán 'yomfɛnisɛ. ³⁰ Pɛ nu Oja him bi 'yɛrpa ra güenda 'bɛ'a mim bɛnse ɛ yɛ ja'i 'bɛ him mi bɛ Oja mam'bet'o. Pɛ nuya Oja bi ma ngue gátho yɛ ja'i di päh yán 'yomfɛni. ³¹ Nguetho xɛn zán Oja n'da ra pa din ja ran t'ánni nangue ra ximhäi. Da 'yɔt'ran t'ánni xɛn ho n'da ran 'yohɛ ngue bi huanh Oja. Nuna ran 'yohɛ, Oja bi xox 'bɛ mi du, janangue'a da bəh yɛ ja'i hingui hɛi da 'yɔt' ran juənbi, bi 'yɛn'a ra Pablo.

³² Nɛ nu'bu mí 'yɔ'ɛ yɛ ja'i 'bɛ'a mí man'a ra Pablo, gue bi ndans' 'bɛ mi du, 'da'ɛ bin thennate nɛ 'da'ɛ mí ɛna:

—Ga øhmbɛ mahøn'a nanguehna bi ndants'i.

³³ Nu ra Pablo bi 'uɛpɛ bɛya. ³⁴ Pɛ nu'ɛ 'da bi dɛn'na ra Pablo nɛ bi 'yɛc'yɛi. Nuna n'da, ra Dionisio na, gue n'da ra zɛ'mi bɛ guɛpɛ madím pɛti yɛ ja'i bɛ Areópago. Nɛ n'da ra xisu, ra Dámaris, nɛ'ɛ mi'da bi dɛn'na ra Pablo.

18

Bi zɔm bɛ Corinto ra Pablo

¹ M'bɛjua bɛya nu ra Pablo bi bøm bɛ Atenas, bi mba bɛ ra hnini Corinto. ² Nɛ bin tĩmmi bɛ n'da ra judío í Aquila, ra mɛngu ponto. Ja ní søhø bí 'yɛpɛ Roma bɛ ra häi Italia ra Aquila nɛ rá xisu Priscila, nguetho nu ra hmuts'ɛt'abi Claudio bá høn'a thi gátho yɛ judío bɛ ra dahnini Roma. Nu ra Pablo bi mba bá nu'a ra Aquila nɛ ra Priscila bɛya. ³ Nɛ bin zəm bɛ yá ngu, nguetho 'dat'a ra 'bɛfi i ɔt'e, i ɔt' yɛ ngu'bøt'e. ⁴ Nɛ gátho yá pa yɛn säya mí pa bɛ rá nijə yɛ judío a ra Pablo, nɛ bi mam bɛ rá m Hman Oja nɛ bi hyoni 'bɛpɛ dí 'yɛc'yɛi yɛ judío nɛ'ɛ hing yɛ judío.

⁵ Nu'bu bá ɛpɛ ra häi Macedonia ra Silas nɛ ra Timoteo, bi nu ra Pablo gue gátho yɛ pa ɛmmɛ mi mam rá m Hman Oja. Mí xänba yɛ judío ngue gue'a ra Jesús majuəni ra Cristo mí tø'bɛ yɛ judío ngue din yənte a. ⁶ Pɛ nu yɛ judío bi dɛ'mi bi ɛcpa a, nɛ bi man yɛ ts'ore nangue ra Pablo. Nɛ nu ra Pablo bɛya bi huəc rá pahni, n'da ra hmɛpya gue hingui numanho 'bɛ'a i ɔt'ɛ. Bi 'yɛmbi:

—Ya ni ts'oqui zɛhɛɛ ngue hin gá hyən ra te mazəi, tengu'bɛ gán hyosɛɛ. Nuya hingui pa ma güendagä, nguetho ya dá xi ahɛ. Pɛ nuya ga mbagä ga xih yɛ ja'i hing yɛ judío, bi 'yɛn'a ra Pablo.

⁷ Nɛ má zä bi bøm bɛ ja rá nijə yɛ judío a ra Pablo, bi mba bɛ ja rá ngu ra Justo. Nu'a, n'da ran 'yohɛ ngue i thənde Oja, nɛ nu rá ngu, 'darpɛ jaurá rá nijə yɛ judío, nɛ guɛpɛ din xänbate bɛ mahøn'a. ⁸ Nu ra Crispo, n'da ra ngərpi bɛ ja rá nijə yɛ judío, bi 'yɛc'yɛi nɛ gátho 'bɛpɛ rá ngu. Nɛ xɛn ngu yɛ mɛngu corinto mi øh ran ho ma'da'yo, nɛ bi 'yɛc'yɛi, nɛ bi mba ma xixyəbi. ⁹ Nu ra Hmu mahɛts'i bi zo'a ra Pablo bɛya, nu'bu min xui, tengu'bɛ bi 'uɛ n'da ra t'j. Nɛ bi xifi:

—O guín su, pɛ dami thoqui gan yə, hin gan hɛtho, ¹⁰ nguetho dadí hyən'a'i, nɛ njon da zä di ɛn'na'i, nɛ xɛn ngu i 'bɛcua ja ra hnini da 'yɛc'yɛigui, bi 'yɛn Oja.

¹¹ Nubɛya nu ra Pablo bi gopɛ ja ra hnini Corinto n'da jɛya made, nɛ bi xänba rá m Hman Oja ɛ yɛ ja'i.

¹² Pɛ nu'bu mín ts'ɛt'abi ra Galión nubɛ ra häi Acaya, nu 'da'ɛ yɛ judío bim pɛti ngue nde da zɛ'a ra Pablo. Nɛ bi zix'a ra Pablo bɛ 'bɛh ra ts'ɛt'abi. ¹³ Bi 'yɛmbi:

—Nuna ran 'yohɛ na bi xänba yɛ ja'i ngue da dənde Oja, pɛ n'dan'yo im ma, hinga gue'a tengu man t'ɛdihɛ, ɛn'ɛ.

¹⁴ Nɛ nu ra Pablo in nde din yə, pɛ nu ra ts'ɛt'abi ra Galión 'bɛx bi 'yɛmp'ɛ yɛ judío:

—Nu'bu xcuá sihɛ na ran 'yohɛ nangue n'da ran ts'o xtá 'yɔt na, xcá øcä a guim mamhbɛ. ¹⁵ Pɛ guín cuɛhɛ nangue rá t'ɛc'yɛi na, ngue nde da xi ahɛ to'o gui thəndehɛ, nɛ nangue nin t'ɛdi zɛhɛɛ. Hin dí nde dan juənbate nangue nin t'ɛdi zɛhɛɛ, janangue'a dami hocpa zɛhɛɛ, bi 'yɛn'a ra Galión.

¹⁶ Bi 'yɛt'i, bi hyøn'a thi bɛya. ¹⁷ Nubɛya gátho yɛ mɛngu bɛ ja ra hnini gue hing yɛ judío bi bɛnt'a ra Sóstenes, ra ngərpi bɛ ja rá nijə yɛ judío, nɛ bi 'bɛnza bɛ ja rá hmi ra ts'ɛt'abi. Pɛ nu ra ts'ɛt'abi ra Galión him bi 'yɔrpamasu.

Bi mbeng bɛ ra häi Siria a ra Pablo

¹⁸ Nu ra Pablo bɛya bi thoqui bim 'bɛpɛ nya'a ts'ɛ yɛ pa mahøn'a bɛ Corinto. M'bɛjua bí 'yɛ'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi, bin 'yohɛ ra

Aquila ne ra Priscila, ne bi hyu ra barco bi mba ra häi Siria. Ne nu'bu mí jua'a ra hmεpya gue bi te rá xtā, bi 'yax rá yā buya, gue'a bi 'yørpu Cencrea. N'da ra hmεpya nangue ram hma xí man ra Pablo gue bi xi Ojā di ja'ts'i. ¹⁹ Nu'bu mi zøm bu ra hnini Éfeso ra Pablo, bi zopu ra Priscila ne ra Aquila ne bi mba bu rá nijā yu judío. Ne bi xih yu judío bu rán ho ma'da'yo ra Cristo. ²⁰ Nu yu judío mi ndepe xtán gopu 'da yu pa, pe nu ra Pablo him bi nde. ²¹ Bin 'yεte ne bi 'yεmbi:

—Jatho ga mba bu Jerusalén ga nu bu ra dāmpeti da 'yøt' ma mijudío. Pe nu'bu rá pähā Ojā gua pengā mahøn'a, bi 'yεna.

Bi nexpū, bi hyu n'da ra barco buya.

Ná hyundi bi mba n'danni ra Pablo

²² Nubu Cesarea bi gapu ra Pablo bu ja ra barco, ne bi mba bu Jerusalén, bi zengua yu 'yεc'yεi bu ja ra nijā, ne 'bex bi mba bu Antioquía. ²³ Nu'bu mim 'bupu 'da yu pa, bi mba bu ja n'da ngu n'da yu hnini bu ja ra häi Galacia ne pu Frigia, bi hat ra ts'edi yú mbui yu 'yεc'yεi 'bupu.

Ra Apolos bi mamp rām Hman Ojā bu Éfeso

²⁴ Nu'u yu pa u bi zøm bu Éfeso n'da ra judío, rá thuhu Apolos, ra mēngu bu ra hnini Alejandría. Nu'a bi bādi xun ho rām Hman Ojā maya'bu. ²⁵ Ne bi sänbi zu ts'u nangue ra Hmu, ra Jesucristo. Ne εmme bin johya ne nts'edi bi ma xun ho 'bu min xänbate, bi ma majuani nangue ra Jesús. Pe hønt'a rām hma ra Xuua Nxixyā mí pađi, ne rán xixyā. ²⁶ Ne nu ra Apolos bi hyut'an zambui him bi zu bi mam bu ja rá nijā yu judío. Pe nu'bu mí 'yøh ra Priscila ne ra Aquila 'be'a man'a, n'danni bi zits'i ne bi xänbi man'da xun ho ngue rá 'yu Ojā. ²⁷ Ne nu'bu mí nde da mba ra Apolos ra häi Acaya, gueru Corinto, nu yu cu nangue ra Cristo bi xifi ngue xun ho da mba. Bi 'yørpa n'da ra søcuā da gāts'i, bi xih yu 'yεc'yεi bu ngue da zini. Ne nu'bu mi zøm bu, bi hat ra ts'edi yú mbui yu 'yεc'yεi bu, ne bi mbäts'i gätho bi 'yεc'yεi rá mate ra Cristo. ²⁸ Nguetho nu'bu min yāhu yu judío gue hing yu 'yεc'yεi, bi dāha, ngue ya mí yā con rá ts'edi Ojā. Bi 'yuti nangue rām Hman

Ojā maya'bu, gue gue'a ra Jesús ra Cristo mí hman bu, gue mí tø'bu.

19

Bi zøm bu Éfeso ra Pablo

¹ Nu'bu mí 'bupu Corinto ra Apolos, ne nu ra Pablo buya i 'yo gätho yu hnini maxøts'e, ne bi zøm bu ra hnini Éfeso. Ne bin tīmhu bu 'da yu 'yεc'yεi. ² Nu ra Pablo bi 'yän buya:

—Ha bin 'da ahū rá Hogandāhi Ojā nu'bu gmí 'yεc'yεihu, bi 'yεna.

Nu'u bi dāti:

—Hin'na, njām'bu dá øhmbe gue i 'buh rá Hogandāhi Ojā, bi 'yεn'u.

³ Nubuya bi 'yän'na ra Pablo:

—'Be'a ním hma gā hyāmhu 'bu gmín xixyāhu, bi 'yεmp'u.

Ne bi 'yεn'u buya:

—Tengu thoho bi man ra Xuua Nxixyā, bi yεn'u.

⁴ Ne nu ra Pablo bi 'yεmbi:

—Guim bεmhu 'be'a bi man ra Xuua, nguetho nu'a ra Xuua bi xixyā yu ja'i to'o bi päh yün 'yomfēni nangue yu ts'oqui, ne bi xih yu ja'i da 'yεc'yεi n'da ba εε m'bejua, gue ra Jesús ra Cristo na, bi 'yεna.

⁵ Ne nu'bu mí 'yøh rām hman ra Pablo, nu'u bi mba ma xixyābi nangue rá thuhu ra Hmu Jesús. ⁶ Ne nu'bu mí dospa yú yā yu ja'i ra Pablo, bi hyān rá Hogandāhi Ojā u. Ne n'dan'yo yu nde bin yā'u buya, ne bim pøngahyā bi man rām Hman Ojā. ⁷ Ne nu'u yu ja'i gue bi 'yεc'yεi, í jua'i 'de'mayoho u.

⁸ Nu ra Pablo bim 'bupu nhyuzna bu Éfeso buya. Bi hyut'an zambui bin yā bu ja rá nijā yu judío, bi xih yu ja'i hague dán zā di manda Ojā bu ja yú mbui, ne bi hyoni 'beru dí 'yεc'yεi yu ja'i. ⁹ Pe nu'u 'da bi u't' yú mbui, hingui nde da 'yεc'yεi, ne bi man ra ts'ore nangue rá 'yu Ojā, gueru madím peti yu ja'i. Janangue'a bi 'ue'a ra Pablo buya ne bi mbähā yu 'yεc'yεi bu ja n'da ra nguxādi, nu'a ra Tiranno ra xänbate bu. Nu'bu xum pøn yú xādi, i cut'a ra Pablo buya ne gätho yu pa mín xänbate bu. ¹⁰ Nyo jeya njabu bi 'yøt'a ra Pablo. Ne gätho yu ja'i 'bupu ja ra häi Asia, yu judío ne'u hing yu judío mí øh ran ho ma'da'yo nangue ra Hmu, ra Jesús. ¹¹ Ne xun ngu yun t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Pablo, ngue bi 'yøt' Ojā. ¹² Nguetho bi dā'u

y_u bayu o gue y_u 'bø't'e a ra Pablo, gue' u bi mbɛnpa u y_un zāman' u b_uya, nɛ gātho bi zā, nɛ bi bøn' u y_u zīthu min 'yoh_u.

13 Nub_uya 'da y_u judío ngue zai y_u mbonni, ɛna pādi da hyøn'a thi y_u zīthu, nɛ sã i ndønpa rá thuhu ra Jesús. Bi d_u'mi bi xih y_u zīthu:

—Dami pøni nangue rá thuhu ra Jesús, gue'a ra Jesús i man ra Pablo, sã ɛn' u.

14 Nɛ nuya guehya yoto, yú ts'unt' u n'da ra judío, ra Esceva, ra hmumbäjä a. Nɛ nu' u yú ts'unt' u ɛna da hyøn'a thi n'da ra zīthu. 15 Pɛ nu ra zīthu bi dādi:

—Nu ra Jesús dí pācā ngue ja rá ts'edi, nɛ ra Pablo dí pācā ngue ja rá ts'edi, pɛ nu' eh_u, to'o eh_u, bi 'yɛn'a ra zīthu.

16 Nɛ nuna ran 'yoh_u min 'youi ra zīthu, bi zāspa maxøts'e guep_u mi 'bã' u yoto má 'yoh_u, bi dāha bin tunhd_u nɛ bi unbi, gātho di damba yú pahni. Nɛ bi bøm b_u thi y_un 'yoh_u, ya xí unbi gātho, nte he yú he. 17 Nɛ nu'a bin ja, gātho bi t'øp_u ja ra hnini Éfeso. Gātho y_u judío nɛ' u hing y_u judío bi 'yøde nɛ gātho mí ja ra mbidi. Nɛ gātho bi 'yɛspa ra Jesús, ra Hmu b_uya.

18 Nɛ x_un ngu u gue mí ɛc'yɛi, bi zøm b_u, bi nde da gomanho yú mbui, nɛ bi dā ra güenda a xí 'yøt'e. 19 Nɛ' u 'da mím bādi bá cā yú søcuā, ngue y_u libro yún xādi y_u bādi, nɛ bi hyøsp_u ja ra sibi, gātho da nu' u mí 'b_up_u. Nɛ nu' b_u mi mbede hangu gātho di muui, mbɛ mí jua'a yote ma 'dɛt'a mahuāhi y_u mbɛti gue ra t'axi. 20 Nɛ man'da x_un ngu bi 'yɛc'yɛi rām hman Ojā y_u jā'i b_u Éfeso, man'da bi fādi ja rá ts'edi Ojā.

21 M'bejua b_uya bi bɛn'a ra Pablo da mba b_u Jerusalén, pɛ m'bet'o da zøm b_u ra häi Macedonia, nɛp_u ra häi Acaya. Nɛ bi 'yɛna:

—Dam 'b_ucā ts' u b_u Jerusalén, m'bejua ga mbagā b_u ja ra dāhnini Roma, bi 'yɛna.

22 Nɛ bi mbɛnp_u Macedonia u yoho yám fäts'ih_u, ra Timoteo nɛ ra Erasto, pɛ guesɛ ra Pablo bim 'b_up_u mi'da y_u pa b_u Éfeso gue ra häi Asia.

Ran 'yo'ts'mahyā b_u Éfeso

23 Nu y_u pa u, x_un ngu bi ndes_ui nangue rá 'yu Ojā b_u Éfeso, 24 Nguetho nu'a n'da ran 'yoh_u í Demetrio, rá 'bɛfi da 'yøt' y_u z_u t'ungu ngue ra t'axi, ngue yú pøte ra dānijā

guep_u i pa nthānde ra ojä Diana. Nu'a, nɛ' u madím pɛhmb_u, x_un ngu bi dāha nangue ra 'bɛfi í øt' u. 25 Nu ra Demetrio b_uya bi zonh'd_u 'da'angu ra 'bɛfi mí øth_u, nɛ bi xifi:

—N'yoh_u ah_u guí pāhmb_u nangue ma 'bɛfi h_u x_un ngu ra mbɛti dí tåhmb_u. 26 Dí nuh_u nɛ dí øhmb_u hinga hønt'ua ra hnini Éfeso pɛ gātho ra häi Asia, 'bɛ'a øt' na ra Pablo, i xih y_u jā'i gue nu' u y_u ojä nt'øt'e yú 'yɛ y_un 'yoh_u ɛmbi ngue hing y_u ojä u. Nɛ x_un ngu y_u jā'i bi pāh yún 'yomfɛni nɛ bi 'yɛc'yɛi a bi man ra Pablo. 27 Nuya dán theh_u n'da ra 'yānthj, ngue nu ma pøte dí øth_u njon da dāi. Nɛ dim 'bɛh rá ts'edi rá ngu ra ojä Diana, ngue i nuixte. Nɛ da t'ɛmbi nte di muui. Pɛ nu' a ra Diana gue'a ojä a, nɛ gātho y_u jā'i 'b_ucua ja ra häi Asia nɛ gātho ra ximhäi i thānde a, sã bi 'yɛn'a ra Demetrio.

28 Nɛ nu' b_u mí 'yø' u, ɛmmɛ bi dɛ ra cuɛ. Nɛ nts'edi i mbafi:

—X_un ngu rá ts'edi ra Diana gue ma ojä h_u dy_u mɛnguh_u ua Éfeso.

29 Nɛ gātho bi yāntonto gue 'b_up_u ja ra hnini. Nɛ gātho bin tihi 'darp_u ní muxp_u ja n'da ra ngu x_un ndoho, nɛ bá bent' ra Gayo nɛ ra Aristarco, bi zixp_u, nɛ nu ra Gayo nɛ ra Aristarco, y_u mɛngu b_u Macedonia min 'yoh_u ra Pablo b_u 'yu. 30 Nɛ' a ra Pablo nde xtá mba b_u 'b_uh y_u jā'i, pɛ nu y_u 'yɛc'yɛi bi japi hin da mba. 31 Nɛ 'da' u gue mi ja yú ts'edi b_u ja ra häi Asia madin amigoh_u ra Pablo, bi mbɛnpa ra nde gue hin da mba b_u bí mux y_u jā'i. 32 Nɛ 'dahma 'dan'yo bi man' u n'da ngu n'da nguetho gātho bi yāntonto. Nɛ x_un ngu u hingui pādi hanja bim pɛti b_u. 33 Nu ra Alejandro mí 'bã' inde b_u 'b_uh y_u jā'i, bi mba nj_uqui b_u ja yú hmi y_u jā'i b_uya, nguetho ndep' u yú mijudío h_u dín yā. Nu'a ra Alejandro b_uya bi uānba rá 'yɛ ndepe dín hɛ y_u jā'i, nguetho nde da xifi nte mán ts'o mí øt' y_u judío. 34 Pɛ nu' b_u mi nu y_u jā'i ngue ra judío ra Alejandro, mbɛ ma nyo ora bi mbafi, nɛ 'da'ingu bi ma:

—X_un ngu rá ts'edi ra Diana ma ojä h_u dy_u mɛnguh_u ua Éfeso.

35 Nu ra secretario b_u ja ra hnini b_uya, bi japi ngue bin hɛ y_u jā'i, bi xifi:

—Dy_un 'yoh_u h_u, dy_u mɛ'efesoh_u, hingui 'b_ucua n'da ran yoh_u gue hingui pādi dí jamansuh_u ra ojä Diana, guej_u dy_u

me'efesohu, ne gätho dí espahu ra do bi däh mahëts'i, gue rá pöte ra Diana. ³⁶ Ne nuna njo'o da zä da göni. Janangue'a daman 'yomfënihü ts'ü ne hin gui 'yöthü a hin da bömanho. ³⁷ Nu yün 'yohü ngue guá sihü ua, him bim pë bü ja rá nijä ra ojä Diana. Ne him bi man ra ts'ore nangue'a ma ojähu ra Diana, bi 'yëna.

³⁸ Ne xø bi 'yën'a ra secretario:

—Nuna ra Demetrio ne'ü mi'da gue dim pëhmbü, nu'bü i ja 'be'a i nde dí yäpa n'da, nde'bü gue din yäqui bü ja ra dängu n'dahma n'da ngu n'da da zä din yäse. ³⁹ Ne nu'bü ja man'da guí nde gui 'yöthü, dami xihmbü ra ze'mi da 'yöt'a n'da ra junta, guepü da mba ma hoqui. ⁴⁰ Nguetho dí su da hnercahü häi 'bü da t'ängahü nangue ra mbahni dá øthü ra pa jabüya, nguetho hin'yü 'be'a sä ga mamhbü nangue'a dá øthü ya, bi 'yëna.

⁴¹ Ne nu'bü mi gua'a im ma, bi 'yet' yü jä'i.

20

Nu ra Pablo bi mba bü ra häi Macedonia neþu ra häi Grecia

¹ Ne nu'bü min hë nín 'yo'ts'mahyü bü ra hnini Éfeso, nu ra Pablo bi zonh'dü yü 'yëc'yëi. Ne nu'bü mí un ran zofo, bin 'yëte büya, bi mba bü Macedonia. ² Ne gätho bi zengua yü'yëc'yëi gätho ra häi Macedonia, bi hät ra ts'ëdi yü mbüi nangue rá m hman Ojä bi xi'ü. Ne m'bejua bi zøm bü ja ra häi Grecia mahøn'a. ³ Hyuzna bim 'büpü, ëna xtá hyu ra barco, gue xtá mba bü ra häi Siria, pë nu'ü 'da yü judío ëna xtán däqui. Ne nu'bü mí bädü 'be'a nde xtá t'ørpe, bin 'yomfëni ne bá peng bü ja ra häi Macedonia. ⁴ Ne min 'yohü ra Pablo ra Sópater ra mængu berea a, ne'a ra Aristarco ne ra Segundo, yü mængu tesalónica ü, ne nu ra Gayo ra mængu derbe a, ne nu'a ra Timoteo ne ra Tíquico ne ra Trófimo, yü mængu asia ü. ⁵ Nu'ü bim 'bet'o bi mba ní tøguahe bü ra hnini Troas, ne nugä dra Lucascä, dí o't' ra søcuä jaua, dín hyünbahe ü. ⁶ Nu'bü mí guah yäm peti nangue ran däbaxjua, dá huhe ra barco dá nexhe bü ra hnini Filipos, ncät'a pa dán 'yohe dá sømhbe bü Troas guepü i tøguahe ü mi'da. Ne nyoto pa däm 'bühmbe bü.

Nu ra Pablo i 'büpü Troas

⁷ Nu'a ra pa domingo däm petihe yü 'yëc'yëi bü ja ra hnini Troas, dá sihe ra xëcahme, gue dá bëmhbe rán däte ra Hmu. Ne nu'a ra Pablo bi man rá m Hman Ojä. Ne nya'athoho bin yä gue'bü go mi zøm made ra xui, nguetho da mba 'bü bi hyats'i. ⁸ Ne ëmmë xün ngu ra sibi mí zø bü ja ra cuarto magäts'i guepü bim peti yü jä'i. ⁹ Ne huxpü ja n'da ra ventana n'da ra ts'ünt'ü í Eutico, ne ëmmë bi ndet'äha, nguetho ra Pablo nya'a bin yä. Nu ra ts'ünt'ü bi dop ra t'äha, bi dägüi, ná hyu tøque ra ngu bü bi dägüi. Ya xí du 'bü mi thäts'i. ¹⁰ Ne bi gäh ra Pablo, ní nyexpü 'ben'a ra ts'ünt'ü ne bi hyüfi, ne bi xi'ü büya:

—O di tu ni mbüihü, ya bi dambëni na.

¹¹ Nu ra Pablo bi ndex mahøn'a bü ja ra cuarto büya, ne dán sihmehe. Ne nya'a thoho bin yä ra Pablo mahøn'a, gue'bü go mi böx ra hyadi, ja bi mba büya. ¹² Ne nu'bü mí ts'ix'a ra ts'ünt'ü gue bi dägüi, ne i te 'bü mí zøm bü rá ngu, gätho bin johya ü.

Bi mba bü Mileto ra Pablo

¹³ Nugähe dá hugähe ra barco ne dá mbähmbe bü ra hnini Asón nguetho nubü dan c'athe ra Pablo, ngübü bi xije mam'bet'o, gue xí 'yën ra Pablo din 'yogua thoho. ¹⁴ Ne nu'bü män tïmhbe bü Asón a ra Pablo, dá sixhe dá huhe ra barco ne dá sømhbe bü ja ra hnini Mitilene. ¹⁵ Ne dá nexhe bü, ne man'da pa dá sømhbe bü ní hë't'a ra t'ühäi Quío gue i jabü made ra dejä. Ne man'da pa büya dá sømhbe bü ra t'ühäi Samos gue i jabü made ra dejä. Ne dán säyahe ts'ü bü ra hnini Trogilio, ne man'da pa büya dá sømhbe bü ra hnini Mileto. ¹⁶ Nguetho nu ra Pablo bi nde bi thocho bü ra hnini Éfeso, hingui nde din säya bü ra häi Asia. Nguetho di xøni da zøn'a n'dihi bü Jerusalén, ya dí 'büpü 'bü ra pa ra dämpeti t'ëmbi Pentecostés.

Nu ra Pablo bi zonh'dü yü ngürpi yü 'yëc'yëi bü Éfeso

¹⁷ Ne nu'bü má sømhbe bü Mileto, ra Pablo bi ma dín zonh'dü yü dác'yëi, ngue yü ngürpi yü 'yëc'yëi dim peti bü ra hnini Éfeso. ¹⁸ Ne nu'bü mí zøpü ü, bi 'yëmp'a ra Pablo:

—Nu'ehü guí pähmbü 'be'a gätho mam 'büi dá øt'ä ua ra häi Asia, asta gue'bü go

rá mbadi dá sɔcä ua. ¹⁹ Gätho y_u pa däm 'bɛcä ua dá ørpa rá 'bɛfi ra Hmu mahɛts'i, nɛ hin dadín 'yɛts'i. Nɛ x_un ngu ma guidä dá fäni gue'b_u má hah ma mbui dá äp Oja nangue ah_u. Nɛ x_un ngu ran unbi dá nu ngue bi 'yørcä y_u judío. ²⁰ Pɛ nugä hin te dá cøn'nah_u pɛ dá xi ah_u gätho 'bɛ'a da mbäx ah_u. Nɛ dá xän'nah_u b_u dim peti y_u ja'i, nɛ dá xän'nah_u b_u ja ni ngumhb_u. ²¹ Nɛ dá xifi x_un ho y_u judío nɛ'u hing y_u judío, ngue di päh yän 'yomfɛni nangue Oja, gue da 'yɛc'yɛi ma Hmuha ra Jesucristo. ²² Pɛ nuya, rá Hogandahi Oja i ørca ra ts'edi ga mbagä b_u Jerusalén, nɛ hin dí pãdi 'bɛ'a gua thocä b_u. ²³ Pɛ hont'a dí pãcä gue dan ofädi b_u Jerusalén, nɛ ga nugä x_un ngu y_un unbi, nguetho guesɛ rá Hogandahi Oja bi xiqui høn_u go hap_u dá thocä b_u ja y_u hnini. ²⁴ Pɛ hinga guet'a dím bɛn'a, hin te di muui ma tesɛgä nanguec zɛhɛgui. Hont'a ran johya dí nde ga nu 'b_u dá juah ra 'bɛfi bi 'dacä ma Hmuha ra Jesús, gue'a ga mangä ran ho ma'da'yo nangue rá mate Oja.

²⁵ Nɛ gätho ah_u dá xi ah_u räm Hman Oja gue 'bɛp_u ní mandagah_u Oja, nɛ dí pãcä xínga n'da ah_u gui nurcah_u ma hmi mahøn'a. ²⁶ Nuya nam pa ya dí xi ah_u, hingui pa ma güendagä 'b_u gui 'bɛhmb_u rán ho Oja ya. ²⁷ Nguetho hin te dá cøn'nah_u, gätho dá xi ah_u 'bɛ'a nde Oja gui pãhmb_u. ²⁸ Nuya gui jamansu 'bɛ'a gui 'yøth_u, nɛ da zä b_u gui jamansuf_u yá mbui ni mi 'yɛc'yɛih_u b_uya. Nɛ gue'a ra 'bɛfi bi 'da ah_u rá Hogandahi Oja, gue gui jamansuf_u yá 'yɛc'yɛi ra Hmu, gätho ná ngu'u i 'bɛhmb_u ra Cristo, nguetho rá jise ra Cristo í gurpa yá ts'oqui 'b_u mí du. ²⁹ Pɛ nu'b_u dá mbagä, dí pãcä m'bejua ba ɛ'i 'da tengu y_u zate, nde da za'u y_u dɛ'yo, din jab_u da 'yøt'ah_u gue di un'na ni mbuih_u gy_u 'yɛc'yɛih_u. ³⁰ Nɛ 'da'u gue guesɛ ah_u da ndants'i, nɛ hinga njuantho da man räm Hman Oja, gue da ndep'a dí ten'du mi'da. ³¹ Janangue'a gui jamansu ni mbuih_u ngue hin da hyä ah_u u. Nɛ guim bɛmh_u gue nhyu jɛya, ma pa nɛ ra xui, dá xän'nah_u n'da ngu n'da ah_u, nɛ ɛmme dán zoni nangue ah_u.

³² Nuya dadí dā ah_u Oja. Nɛ ga soc'ah_u räm Hman Oja, nu'a i ma nangue rá mate Oja, gue'a ram hma di zɛt'a ni mbuih_u, nɛ

gue'a dín ja ah_u gätho i ja Oja, tengu tho u gätho mi'da i pa nthahni. ³³ Nugä hin dá nde a ni mbɛtih_u, xínga gue ni pahnih_u. ³⁴ Pɛ gui pãhmb_u däm pɛpzehe nɛ dá undä 'bɛ'a gätho mí hon'u dán 'yogähe. ³⁵ Dá øt'ä gue dá honse man ts'ihme, dá ut'ah_u gue dam pɛhmb_u nɛ ga fäxh_u u hin 'y_u 'bɛ'a da hyoni. Nɛ gam bɛmh_u 'bɛ'a bi ma ma Hmuha ra Jesús 'b_u mí 'yɛna: “Man'da di johya ní mbui n'da 'b_u di uni, xinda gue'b_u din t'unna n'da,” ngub_u bi man ra Hmu, bi 'yɛn'a ra Pablo.

³⁶ Nɛ nu'b_u mi gua'a räm hma ra Pablo, bin danyahmu gätho mí 'bɛp_u, nɛ bin yãh_u Oja. ³⁷ Nɛ nu'u gätho bin zoni, nɛ bi hyu'a ra Pablo nɛ bi zɛspa rá 'yogu. ³⁸ Nu'u ɛmme bi du yá mbui, nguetho ra Pablo bi xi'u him man'dandj da nu mahøn'a. Nɛ nu'u bi zix'a ra Pablo b_u ja ra barco b_uya.

21

Bi mba b_u Jerusalén ra Pablo

¹ Nɛ nu'b_u mán hyɛhmbe y_u 'yɛc' yɛi, dá huhe ra barco, nɛ njuantho 'bɛx dá sømhbɛ b_u ja ra t'uhäi Cos ngue i ja b_u made ra dejä. Nɛ man'da pa b_uya dá thohmbe b_u ja ra hnini Pátara. ² Nub_u, dá tĩmhbe n'da ra barco ní mba b_u ra häi Fenicia, dá huhe b_uya dá mbähmbe. ³ Nɛ nu'b_u má thohmbe nthandi thoho ra t'uhäi Chipre i ja b_u made ra dejä, ngaha dá mbähmbe dá sømhbɛ b_u ra häi Siria nub_u ra hnini Tiro, guep_u da zoh rá 'beni ra barco. Nɛ dá çahmbe b_uya, dá mbähmbe b_u ja ra hnini. ⁴ Nu'b_u má tĩmhbe b_u y_u 'yɛc'yɛi b_uya, däm 'bɛhmbe nyoto pa. Nɛ nu rá Hogandahi Oja bi bɛnba y_u 'yɛc'yɛi 'bɛ'a da thoh ra Pablo 'b_u da mba b_u Jerusalén. Janangue'a bi xifi hin da mba. ⁵ Nɛ nu'b_u mí gua'a nyoto pa, dá pømhbɛ b_u. Nɛ gätho y_u 'yɛc'yɛi, y_un 'yoh_u nɛ y_u xisu nɛ y_u t'uhni, dá mbähmbe asta gue dá pømhbɛ b_u ja ra hnini. Dán danyahmuhe b_u ja ra ndendejã b_uya, nɛ dán yãhe Oja. ⁶ Nub_uya dán 'yɛhmbe nɛ nugähe dá huhe ra barco, pɛ nu'u bi mbeng b_u ja yá ngu.

⁷ Bá nɛxhe b_u Tiro, dá mbähmbe nɛ dá çahmbe 'b_u má sømhbɛ b_u Tolemaida. Nu'b_u má zɛnguahe y_u cu, dán tehe b_u n'da pa. ⁸ Nu'b_u mi hyats'i, gätho gahe ngue dín 'yohe ra Pablo dá thohmbe b_u ra dahnini

Cesarea. Ne dán säyahe bu ja rá ngu ra Felipe. Nu'a ra Felipe zai mi mam bu rán ho ma'da'yo Oja. Nu'a, n'da gue'u yoto má 'yohu nthahni mín 'yohu ra Esteban. ⁹ Ne nu ra Felipe mi 'bui goho yá t'ixu him bin thati, ne nu'u, yu pøngahya u, bi man rám Hman Oja. ¹⁰ Ne nu'bu má mím 'buhmbe bu 'da yu pa bi zø'a n'da rá pøngahya Oja í Agabo, bá nexpu ra häi Judea. ¹¹ Nu'bu mi zøm bu dí 'buhmbe a, bi gaspa a rá ngut'i ra Pablo ne bi duzehe yá gua ne yá 'ye ra Agabo, ne bi ma:

—Nu rá Hogandahi Oja bi bængä ngue ngubu da 'yøpa yu judío a rá mbeti na ra ngut'i bu Jerusalén, ne din dá bu 'buh yu ja'i ngue hing yu judío.

¹² Nu'bu má øhmbe 'be'a bi man ra Agabo, gätho gahe ne yu mængu bu, dá ørpahe ra ts'edi hin xtá mba ra Pablo bu Jerusalén.

¹³ Nu ra Pablo bi 'yem buya:

—'Be'a guí øthu guí zomhu. O gadí ungha ma mbui. Nugä dadín sägä hønt'a go 'be'a da t'ørcagui, o gue da thurqui o gue da thog bu Jerusalén nangue ra Jesús, ma Hmu.

¹⁴ Ne him bi zä dá samhbe, dá hethe buya ne dá emhbe:

—Nu'a rá pähä Oja da t'øt'e.

¹⁵ Ne m'bejua buya dán sähe ne dá mbähmbe ra Pablo bu Jerusalén. ¹⁶ Ne 'da'u yu 'yec'yei bu Cesarea dá mbähmbe. Ne nu'bu má sømhbe bu Jerusalén, nu'u bi zixcähe bu rá ngu ra Mnasón, ra mængu chipre. Ne maya'bu thoho mí ec'yei ra Mnasón. Guepu rá ngu dán säyahe.

Bi zengua ra Jacobo ra Pablo bu Jerusalén

¹⁷ Nu'bu má sømhbe bu Jerusalén, nu yu cu nangue ra Cristo bu, bi hyu yá mbui 'bu mi nuje, ne bi zimanhoje. ¹⁸ Man'da pa buya dá mbähmbe ra Pablo dá nuhe ra Jacobo Santiago, ne'u gätho mí 'bupu, yá mingurpihu, yu dæc'yei. ¹⁹ Nu ra Pablo bi zengua u ne 'bex bi du'mi 'dahmi'datho bi ma 'be'a gätho bi 'yøt' Oja nangue rá 'befi ra Pablo, nubu 'buh yu ja'i ngue hing yu judío. ²⁰ Ne nu'bu mi 'yø'u 'be'a bi man ra Pablo gue bi 'yømanho 'bu mí sih rám Hman Oja, emme bin johya ne bi 'yøspa Oja. Pe nu'u, bi 'yembi:

—Pe guí paði, ma zu cu'i Pablo gue yu mahuahi thoho yu judío i ec'yei ya, ne gätho i ena jatho da 'yøt' yán t'edi ra Moisés. ²¹ Ne nu'u bi sifi 'be'a gätho gá 'yøt'e. Ne sä en'u gá xänbi gue gätho da hyeh yán t'edi ra Moisés u yu judío gue 'bupu 'buh yu ja'i hing yu judío, ne gá xifi ngue hin da mba nthequi yá xifani, ne hin da 'yøt' yán t'øt'e yu judío, en'u. ²² Nuya 'be'a sä ga øthu ya, guehma dim peti u ma mi 'yec'yei yu judío, gue da gohmahya'a'i, nguetho da 'yøde ya gá søhø, bi 'yembi. ²³ Nuya nde'bu guí 'yøt'e 'be'a ga xi ahe. Nuya 'bucua goho yan 'yohu ngue bi ma da 'yøt'a n'da ran hogui nangue Oja, ne jatho da 'yøt'e. Nuya guí 'yøt'e 'be'a da 'yøt'u. ²⁴ Nu'i gue'e guí six buya yan 'yohu, ne guí 'yøt'e tengu jatho da 'yøt'u, ngue mí ma n'da ran hogui nangue Oja. Ne gätho guí jurpa yá gasto u, guí tåmb yu de'yo ngue da mbøts'e. Ne nubuya sä guí 'yax ni yahu tengu i øt' yu ja'i nu'bu xun guah yu pa yan hogui. Ne gätho yu ja'i sä da baði ngue him majuañi'be'a bi man'u 'da nangue'e. Ne da bah puya ne'e guí ten'na rán t'edi ra Moisés. ²⁵ Pe nangue yu ja'i hing yu judío ngue bi 'yec'yei, ya dá penpahe n'da ra søcuu, ne dá xihmbe hin da zi 'be'a bi 'bøspa yu hmite, xín da za'a ra ngø ngue him bi bøn rá ji, xín da zi ra ji. Ne hin da 'yøt' yan 'yomt'eni, bi 'yøn'a ra Jacobo Santiago.

Bi mba mfent'i ra Pablo bu danija Jerusalén

²⁶ Nu ra Pablo bi zix'u yan 'yohu buya, ne bi 'yøt'e tengu bi 'yøt'u. Ne bi mbähä bu mbo yá danija yu judío, ngue da ma nda'a ní pa da guah yá pa ran hogui. Ne bi ma nda'a ní pa di un yu 'bøts'e.

²⁷ Hin e ní zøn'a yoto pa mi juah ran hogui, nu yu judío gue hing yu 'yec'yei, yu mængu ra häi Asia, bi nu bu mbo ra danija ra Pablo. Nu'u bi parba yu ja'i ne bi bent' ra Pablo. ²⁸ Bi mbafi:

—N'yohu ahu dyu israelhu, dami zeje gam benthu na ran 'yohu 'bäcua, i xänba yu ja'i hønbu go hapu i pa ngue hingui hoju, ne ena nte di muui yán t'edi ra Moisés ne nte di muui ma danijahu. Ne hinga hønt'a bi 'yøt'e, pe man'da, bá si ua mbo ra danija yu ja'i ngue hing yu judío. Janangue'a bi ts'on'a ra hoganija ngue majapi, sä en'u.

29 Nguetho mi nu min 'youi ra Pablo b̄a ja ra hnini n'da ra m̄engu éfeso í Trófimo. Ne mi mans̄e ngue ɛmbi bi zixp̄a mbo ra d̄anija.

30 Ne nub̄aya ḡātho ra hnini bin ja n'da ran 'yo'ts'i, ne ḡātho ní muxp̄a 'b̄ah ra Pablo, bi bent'i, bi ḡucp̄a thi ra d̄anija. Ne 'bex bi gut' yá nija. 31 Ne nu'b̄a mí z̄api ɛna xtá hyo ra Pablo, nu ra hmudof̄ai mí øde ngue ḡātho ra hnini Jerusalén bin 'yo'ts'i. 32 Nu'a 'bex bi zix'ya ȳa dof̄ai ne ḡātho ȳa hmudof̄ai, ne bi mba n'dihi b̄a 'b̄ah ȳa ja'i. Ne nu'b̄a mi nu ȳa ja'i gue mba b̄a ȳa dof̄ai ne ȳa hmudof̄ai, 'bex bin h̄e ním 'benza ra Pablo. 33 Ne nu'a ra hmudof̄ai b̄aya bi bent' ra Pablo ɛna da got'i, ne bi manda ngue da mba nth̄at'i yoho ȳa cadena. M'bejua bi t'än'd̄a, ne bi t'ɛmp'ya: —To'o na, 'be'a bi 'yøt'na.

34 Pe nu ȳa ja'i ɛmme madí mbahni ne ḡātho 'dahma 'dan'yo bi ma. Janangue'a nu ra hmudof̄ai him mi sä da b̄adi hanja bin 'yo'ts'i. Bi manda ngue da zixp̄a ja ra ngundof̄ai a b̄aya. 35 Ne nu'b̄a mí zøm b̄a ja rá 'dede ra ngu, bi dux'ya ȳa dof̄ai a ra Pablo, nguetho nu ȳa ja'i man'da nde da bent'i mahøn'a. 36 Nguetho x̄an ngu ȳa ja'i bi d̄enni bi mbafi:

—Dami hyoh̄a, ɛn'ya.

Nu ra Pablo bin juqn zeh̄e b̄a ja yá hmi ȳa ja'i

37 Ne nu'b̄a manguep̄a da zixp̄a mbo ja rá ngu ra Pablo bi 'yän'na ra hmudof̄ai:

—Dami 'yørqui ts'ya ra mate dan yaui ts'ya, bi 'yɛna.

Nu ra dof̄ai bi d̄adi:

—Ha guí pa'a rá nde ȳa griego.

—H̄aha, bi yɛn'a ra Pablo.

38—Oh, ha hinga gue'e gra m̄engu Egipto, ngue gá d̄ap'a n'da ran 'yo'ts'i ne gá sixp̄a ma'ueni goho mahuāhi ȳan 'yoh̄a ngue ȳa hyodu, bi 'yɛmbi.

39 Nu ra Pablo bi d̄adi:

—Hin'na, hinga guecä. Nugä dra judiógä ne dra m̄engu Tarso, n'da ra d̄ahnini ngue ja rá ts'edi b̄a ja ra häi Cilicia. Nuya dí ä'a n'da ra mate ngue ga xicä ts'ya ȳa ja'i.

40 Nu ra hmudof̄ai bi un ran t'ɛdi. Nub̄aya, nu ra Pablo bí 'b̄ap̄a ja ra 'dede, ne bi uq'ts' rá 'yɛ ndepe din h̄e ȳa ja'i. Ne nu'b̄a min h̄e, bi zofo nangue yá ndese ɛ, gue yá nde ra hebreo, bi 'yɛna:

22

1 —N'yoh̄a ah̄a, gȳa ta ah̄a, gui 'yøhmb̄a 'be'a ga xi ah̄a ya, bi 'yɛn'a ra Pablo 'b̄a mi d̄'mi bin ya.

2 Ne nu'b̄a mi 'yø'ya ngue bi ts'of̄o nangue yá ndese ra hebreo, man'da bin h̄e. Nu ra Pablo bi 'yɛm b̄aya:

3—Nugä dra judiógä, dām 'b̄ucä b̄a Tarso, nub̄a ra häi Cilicia, ne bi mba ma tedegä ua Jerusalén. Ne dán xäcä rán xädi ra Gamaliel, ne dán xäcä x̄an ho yän t'ɛdi ɛ ma ngarpa b̄øtah̄a. Ne ɛmme mi ɛhyagä nangue rá 'befi Oja ngue ḡātho ma mb̄ai, tengutho ah̄a ya. 4 Ne madí undä ran ɛnbi to'o ḡātho mi ɛc'ȳei ra Jesús, ne 'da'ya dá ho ne'ya mi'da, ȳan 'yoh̄a ne'ya ȳa xisu dá sixp̄a fädi. 5 Nu ra hmumbäja ne ȳa d̄ac'ȳei da zä din juanni 'be'a xtá øt'ä, nguetho dá çanba yá søcuä bi 'dacä, gue mí ɛna xcä un ȳa ngarpi b̄a ja yá nija ma mijudíōh̄a b̄a Damasco. Ne dá h̄ax ra 'yu dá mba b̄a Damasco. Nu ra søcuä dá jücä ngue'a ran t'ɛdi ga cot'a fädi ȳa 'yɛc'ȳei, ne dí ɛna xcuä si ua Jerusalén, ngue xtá nu ua ran ɛnbi.

Nu ra Pablo bi ma ha bin jab̄a í 'yɛc'ȳei

6 Ne nu'b̄a mán 'yogä b̄a 'yu hänb̄a Damasco, tengu'b̄a mbe huxyadi, bá çä n'da ra nyot'i mah̄ets'i, ngue nts'edi bi hyärp̄a dí 'bäi. 7 Nugä dá t̄ang b̄a häi, ne dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Saulo, Saulo, hanja gní ɛngagui,” bi 'yɛngui. 8 Ne dá th̄ati: “To'o i ma Hmu.” Ne nu'a bi xiqui: “Nugä dra Jesús, dra m̄engu nazaret, guecä gadí ɛngagui.” 9 Ne nu'ya 'da min 'yogähe bi nu'a ra nyot'i, pe him bi 'yø'a ra nde ngue bi zocä. 10 Ne dá änni: “Ma Hmu 'be'a sä ga øt'ä.” Ne nu ra Hmu bi 'yɛngui: “Dami ndants'i ní mba b̄a Damasco, nub̄a, da si'a b̄a 'be'a ḡātho dá sän'ni'i gui 'yøt'e.” 11 Ne nugä 'bex dán xädä nangue'a ra nyot'i, ne nu'ya mín 'yogähe bi ḡarca ma 'yɛ, ne dá sømhbe b̄a ja ra hnini Damasco.

12 Ne mi 'b̄ap̄a n'da ra hocja'i í Ananías, ngue mi tenni x̄an ho yän t'ɛdi ra Moisés. Ne ḡātho ȳa judío mi 'b̄ap̄a mi numanho a. 13 Nu ra Ananías bi zøp̄a dām 'b̄ucä, ne bi xiqui: “Ma cu'i Saulo, dami hyand ran nequi ni d̄a ya.” Ne 'bex bi zø ma d̄a, ne bi zä dá nu a ran 'yoh̄a b̄aya. 14 Ne bi xiqui: “Nu'a Oja mi th̄ande ma ngarpa b̄øtah̄a bi

huahn'na'i ngue gui pađi 'be'a rá pähä a. Ne bi ja'a'i gá nu rá Hoga Ts'unt'ü, ne bi ja'a'i ngue gá 'yörpa rá nde a. ¹⁵ Nuya gui mam b_u 'b_uh y_u ja'i 'be'a gá nu ne 'be'a gá 'yöde. ¹⁶ Ne hin'y_u 'be'a man'da gui t_o'mi, dami ndants'i gan xixya, gui 'y_ec'y_ei majuani a ra Hmu ngue di 'uec'a'ü ni ts'oqui nangue rá thuhu a ra Hmu," bi 'y_engä ra Ananías, bi 'y_en'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo hanja bi mba b_u 'b_u'ü hing y_u judío

¹⁷ Ne x_o bi 'y_ena:

—Ne nu'b_u jambá pengä ua Jerusalén, dán ya'be Oja b_u mbo ra danija, ne nu Oja bi jacä dá nu tengu n'da ra t'i. ¹⁸ Ne dá nugä ra Hmu, bi 'y_engui: “Dahmantho dami p_ongua Jerusalén, nguetho hin da t'örpamasu 'be'a gui ma nanguecä.” ¹⁹ Ne dá xi'a: “Ma Hmu, nu'ü ma menguhe ua gätho i pađi 'be'a gätho dá *öt'ä*, dá mba b_u gätho ma nijähe, ne dá ünba ü gätho bi 'y_ec'y_ei i, ne dá cot'a fädi ü. ²⁰ Ne nu'b_u mi mba ntho ra Esteban mi 'bäcä b_u, ne 'da'angu dá b_emhbe ü bin hote, ne dá jamansup yá pahni ü.” ²¹ Pe nu ra Hmu bi xiqui: “Ní mba, nguetho ga penh'na b_u yab_u guer_u 'b_uh y_u ja'i ngue hing y_u judío,” ngub_u bi xiqui, bi 'y_en'a ra Pablo.

Nu ra Pablo bi mba ma dä b_u 'b_uh y_u hmudofüi

²² Nu'ü bi 'y_omanho 'be'a bi man'a ra Pablo, asta gue'b_u mí ma da mba b_u 'b_uh y_u ja'i hing y_u judío. Nub_uya bin cue'ü y_u judío i 'bäp_u gue hing y_u 'y_ec'y_ei, bi mbafi ne bi 'y_ena:

—Dá tho na ran 'yoh_u, man'da x_un ho 'b_u hin di thoqui dim 'b_ui, bi 'y_en'ü.

²³ Man'da bi mbafi bi huä't' yá pahni ne bi 'yents' y_u fonthäi. ²⁴ Nu ra hmudofüi bi manda da ts'ixp_u mbo ra Pablo, ne bi manda da mba m'bei, ngue ndep'a dín juan'na ra Pablo hanja ná mba'ü y_u ja'i. ²⁵ Ne nu'b_u i pa nthät'i ra Pablo ngue ra xifani, bi 'yän'na ra dofüi ngue mi 'bäp_u:

—Ha i ja nin t'ε dih_u gui fe'a n'da ra romano nu'b_u hin ní t'örpa ran juanbi, bi 'y_en'a ra Pablo.

²⁶ Ne nu'b_u mi 'y_o'a ra dofüi a bi man ra Pablo, bi mba bá xi'a rá hmu ne bi 'y_embi:

—Dami jamansu 'be'a guí örpa na ran 'yoh_u, n'da ra romano na.

²⁷ Ne bá ε'a ra hmudofüi b_uya, bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha majuani gue'e gra romano.

Nu ra Pablo bi pađi:

—Häha, bi 'y_ena.

²⁸ Nu ra hmudofüi bi 'y_emp'a:

—X_un ngu ra mbeti dá jut'ä ngue dán romanogä.

Nu ra Pablo bi xi'a:

—Pe nugä mbädi thohe ma ta bin t'un ran t'ēdi gue din romano, janangue'a man'da dra romanogä.

²⁹ Ne nu'a ra hmudofüi bin su nguetho ya xí du't'i ne nu'a ra Pablo ra romano na. Janangue'a nu'ü nte bi 'yörpa ra Pablo, εna xtá mbei.

Nu ra Pablo mi 'bäp_u ja rá junta ü yá hmumbäjä y_u judío

³⁰ Ne nu'b_u mi hyats'i, nu ra hmudofüi nde da badi hanja i yäp'ü y_u judío, bi xocta'a ra Pablo män thu't'i, ne bi manda dim peti y_u hmumbäjä ne yá ngärpi y_u judío. Ne bi zix'a ra Pablo b_u dim peti.

23

¹ Nu ra Pablo εmmε madín hyēth_u b_u, ne bi xifi:

—N'yoh_u ah_u, nugä zäi dí *öt'ä*'a i xicpa ma mbüi Oja, asta gue ra pa jab_uya, bi 'y_em 'b_u mí d_u'mi dín yä.

² Pe nu ra Ananías, ra dambäjä, bi xi'ü gue 'darp_u mi 'bähmb_u ra Pablo, da mberpa rá nde. ³ Nu ra Pablo bi xi'a ra Ananías b_uya:

—Oja da mberp'a'i nguetho yoho ni mbüi. Sä guí εmh_u hin dá *öt'* y_un t'ēdi, pe go gue'ah_u hin guí *öth_u* y_un t'ēdi, ngue gadí manda da 'berca ma nde.

⁴ Ne nu'ü 'darp_u mi 'bähmi bi 'y_embi:

—Hanja gní thät'a ra dambäjä ngue bi huahn'na Oja.

⁵ Ra Pablo bi pađi:

—Cu ah_u, hin dí pačä ngue ra dambäjä a, nu'b_u xcá pačä hin xcá thätä 'b_u, nguetho nt'o't'i gue hin ga c'āman'ü ma ngärpih_u, bi 'y_embi.

⁶ Ne nu'a ra Pablo 'b_u mí nu'ü 'da gue hup_u ja ra junta, bi badi hinga 'da'ingu yá t'εc'y_ei ü, nguetho 'da'ü bi dēn'd_u i man y_u saduceo ne nu mi'da bi dēn'd_u i man y_u

fariseo. Janangue'a nu ra Pablo bi 'yεmp'ε bεpε ja ra junta:

—N'yohε ahε, nugä dra fariseogä, nε xin rá ts'unt'ugä n'da ra fariseo. Nugä dí 'bäcua nε guí ørcahε ran juanbi nguetho dí εc'yεi gue i ndants' mahøn'a ε i tu, bi 'yεn'a ra Pablo.

⁷ Nε nanguε'a xí man na ra Pablo bin junthε yε fariseo ε yε saduceo, nε gätho bin hecpε ja ra junta. ⁸ Nguetho i man'ε yε saduceo gue hingui ndants' mahøn'a ε i tu, nε i ma ngue njo'o yäm 'behni Oja mahεts'i, nε i ma ngue njo'o yän dahi. Pε nu yε fariseo gätho i εc'yεi. ⁹ Bin ja n'da ra mbahni, nε nubaya bin ndants'i 'da'ε yú xänbate ε yε fariseo, bi 'yεn'ε:

—Nuna ran 'yohε 'bäcua, nte män ts'o bi 'yøt'e. Xi'bε majuani n'da ran dahi o gue n'da rám 'behni Oja mahεts'i bin yaui, nde'bε hin ga sühmbε Oja, bi 'yεna.

¹⁰ Pε nu'ε 'bεpε ja ra junta, εmme bin sε'ε, asta gue'bε mí zu ra hmudofüi da sen'inde ra Pablo. Bi xih yú dofüi baya gue ba jεcpε 'bεh yε ja'i, nε da zix mahøn'a bε ja ra ngundofüi.

¹¹ Nε nu'bε min xui, ra Hmu mahεts'i bim 'bähmi ra Pablo nε bi 'yεmbi:

—O di tu ni mbüi Pablo, nguetho ngutho gui ma bε ja ra dahnini Roma nanguecä, tengutho gä mangua Jerusalén.

Mi εna xtá tho ra Pablo

¹² Nu'bε mi hyats'i, 'da'ε yε judío 'da'ingu bi bεn'ε da hyo ra Pablo, nε bi ma jatho di ja'ts'a bi man'ε. Nε bi 'yεn'ε ngue hin din sihme, xing ra dehe da zi, asta gue'bε go bi hyo. ¹³ Nε mi pongui yote má 'yohε ε 'da'angu bi ma ngue da hyo ra Pablo. ¹⁴ Nu'ε bi mba bε 'bεh yε hmumbäjä nε yε dác'yεi, nε bi xifi:

—Nugähe dá mamhbe majuani 'bε'a ga øthe, nε hin dan sihmehe asta gue'bε go dá hohe ra Pablo. ¹⁵ Janangue'a nu ahε nε'ε mí'da guín 'yohε bε ja ra junta, nu'bε nixudi gui xihmbε ra hmudofüi ba si'a ra Pablo, gui 'yεmbi gue gui 'yänhdε mí'da yän t'änni. Janangue'a nugähe baya, dan sähe gua täcuahe bε ja ra 'yu, ga hohe, bi 'yεn'ε.

¹⁶ Pε nu rá 'bε'ue ra Pablo bi 'yøde 'bε'a nde da 'yørpa yän 'yohε. Bi mba bε ja ra

ngundofüi nε bi xi'a ra Pablo. ¹⁷ Nu ra Pablo bi zoh'n'na n'da ra dofüi baya, bi 'yεmbi:

—Dami six na ra ts'unt'ε bε bí 'bεh ra hmudofüi, nguetho i ja 'bε'a da xifi.

¹⁸ Nu ra dofüi bi zixpε 'bε'a rá hmu, nε bi xifi:

—Nu'a ra Pablo ngue i ofädi, bi zoncagui nε bi 'yác ra mate gua siua na ra ts'unt'ε, nguetho ja 'bε'a da xi'i.

¹⁹ Nu ra hmudofüi bi bentpa rá 'yε ra ts'unt'ε, n'danni bá änni:

—'Bε'a guín nde gui xiqui.

²⁰ Nu'a ra ts'unt'ε bi xi'a ra hmudofüi baya:

—Nu'ε 'da yε judío bin yäse'ε, bi ma da 'yä'a ra mate 'bε nixudi, ngue gui sixpε mahøn'a bε ja ra junta ra Pablo, nguetho da 'yεn'i, da 'yän mí'da yän t'änni. ²¹ Pε 'yo guí øt'e 'bε'a da xi'i, nguetho i pongui yote má 'yohε yε judío ngue xän jot' ra 'yu, i täcua bε ra Pablo. Nu'ε, 'da'angu xäm ma ngue xín din sithe xín din sihme asta gue'bε go bi hyo ra Pablo. Nε i tøp'a thoho 'bε'a go gui ma, bi t'εmp'a ra hmudofüi.

²² Nu ra hmudofüi bi hecua ra ts'unt'ε ngue njon da xifi, ngue ya xí xi'a ra hmudofüi. Nε nubaya bi xifi da mba.

Nu ra Pablo bi mba m'behni bε 'bεh ra Félix

²³ Nubaya nu ra hmudofüi bi zohn'dε yoho yε ngεrpa dofüi, bi xifi din sä yociento ndofüi da mba bε ra hnini Cesarea 'bε guto nxui. Nε da mbähä mi hyäte ma 'det'a yε dofüi ngue din tøgue, nε da mbähä mi yociento yε dofüi ngue i cε yän ts'at'εgui.

²⁴ Nε bi manda da thøspa yε fani ngue da hyux a ra Pablo. Nε bi xifi di jamansu xän ho bε 'yu, asta gue'bε go bi dä bε 'bεh ra ts'ut'abi Félix. ²⁵ Nε bi 'yo't'a n'da ra søcuä ra hmudofüi, bi mbεnpa ra ts'ut'abi Félix.

²⁶ Nε bi 'yεn'a ra søcuä:

“Nugä dra Claudio Lisias, dadí zεngua'i, gra Félix, gra hoga ts'ut'abi. ²⁷ Nuna ran 'yohε na, nu'bε mi bent' yε judío, nde xtá hyo. Pε dá yämhbe nangue xän ngu yε dofüi, nguetho dá øcä ngue ra romano na.

²⁸ Nugä him mí pädi hanja bi mba ma yaüi, dá sixpε ja rá junta yε judío. ²⁹ Pε nubaya dá øde ngue hønt'ε yän t'ēdi zεhe yε judío ngue í mba ma yaüi, nε hin'yε 'bε'a dí tho, o gue dín ofädi. ³⁰ Nε nu'bε mi sicä 'bε'a nde

da 'yõt' yu judío, ngue nde da hyo, 'bex dá pɛnh'na bu guí 'bui. Ne dá xi'u yu nyapate gue da xi'i 'be'a ní mbɛspa ra hnuman'u. Ne hõnt'a dá xi'a ya," bi 'yɛn'a rá sɔcuɔ ra hmudofui.

³¹ Nu yu dofui buya bi 'yõt'e tengu bi xi'u yu hmu. Nu'u bi zix'a ra Pablo 'bu min xui, asta gue'bu mí zõm bu Antípatris. ³² Nu'bu mí hyax buya, bá peng bu yu dofui gue him madín tɔgue. Pɛ nu'u gátho madín tɔgue bi thoqui bi zix'a ra Pablo u. ³³ Nu'bu mí zõm bu ra hnini Cesarea, bin dáp ra sɔcuɔ ra ts'ut'abi, ne bi mba ma dá bu ra Pablo. ³⁴ Ne nu'bu mi nu'a ra ts'ut'abi a ra sɔcuɔ, bi 'yän'na ra Pablo:

—Hapɛ ni häi.

Ne nu ra Pablo bi xifi gue ra mɛngu bu ra häi Cilicia. ³⁵ Nu ra ts'ut'abi buya bi xi'a ra Pablo:

—Nugä ga øcä 'be'a gui mam 'bu bi zø'u di yap'i'i.

Ne bi manda da mba m'bädi bu ja rá nguts'ut'abi ndudån Herodes.

24

Nu ra Pablo bin juɔn zehe bu 'buh ra Félix

¹ Ne nu'bu mi jua'a cat'a pa, bi mba bu ra Ananías, ra hmumbäjä, ne 'da yu dác'yɛi, ne ra Tértulo ran hocpate. Ne bi xi'a ra ts'ut'abi 'be'a í mba ma yapí ra Pablo. ² Nu'bu mí ts'onh ra Pablo, bi du'mi bin yapate a ra Tértulo. Nu'a bi xi'a ra Félix:

—Nugähe dí pähmbe ngue nangue'e i ja ran johya ua ra häi dí 'buhmbe. ³ Ne gäthogähe man'da dí 'buhmbe xun ho nangue 'be'a guí øt'e. Ne gätho yu pa dí xi'ähe ra jamadi nangue'e. ⁴ Nuya hingui ngu 'be'a ga xi'a'i, pɛ gui 'yørca ra mate gui 'yøde 'be'a dí xi'ähe. ⁵ Nuna ran 'yohu, ɛmme ra ts'om'bäi na, ne ɛmme di parba yu judío hõnbu go hapɛ 'bui ngue gätho ra ximhäi. Ne nuna, rá ngarpi 'da'u yu jä'i t'ɛmbi yu nazareno. ⁶ Nu'a mí nde xtí ts'on ra dänijä bu Jerusalén, pɛ nugähe dá benthe, ne dí ɛmhbe xcá juånbahe tengu im mam bu ja man t'ɛdihe. ⁷ Pɛ nu ra hmudofui, ra Lisias a, con rá ts'edi bá jɛcpɛ mi 'buhmbe. ⁸ Ne bi xije dan yafe ua. Nuya, nu'bu gui 'yän zehe a, gui pãdi gue majuani 'be'a gätho ní mba ma yapí, bi 'yɛmp'a ra ts'ut'abi a ra Tértulo.

⁹ Ne nu'u yu judío min 'yohu, 'da'angu bi man'u. ¹⁰ Ne nu ra ts'ut'abi bi un ran t'ɛdi ra Pablo gue din yä buya. Nu ra Pablo bi ma, bi 'yɛna:

—Nugä i hu ma mbui ngue sä dan juändä ua, nguetho guí pãdi 'be'a nám 'buhmbe dyu judíohe, gue xun ngu yu jɛya guín ts'ut'abi ua. ¹¹ Nu'bu guí nde gui pãdi, sä gui pãdi, ja mán 'dɛ'mayo ma pa ya gue dá mba bu Jerusalén, dá thände Ojä bu. ¹² Ne nu'u ma mijudíohe him bi nu 'bu 'bo'o xcán junthe, xím bi nu 'bu 'bo'o xcá parbi, xínga guerpɛ ja ma dänijähe, xínga guerpɛ ja ma t'änijähe, xínga guerpɛ gätho ra hnini. ¹³ Nuya hingui sä din juanni xun ho nguetho him majuani 'be'a ní yäcpä ya. ¹⁴ Pɛ nuya dadín juändä gue dí tɛndä ra 'yu ma'da'yo, ne gue'a ɛmbi him majuani u. Pɛ guet'a ra 'yu mí tɛn'du ma ngarpa bõtahe, gue mí numansu Ojä nguetho dí ɛc'yɛi 'be'a gätho mán t'o't'i bu ja rá sɔcuɔ yän t'ɛdi ra Moisés ne yä sɔcuɔ yu pøngahya. ¹⁵ Ne nugä dí tø'mi 'be'a nín ho da 'yõt' Ojä, tengu i tøm'p' ya i 'bäcua. Nugähe dí ɛc'yɛihe ngue gätho xun du da ndants'i, ne'u bi 'yõt' ran ho, ne'u bi 'yõt' ran ts'o. ¹⁶ Janangue'a gätho dí øt'ä 'be'a di bɛngä Ojä n'dahma hin hapɛ da thinga ma ts'oqui, xínga guerpɛ 'bu Ojä xínga guerpɛ 'buh yu jä'i, bi 'yɛna.

¹⁷ Ne xø bi 'yɛna:

—Ne nu'bu mi thogui xun ngu yu jɛya, bá pengä bu Jerusalén ngue ga un yun t'unni ma mɛnguhe, ne ga un yun t'unni bu ja ma dänijähe. ¹⁸ Ne ngubu dá øt'ä bu dänijä, dá thände Ojä. 'Da'u yu judío, yu mɛngu bu ra häi Asia dán tjembe bu buya. Ne njom mí 'burɛ xun ngu yu jä'i, xíng ra sui mi ja bu. ¹⁹ Nu'u gue dán tjingähe bu, nde'bu gue'u xtambä 'yɛcua u, xtá mangua 'bu ja 'be'a dá øt'ä bu. ²⁰ O gue guehya yun 'yohu 'bäcua da ma 'bu ja 'be'a bi nurcä 'bu má mbagä bu ja ra junta. ²¹ Hõnt'a nts'edi dá mangä bu, ne dá ɛmbä u: “Nu ahɛ guí ørcä ran ts'ɛmbi nam pa ya nguetho dí ɛc'yɛi ngue i ndants'u i tu,” dá ɛngä, bi 'yɛn'a ra Pablo.

²² Ne nu'bu mi 'yø'a ra Félix 'be'a bi man ra Pablo, 'bex bi ma da guah ra junta, nguetho xun ngu ts'u mi pã'a ra Félix nangue rá 'yu Ojä. Ne bi xi'u:

—Nu'bu dambá εcua ra hmudofui, ra Lisias, sä ga paçá 'be'a gätho bin ja.

²³ Ne nu'a ra Félix bi manda da thoqui da mba m'bädi ra Pablo. Ne bi manda ngue da t'ørpa ran ho nangu'e'a, ne nu'u yá amigo sä da mba bu ne di unni 'be'a gätho da hyoni.

²⁴ Nu'bu mí tho'i ts'u 'da yu pa, nu ra Félix bá peng bu ja ra hnini Cesarea, bán 'youi rá xisu í Drusila, nu'a ra judío a. Ne bi zon'na ra Pablo, ndepe da ma Hague dán zä n'da da 'yεç'yεi ra Jesucristo. ²⁵ Ne nu'bu mi man ra Pablo nangu'e ram 'bai njuañtho, ne bi ma ngue di jamansu 'be'a da 'yøt'a n'da, ne bi ma din ja ran t'änni 'bu ran zεgui nangu'e yu ts'oqui, nu ra Félix bin su buya, ne bi xifi:

—Hønt'a gá xic ya, 'be ním 'bähma bu ja ra fädi mahøn'a, ne nu'bu da bongui ga zon'na'i mahøn'a, bi t'εmp'a ra Pablo.

²⁶ Nu ra Félix mí εna xtán gu'ti ts'u, n'dahma xtí thø'a ra Pablo. Janangu'e'a njant'a thoho min zohni ne min yaui. ²⁷ Ne nu'bu mi gua'a nyojεya bi mba ma poni a ra Félix, ne bi hyu'a ra Porcio Festo. Nu ra Félix 'bu mí bøm buya, bi zopu ra Pablo bu ja ra fädi, nguetho mí su da numan'u yu judío 'bu xtí hocpi.

25

Nu ra Pablo din juan bu 'buh ra Festo

¹ Nu ra Festo bi mba bu ra häi gueru din ts'ut'abi, ne hyupa bim 'bupu ra hnini Cesarea, bi mba bu ra hnini Jerusalén buya. ² Nubu Jerusalén, yu hmumbäjä ne yá ngurpi yu judío bi xi'a ra Festo, bi nyapi nangu'e ra Pablo. ³ Ne bi 'yørpa ts'edi bi 'yap ra mate ngue da zohna ra Pablo ngue da zøm bu Jerusalén, nguetho im bεn'u da gorpa bu 'yu, gue nde da hyo. ⁴ Pe nu ra Festo bi xifi ngue ofädi bu Cesarea ra Pablo, ne “mi ts'utho ga mbagä ya,” bi 'yεmbi.

⁵ Ne bi xifi:

—Nde'bu ga mbähä 'da ahue gue ja ni ts'edihue, ne nu'bu ja män ts'o bi 'yøt'a, sä gui yafu.

⁶ Nu ra Festo, masque mbe man 'det'a pa bim 'bupu Jerusalén, bi mba bu Cesarea buya. Nu'bu mí hyax buya, bi mba bu ja rán juañbate, ne bi manda ba ts'i ra Pablo. ⁷ Ne nu'bu mi zøm bu ra Pablo, nu yu judío ngue bá nεxpü Jerusalén bi mbä'ts'i. Ne εmme

xun ngu 'be'a xun ts'o í yapi. Pe hingui sä da bøm majuañi 'be'a bi man'u. ⁸ Nu ra Pablo bi ma nanguese buya:

—Nte dá øt'ä ngue hingui ho nangu'e man t'εdihe dyu judíohe, xinga gue'a ra danija, xinga gue'a rán t'εdi ra hmuts'ut'abi bu Roma, bi 'yεn'a ra Pablo.

⁹ Nu ra Festo nde da 'yøt'a dí numanhu yu judío, janangu'e'a bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha guí nde gui mba bu Jerusalén, gueru ba øt'a ran juañbi bu, nangu'e 'be'a í yap'a yu judío.

¹⁰ Nu ra Pablo bi daði:

—Hin'na, guecua rán säui da t'ørcä ran juañbi ua, nguetho bi 'da'a ran t'εdi ra hmuts'ut'abi 'bupu Roma gue gui 'yørcä ran juañbi ua. Ne nte män ts'o xtá ørpa yu judío, gue gui sixcä bu. Nu'i guí paði xun ho ngue te dá øt'ä. ¹¹ Pe nu'bu xtá øt'ä n'da ran ts'o gue i man nin t'εdi gui hyogui, jatho ga tu 'bu, hin ga 'dagui nangu'e man date. Pe nu'bu him majuañi 'be'a ní yaçpä u, njo'o n'da i ja rán t'εdi di dägä bu ja yá 'ye u. Nugä dí ä'a ran t'εdi gui thocä bu 'buh ra hmuts'ut'abi bu Roma, bi 'yεn'a ra Pablo.

¹² Nu'bu min yahue yüm fäts'ihue a ra Festo, bi xi'a ra Pablo:

—Nu'bu guí εna ga dä ahe bu Roma, da zä 'bu, bi 'yεmbi.

Nu ra Festo i yqui ra ts'ut'abi Agripa

¹³ Nu'bu mí tho'i 'da yu pa, n'da rá ts'ut'abi yu judío, ra Agripa na, ne'a rán ju, Berenice, bi zøm bu Cesarea di zengua a ra ts'ut'abi Festo. ¹⁴ Ne nu'bu mí 'bupu 'da yu pa, nu ra Festo bi xi'a ra Agripa nangu'e ra Pablo, bi 'yεmbi:

—O bu n'da ran 'yohue, i ofädi, ngue bi zocua ra Félix, í Pablo a. ¹⁵ Ne nu'bu má mbagä bu Jerusalén, nu yu hmumbäjä ne yu daç'yεi ngue yu judío bi xicä nangu'e ra Pablo. Nu'u mi ap ran unbi nangu'e'a. ¹⁶ Ne nugä dá xi'u: “Pe nugähe dyu romanogähe hingui sä ga hohe n'da 'bu hinda nadí juañbähe u, ne dim 'bapu ja yá hmi to'o di yapi, din yaçε.” Ngubue dá xifi. ¹⁷ Ne nu'bu mí zocua yun yapate, nu'bu mí hyats'i, 'bex dá mba bu ja man juañbate ne dá manda da ts'ixpu a ra Pablo. ¹⁸ Nu'bu mí 'bähmbe bu u yun yapate, pe xinga n'dare bi ma gue yu ts'oqui tengu mím bεngä ngue xtá ma. ¹⁹ Pe

hønt'a n'da ram hma madín junth_u nangué 'bɛ'a mi ɛc'yɛi zɛhɛ u y_u judío. Nɛ nangué n'da ran 'yoh_u í Jesús nín junt'_u, ngue bi du, pɛ nu ra Pablo nts'ɛdi bi ma ngue i 'b_ui, bi 'yɛna.

²⁰ Nu ra Festo bi thoqui bi ma:

—Nɛ nugä hin dí pãcä ga øt'ä ran juånbi nangué 'bɛ'a ɛc'yɛi y_u judío. Janangué'a dá än'na ra Pablo 'b_u nde da mba b_u Jerusalén, da mba ma juånbi b_u. ²¹ Pɛ nu ra Pablo bi 'yãc ran t'ɛdi, nde ga dä b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi Augusto b_u Roma. Dá manda b_uya da 'bädi asta gue'b_u bi zä ga pɛhndä b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi, ɛn'a ra Festo.

²² Nu ra ts'ut'abi Agripa b_uya, bi xi'a ra Festo:

—Nugä dín nde ga øde 'bɛ'a da man'a ran 'yoh_u.

Bi dã'a ra Festo b_uya:

—Nixudi da zä gui 'yøde.

²³ Man'da pa b_uya bi mba b_u ja rá ngu ran juånbate ra Agripa nɛ ra Berenice. Nɛ bi mba b_u mbo gätho ja yú ts'ɛdi, min 'yoh_u y_u hmudofɛi nɛ y_u ngurpi b_u ja ra hnini Cesarea. Nɛ bi ts'ini x_un ho nguetho i ja yúts'ɛdi. Nɛ nu'a ra Festo bi manda da ts'ixp_u ra Pablo. ²⁴ Nɛ nub_uya bi 'yɛn'a ra Festo:

—Nu'i gra ts'ut'abi Agripa, nɛ ah_u gy_un 'yoh_uh_u gätho guí 'b_uhmb_u ua ya, guí nuh_u na ran 'yoh_u. Nɛ gätho y_u judío 'b_up_u Jerusalén nɛ'ɛ 'b_ucua Cesarea madín yäpi nanguéhna. Nu'ɛ njãm'b_u mi ɛ't'a mi xiqui ngue mi ädi da mba ntho. ²⁵ Pɛ nu'b_u má pãcä ngue nte bi 'yøt'a rán säui dí tho, dá ɛngä ga pɛnp_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi b_u Roma, nguetho mí manse da mba ma dä b_u. ²⁶ Pɛ hin'y_u 'bɛ'a sä ga o't'ä a x_u 'yøt'e ngue ga pɛnpa ma hmu. Janangué'a dá zonhdä na ran 'yoh_u, gui 'yøhmb_u ts'ɛ 'bɛ'a da man ya, ma ts'ut'abi Agripa i. Nɛ nu'b_u gá 'yøhmb_u, masque da zä gui xij_u b_uya 'bɛ'a da zä ga o't'ä nangué ran yäpi. ²⁷ Nguetho dí ɛna hingui ho ga pɛnp_u n'da ra ofädi, nɛ nte má søcuã da jãts'i ngue da mam b_u hanja i ofädi, bi 'yɛn'a ra Festo b_uya.

26

Nu ra Pablo bin juån zɛhɛ b_u 'b_uh ra ts'ut'abi Agripa

¹ Nu'a ra Agripa bi xi'a ra Pablo:

—Da zä gui manse nangué'a zɛhɛ, bi 'yɛmbi.

Nu ra Pablo bi uån rá 'yɛ nɛ bi ma nanguese. Bi 'yɛna:

² —I jagä ran johya, nguetho sä dam 'bäcä ua ja ni hmi, gra ts'ut'abi Agripa, nɛ sä gam mangä nangué 'bɛ'a í yãcpä ma mijudíohe. ³ Nguetho guí pãdi x_un ho 'bɛ'a gätho yún t'øt'e y_u judío, nɛ guí pãdi 'dahma 'dan'yo ma t'ɛc'yɛihe dy_u judíohe. Janangué'a dí ä'a ra mate, gui 'yø'i ts'ɛ x_un ho 'bɛ'a gam mangä.

Rám 'b_ui ra Pablo 'b_u hin ní 'yɛc'yɛi

⁴ Nu'ɛ gätho ma mijudíohe i pãdi 'bɛ'a ním 'b_ui dá øt'ä b_u 'b_uh ma mɛnguhe, 'b_u mán t'uhnigä nɛ'b_u mám 'b_ucä b_u Jerusalén, asta guehya. ⁵ Nu'ɛ hin'y_u ra pähä da ma, pɛ maya'b_u mi pãdi ngue nya'a thoho dá tɛnni x_un ho tengu man y_u fariseo. Nu y_u fariseo man'da ɛhya da 'yøt' man t'ɛdihe dy_u judíohe xinda gue'ɛ mi'da. ⁶ Nuya dí 'bäcua ja ran juånbate, nangué'a 'bɛ'a dí ɛc'yɛi. Nugä dí ɛc'yɛi 'bɛ'a bi xi'a Ojã ma ngurpa bombøtahe, ngue da xox'ɛ x_un du. ⁷ Nugähe yám bom'beto u 'dɛ'mayoho yú ts'unt'ɛ ma ngurpa bombøtahe ra Jacob, dí ɛhyahe ma pa nɛ ra xui nangué rá 'bɛfi Ojã. Nɛ nugähe dí tømhbɛ 'bɛ'a bí man Ojã, gue da xox'ɛ x_un du. Nugä dí ɛc'yɛi gue majuãni bi dɛ'mi bi 'yøt'a, nɛ gue'a ní yãcpä ya ma mijudíohe, ma ts'ut'abi Agripa i. ⁸ Hanja gní bɛmh_u ngue hingui sä Ojã da xox'ɛ x_un du, bi 'yɛn'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo madí unba y_u 'yɛc'yɛi

⁹ Nɛ xø bi 'yɛm mahøn'a:

—Guec zɛhɛgä, nya'a thoho dá bɛngä ngue mi ɛngä x_un ho 'b_u ga søcä ra Jesús, ra mɛngu Nazaret. ¹⁰ Nub_u Jerusalén x_un ngu y_u 'yɛc'yɛi dá cot'a fädi, nguetho bi 'dacä ran t'ɛdi y_u hmumbäjä. Nɛ nu'b_u mi t'ɛna da mba ntho, 'da'angu dá bɛmhɛ. ¹¹ Nɛ x_un ngu y_u nidí dá unba u y_u 'yɛc'yɛi b_u ja ma nijãhe dy_u judíohe. Nɛ dá säpi dá sɛrpa yú t'ɛc'yɛi. Nɛ nugä ɛmmɛ min cuɛgä nangué'ɛ, nɛp_u ja y_u hnini yatho dá mbagä, dá un ran unbi u, bi 'yɛna.

Bi mam mahøn'a ha bin jab_u bi 'yɛc'yɛi

¹² Nɛ xø bi 'yɛm mahøn'a:

—Nε dá caxä ra sœcuä, ngue rán t'edi yu hmumbäjä, ngue ga unba yu 'yεc'yεi. Dá hā ra 'yu ná mba bε ra hnini Damasco. ¹³ Nu'i ma ts'ut'abi Agripa i, nu'bε mbε huxyadi dá nu bε 'yu n'da ra nyot'i bí 'yεh mahεts'i, nε man'da madí hyät'i xínda gue ra hyadi. Nε nu'a bi hyäpε dí 'bähmbe. ¹⁴ Nε nu'bε gätho má tanje bε häi, dá œcä n'da ra nde ngue ma ndesε í ts'oqui, ra hebreo, i εna: “Saulo, Saulo, hanja gní ungui. Xun hεi guí øt'e, tengu n'da ra mbændani i pa ma suni ra t'o hndepe dim pefi xun ho, nε i nete thoho,” bi 'yεngui. ¹⁵ Nε nugä dá änni: “To'o i, ma Hmu.” Nu ra Hmu bi dadi: “Nugä dra Jesús, guecä gadí ungui. ¹⁶ Nuya dami ndants'i, gui 'bäi. Nuya dán 'yusegä ua n'dahma gui ma nε gan juanni nangue gätho 'bε'a gá nu ya, nε gätho 'bε'a ga ut'a m'bejua.” ¹⁷ Nε bi 'yεngui: “Nuya ga pehn'na'i bε 'buh yu jä'i hing yu judío, nε ga jamansu i nangue 'bε'a da nde da 'yøt'a'i yu judío, nε yu jä'i ngue hing yu judío. ¹⁸ Nε nangue nim hma, ga japi da xoc yá mbui yu jä'i nε him man din 'yo bε ja ra 'bexui, pε din ja ran nεqui yá mbui. Nε ga japi da 'uepε ja rá ts'edi ra zithu, nε din 'yo bε ja rá ts'edi Ojä ma Ta. Nε din ja ra punbi yá ts'oqui. Nε dá nu ra te mazai ε, nε gätho ran japi ga unni, tengu mi'da dá 'uecä,” bi 'yεngä ra Jesús, bi 'yεn'a ra Pablo.

Ra Pablo him bi mbεsta a bi man ra Hmu bε mín yuse

¹⁹ Nε nu ra Pablo bi thoqui bi xi'a ra ts'ut'abi Agripa:

—Nugä hin dá festhoho 'bε'a bi xicä ra nde gue bá εh mahεts'i. ²⁰ Rá mbudi dá xi'ε 'bεpε Damasco, gue di päh yún 'yomfεni nε din 'yo bε rá 'yu Ojä. Nε dá xifi da 'yøt' ra 'bεfi xun ho nguepε da fadi xε päh yún 'yomfεni. Ngutho dá mangä bε Jerusalén, nεpε gätho ra häi Judea, nε dá xicä yu jä'i ngue hing yu judío. ²¹ Pε nangue'a 'bε'a dá mangä, nu'ε 'da yu judío bi bentcä bε ja ra dānijä, mi nde xta hyogui. ²² Pε asta gue yu pa jabuya i fäxcä Ojä. Nε dí xi'ε ja yá ts'edi, nε dí xi'ε hin'yε yá ts'edi. Nε hønt'a dí xänbi 'bε'a bi man ra Moisés nε 'bε'a bi man yu pøngahyā, ngue bin ja. ²³ Nu'ε, bi ma ngue jatho da nu ran unbi ra Cristo, nε gue'a ra mbudi da mba nsots'i bε 'bε'ε xun du. Da mba nsots'i guepε da zä di un ran nεqui yá

mbui ε yu judío, nε'ε hing yu judío, bi 'yεn'a ra Pablo.

Ra Pablo ndepe da 'yεc'yεi ra ts'ut'abi Agripa

²⁴ Nε nu'bε ngubε mi man ra Pablo, nu ra Festo nts'edi bi mbafi:

—Nu'i gra Pablo, guín gät'i, εmme xun ngu guí päh ra sœcuä janangue'a guín gät'i.

²⁵ Bi dā'a ra Pablo bεya:

—Hin dí jat'ä, gra hoga ts'ut'abi gra Festo. Pε gätho dí mangä majuani a. ²⁶ Nu ra Agripa in ts'ut'abi bε 'buh yu judío, i 'bεcua, i pädi nangue 'bε'a gätho dí mangä. Janangue'a hin dí su ga mangua ja rá hmi. Nε dí haxa njuani ngue i pädi, nguetho him bi t'āgui 'bε'a bin ja, bi 'yεn'a ra Pablo.

²⁷ Nε xø bi xih ra ts'ut'abi Agripa:

—Ma ts'ut'abi Agripa i, ha guí εc'yεi 'bε'a bi man yá pøngahyā Ojä. Nugä dí pácä gue guí εc'yεi, bi 'yεmbi.

²⁸ Nu ra Agripa bεya bi dät'a ra Pablo:

—Nu'i, guí nde 'bex ga pácä man 'yomfεni, ngue ga εc'yεi ra Cristo.

²⁹ Nu ra Pablo bi 'yεmp'a:

—'Bexgue guehya, ogue niya'bε ts'ε, Ojä i pädi 'bε'a dín ndegä. Dín nde gue guí 'yεc'yεi, nε ahε gätho guí 'bεhmbε ua guí øhmbε 'bε'a dí mangä ya. Nε dín nde gui cohmbε tengugä, pε hønt'ε yu cadena hin'na ε, bi 'yεmbi.

³⁰ Nε nu'bε ngubε mi man ra Pablo, ra Festo nε ra Agripa bim 'bäi, nε'a ra Berenice nε'ε mi'da mi hupε. ³¹ Nε nu'bε mi mba bε thi, n'da ngu n'da bin yāse ε:

—Nu'a ran 'yohε ra Pablo, nte bi 'yøt'a ngue da du, xínga gue'a din ofädi, bin 'yεmzεhε ε.

³² Nu ra Agripa bi 'yεmp'a ra Festo:

—Nu'bε hin xtá ma din dä bε 'buh ra hmuts'ut'abi bε Roma, sä da mba nso'ts'i 'bε, bi 'yεmbi.

27

Bi 'bεnpε Roma a ra Pablo

¹ Nu'bε ya xí hma ngue ga huhe ra barco, nε ga mbäcähe bε Roma, ra häi Italia, nu ra Pablo nε mi'da yu ofädi bi mba ma dāpi a ra ngurpadofui, rá thuhu

ra Julio, rá ngurpadofai ra hmuts'at'abi Augusto bu Roma. ² Dá huhe ra barco ngue bi nexpu ra hnini Adramitio, ne en'u da thopu ja yu hnini bu ja ndendeja bu ra hai Asia. Dá nexhe bu buya, ne dá mbahmbe ra Aristarco, ra mengu ra hnini Tesalónica bu ra hai Macedonia. ³ Nu man'da pa dá sómhbe bu ra hnini Sidón, dán säyahe bu. Nu ra Julio min yamanhoui ra Pablo, ne bi un ran t'edi da mba bu 'buh yú amigo. Ne nu yú amigo bi un ran säya. ⁴ Ne nu'bu má nexhe bu, dá thohmbe bu nthet'i ra t'uhäi Chipre i ja bu made ra deja. Dá thothe bu n'danguadi nguetho emme ts'edi ran dahi bu njombu. ⁵ M'bejua dá thohmbe bu ja ra hai Cilicia ne ra hai Panfilia ja bu ndendeja. Dá sómhbe bu ra hnini Mira bu ra hai Licia.

⁶ Guepu bi dim bu n'da ra barco a ra hmudofai ngue bá nexpu Alejandria, ní mba bu ra hai Italia. Ne nu'a ra hmudofai bi jaje dá huhe ra barco. ⁷ Ne xun ngu yu pa zu njante thoho dán 'yohe bu ja ra deja, ne xun hei dá thohmbe bu gátho rá nyani ra t'uhäi Gnido. Nu ran dahi him bi jaje njuantho dá uenthe, janangue'a yabu dá cáthe njombu ja ra t'uhäi Creta, guepu nthet'i ra t'uhäi Salmón. ⁸ Ne xun hei dá thohmbe bu gátho rá nyani ra t'uhäi Creta, ne dá sómhbe bu ja yún säya yu barco, t'embu Buenos Puertos. Ne hinga yabu ja ra hnini Lasea.

⁹ Ne xun ngu yu pa ya dá 'behmbe nangué ran dahi, ne nts'utho bu dín 'yo ra barco bu ja ra dehe, nguetho yu pa ya i ja yun dahi. ¹⁰ Nu'a ra Pablo bi xi'u min 'yohu:

—N'yohu ahü dí xi ahü, nu'bu ga thohmbu, ga nuhu n'da ra 'yanthi nguetho xun hei thoho bu dí mba ma 'yoni ra barco. Ne hinga hont'a ra barco ne ra 'beni ga 'behmbu, pe ts'arpu thoho necähu ga tuhu, bi 'yemp'u.

¹¹ Pe nu ra hmudofai man'da mi ec'yei 'be'a bi ma rá mbeti ra barco ne ra hmu ngue madí 'yoni, xinda gue'a 'be'a mi man ra Pablo. ¹² Nubu Buenos Puertos hingui ho ngue da gopu ra barco yu pa xu se. Janangue'a nu'u mbe gátho u mi ena xcá sómhbe bu ra hnini Fenice, guepu xcám 'buhmbe yu pa xu se. Nubu Fenice, ra hnini bu ra t'uhäi Creta, man'da ja yún säya xun

ho bu yu barco, nguetho hin e ts'edi thopu ran dahi.

Ran dahi bi 'yen ra deja

¹³ Ne n'da ra pa bi pom bu bí 'yeh ran dahi, ne hinga nts'edi i 'yo. Ne en'u xun ho 'bu da thogui. Janangue'a bi gux'a ra t'egui mi o bu mbo ra dehe, ngue ran ts'ammi ra barco. Dá thohmbe buya, zu njante thoho á tho'a ndendeja ra barco bu ra t'uhäi Creta. ¹⁴ Ne 'bex bá e'a n'da ran dahi emme nts'edi, bá nexpu Creta. ¹⁵ Ne nu'bu mí mbudi bi ndon ra barco ran dahi, him mí sä da mba ma 'yoni buya, dán unthe buya, ne dá tendahe ran dahi bu í mba. ¹⁶ Ne dá cáthe bu herpu ja ra t'uhäi Clauda i ja bu made ra deja, nguetho bi täc'i ts'u ran dahi ra hai. Ne xun hei bu dá juxhe bu mbo a n'da zu t'ubarco ngue mí jut'a ra barco. ¹⁷ Ne nu'bu mi carpu mbo ra t'ubarco, bi mba m'bänba yu xahi a ra barco ngue hin da xot's' yu xithe. Ne nu'u buya mí supi da 'yen ran dahi ra barco bu ja ra 'bomu, ne da dontpu guepu t'embu Sirte. Janangue'a bi gacua yún thäcan dahi ra barco. Ne bi duxtho ran dahi ra barco bu ja ra dehe. ¹⁸ Man'da pa buya bi d'u mi bi hyorpu ja ra dehe yu 'beni mi hõpu mbo ra barco, ndepe hin di hyu ra barco, nguetho emme nts'edi mi enje ran dahi. ¹⁹ Ne ná hyu pa buya dá sosägähe, dá hõmhbe thi 'be'a gátho mí honi 'bu di 'yon ra barco. ²⁰ Ne xun ngu yu pa emme mi ja yu güi, ne nya'a him bin c'a ra hyadi, xinga gue yu sò 'bu xun xui. Ne dá nuhe n'da ran dätendahi emme nts'utho. Ne dí su ga tuhe.

²¹ Ne nya'a thoho njom bin sihme. Nu ra Pablo bim 'bäi bi 'yena:

—N'yohu ahü nde'bu xquí 'yøde 'be'a dá mangä. Nde'bu xcambán säyahü bu Creta, ne hin xcá nuhu ran unbi ya, ne hin xquí 'beh ni 'benihu. ²² Pe nuya, o di tu ni mbuihu, nguetho xinga n'da ahü gam 'behmbu, pe hont'a ra barco dim 'bedi.

²³ Nguetho dám 'bä'be n'da rá m 'behni Oja mahets'i má xui, gue nugä rá mbetigä Oja ne dí thande a. ²⁴ Ne nu'a ram 'behni bi xiqui: “O guín su Pablo, nguetho jatho da mba ma dä'i bu 'buh ra hmuts'at'abi bu Roma. Ne nu'a Oja hin di japi da du u guí 'buhmbu ua ja ra barco, tengu gá 'yäpi,” en'a rá m 'behni Oja mahets'i. ²⁵ Nuya,

n'yohu ahü, dan johyahü, nguetho dí ɛc'yɛi gue majuañi da 'yøt' Oja tengu bi xic rám 'behni. ²⁶ Pɛ nu ran dahi da 'yɛñju bu ja n'da ra t'uhäi i ja bu made ra dehe, bi 'yɛn'a ra Pablo.

²⁷ Nɛ nu'bu ya xí gua'i 'dɛ'ma goho ma pa dí 'yohe, nubuya bi 'yɛngähe ran dahi bu ja rá xɛqui ra deja t'ɛmbi Adria, 'bu min xui. Nɛ nu'ü yu mbɛfi gue di 'yon ra barco, mím bɛñi hinga yabu ja n'da ra häi. ²⁸ Nɛ bi 'yɛni hangu nan hɛ ra dehe, 'däte ma 'dɛ'ma'dato metro nan hɛ. Nɛ bi dän'i ts'u ra barco, bi 'yɛni mahøn'a, nɛ nuya hønt'i 'däte ma yoto metro nan hɛ ra dehe. Janangue'a bi baði him ma yatho bu ndenthe. ²⁹ Nu'ü mi supi da zøm bu ndenthe ra barco, gue din thehu yu do. Janangue'a bi 'yɛnt'i goho yu t'ɛgui ngue yán ts'əmmi ra barco, bi 'yɛntpu ja rá xuthä ra barco, ndepe hin din 'yo. Nɛ ɛmme mi xønni din nɛqui. ³⁰ Nu yu mbɛfi di 'yon ra barco mim bɛñi xtá 'dagui, bi ca'ma man'da ra t'ubarco bu ja ra dehe. Pɛ bin häte, nguetho ɛna gue'u yu t'ɛgui xtá 'yɛnt' mi'da bu ja rá yá ra barco, gue yán ts'əmmi. ³¹ Pɛ nu ra Pablo bi 'yɛmp'a ra hmudofai, nɛ'u yu dofai:

—I nde da 'dah yu di 'yon ra barco, pɛ nu'bu da 'dah yu, hin da zä gui ponju 'bu.

³² Nu yu dofai buya bi hyɛcua yán that'i ra t'ubarco, nɛ bi dux ra dehe, janangue'a njom bi 'dagui.

³³ Nɛ nu'bu t'ünequi tho nu'a ra Pablo bi xifi nde'bu din sihmɛ. Bi 'yɛna:

—Nuya, ná 'dɛ'magoho ma pa ya ngue mí tutho ni mbuïhu, nɛ hin gán sihmɛhu.

³⁴ Nuya dí øt'ahu ra ts'edi gui sihu ts'u ra hmɛ. Nu'a dí zac ni ja'ihu a, nɛ guɛpu da zä xínga n'da gam 'behmbu nɛ njon din unbi, xíngui ts'u.

³⁵ Nɛ nu'bu mi jua'a bi man'a ra Pablo bi hyaca n'da ra thuhmɛ, bi un ra jamadi Oja bu ja yú hmi gätho mí 'bupu, nɛ bi xeni bi du'mi bi zi. ³⁶ Nu'a bi man ra Pablo bi hyurpa yu mbuï u, bin sihmɛ ts'u buya. ³⁷ Nɛ nugähe í juaje yociento nɛ hyate ma 'dɛ'ma 'dato nja'i mi 'buhmbe bu ja ra barco. ³⁸ Nɛ nu'bu mi juadi bin sihmɛ u, nu'a ra trigo mi hørpu ja ra barco bi hyøm bu ja ra dehe, ndepa dí cah nan hyu ra barco.

Bi xɛn ra barco ra dehe

³⁹ Nɛ nu'bu mí hyats'i, him mi paði 'bɛ'a rá thuhu ra häi bi hyandi. Nu'bu mi nu mi ja bu n'da ra 'yɛthe gue him mí ja yu do, guɛpu mim bɛñi mi sä xtí cu't' ra barco. ⁴⁰ Bi hyɛcua yán that'i yu ts'əmmi buya, bi zøpu dehe. Nɛ bi xocua yán thu't'i yán thäcadehe ngue yám 'bä't'i ra barco. Nɛ bi 'yɛspa mahøn'a n'da ran thäcandahi. Nu ran dahi buya bi 'yon ra barco, nɛ bi du'mi bi hyám bu ja ra ndendeja. ⁴¹ Pɛ nu'bu má sømhbe hapu hingui hɛ ra dehe, dán tĩmhbe bu yoho yu 'yɛthe, n'da n'danni ní yɛhɛ. Nu'a rá yá ra barco bi yarpu ja ra 'bomu nɛ bin du bu, nɛ him mi sä da thogui. Pɛ nu rá xuthä buya bi mbuði bi xɛn ra dehe, nguetho nts'edi din the bu yu dehe. ⁴² Nu yu dofai buya, ɛna da hyo yu ofädi, ngue mi supi din xaha, da 'dagui. ⁴³ Pɛ nu ra hmudofai him mi ndepe gue nɛ ra Pablo da tho, him bi japi da 'yøt'e 'bɛ'a mim bɛñ'u yu dofai buya. Bi manda ngue to'o pañ nan xaha, ra mbuði da zo bu ja ra dehe nɛ din xaha, da zøm bu ja ra häi. ⁴⁴ Nɛ'u mi'da ngue him mi pañ nan xaha, bi 'yoxpu ja yu xithe o gue yu xɛca barco. Nɛ gätho bi zømhanho bu ja ra häi.

28

Bi zøm bu ra häi Malta a ra Pablo

¹ Nɛ nu'bu má søhmbe bu ja ra häi, bi sije ngue rá thuhu ra t'uhäi Malta, i ja bu made ra dehe. ² Nu yu mɛngu bu ɛmme bi 'yørcahe ran ho, nguetho bi 'yurcahe n'da ra sibi nguepu dán taɟpihe. Bin 'ye bu nɛ xu seje. ³ Nu ra Pablo bi pet yu 'yont'o, bi 'yɛspu ja ra sibi, 'bɛx bi bøn'a n'da ran däte pozu bu ja ra t'o, nu'bu mi zä ra sibi. Nɛ nuna ra pozu bi zap rá 'yɛ ra Pablo, nɛ bin zarpu. ⁴ Nu'bu mi nu yu mɛngu bu ngue i zarpu ja rá 'yɛ ra Pablo ra pozu, bi 'yɛn'u:

—Masque ra hyodu na ran 'yohu, masque him bi du bu ja ra dehe, pɛ nuya m'bɛjua da gut'a 'bɛ'a xí 'yøt'e.

⁵ Pɛ nu ra Pablo bi huac rá 'yɛ, nɛ bi däh ra pozu, nín so bu ja ra sibi, nɛ nte mán unbi bi nu ra Pablo. ⁶ Nɛ nu'ü 'bäpu, mi tø'mi nde da nu 'bu da nden bu bi zapi, o gue da 'yagui nɛ 'bɛx da du. Nɛ nu'bu ná nya'a mi tø'mi, hin te bi ja, bi pä'a mim bɛñ'u. Nɛ ɛn'u: “Masque n'da ra oja na.”

⁷ Nu'a rá ts'ut'abi ra t'uhäi Malta, í Publio a, mí jase n'da xequi rá häi jombu dán tasphe. Ne bi xije ga mbähmbe bu rá ngu. Ne hyu pa dám 'buhmbe bu, ne emme xun ho bi 'yörcähe. ⁸ Nu rá ta a ra ts'ut'abi Publio ya xmi u 'bu má sümhbe bu, mi ja ra pa ne ra mböni. Nu ra Pablo bi mba bu da nu, bin yäui Oja ne bi gax rá 'ye, ne 'bex bi zä büya. ⁹ Ne nu'bu min ja 'be'a bi 'yöt'a ra Pablo, gätho mi 'buru ja ra häi ngue mín zäman'u bi zöm bu, ne gätho bi hoqui, bi zä büya. ¹⁰ Ne xun ngu yan t'unni bi 'daje, ne nu'bu má mbäcähe, xö bi 'daje gätho 'be'a ga homhbe bu ja ra barco.

Bi zöm bu Roma ra Pablo

¹¹ Nhyuzna dám 'buhmbe bu ja ra t'uhäi Malta, dá huhe n'da ra barco büya. Nu ra barco mi hō bu gätho yu pa xu se, ngue bá nexpu Alejandría. Nu rá thuhu ra barco t'ēmbi yu gon'yohu Cástor ne Pólux. ¹² Ne dá huhe ra barco, dá nexhe bu ra t'uhäi Malta büya, ne dá sümhbe bu n'da ra hnini Siracusa, ngue 'dan'yo ra häi, ne hyupa dán dehe bu. ¹³ Dá nexhe bu, ne dá cäthe bu ja ndendejä asta gue'bu go má sümhbe bu ra hnini Regio. Ne man'da pa büya bin 'yo xun ho ran dahi, ne ná yopa dá sümhbe bu ra hnini Puteoli, gue ra häi Italia, ne dá çacähe büya. ¹⁴ Nub, dá tühbe 'da'u yu cu nangue ra Cristo. Nu'u bi xije dan säyahe bu nyoto pa. M'bejua büya dá haxhe ra 'yu í pa bu ra dahnini Roma. ¹⁵ Ne nu'u yu cu nangue ra Cristo mi 'buru Roma, mi öde ba xhmbe bu 'yu. Bá xh püya, bi daje bu ja ra hnini Foro de Apio, ne bi daje mi'da bu ra hnini Tres Tabernas. Ne nu ra Pablo 'bu mí nu, bi xi Oja jamadi, ne nu Oja bi hyurpa rá mbui büya. ¹⁶ Ne nu'bu má sümhbe bu ja ra dahnini Roma, nu ra hmudofui bi dä bu yu ofädi bu 'buh rá hmu yu mbädi. Pe nu'a ra Pablo bin t'un ran t'ēdi dim 'buse bu ja n'da ra ngu, ne hōnt'a n'da ra dofui da mbädi.

Bi man rá m Hman Oja ra Pablo bu Roma

¹⁷ Ne nu'bu mi tho'an hyupa, nu ra Pablo bi zon'du yu ngarpi yu judío ngue mí 'buru. Ne nu'bu mim peti bu 'bu'a ra Pablo, bi 'yēmbi:

—Man 'yohu ah, nte man ts'o dá örpä u ma mijudíohu, xín dá festa yún thande bi thocta u ma ngarpa bombötahu, pe guehma

bi mba ma dägä bu 'buh yu romano bu Jerusalén. ¹⁸ Ne nu'bu mi 'yörcä ran juanbi, nu'u mi nde xtá hyega thoho, nguetho nte dá öt'ä ngue da thogui. ¹⁹ Pe nu ma mijudíohu him mi nde xtá hyega thoho, janangue'a dá äh ran t'ēdi di dägä ua Roma. Pe hin'yuh 'be'a dí m bēni dá yapä u ma mijudíohu. ²⁰ Janangue'a dá zohn'nahu dan nuhu ne dan yah. Nuhu dyu israhelhu, dí tömhbu din ja 'be'a bi man Oja gue din ja. Pe dí x'yei ngue ya bi du'mi bin ja 'be'a bi man Oja, jananjabu nthu't'igä ra t'ēgui ja ua, bi 'yēn'a ra Pablo.

²¹ Nu'u bi xi'a ra Pablo:

—Nugähe nte má söcuä bi 'bengähe ní 'yēpu Judea nangue'e. Xínga n'da man 'yohuhu bí nexpu, bi man ran ts'o nangue'e, njo'o to'o bi yap'a'i. ²² Pe dín nde gui xije ts'u 'be'a guím bēni, nguetho hōnbu bi zä i hma hingui ho 'be'a guí x'yeihu, bi 'yēn'u.

²³ Ne nu'u bim peti man'da ra pa nangue'a xí ma, ne xun ngu u bi zöm bu mi 'bu'a ra Pablo. Nu ra Pablo büya gätho ra pa bi xifi nangue rá 'befi i öt' Oja ua ja ra ximhäi, ne 'beru ní manda Oja u yu jä'i. Bi hyoni 'beru dí 'yēc'yei ra Jesús, ne bi 'yuti hapu nt'o't'i nangue ra Jesús bu ja rá söcuä ra Moisés, ne yú söcuä yu pōngahyü. ²⁴ Nu'u 'da bi 'yēc'yei 'bu mí man ra Pablo, pe 'da'u him bi 'yēc'yei. ²⁵ Ne nu'bu him mí sä'u ngue 'da'angu da bēni, bi mbädi bi mba. Pe nu ra Pablo man'da ram hma bi xi'u:

—Nuna rá Hogandahi Oja majuani bi ma nu'bu mim pōngahyü ra Isaías, ne bi xi'u ma ngarpa bombötahu. ²⁶ Ne bi t'ēmp'u:

Ní mba bu 'buh ni mijudíohu, ne gui 'yēmbi: “Nu ah, zäi guí öhmbu nangue ni zaguhu, pe hin guí pähmbu 'be'a guí öhmbu. Ne guín nuhu nangue ni dahu, pe hin guí pähmbu 'be'a guín nuhu,” ngubu bi 'yēmb yu jä'i.

²⁷ Nguetho nu yu jä'i xam me yú mbui, ne xingui ts'u cu't' yú zagu 'be'a öde.

Ne tengu'bu di ts'ant' yú dä,

nguetho su da nu,

su da 'yöde,

nguetho hingui nde di päh yú mbui

güepu da zä xcá hocpa yú mbui,

ēn'a rá Hogandahi Oja 'bu mí m pōngahyü ra Isaías, bi 'yēn'a ra Pablo.

²⁸ Nε bi thoqui bi 'yεmbi:

—Dami p̄hmb̄ n̄gue nuya da si'ε hing ȳ judío 'bεp̄ da zä dí zin Oj̄ ε, nε gätho ȳ pa dí mba b̄. Nε nu'ε, man'da da 'yø'ε, bi t'εmp'ε ȳ judío.

²⁹ Nε nu'b̄ mí gua'a bi ma ra Pablo, nu ȳ judío bi mba, nε bin junzεhε ε 'b̄ mí mba'ε, n̄gue 'bε'a bi man'a ra Pablo.

³⁰ Nε nu'a ra Pablo bim 'b̄p̄ nyo jεya b̄ ja ra ngu xí mihi. Nε gätho to'o bi mba b̄, bi numanho. ³¹ Nε nu ra Pablo bi ma 'bεp̄ dí manda Oj̄ ε, nε bi xänbi n̄gue ma Hmuh̄ ra Jesucristo. Nε nu'a ra Pablo him mi supi to'o da 'yøde, nε njo'o to bi hεcpi.

ROMANOS

Ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ngɯrpa dɑhnini Roma

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo. Nɛ bi xic Ojɑ ma 'bäigä'be ra Cristo, nɛ bi huangui gam mangä rán ho ma'da'yo Ojɑ. ² Nɛ guet'a ram hma mi man Ojɑ bɯ ja rá hoga t'ohni bi 'yo't'ɯ yá pɔngahyɑ maya'bɯ. ³ Nɛ n'dat'a ram hma im ma nanguie ra Jesucristo rá Ts'unt'ɯ Ojɑ a, nɛ nanguie'a bim 'bɯcua ja ra ximhäi, rá m bom'bɛto ra David a. ⁴ Pɛ nu'bɯ mi dɑmbɛni bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ja bi 'yu Ojɑ xɯn ho gue rá Ts'unt'ɯ Ojɑ a bɯya nte hɛmbi nanguie rá Hogandɑhi in 'youi. Gue'a ma Hmuhɯ a. ⁵ Nɛ rá mate zɛhɛ bi xiqui ma 'bäigä'be ra Cristo, ga japi da'yɛc' yɛi yɯ jɑ'i gätho yɯ hnini, nɛ gue'a dí hnumanho ra Cristo a bɯya. ⁶ Jananguie'a in ndec Ojɑ ga mba ga fäx'a ní t'ɛc'yɛihɯ, nguetho bi zon'nahɯ Ojɑ bi ja'ahɯ yá mbɛti ahɯ ra Jesucristo. ⁷ Guehna dí ot'ahɯ na ya gätho ahɯ guí 'bɑhmbɯ bɯ ja ra dɑhnini Roma, ngue bi huɛc'ahɯ Ojɑ nɛ bi zon'nahɯ, nɛ bi 'uec'a ni mbɛihɯ in nde ahɯ hɔnt'a guim bɛmhɯ a. Dí äp Ojɑ ma Tahɯ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɯ da hyut'a ni mbɛihɯ nanguie rá mate zɛhɛ.

ɛmmɛ in nde da zɔm bɯ Roma a ra Pablo

⁸ M'bet'o thoho dí xi ahɯ ɛmmɛ dadí jɔhyagä, nguetho dí ø'a man yɯ jɑ'i hɔnbɯ go hapɯ dí 'yo ngue guí ɛc'yɛihɯ xɯn ho. Jananguie'a dí xi Ojɑ jamadi nanguie gätho ahɯ. Nɛ di thocpa ra jamadi ma Ojɑhɯ ra Jesucristo. ⁹ Nɛ i pɑ Ojɑ hin dí ɛ'ts'a ná yɑ'be nanguie ahɯ. Nɛ dí hɑh ma mbɛi dí ørpa rá 'bɛfi 'bɯ dí m man a ran ho ma'da'yo nanguie rá Ts'unt'ɯ. ¹⁰ Nɛ dí äp rá mate Ojɑ ngue hin da ya'a ga mbagä bɯ guí 'bɑhmbɯ. Nɛ hin dí pɑdi 'bɛ'a da zä dá sɔm bɯ, pɛ go pɑ Ojɑ, nɛ xɔmhma thoho da nde Ojɑ ga mba bɯ. ¹¹ Nguetho ɛmmɛ dín nde gan nu ahɯ, ga fäx ahɯ din ja ahɯ man'da xɯn ngu rá ts'ɛdi Ojɑ, nɛ man'da gam 'bɑhmbɯ xɯn ho

bɯya. ¹² Nɛcä da zä gui fäxcahɯ, jananguie'a da zä 'da xtám fäxtahɯ nanguie ma t'ɛc'yɛihɯ dí comhbɯ. ¹³ Ma zi cu ahɯ dín nde gui pɑhmbɯ ngue xɯn ngu yɯ nidí mí ɛna xcá mba bɯ, pɛ hinga na sä. Pɛ guehna dín nde ga mbagä bɯ nɛ da hnurca ma 'bɛfi bɯ guí 'bɑhmbɯ, tengu bɯ mi'da yɯ hnini xtá mba. ¹⁴ Nguetho i 'yo ma güenda ga xänba yɯ jɑ'i, nɛ ɯ 'bɛpɯ ja yɯ hnini nɛ ɯ yɯm 'bündɑpo jɑ'i, nɛ'ɯ pɑh ra sɔcuɑ nɛ ɯ hingui pɑdi, gätho ga xänbi. ¹⁵ Jananguie'a nɛ ahɯ ɛmmɛ jag ra pähä ga xän'nahɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo, gätho ahɯ guí 'bɑhmbɯ bɯ ja ra dɑhnini Roma.

Nu ran ho ma'da'yo ní yɑn ɯ to'o gätho da hyɑn a

¹⁶ Nɛ hin dí pɛs' ma sä gam mangä ran ho ma'da'yo, nguetho gue'a ram hma rá ts'ɛdi Ojɑ a dí yɑn ɯ to'o gätho da hyɑn a. Nɛ mbɛdi bi sije dyɯ israelgähe, nɛ xø bi si ɯ mi'da bɯya. ¹⁷ Nguetho nu ran ho ma'da'yo i xijɯ 'bɛ'a ní hogahɯ, gue ga hɑnthohɯ rá mate, nɛ hin'yɯ 'bɛ'a man'da dí zinjɯ Ojɑ a. Tengü mán t'o't'i: "To'o bi 'yɛc'yɛi rá mate Ojɑ, bi hocpa yá ts'oqui, bin t'un ra 'da'yote bɯya."

Gätho yɯ jɑ'i in dupate yɯ ts'oqui

¹⁸ Nguetho nu'bɯ hin da yɑn Ojɑ yɯ jɑ'i i jatho di ɯnbi, nanguie'a 'dan'yo thoho i thɑnde, nɛ i øt'e 'bɛ'a gä má ts'oqui. Nɛ nu'a majuɑni nde di bɛnba Ojɑ ɯ, pɛ di hɛcpada ɯ, nguetho man'da in numanhosɛ yá ts'oqui. ¹⁹ Pɛ i pɑhma 'bɛ'a sä da fɑdi nanguie Ojɑ, nguetho guesɛ Ojɑ di bɛnbi. ²⁰ Nɛ madague'bɯ hin di nɛqui Ojɑ, pɛ da zä da bɑh yɯ jɑ'i gue maguesɛ Ojɑ nɛ i ja rá ts'ɛdi mazɑi a, nguetho in nu 'bɛ'a gätho bi 'yøt'ua ja ra häi. Nɛ gue'bɯ go rá mbɛdi ra ximhäi mi sä xtá fɑdi xɯn ho. Nɛ mi sä xtám bɑh yɯ jɑ'i xtá numansu Ojɑ. Jananguie'a njon da zä da xi Ojɑ nte in dupate. ²¹ Nɛ mi sähma xtám bɑ Ojɑ, pɛ him mi nde xtá numansu a nɛ him bi xifi jamadi 'bɛ'a gätho bin t'un'dɯ. Pɛ bi dɯ'mi bi bɛn a n'da ran 'yomfɛni nte ní mba tho. Jananguie'a bi 'bɛh ra hogan'yomfɛni. Nɛ njɑm'bɯ bi zä da bɛni 'bɛ'a xɯn ho da 'yør pɯya. ²² Sä ɛna pɑsɛ ɯ, nɛ guerpɯ í 'bɛpɯ ra hogan 'yomfɛni bɯya. ²³ Nu Ojɑ tɑte xɯn ho a, gue i 'bɛi mazɑi. Pɛ nu'ɯ bi 'yøzɛhɛ yɯ jɑ'i bi bɔni

tengu yá pöte yá ja'i dim 'bedi, ne yá doja ne yá zate ne yá pozá, man'da bi 'yẽmbi oja u. ²⁴ Janangue'a bi hye Oja u. Ne man'da bi 'yözehẽ 'be'a gátho bi numanhose býa gue ran 'yomt'eni. Ne bi ts'onse yá ja'i n'da ngu n'da u. ²⁵ Bi hye a majuani Oja ne go bi 'yẽc'yẽi u him majuani Oja. Bi dãnde gátho bi 'yõt' Oja ua ja ra ximhãi xinda gue'a Oja gue bi 'yõt'u. Pẽ hõnt'a Oja mixte xun ho a gátho yá pa mazai. Janangue'a hõnt'a ga ẽspah u a. ²⁶ Ne gue'a í hye Oja u. Ne nubya bi zã bi 'yõt' ran ts'o, gue'bu go mí 'yõt' man'da xun ts'o, ne yá xisu bi pá a bi zãba Oja xtã 'yõt'e, gue bi 'yãsãba yá mixisuhẽ tengu'bu ran 'yoh u zehẽ. ²⁷ Ne yun 'yoh bi hyeh yán t'edi mi sãn Oja xtín thãt'u yá xisu ngue xtí manda, nguetho ẽmmẽ in nde di 'yãsãba yá min'yohũhũ, nu'a him mi sã xtã 'yõt'e. Pẽ bi hyonse ran unbi gue yá ja'i zehẽ u 'bu mí 'uegue. ²⁸ Ne nu'bu him mi numanho a ran 'yomfeni majuani nangue Oja, ngutho bi hye Oja u, ne man'da bi bẽn u yá ts'on 'yomfeni ne bi 'yõt' yun ts'o him mi sã xtã 'yõt'e. ²⁹ Ne ẽmmẽ di yus' yá mbai gátho yá ts'oqui, ran 'yomt'eni, ra ts'om'bãi, ran ts'iyate, ra nẽxmate, ran ts'eya, ran thote, ran sui, ran thãte, ran ucpate, ran c'ãte. ³⁰ Ne yá zãnfehni u, ne i san Oja, ne hingui su n'da ra ja'i, ne din 'yẽx'u, ne ma maguesẽ u, thocpa thoho i honse mi'da yá ts'oqui hingui pa'di da 'yõt'e, ne i festa'a 'be'a man yá ta ne yá mbe. ³¹ Ne hingui nde din 'yomfeni u, ne hin di ja'ts'a man u, ne hin'yá yán huẽcate, ne hin'yá yá yembai. ³² I pahma di unba Oja u gátho yá pa mazai, gue'a yun sãhũ a nguetho i õt' ya i hmangua. Pẽ man'da guexta'a i õt'e ne man'da di johya 'bu xun ngu u 'da'angu õthũ u.

2

Di unba Oja u to'o di ho yá ts'oqui

¹ Janangue'a hingui sã ga ẽmhbu him man sãhũ a ran unbi hõnt'a go to'o gahũ. Nguetho nu'bu dí numan'uhũ u 'da nangue yá ts'oqui, ne dí ẽmhbu go yun sãhũ da nu ran unbi u, pẽ gue'a nán juanba zehẽhũ a 'bu gue n'dat'a dí õthũ. ² Pẽ dí pahmbu gue yun sãhũ 'bu di unba Oja u õt' yá ts'oqui. ³ Pẽ sã dí ẽmhbu ngue go ga ponju rán juanbi Oja, ngue go dí ẽmfu hingui ho õt'u 'da, ne

ya 'da'angu dí õthũ u. ⁴ Ha hin dí pahmbu hanja him 'bexque di unghũ Oja nangue ma ts'oquihũ. Pẽ gue'a ní jajũ ga pãh ma mbaihũ xun ho a. Pẽ nuju dí festahũ rá yembai i õrcahũ. ⁵ Pẽ nu'bu xum mẽ ní mbai n'da, ne xingui ts'u coh rá mbai nangue yá ts'oqui, pẽ ẽmmẽ di pet yun unbi da t'õrpa 'bu bi zõn ra pa, ngue rá muui a bi 'yõt'e, ne da zemp Oja a. ⁶ Ne n'da ngu n'da din t'un'na rán theui 'be'a bi 'yõt'e. ⁷ Nu Oja di unt'a ra temazai 'bu 'bo'o zai õt'a ran ho, nguetho honi dim 'bãhmi Oja, ne i honi da 'yõt'a i numanho Oja, ne i honi da t'õrpa ran ho njãm'bu din thegue. ⁸ Pẽ nu'bu dadín sũhmbu Oja, ne hin dí numanhohũ a ra 'yu majuani pẽ hõnt' yá ts'oqui go dí numanhohũ, pẽ gue'a dí 'dajũ ra cue Oja a 'bu, ngue ẽmmẽ nts'utho. ⁹ Nts'edi yun unbi ne 'be'a gátho má dumbai da nu'bu n'da ngu n'da to'o gátho nzai õt' yá ts'oqui, neje dyũ israelhe, ne ahũ hin gyũ israelhũ. ¹⁰⁻¹¹ Pẽ hõnt'a go to'o da hyoni da 'yõt' ran ho, di japi 'darpũ dim 'bãhmi Oja ne da numanho Oja a, ne da hyurpa rá mbai thocpa thoho, necãhe dyũ israelgãhe, ne ahũ hing yá israelhũ. Nguetho gátho 'da'anguju bu na nuju Oja. ¹² Ne nu'bu hing yá israel him bi sih yun t'edi Oja. Ne madague'bu him bi sifi, pẽ guehma da nu yun unbi to'o di thocta yá ts'oqui. Ne ngutho u yá israel ngue bi sih yun t'edi Oja, ne gue'u yun t'edi Oja dí juanba u to'o di thocta yá ts'oqui. ¹³ Nguetho nu'bu da bãtho yun t'edi Oja n'da, hin da numanho Oja a 'bu, hinda hõnt'bu da 'yõt'a hmam bu. ¹⁴ Nu'bu hing yá israel, him bin t'un yun t'edi Oja ngue ran hocja'i xtã 'yõt'e. Pẽ guehma i pãse mbo yá mbai nda'a xun ho, nguetho ja'bu i õt'a rán theui u yun t'edi Oja ngue ran hocja'i. ¹⁵ Ne madague'bu him bi sih yun t'edi Oja u 'da, pẽ tengu 'bu mán t'o't'i bu ja yá mbai u yun t'edi Oja, ne guesẽ yá mbai i xifi ngue hingui ho a bi 'yõt'e, o ja'bu xun ho. ¹⁶ Ne gue'a dí juanba Oja u gátho yá ja'i, nangue ra Jesucristo 'bu bi zõn ra pa. Ne di juanba u nangue u i ašẽ mbo yá mbai u. Ne gue'a i mam bu ja ran ho ma'da'yo ngue dí m mangã.

Sã ín 'yẽx'u 'da yá israel u yun t'edi Oja

¹⁷ Pẽ nu ahũ ma mi'israel ahũ, guidín 'yẽxhũ nguetho gyũ mangu israelhũ, ne,

“hønsēgah_u i numanhoj_u Ojā, nguetho bi 'daj_u u yún t'ēdi,” sä guí ēmh_u. 18 Nē gá pāhmb_u rá pāhā Ojā, nguetho gán xāhmb_u yún t'ēdi, nē gá pāhmb_u nda'a x_un ho da zā da 'yōt'a n'da. 19 Nē guím bēnsēh_u guí uth_u ra 'y_u u y_u xādā, guím bēmh_u yá nyot'i ah_u u i 'yo b_u ja ra 'bexuī. 20 Nē sä guí ēmh_u ja nin t'ēdi guí xānbah_u y_u 'yāmb_u, nguetho guí pāhmb_u u yún t'ēdi Ojā ngue majuāni, ngue di un ran 'yomfēni n'da. 21 Pē nu'b_u gue'a guí øth_u ma mi'israel ah_u guí xānbah_u mi'da, hanja hin gán xāsēh_u thā. Guí xihmb_u mi'da ngue hin dim pē, pē hanja go guím pēsēh_u thā. 22 Guí xihmb_u mi'da ngue hin din 'yomt'ēni, pē hanja go guí 'yomt'ēni zēhēh_u. Guí xihmb_u mi'da hin da 'yēspa u y_u hyāte oja, pē ha hin guím bēmh_u ngue go guí cūzēhēh_u b_u i thānde yū oja_u u, nē guí pēf_u 'bē'a guí numanhoh_u b_u. 23 Gnā yāth_u a ngue'a guí ēmh_u guí pāhmb_u yún t'ēdi Ojā. Pē man'da gadí jaf_u hin da numansu Ojā u mi'da, nguetho guí fēstah_u u yún t'ēdi bi ma. 24 Janangue'a bin ja tengu mán t'o't'i, ngue di c'āman'u Ojā u hing y_u israel 'b_u i nu a ran ts'o guí øth_u, gy_u israelh_u. 25 Pē nu'b_u xcá øth_u yún t'ēdi Ojā bi man ra Moisés, x_un ho ngue am hmēpya ma jā'ih_u, ngue dy_u israelh_u. Pē nu'b_u hin dí tēnhd_u u, sāti thofo am hmēpyagah_u 'b_u, nē nte ja b_u a uh ma hmēpyah_u. 26 Nē nu'u hing y_u israel ngue him bi mba ma hmēpyabi yū jā'i, nu'b_u øt' yún theh_u u yún t'ēdi Ojā, nu'u i numanho Ojā u, tengu'b_u xtá hmēpya b_u na nu Ojā u. 27 Nē nu'u hing y_u israel ngue nte ma hmēpya i ja, pē nu'b_u i øt' yún t'ēdi Ojā, gue'u dí jaj_u din c'ā ma ts'oquih_u u, dy_u israelh_u. Nguetho sä dá mēpya ma jā'ih_u, tengu man'a ran t'ēdi, nē hin dá øth_u a rán sāui ma hmēpyah_u. 28 Nē madague'b_u n'dat'a mam bombōtah_u ra Abraham, pē hinga gue'a ní 'yōt'e rá t'uhni Ojā n'da a. Nē xín nangue'a am hmēpya maxōts'e rá jā'i n'da. 29 Pē hinda hønt'b_u hmēpya ma mb_uih_u nangue rá Hogandāhi Ojā, nu'a njuāntho ra hmēpya i nu Ojā a. Nē nu'b_u njab_u ma mb_uih_u, hin gam bēmh_u ngue da numanhoj_u ma mijā'ih_u, pē hønt'a Ojā gam bēmh_u da numanhoj_u.

3

1 Nu'b_u 'bo'o da 'yēngui: “Pē hanja bi huand Ojā u y_u israel thā, nē 'bē'a nam bōn'a ra hmēpya bi si u,” gue'b_u 'bo'o da 'yēngui. 2 Pē x_un ngu 'bē'a í huand Ojā u. M'bet'o thofo gam bēmh_u bin t'un rām hman Ojā maya'b_u u ndu mam bombōtah_u. Nē gue'a ga xi u to'o da 'yāngui. 3 Pē x_un ngu u him bi nde. Pē ha gam bēmh_u bi zēp_u a mí ēna xtá 'yōrpa Ojā y_u jā'i 'b_u. 4 Hin'na maha, pē guehma guesē Ojā di jā'ts'a rām hma, madague'b_u gātho xtín hētho y_u jā'i nangue rá 'bēfi. Nē tengu bi man rá t'ohni Ojā, gātho di jā'ts'a bi ma, nē hin hap_u ga tīmhb_u ngue him bi 'yōt' Ojā a mí ma, 'b_u ga ānhd_u. 5 Pē sä ēn u 'da hingui øh rām hman Ojā: “Hingui ho 'b_u di ũngah_u Ojā nangue ma ts'oquih_u, nguetho man'da di nēcmanho rán ho Ojā 'b_u gātho x_un ts'otho ga øth_u,” ēn'u y_u jā'i. 6 Pē hingui sähma ngub_u ga mamhb_u, nē x_un ho 'b_u di ũngah_u Ojā nangue ma ts'oquih_u, nguetho jatho da 'yōt' ran ts'ut'abi nangue gātho ra ximhäi. 7 Nē sä ēn u 'da: “Man'da dí ēspah_u Ojā nangue ma fēhni_u dí mamhb_u. Pē hanja di ũngah_u 'b_u, tengu'b_u dy_u 'yōt'a ts'oquih_u, nē man'da dí uhmb_u ngue njām'b_u dim fēhni Ojā,” sä ēn u 'da. 8 “Nē mbähā ga øth_u ran ts'o, n'dahma di nēqui a ran ho,” i ēnj_u dí ēmh_u u 'da 'b_u dí ēna hin ní yānj_u Ojā u yún t'ēdi, gue'u to i sanj_u. Pēgue da ts'ēmba u nangue yūm hman u.

Gātho dín dupateh_u y_u ts'oqui

9 Pē ha gam bēmh_u man'da x_un hoj_u dy_u israelh_u. Pē hin'na, tengu thofo dá xi ah_u 'b_u rá mb_udi, nguetho 'da'angu dy_u 'yōt'a ts'oquih_u, nē'u y_u israel nē'u hin y_u israel. 10 Nē mán t'o't'i: Njo'o n'da x_un ho, xinga n'da. 11 Njo'o n'da i ja rán 'yomfēni, nē njo'o i hon Ojā ngue nde da dēnni. 12 Gātho gah_u dá 'uethoh_u, nē 'da án ts'ontho 'bē'a dá øth_u. Xínga n'daj_u dí øth_u ran hocjā'i. 13 ēmme x_un ts'o ma ndeh_u, tengu'b_u n'da ra hyāhāi b_u ja ran 'yāgui ngue hingan jo'mi, x_un xā, in jab_u ma ndeh_u. Nguetho ēmme dí mamhb_u y_u fēhni, nē ran dāte i pōm ma ndeh_u, tengu'b_u dy_u pozah_u.

14 Nu ma ndeh_u εmmε yup_u ran ts'ante
ngue x_un ju.

15 Nu ma guah_u, εmmε i εhya na 'dihi ngue
dan hoteh_u.

16 Πε í huξhi thofo u 'bu_upa hap_u dí 'yoh_u,
ngue x_un ts'o 'be'a dí ørpa_u u.

17 Ne hin dadí hocpa_u yá mbui ma
mija'ih_u, xínga gue'a ma mbui
zehéh_u.

18 Ne xíngui ts'u dí m bεmhbu_u ngue ga nu-
mansuh_u Oja.

Ne gue'a bi man rá t'ohni Oja 'bu_u maya'bu_u
a. 19 Ne nu'a mí hmam bu_u ja ram hma
maya'bu_u ngue bi xije Oja dy_u israelgähe, ga
pa_umbu_u gätho i ja ma ts'oquih_u bu_u na nuju_u
Oja. Janangue'a gätho ra ximhäi din hεtho
'bu_u bi 'yørpa ran ju_uanbi Oja. 20 Ne nu'u yún
t'εdi Oja, xínga n'da ra ja'i dí 'yεmbi x_un ho
u ngue bi xiju_u ran hocja'i xca øth_u. Πε nu'u
y_un t'εdi, ja ga t_umhbu_u bu_u 'be'a dá øth_u.

Da yaj_u Oja 'bu_u ga hqmhbu_u rán hoqui

21 Janangue'a nuya bi t'urca_u man'da
ran hoqui ngue dí 'yεnj_u x_un hoju_u Oja, ne
hin nangue u yún t'εdi ngue bi xiju_u xca øth_u
ran ho, madague'bu_u midí nequi ts'u bu_u ja
ram hma maya'bu_u a ran hoqui dí xi ah_u ya.

22 Gue ga hant_uho_u a rán hoqui Oja nangue
ra Jesucristo di hoga ma ts'oquih_u hont'a
go to'o gah_u. 23 Nguetho njo'o gah_u dá
jas'h_u gätho ran ho ngue_u xta numan_uhoju_u
Oja, pe gätho dá øth_u y_u ts'oqui bu_u án nuju_u.

24 Janangue'a bi zänni di hogazehéh_u Oja
ngue rán t'unni thofo, nguetho bi gurca
ma ts'oquih_u ra Cristo Jesús. 25 Nguetho bi
zän Oja a ra Cristo ngue bim 'bøts'e zehé, bi
gurca ma ts'oquih_u nangue rá ji. Ne gue'a
ní y_un u to'o da hy_un'a bi 'yørpe.

Ne ngutho nangue u mí 'bu_uh maya'bu_u,
nu'bu_u mi du ra Cristo, ja bi nequi a í punba
yá ts'oqui u to'o mí nde rá punbi Oja. Ne ja
bi 'yu Oja buya 'be'a í thøtho u. 26 Ne ja bi
'yu Oja a rán jut'i ma ts'oquih_u, janangue'a
da zä di hogah_u ya, ne da zimanhoju_u ngue
gueju_u dá εc'yεih_u rá mate ra Jesús. 27 Πε
xiya, hap_u bi go'a man 'yεts'ih_u. Bi mba
ma 'berquigah_u. Πε hague nja. Nguetho
hin dá jas'h_u yún t'εdi Oja, pe bin 'dactah_u
rá mate 'bu_u má εc'yεih_u a. 28 Ne dí pa_umbu_u
ngue bi hogah_u Oja 'bu_u má hant_uho_u rám
hma nangue rán hoqui. Ne hin da 'yängah_u

'bu_u xca jas'h_u, o hin'na. 29 Πε sä dí εmhbu_u
dy_u israelh_u høngdah_u i numan_uhoju_u Oja. Πε
i jatho ga pa_umbu_u ngue ne'u hin y_u israel in
nde da numan_uho Oja. 30 Nguetho n'datho
a Oja, ne gätho to'o da hy_un rá mate gätho
'da ni hocpada Oja u ne da zimanho, ne u y_u
israel, ne u hing y_u israel. 31 Πε ha dí εn ah_u
nte di muui yún t'εdi Oja ngue dí εn ah_u ga
hant_uho_u rá mate. Πε hin'na, pe man'da dí
jas'h_u yún t'εdi Oja ya, nangue ra Cristo rá
mate Oja i fäxchah_u.

4

Ran t'uti nangue ra Abraham

1 Xi a mam bombøtah_u ra Abraham ngue
dy_u israelh_u, 'be'a í hocpa yá ts'oqui Oja a
th_u, ne 'be'a í 'yεmbi x_un ho a. 2 Πε hinga
gue'u 'be'a gätho bi 'yøt'e í t'εmbi x_un ho a,
nguetho nu'bu_u da gue u, ya mí ja 'be'a xtín
'yεzehé 'bu_u. Πε hin te ín 'yεx'a ra Abraham bu_u
án nu Oja a. 3 Πε tengu man rá t'ohni Oja, nu
ra Abraham bi 'yεc'yεi tho a ram hma 'bu_u mí
xifi 'be'a da 'yørpa Oja. Ne gue'a í 'yεmbi x_un
ho a buya. 4 Nu'bu_u xta xiju_u Oja ngue gue'a
rá 'befi ga øth_u dí 'yεnj_u x_un hoju_u a, pe hing
ra mate thofo a dí 'yεnj_u x_un hoju_u 'bu_u, pe
tengu'bu_u man zäbitho_u a 'bu_u. 5 Πε nu Oja
hingui xiju_u n'da ra 'befi dí 'yεnj_u x_un hoju_u,
nguetho hingui zaqui ma mbuih_u nangue
ma ts'oquih_u. Janangue'a i xiju_u ga hant_uho_u
a rá mate di hoga ma ts'oquih_u, ne gue'a
dí 'yεnj_u x_un hoju_u a buya. 6 Ne'a ra David
ngub_u bi 'yørp_u ja rá t'ohni Oja maya'bu_u
ngue:

εmmε di johya n'da ra ja'i ngue da 'yεmp
Oja x_un ho, ne hin da 'yørpa ra
güenda 'bu_u x_un ho xta 'yøt'e o hin'na.

7 Nguetho bi mba ma punbi yá ts'oqui, ne
him man din c'a, bi 'yεna.

8 Ne εna:

Di johya u to'o bi mba ma hoqui yá ts'oqui
ne nte da th_unba 'bu_u bi mba ma ju_uanbi,
bi 'yεn'a ra David. 9 Πε ha guím bεmhbu_u
ngue hont'u am hmεpya yá ja'i da nu na
ran johya i hmangua. Ha hin guím bεmhbu_u
ngue ne u hin gam hmεpya, da zin Oja,
ngue'bu_u 'da'angu im bεmhbu_u a ra Abraham
'bu_u mi hy_untho a ra mate bi man Oja, ne
gue'a í t'εmbi x_un ho a buya. 10 Πε ga
än'nah_u, ha m'bejua bi t'εmbi x_un ho a ra

Abraham, 'b_u mi hmεpya rá ja'i. Uague m'bet'o thoho bi t'εmbi x_un ho. Pε hinga m'bejua maha, pε 'bexque bi t'εmbi x_un ho 'b_u hin ní hyc rá ja'i. ¹¹ Nε m'bejua bi sifi da hyc rá ja'i, ngue ra hmεpya ya xí 'yεmp Oja x_un ho a. Pε bi 'yεmbi x_un ho 'b_u mi hy_untho a ram hma 'b_u hin ní hyc rá ja'i. Janangue'a i εmbi rá ta ra Abraham u to'o gátho i εc'yεi tho a bi man Oja. Nε'u hing y_u israel, ngue him bi mba nthεqui yá ja'i, nε'u da t'εmbi x_un ho u. ¹² Nεj_u dy_u israelh_u gue dá hεc ma ja'ih_u, da'igu b_u na 'yεnj_u x_un hoj_u Oja a ra Abraham, 'b_u 'da'angu dím bεmh_u ra Abraham 'b_u hin ní hyc rá ja'i.

Ga h_umb_u rám hma Oja nangue ran j_upi i xij_u

¹³ Nε nu Oja bi mam maju_uni a da 'y_urpa ra Abraham, ngue bi 'yεmbi: “Ga 'da'a ran j_upi nε'u nim bom'betο gátho ná ndoho ra ximhái, nε ga 'da ah_u ra 'da'yo hái,” bi 'yεmp Oja a ra Abraham. Pε hin nangue n'da ra 'bεfi nín t'un na ran j_upi na, pε nangue bi t'εmbi x_un ho 'b_u mí hy_untho na ram hma bi sifi. ¹⁴ Pε nu'b_u dím bεmh_u gue gue'u yún t'εdi dí j_up Oja n'da, pε dím bεmh_u nte ní mba tho a man'da ran hogui 'b_u, ngue ga h_unthoh_u a rám hma, nε hin da zä di j_ucpah_u Oja 'b_u. ¹⁵ Nguetho nu'b_u dí εna gue gue'u yún t'εdi Oja ga homh_u, o gue'u dí p_useh_u xcá øth_u, pε dí fεstah_u u, nε h_unt'a ran unbi ga nuh_u 'b_u. Pε nu'b_u hin xtín ja y_un t'εdi, o gue'b_u hin xcá p_useh_u mbo ma mb_uih_u, hin xtí nεqui y_u ts'oqui 'b_u. ¹⁶ Pε hingui ma nangue yún t'εdi dí j_ucpah_u o gue'u dí p_useh_u, nguetho hin xcá nuh_u ran ho 'b_u. Pε i ma ga h_unthoh_u rám hma nangue rá mate, nε nub_uya da zä maju_uni gátho gah_u ga nuh_u ran ho bi sih ra Abraham da nu yún bom'betο. Nε madague'b_u nju_untho dy_um bom'betοj_u ra Abraham o hin'na, pε 'da'angu dím bεmh_u ra Abraham. Janangue'a ma tah_u ra Abraham b_u nam bεn Oja. ¹⁷ Nε gue'a nam b_un'a mí xi Oja ra Abraham 'b_u mí 'yεmbi: “Nu'i grá Abraham, ga øt'e'e ngue grá ta x_un ngu nim bom'betο gátho nan ndoho ra ximhái.” Nε nu'a ra Abraham bi hy_un'a ram hma bi sifi, nguetho bi b_udi jase rá ts'edi Oja, gue da zä di un ra ts'edi u x_un d_uc'yεi nε u x_un du. Nε tengu'b_u ya bin ja 'b_u mí ma Oja,

nguetho maju_uni da 'y_ut'e. Nε gue'a bi b_un'a ra Abraham. ¹⁸ Nε nu ra Abraham him mí sá xtín ta nangue u yún bom'betο dim 'b_ui. Pε bi hy_un a ram hma 'b_u mí sifi: “X_un ngu nim bom'betο dim 'b_ui gátho nan ndoho ra ximhái.” Nε bi d_u'mi din ja, janangue'a bin ja b_uya. ¹⁹ Nε madague'b_u xí thoh y_u pa i 'b_ui ngue xtím 'b_uh yá t'uhni, nguetho ya xí ndø, xí mbε'ts'a n'da ciento njeya, nε 'da'angu xín d_uc'yεiui a rá xisu ra Sara, him mí sá xtím 'b_uh yá t'uhni, pε him bi 'bεh rá ts'edi rá t'εc'yεi, bi b_udi maju_uni dim 'b_uh rá t'uhni. ²⁰ Nε xingui ts'u bi b_uni ngue hin da 'y_ut' Oja a bi ma, nguetho bi b_udi hingui hεmp'a da 'y_ut' Oja. Janangue'a bi hy_un rá ts'edi Oja a b_uya, nε gue'a í 'yεspa Oja a. ²¹ Nε n'dat'a mim b_uni ngue jase rá ts'edi Oja di ja'ts'a bi ma. ²² Nε nu'a bi hy_untho a ram hma 'b_u mí sifi 'bε'a da 'y_urpa Oja, nε gue'a í hocpa Oja a, nε bi 'yεmbi x_un ho, i εm b_u ja rám hman Oja. ²³ Pε hinga h_unt'a ra Abraham bi t'εmbi x_un ho 'b_u mí hy_untho a ram hma bi man Oja. ²⁴ Pε nεj_u, bi hogah_u Oja nε bi 'yεnj_u x_un hoj_u 'b_u má h_unthoh_u a ram hma bi xij_u Oja, ngue bi xox'a ma Hmuh_u ra Jesús 'b_u mí du. ²⁵ Nu'a bi un rá te bi gurca ma ts'oquih_u, nε bi t'äg_ui. Nε bi xox Oja a, janangue'a dí p_uhmb_u maju_uni bi d_uha bi xogah_u.

5

Dí y_umanhoh_u Oja nguetho bi pungah_u rá Ts'unt'u

¹ Bi hogah_u Oja 'b_u má h_umb_u rán hogui bi ma. Midín s_uhmb_u Oja, pε nuya dí y_umanhoh_u, ngue bi hogah_u ma Hmuh_u ra Jesucristo. ² Nε bi zixcah_u ra Jesucristo b_u i ja rá mate Oja, nguetho dá h_umb_u rán hogui, nε dí 'b_uhmb_u b_u. Nε dadín johyah_u gue dí t_umhb_u a ran ho t_ute thoho da 'y_urcah_u. ³ Nε hinga h_unt'a ran ho dí t_umhb_u nán johyah_u ya, pε nε u y_un unbi dín nuh_u ya, guexta'a dadín johyah_u. Nguetho nu'u y_un unbi ní jaj_u ga häth_u x_un ho u. ⁴ Nε nu'b_u dí häth_u x_un ho, gue'a dín te ma mb_uih_u a. Nε nu'b_u bin te ma mb_uih_u, gue'a ná t_umhb_u a ran ho di 'daj_u Oja b_uya. ⁵ Nε dí p_uhmb_u hin da hyä_u Oja nangue ran ho dí t_umhb_u, nguetho di huεgah_u. Nε nu'a rá Hogand_uhi bi 'daj_u, di jaj_u dí s_uh_u rán

huɛcate Oja ɛmme xɛn ngu. ⁶ Ne him mí sã xcãn yãnsɛ ma tesɛhɛ, nguetho bi güendga ma mbɛihɛ nangue ma ts'oquihɛ. Pɛ bi du ra Cristo 'bɛ mi zõn ra pa bi man Oja, ngue bi yãnjɛ dyɛ ts'om'bãihɛ. ⁷ Pɛ hinga ngubɛ rãn huɛcate n'da ra ja'i, hõnt'bɛ ra hocja'i rá amigo, da nde di 'bɛh rá te ngue xtãn yãn a, pɛ nu'bɛ ra ts'om'bãi, hin da nde di 'bɛh rá te 'bɛ. ⁸ Pɛ nu Oja i urcahɛ tãte thofo xɛn ho rãn huɛcate, nguetho hin dyɛ hocja'ihɛ, pɛ bi du ra Cristo bi yãnjɛ 'bɛ man dyá ts'om'bãihɛ. ⁹ Nuya bi hoga ma ts'oquihɛ nangue rá ji ra Jesucristo, nɛ bi zimanhojɛ Oja. Janangue'a dí pãhmbɛ majuaɛni da yãnjɛ ra Jesucristo nangue rá cue Oja 'bɛ rãn zɛgui. ¹⁰ Ne nu'bɛ midín sãhmbɛ Oja, pɛ bi hogahɛ rá Ts'unt'ɛ zɛhɛ 'bɛ mi du. Ne i 'bɛh ya, janangue'a bi zã di thoqui di 'dajɛ ra hogambɛi ya, nɛ da xoxcahɛ 'bɛ rãn zɛgui. ¹¹ Pɛ nɛ a i ɔrcahɛ ya dadín johyahɛ nangue dadín amigohɛ Oja ya. Nguetho bi 'uegahɛ 'bɛ'a midín sãhmbɛ Oja a ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

Ra Adán bim pommi ra Jesucristo

¹² Pɛ n'datho maha ran 'yohɛ bi dɛmp' ra ts'oqui ua ja ra ximhãi, gue nu ra Adán. Ne bi dɛmp' ran dãte nangue rá ts'oqui a bɛya. Ne gue'a gãtho ran dãte bi thoc'ɛ yɛ ja'i a bɛya. Nguetho tengu'bɛ 'dat'a dá ɔthɛ ra ts'oqui ra Adán. ¹³⁻¹⁴ Ne ngutho bin ja ɛ bi xãnd ra Adán, guehma bi du nangue yú ts'oqui, madague'bɛ him bi si'a n'da ran t'ɛdi tengu bi sih ra Adán. Gue gãtho yɛ ja'i mi 'bɛ 'bɛ him mi hman yãn t'ɛdi Oja, gue hin nám 'bɛh ra Moisés, pɛ bi du, nguetho yú hmu a ra Adán. Pɛ bi zõh man'da ra hmu ngue rãm poniui ra Adán, nu'a ra Jesucristo a, gue mí hma ba ɛhɛ. ¹⁵ Pɛ n'dan'yo thofo bi 'yõt' ra Adán nɛ ra Jesucristo. Nu'a ra Adán, bi un ran dãte gãtho yɛ ja'i, nangue rá ts'oqui a. Pɛ nu ra Jesucristo ɛmme man'da xɛn ngu rá ts'ɛdi, nguetho rá mate zɛhɛ bi punga ma ts'oquihɛ hõnt'a go to'o da hyãn a. Ne gue'a rãn t'unni Oja bi 'dajɛ. ¹⁶ N'dat'a rá ts'oqui ra Adán, ín ɛnba yɛ ja'i. Pɛ nu ra Cristo bi gut'i xɛn ngu yɛ ts'oqui nangue rá mate zɛhɛ, janangue'a da zã da xocpa yɛ ja'i. ¹⁷ Ne nangue ra ts'oqui bi 'yõt'a n'da ra ja'i ngue ra Adán, gue'a án ja rá ts'ɛdi ran dãte a nangue gãtho yɛ ja'i a bɛya. Pɛ

nu to'o gãtho da hyãn rá mate Oja, da mba ma hoqui yú mbɛi, 'darpɛ dim hmuhɛ a ra Jesucristo, nɛ din ja bɛ dim 'bɛhmbɛ gãtho yɛ pa mazãi. ¹⁸ Nu'ɛ bi xãnt'a ra Adán gãtho bi ts'ãnba ran ɛnbi nangue rá ts'oqui ra Adán. Pɛ nu ran ho bi 'yõt'a ra Jesucristo, da zã da xocpa yɛ ja'i, nɛ di un ra temazãi. ¹⁹ Nu'a ra Adán bi mbɛsta'a rãm hman Oja, gue'a ín ts'om'bãi gãtho ɛ bi xãndi. Pɛ nu ra Jesucristo 'bɛ mi 'yõt'a bi man Oja, gue'a ín hocja'i ɛ to'o gãtho bi xãnt'a. ²⁰ Nu Oja bi un yãn t'ɛdi, da fãdi ɛmme xɛn ngu yɛ ts'oqui i ja. Nguetho nu'bɛ dí pãhmbɛ ngue ɛmme xɛn ngu yɛ ts'oqui i jajɛ, ga pãhmbɛ bɛya, ɛmme man'da xɛn ndoho rãn huɛcate Oja ngue di pungaɛ. ²¹ Tengu thofo a ra ts'oqui bim hmu, nɛ mí nde xtí 'dajɛ ran dãte. Ne ngutho a rá mate Oja, bim hmu nɛ gue'a bi pungaɛ, nɛ bi 'yɛnjɛ xɛn hojɛ, nɛ di 'dajɛ ra te mazãi nangue ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

6

Bi 'berca man 'yomfɛnisɛhɛ a rãn dãte ra Cristo

¹ 'Bɛ'a maha gam bɛmhɛ bɛya, ha ga thoqui ga ɔthɛ yɛ ts'oqui 'bɛ, n'dahma man'da xtãn ndoho rãn huɛcate Oja di pungaɛ. ² Pɛ hingui sãhma ngubɛ gam bɛmhɛ, ngue xø ga thoqui ga ɔthɛ yɛ ts'oqui. Pɛgue dín jahɛ tengu n'da ra du hingui ø 'bɛ sifi da 'yõt' yɛ ts'oqui. Hague dán zã ga thoqui ga ɔthɛ yɛ ts'oqui 'bɛ. ³ Ha hin dím bɛmhɛ 'bɛ'a nám bõn'a ran xixyã dí ɔthɛ. Nám bõni bi 'berca ma ts'on 'yomfɛnihɛ 'bɛ mí du ra Cristo. ⁴ Ne nu'a ran xixyã nam bõni bi t'ã a ma ts'on 'yomfɛnihɛ 'bɛ mí t'ã a ra Cristo. Ne bi 'dajɛ ran 'yomfɛni ma'da'yo 'bɛ mi xoxa rá Ta nangue rá ts'ɛdi mixte. Janangue'a bi zã 'darbɛ dí 'bɛhmbɛ bɛ ja ra 'da'yote nɛ dí ɔthɛ yãn thehɛ a. ⁵ Nu'bɛ mí du ra Cristo, nɛ'a ma ts'on 'yomfɛnihɛ bi du bɛya. Janangue'a nu'bɛ mi xox Oja a ra Cristo, dãm 'bɛhmbɛ ma'da'yo nɛ ma'da'yo dím bɛmhɛ ya. ⁶ Ne dí pãhmbɛ tengu'bɛ mi mba ma cuati ma ts'on 'yomfɛnihɛ bɛ ja ra pont'i 'bɛ mi du bɛ ra Cristo. Janangue'a bi thãcpa rá ts'ɛdi man 'yomfɛnisɛhɛ, ngue hin di mandagahɛ yɛ ts'oqui. ⁷ Nguetho tengu'bɛ n'da ra

du, ya him ma 'yõt' ra ts'oqui, pɛ ya bi mba ma thøgue bɛ ja rá ts'edi ra ts'oqui. ⁸ Bi du ma ts'on 'yomfɛnihɛ nanguɛ bi du ra Cristo, jananguɛ'a dí pɔhmbɛ 'darbɛ dí 'bɔhmbɛ ra Cristo ya. ⁹ Nɛ dí pɔhmbɛ nguɛ bi ndants' mahøn'a ra Cristo 'bɛ mi du, nɛ him man'dandɪ da du mahøn'a, him man ja rá ts'edi ran dɛtɛ mahøn'a nanguɛ ra Cristo. ¹⁰ Nguetho má zát'a n'dandɪ bi du ra Cristo nanguɛ ma ts'oquihɛ, nɛ nuya nám 'bɛi di japi da fɔh rá ts'edi Ojɔ ya. ¹¹ Jananguɛ'a i jatho ga pɔhmbɛ tengu'bɛ dá tuhɛ nguetho bi thɔgahɛ rá ts'edi ra ts'oqui nanguejɛ, nɛ hin dín nde ga øhmbɛ yɛ ts'oqui ya. Nɛ nuya nám 'bɔhmbɛ dí jafɛ da fɔh rá ts'edi Ojɔ, nanguɛ ra Cristo Jesús dí 'bɔhmbɛ. ¹² Jananguɛ'a hingui sä dan hyɛhmbɛ nguɛ di mandagahɛ ra ts'oqui mahøn'a, nguɛ di 'bɛcpahɛ ga øthɛ 'bɛ'a im mam man 'yomfɛnisɛhɛ. ¹³ Nɛ hingui sä ga un ma jɔ'ihɛ da 'yõt' yám pɛfi ra zɪthu, nguɛ ga øthɛ yɛ ts'oqui. Pɛgue dan unsehɛ bɛ 'bɛ Ojɔ nguɛ bi 'dajɛ ra 'da'yote 'bɛ mí du man 'yomfɛnisɛhɛ. Nɛ ga un ma jɔ'ihɛ da 'yõt' yám pɛfi Ojɔ, nguɛ ga øthɛ ran ho. ¹⁴ Nɛ hin man sähɛ di mandagahɛ ra ts'oqui ya, nguetho dín 'yohɛ a rá mate Ojɔ nguɛ di zɛrca ma mbɛihɛ. Nɛ hin di mandagahɛ yán t'ɛdi Ojɔ, nu'ɛ hingui sä di zɛrca ma mbɛihɛ.

Hin ga ɛc'yɛihɛ yɛ ts'oqui, pɛ ga ɛc'yɛihɛ Ojɔ

¹⁵ Pɛ nu'bɛ rá mate thoho Ojɔ dín 'yohɛ ya, nɛ hin di mandagahɛ yán t'ɛdi Ojɔ, ha da zä ga øthɛ yɛ ts'oqui 'bɛ. Pɛ hingui sä ngubɛ gam bɛmhɛ. ¹⁶ Ha hin dí pɔhmbɛ nu'bɛ dadí dɔp ma mbɛihɛ a n'da ra hmu nguɛ ga ørpahɛ rá 'bɛfi, ma hmuhɛ a 'bɛ, nɛ dí tɛnhɛ a bɛya. Nu'bɛ gue'a ra ts'oqui ma hmuhɛ, hønt'a ran unbi mazɔi di 'dajɛ a. Pɛ nu'bɛ da gue'a Ojɔ ma hmuhɛ, dí øthɛ a i xijɛ, nɛ di 'dajɛ ra hogambɛi, nɛ dam 'bɛmanhohɛ a Ojɔ gátho yɛ pa bɛya. ¹⁷ Pɛ jamadi Ojɔ nanguɛ ahɛ. Nɛ madague'bɛ gá pɛp ni hmuhɛ ra ts'oqui mám'bet'o, pɛ nuya i ja ni pähä gui thoctahɛ 'bɛ'a bi 'yut'ahɛ 'bɛ gmín dähɛ bɛ ja rán xädi Ojɔ. ¹⁸ Nɛ bi mba njɛc'i ahɛ nanguɛ rá ts'edi ra ts'oqui, jananguɛ'a guín 'yɛhɛhɛ rá ts'edi ran ho ya. ¹⁹ Dí xi ahɛ yɛn t'uti, n'dahma hingui hɛi bɛ dí pɔhmbɛ.

Ngue tengu bɛ dán dähɛ bɛ ja yɛ ts'oqui, gue dá øthɛ gátho yɛn ts'o dím bɛmhɛ. Pɛ ngutho ya, mbähä dan dähɛ bɛ ja ran ho, gue dam 'bɔhmbɛ ga øthɛ gátho rá hoga'bɛfi Ojɔ. ²⁰ Pɛ nu mám'bet'o xíngui ts'ɛ mí ndehɛ ran ho 'bɛ mín 'yɛhɛhɛ yɛ ts'oqui. ²¹ Pɛ nte mán ho bi bøn'a ma 'bɛfi dá øthɛ. Nɛ nuya dí pɛs' ma sähɛ 'bɛ dím bɛmhɛ 'bɛ'a dá øthɛ mam'bet'o, nɛ gue'ɛ mí sixcahɛ bɛ ja ran unbi mazɔi. ²² Nɛ nuya bi mba njɛguigahɛ nanguɛ rá ts'edi ra ts'oqui, nɛ dín 'yɛhɛhɛ bɛ 'bɛ Ojɔ ya. Jananguɛ'a man'da da hnurca ma hoga 'bɛfihɛ bɛ. Nɛ i ts'ixcahɛ bɛ dan zɔmhɛ bɛ, gátho yɛ pa mazɔi. ²³ Nu'a rán zäbi da dɔ ɛ to'o øt' yɛ ts'oqui, ran unbi mazɔi a. Pɛ nu'ɛ to'o i 'bɔhmbɛ ra Cristo Jesús ma Hmuhɛ, di unda Ojɔ ra te mazɔi ɛ, nɛ hingui jut'ɛ.

7

Tengu'bɛ dán thɔthɛ ra Cristo

¹ Ma zi cu ahɛ, ga xi ahɛ n'da ran t'uti ya. Guim bɛmhɛ hague in ja ɛ yɛn t'ɛdi, di manda n'da 'bɛ i 'bɛi, pɛ nu'bɛ bi du, ya ma hin'na. ² Tengu'bɛ n'da ran 'yohɛ i 'bɔh rá xisu. Nɛ nu rá xisu i jatho din zɔmmi a rá ndø gátho yɛ pa i 'bɛi. Pɛ nu'bɛ bi du rá ndø, him man zä di manda a rá xisu. ³ Pɛ nu'bɛ hinga na tu rá ndø, nɛ nu'bɛ dím 'bɔhmi man'da ran 'yohɛ ra xisu, da t'ɛmbi ra 'yomt'ɛni 'bɛ. Pɛ nu'bɛ bi du rá ndø, bi mba ma thøgue bɛ mi 'bɔhmi rá ndø. Nuya da zä dím 'bɔhmi a man'da ran 'yohɛ, nɛ hin da t'ɛmbi ra 'yomt'ɛni bɛya. ⁴ N'da ran t'uti nanguejɛ, nguɛ bi mba ma thøguegahɛ nanguɛ ma hmuhɛ mí 'bɔhmbɛ, nguɛ yán t'ɛdi Ojɔ, nguetho tengu'bɛ dá tuhɛ 'bɛ mi du ra Cristo. Nɛ gue'a ma hmuhɛ dán thɔthɛ 'bɛ mí xox Ojɔ a ya. Nɛ 'darbɛ dí 'bɔhmbɛ a ya, pɛ gue'a ní zä ga øthɛ xɛn ho rá 'bɛfi Ojɔ ya. ⁵ Pɛ nu'bɛ mí 'bɔthohɛ a man 'yomfɛnisɛhɛ ɛmmɛ xøt yɛ ts'oqui midí hohɛ. Jananguɛ'a nu'bɛ mí xijɛ ɛ yán t'ɛdi Ojɔ nguɛ hin ga øthɛ ɛ dí numanhosɛhɛ, man'da dá øthɛ ɛ bɛya. Nɛ nu'ɛ bin ja ma 'bɛfihɛ, ran dɛtɛ nɛ ran unbi a bɛya. ⁶ Pɛ nuya ma thøguegahɛ nanguɛ ɛ yán t'ɛdi Ojɔ nguetho bi du man 'yomfɛnisɛhɛ mi pa ma hɛcpi. Jananguɛ'a dí ørpahɛ rá 'bɛfi Ojɔ ya, nanguɛ ma'da'yo ra ts'edi, nɛ gue'a rá

Hogandāhi Oja a. Ne hin dí tenthohohu ma maya'bu nt'o'ti nangue yán t'edi Oja.

Nán c'q ma ts'oquihū yán t'edi Oja

⁷ 'Be'a gam bēmhbū baya, ha ga emfū hingui ho yán t'edi Oja. Hin'na maha, xun ho yán t'edi Oja, nguetho gue'a dá pačā ngue i ja ma ts'oquigā. Nugā hin jam'bu xcá pačā gue dí ot' ra ts'oqui ngue ran ts'eya. Pe nu'bu má bēngā a ran t'edi ngue i ɛna: “O gadí seɣaba ni mijā'iu,” ja dá pačā i ja ma ts'oqui. ⁸ Pe nu'bu má bēngā 'be'a man na rán t'edi Oja, man'da dá ot'ā ran ts'eya mí o ma mbūigā baya. Pe nu'bu hin xcá cū't' ma mbūi a ran t'edi, hin xtí nequi xun ho yu ts'oqui o ma mbūigā 'bu. ⁹ Janangue'a nu'bu him ma ná bēngā nangue rán t'edi Oja, him mi pačā ngue drá ts'om'bāigā. Xø mi 'būtho, dá bēnsē ngue xun hogā. Pe nu'bu má bēngā nangue'a ran ho xcá ot'ā, dá festā a. Ne ja dá pačā baya ngue ran date mazai a man zābi. ¹⁰ Janangue'a nu yá hogant'edi Oja, ngue xtí 'dac ra te 'bu xcá ja'ts'ā u, pe nangue hin dá ja'ts'ā u, mí ja xtí 'dac ran date. ¹¹ Ne mí ɛngā xcám 'būmanho nangue yán t'edi Oja. Pe bi mu't'ū yun t'edi a ma ts'oqui, janangue'a mí ja xtí ɛngā u yán t'edi Oja baya. ¹² Pe xun hohma u yán t'edi Oja, ne n'da ngu n'da ran t'edi gātho xun hotho u, ne i ma nangue rá pāhā Oja u, ne hin hapu di 'bedi. ¹³ Pe ha gue'a rá hogant'edi Oja í zixcā bu ja ran date 'bu. Hin'na. Pe nu'ū yun t'edi nán c'q ma ts'oqui i o ma mbūigā, ngue n'dan'yo thoho dí ot'ā. Ne mí ja xtí 'dac ran unbi nangue a. Da zā ga paḥmbū baya ngue majuaḥi xun ts'o u ma ts'oquihū, nguetho di jap'a rá hogant'edi Oja da 'yørcahū ran unbi.

Iørcahū ran sui a man 'yomfēnisehū

¹⁴ Dí paḥmbū bi man yán t'edi Oja a rá Hogandāhi. Pe n'dan'yo thoho dímb bēmhbū. Nugā dán dāse bu ja ra ts'oqui, ne dá ot' ma hmu a. ¹⁵ Pe xingui ts'ū dí pačā 'be'a dí ot'ā, nguetho hin dí ot'ā a majuaḥi dín nde. Pe nu'a xingui ts'ū dí numanho, go dí ot'ā a. ¹⁶ Ne dín juan zehēgā 'bu hin dí ot'ā yán t'edi Oja, pe nu'a nán juan zehēgā gue'a ná pačā xun ho yán t'edi Oja a baya. ¹⁷ Pe hinga guecā dí ot'ā 'bu dí ot'a xun ts'o, pegue ma nyon 'yomfēnigā i 'būpu mbo ma mbūigā gue'a di 'becpi ga ot'ā a. ¹⁸ Ne dí pačā ngue

nu ma nyon 'yomfēnigā, hin te manho i ja. Dín ndehma thocpa thoho ga ot'ran ho, pe ja'bu hingui sã. ¹⁹ Dín nde ga ot'ā ran ho, pe hin dí ot'ā a, ne hin dín nde ga ot' ran ts'o, pe go dí ot'ā a. ²⁰ Nubūya, dí paḥi ngue hinga guecā dá ot'ā a him ma pāhā 'bu dí ot'e, pegue gue'ū yu ts'oqui o ma mbūigā. ²¹ Ne njabū dí ot'ā, ngue nu'bu dín nde ga ot'ā ran ho, pe man'da hingui hēi ga ot'ā yu ts'oqui. ²² Ne nu'a ɛ ma mbūigā, gue emme dadí hohma a rán t'edi Oja. ²³ Pe dín nugā man'da ran t'edi gue rán t'edi ra ts'oqui i o ma ja'igā, ngue dín sūhmi a rá hogant'edi Oja ngue dí numanhogā. Nguetho ne'a xø in nde da xiqui ga ørpa rá pāhā. ²⁴ Pe í huēhi mahagā nangue ma nyon 'yomfēnisegā, i ørca ran sui, in nde da zixcā bu ja ran date, ngue gātho yu dumbūi gātho yu pa mazai. To'o maha da zā da yaḥgui. ²⁵ Pe jamadi Oja, da yaḥgui nangue ma Hmuhū ra Jesucristo. Ne nuya dí ørpa rán t'edi Oja nangue ma 'da'yon 'yomfēnigā, madague'bu numanho ra ts'oqui a ma nyon 'yomfēnigā.

8

Hønt'a rá Hogandāhi Oja nám 'būhmbū ya

¹ Janangue'a, nuya, hin te da gugbahū a rá muui a ma ts'oquihū, nguetho dí 'būhmbū ra Cristo Jesús, ne hin dímb bēmhbū man 'yomfēnisehū ya, pe dímb bēmhbū rá Hogandāhi Oja. ² Dí comhbū ra 'da'yote ra Cristo Jesús nangue rá ts'edi rá Hogandāhi Oja. Ne gue'a í thøgahū bu ja rá ts'edi ra ts'oqui, ngue mí ɛna xtí 'dajū ran unbi mazai. ³ Nu yán t'edi Oja hin dá hāt'i dá øthū, janangue'a him bi zā bi 'dajū ra hogambūi u guepu xtá numanhojū Oja. Pegue bi 'dactahū ra hogambūi Oja 'bu mam bá penhua rá Ts'unt'ū zehē, ngue bin ja'i a, tengu'bu n'da ma mi ts'om'bāihū, bin dāse, bi nu ran unbi nangue ma ts'oquihū. Ne gue'a í yaḥjū nangue ra ts'oqui midí mandagahū. ⁴ Ne gue'a í zā bi 'dajū ra hogambūi tenguthoho 'bu dá ja's'hū yán t'edi bu án nujū Oja. Janangue'a hin dímb bēmhbū man 'yomfēnisehū ya, pe nuya hønt'a rá Hogandāhi Oja dímb bēmhbū ya. ⁵ Pe nu'a to'o 'būi nangue rán 'yomfēnise, im bēni da 'yøt'e 'be'a i numanhose, pe nu'a to'o i 'būi nangue rá Hogandāhi Oja,

im bɛn a rán 'yomfɛni Oja di un'na rá Hogandahi. ⁶ Nɛ nu'a to'o i tɛn'na rán 'yomfɛnisɛ, ra dumbɛi a ngue gátho yɛ pa nɛ ran ɛnbi mazai. Pɛ nu'a to i tɛn rá Hogandahi Oja, ra te a nɛ ran johya gátho yɛ pa mazai. ⁷ Nguetho nu man 'yomfɛnisɛhɛ rán sɛiui Oja a, nɛ hin jam'bɛ da hyät'i da 'yɔt'ɛ yán t'ɛdi Oja, nɛ hingui nde da 'yɔt'ɛ. ⁸ Janangue'a nu'ɛ to'o i tɛn tho ho yán 'yomfɛnisɛ, hingui hăt'i da 'yɔt'a i numanho Oja ɛ. ⁹ Pɛ nujɛ hin dí m bɛmhɛ a man 'yomfɛnisɛhɛ ya, nguetho 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ a rá Hogandahi Oja. Pɛ nu'bɛ 'bɛ a n'da hingui 'bɛhmi rá Hogandahi ra Cristo, hin te rán jai ra Cristo a 'bɛ. ¹⁰ Nɛ madague'bɛ o tho ran ɛ nɛ ran dɛte ma ja'ihɛ nangue ma ts'oquihɛ, pɛ nangue ra Cristo i 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ, dí 'bɛmanhohɛ ngue ya bi hogahɛ Oja. ¹¹ Nɛ nu'bɛ 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ rá Hogandahi Oja, gue n'dat'a rá Hogandahi bi xox'a ra Cristo Jesús 'bɛ mi du, janangue'a nɛ'a ma ja'ihɛ di un ra 'da'yote 'bɛ bi xoxcahɛ. ¹² Janangue'a ma zi cu ahɛ, hin'yɛ ran t'ɛdi ga tɛnhɛ a man 'yomfɛnisɛhɛ ngue rá pähä ma ngɔc'yɛihɛ. ¹³ Nguetho nu'bɛ dí ɔthɛ rá pähä man 'yomfɛnisɛhɛ, ga tuhɛ 'bɛ. Pɛ nu'bɛ thocpa tho ho dan sɛmzɛhɛhɛ nangue rá Hogandahi Oja, tengu'bɛ ga hosehɛ man 'yomfɛnisɛhɛ, nɛ dam 'bɛhmbɛ 'bɛ. ¹⁴ Nguetho nu'ɛ din uni di manda rá Hogandahi Oja, hɔnt'ɛ yú t'ɛhni Oja ɛ. ¹⁵ Nɛ nu rá Hogandahi Oja dá hɛmhɛ hin di jajɛ dan suhɛ mahɔn'a. Nɛ hinga ngu 'bɛ min 'yɛhɛhɛ bɛ ja yɛ ts'oqui min suhɛ bɛ. Pɛ bi zinjɛ yú t'ɛhnigahɛ a, nangue rá Hogandahi. Janangue'a, “ma zi Ta ahe,” dí ɛmfɛ Oja ya. ¹⁶ Nɛ nu rá Hogandahi Oja di bɛnga ma mbɛihɛ, gue majuaɛni yú t'ɛhnigahɛ Oja. ¹⁷ Nɛ nangue yú t'ɛhnigahɛ Oja, ga comhbɛ rá herencia Oja bin t'un ra Cristo. Nguetho nu'bɛ ga comhbɛ rán ɛnbi ra Cristo, nɛ ga comhbɛ rá herencia bɛ bí ja rá ts'edi bɛya.

Nɛ'a ma ngɔc'yɛihɛ di pärcahɛ Oja

¹⁸ Pɛ gam bɛmhɛ ɛmmɛ zi ts'utho ran ɛnbi dí nɛ nuhɛ ya, pɛ nu'ɛ yɛn ho gan nuhɛ m'ɛjua ɛmmɛ mixte tho ho. ¹⁹ Nɛ gátho 'bɛ'a bi 'yɔt' Oja ɛmmɛ i tɔ'mi 'bɛ'a da t'ɔrpa ɛ

'bɛ bi zɔn ra pa din t'un yɛn ho mixte tho ho ɛ yú t'ɛhni Oja. ²⁰ Nguetho nu 'bɛ'a gátho bi 'yɔt' Oja, gátho him bi gohi xɛn ho, pɛ hin yú ts'oquizehɛ ɛ, pɛ nangue rá ts'oqui ra Adán. Pɛ bi zänd Oja gue hin da gohi xɛn ho ra ximhäi, nguetho ndep'ɛ yɛ ja'i da hyon'a ran ho da 'yɔrpa 'bɛ m'ɛjua. ²¹ Nguetho nu yɛ ximhäi bi 'yɔt' Oja, gátho da mba ma hoqui nangue'a ran ts'oni bin ja, ngue him man ja yɛ 'yɛnthi nɛ yɛn ɛnbi, nɛ 'bɛ'a gä i ja. Nɛ gátho ɛ 'dat'a da mba ma hoquigahɛ yú t'ɛhnigahɛ Oja, 'bɛ bi pärcä ma ja'ihɛ. ²² Nguetho dí pähmbɛ gátho 'bɛ'a bi 'yɔt' Oja, tengu'bɛ gátho 'da na mbahni tho ho gue'bɛ go maya'bɛ nɛ asta guehya, tengu'bɛ xɛn ɛ, nɛ tu yú mbɛi, tengu'bɛ in nde dim 'bɛh rá 'uere n'da ra xisu. ²³ Nɛsɛgahɛ tengu tho ho 'bɛ 'da na mbahni thohohɛ gátho 'bɛ'a i ja, madague'bɛ bi dɛ'mi bi ts'injɛ ya, gue dí 'bɛhmbɛ rá Hogandahi Oja, gue'a rá mbɛdi a ran ho da 'yɔrcahɛ Oja. Pɛ dí sähɛ ran ɛ nangue ma mbɛihɛ gátho yɛ pa dí n dɔ'matehɛ ua, gue'bɛ go nɛ'a ma ngɔc'yɛihɛ da yəngahɛ. ²⁴ Nɛ gue'a dá pähmbɛ 'bɛ mí zinjɛ, ngue him 'bɛx da mba mahoqui gátho ma ngɔc'yɛihɛ. Janangue'a dí tɔmhɛ ya. Pɛ nu'bɛ 'bɛxque xcá nuhɛ a dí tɔmhɛ, ya hin di tɔmhɛ a ya 'bɛ, nɛ hingui jatho ga tɔmhɛ a ya bin ja. ²⁵ Pɛ nuya dí tɔmhɛ a hinga nan ja, nɛ dí häthɛ yɛn ɛnbi, gue'bɛ go bi päjɛ xɛn ho Oja. ²⁶ Nɛ gátho yɛ pa dí n dɔmthohohɛ, di zɛjɛ rá Hogandahi Oja, nguetho xɛn güent'igahɛ, gue hin dí pähmbɛ dan yəhɛ Oja xɛn ho, ja'bɛ dí cɛstahɛ bu nam bɛn Oja. Pɛ guesɛ rá Hogandahi i yəui a Oja bɛ ja ma mbɛihɛ 'bɛ dí yəhɛ a. ²⁷ Nɛ nu Oja di ɛsca ma mbɛihɛ 'bɛ dí yəhɛ a. Nɛ i pädi 'bɛ'a dí äfɛ, nguetho din thɛui rá pähä zɛhɛ a bi bɛngahɛ rá Hogandahi Oja.

Pɛ dí tqfɛ xɛn ho yɛn ɛnbi nangue ra Cristo

²⁸ Nɛ dí pähmbɛ di jap Oja dí 'yɔrcahɛ ran ho a 'bɛ'a gä dí thohmbɛ ua, ngue nujɛ ɛmmɛ dí numanhohɛ a Oja. Nguetho ya bi zänni 'bɛpɛ dá cohmbɛ m'ɛjua. ²⁹ Ngue nu'ɛ to'o bi huanh Oja mam'bet'o, guet'ɛ bi zänni da gohi tengu rá Ts'unt'ɛ zɛhɛ. Janangue'a dim 'bet'o rá Ts'unt'ɛ zɛhɛ ngue xɛn ngu yú cu dim 'ɛjua. ³⁰ Nɛ nu'ɛ bi zänd Oja mäm'bet'o, nɛ guet'ɛ in zonh Oja ɛ ya

ngue da yurpa bí 'bui. Ne nu'u in zonz Oja, gue'u i embi xan ho u ya, gue bi hocpa yú ts'oqui. Ne guet'u da gohi tengu rá Ts'unt'u zehε. ³¹ 'Be'a gam bεmhbu buya, nguetho guesε Oja i numanhoju. To'o maha da zä da 'yorcahu ran ts'o. ³² Nu Oja xinga gue rá Ts'unt'u zehε bi huεqui, pe bi dāp ran dāte nangueju. Janangue'a gātho di 'dajm 'be'a i ja, nte da gongahu. ³³ Pe nuju to'o maha a da xi Oja gue hingui ho dí othu, gue yú thahnigahu Oja. Nguetho guesε Oja thocpa thoho di hoga ma ts'oquihε. ³⁴ To'o gue da zä da xi Oja gue dan unbahε nangue ma ts'oquihε, nguetho guesε ra Cristo bi du, bi nu ran unbi nangueju, ne xø bi xox Oja buya, ne bí 'buru gueru i conhui rá ts'edi Oja. Ne thocpa thoho i äp rá mate Oja nangueju. ³⁵ 'Be'a maha da zä di 'uegahu, gue hin gan nuhu a rán huεcate ra Cristo. Ha gue'u unbi, uague yu dumbui, uague yun ucpi, uague ra thuhu, uague ra 'yāhe, ua gue'bu nts'utho hapu dí 'yohu, uague da thojm nangue ra juai. Ha gam bεmhbu gue hin di huεgahu ra Cristo 'bu dín nuhu. ³⁶ Pe hin'na, nguetho ya nt'o't'i:

Thocpa thoho t'εna da thojm nangue Oja dí εc'yεihε,

ne im bεni tengu'bu dyu de'yohu gue nts'anni da tho.

³⁷ Pe nu gātho yun unbi, dí tafu xun ho, nangue ra Cristo di huεgahu. ³⁸ Ne dí pahmbu majuañi hin'yū n'da ra ts'edi da zä di 'uegahu gue hin ga nuhu a rán huεcate ra Cristo. Xinga guehya gue dí 'buhmbu, ne xinga gue'bu dá tuhu. Ne xinga gue'a n'da rá m 'behni Oja mahεts'i, ne xinga gue'a n'da rá m 'behni ra zīthu, xinga gue man'da ra ts'edi. Ne xinga gue'a 'be'a gātho i ja ya, o din ja nixudi o nimani, da zä di 'uegahu. ³⁹ Ne xinga gue'u 'buru mahεts'i, ne xinga gue'u 'bucua ja ra häi, ne hin'yū 'be'a gātho i ja gue da zä di 'uegahu gue hin ga nuhu rán huεcate Oja i orcahu ra Cristo Jesús ma Hmuhu, nguetho gātho bi 'yøzehε Oja u.

9

Bi huand Oja yu israel maya'bu

¹ Nu ra Cristo dí 'bu'be, i pañi majuañi dí xi ahε ya, gue εmme dadí huεcmahagä ma mijudíohe yu israel. Pe ne'a rá Hogandāhi

Oja i xicpa ma mbui gue majuañi dím mangä. ² Ne thocpa thoho dín nu ran unbi gue ma mbui ne εmme tu ma mbui nangue ma mijudíohe. ³ 'Be'a sä ga øt'ä gue xtím pø'u ma mi'israelhe. Ha ga xi Oja di 'berca ma te gue njam'bu ga nu ra Cristo. Gue gue'a ga øt'ä 'bu gue'a dí pø u. ⁴ Nguetho nuje dyu israelhe bi thahn ma ngurpa bøtahe gue bi nde dyu t'uhni Ojaje, ne bi nu rá Thai Oja ma bøtahe ne bi bah puya gue Oja mí 'buhmbu. Ne gue'u bi 'yøthu ran hoqui a Oja u, ne gue'u bin t'un yán t'εdi Oja nangue 'beru dām 'bumanhohe. Ne bi sih yun t'øt'e dí dāde Oja. Ne bi sih majuañi nangue 'be'a gä da 'yørpe. ⁵ Ne nu'u ma mi'israelhe i 'buh ya, yú t'uhni ndu ma ngurpa bombøtahe gue bin yaui Oja maya'bu. Ne guet'u yu israel bu ám 'bu'a ra Cristo 'bu min ja'i ua ja ra ximhäi. Pegue Oja a, rá Hmu gue gātho 'be'a i ja, janangue'a gātho yu pa mazai ga numansuhu a. Ne hønt'a gam bεmhbu a ya. ⁶ Pe xun ngu hingui εc'yεi u ma mijudíohe yu israel. Pe hin gam bεmhbu gue bi zεpu a bi man Oja, gue hin di ja'ts'a ran hoqui bi ma. Pegue gam bεmhbu gue'a hinga gātho majuañi yu israel u yú t'uhni ra Israel bu nam bεn Oja, gue'bu mí ma di jap yu israel. ⁷ Ne hinga gātho yú t'uhni ra Abraham bu nam bεn Oja u bim 'bui, pe hønt'a bi xi a Oja gue dim 'bui. Tengu bi man Oja: "Pe hønt'u di xant'a ra Isaac, gue ni ts'unt'u, ga εmbi ni t'uhni," bi 'yεmp Oja a. ⁸ Nu'a in nde da 'yurcahu gue njo'o n'da rá t'uhni Oja bim 'bui nangue rá ta o gue rá mbe. Pe hønt'u bim 'bui nangue'a bi man Oja, da 'yεmbi yú t'uhni. ⁹ Ne guehna bi xi a Oja a ra Abraham: "Ni jεya, tengu ya, ga ut'aui ma ts'edi ne din ja a dí xi i, gue dim 'bu a n'da rá ts'unt'u ra Sara," bi 'yεmp Oja a. ¹⁰ Ne ngutho nangue yú ts'unt'u ra Isaac, Oja bi ma nda'a da numanho. Bin ja gue bim 'bu i yoho yú ts'unt'u ra Rebeca, nangue a ra Isaac a rá ta u. ¹¹ Pe nu'bu hin ním 'bu u yoho, hin ní 'yøt' ran ho, ne xín ní 'yøt' ran ts'o, pe Oja mí sänni 'be'a din jap'u. Janangue'a bi zä bi japi nda'a bi nde di japi, nangue bi ndese, ne hin nangue yán t'øt'e bi 'yøt'u. ¹² Ne nu'bu hin ním 'buh yú t'uhni, bi xi Oja a ra Rebeca: "Nu'a m'bet'o dim

'bui, din 'yεε nangu'e'a m'bejua dim 'bui." 13 Ne tengu nt'o't'i, man'da ram hma i εna: "Dá numanho a ra Jacob ngue ra Israel, pe nu ra Esaú hin dá numanho," bi 'yεn Oja. 14 Xiya, ha gam bεmhbu hingui ho 'be'a bi 'yot' Oja, ngue bi huahna n'da, ne hin'na a man'da. Pe hingui sä ga εmhbu hingui ho ot' Oja. 15 Pe tengu bi xi Oja a ra Moisés: "Ga un ra mate to'o dín nde ga unni, ne ga huεqui to'o dín nde ga huεqui," bi 'yεn Oja. 16 Dí pāhmbu ya, nangu'e in ndese Oja di un rá mate ne hin nangu'e bi ndese n'da, o gue bi 'yot' yan t'ot'e ngue bi bεni dí dah rán japi Oja. 17 Ne tengu bi man ra t'ohni, bi sih ra ts'ut'abi bu Egipto, ngue ra Faraón: "Dá sän'ni i ngue gan ts'ut'abi, ne ga mep'a ni mbui ngue hin gui 'yot'a ga xi i. N'dahma da zä ga ut'a ma ts'edi 'bu ga penh yu 'yānthi bu ja ni häi. Ne da farca ma ts'edigä gātho na nguni ra ximhäi buya," bi 'yεn Oja. 18 Janangu'e'a ga pāhmbu ya, Oja di un rá mate to'o in ndese di unni, ne guesε Oja di mep rá mbui n'da to'o in nde di mep rá mbui, tengu thoho bi 'yörpa a ra Faraón. 19 Pe ha 'bo'o da 'yängä buya: "Nu'bu in jabu i ot' Oja, hague dán zä da 'yεna i ja rá ts'oqui n'da 'bu, ne njon da zä da zerpa a in nde Oja gue xtám bεni 'be'a xun ho xtá 'yot'e." 20 Pe hingui sä ngubu gui mamhbu, gyu jā'ihu, to'o ahu ngue gui xihmbu hingui ho ot' Oja. Xi'bu n'da ra ts'oe ngue ra jāhäi, ha da zä da 'yänni to'o bi 'yot'e: "Hanja ngubu gá 'yörque," ha da zä da 'yεna. 21 Ha hin'yu rá ts'edi a to i ot' ra ts'oe, ha hingui sä da zän zεε 'be'a da 'yörpa n'da ra bōhäi 'bu, ngue da zän'na n'da mahotho, ne'a man'da him mahotho, ne n'dat'a ra bōhäi ní 'yot'e. 22 Nguetho in ndese Oja da 'yuh rá cue nangu'e u to yün sähu di unbi. Ne madague'bu i hät'i set rá mbui nangu'e u to di unbi. Pe nu'bu hingui bεni 'bepu nan dō'ma Oja, gue'a man'da dí nequi xun ho rá cue Oja ne rá ts'edi 'bu bi unba u buya. 23 Janangu'e'a da fadi tate xun ho rá mbui Oja 'bu bi un rá mate u mi'da yu jā'i, madague'bu ne'u yün sähu xti unbi, tengu thohogahu. Ne nuya m'bet'o thoho di hogahu Oja, ngue da zä ga comhbu rán ho. 24 Ngue gueju bi zongahu Oja, nangu'e ma 'yuhu 'dahma 'dan'yo, ne u yu judío, ne u

hin yu judío, pe hont'u bi numanhose bá si. 25 Ne gue'a bi mam bu ja rá søcuq ra Oseas, bi 'yεna:

Nu'u him mi εmbä ma t'uhni, gue'u ga εmbi ma t'uhni u ya.

Ne nu'u him madí huεcä, pe nuya ga huεcä u ya, bi 'yεn Oja.

26 Ne mi εn ra t'ohni:

Nubu hapu bi t'εn ahu: "Him ma t'uhni ahu,"

gueru da t'εn ahu buya ngue yú t'uhni ahu Oja i 'bui.

27 Pe nangu'e yu israel bi man ra Isaías: "Madague'bu εmme xtá ngu u yüm bom'bet'o ra Israel, tengu yu 'bomu bu ja ra deju, pe hont'u zi yoho dim pōhø," bi 'yεna. 28 Nguetho Oja di juanba ra ximhäi, ne di jua'a n'dihi rán ts'εmbi bi ma. 29 Ne tengutho mi ma mam'bet'o ra Isaías, bi 'yεna:

Nu'bu hin xtá 'yε Oja 'da yu hmodä nanguēju, dyu israelhu,

gätho xti juaju 'bu, tengu ra hnini Sodoma, ne ra hnini Gomorra, ngue bi jua Oja, bi 'yεna.

Xun ngu yu israel him bi nde bi hyan rá mate Oja

30 Pe xiya, hague bin ja nangu'e yu jā'i hin yu judío. Bi t'εmbi xun ho nguetho bi hyantho rá mate Oja ngue bi hocpa yú ts'oqui, madague'bu him mím bεni xtá 'yot' ran hocja'i i mam bu ja yün t'εdi Oja. 31 Pe nu yu israel gue mí honi xtá 'yot' ran hocja'i i mam bu ja yün t'εdi Oja, pe him bi zōni ngue xtá t'εmbi xun ho u. 32 Pe hanja him bi t'εmbi xun ho u yu israel. Nguetho him bi nde bi hyantho rá mate Oja ngueru xtá t'εmbi xun ho u. Pe bi bεni xtá hnumanho 'bu mi 'yøzεε yün t'εdi Oja u. Ne nu ra Cristo buya tengu'bu n'da ra do 'bem bu ja ra 'yu, gueru di fet rá gua n'da, ne bi dāng bu yu israel 'bu mi 'yεna xtán dah ra 'dih. 33 Ne gue'a mán t'o't'i bu rá m hman Oja, i εna:

Dami bεmhbu, dí hōpu n'da ra do bu Sión, ngueru da dāng bu n'da, ne dim 'bedi.

Pe nu'a to'o da 'yεc'yεi a, hin da mbes' yú sä, pe guehma da hnumanho.

10

¹ Ma zi cu ah_u, εμμε dí hah ma mbui dí äp rá mate Ojå di pø_u ma mi'israelhe. ² Ne dí pãdi ngue majuañi εμμε ξhya_u nanguue Ojå, pegue hingui pãdi ndana majuañi rá 'yu Ojå_u. ³ Nguetho hingui nde da bãdi 'bep_u dí 'yemp'a Ojå ngue xtán ho. Im bēni din hoc zehε nanguue yán hose, nguetho im bēni dí numanho Ojå 'be'a øt'u. Jananguue'a hingui nde din uni xtí hoc Ojå_u, nanguue ran hoqui bi zänd Ojå. ⁴ Pε gãtho to'o bi 'yεc'yεi ngue gue'a ra Cristo bi hoqui, bi 'ye'ts'a ní hyoni ngue xtín hoqui nanguue yun t'εdi.

To'o gãtho da 'yãp rãm fãts'i ra Hmu, da yañ_u

⁵ Nu ra Moisés bi 'yo'ti 'be'a da 'yøt'a n'da nanguue yun t'εdi nguεp_u xtán zøni xtá numanho Ojå n'da. Ngue bi 'yεna: “Nu'u yu ja'i 'b_u di ja'ts'u yun t'εdi, gue'u dí japi dim 'b'u,” bi 'yεna. ⁶ Pε nu'a ran hoqui ga hãmhb_u rá mate Ojå, o guí εmh_u xun hēi b_u dá tĩmh_u a, gue ba sønseh_u b_u mahεts'i ba siseh_u ua ra Cristo. ⁷ Ne o guí εmh_u ga mbähä b_u 'b_u xun du ngue ba siseh_u b_u a ra Cristo. ⁸ Pε 'be'a i man'a ran hoqui 'b_u. Pε hingui hēi b_u dá tĩmh_u a. Ne εna: “Gui hyanthoh_u rá mate Ojå, ne da zä da 'yo ni mbaih_u baya, ne da zä da 'yo ni ndeh_u baya.” Ne gue'a ram hma dí m mamhbe a. ⁹ Ngue nu'b_u ga εmh_u ma Hmu_u ra Jesús, ne ga εc'yεih_u mbo ma mbaih_u ngue bi xox Ojå a 'b_u mi du, da yañj_u Ojå 'b_u. ¹⁰ Nguetho gue'a ní 'yεnj_u xun hoj_u Ojå a ga εc'yεih_u mbo ma mbaih_u, ne gue'a ní pøj_u Ojå a gam mamhb_u nanguue ma ndeh_u. ¹¹ Ne mí εn rá t'ohni Ojå: “To'o gãtho da 'yεc'yεi a bá penh Ojå, hin da thäda_u,” bi 'yεna. ¹² Ne hin gam bεmh_u ngue n'dan'yo yá hmu i 'b_u yu judío ne_u hing yu judío. Pε n'dat'a yá hmu ngue gãtho yu ja'i i 'bui, ne 'da dí unthoho xun ngu to'o gãtho da 'yãp rãm fãts'i. ¹³ Nguetho nu'u to'o gãtho da 'yãp rãm fãts'i ra Hmu, di pø_u, mi εn ra t'ohni maya'b_u. ¹⁴ Pε hague dán zä da 'yãp rãm fãts'i ra Hmu 'b_u him bi b_u a rá mate b_u ja rá mbui. Ne hague dán zä da hyan rá mate 'b_u him bi 'yøde. Ne hague dán zä da 'yøde 'b_u njon da xifi nanguue ra Cristo. ¹⁵ Ne hague dán zä da mba n'da da

xifi 'b_u hingam 'behni. Jananguue'a i εn rãm hman Ojå: “Mahotho i øt'a n'da 'b_u i man ran ho ma'da'yo di 'daj_u ran johya, hap_u i 'yo,” bi 'yεna. ¹⁶ Pε hinga gãtho i ømanho_u i sih ran ho ma'da'yo. Tengu bi man ra Isaías, bi 'yεna: “Ma Hmu i, nda'a_u bi 'yømanho a dá mamhbe ya.” ¹⁷ Pε nu'b_u 'bui to'o da sih ram hma nanguue ra Cristo, da zä da hyan rá mate Ojå 'b_u. ¹⁸ Pε dí än 'b_u hin xtamá 'yø_u yu judío. Pε hagen ja ngue him bi 'yεc'yεi ra Cristo. Bi 'yøhma, nguetho høn_u go hap_u bi mba rãm hman Ojå, bin 'yo gãtho ná nguni ra ximhäi. ¹⁹ Ne xø dí än'nah_u, ha him mí pã_u yu israel ngue man'da da t'εmbi yá t'uhni Ojå_u hing yu israel. Bi bähma, nguetho nub_u ja rá søcuå ra Moisés mí εn Ojå:

Ga ja ah_u gan seyah_u 'b_u ga simanho 'da yu ja'i him mí εmbä ma t'uhni.

Ne ga ja ah_u gan cueh_u 'b_u ga simanho 'da yu 'yãmbai ja'i, bi 'yemp Ojå_u yu israel.

²⁰ Ne bi xifi xun ho b_u ja rá søcuå ra Isaías, bi 'yεn Ojå: “Bi dĩngä_u 'da him mí hongui, ne dá japi da bacc'u him mi ängui,” bi 'yεna. ²¹ Pε nanguue yu israel bi 'yεn Ojå, “Gãtho ra pa dá 'uãrpa ma 'yε, dá zon'nd_u, pε bi mbesca thoho ma 'yε, ne bi ugä thoho_u,” bi 'yεn Ojå.

11

'Da_u yu israel bim pøhya

¹ Pε ga än'nah_u mahøn'a, ha gãtho bi hyε_u yá t'uhni Ojå, gue nu_u yám bom'betο ra Israel. Pε hin'na. Nguetho gueczehεgä drá mε'israel, ngue mam bombøtagä ra Abraham, ne ra Benjamín. ² Pε Ojå hingui hε_u njuantho yá t'uhni ngue'u bi huan 'b_u mam'bet'o. Ha hin guím bεmh_u 'be'a bi man rá t'ohni Ojå, gue bi sih ra Elías 'b_u mí yãp'u yá mi israelh_u. Ne bi 'yεna: ³ “Ma Hmu i, bi hyo ni pøngahyå_u yu israel, ne bi xot'a b_u ja ni mεxa mí pa m'bøts'e ni 'bøts'e, ne høngdä dá pongä, nequi nde da hyogui,” sä bi 'yεn a ra Elías. ⁴ Pε ha hin guím bεmh_u 'be'a í dã Ojå baya ngue bi t'εmb ra Elías. “Pε hin'na, hin guí 'dase,” bi 'yεmbi. “Pε dá jamansup yá mbai_u yoto mahuåhi yun 'yoh_u israel, gue'u him bin danyahmu b_u 'bäh ra pøte ra Baal,” ngue mi t'εmbi ojä. ⁵ Ne ngutho ya, 'b_u i 'da yu israel

him bi 'uegue nangué Ojã, ngue gue'ũ to bi huand Ojã nangué rá mate thoho. ⁶ Nε gam bεmhbu nu'bu rá matethoho Ojã bi huan'ndũ, ga pãhmbũ buya hin nangué yũn t'õt'e i òt'a n'da ní huan'na n'da. Nguetho nu'bu xtã hnumanho nangué yũn t'õt'e bi sifi, hin xtĩn ja rá mate tho Ojã 'bu, nε nte nam bøn'a rá mate Ojã 'bu. ⁷ Xiya, 'be'a gam bεmhbu nangué yũ israel, nε hinguin ngu ẽ bi ðĩni 'be'a mí honi, gue da t'εmbi xũn ho. Pε hõnt'ũ nthahni bi ðĩni, nε bim pøhø. Pε nu'ũ mí'da bi mεp yũ mbũi ẽ. ⁸ Nε gue'a mán t'o't'i: "Ojã bi pumbεnip yũ mbũi, tengu'bu bin aha. Nε bi japi him bi zã bi nu nε him bi zã bi 'yøhnahyã. Nε guexta ẽ yũ pa i jabũ ya," bi 'yεn rá t'ohni Ojã. ⁹ Nε ngutho bi man ra David:

Da mbøspa Ojã, pε hin da bεni 'be'a nam bøn
 ẽ yũ 'bøts'e da 'yøt'ũ,
 nε gue'a dán ẽnba ẽ.

¹⁰ Nε din xãdã, hin da nu ran nεqui.

Nε nu yũ xũtha dim mboqui ma zã, nangué
 yũ ts'oqui xũn ngu i tuts'i, bi 'yεn a ra
 David.

Nε'ũ 'da hing yũ israel bim pøhya

¹¹ Pε dí ãn'nahũ mahøn'a, nu'bu mí 'ue'ũ yũ israel, ha bi bεn Ojã him man'dandĩ da 'yεnsa rán japi ẽ 'bu. Pε hin'na. Pε nangué'a bi zan rá mate Ojã ẽ yũ israel, nε gue'a í zã bim pø ẽ hing yũ israel buya. Pε gue'a bi 'yøt' Ojã, n'dahma din seya yũ israel 'bu bi nu ẽ bi hyãn rá mate Ojã, nε da hyon Ojã mahøn'a. ¹² Nu Ojã bi zã bi jap'ũ 'da yũ jã'i hing yũ israel gãtho ná ndoho ra ximhãi, nangué bi 'ue'ũ yũ israel. Nε bi ðĩn rá mate Ojã ẽ hin yũ israel 'bu mí thãcpa rán japi Ojã ẽ yũ israel. Janangué'a man'da xũn ngu ran japi da nu ẽ hing yũ israel 'bu bá peng bu 'bu Ojã ẽ yũ israel mahøn'a.

¹³ Guehna dí xi ahũ na ya, ngue hin gyũ israel ahũ, nguetho drãm 'behnigã nangué ahũ. Nε dín nde ga ja ahũ guí pømanhohũ nangué ra Cristo, ¹⁴ n'dahma din 'yomfēni ẽ ma mijudíohe yũ israel 'bu bi nu a ran ho gã tĩmhbu, janangué'a man'da xtã ngu dim pø ẽ buya. ¹⁵ Nε nu'bu mí hyε Ojã ẽ yũ judío, bi zã bi hocpa ẽ hing yũ judío 'bucua gãtho ua ja ra ximhãi. Pε εmme man'da xũn ho dín ja ua gãtho ra ximhãi 'bu bi ts'im mahøn'a xũn ngu ẽ yũ judío. Nε din ja tengu'bu ya bi

ndants'ũ yũ du. ¹⁶ Nu mam bombøtahe mí yãhũ Ojã maya'bu, yũ mbeti Ojã ẽ, tengu'bu yũ 'bøts'e Ojã ẽ. Nε tengu'bu mí 'bøspa Ojã ra mbadi thuhmε 'bu øt ra thuhmε, janangué gãtho a ra jũni rá mbeti Ojã buya. Nε nu'bu mí huand Ojã a ra Abraham, nε gue'a í than'ndũ yũ 'yũ a buya, tengu'bu n'da ra za xũn zaqui rán ðũi, nε'ũ yũ 'yε xũn zaqui ẽ.

¹⁷ Pε bi ts'εcpa 'da ẽ yũ 'yεε a ra hogaza. Nε nu ahũ hing yũ israel ahũ nε tengu'bu bá ts'εc'ahũ bu gmí tøhmbũ tengu n'da ra za hingui ho. Nε bi t'εs'ahũ bu bi ts'εcpa ẽ 'da yũ 'yε ra hogaza. Nε gã comhbũ rán zaqui a ra za, gue bá nεxpũ rán ðũi, ngue nu ra Abraham bi huand Ojã maya'bu. ¹⁸ Pε hingui sã gdã yãthũ a ngue bi t'εs'ahũ bu bi ts'εc ẽ 'da yũ 'yε ra za. Dami bεmhbu ngue hinga gue ahũ guidí unhdũ rán zaqui a rán ðũi ra za, pε gue'a rán ðũi ra za i øt'ahũ rán ho Ojã bu guí tøhmbũ. ¹⁹ "Pε man'da xũn hoje, nguetho bi ts'εc'ũ 'da yũ 'yε, nε go bi t'εscãhe ua," masque guí εmhbu. ²⁰ Majuãni bi ts'εc'ũ 'da yũ israel nguetho him bi nde rá mate Ojã. Bi bεni xũn hose. Nε guí tøhmbũ bu 'da ahũ ngue hing yũ israel ahũ, nguetho guí pãhmbũ hõnt'a rá mate Ojã nãn ho ahũ. Pε o guím bεmhbu gãn tøsehũ bu, pε gan jamansuhũ. ²¹ Damí bεmhbu him bi yãn Ojã ẽ 'da yũ 'yεε ra za. Ha má gue'adahũ da yãn ahũ 'bu guím bεmhbu xũn hose ahũ. ²² Pε nu'bu 'bo'o hinguin nde rá mate Ojã, pε da nuse a rán sãui a to'o da 'uepũ ja rá mate. Pε nu ahũ gui nuhũ rá mate Ojã 'bu gui thoqui guim bεmhbu a. Pε nu'bu hin'na, nε ahũ da ts'εc'ahũ mahøn'a bu ja ra za 'bu. ²³ Nε nu'ũ yũ 'yεε a ra hogaza, ngue yũ israel, nu'bu da 'yεc'yεi rá mate Ojã, da t'εs' mahøn'a bu ja yũ zase. Nguetho ja rá ts'edi Ojã da 'yεs' mahøn'a bu bi zequi. ²⁴ Nu'bu mam bá ts'εc'ahũ bu gmi tøhmbũ ja n'da ra za hingui ho, nε bi t'εs'ahũ bu ja man'da ra za ngue hin ni zasehũ, pε man'da hingui heĩ da ndøpũ mahøn'a ẽ yũ 'yεε nguetho rá zase.

Da zøni n'dat'a dim pøhø xũn ngu yũ israel

²⁵ Ma zi cu ahũ, dín nde ahũ guí pãhmbũ a ja bi t'uhya, n'dahma hin gan 'yεzehẽhũ hing yũ judío ahũ. Dín nde guí pãhmbũ, 'da yũ patho bi meh yũ mbũi ẽ 'da ẽ yũ israel, ja gue'bu bi zøn ra pa xtĩ cũthũ xũn ngu

ahũ hõnt'a go to'o hing yũ judío ahũ. ²⁶ Nε m'bejua bũya, xũn ngu dim pø Ʃ yũ israel. Nε gue'a bi man rá t'ohni Ojã, bi 'yẽna:

Di nεqui n'da yú yãnte ngue yú mi'israelhũ
bũ Siõn,

da yãn'a ra Jacob nangue yú ts'oqui. Ngue
ra Israel a ra Jacob.

²⁷ Nε ja gue'bũ ga jã'ts'a dá xifi,
ga punba yú ts'oqui, bi 'yẽm bũ ja rá t'ohni
Ojã maya'bũ.

²⁸ Nu'ũ yũ israel i øt'e ngue yãn sũihũ Ojã
ya, ngue'a hingui εc'yẽi ra hogamhma. Pε
gue'a í zã bi zin ahũ Ojã a. Pε guehma di
huεc Ojã Ʃ yũ israel, nguetho bi than 'bũ
maya'bũ Ʃ yú ngũrpa bombõta. ²⁹ Nguetho
njãm'bũ da goh rá mbũi Ojã nangue Ʃ to xí
zohni, pε majuañi di un'na bi ma, tengu'bũ
ya xí um 'bũ mí ma 'be'a di unni. ³⁰ Nε nu
ahũ hin gyũ israel ahũ gmí øthũ ram fe'ts'i
nangue Ojã mam'bet'o. Nε m'bejua nε Ʃ yũ
israel bi mbesthoho Ojã. Janangue'a bi zã
gã tĩmhũ rá mate Ojã. ³¹ Nε gue'a in ja ya,
ngue i festa a rá mate Ojã Ʃ yũ israel, nε
guí tĩmhũ rá mate Ojã ya. Pε gue'a dí dĩn
rá mate Ojã mahõn'a Ʃ yũ israel. ³² Ojã bi
ma, njo'o n'da ra jã'i bi 'yεc'yẽi a nguetho
ja yú ts'oqui. Nε bi 'yõt' Ojã bũya gue njon
da hyãt'i dĩn hoc zεhε, nguetho in nde gãtho
di un rá mate di hoqui to'o gãtho in nde
dim pøhø. ³³ εmme xũn ngu rá mate Ojã,
nε εmme xũn ndoho rán 'yomfẽni. Nε hin'yũ
ngue hingui pã Ojã. Njo'o n'da ra jã'i da
bãdi 'be'a nam bõn'a i øt' Ojã, nε njongui
sã da bãdi 'be'a gãtho i sãnd Ojã da 'yõt'e.
³⁴ Njo'o n'da ra jã'i da bãdi da 'yõt'e tengu
rán t'øt'e Ojã, nε njon da 'yut Ojã 'be'a da
'yõt'e. ³⁵ Nε njo'o n'da ra jã'i da hyoni 'be'a
di un Ojã nε ngue'a dí 'yẽmbi dĩn dupate
Ojã a. ³⁶ Nguetho gãtho bí 'yεpũ 'bũ Ojã, nε
gãtho di 'yonsε Ojã Ʃ, nε gãtho bi 'yõt'ũ gue di
pεpzehe Ʃ. Janangue'a nde'bũ ga εspahũ Ojã
gãtho yũ pa mazãi. Nε hõnt'a gam bẽmhũ a
ya.

12

*Dam 'bũmhũ ngue hõnt'a Ojã gam
bẽmhũ*

¹ Ma zi cu ahũ, ts'edi dí xi'ahũ, nu'bũ dí
pãhmbũ rá mate Ojã, pε nde'bũ gãtho ma
jã'ihũ dan umhũ bũ 'bũ Ojã gue ga ørpañũ

rá 'bẽfi. Nε gue'a majuañi ná thãndehũ
Ojã a, nε gue'a ra 'bõts'e in numanho Ojã
a. ² Nε hin gam bẽmhũ ga homhũ 'be'a
gãtho xũn ho nangue yũ pa i jabũ ya, tengu
i øt'ũ 'bũcua ja ra ximhãi. Pεgue thocpa
thoho ga pãh man 'yomfẽnihũ gam bẽmhũ
ma'da'yo. Janangue'a thocpa thoho ga
homhũ ga pãhmbũ nda'a rá pãhã Ojã, ngue
nda'a xũn ho ga øthũ, nε nda'a numanho
Ojã bũya. ³ Bi 'dacã rá ts'edi Ojã ga ørpa
rá 'bẽfi nangue rá mate. Janangue'a dí
xi ahũ, ngue 'nε ahũ gãtho n'da ngu n'da
ahũ bin tat'ahũ rá mate Ojã nangue rá
'bẽfi. Janangue'a hin gan 'yεxhũ, pεgue gui
pãsehũ nda'a ní 'bẽfi bi zãn'nahũ n'da ngu
n'da ahũ, nangue rá m fãts'i Ojã. ⁴ Tengu ní
jã'i n'da, ngue an ts'ãnni xũn ngu yú xεqui.
Nε hinga gãtho 'dat'a ra 'bẽfi øt'e, pε 'dahma
'dan'yo yú 'bẽfi Ʃ yũ xεqui. Ngutho dí øthũ.
⁵ Nε madague'bũ xũn ngujuũ, pε tengu'bũ
n'danjã'itho ma jã'i dí comhũ ra Cristo.
Nε tengu ní jã'i n'da, 'da nam fãxta n'da
ngu n'da yũ xεqui, ngutho dí øthũ ngue dí
comhũ rá 'bẽfi ra Cristo. ⁶ Bi 'dajũ ra ts'edi
Ojã gue ga øthũ rá 'bẽfi 'dahma 'dan'yo,
nangue rá mate zεhε. Pε nde'bũ ga øthũ xũn
ho. O nu'bũ n'da dim pøngahyã da hyoni
'bεpũ dí ma xũn ho a di bẽnba Ojã, nangue
rá m fãts'i. ⁷ O nu'bũ n'da bin t'un ra 'bẽfi dim
fãxte 'be'a di 'be a n'da, pε di jã'ts'i xũn ho,
ngue da mbãx yú cu. O nu'bũ n'da bin t'un
ra 'bẽfi dĩn xãnbate, dĩn xãnbate 'be'a nam
bõn'a rá m hman Ojã. ⁸ O nu'bũ n'da ra zote,
pεgue da xifi nda'a xũn ho da 'yõt'ũ yú cu.
O nu'bũ n'da bin t'un ra 'bẽfi di un rá mbeti,
pε hin da bẽni da hnumanhose. O nu'bũ yũ
ngũrpi ngue di manda rá 'bẽfi Ojã, di jã'ts'i
xũn ho nangue ra ts'edi bin t'unni. O nu'bũ
n'da bin t'un ra 'bẽfi da mbãx Ʃ yũ hyoya nε
yũn zãman'ũ, mpãhã thoho da mbãts'i.

Gam bẽmhũ nda'a xũn ho dá tẽnhũ Ojã

⁹ Nε hingui yoho gam bẽmhũ 'bũ ga
huεjuũ n'da, pε majuañi ga øthũ ran huεcate.
Nε xingui ts'ũ gam bẽmhũ ga øthũ a hingui
ho, pε dan εhyahũ ga øthũ a 'be'a gãtho
xũn ho, nε nzãi ga øthũ a. ¹⁰ Dan huεjuũ
n'da ngu n'dajũ nguetho dadĩn cuhũ. Nε
n'da ngu n'da man'da da bẽni da 'yεspa rá
mijã'iuĩ, xinda gue'bũ da t'εspa zεhε. ¹¹ Nε
hin ga cũthũ ran dãnhyẽi ma mbũihũ, pε dan

ɣhya ga ɔrpahɔ rá 'bɛfi ma Hmuhɔ. ¹² Dan johyahɔ nangue'a ran ho dí tɔmhɔ, nɛ hin dan xɔmbɔihɔ nangue yɛn ɛnbi. Nɛ thocpa thoho yɛ ora thoho dan yɔhɔ Ojɔ. ¹³ Ga fɔxhɔ yɛ 'yɛc'yɛi 'bɛ ja 'bɛ'a di 'bɛdi. Nɛ mpähä thoho ga säyabahɔ yɛ ja'i bɛ ja ma ngumhbɔ. ¹⁴ Pɛ ga äfɔ ran jɔpi nangue ɛ to di ɔgahɔ, nɛ hin ga äfɔ ra 'yɔnthi. ¹⁵ Nɛ 'dat'a dan johyahɔ to'o di johya, o nu'bɛ 'bo'o tu rá mbɔi, 'da dán du ma mbɔihɔ bɔya. ¹⁶ Nɛ gätho 'dat'a gam bɛmhɔ. Nɛ hin da bɛn'a n'da man'da xɛn ho xinda gue rá mijɔ'iuɛ, pɛ din amigohɔ ɛ yɛ ja'i hin'yɛ yú ts'ɛdi. Nɛ hin gam bɛmhɔ ngue jase man 'yomfɛnihɔ. ¹⁷ Nu'bɛ 'bo'o ɔrcahɔ ran ts'o, hin ga cospahɔ ran ts'o. Pɛ gam bɛmhɔ nda'a xɛn ho ga ɔrpahɔ, ngue 'bɛ'a gätho i hnumanho. Nɛ nubɔya da nu gätho yɛ ja'i ngue xɛn ho ma mbɔihɔ. ¹⁸ Nɛ dam 'bɛmanhohɔ ɛ gätho yɛ ja'i 'bɛ da zä. ¹⁹ Ma zi cu ahɔ, hin ga cos'hɔ ra pengui 'bɛ ja'a da t'ɔrcahɔ. Pɛ 'bɛ ga tɔmhɔ ts'ɛ di ɛnba Ojɔ 'bɛ gue'a in nde di ɛnba ɛ. Nguetho nt'o't'i: "Ma 'bɛfi zɛhɛgä ngue ga ɛnba n'da nɛ ga un rán theui a bi 'yɔt'e," bi 'yɛn Ojɔ. ²⁰ Janangue'a nu'bɛ tumanthuhu man sɔihɔ, ga 'uɛmhɔ. Nɛ nu'bɛ tuthe, ga sithebahɔ. Nguetho nu'bɛ njabɔ dí ɔrpa man sɔihɔ, xɛn ɛ da bɛni ngue'a midí ɔgahɔ, nɛ xɔhma thoho da goh yú mbɔi bɔya. ²¹ Hin ga cos'hɔ ran ts'o pɛ ga ɔrpahɔ ran ho, gue'a dá tɔfɔ a ran ts'o a bɔya.

13

Ga ɔthɔ yán t'ɛdi yɛ ts'ɛt'abi

¹ Gätho gahɔ ga ɛc'yɛihɔ ra ts'ɛt'abi ua ma häihɔ. Nguetho njo'o n'da ra ts'ɛt'abi ua ja ra häi ngue bi zän zɛhɛ yán t'ɛdi. Pɛ Ojɔ bi zänni ngue din ja yú ts'ɛdi. ² Janangue'a nu to din sɔhmi ra ts'ɛt'abi, din sɔhmi a to bi zänba rá ts'ɛdi a, nɛ i honse rán ɛse. ³ Nguetho nu'ɛ yɛ ts'ɛt'abi ua ma häihɔ, hin ga suhɔ 'bɛ dí ɔthɔ ran ho, hinda hɔnt'bɔ ga ɔthɔ ran ts'o ga suhɔ 'bɛ. Pɛ nu'bɛ dín nde hin ga suhɔ ra ts'ɛt'abi, pɛ ga ɔthɔ ran ho, nɛ da numanhojɔ bɔya. ⁴ Nguetho nu'ɛ yɛ ts'ɛt'abi, Ojɔ bi zänni da mbäxchɔ. Pɛ nu'bɛ dí ɔthɔ ra ts'oqui, ga suhɔ 'bɛ, nguetho i ja rán t'ɛdi di ɛnba n'da. Nɛ Ojɔ bi un yán t'ɛdi di ɛnba ɛ to'o ɔt' ra ts'oqui.

⁵ Janangue'a i jatho ga ɛc'yɛihɔ yán t'ɛdi ɛ yɛ ts'ɛt'abi, n'dahma hin di ɔngahɔ. Nɛ gue'a di bɛngahɔ Ojɔ 'bɛ in zoc ma mbɔihɔ. ⁶ Nɛ janangue'a ga juthɔ 'bɛ'a gätho i äjɔ yɛ ts'ɛt'abi, n'dahma di thoqui da 'yɔt' yú 'bɛfi ngue bi zänba Ojɔ, nɛ i tɔh yán zäbi ɛ. ⁷ Mpähä thoho ga juthɔ xɛn ho to'o gä i ja yán t'ɛdi da 'yädi 'bɛ'a gä da 'yäjɔ. Ga jut'a ma häihɔ, nɛ ga juthɔ yɛ puesto, nɛ mi'da yɛ cota i äh ra ts'ɛt'abi. Nɛ ga numansuhɔ yán t'ɛdi ɛ to'o gätho i ja yán t'ɛdi.

Ga ɔrpahɔ ran ho ma mijɔ'ihɔ

⁸ Nɛ ga juthɔ 'bɛ'a gätho dín dupatehɔ, nɛ hin te gam bɛmhɔ ngue dín dupatehɔ bɔya. Pɛ gam bɛmhɔ ngue dan huɛjɔ n'da ngu n'dajɔ. Nguetho nu to gätho ja yán huɛcate bi ja'ts'i gätho yán t'ɛdi Ojɔ ɛ. ⁹ Nguetho gue'a bi man'ɛ yán t'ɛdi Ojɔ bi 'yɛna: "O guí 'yomt'ɛnihɔ, nɛ o guí hɔcpahɔ rá te ni mijɔ'ihɔ, nɛ o guím pɛhɔ, nɛ o guidí seyahɔ 'bɛ'a pɛ'ts' ni mijɔ'ihɔ." Nɛ nu 'bɛ'a gätho mi'da yán t'ɛdi i man yán t'ɛdi, nu'ɛ gätho n'dat'a i ma: "Gui huɛc ni mijɔ'ihɔ tengu bɛ gní huɛczɛhɛ ni ja'ihɔ." ¹⁰ Nu'a ɔt' ran huɛcate, hingui ɔrpa ran ts'o rá mijɔ'iuɛ a. Janangue'a di ja'ts'ɛ yán t'ɛdi Ojɔ a ran huɛcate i ɔt'a n'da. ¹¹ Nɛ man'da ga humbi ga ɔthɔ na, nguetho dí pɔhmbɔ ya bin de, ya bi thoh yɛ pa. Damin 'yomfɛnihɔ xɛn ho ya ngue daná hämhɔ yɛ pa gan nuhɔ ra Hmu, xinda gue'a dá ɔthɔ 'bɛ ja má dɛ'mi dá ɛc'yɛihɔ. ¹² Ya bi thoh ra xui, ya maguɛpɔ da hyats'i. Mbähä ga bɔnthɔ yán t'ɔt'e ra 'bɛxui, ga he man thäquihɔ, ngue dan sɔmzɛhɛhɔ janangue'a da dɔh ran nɛqui. ¹³ Mbähä ga ɔthɔ a rán säui ran nɛqui, hin dan itihɔ, nɛ hin dam muns'hɔ bɛ ja yán johya zɛhɛ yɛ ja'i. Nɛ xín dan 'yomt'ɛnihɔ, xínga gue'a ma pähä zɛhɛhɔ ga ɔthɔ, xín ga ɔthɔ yɛ sui, xín ga ɔthɔ yán ts'ɛya. ¹⁴ Pɛ jatho gam bɛmhɔ ga hɔmhɔ rá ts'ɛdi a ma Hmuhɔ ra Jesucristo, ngue ga ɔthɔ tengu bi 'yɔt'e, nɛ him ma gam bɛmhɔ ga ɔthɔ rá pähä ma ngɔc'yɛihɔ.

14

'Dahma 'dan'yo bɛ na ɛc'yɛihɔ

¹ Nu'bɛ 'bɛ a n'da ra 'yɛc'yɛi gue hin ɛ pɔdi xɛn ho, pɛ ga simanhohɔ bɛ ja mam pɛtihɔ

u. Ne hin dan junth_u nangue 'be'a im be_{ni} ngue x_un ho da 'yøt'e. ² Nguetho 'dahma 'dan'yo im be_{ns}e 'be_pu ní 'yεc'yεi Ojā. Nu'ū 'da im be_{ni} x_un ho da zi gātho 'be'a i ts'i. Pε nu mi'da im be_{ni} hingui ho 'b_u da za u 'da y_u ngø. ³ Ne nu ra 'yεc'yεi gue i si ne i sa gātho 'be'a i ja, pε hin da zan'a n'da to'o mbε_{ni} hingui ts'i. Ne ximangutho a n'da to'o hingui si, pε hin da 'yεmbi hingui ho øt'a i si gātho 'be'a i ts'i. Nguetho Ojā 'da nan zintho. ⁴ Nu'i, to'o e, gue guí εmbi hingui ho øt' ni mi'yεhεh_u. Nu rá hmuse n'da da mam 'b_u x_un ho 'be'a øt'a n'da rá 'yεhε, o hin'na. Pε guehma da bømanho n'da ngu n'da ra 'yεc'yεi, nguetho i ja rá ts'edi ra Hmu di japi da bømanho. ⁵ Ne i 'b_u i 'da y_u 'yεc'yεi im be_{ni} din säya 'da y_u pa. Ne nu mi'da b_uya im be_{ni} x_un ho 'b_u hin din säya 'da y_u pa. Pεgue n'da ngu n'da da be_{ns}e 'be'a x_un ho da 'yøzεhε. ⁶ Nguetho nu to din säya 'da y_u pa, din säya nangue da be_n Ojā. Ne ngutho 'b_u hinga gā i si y_un ts'ihmε u 'da, njab_u øt'e nguetho im be_n Ojā, ne i xifi jamadi Ojā nangue u 'da i si. Ximangutho a to gātho i si, njab_u i øt'e nguetho im be_{ni} Ojā bi un'na, ne di un ra jamadi Ojā. ⁷ Njo'o gah_u gue gam be_mhb_u dy_u hmuseh_u. Pε y_u mbεtigah_u a ma Hmuh_u. Ne ngutho 'b_u dí 'b_uhb_u ne ngutho 'b_u dá tuh_u. ⁸ Nguetho dán dāseh_u b_u 'b_u Ojā gātho y_u pa dí 'b_uhb_u. Ne ngutho 'b_u dá tuh_u, dan dāh_u b_u 'b_uh ma Hmuh_u ne guexta'a y_u mbεtigah_u a. ⁹ Ne gue'a í du ne í ndants'a ra Cristo mahøn'a, ngue dim hmu nangue u x_un du ne'ū i 'b_ui. ¹⁰ Pε 'da ah_u hanja gní numan'ū a ni cuh_u ngue guí xihmb_u hingui ho 'be'a i si. Ne nu mi'da ah_u guí pāhmb_u x_un ho 'be'a gātho i ts'i, pε hanja gní numan'ū 'da ni cuh_u guí εmf_u nte di muui 'b_u hingui nde da zi 'da y_un ts'ihmε. Nguetho gātho gah_u dam 'bāhmb_u b_u ja rá hmi ra zε'mi ngue'a ra Cristo. ¹¹ Nguetho nt'o't'i 'be'a bi man Ojā gue'b_u mí 'yεna:

Guehma majuāni din ja a dím ma, ngue gātho y_u jā'i din danyahmu b_u dí 'b_ui, ne gātho din juān b_u ja ma hmi ngue guecā drā Ojā, bi 'yεn Ojā.

¹² Janangue'a dí pāhmb_u, gātho gah_u ga dāf_u ra güenda Ojā nangue man t'øt'e zεhεh_u.

Hin ga jaf_u da dāng b_u ja ra ts'oqui n'da

ma cuh_u

¹³ Him ma numan'ūh_u n'da ngu n'daj_u. Pε hønt'a gam be_mhb_u hin ga jaf_u n'da ma cuh_u di fet rá gua b_u ja y_u ts'oqui. ¹⁴ Dí pācā nangue ran 'yomfεni bi 'dac ma Hmuh_u ra Jesús, gue hin'y_u 'be'a da ts'i ngue hingui ho. Pε nu 'b_u mbε_{ns}e n'da hingui ho da ts'i, ra ts'oqui a 'b_u da zi 'b_u. ¹⁵ Pε nu 'b_u 'da ni cuh_u hingui numanho nin ts'ihmε zεhεh_u, nde'b_u hin gui thoqui gui sih_u, nguetho hin guí ørpah_u ran huεcate 'b_u guidí thoqui gui sih_u. Pε o guí øth_u nangue ran ts'ihmε dí 'ue u 'da ni cuh_u bi pøh ra Cristo 'b_u mi du. ¹⁶ Pε guí 'yεs'h_u a ní jaf_u da ts'an'a guí pāhmb_u x_un ho. ¹⁷ Ne hin gam be_mhb_u nangue ran ts'ihmε ná øth_u rá 'be_{fi} Ojā. Pε nu rá 'be_{fi} Ojā, ga øth_u ran hocjā'i, ne 'dat'a gam be_mhb_u, ne dan johyah_u nangue rá Hogandāhi Ojā dí 'b_uhb_u. Gue'a nam bøni gue rá 'be_{fi} Ojā a. ¹⁸ Ne nu 'b_u njab_u i øt'a n'da, majuāni i ørpa rá 'be_{fi} ra Cristo a 'b_u. Ne Ojā da numanho a, ne'ū y_u mijā'ih_u da numanho a. ¹⁹ Mbāhā dan εhyah_u dan hocpa ma mb_uih_u n'da ngu n'daj_u, ne 'da dām fāxtah_u din te ma mb_uih_u n'da ngu n'daj_u. ²⁰ Ne hin ga ts'onbah_u rá 'be_{fi} Ojā nangue man ts'ihmεh_u. Mfādi gue gātho x_un ho da ts'i. Pε hingui ho 'b_u dadí unbah_u rá mb_ui n'da ma cuh_u nangue 'be'a dí sih_u. ²¹ Man'da x_un ho 'b_u ga εs'h_u a na unbah_u y_u mb_ui 'da ma cuh_u nangue ra ngø dí sah_u, o ra vino o 'be'a gā ní dehe dí sih_u. ²² Nu 'b_u bi be_n'nah_u Ojā ne guí pāhmb_u gue x_un ho 'be'a guí sih_u, x_un ho a 'b_u. Ne'a Ojā in numanho. Pε hin dá yāth_u a. Ne di johya n'da 'b_u xise rá mb_ui x_un ho 'be'a gātho i øt'e, ne hin te mbεm b_uya. ²³ Pε nu 'b_u n'da im be_{ni} hingui ho da ts'i 'be'a gātho i ja, pε nu 'b_u bi zi b_uya, ya ra ts'oqui a bi 'yøt' 'b_u. Nguetho 'bexque bi be_{ni} bi mbesta'a rá pāhā Ojā 'b_u mi zi. Ne'ū 'be'a gātho dí øth_u, nu 'b_u hin dí pāhmb_u majuāni rá pāhā Ojā a, ra ts'oqui 'b_u dí øth_u a 'b_u.

15

Ga homhb_u 'be_pu dí zac y_u mb_ui ma cuh_u

¹ Pε nuj_u 'b_u dí pāhmb_u x_un ho 'be'a da zā da 'yøt'a n'da, pε nde'b_u man'da gam be_mhb_u ga fāxh_u u hin ε pādi x_un ho, xinda gue'b_u ga øth_u 'be'a gātho dím be_{ns}eh_u x_un

ho. ² Pɛ n'da ngu n'dajɛ ga ɔthɛ 'bɛ'a i numanho ma mi 'yɛc'yɛihɛ gue 'bɛ'a dín te yú mbɛi ɛ. ³ Tengu ra Cristo, him bi 'yɔt'e 'bɛ'a di hose pɛ bi 'yɔt'e 'bɛ'a bi numanho Ojɔ. Janangue'a bi 'yɛmp'a rá Ta: “Go dá tuxá yɛn ts'ante bi si i,” bi 'yɛn a ra Cristo. ⁴ Nɛ 'bɛ'a gátho bi t'o't' maya'bɛ bɛ ja rá m hman Ojɔ, bi t'o't'i ngue da xāngahɛ, nɛ di zerca ma mbɛihɛ, di jajɛ ga tɔmhɛ rá m fāts'i Ojɔ, hin dan xɔmbɛihɛ. ⁵ Ojɔ di jajɛ dan zɔmhɛ bɛ, nɛ di zerca ma mbɛihɛ. Nɛ dí äp rá mate di ja ahɛ 'da'angu guim bɛmhɛ n'da ngu n'da ahɛ, nguetho 'darbɛ guí 'bɛhmbɛ ra Cristo Jesús. ⁶ Nɛ janangue'a da zä n'dat'a guim bɛmhɛ 'bɛ guí thāndehɛ Ojɔ, ngue nu rá Ojɔ nɛ rá Ta ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

Gä da sih ra hogamhman ɛ hing yɛ judío

⁷ Janangue'a n'da ngu n'da ahɛ gan numanhohɛ, nɛ ɛ yɛ judío nɛ ɛ hing yɛ judío, tengu thoho ra Cristo 'da nan zimanhogdahɛ n'da ngu n'dajɛ. Nɛ gue'a ná ɛspahɛ Ojɔ a. ⁸ Nguetho bí 'yɛh ra Cristo ngue din 'yɛhɛ nangue yɛ judío. Nɛ bi ja'ts'a mi man Ojɔ maya'bɛ ngue bi sih yám bombɔta yɛ judío ba ɛh ma yāntehɛ. Janangue'a bi fādi majuāni bi man Ojɔ. ⁹ Pɛ nɛ ɛ hing yɛ judío nɛ ɛ yɛ judío bi jap ra Cristo 'darbɛ bi 'yɛspa Ojɔ ɛ nangue rá mate. Tengu mán t'o't'i 'bɛ'a bi xih rá Ta ra Cristo:

Ga xi ɛ hing yɛ judío nangue ni mate,
nɛ ga xifi ɛmmɛ xɛn ho i, bi 'yɛmb rá Ta a ra Cristo.

¹⁰ Nɛ man'da bi man ra t'ohni:

Gan johyahɛ ya gyɛ ja'i gue hin gyɛ judío ahɛ, gan 'yohɛ ɛ bi huand Ojɔ ngue yɛ judío.

¹¹ Nɛ man'da bi mam bɛ:

Dami 'yɛspahɛ ra Hmu Ojɔ gyɛ ja'ihɛ ngue 'dahma 'dan'yo bɛ gná yāhɛ gátho ná ngɛni ra ximhäi,

gátho gui numansuhɛ Ojɔ.

¹² Nɛ bi 'yɛn a ra pɔngahyā Isaías:

Dim 'bɛ a n'da rá m bom'bɛto ra Isaí gue nɛ'ɛ hing yɛ judío da 'yɛmbi rá Hmu,

ngue da dɔ'bɛ rá m fāts'i a, bi 'yɛna.

¹³ Nu'a Ojɔ di jajɛ dí tɔmhɛ ran ho bi xijɛ. Janangue'a dí äp Ojɔ da hyut'a ni mbɛihɛ nangue guí ɛc'yɛihɛ a. Nɛ xíngui ts'ɛ nte guim bɛmhɛ, pɛ thocpa thoho gui tɔmhɛ

da mbäx ahɛ rá Hogandāhi Ojɔ nangue rá ts'edi.

I man ra Pablo hanja bi 'yo't' na ran zofɔ

¹⁴ Ma zi cu ahɛ, dí pācä gue xɛn ngu ni hogambɛihɛ, nɛ i ja nin 'yomfɛnihɛ xɛn ho, nɛ guí pāhmbɛ 'da gdín xānba thohohɛ n'da ngu n'da ahɛ. ¹⁵ Pɛ guehma dá hut'anzambɛi dá ot'ahɛ na, ngue dadí bɛn'nahɛ 'bɛ'a gá pāhmbɛ. Nguetho gue'a ran t'ɛdi bi 'dacä Ojɔ nangue rá mate.

¹⁶ Nguetho rá mbɛfigä ra Cristo Jesús bɛ 'bɛ ɛ hing yɛ judío, dí m mangä ran ho ma'da'yo. Nɛ tengu'bɛ drá mbäjä dadí hocpa rá 'bɔts'e Ojɔ, nu'a nám bɔni dadí hoc'a ni mbɛihɛ ngue hing yɛ judío ahɛ n'dahma da numanho ahɛ Ojɔ. Nɛ mahoqui ahɛ nangue rá Hogandāhi Ojɔ guín 'yohɛ. ¹⁷ Janangue'a ɛmmɛ i hu ma mbɛigä nangue 'bɛ'a gátho bi 'yɔrpa ɛ hing yɛ judío a ra Jesucristo, bi jaqui bi bɔmanho rá 'bɛfi Ojɔ dá ɔt'ä bɛ i 'bɛ ɛ. ¹⁸ Pɛ hingui sä gam mangä 'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Cristo nangue ɛ mi'da yú mbɛfi. Pɛ hɔnt'a da zä gam mangä 'bɛ'a bi 'yɔrpa dām pɛcä. Nɛ bi jap ɛ hing yɛ judío da dɛn'na ra Cristo nangue ram hma dá xifi nɛ nangue yɛn t'ɔt'e bi 'yuti.

¹⁹ Nguetho bi 'yɔt' yɛ hmɛpya, nɛ yān t'ɔt'e mixte nangue rá ts'edi rá Hogandāhi Ojɔ. Nɛ dá ja'ts'ä ma 'bɛfi dá mangä ran ho ma'da'yo nangue ma yāntehɛ ra Cristo. Dá dɛ'mi dá mangä bɛ Jerusalén, nɛ dá mangä gátho yɛ xɛqui nán zant'i ra häi gue'bɛ go má sɔm bɛ Ilírico, gátho dá mangä bɛ ram hma. ²⁰ Nɛ guehna dá nde ga ɔt'e, gue dá mba dá mamp'a ram hma guepɛ him mi fāpɛ rá thuhu ra Cristo. Nguetho hin dá nde dá mba bɛ ja yú 'bɛfi ɛ mi'da bi mbɛn'na ra Cristo. ²¹ Pɛ dá ɔt'ä tengu bi mam bɛ ja rá t'ohni, ngue i ɛna:

Nu'ɛ 'da gue njām'bɛ mi sifi pɛ nuya da bāh ya.

Nɛ nu'ɛ 'da njām'bɛ mi ɔde da zɔni da bādi nangue rá 'yu Ojɔ.

Im bɛni da mba bɛ Roma a ra Pablo

²² Nɛ janangue'a him 'bexque bi zä dá mba bɛ guí 'bɛhmbɛ. Nguetho guexta'a mi ja ma 'bɛfi ua bí ja ra xɛqui ua nán jongua.

²³ Pɛ nuya ya nte mi ja ua ma 'bɛfi ya. Nɛ xɛn ngu yɛ nidi mín nde xcá mba bɛ guí

'buhmbu bu Roma. ²⁴ Ne mí ts'utho ya ga mbabü ga zengua ahü ne dam 'buhmbu bu 'da yu pa. Ne nu'bu dá thopü España, da zä dan hyümbü ts'u bu ja ra 'yu ní mba bu. ²⁵ Pe 'be ga mba bu Jerusalén, ne ga dä bu a ra mbeti dí mbäx ü yu 'yëc'yëi bí 'bupü. ²⁶ Nguetho bi bën ü yu cu bí 'bupü Macedonia nepe Acaya ngue da mbäx'i ts'u yu hyoya 'yëc'yëi bí 'bupü Jerusalén, ngue ga hax 'bu dá mba bu. ²⁷ Ne gue'a bi zänni da 'yöt'u hing yu judío, nguetho in nde di co'ts'a ra mate bi t'örpe. Nguetho bi gomhbü rán japi Ojä ü hing yu judío ü yu judío gue yá mi 'yëc'yëihü 'bupü Jerusalén. Janangue'a nde da mbenbi ts'u ra mbeti ü. ²⁸ Ne nu'bu ya dá dä a 'be'a bi 'behni, ja ga mba bu Roma ga nu ahü bu, ne ga thocä bu España büya. ²⁹ Ne nu'bu dá söngä bu guí 'buhmbü, dí paçä da 'yenscahü rán japi xün ngu a ra Cristo nangue dí pa'hmbü räm hma. ³⁰ Ma zi cu ahü 'yörcahü ts'u ra mate emme gui 'yäfü räm fäts'i Ojä nanguecä, nangue 'dat'a ma Hmuhü ra Jesucristo ne nangue rá Hogandahi Ojä bi jajü dan huejü. ³¹ Dami xihmbü Ojä da yangui nangue ü hing yu 'yëc'yëi bu ra häi Judea, guet'a ra xequi bu Jerusalén. Ne dami 'yäfü rá mate Ojä nangue ü yu cu bí 'bupü Jerusalén, ngue da hyümanho a ra mbeti ga hax bu ga unni, ngue bi mben'ndü hing yu judío bu Macedonia nepe Acaya, ngue'u yü cu. ³² Ne nu'bu da nde Ojä dan johyagä 'bu dá mbagä bu, dan säya ts'u bu guí 'buhmbü. ³³ Ne nu Ojä nzai i hurpa rá mbüi n'da, pe ne ahü da hyut'a ni mbüihü. Ne hönt'a gam bëmhbü a ya.

16

Nu ra Pablo i penba ran zengua yá amigo

¹ Nuna man juhü ra Febe, mi ts'utho da mba bu guí 'buhmbü ya ne di zengua ahü na. Nuna, rá 'befi im fäxte ram peti bu Cencrea. ² Ne dami simanhohü na, nangue rá thuhu ma Hmuhü, ngue nujü dyü 'yëc'yëihü gue'a man sähü ga øthü. Ne dami fäxhü 'be'a gätho ní 'befi da 'yöt'a ra Febe, nguetho guesë bi mbäx ü xün ngu mi'da, necä bi mbäxqui. ³ Dami zenguagui ts'u bu ra Priscila, ne ra Aquila rá ndø, ma mimbefihe nangue rá 'befi ra Cristo Jesús. ⁴ Ne nugä 'bu mi t'ëna xtá thogä, ne ü mi t'ëna xtá tho ü 'bu

mí yangä 'bu n'dandj. Gue'a ná undä ra jamadi Ojä nangue ü. Pe hinga höngdä pe ne ü gätho yüm peti yu 'yëc'yëi ngue hing yu judío, 'da xna undähe ra jamadi Ojä nangue ü. ⁵ Ne dami zenguagui ts'u ü gätho dim peti bu rá nguse ra Aquila. Ne'a ma amigogä ra Epeneto dami zenguagui ts'u bu a. Nu'a ra mbadi 'yëc'yëi bu ja ra häi Acaya a. ⁶ Ne'a ra María, dami zenguagui ts'u bu. Nu'a emme xün ngu ra 'befi bi 'yöt'e nangue ahü. ⁷ Ne a ra Andrónico ne ra Junias ma mijudíohe, ne 'darbü dá sähe ran ünbi. Nu'ü gätho yá 'bäihü ra Cristo i numanho ü, ne m'bet'o bi 'yëc'yëi ra Cristo ü xinda guecä. ⁸ Ne a ra Amplias dami zenguagui ts'u bu. Dadí huecä a nangue rá thuhu ra Hmu. ⁹ Ne dami zenguagui ts'u bu ra Urbano, ma mimbefi'be nangue ra Cristo, ne ra Estaquis ngue dadí huequi. ¹⁰ Ne a ra Apeles dami zenguagui ts'u bu. Nu'a emme bi ts'ä rá t'ëc'yëi, ne bi bømanho. Ne ü 'bupü ja rá ngu ra Aristóbulo dami zenguagui ts'u bu. ¹¹ Ne a ra Herodiön ma mijudío'be, ne ü 'bupü ja rá ngu ra Narciso, gue nu yu 'yëc'yëi 'bupü, dami zenguagui ts'u bu. ¹² Ne a ra Trifena ne ra Trifosa dim pefi nangue ra Hmu, gätho dami zenguagui ts'u bu. Ne a ra Pérsida mahuequi a, ne a xün ngu ra 'befi bi 'yöt'e nangue ra Hmu. ¹³ Ne dami zenguagui ts'u a ra Rufo, an thahni da 'yörpa rá 'befi ra Hmu, ne a rá mbe tengu'bu ma mbegä a. ¹⁴ Ne a ra Asíncrito, ne ra Flegonte, ne ra Hermas, ne ra Patrobas, ne ra Hermes, ne ü yün 'yohü bí 'buhmbü ü, dami zenguagui ts'u bu. ¹⁵ Ne a ra Filólogo, ne ra Julia, ne ra Nereo ne a rán ju a, ne'a ra Olimpás, ne'ü gätho mi'da yu 'yëc'yëi bí 'bupü. ¹⁶ Ne damín zenguahü n'da ngu n'da ahü nangue ran huecate. Ne gätho yüm peti yu 'yëc'yëi ja ua i pen'nahü ran zengua.

N'da ran zofo rán zegui bi man ra Pablo

¹⁷ Pe dí xi ahü ma zi cu ahü, damim fäsehü nangue ü to'o in nde di hec'ahü gue di 'uec'ahü nangue a ra hogamhüma gán xänbahü. Pe hin gui 'yurbahü ra güenda ü. ¹⁸ Ne nu'ü yu 'yü't'ate, hingui ørpa rá 'befi ma Hmuhü ra Jesucristo ü. Ne i häte thoho nangue emme xün ho 'be'a mma ne i sixmanho ahü. Pe i härpa yá mbüi ü 'da hingui paði dim fäse. Ne gue'ü yá 'befi zehë i øt'ü.

19 Pɛ nu'ɯ mi'da gätho i paði hin guí festahɯ rá m hman Oja. Janangue'a i hu ma mbɯigä. Pɛ dadí hec'a thohohɯ ngue'a dín nde ahɯ gui paḥmbɯ gätho 'bɛ'a xɯn ho, pɛ nu'a hingui ho hin dín nde ahɯ gui paḥmbɯ a. 20 Nɛ nu Oja ngue'a nzai di hoc ra sui, nu'a di ja ahɯ 'dahmantho gui 'yɛthɯ bɯ häi ra zithu nangue ɯ to in nde di hec'ahɯ. Janangue'a gui comhbɯ rá mate ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɯ a ya. 21 Nuna ra Timoteo i pen'nahɯ ran zengua, ma mimbɛfi'be na. Nɛhna ra Licio nɛhna ra Jasón, nɛhna ra Sosípater, ma mijudíohe ya, gätho i pen'nahɯ ran zengua. 22 Nugä dí Terciogä rá 'yosøcuagä ra Pablo, dí o'tä ra søcuä ja ua, dadí zengua ahɯ nangue ma Hmuhɯ. 23 Nɛhna ra Gayo, i pen'nahɯ ran zengua, nuna di säyagui ua rá ngu drá Pablogä, nɛ ɯ gätho yɯ 'yɛc'yɛi di säyabi ua rá ngu. Nɛhna ra Erasto i ja rá 'bɛfi i haɣ ra mbɛti ua ja ra hnini, nɛhna man 'yohɯhɯ ra Cuarto, gätho i pen'nahɯ ran zengua. 24 Dami comhbɯ rá mate ma Hmuhɯ ra Jesucristo gue gätho ahɯ.

Hɔnt'a Oja ga ɛspahɯ gätho yɯ pa mazai

25 Zai ga ɛspahɯ Oja, nu'a i ja rá ts'ɛdi di zet'a ni t'ɛc'yɛihɯ 'bɯ guím bɛmhɯ ran ho ma'da'yo ngue 'bɛ'a bi 'yɔt' ra Jesucristo, tengu dím mangä. Nguetho nuya i si ahɯ ram hma ngue maya'bɯ thoho him mí faði. 26 Pɛ nuya i pa mhman ya, nɛ i sifi gätho yɯ ja'i hɔnbɯ go hapɯ i 'bɯi gätho ra ximhäi. Nɛ nu'a ram hma i hman ya, guet'ɯ yám hman ɯ yá pøngahya Oja maya'bɯ. Nɛ i hman ya nangue rán t'ɛdi Oja gue i 'bɯi mazai, in ndepe gätho yɯ ja'i da 'yɛc'yɛi ra hogamhma. 27 ɛmmɛ xɯn ho rá 'yu Oja bi 'dajɯ, janangue'a ga ɛspahɯ Oja gätho yɯ pa mazai nangue ga ɛspahɯ ra Jesucristo. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɯ ya.

1 CORINTIOS

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Corinto

Ran zɛngua

¹ Ma zi cu ahɯ guí 'bɯhmbɯ bɯ ra dɔhnini Corinto, dí ot'ahɯ ra sɔcuɔ i jaua. Dí zɛngua ahɯ gátho gyɯ 'yɛc'yɛihɯ Ojɔ. Nɛ nugä drá Pablogä, bi huangä Ojɔ, nɛ rá pähä zɛhɛ bi xiqui gam mangä rá m hman ra Jesucristo hɔnbɯ go hapɯ. Nɛ'a man 'yohɯhɯ ra Sóstenes dí 'bɯ'be ua, di zɛngua ahɯ. ² Nu'a ra Cristo Jesús bi 'uec'a ni mbɯihɯ bɯ ja ra ts'oqui. Nɛ bi zon'nahɯ gui 'yɔrpahɯ rá 'bɛfi Ojɔ. Nɛ tengu'bɯ 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ɯ mi'da to'o gátho i thãnde ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ngue n'dat'a ra Hmu dí comhbɯ ɯ. ³ Nɛ dí äpä Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo ngue di 'da ahɯ yán jɔpi, nɛ'a rán johya gui hyãmhɯ a.

Bi dɪn yán jɔpi Ojɔ nguetho i 'bɯhmbɯ ra Cristo

⁴ Bi 'da ahɯ yán jɔpi Ojɔ nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo Jesús. Gue'a ná undä ra jamadi Ojɔ a ya. ⁵ Nɛ nte di 'bɛpɯ ja nim pɛtihɯ, nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo. Pɛ gä i ja ahɯ ran 'yomfɛni da zä gui pãhmbɯ xɯn ho a ya, nɛ da zä guim mamhbɯ xɯn ho rá 'bɛfi Ojɔ ya. ⁶ Nɛ gue'a rá m hman ra Cristo gá hyãmhɯ, gue'a gní bɔmanhohɯ a ya. ⁷ Janangue'a i juadi xɯn ho rá ts'ɛdi bi 'da ahɯ Ojɔ nangue rá 'bɛfi guí ɔthɯ gátho gní tɔmhɯ dí 'yɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁸ Nɛ di ja ahɯ Ojɔ gan zãmhɯ bɯ gue'bɯ go rán zɛgui yɯ pa, janangue'a nte ma ts'oqui da dɪn'nahɯ 'bɯ bá peng ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁹ Nguetho dí pãhmbɯ nzai di jã'ts'a im man Ojɔ, nɛ guesɛ Ojɔ bi zoncahɯ dam 'bɯhmbɯ rá Ts'unt'ɯ ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bin sãh yɯ 'yɛc'yɛi

¹⁰ Dí äcä ra mate n'dat'a guim bɛmhɯ, nguetho guí tɛnhɯ a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ 'yo guidín hejɯ, pɛ jatho n'datho guim bɛmhɯ nɛ n'dat'a guí 'yɔthɯ. ¹¹ Gue'a dí xi ahɯ a, ma zi cu ahɯ, nguetho bi xicä

'da yɯ cu ngue yá mɛnguhɯ ra Cloé, bi xiqui 'bɛ'a guí ɔthɯ. ¹² Nguetho guí ɛmhɯ 'da ahɯ guí tɛngahɯ, nɛ ɛn'i 'da tɛn ra Apolo, nɛ ɛm mi'da tɛn ra Pedro, nɛ ɛm mi'da ngue tɛn'na ra Cristo. ¹³ Pɛ ha guim bɛmhɯ gá xɛmhɯ ra Cristo. O xigä ha dá tugä bɯ ja ra pont'i nangue ahɯ. Uague guim bɛmhɯ ngue gán xixyãhɯ nangue ma thuhugä. ¹⁴ Pɛ jamadi Ojɔ ngue njo'o to dá xixyã ahɯ, hɔnt'a ra Crispo nɛ ra Gayo. ¹⁵ N'damhma njon da zä da ma bin xixyã nangue ma thuhugä. ¹⁶ Nɛ hɔnt'ɯ gátho 'bɛpɯ rá ngu ra Estéfano dá xixyãbi. Pɛ hin dí m bɛngä 'bɯ 'bo'o xcamá xixyãbi mi'da, uague hɔnt'ɯ. ¹⁷ Nguetho hinga gue'a ra 'bɛfi bi xicä ra Cristo ga ɔt' ran xixyã, pɛ bi xiqui gam mangä ran ho ma'da'yo. Pɛ nu'bɯ dí m mangä a, pɛ hin dí yã tengu bɯ na yã yɯm bãmhyã, nguetho hɔnt'a dí honi da bãh yɯ jã'i ma ts'oquihɯ í du ra Cristo bɯ ja ra pont'i. Janangue'a din ja ra ts'ɛdi ram hma di hocpa yá ts'oqui ɯ.

Gue'a ra Cristo ní 'dajɯ ran 'yomfɛni Ojɔ

¹⁸ Pɛ nu'a ram hma ngue ra Cristo bi du bɯ ja ra pont'i, ɛmbi nte ní mbatho ɯ ní mba bɯ ja ran ɯnbi mazai. Pɛ nujɯ ná mbähä bɯ ja ra temazai, dí pãhmbɯ gue'a ram hma ní zinjɯ Ojɔ ngue bi du ra Cristo bɯ ja ra pont'i, bi hoga ma ts'oquihɯ. ¹⁹ Nɛ i ɛm bɯ rá t'ohni Ojɔ:

Ga uti ngue nte ní mbatho ɯ im ma jase yán 'yomfɛni,

nɛ ga hãcpa yá ts'ɛdi zɛhɛ yɯ jã'i, ga ɛm bɯ ma'ueni, bi 'yɛn Ojɔ.

²⁰ Nguetho bi zãn Ojɔ hin te ní mbat ɯ to'o ɛna jase yán 'yomfɛni, nɛ'ɯ ɛmmɛ bin xãse yúm hmanse yɯ jã'i, nɛ'ɯ ɛna pãdi da dãh yɯm hma. Nguetho hingui sä da yãn a n'da ɯ nangue yúm hman ɯ. ²¹ Nɛ bi bɛnsɛ Ojɔ, bi zãn bɯya ngue hin dí bã Ojɔ n'da ɯ yán 'yomfɛnisɛ. Pɛ bi zãnni da yãn ɯ to da hyãn'a rá m hma nangue ra Cristo bi du, madague'bɯ t'ɛmbi nte ní mbatho. ²² Nguetho nu ma mijudíohe im bɛni gue'ɯ yɯn t'ɔt'e mixte da nu 'bɯ gue'a n'da ram hma ngue majuaɲi. Nɛ nu'ɯ 'da ni mɛnguhɯ ngue hing yɯ judío ahɯ nzai i honse n'da ram hma ngue i ɛmb zɛhɛ majuaɲi. ²³ Pɛ nu'a ram hma dí m mamhbɯ ngue bi du

b_u ja ra pont'i ra Cristo, njonguin numan-hose a. Ne' u_u y_u judío i san tho 'b_u i sifi, ne' u_u hing y_u judío i εmbi nte ní mbatho 'b_u i sifi. ²⁴ Pe nu_u ngue bi zoncah_u Oj_u, madague'b_u dy_u judío h_u ogue hin dy_u judío h_u, pe n'dat'a dí p_uhmb_u i ja rá ts'edi Oj_u di hoga ma ts'oquih_u nangue'a ra Cristo bi du. Janangue'a bi nequi εmme x_un ndoho rán 'yomf_ueni Oj_u. ²⁵ Ne nuna ra 'yu bi z_un Oj_u, pe man'da di muui na, madague'b_u t'εmbi hin te ní mbatho, xinda gue'u y_u 'yuse bi z_un zεhe y_u j_u'i. Ngue gue'a í t'εmbi hin'y_u rá ts'edi Oj_u a, ngue bi du ra Cristo, pe man'da x_un ngu b_u ní nequi a, xinda gue'u g_utho y_un t'ot'e zεhe y_u j_u'i. ²⁶ Ma zi cu ah_u ngue bi zoncah_u Oj_u, gam bεmh_u hague dín jah_u b_u na nu_u ra ximh_ui, ngue x_un ngu_u dy_u 'y_umb_ui h_u, ne x_un ngu_u hin'y_u ma ts'edih_u, ne x_un ngu_u ngue bin hyoya ma tah_u. ²⁷ Pe bi huan Oj_u u i t'εmbi y_u 'y_umb_ui, n'damhma da mbε'ts' y_u s_u u i jase y_un 'yomf_ueni. Pe gue'a í huan Oj_u u hin'y_u y_u ts'edi b_u na nu ra ximh_ui, janangue'a da mbε'ts' y_u s_u u i jase y_u ts'edi. ²⁸ Ne bi huan Oj_u u nte di muui b_u na nu ra ximh_ui, ne' u_u to'o i pa nts'ani, pe man'da in numanho Oj_u u, ne gue'a dí 'berpa y_u ts'edi u to'o εna i ja se y_un t'εdi. ²⁹ Janangue'a njon di jap Oj_u din 'yεzεhe. ³⁰ Ne bi jaj_u Oj_u 'darp_u d_um 'b_uhmb_u ra Cristo Jesús, ne gue'a ní 'daj_u ran 'yomf_ueni Oj_u a, ne nangue'a ra Cristo ní zimanhoj_u Oj_u, ne gue'a í 'y_urcah_u Oj_u ngue y_u t'uhni gah_u a, ne gue'a ní y_unj_u b_u ja ran ts'o. ³¹ Nguetho i mam b_u ja rá t'ohni Oj_u, hin'y_u 'be'a man'da ran ho da z_u da man'a n'da, hinda hont'a ran ho bi 'y_urpa Oj_u.

2

Hont'a ram hma 'be'a í du ra Cristo i ja rá ts'edi

¹ Ma zi cu ah_u, nu'b_u má mbag_u b_u guí 'b_uhmb_u, ngue dá xi ah_u rám hman Oj_u maju_uni, pe hin dá huan thohog_u y_um hma guep_u da numanhog_u ra ximh_ui, ne hin te dá ma nangue man 'yomf_uenise. ² Ne nu'b_u má b_uni ga mba b_u guí 'b_uhmb_u, pe dá b_uni hont'a ga xi ah_u 'be'a ín unba ra Jesucristo 'b_u mí du b_u ja ra pont'i. ³ Ne nu'b_u mám 'b_uhmb_u b_u, dá ot'ä hin'y_u ma ts'edi, nguetho dá su Oj_u hin da numanho

'b_u xcá u_uspa mam hmanse, ne dá fet'i. ⁴ Ne nu'b_u mán y_uh_u b_u ngue dá xi ah_u ram hma, hinga gue'a mam hmanse ngue mahotho bi pät a ni mb_ui h_u, pe hont'a rá ts'edi rá Hogand_uhi Oj_u bi z_u bi hoc a ni mb_ui h_u. ⁵ Janangue'a hinga gue'u y_un 'yomf_ueni 'da y_un 'yoh_u bi ja ah_u gá 'yεc'yεih_u Oj_u, pe hont'a rá ts'edi zεhe Oj_u bi ja ah_u gá 'yεc'yεih_u.

Rá Hogand_uhi di japi dí fq Oj_u

⁶ Pe nu'a ram hma dím mamhb_u nangue ra Cristo, go i p_u u x_un ho y_u t'εc'yεi, ngue ran 'yomf_ueni maju_uni a. Ne hinga gue'a rán 'yomf_ueni ra ximh_ui bi b_u u x_un ho y_u t'εc'yεi, xinga gue'u y_um hmanse u y_u ngurp_u ra ximh_ui, ne nu' u mi ts'utho di 'beh y_u ts'edi. ⁷ Pe nu ran 'yomf_ueni dím mamhb_u him mám f_udi, pegue urcah_u Oj_u ya, nangue ra Cristo mi s_unni da y_unj_u 'b_u him mani 'yot' ra ximh_ui, ne da zixcah_u b_u mahεts'i ní comhb_u rán ho b_uya. ⁸ Pe xinga n'da u i εna jase y_u ts'edi ua ja ra ximh_ui ngue i p_urpa rán 'yomf_ueni Oj_u. Nu'b_u xtám b_u'da, hin xtí cuarp_u ja ra pont'i a ra Hmu mixte. ⁹ Pe tengu mán t'o't'i b_u ja rá t'ohni Oj_u: Hin da z_u da b_use n'da a ran ho bi z_un Oj_u da 'y_urpa u to'o hont'a Oj_u im b_uni, ne nj_um'b_u da z_u da 'y_use n'da, ne nj_um'b_u da z_u da nuse n'da, bi 'yεn rá t'ohni Oj_u.

¹⁰ Pe nu_u dí p_uhmb_u a, nguetho bi xij_u rá Hogand_uhi Oj_u. Ne nu rá Hogand_uhi Oj_u di _uts'i x_un ho b_u ja rán 'yomf_ueni Oj_u, ne gue'a i xij_u a b_uya. ¹¹ Tengu y_u j_u'i hin jon da z_u da b_urpa rá mb_ui rá mij_u'iui, pe hinda hont'a rá mb_ui zεhe n'da i p_udi. Ne in jab_u Oj_u, njon da b_urpi 'be'a mb_uni, pe hinda hont'a rá Hogand_uhi zεhe i p_udi. Ne di bεngah_u a. ¹² Nguetho bi 'daj_u rá Hogand_uhi Oj_u, ne hinga gue'a rán 'yomf_ueni ra ximh_ui, ngue in nde di bεngah_u rán 'yomf_ueni Oj_u, ne g_utho y_u hogant'unni bi 'daj_u nangue rá mate x_un ndoho. ¹³ Pe nu'b_u dím mamhb_u rán 'yomf_ueni Oj_u, pe hin dí u_uspah_u y_um hma nangue man 'yomf_ueni se h_u, pe hont' u y_um hma bi x_ungah_u rá Hogand_uhi Oj_u, ne da z_u dí xihmb_u x_un ho u to'o bin t'un rá Hogand_uhi Oj_u. ¹⁴ Pe nu'a hingui 'b_uhmi rá Hogand_uhi Oj_u, hingui s_u da hy_uni 'be'a g_utho i x_ungah_u rá Hogand_uhi Oj_u, ne εmbi

rám hman a n'da ra 'yambui. Ne njam'bu sä da badi, hinda hont'bu dim 'bahmi rá Hogandahi Oja. ¹⁵ Pe nu'a ra ja'i ngue 'bahmi rá Hogandahi Oja da zä da badi 'be'a nam bøn'a 'be'a Gä i ja, ngue nda'a da numanho ne nda'a hin da numanho. Pe nu'a hing ra 'yεc'yεi hin da zä da bapra yün 'yomfēni u yu 'yεc'yεi. ¹⁶ Njon da 'yεnse da bapra rán 'yomfēni Oja ra Hmu, njo'o da xifi xun ho 'be'a da 'yot' Oja. Pe nuju dí comhbu a rán 'yomfēni a ra Cristo.

3

I comhbu Oja rá 'befi u yú mbefi

¹ Ma zi cu ah, nu'bu mám 'bahmbu bu him bi zä dá xi ah u xun hei tengu i si u in 'youi xun ho rá Hogandahi Oja. Pe dá xi ah tengu'bu gmí 'yothohu ua ja ra ximhäi, uague tengu'bu ja gním 'bahmbu nangu ra Cristo. ² Pe dá xi ah a hingui hei tengu'bu ra xi'ba thoho dá 'da ah, nguetho tengu'bu hin ní zä gui sihu xun ho ra hme. Ne nguetho ya, guexta'a hont'a ra xi'ba da zä gdín sihme. ³ Nguetho hin guín zac ni mbuihu. Ne guín nde gam mixte zehhu, janangue gadín sahmbu. Pe ha hin guí othu tengu'bu gyu ja'i thohohu ua ja ra ximhäi. ⁴ Nguetho guím mamhbu to'o guí tenhd, ne 'da'ahu guí εmhbu guí tengah, ne mi'da εna ten ra Apolo. Pe gue'a gní 'yothu tengu'bu gyú ja'i thohohu. ⁵ 'Be'a dadí mu'be a ra Apolo. Ha hin guí pahmbu ngue yú mbefi thoho Gä'be Oja, ngue dá fäxa'be Gä 'yεc'yεih ra Hmu, nangu ra 'befi bin 'dac'be n'da ngu n'da Gä'be. ⁶ Nugä dá tuh ra hmudä bu, ne nu'a ra Apolo bi uapi, pe nu'a Oja bi japi bin te ne bi bōx u yu hmudä. ⁷ Janangue'a hin'yu rá ts'edi a bi duh ra hmudä, xinga gue'a bi uapi, pe hont'a Oja i ja rá ts'edi ngue bi japi bin te yu hmudä a. ⁸ Ne nugä dí comhma'befi'be a ra Apolo, ne nugä dá tuhu, ne nu'a ra Apolo bi uapi. Ne di 'dac'be Oja 'be'a in nde di 'dac'be nangu ra 'befi dá ot'be n'da ngu n'da Gä'be. ⁹ Ne se Oja dí comhbe rá 'befi. Ne nu'ahu tengu'bu yú huahi ah Oja ngue bi thuhu.

Ne nu'ahu tengu'bu n'da ra ngu ngue i hō a Oja. ¹⁰ Ne nugä tengu'bu n'da drá ngurpagado nangu rá mate zeh Oja, ngue dá fä'mi xun ho yú guangujado a ra ngu.

Ne nu man'da pe di thoqui dim pepu ja a ra ngu. Pe n'da ngu n'da ra mbefi 'bu dim pepu ja a ra ngu, pe i jatho dim pefi xun ho. ¹¹ Ne njon da zä di pärpa a rá guangujado ra ngu, ne hont'a ra Jesucristo ngue rá guangu n'da rá ngu Oja. ¹² Pe nu'u to'o di thoc'a ra ngu, sä da huahni xun ho 'be'a da japi. Xun ho 'bu xōtho yu do dí fōt'a ra ngu, ne nu rá 'bet'e, xōtho yu t'εgui u. Pe 'bo'o im bēni dí fōt' yu za, o gue yu 'yox'yo, ne 'bo'o im bēni dí mbet' yu paxi. ¹³ Ne nu yú 'befi n'da ngu n'da yu 'yεc'yεi da hnu hangu nangu di muui 'bu bi zōn ra pa din ja ran juānbi. Nguetho da zōn ra pa da ts'ä nangu ra sibi, ne da fah puja gue'bu xun ho bi 'yot rá 'befi n'da ngu n'da yu 'yεc'yεi. ¹⁴ Ne nu'bu n'da ra mbefi bi hyät' ra sibi a rá ngu bi hyōe, da dah rán zäbi büya. ¹⁵ Pe nu'bu bin zō a ra ngu bi hyōe, ne nte da dah rán zäbi büya nangu rá 'befi bi 'yot'e. Ne maguepu hin xtám bongui, tengu u 'da bi 'da 'bu min zō yú ngu. ¹⁶ Pe ha hin guí pahmbu ngue gue ah yú ngu ah Oja, ne nu rá Hogandahi Oja i 'bupu mbo ni mbuihu. ¹⁷ Ne nu'a to'o da 'yεna di ts'onba rá ngu Oja, εmme xun ngu yun unbi da 'yōrpa Oja. Nguetho nu rá ngu Oja xun nduxqui a, ne guese ah rá ngu ah Oja. ¹⁸ Ne hin da zä gui thoqui gan hyäzehhu ngue guim bεmhbu jase nin 'yomfēnih. Pe jatho gam pumbēnih a guím bεnseh, janangue'a da zä gui tihbu a njuāntho ran 'yomfēni xun ho. ¹⁹ Pe nu rán 'yomfēni ra ximhäi nte di muui bu na nu Oja. Ne gue'a mán t'o't'i bu rám hman a, ngue nu'a nín 'yomfēnise n'da 'bu i εna dim mixte, pe di jap Oja dim 'bese bu n'da büya. ²⁰ Ne man'da bi man ram hma, ngue nu'a to'o εna jase yün 'yomfēni, pe go i pa a ra Hmu ngue nte di muui u yün 'yomfēni. ²¹ Janangue'a hin guim bεmhbu man'da di muui n'da ra ja'i. Pe Oja bi 'da ah Gätho ni ngurpihu ngue da mbāx ah. Ne Gätho u i jaua ja ra ximhäi ne'u 'be'a Gä i 'bui, ne bi zän Oja di ze ah u. ²² Ne cá ngue drá Pablogä dí fāx ah, ne ra Apolo, ne ra Pedro. Pe ne'a 'be'a Gätho dín nuhu ua ja ra ximhäi i fāxcahu ga pahmbu Oja, ne ra te i fāxcahu, ne ran dāte, ne ra pa i jabu ya, ne ra pa ba εhe. Ne janangue'a Gätho ni mbetih u. ²³ Nguetho yú mbeti ah ra Cristo ne nu ra

Cristo rá mbeti Ojã a.

4

Yã 'befi i øt' yã 'bãihã ra Cristo

¹ Pε nugã nε ra Apolo, nε jatho guim bεmhba ngue yã 'yεhε gã'be ra Cristo, bin 'dac'be ra 'befi ngue ga xi a'be rãm hman Ojã him mãm fãdi. ² Pε damím bεmhba, n'da ra 'yεhε thoho 'bã bin t'un ra 'befi, i jats'edi tho di jã'ts'a sifi. ³ Pε hin dí wprã a ra güenda a guím bεmhba, ximangutho ã mi'da yã jã'i εngui hin dí jã'ts'i. Nε xinga guecã i sä ga pãse 'bã dí jã'ts'i uague hin'na. ⁴ Pε nu ma mbãigã dím bεni hin dá soh ma 'befi. Pε madague'bã ngubã dím bεnse, pε jatho ga tø'mi gue'bã go da nuse Ojã 'be'a dá øt'ã. ⁵ Pε hin go m'bet'o gui 'yεmfã hingui ho bi 'yøt'a n'da. Pε 'be gui tømhbã ba εh ra Hmu, nε gãtho di nεqui bãya 'be'a mim bεmhba mbo ma mbãihã n'da ngu n'dajã. Nε di un Ojã bãya 'be'a rãn säui a bi 'yøt'a n'da ngu n'da ra 'yεc'yεi. ⁶ Nu ram hma dí xi ahã, ma zi cu ahã, nanguecã'be ra Apolo, pε n'da ran zofo ngue hin da donts'i 'be'a gui 'yøthã. Nε him man guim bεmhba i ja rá ts'edi n'da ra xãnbate, nε xín guim bεmhba n'datho xãn ho xinda gue'ã mi'da. Janangue'a hin gui thoqui gan 'yεxhã. ⁷ Pε to'o bi ja ahã ngue xãn ho ahã xinda gue'ã mi'da. Gätho 'be'a i ja ahã bi 'da ahã Ojã. Nε nu'bã guí pãhmbã bin 'da'adahã 'be'a gã i ja ahã, pε hanja gnãn 'yεzehεhã, tengu'bã gã tĩnsehã a ran ho i ja ahã. ⁸ Pε guí øthã tengu'bã gãm hmuschã, ngue hin te guidí 'behmbã, nε tengu'bã ya bin 'da a ni ts'edihã ngue guidí mandahã gãtho mi'da. Pε nuya tengu'bã ya gã sogahε. Pε hyøcta hmaha 'bã xquí søni ngue xtín ja ni ts'edihã, nguetho nεcãhe n'dat'a xtín 'dac ma ts'edihã 'bã. ⁹ Pε nugãhe ngue ma 'bãihe ra Cristo, dím bεmhbe Ojã bi 'yørcãhe ngue i hnuhãigahε xinda gue gãtho mi'da. Nε tengu'bã dyã ofãdihe i pε'ts'i da thojε. Nε i pa ma unguigahε 'bã i thengahe ra ximhãi. Nε'ã yãm 'behni Ojã mahεts'i di hyonya thoho nangue 'be'a dí sähe. ¹⁰ Nε nuje t'εnje dyã 'yãmbãihe, nguetho dí tenhde ra Cristo. Pε nu'ahã εmme guí homhbã da t'εn ahã i ja nin 'yomfεnihã nguetho guí εna guí tenhdu ra Cristo. Pε nugãhe hin'yã ma ts'edihe bã na hnuje, pε nu bã

na hnu ahã tengu'bã εmme i ja ni ts'edihã. Nε εmme i pa nt'ε'ts'i ahã, pε nugãhe i pa nts'ani gãhe. ¹¹ Nε gãtho yã pa xã thogui, nε gãtho yã pa i jabã ya, εmme dí sähe ra thuhu, nε ra tuthe, nε dyã 'yãhehe, nε pa m'be'migahε, nε hin hapã pøni i ja ma ngumhbe. ¹² Nε εmme dí yãhmbe ngue dadím pεsehe nangue ma 'yεhe. Nε εmme i ts'anje, pε man'da dí äfe rãn jãpi Ojã nangue ã i sante. Nε εmme pa ma ungui gahe, pε mpãhã thoho dí hãthe 'be'a i t'ørcãhe. ¹³ Nε di c'ãman'ãje, pε man'da dín zomanhohe. Nε ngutho yã pa jabã ya, i t'ørcãhe tengu'bã dyã ngohãihe ra ximhãi ngue hin'yã 'be'a dadí muje. ¹⁴ Pε hin dín nde ahã gui pε'ts' ni sähã nanguehna dí xi ahã. Pε dadí 'da ahã n'da ran zofo, nguetho tengu'bã ma t'ãhni ahã εmme dadí huεc'ahã. ¹⁵ Pε madague'bã xquín nuhã 'det'a mahuãhi ni ngãrpilhã i xãn'nahã nangue ra Cristo, pε hønt'a n'datho ni tahã i 'bãi, ngue guecã, nguetho rá mbãdi thoho dá xi ahã nangue ra Cristo, jananjabã gã 'yεc'yεihã bãya. ¹⁶ Janangue'a dí ä'ahã ra mate ngue gui 'yøthã tengu dí øt'ã. ¹⁷ Nε gue'a dá pεhndã bã ra Timoteo, ngue di zε ahã. Nε nu'a tengu'bã majuãni ma ts'ant'ã ngue εmme dadí huεqui, nε di jã'ts'i xãn ho, nguetho εc'yεi xãn ho a ra Hmu. Nε di bεn'nahã ngue 'be'a dí øt'ã ngue dí tenni xãn ho ra Cristo Jesús. Nε ngutho dím mangã bã hapã gãtho i ja yãm pεti yã 'yεc'yεi. ¹⁸ Nu bã guí 'bãhmbã, i 'bãpã 'da im bεni jase yã ts'edi, im bεni ngue hin ga mba bã. ¹⁹ Pε mi ts'atho ga mba bã gan nu'ahã 'bã da nde Ojã. Nε ga pãdi to'o gãtho i εna i jase yã ts'edi. Nε hinga hønt'ã yãm hma ga øts'e, pε gan nu 'bã majuãni i ja yã ts'edi nangue Ojã. ²⁰ Nguetho nu'bã majuãni di manda Ojã bã ja rá mbãi n'da, hinga høntho da bãdi dín yã xãn ho, pε dín ja ra ts'edi njuãntho. ²¹ Ha guín ndehã ga fεmhyã ahã 'bã dá mbagã bã, uague guín nde ga huεc'ahã 'bã dá søngã bã.

5

Da thøn'a thi n'da ra 'yεc'yεi bi 'yøt'e tengu'bã ran 'yomt'εni

¹ Nε dí øcã bin thãtui rá hømbe n'da ra cu. Pε n'da ran thãti gã 'yøthã εmme xãn ts'otho, tengu'bã ran 'yomt'εni. Nε njo'o to'o

numanho tengu a, xínga gue'u yu ja'i hingui éc'yéi Oja. ² Ne sä emme guídín 'yexhüa guí emhbüa nte guídí 'behmbüa. Pe xingui ts'u tu ni mbüihüa nangue 'be'a bi 'yöt'a. Hanja ngue hin guí hømhbüa thi a. ³ Pe madague'büa njo'ogä büa guí 'bühmbüa, pe tengu'büa 'darpüa dí 'bühmbüa, ngue dá sändä a ran ünbi da nu a bi 'yöt' ra ts'oqui, tengu tho 'büa ya dí 'bücä büa. ⁴ Pe i jatho gätho gam petihüa nangue rá thuhu ma Hmuhüa ra Jesucristo. Ne tengu thoho 'büa necä dí 'bücä büa, janangue'a dá 'da ahüa ran t'ëdi i ja ua. Pe gan 'yohüa rán t'ëdi ma Hmuhüa ra Jesús. ⁵ Ne nu'a ran 'yohüa, dami hyømhbüa thi da bent'a ra zithu, di ünba rá ngøc'yéi, n'damhma da 'yöp rá punbi Oja nangue rá ts'oqui. Ne da zä da yan Oja nangue rá mbüi 'büa bi zøn ra pa bá peng ra Hmu büaya. ⁶ Pe hingui sä gan 'yexhüa. Ha hin guí pähbüa n'da ram hma, ngue ts'ütho ra íxi pe i sinni gätho ra jüni. ⁷ Dami hyømhbüa thi a ra nyo'ixi ngue ran ts'o guí 'bühmbüa di ts'on'na nim petihüa. Janangue'a xtán ho ahüa, tengu ra thuhme an t'öt'e nangue ra jüni ma'da'yo ngue nte ma íxi da mbe, i ts'i 'büa ndäbaxjua. Ne i jatho dan hojüa, gue'a bi nde a ra Cristo 'büa mim 'bøts'e zehé bi hoga ma ts'oquihüa. Ne gue'a ra hmepya mi u ü yu ja'i 'büa ndäbaxjua mi pøxa n'da ra t'üde'yo. ⁸ Janangue'a thocpa thoho hønt'a xän ho ga øthüa, ne hønt'a ra 'yu majuani ga tenhdüa. Ne gue'a ra thuhme a ngue hin'yüa ra íxi. Pe hin ga øthüa tengu ra nyo'ixi, ngue 'be'a gätho dín numanhose nangue man 'yomfëniséhüa, ne 'be'a gätho mi'da xän ts'o. ⁹ Pe nu ra søcuä dá pen'nahüa mam'bet'o, ne hin gá pähbüa 'be'a dín nde xcá xi ahüa, ngue dá xi ahüa hin gan 'yohüa n'da ra 'yomt'ëni. ¹⁰ Pe hin dí ën ahüa him man zohmbüa ü hinga na pädi, madague'büa yu 'yomt'ëni, ne yu ziyate, ne yu bë, ne'ü thände yu hyäte oja. Nguetho nu'büa gui sothohüa ü, ne gui 'uehmbüa ua ja ra ximhäi 'büa. Pe hinga gue'a dá xi ahüa a. ¹¹ Pe nu'a mi nde xcá xi ahüa, ngue hin guí 'yemfë ni cuhüa ü 'da, ne xín gui comhbüa rá 'befi Oja n'da 'büa ëmbi ra cu 'büa guexta'a ran 'yomt'ëni øt'e o gue'büa bin thätui a him mi sä xtín thätui, o ran ts'iyate, o i thände yu hyäte oja, o ne'ü yu ücuate, o gue ra iti, o gue ra bë. Pe o guín 'yohüa ü tengu ü,

xínga 'darpüa gan sihméhüa ü. ¹²⁻¹³ Nguetho ni 'befihüa gui juanbahüa ni mi'yéc'yéihüa 'büa ja nim petihüa. Janangue'a gui hyømhbüa thi a bi 'yöt' ra ts'oqui büa guí 'bühmbüa. Pe nu'ü hinga ná éc'yéi, hingui sä ga juanbahüa ü, hønt'a Oja di juanba ü.

6

Sä din hocpa zehé yu 'yéc'yéi

¹ Hanja gnín yap zehéhüa büa 'büh ra zé'mi, nu'a hing ra 'yéc'yéi. Hanja hinga gue'ü ni mi'yéc'yéihüa guí xihmbüa di hoc'ahüa. ² Ha hin guí pähbüa ngue ga juanbahüa ra ximhäi 'büa rán zegui yu pa, nguetho yü t'ühni gahüa Oja. Hague má guet'ü yün säi dí øthüa hin ga hojüa, nguetho man'da hingui hëi dan hocpahüa. ³ Ne asta gue'ü yäm 'behni Oja mahëts'i ga juanbahüa. Ha má guet'ü yün junt'i dí øzehéhüa yu pa i jabüa ya ngue hin da zä ga hojüa. ⁴ Janangue'a nu'büa ja n'da ran junt'i, pe hin ga xihmbüa n'da ra zé'mi, nguetho hin dí comh ma 'befihüa a. ⁵ Gue'a dí xi ahüa a, janangue'a jatho gui pe'ts' ni sähüa 'be'a guí øthüa. Ha njo'o n'da ahüa i ja ts'ü ran 'yomfëni ngue'a di hoc'ahüa nangue ran säi guí øthüa. ⁶ Ha i jatho da zix rá cu büa 'büh ra zé'mi n'da ra 'yéc'yéi, ne hing ra 'yéc'yéi a ra zé'mi. ⁷ Ne nu'a gní 'yøthüa yün junt'i, ne gue'a gním 'behmbüa a. Hanja hin gní hyäthüa a ran ts'o i t'öt ahüa, ne hin guídí jafüa da fë ahüa 'be'a guí peshüa. ⁸ Hin guí häthüa, nguetho guesé ahüa guí øpahüa ran ts'o ni cuhüa, ne guí pëfä 'be'a i pe'ts'i. ⁹ Pe ha hin guí pähbüa ngue hin da zä da yärpüa di manda Oja n'da ra ts'om'bäi. Ne o sä guim bëmhüa da zin Oja ü yu 'yomt'ëni, o gue'ü i thände yu hyäte oja, o gue'ü in nutonto yü xisu yü mim 'yohüa, o gue'ü di 'yasäba yü mim 'yohüa tengu'büa ra xisu. ¹⁰ Ne hin da yärpüa di manda Oja ü yu bë, o yu ziyate, o yu iti, o yu ücuate, o yu nexmate. ¹¹ In jabüa gá 'yøthüa 'da ahüa, pe bi mba m'be't'e ni ts'oquihüa, ne guesé Oja bi 'yöt'e yü t'ühni ahüa. Ne bi hoc'ahüa nangue a guí éc'yéihüa ra Hmu Jesús, ne nangue a guí 'bühmbüa rá Hogandähi ma Ojahüa.

Rá mbeti Oja ma ja'ihüa

¹² Majuani a ram hma ngue i ja man t'ëdihüa ga øthüa 'be'a gätho dín ndehüa. Pe

m'batho a da bomanho ga othua. Majuani ngue i ja man t'edihua ga othua 'be'a gatho din ndehua. Pe hin gan nde ga othua a da dācpa ma mbuihua. ¹³ Ne majuani a ram hma nanguie ran ts'ihme, ngue nu'bu in ndehme ma fohohua, dan sihmehua. Pe hin'yua 'be'a man'da nts'anni nanguie ma fohohua, ne da zon ra pa ngue da man Oja him man dan sihmehua. Pe nu'bu in nde ran 'yomt'eni ma ja'ihua, hingui sa ga othua a, nguetho nu ma ja'ihua bi zan Oja dim 'bupua ra Hmu. ¹⁴ Ne da xox Oja ma ja'ihua nanguie ra ts'edi, tengu thofo a ra Cristo bi xox 'bu mi du. ¹⁵ Ha hin guí pahmbua ngue nu ma ja'ihua, gue'a rá ja'i ra Cristo a. Ha da zā ga hajua n'da xequi rá ja'i ra Cristo, ngue ga ot' ran 'yomt'eni, tengu'bu n'danja'i tho ga ot'be n'da ra xisu ra 'yomt'eni. Pe hingui sa ga othua tengu a. ¹⁶ Pe gue'a i ot' ra 'yomt'eni bu na nu Oja, tengu bi mam bu ja rá t'ohni, ngue nu'ua mi yonja'i, pegue bi 'yot'e tengu'bu n'danja'i tho bi gohi. ¹⁷ Pe nu'a ra ja'i 'bu in 'youi ra Cristo, tengu'bu n'danja'i tho da 'yot'ui. ¹⁸ Jananguie'a da zā guí 'dahmbua buya nanguie'a ran 'yomt'eni. Nguetho nu mi'da yua ts'oqui di ts'onba bu maxots'e rá ngu Oja, pe nu ran 'yomt'eni di ts'onba bu mbo rá ngu Oja. ¹⁹ Ha hin guí pahmbua ngue nu ni ja'ihua rá nguse rá Hogandahi Oja a, nguetho 'bupua mbo ma ja'ihua a, gue'a bi 'daju Oja a. Ne nu ni ja'ihua hin ni mbeti zehhua a. ²⁰ Nguetho Oja bi 'yot'e rá mbeti ahua, ne tengu'bu xum hmadi bi gut'i. Jananguie'a ga orpahua rá 'befi Oja nanguie ma ja'ihua ne nanguie ma mbuihua.

7

Ran zofo nanguie ran thati

¹ Pe nuya ga xi ahua a guí āngahua. Ne ya dí xi ahua ngue xun ho 'bu da zet'a n'da ran 'yohua, hin da hyon rá xisu. ² Pe emme xun ngu ran 'yomt'eni i ja. Jananguie'a man'da xun ho 'bu dim 'buh rá xisu n'da ran 'yohua, ne dim 'buh rá ndo n'da ra xisu. ³ Nu ran 'yohua i jatho dim 'buhmi xun ho rá xisu. Ne ngutho ra xisu, i jatho dim 'buhmi xun ho rá ndo. ⁴ Nguetho nu n'da ra xisu hin di manda zeha a rá ja'i zeha, pegue di manda a rá ndo. Ne ngutho n'da ran 'yohua hin di manda zeha a rá ja'izeha,

pegue di manda a rá xisu, nguetho n'dat'a ram 'bui ot'e. ⁵ Pe hin da 'ue'a n'da nanguie rá xisu, ne xin da 'ueh ra xisu nanguie rá ndo. Pe hinda hont'bu gá bēmbua gan yahu Oja 'da yua pa da zā guí sethua. Pe i jatho 'da'angu guim bēmbua ni xisuhua. Ne m'bejua buya da zā gan yahu ni xisuhua mahon'a. Nguetho nu'bu nya'a ts'ua yua pa hin guí yahu ni xisuhua, xomhma thofo da hya ahua ra zithu 'bu hingui sa guí sethua. ⁶ Nu'a dí xi ahua, tengu'bu n'da ran t'edi. Pe hin dadí hec'ahua 'bu guin nde gan thathua o xin guin nde gam 'busehua. ⁷ Pe dí ensegā ngue xun ho 'bu gatho dim 'buse tengugā. Pe hingui sa, nguetho n'da ngu n'da bin 'daju ra ts'edi nanguie Oja, ngue 'dahma 'dan'yo ga othua n'da ngu n'daju. ⁸ Pe dí xi ahua, nu'ua to'o hinga na din thati, ne'ua xun du yá xisu, ne'ua xun du yá ndo, man'da xun ho 'bu ya hin gan simhua, tengu thogā. ⁹ Pe nu'bu hingui sa da zethofo n'da, man'da xun ho da hyon rá m pepiui, ngutho n'da ra xisu, ne ngutho n'da ran 'yohua. Nguetho emme di xombui ngue njongui 'buhmi. ¹⁰ Ne dí xi u to'o i 'buhmi yá ndo, hingui sa da zogui. ¹¹ Ne nu'bu bi zoh rá ndo n'da ra xisu, i jatho dim 'buse, o gue dim 'buhmi mahon'a a rá ndo. Ne ximangutho n'da ran 'yohua, hingui sa din xummi a rá xisu. Ne nuna ran t'edi i jaua dí xi ahua, him mam hmansegā, pegue rá m hma ma Hmuhua ra Jesucristo 'bu mi'bucaja ra ximhai. ¹² Ne nu man'da ram hma dí xi ahua him bi man'a ma Hmuhua 'bu mi'buca. Ne nu'a ram hma dí xi ahua, nu'bu n'da ra cu, ngue hing ra 'yec'yei a rá xisu, pe nu ra xisu 'bu in nde ma zā dim 'bupua, pe man'da xun ho 'bu di thoqui dim 'buhmi. ¹³ Ne ngutho n'da ra xisu 'bu ra 'yec'yei, ne hing ra 'yec'yei a rá ndo, pe nu rá ndo 'bu ma zā in nde dim 'buhmi a rá xisu, pe man'da xun ho 'bu di thoqui dim 'buhmi. ¹⁴ Ne nu Oja di jamansu n'da ran 'yohua ngue hing ra 'yec'yei, ngue'bu ra 'yec'yei a rá xisu. Ne ngutho n'da ra xisu ngue hing ra 'yec'yei, pe Oja di jamansu ngue'bu ra 'yec'yei a rá ndo. Nu'bu hin xtan jabua, ya hin xti jap Oja ni t'uhnihua 'bu. Pegue ya majapi nanguie Oja u. ¹⁵ Pe nu'a ran 'yohua hing ra 'yec'yei, o gue n'da ra xisu, ne nu'bu in nde da zo a ra 'yec'yei mi 'buhmi, man'da xun ho 'bu

di thøtho da mba. Ne hingui sä da 'yørpa ra ts'edi dim 'bæhmi 'bæ ya hingui nde. Nguetho Ojå bi zångahæ dam 'bæmanhohæ ngue nte man sæi din ja. ¹⁶ Ne nu'bu guí 'bæhmbæ æ hing yæ 'yæc'yæi, xømhma thoho da yæn yú mbæi 'bæ gui fæxhæ da dïñ ra 'yu, næ'ahæ gyú xisuhæ, næ'ahæ gyæn 'yohæhæ. ¹⁷ Pæ jatho gui 'yøthæ a dí bømånho a rá ts'edi bi 'da ahæ Ojå, n'da ngu n'da ahæ, ngue nda'a bi zån Ojå gdám 'bæhmbæ, tengu gmí øthæ 'bæ hin ní zon'nahæ Ojå. Ne ngutho dí xicä mi'da ngue hønbeæ go hapæ i ja yám pæti yæ 'yæc'yæi. ¹⁸ Ne nu'æ to'o nthæqui yú xifani 'bæ mi 'yæc'yæi Ojå, pæ i jatho guexta'a rá hmæpya yú jå'i nguetho yæ judío. Ne nu'bu n'da ngue him mán thæqui rá xifani, pæ hin da bæni ngue m'bæjua tho da hyæqui. ¹⁹ Nguetho nte ni mba tho 'bæ am hmæpya uague hin'na. Pæ man'da i jats'editho ga øthæ a i xijæ Ojå. ²⁰ Pæ n'da ngu n'da da 'yøt'e nda'a da zä däm 'bæi, tengu mi øt 'bæ hin ní 'yæc'yæi. ²¹ Nu'bu gmín 'yæhehæ bæ 'bæh yæ jå'i 'bæ gmí dæp ni mbæihæ Ojå, pæ hingui jatho gui päh ni 'bæfihæ. Pæ nu'bu da xi a ni hmuhæ ngue gui pømhbæ, pæ man'da xæn ho 'bæ gui pømhbæ bæya. ²² Ne nu'bu n'da ra 'yæhe, 'bæ mi dæp rá mbæi ra Cristo, bi mba ma thøgue bæ na nu Ojå. Ne ximangutho n'da ra jå'i ngue him bin 'yæhe, pæ bin 'yæhe nangue ra Cristo. ²³ Ngue nu Ojå bi 'yøt'e yú t'æhni gahæ, næ tengu'bu xæm hmadi bi gut'i. Janangue'a 'yo guí tenthohohæ 'bæ'a di 'bæp ahæ gui 'yøthæ yæ jå'i 'bæ i xi ahæ gui 'yøthæ yæ ts'oqui. ²⁴ Ne n'da ngu n'da ahæ, ma zi cu ahæ, gui thoqui gui 'yøthohohæ ni 'bæfihæ, tengu gmí øthæ 'bæ hin gní 'yæc'yæihæ Ojå. Pæ man'da gui thoqui gui 'yøthæ xæn ho guerpæ da numanho Ojå. ²⁵ Ne nu man'da ram hma guí ängahæ nangue'æ njo'o yú xisu o yú ndø, pæ hin'yæ n'da ram hma bi manse a ma Hmuhæ ra Jesucristo 'bæ mim 'bæcua ja ra häi. Pæ ga xi ahæ a dím bængä. Ne xæn ho 'bæ gui 'yøthæ a dím mangä, nangue a rá mate ma Hmuhæ bi 'dac ran 'yomfæni. ²⁶ Ne nu mam hmangä dí xi ahæ ya, nangue njo'o yú xisu o njo'o yú ndø, xæn ho 'bæ din jatho tengu in ja ya. Nguetho nu'æ yæ pa jabæ ya, xæn hæitho 'bæ gan nuhæ yæn ænbi 'bæ dán simhbæ. ²⁷ Ne nu'bu n'da i 'bæh rá xisu, hin da bæni ngue da hyægui, næ nu'bu n'da njo'o

rá xisu, hin da bæni da hyoni. ²⁸ Pæ nu'bu guín ndehæ gan simhbæ, hin guim bæmhæ ngue ra ts'oqui a. Ne ngutho 'bæ n'da ra hmute da bæni din thæti, pæ hin da 'yæmbi ra ts'oqui a. Pægue nu'bu gan simhbæ, man'da xæn hæi ram 'bæi gui 'yøthæ, xinda gue'bu njon xtím 'bæ ahæ. Ne dín nde gan yæn ahæ nangue æ xæn hæi. ²⁹ Ma zi cu ahæ, nu'a nam bøn a dí xi ahæ, him min ngu yæ pa dam 'bæhmbæ ua ja ra ximhäi. Janangue'a i jatho ga humbæ ga juahmbæ n'dihi rá 'bæfi Ojå yæ pa ní mba bæ. Ne nu'æ to'o i 'bæh yú xisu bæya, næ xingui ts'æ da bæni da 'yæ'ts'a rá 'bæfi Ojå nangue a rá xisu. ³⁰ Ne hingui sä nya'a ga æshæ rá 'bæfi Ojå 'bæ ya dín nuhæ ra dumbæi, nguetho dí xønhdæ ga juahmbæ n'dihi rá 'bæfi Ojå. Ne xingui sä nya'a dan johyahæ nangue ma amigohæ, xinga gue'æ dí tämhæ nya'a gan numanhohæ. ³¹ Ne ngutho æ to'o gætho i øt' yú 'bæfi zehæ ua ja ra ximhäi, pæ man'da zi ts'ætho da bæni. Nguetho mi ts'ætho da guadi 'bæ'a gætho dín nuhæ ya. ³² Janangue'a dín nde ahæ ngue man'da ts'ætho guim bæmhæ 'bæ'a di hæñ ahæ ua ja ra ximhäi. Ne nu'bu n'da ran 'yohæ ngue njo'o rá xisu, pæ man'da æmmæ da bæñ a rá 'bæfi Ojå, nguetho 'bææ, næ i honi 'bæ'a da numanho Ojå. ³³ Pæ nu'bu ya i 'bæh rá xisu, næ hinga høn't'a rá 'bæfi Ojå da hyom bæya, næ'a rá xisu da numanho næ da hyonbi 'bæ'a gætho da hyoni. ³⁴ Ne nu'a n'da ra xisu ngue njo'o rá ndø, pæ man'da da zä høn't'a rá 'bæfi Ojå da bæni da 'yøt'e. Pæ næ'a rá jå'i næ'a rá mbæi høn't'a rá 'bæfi Ojå øt'e. Pæ nu'a ra xisu 'bæ ya i 'bæh rá ndø, næ da 'yøt'e dí numanho a rá ndø. ³⁵ Ne nuna dí xi ahæ dín nde ga fæx ahæ, næ hin dín nde ga æn'nahæ. Ne dín nde ahæ gui 'yøthæ a xæn ho, ngue hin di hæi ni mbæihæ 'bæ gui 'yøthæ rá 'bæfi Ojå. ³⁶ Pæ nu'bu n'da ran 'yohæ ngue i 'bæ a n'da rá t'ixu, næ ya bi zøn ra ora din thæti. Ne im bæni hingui ho 'bæ da zæmmi, næ æmmæ in nde rá t'ixu din thæti, xæn ho 'bæ di thæpa a rá t'ixu, næ hin da 'yæmbi ra ts'oqui a. ³⁷ Pæ nu'bu n'da ran 'yohæ hin te im bæñ rá mbæi ngue din thæt'a rá t'ixu, næ nu'bu ja rán t'ædi rá ta da zä da xifi, pægue man'da xæn ho 'bæ dim 'bætpæ. Ne n'dat'a im bæni ngue gue'a xæn ho da 'yøt'a. Ne da bædi xæn ho a bi 'yør bæya. ³⁸ Janangue'a nu'æ to'o di thæpa

yá t'ixu, xən ho i øt'e, pε nε'u to hingui nde di thərpa yá t'ixu, pε man'da xən ho i øt'u. ³⁹ Pε nu'bɯ n'da ra xisu bi hyon rá ndø, pε i jatho dim 'bɯhmi gátho yɯ pa i 'bɯ a rá ndø. Nε nu'bɯ ya bi du a rá ndø, 'bɯ in nde din thət mahøn'a, xən ho ngue din thət, pεgue n'da rá mi'yεc'yεiui din thətui mahøn'a. ⁴⁰ Pε dí εnsegä ngue man'da din johya 'bɯ hin din thət mahøn'a. Nε dí m bεni ngutho di bεngä rá Hogandəhi Oja.

8

'Da yən t'änni nangue yɯ 'bøts'e

¹ Nε nuya dín nde ga xi ahɯ a gá 'yängahɯ, 'bɯ da zä gui sahɯ a ra ngø xí 'bøspa ɯ yɯ hyäte oja, uague hin'na. Nε majuəni guím mamhbɯ ngue gátho gahɯ dí pəhmbɯ xən ho a. Pε nu'a gní pəhmbɯ, gue'a gnín 'yεxtahɯ a. Pε man'da gue'a ran huεcate nan te rá 'bεfi Oja a. ² Pε nu'bɯ gui εnsehɯ gui pəhmbɯ ran 'yomfɛni, pε guerpɯ na fəpɯ bɯya ngue hinga ná pəhmbɯ xən ho, nguetho guidín 'yεxhɯ. ³ Pε nu'bɯ majuəni dín numanhohɯ Oja, nε dí comhbɯ rán 'yomfɛni Oja 'bɯ. ⁴ Nuya, nu'u 'bε'a gátho bí 'bøspa ɯ yɯ hmite, pε dí pəhmbɯ hing yɯ oja ɯ εmbi n'youi. Nε dí pəhmbɯ n'datho Oja 'bɯi, nε hønt'a i ja rá ts'edi a. ⁵⁻⁶ Nε madague'bɯ t'εmbi 'bɯh yɯ oja ua ja ra häi nεpɯ mahεts'i, nε t'εmbi xən ngu yɯ oja nε yɯ hmu, pε nuju, hønt'a n'datho a Oja dí 'bɯhmbɯ, ngue ra Ta, nε bi zänni 'bε'a gátho i ja, neju bi zängahɯ ga ørpahɯ rá 'bεfi. Nε hønt'a n'datho a ra Hmu dí 'bɯhmbɯ, ngue gue'a ra Jesucristo a, nε gue'a í 'yøt' Oja 'bε'a gátho i ja, nε gue'a bi 'daju ra te xən ho ma mbɯihɯ a. ⁷ Pε hinga gátho yɯ cu gui 'bɯhmbɯ i pədi xən ho nangue ɯ yɯ hyäte oja, nε zai mi thənde ɯ, janangue'a εna guexta'a im bεm 'bɯ ya bi za a ra ngø xí 'bøts'e. Nε i εnse ngue'a ra ts'oqui a 'bɯ ya bi za, nguetho hingui zaqui yá t'εc'yεi. ⁸ Pε hinga gue yən ts'ihmε dí sihɯ nan numanhoju Oja. Xín gam bεmhɯ ngue'a nan numanhoju a 'bɯ dí sihɯ o hin dí sihɯ. ⁹ Pε i jatho gui jamansufɯ yá mbɯi ni cuhɯ. Nε mamí jafɯ da dəng bɯ ja ra ts'oqui, nguetho hinga na pədi 'bε'a gui øthɯ 'bɯ gui øthɯ a gui pəhmbɯ xən ho. ¹⁰ Pε xi'bɯ da nu ahɯ 'da ni cuhɯ gue'a gui sihmehɯ bɯ ja yá nijə yɯ hmite. Nε gui pəhmbɯ xən

ho 'bε'a gui sihɯ. Pε nu'u ni cuhɯ im bεnse gue'a ra ts'oqui a 'bɯ da ts'i. Nε xi'bɯ sä da 'yεna da hyut'an zambɯi da zi ɯ xí 'bøx bɯya. ¹¹ Jananjabɯ nu nin 'yomfɛnihɯ gue'a nam 'bεh ni cuhɯ a, nguetho hinga na pədi xən ho. Pε nu'u ni cuhɯ, gue'a í du ra Cristo a ngue da yənbə yá te. ¹² Janangue'a nu'bɯ ngubɯ gui øthɯ, pε gui ørpahɯ ra ts'oqui ra Cristo 'bɯ, nguetho gui ørpahɯ ra ts'oqui ni cuhɯ ngue hingui zaqui yá t'εc'yεi, nε guidí ts'onbahɯ yá mbɯi. ¹³ Nε nugä drá Pablogä, nu'bɯ gue'a ra ngø dí sagä nin ɯnbə rá mbɯi n'da ma cu, pε man'da xən ho 'bɯ him man ga sagä ra ngø 'bɯ, janangue'a hin ga japi da mbeng bɯ ja yɯ ts'oqui n'da ma cu.

9

Da bεni nda'a xən ho da 'yøt' yá 'bäihɯ ra Cristo

¹ Nε nugä man'da ja man t'εdi xcá øt'ä 'bε'a gátho dín numanho ga øt'ä, nguetho majuəni ma 'bäigä'be a ra Cristo, ngue dá nusegä a ra Hmu. Nε mfədi majuəni bin 'dac man t'εdi nguetho dá ja ahɯ gá 'yεc'yεihɯ Oja nangue rá m fäts'i ra Hmu. ² Nε masque i 'bɯh mi'da εngui him ma 'bäigä'be ra Cristo, pε nu'ahɯ gui pəhmbɯ, nε mfədigui nangue ahɯ. ³ Nε gue'a ga xicä ɯ to'o da 'yängui nangue man t'εdi. ⁴ Nε i ja man t'εdi xcá təh man zäbi o xtín 'dac man ts'ihmε. ⁵ Nε i ja man t'εdi xcán thət'be n'da ra xisu, ngue ma mi'yεc'yεi'be, nε xcá sits'i hønɯ go hapɯ dí 'yo, tengu i øt'u yán 'yohɯ ra Cristo, nε ra Pedro, nε mi'da yá 'bäihɯ ra Cristo. ⁶ Pε ha guím bεmhɯ hin'yɯ man t'εdi'be a ra Bernabé ngue xcá ε'ts' ma 'bεfi zεhε'be ngue'a ná təh man ts'ihmε'be. ⁷ Nguetho njo'o n'da ra dofɯi i juzehε yá gasto zεhε. Nε n'da ra ja'i 'bɯ i øt' ran uəndät'ä i jant'εdi da zi. Nε yɯ ja'i 'bɯ di 'yεh yá dε'yo, i jant'εdi da zip yá xi'ba ɯ yá dε'yo 'bɯ in nde. ⁸ Pε hinga hønt'u yɯ ja'i im ma tengu na dí xi ahɯ, pε nε'a Oja im ma tengu na, nε gue'a mán t'o't'i bɯ ja rán t'εdi Oja a. ⁹ Nguetho nu'a rán t'εdi Oja bi 'yo't'a ra Moisés: “Pε nu'bɯ n'da ra mbəndəni i pɯ, hingui sä da thurpa rá nde, n'damhma da zä da za ɯ yɯ xi'yømpøhø i jabɯ,” bi 'yεna. Pε ha gam bεmhɯ hønt'u yən dən

in nu Oja. ¹⁰ Ha hin dí p̄ahmb̄a ngue nejm̄a da t'ørcah̄a a i hmangua, nguetho n'da ran t'uti a, man t'o't'i nanguejm̄a. Ne tengu'b̄a dadím p̄ehmb̄a b̄a ja ra häi, ngutho ɛ ȳa dujm̄a ne'ɛ ȳa mb̄ej̄m̄a, ne x̄un ho 'b̄a da b̄eni da d̄ah ȳán z̄äbi nangue ȳá 'b̄efi øt'e. ¹¹ Ne nugä'be tengu'b̄a ya dá tu'be ra hmudä b̄a guí 'b̄ahmb̄a nangue ra te. P̄e xiya ha guím b̄emhb̄a hingui ho 'b̄a xcá xoc'be ngue ga si'be. Nu'a nam b̄øn'a dí xi ah̄a, tengu'b̄a ya xquí jurca'be. ¹² P̄e nu'ɛ mi'da ȳa x̄änbate i h̄ani 'b̄e'a guídí unhd̄a, ne man'da i ja man t'ɛdi'be xcá h̄am'be 'b̄a xcá nde'be. P̄e hinga gue'a dí hongä'be ngue'a ga t̄a'be. X̄un ngu ɛ gätho dadín 'ȳepta'be, nguetho dí su'ah̄a hin xquí hȳamhb̄a a rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹³ P̄e guí p̄ahmb̄a 'b̄e'a i øt'ɛ to'o dim p̄ep̄a ja ȳá nij̄a ma mijudíohe, h̄ønt'a i t̄im b̄a ja ra nij̄a i si, ne gue'a nam p̄ep̄ ɛ ȳán t'unni din t'un'na Oja b̄a. ¹⁴ Ne nguthogähe ya, ngue'a dí m̄amhb̄e rán ho ma'da'yo ra Cristo, bi z̄än ra Hmu ngue gue'a d̄ám p̄ep̄ähe a r̄ám hma. ¹⁵ P̄e hin dí øt'ɛ ȳán t'ɛdi gä bin 'daqui. Ne hinga gue'a nam b̄øn'a dá ot'ah̄a a, ngue guí 'daj̄a man z̄äbigä. P̄e man'da x̄un ho 'b̄a ga tugä, x̄inda gue'b̄a 'bo'o da 'ūingui, ne ndetho dí 'uega man johya. ¹⁶ P̄e nu'b̄a h̄ønt'a ga øt'ä ngue ga mangä r̄ám hman ra Cristo, p̄e hin dí guah man johyagä a 'b̄a, nguetho gue'a ín 'dac ma 'b̄efi a. Nguetho jats'edi tho gam mangä a ram hma. ¹⁷ P̄e nu'b̄a mp̄ähä tho ho dí øt'ä rá 'b̄efi ma Hmu, ne i ja 'b̄e'a dí t̄ah̄a. P̄e nu'b̄a d̄ats'edi tho ga øt'e ts'atho, p̄e guemh̄ma 'yo ma güenda ga juadi. ¹⁸ P̄e 'b̄e'a nin jurca 'b̄a mp̄ähä tho ho dí m̄an rán ho ma'da'yo ra Cristo. P̄e man'da dí t̄ah̄ ran johya 'b̄a nte dí t̄acä ra hm̄e. Janangue'a man'da x̄un ho 'b̄a nte ga t̄ah̄a, madague'b̄a i ja man t'ɛdi ngue xcá t̄ah̄a nangue'a ma 'b̄efi. ¹⁹ Ne madague'b̄a hingan ts'änni ngue dan 'ȳeh̄egä, ne njo'o n'da ra j̄a'i ngue'a ma hmu, p̄e dí cohi tengu'b̄a dr̄a 'ȳeh̄egä ɛ gätho ȳa j̄a'i, nguerep̄a da z̄ä ga z̄edi da d̄in ra 'yu x̄un ho ɛ mi'da x̄un ngu. ²⁰ Janangue'a nu'b̄a dí 'b̄ahmbe ma mijudíohe, ngue i øt' ȳán t'ɛdi bi xi Oja ȳa judío, necä dí øt'ä ɛ, madague'b̄a hin di mandagä ɛ. Janangue'a da z̄ä ga z̄erpa ȳá mb̄ui da 'ȳec'ȳei ra Cristo. ²¹ P̄e nu'b̄a dí 'b̄ahmbe ɛ hingui p̄ah̄ ȳán t'ɛdi bi xi Oja ȳa

judío, necä hin dí øt'ä ɛ. Janangue'a da z̄ä b̄a ga z̄edi da 'ȳec'ȳei ra Cristo. P̄e hingui nde da ma ngue dí sotho ɛ ȳán t'ɛdi Oja, nguetho dí tendä a im man ra Cristo. ²² Ne nu'b̄a dí 'b̄ahmbe ɛ x̄un güent'i tho ho ȳá t'ɛc'ȳei, p̄e necä dí øt'ä tengu'b̄a x̄un güent'i thogui, janangue'a i sä b̄a dí z̄edi da 'ȳec'ȳei ra Cristo. Ne gue'a dí øt'ä, ngue 'da'iguj̄e n'da ngu n'da ȳa j̄a'i, ne dí honi x̄un ho 'b̄ep̄a dí 'ȳec'ȳei ȳa j̄a'i. ²³ Guehna gätho dí øt'ä na, janangue'a da z̄ä ga comhb̄a rán j̄api ra Cristo h̄ønt'a go to'o ní j̄a'i da hȳan'a ran ho ma'da'yo. ²⁴ P̄e guín nuh̄a ȳán t'uti nangue'ɛ i t̄ihi, madague'b̄a i t̄ihi, p̄e n'datho a i t̄ah̄ ran t'unni. P̄e dami t̄ihmb̄a ya nguerep̄a da z̄ä guí t̄ah̄mb̄a. ²⁵ Ne tengu tho ho ȳán 'ȳeni ua ja ra ximhäi, ɛmme din jamansuse, ne hingui nde da 'ȳøt'a di h̄eni. P̄e h̄ønt'a dim 'bedi i t̄a ɛ. P̄e nu'b̄a in jab̄a ga øth̄a, ga t̄ah̄mb̄a a da hyät'i maz̄ai. ²⁶ Ne nugä tengu'b̄a dí øt' ra 'dihi, dí h̄ax ra 'yu i ūen̄tho b̄a hap̄a i ja ran t̄ah̄a. Ne tengu'b̄a 'bo'o dadín tun'be, p̄e hinga ha sätho dí p̄acpi, p̄e dí p̄adi hap̄a dí t̄äpi x̄un ho. ²⁷ P̄e dí s̄am z̄eh̄e ma ngøc'ȳei, d̄in ndepe da 'ȳøt'a dí xifi, n'damh̄ma hin go ga 'b̄ecä a 'b̄e'a dí xi'ɛ mi'da ngue da d̄ah̄a.

10

Ma h̄ecpi ȳa 'ȳec'ȳei nangue ȳa hm̄ite

¹ Ne gue'a d̄in nde ah̄a guí p̄ahmb̄a a, ma zi cu ah̄a, ngue 'b̄e'a bi 'ȳøt' mam bombøtahe maya'b̄a, gätho mi cot ra güi b̄a ní mba ɛ, ne bi zits'i. Ne gätho bi 'daxp̄a 'danguadi ra thengdej̄a. ² Ne gätho bin ȳam b̄a ja ran ɛnbi 'b̄a mi d̄en ra Moisés, tengu'b̄a ya ȳá ȳante a. Ne janangue'a i t'ɛmbi tengu'b̄a bin xixȳa nangue'a ra dej̄a b̄a bi thogui ne ra güi. ³ Ne gätho 'da'an zitho ra maná ngue ra hm̄e bi un Oja hap̄a ní mba. ⁴ Ne gätho bi zi ra dehe bi b̄øm b̄a ja ra do, tengu'b̄a bi zip rán zaqui a ra Cristo, ne tengu'b̄a ya bin 'yoh̄a ra Cristo b̄a ní mba ɛ. ⁵ Ne madague'b̄a bi t'ørpe gätho ɛ, p̄e ɛmme x̄un ngu ɛ him bi numanho Oja a bi 'ȳøt'e. Ne h̄ønb̄a go hap̄a bin c'uaxt' ȳá do'yo b̄a ja ȳa d̄apo bi thogui. ⁶ Ne gue'a urcah̄a a, janangue'a hin gan ndeh̄a ga øth̄a ȳa ts'oqui, tengu mi øt'ɛ 'b̄a mi 'yo b̄a ja ra d̄apo. ⁷ Janangue'a o guí th̄andeh̄a ȳa hyäte oja, tengu mi øt'i

'da ꞥ, tengu mán t'o't'i, ngue bin sihme ꞥ ne bim mihni, bi ndants'i bin ne 'bꞥ mi dꞥnde ra pꞥte xí 'yꞥzɛhɛ. ⁸ Janangue'a hin ga øthꞥ ran 'yomt'ɛni tengu mi øt'i 'da, ne n'dapa thoho án du 'dáte ma hyu mahuꞥhi njꞥ'i. ⁹ Pɛ hingui sá ga sáhꞥ ra Hmu nangue ma ts'oquihꞥ, tengu mi øt'i 'da, ne xꞥn ngu bi du, bi za yꞥ c'ɛyꞥ. ¹⁰ Janangue'a hin ga sáman'uhꞥ nangue Ojꞥ, tengu bi 'yøt'ꞥ 'da, ne gue'a bí mbenh Ojꞥ n'da ram 'bɛhni mahɛts'i ngue'a bi hyo ꞥ. ¹¹ Ne gue'a bin ja a tengu'bꞥ ya n'da ran t'uti ngue i sujꞥ dan jahꞥ bꞥ. Ne gue'a xmán t'o't'i 'bɛ'a dám 'bꞥhmbꞥ yꞥ pa i jabꞥ ya ngue rán zɛgui. ¹² Janangue'a nu'bꞥ dí m bɛmhꞥ tengu bi 'yøt'ꞥ, pɛ hingui sá ga ɛmhꞥ, nangue ra ts'ɛdi bi 'dajꞥ Ojꞥ hin'yꞥ 'bɛ'a ga suhꞥ. Pɛ i jatho ɛmmɛ dam fásehꞥ, ngue hin ga tꞥnjꞥ bꞥ ja yꞥ ts'oqui. ¹³ Pɛ nu'bꞥ i ts'ác ma mbꞥihꞥ ga øthꞥ yꞥ ts'oqui, tengu'bꞥ i ts'áp yꞥ mbꞥi gátho mi'da yꞥ jꞥ'i. Pɛ dí pꞥhmbꞥ di zerca ma mbꞥihꞥ Ojꞥ ga tꞥfꞥ ran ts'áte. Pɛ nu'bꞥ ɛna da sijꞥ mi'da xꞥn hɛi ngue hin da zá ga tꞥfꞥ, hin di jajꞥ Ojꞥ gan nuhꞥ ꞥ. Ne i urcahꞥ 'bɛpꞥ dá tꞥfꞥ ꞥ dín nuhꞥ. ¹⁴ Ne nuya, ma zi cu ahꞥ, ne xingui ts'ꞥ guim bɛmhꞥ gui thꞥndehꞥ yꞥ hyáte ojꞥ. ¹⁵ Ne guehna dá xi'ahꞥ na ya, nguetho i ja nin 'yomfɛnihꞥ, ne sá gui pꞥsehꞥ 'bɛ'a nam bøn'a dá xi ahꞥ. ¹⁶ Ne zꞥi dí áfꞥ Ojꞥ rán jꞥpi 'bꞥ dí sihꞥ ran ts'ihmɛ bi zán'na ra Cristo bꞥ ja ram pɛti. Ne nu'bꞥ dí sihꞥ rán gui ra uva, ha hin dí m bɛmhꞥ ngue dí comhbꞥ rá ji ra Cristo ngue bi hogahꞥ. Ne'bꞥ dí xɛmhꞥ ra hmɛ ne dí sihꞥ a, ha hin dí m bɛmhꞥ ngue dí comhbꞥ rá jꞥ'i ra Cristo ngue bi ꞥnba 'bꞥ mi hogahꞥ. ¹⁷ Madague'bꞥ ɛmmɛ xꞥn nguꞥ ngue dá sihꞥ ꞥ, pɛ n'dat'a ra hmɛ, ne gue'a ní 'yørcahꞥ n'datho ma jꞥ'i dí comhbꞥ a ra Cristo. ¹⁸ Ne tengu bi 'yøt' ma mi'israelhe, gá bi zi yꞥn t'unni mí pa nt'unni Ojꞥ, ne gue'a í gomhma rá te Ojꞥ a. ¹⁹ Janangue'a hin nin sáhꞥ gui comhbꞥ a i si ꞥ pa m'bøspe yꞥ hmite, madague'bꞥ hingui ndꞥxqui ꞥ yꞥ ngø i pa m'bøspe ꞥ, ne hin'yꞥ yꞥ ts'ɛdi ꞥ yꞥ hmite. ²⁰ Pɛgue dí xi ahꞥ, nu'ꞥ 'da ngue hingui pꞥ Ojꞥ, i pøspa yꞥ hmite, pɛgue yꞥ zꞥthꞥ i hꞥni. Janangue'a hin dín nde'ahꞥ gui com'ma gui sihꞥ ꞥ yꞥ 'bøts'e, n'damhma hin gui comhbꞥ rá 'bɛfi yꞥ zꞥthꞥ. ²¹ Hingui sá ga

thɛcpahꞥ rá tasa ra Cristo 'bꞥ dí thɛcpahꞥ rá tasa yꞥ zꞥthꞥ. Ne hingui sá ga comhbꞥ rá ngøc'yɛi ra Cristo 'bꞥ dí comhbꞥ yꞥ 'bøts'e yꞥ zꞥthꞥ. ²² Uague guím bɛmhꞥ go gui muthꞥ a Ojꞥ. Ha man'da i ja ni ts'ɛdihꞥ xinda gue Ojꞥ.

I sá 'bɛ'a da 'yøt' yꞥ 'yɛc'yɛi, pɛ da bɛn ran huɛcate

²³ Majuꞥni a ram hma ngue da zá ga øthꞥ 'bɛ'a go dín numanhohꞥ. Pɛ nu'bꞥ ga øthꞥ 'bɛ'a gá i ja, hinga gá xꞥn ho bꞥ dán gohi. Majuꞥni da zá da 'yøt'e hønt'a go numanho n'da ra jꞥ'i, pɛ hinga gátho nan te rá 'bɛfi Ojꞥ ꞥ. ²⁴ Pɛ i jatho ga huanhdꞥ nda'a man'da xꞥn ho, ngue da zá ga fáxhꞥ ꞥ mi'da, ne hin nangue man hosehꞥ. ²⁵ Pɛ dami sihꞥ 'bɛ'a gátho i 'bá bꞥ ja ra tꞥi, ne hingui jatho gui 'yánhdꞥ 'bɛ'a di ja a ra ngø 'bꞥ m'bøts'e o hin'na. ²⁶ Nguetho gátho rá mbɛti Ojꞥ ꞥ gátho i ja ua ja ra hái, ne ra ngø, ne'a ra ximhái bꞥya. ²⁷ Ne nu'bꞥ 'bo'o da zix'ahꞥ na ts'ihmɛ bꞥ ja yꞥ ngu ꞥ hing yꞥ 'yɛc'yɛi, ne nu'bꞥ guín nde gui mbáhá, dami sahꞥ 'bɛ'a gátho di 'da'ahꞥ, ne hin te gui 'yánhdꞥ, ne o guím bɛmhꞥ ngue di hɛc'ahꞥ Ojꞥ ngue gui sihꞥ. ²⁸ Pɛ nu'bꞥ n'da ngue da xi'ahꞥ: “Nuna ra ngø bi mba m'bøspe yꞥ hmite,” da t'ɛn'ahꞥ, pɛ o gui sihꞥ bꞥya, janangue'a hin gui ꞥnbahꞥ rá mbꞥi a to bi xi'ahꞥ, nguetho im bɛni hingui nde Ojꞥ gui sihꞥ a. ²⁹ Nguetho i jatho gui jamansup rá mbꞥi ni mijꞥ'iui, madague'bꞥ gui pꞥdi ngue xꞥn ho a ra ngø. Pɛ masque 'bꞥ'i 'da ahꞥ guín nde gui 'yángahꞥ: “Hanja ngue ga ɛt' man ts'ihmɛhꞥ 'bꞥ 'bo'o hingui numanho a, pɛ tengu'bꞥ hin'yꞥ ma ts'ɛdihꞥ 'bꞥ. ³⁰ Ne nu'bꞥ dadí unhde ra jamadi Ojꞥ nangue man ts'ihmɛ dí sihe, hanja ngue sá di c'áman'ujɛ ꞥ 'da,” gue'bꞥ 'bo'o da 'yángui. ³¹ Pɛ dí xi'ahꞥ, dami jamansuhꞥ a guí øthꞥ, uague ran ts'ihmɛ guí sihꞥ, o 'bɛ'a gátho guí øthꞥ, pɛ hønt'a dí t'ɛspa Ojꞥ gui 'yøthꞥ. ³² Ne ɛmmɛ ga jamansuhꞥ 'bɛ'a dí øthꞥ ngue njon ga jafꞥ da dꞥngui, xinga n'da ra judío, xinga gue'ꞥ hing yꞥ judío, ne xinga gue'ꞥ ma mi'yɛc'yɛihꞥ. ³³ Nguthogá ya, ɛmmɛ dí honi ngue ga øt'á 'bɛ'a gátho da numanho mi'da yꞥ jꞥ'i xꞥn ngu, ne hin dí honi 'bɛ'a dín numanhosɛgá. Pɛgue dí honi nangue

mi'da, nguep_u da zä da dñ ra tema'da'yo _u gä mi'da x_un ngu.

11

¹ P_e dí xi'ah_u gui t_enhd_u a dí øt'ä, nguetho dí øt'ä a i øt'a ra Cristo dí t_endä.

'Be'a da 'yøt' y_u xisu b_u ja ram peti

² P_e x_un ho gui øth_u ngue'a guím b_enthoh_u 'be'a gätho dá xi'ah_u, ngue bi b_engä Oj_a ga xi ah_u. ³ P_e dín nde ah_u gui p_ahmb_u, ngue nu ra Cristo, go rá hmu n'da ngu n'da ran 'yoh_u, n_e nu y_u xisu, tengu'b_u y_u hmu _u y_u ndø. N_e dín jah_u b_u nangu Oj_a. N_e in jab_u a ra Cristo, rá Hmu a Oj_a a. ⁴ P_e nu'b_u n'da ran 'yoh_u i y_aui Oj_a b_u i ja ram peti, o gue im man ram hma, p_e hingui sä da hyu'ts' rá f_ui, tengu'b_u hin'y_u rá ts'edi. ⁵ P_e nu'b_u n'da ra xisu i y_aui Oj_a b_u ja ram peti, o gue im man ram hma, i jatho da gomp' rá y_a, ngue hin da mispa a rá ndø, n_e hin da 'yøt'e tengu'b_u nt'axi rá y_a. ⁶ P_e nu'b_u n'da ra xisu hingui nde da gomp' rá y_a, man'da x_un ho 'b_u da 'y_ax rá y_a 'b_u. P_e nu'b_u guím b_emhb_u ra 'y_asä 'b_u nt'axi n'da ra xisu, o gue'b_u tengu'b_u hin'y_u y_u xt_a, p_e man'da x_un ho 'b_u xt_an gomp' rá y_a. ⁷ P_e nu n'da ran 'yoh_u hingui sä da hyu'ts' rá f_ui b_u ja ram peti, nguetho i udi i ja rá ts'edi x_un ho, tengu'b_u gues_e Oj_a i 'b_up_u. P_e nu n'da ra xisu i udi man'da ja rá ts'edi n'da ran 'yoh_u. ⁸ Nguetho mb_udi bi 'yøt' Oj_a a ran 'yoh_u, n_e m'bejua b_uya bi th_acpa n'da rá do'yo'bøts'e a ran 'yoh_u, n_e gue'a í t'øt' ra xisu a b_uya. ⁹ Nu ran 'yoh_u hin í t'øt'e ngue da mb_ax'a ra xisu, p_e í t'øt'a ra xisu ngue da mb_ax'a ran 'yoh_u. ¹⁰ N_e _e gue'a dím mangä a, ngue nu y_u xisu i jatho da gomp' y_u y_a, janangue'a da 'yudi ja y_u ts'edi y_u ndø. N_e gue'a dín numanho y_um 'b_ehni Oj_a mah_ets'i a b_uya. ¹¹ P_e nu b_u ja rá 'b_efi ra Cristo, hin da bømanho 'b_u hønt'_u y_un 'yoh_u dim p_ep_u, xín da bømanho 'b_u hønt'_u y_u xisu, p_egue gätho 'da däm fäxtah_u _u. ¹² Nguetho majua_uni nu'a ra xisu nt'øt'e nangue rá do'yo'bøts'e a ran 'yoh_u, p_e guexta'a majua_uni ím 'b_u a n'da ran 'yoh_u nangue rá mbe. N_e gätho bi zän Oj_a din jab_u. ¹³ P_e dami b_ens_eh_u 'be'a man'da x_un ho gui 'yøth_u, nangue n'da ra xisu 'b_u in y_aui Oj_a, 'b_u hingan jo'mi rá y_a. Ha gui _emhb_u x_un ho i øt'e uague hin'na. ¹⁴ N_e dí

p_ahmb_u 'y_asä 'b_u xt_a mba rá y_a n'da ran 'yoh_u. ¹⁵ N_e ngutho n'da ra xisu, gue'a ní n_ecmanho a rá xt_a 'b_u x_u mba. N_e gue'a í ts'änba n'da ra xisu a, ngue'a xt_a mba y_u xt_a, tengu'b_u ya rán jo'maya a. ¹⁶ P_e nu'b_u 'bo'o in nde dán junt'a 'b_e'a dí xi ah_u, p_e hingui sä dán junth_u a. N_e i jatho ga xifi ngue ngutho i t'ørp_u ja mi'da y_um peti y_u 'y_ec'y_ei.

Da hnumansu ran ts'ihm_e bi zän ra Hmu

¹⁷ P_e nu'a man'da ga xi ah_u ya, hingui sä ga _en'ah_u x_un ho gui øth_u. Nguetho hingui sä di z_et'a ni mb_uih_u a gui øth_u b_u ja nim petih_u, p_e man'da di ts'on'nah_u. ¹⁸ Nguetho i siqui 'be'a gui øth_u 'b_u guídím petih_u, guídín junth_u n'da ngu n'da ah_u. N_e dí _ec'y_ei ngue majua_uni a i siqui. ¹⁹ Masque guím b_emhb_u jatho gan hej_u. P_e guerp_u bi f_adi nda'a majua_uni y_u 'y_ec'y_ei. ²⁰ Nguetho nu b_u ja nim petih_u gui sihm_eh_u, p_e him majua_uni gue'a ran t'øt'e bi xic ma Hmuh_u gui øth_u. ²¹ P_e nu'b_u ra ora gui sihm_eh_u, _emme guídín _emhb_u nin ts'ihm_eh_u n'da ngu n'da ah_u. Nu'_u 'da xínga n'damh_e gá unh_u, n_e nu'ah_u b_uya gue'b_u go _emme gán niyah_u. ²² Ha hin'y_u ni ngumhb_u ngue gan sihm_eh_u b_u. Nguetho guídí ts'onbah_u rá 'b_efi Oj_a, n_e guídí 'y_asäbah_u _u ni cuh_u nte gá unh_u. 'Be'a gui _ena ga xi ah_u. Ha gui _ena ga _en'ah_u x_un ho a gui øth_u. P_e hin'na.

Nangue 'be'a nam bøn a ran ts'ihm_e bi zän ra Hmu

²³ Janangue'a dín nde ga xi ah_u mahø'n'a ya 'be'a nam bøn a ran ts'ihm_e bi zän ra Hmu. N_e tengu tho ho bi xängä ra Hmu, n_e ngutho dí xi ah_u. Ngue n'dat'a ra xui bi mba ma dä ra Hmu Jesús, n_e bi hy_ac ra hm_e, ²⁴ bi 'y_ap ra jamadi Oj_a n_e bi x_em b_uya. N_e bi 'y_ena: "Dami sih_u na, nuna ma ngøc'y_eigä na, ngue din _unbi nangue ah_u. N_e gui thoqui gui 'yøth_u na, n'damhma guim b_enj_u." ²⁵ Nu'b_u mi jua a bi zi a ra hm_e, bi d_ec a ra tasa b_uya, ngue mi po ra gui'uva, n_e bi 'y_ena: "Nuna nam bøn_i ngue ya di hoc'ah_u x_un ho ra 'da'yo'yu da 'yøt'ah_u Oj_a nangue ma jigä. N_e n'dand_i ngu n'dand_i gui sih_u, guim b_enj_u dá tugä nangue ah_u," bi 'y_en'a ra Jesús. ²⁶ Janangue'a n'dand_i ngu n'dand_i

ga sih_u ra hmε ne ra gui'uva, dí uhmb_u rán dāte ra Hmu gue'b_u go bá pengua mahøn'a.

'Bεp_u dá fεn ran ts'ihmε bi zān ra Hmu

²⁷ Pε nu'a to'o hin din 'yomfεni, ne sā i si a ra hmε ne ra gui'uva, ya i ja rá ts'oqui, nguetho hingui numansup rán dāte a ra Hmu bi du. ²⁸ Janangue'a i jatho m'bet'o da bāse n'da 'bε'a i ja mbo rá mbui, ne nubaya da zā da zi ra hmε ne'a ra gui'uva. ²⁹ Nguetho nu'b_u i si a ra hmε ne i si rán gui ra uva, ne hingui bεni 'bε'a ín unba ra Hmu 'b_u mi du, ne hōnt'a ran unbi da nu a. ³⁰ Ne gue a guí øth_u a, janangue'a xən ngu xən u ah_u ne xən güent'i ah_u, ne ya xcá tuh_u 'da ah_u. ³¹ Pε nu'b_u m'bet'o dadí juānbazehε ma mbuih_u, hin da zegbah_u ra Hmu 'b_u. ³² Pε nu'b_u hin dadí juānbazehε ma mbuih_u, guemhma da 'yørcah_u ram fei 'b_u. Pε man'da xən ho 'b_u da mbεgbah_u ra Hmu ya, n'damhma hinga 'darp_u gan nuh_u ran unbi ra ximhäi. ³³ Janangue'a ma zi cu ah_u, nu'b_u guidím petih_u, ngue gui sih_u ra hmε ne ra gui'uva, nde'b_u hin gan uenseh_u, pε gui tømhb_u din 'da ah_u n'da ngu n'da ah_u. ³⁴ Ne nu'b_u 'bo'o i tumanthuhu, hin da bεni din sihmε b_u ja ram peti, pε jatho 'bε din sihmε b_u ja rá ngu, n'damhma hin da mbεp ah_u Ojā nangue'a nim peti guí øth_u. Ne nu'a 'bε'a gātho man'da guí øth_u, ga hoc'ah_u 'b_u dá mba b_u.

12

'Dahma 'dan'yo yú ts'edi bi un rá Hogandāhi Ojā

¹ Ne nuya ma zi cu ah_u, dín nde ah_u gui pāhmb_u 'bε'a nam bøn a ra ts'edi di 'daj_u rá Hogandāhi Ojā nangue ga ørpah_u rá 'bεfi 'dahma 'dan'yo. ² Guí pāhmb_u 'bε'a gá 'yøth_u 'b_u him maní 'yεc'yεih_u, ne gá hyā 'dah_u y_u hyāte oja, ne hingui yā u. ³ Janangue'a dín nde ah_u gui pāhmb_u a majuañi ya. Nu'b_u guí øhmb_u 'bo'o i yā nangue rá Hogandāhi Ojā, da 'yεmbi rá Hmu a ra Jesús 'b_u i yā. Pε nu'b_u i san'a ra Jesús 'b_u i yā, him majuañi in 'youi rá Hogandāhi Ojā a. ⁴ Ne 'dahma 'dan'yo y_u 'bεfi da zā da hyān'a n'da ngu n'da y_u 'yεc'yεi, pε n'dat'a rá ts'edi rá Hogandāhi Ojā ngue di unni. ⁵ Ne 'dahma 'dan'yo 'bεp_u ní 'yørpa rá 'bεfi Ojā n'da ngu n'da, pε n'dat'a ra

Hmu dí ørpah_u rá 'bεfi. ⁶ Ne gātho bi ts'änbi 'bε'a da mbεfi n'da ngu n'da y_u 'yεc'yεi, pε n'dat'a Ojā di bεnbi 'bε'a da 'yøt'e. ⁷ Ne nu Ojā bi 'daj_u ra ts'edi, janangue'a gātho dí uhmb_u ngue dín 'yoh_u rá Hogandāhi Ojā. Ne gue'a bi 'yørcah_u Ojā a, n'damhma da zā 'da dām fāxtah_u. ⁸ Nu'x_u 'da bin t'un ra ts'edi da man'a rá hogan'yomfεni Ojā ngue him mám fādi, pε nangue rá Hogandāhi Ojā di bεnbi da ma. Ne nu mi'da bin t'un ra ts'edi da ma xən ho 'bε'a nam bøn'a rá m hman Ojā. Ne n'dat'a rá Hogandāhi Ojā bi unni gātho yú 'bεfi 'dahma 'dan'yo. ⁹ Ne nu mi'da bin t'un ra ts'edi da bādi dín t'un'na i āp'a Ojā. Ne nu'x_u 'da bin t'un ra ts'edi da xox y_u hyεnni, ne n'dat'a rá Hogandāhi Ojā di unni. ¹⁰ Ne nu'x_u 'da bin t'un ra ts'edi ngue da 'yøt' yən t'øt'e mixte ngue hingui sā da 'yøt'a n'da ra jā'i. Ne nu'x_u 'da bin t'un ra ts'edi da ma 'bε'a din ja. Ne nu'x_u 'da bin t'un ra ts'edi da bādi nda'a ním hma bi bεnba rá Hogandāhi Ojā, ne nda'a bi bεnba ra zīthu. Ne nu'x_u 'da baya bin t'un ra ts'edi din yā man'da ra nde ngue hingam fādi 'bε'a nam bōni. Ne nu'x_u 'da baya da ma 'bε'a nam bōn'a bi man a. ¹¹ Pε gātho ya i øzehε rá Hogandāhi Ojā, ne di darpi n'da ngu n'da 'bε'a da ndese Ojā da 'yøt'e.

Gātho n'danjā'i tho dí comhb_u

¹² Ne tengu n'da ra jā'i εmme xən ngu ní hut rá jā'i, pε n'danjā'i tho i cohi. Ne in jab_u ra Cristo nanguej_u. ¹³ Ne dá gue'b_u dy_u judío_u o dy_u griego_u, o dá gue'b_u dyú 'yεhεh_u o hin'na, pε n'dat'a rá Hogandāhi Ojā dá hāmhb_u b_u ja ma mbuih_u, tengu'b_u 'darb_u í nex ra dehe dá sih_u. Ne gue'a í 'yørcah_u ngue n'danjā'i tho dín jah_u. ¹⁴ Pε nu rá jā'i n'da, hinga n'datho ní huti, pε εmme xən ngu i ja yú thuhu, ngue i juadi xən ho n'da ra jā'i. ¹⁵ Pε nu'b_u n'da ra gua da 'yεnse ngue hinga gue'a ra 'yε: “Janangue'a hin te dí pecā 'b_u,” εna. Pε hingui sā ngub_u da bεni, nguetho rá gua ra jā'i a. ¹⁶ Ne nu'b_u n'da ra zagu da bεni: “Hin te dí pecā,” nguetho im bεni hinga gue'a ra dā a. Pε hingui sā ngub_u da bεni, nguetho rá zagu ra jā'i a. Ne hingui sā da bεni ngue hing rá ngø ra jā'i a. ¹⁷ Nguetho nu'b_u gātho xtín jā'i a rá dā n'da, 'bε'a dí 'yøhnahyā 'b_u. Xi'b_u gā xtín zagu rá jā'i n'da, ne hin'y_u rá xiyu,

'be'a xtán zä xtám baḥaḥa tengu rá xiḡu. ¹⁸ Pε nu Oḡa bi zänni 'be'a gätho i ja rá ja'i n'da, nε n'da ngu n'da bi un rá ts'edi ngue da zä da 'yøt'e 'be'a gätho in ndepe da 'yøt'e. ¹⁹ Pε nu 'bη n'daxεqui tho, ha dán zä din ja tengu ra ja'i. ²⁰ Pε in jabη n'da ra ja'i, εmme xηn ngu yη xεqui i ja, guerpη nan ho a n'da ra ja'i. ²¹ Pε nu rá dā n'da hingui sä da 'yεmp a rá 'yε, ngue nte ní mbäts'i, xinga gue'a rá yā hingui sä da 'yεmp η yá gua nte ní mbäts'i. ²² Pε hingui sä ngubη da ma, nguetho n'da ngu n'da yη xεqui gätho i ja yá 'bεfi. Pε nu yá xεqui ma ja'iηη ngue dí εmfη nte i pεfi, pε man'da εmme di muui η. ²³ Nε nu 'da yη xεqui dí εmfη di 'bedi, pε man'da ga hojη n'damhma xtán ho. Nε nu yη xεqui dí εmfη hingui sä da hnu, pε man'da dí jamansuhη n'damhma hin da ts'ani. ²⁴ Pε nu 'be'a di necmanho nangue ma ja'iηη, ya hin'yη 'be'a man'da ga jafη. Pε Oḡa bi hoqui gätho ma ja'iηη, nε bi japi ngue man'da bi muui a dí εmfη hingui ho. Janangue'a hin da t'εmp a n'da xεqui nte di muui. ²⁵ Janangue'a hin da zä din hec yη 'yεc'yεi, tengu'bη yá xεqui ma ja'iηη, pε 'da xtín jamansu n'da ngu n'da. ²⁶ Janangue'a nu'bη n'daxεqui ma ja'iηη xηn η, ya 'da nan η tho gätho ma ja'iηη baya. O nu'bη n'da ra xεqui ngue hin hapη i sä, ya di johya gätho ma ja'iηη baya. ²⁷ Pε guim bεmhβη nangue nim petihη, nε gue'a rá ja'i ra Cristo a, nε n'da ngu n'da ahη tengu'bη n'da a n'daxεqui ahη rá ja'i ra Cristo. ²⁸ Nε ngubη bi zän Oḡa nangue ram peti dí øthη, ngue 'be'a ní 'bεfi dí øthη n'da ngu n'dajη. Nε nu'η yá 'bäihη ra Cristo man'da bi ts'änbi da hnumansu η. Nε nu yá pøngahyaḡ Oḡa, nε'η bi ts'änbi da hnumansu η, pε hinga 'da'igu. Nε ná hyu baya yη xänbate nangue rám hman Oḡa, nε bi ts'änbi nε'η da hnumansu η, pε hinga 'da'iguhη η mi'da. Nε'η mi'da i øt' yan t'øt'e mixte, nε'η mi'da i øthe yη hyenni, pε nε'η mi'da to'o i fäx yá mi'yεc'yεihη nangue ran huεcate ørpe, nε'η mi'da yη ngurbι di manda ram peti, nε'η to'o 'dahma 'dan'yo bη na yaḡ ngue yη nde hingam faḡdi, gätho bi ts'änba yá 'bεfi n'da ngu n'da. ²⁹ Pε ha gätho ahη ni 'bäihη ra Cristo 'bη, uague yá pøngahyaḡ ahη Oḡa 'bη, uague guí εmhβη gätho gan xänbatehη, uague gätho guí 'yøthη yan t'øt'e mixte 'bη.

³⁰ Ha gätho i ja ni ts'edihη ngue gui xoxhη yη hyenni, uague gä 'dahma 'dan'yo yη nde guí yaḡhη, ha gätho guí paḡdi guim mamhβη 'be'a nam bøn'η yη nde xηn hεi. Nε majuḡani dí xi ahη ngue hin'na. ³¹ Pε dami hyomhβη Oḡa ngue di 'da ahη ra ts'edi nda'a man'da dí fäx ni mija'ihη. Pε nuya ga ut'ahη man'da ra 'bεfi 'be'a ctí fäx ni mija'ihη pε xinda gue mi'da.

13

Nangue'a ran huεcate

¹ Pε nu'bη gä xcán yaḡhη yá nde yη ja'i, o tengu bη na yaḡ η yám 'bεhni Oḡa mahεts'i, pε nu'bη hin'yη man huεcatehη, hin te ní mba tho 'be'a dí øthη 'bη, tengu tho ho n'da ra dambu o gue'η yη xit'εgui zyntho nε ndetho εmme xηn hεi. ² Nε madague'bη i ja ma ts'edihη gam mamhβη ram hma ngue dí m pøngahyaḡhη nangue Oḡa, pε nu'bη hin dadí huεḡa to dí xihmbη ram hma, nte ní mba tho. O nu'bη xcá paḡhmbη 'be'a gätho an t'aḡui nangue Oḡa, o gue'bη xcá paḡhmbη 'be'a gätho man'da xηn hεi, o nu'bη ga paḡhmbη da t'ørcahη a dí äfη Oḡa, nε'η yη t'øhø da zä da 'uegue, pε nu'bη hin'yη man huεcatehη, hin te dadí muhη 'bη. ³ O nu'bη xcá unhdη yη hyoya 'be'a gätho dí peshη, pε nu'bη hin dá bεmhβη a ran huεcate, ya nte dá taḡhmbη bη na nu Oḡa 'bη. Nε ma xinda gue'bη gätho ma ja'iηη xcá umhβη ngue xtín zø, pε nu'bη him bin ja man huεcatehη, ya nte dá taḡhmbη baya nangue rán japi Oḡa. ⁴ Pε nu'a ran huεcate nam bøni, ra yembai, nε hin din xømbai, nε hin din seya, nε xín ná yaḡ'a ngue ja rá ts'edi, xingui honi da t'εspa zεhε. ⁵ Nε nu ran huεcate nam bøni, pespa rá sä rá mija'iuui, nε hingui honi nangue rán hose pe i honba ran ho rá mija'iuui. Nε hingui säman'η, nε hingui ørpa ra güenda ran ts'o bi t'ørpe 'bη majuḡani ja rán huεcate. ⁶ Nε nu'η di huεc yá mija'ihη, hin di johya 'bη 'bo'o in nu i øt' ra ts'oqui, pε εmme di johya 'bη 'bo'o in nu i ten'na ra 'yu majuḡani. ⁷ Nε nu'a i ja rán huεcate, hingui sumanhεi di huεc'a n'da, madague'bη i ørpa ran ts'o. Nε hinjam'bη εc'yεi 'bη t'εmbi øt' ran ts'o a to di huεqui. Pε nu'bη i paḡdi bi 'yøt' ran ts'o, i tø'mi din 'yomfēni. Nε hinjam'bη ε'ts'a ní 'yøt' ran huεcate. ⁸ Pε nu'η 'da gä dí øthη

ya, da zøni da zε'u. Nguetho da zøn ra pa ngue njom mam pøngahya nangue Oja, ne njom mam ma nangue mi'da yu nde 'dahma 'dan'yo ngue hingam fadi. Ne nu'u to'o i ja yu ts'edi da ma 'be'a gätho xun hei da fadi nangue Oja, pe him ma man'u, 'bu ya gätho ga pähmbu xun ho. ⁹ Pe nuya nu to'o bin t'unni da man'a xun hei, pe hinga gätho i paði xun ho nangue Oja. Ne'u to bin t'unni dim pøngahya, pe hinga gä im ma. ¹⁰ Ne nu'a dí øthu ya ngue dí 'buhmbu yu pøngahya, pe ya him ma homhbu 'bu dá pähmbu xun ho, nguetho hinga gätho im man'u. ¹¹ Ne tengu'bu män t'uhnih, dá yähu tengu bu na ya yu t'uhni, ne ngubu dám bëmhb, tengu bu nam bæn yu t'uhni. Ne nu'bu män dan'yohuh buya, ya dá bëmhb ngue ga sohmbu 'be'a gätho mí øthu 'bu män t'uhnih. ¹² Ne gue'a dí øthu yu pa i jabu a ya, ne hingui sä gan nuhu 'be'a di ja Oja. Tengu tho ho 'bu dí hëthu n'da ran hyedä hingui di nequi xun ho rá hmi n'da ra ja'i. Pegue da zøni ngue da zä ga pähmbu xun ho 'bu dá nusehu Oja. Nuya hingui sä ga pähmbu xun ho ha in ja, pegue da zøni ga pähmbu xun ho, tengu tho ho Oja i pajü ya. ¹³ Pe hyu i jajü ngue hinjam'bu ga juahmbu. Nu'a n'da, ngue'a ga pähmbu majuani da 'yøt'a ran ho bi man Oja, ne nu'a ná yoho ngue'a ga tømhb a i mam buya, ná hyu buya, ngue a ran huçcate. Ne man'da xun ngu di muui ran huçcate xinda gue'u mi'da i hmangua.

14

Nangue'u 'dahma 'dan'yo bu na ya

¹ Pe man'da ga humbi ga øthu ran huçcate. Ne a man'da di bængahu rá Hogandahi Oja, dam pøngahya ga mamhb ram hman Oja. Ne m'bejua ts'u da zä ga øthu mi'da yu 'befi di bængahu rá Hogandahi Oja buya. ² Pe nu'u to'o i ya n'da ra nde hingam fadi, hønt'a Oja da zä din yaui, ne hinga gue'u yu ja'i i yähu. Nguetho njongui øde 'be'a im ma. Ne masque rá Hogandahi Oja di bænbi, pe nt'agui tho ho. ³ Pe nu'u to'o dim pøngahya nangue ra nde ngue'a mfadi, i xih yu mija'ihu, ne da zä di japi din te yu mbai, ne di zerpa yu mbai, ne emme di un ran johya yu mbai. ⁴ Pe nu'u to'o i ya n'da ra nde ngue hingam fadi, masque

di zεε rá mbai, pe nu'u to dim pøngahya, gä di zε'u yu mi'yεc'yεihu. ⁵ Ne din ndehmagä gätho ahü gan yähu 'dahma 'dan'yo yu nde. Pe emme man'da din nde ahü gätho gui mamhb ram hma Oja nangue ra nde ngue mfadi. Nguetho man'da xun ho a, xinda gue'bu gan yähu mi'da yu nde gue n'dan'yo hinda høn'bu da zä gui mamhb 'be'a nam bøn'a gä mamhb, ne gätho din te yu mbai yu 'yεc'yεi buya. ⁶ Jannangue'a ma zi cu'ahu, xi'bu hønt'u yu nde hingam fadi gam mangä 'bu dá mbagä bu, 'be'a ním fäts'i ga øt'ahu 'bu. Pe man'da xun ho 'bu ga xän'nahu ram hman Oja nangue ma ndesehu, ne ga 'da ahü n'da ran 'yomfëni hin gui pähmbu, ne ga xän'nahu 'be'a bi 'yurcä Oja. ⁷ Ne gam bëmhb 'be'a i øt' yum 'bixt'i ne yu 'bida. Nu'u hingui ja yu te pe i ya. Pe nu'bu hingui pømanho a im ma, ya hingam fadi 'be'a ní 'bei a buya, nguetho 'da nan gëtho. ⁸ Ne ngutho n'da ra thuxi bu ja ra sui, da ma xun ho a ra 'bei ngue din tunh yu dofni. Pe nu'bu hin da mba m'bixt'i xun ho, njon da baði 'be'a nam bøni, ne njon din sä da mba ra tuhni. ⁹ Ne ngutho ahü 'bu hin gui yähu n'da ra nde nt'øde xun ho, hague dán zä da fadi 'be'a guim mamhb. ¹⁰ Ne masque emme xun ngu yu nde i ja ua ja ra ximhäi, ne gätho xun ho 'bu 'bo'o i paði 'be'a nam bøni. ¹¹ Pe nugä, nu'bu hin dí pa a ra nde ní ts'oqui, ya xcá øt'be tengu'bu n'da an 'danni ma hnini'be, ne hingui sä dam pa'be. ¹² Nu'a gui ndeh emme din ja ni ts'edih nangue rá Hogandahi Oja, pe dami 'yäfu 'be'a ní ts'edi da zä din te yu mbai gätho yu 'yεc'yεi gui 'buhmb. ¹³ Nu'bu n'da ra ja'i din ya man'da ra nde hingam fadi, pe da 'yap rá ts'edi Oja da zä da ma 'be'a nam bøni. ¹⁴ Nu'bu dí ya'be Oja nangue man'da ra nde n'dan'yo, go i ya rá Hogandahi Oja i o ma mbai, pe hin dí thocpa ran 'yomfëni u mi'da 'bup, ngue 'be'a nam bøn'a dí ma. ¹⁵ 'Be'a xun ho ga øt'e. Pe nde'bu dan ya'be Oja nangue rá Hogandahi, pe i jatho ga japi da ba u mi'da 'bup ngue 'be'a nam bøni. Ne ngutho 'bu dan tuh yu thuhu, ga espa Oja nangue rá Hogandahi, pe guexta'a i jatho ga bæn 'be'a nam bøni, ne ga japi da bæn'u mi'da buya. ¹⁶ Nguetho nu'bu gui espahu Oja nangue n'da ra nde hingam fadi,

ne madague'bu di bɛn'nahu rá Hogandahi Oja, pe nu'u 'da hin da zä gui comhbu a ram hma 'be'a gni 'yɛspahu Oja, nguetho hingui paði 'be'a nam bɔn'a gui mamhbu. 17 Ne madague'bu majuani guídí unhdu ra jamadi Oja gue'bu n'dan'yo ra nde gui yahu, pe hin guídí zɛrpahu yú mbui ni mijá'ihu, ngue ne'u dí un ra jamadi Oja. 18 Jamadi Oja nguetho man'da i sä dan yagá yu nde hingam faði xinda gue ahu. 19 Pe nu bu ja yam peti, madague'bu hont'i cat'a tho ho yam hma ga ma gue'u nt'ode xun ho, pe man'da xun ho, xinda gue'bu ga ɛna ga mam bu 'det'a mahuahi yam hma gue'u hingam faði 'be'a nam bɔni. Nguetho dín nde ga xänba yu cu. 20 Ma zi cu ahü, o gui ɔthu tengu'bu gyú t'uhni ahü, pe damín 'yomfɛnihü xun ho 'be'a man'da xun ho gui 'yɔthu bu ja nim petihü. Nguetho gyú daja'ihu, madague'bu i t'ɛn'ahu gyú 'uerehu ngue'a hin gui nde gui 'yɔthu yu ts'oqui. 21 Bi 'yem bu ja rá t'ohni Oja: “Madague'bu dá japi bá ɛh yu 'damhnini ngue 'dan'yo bu na ya, ngue da zo u 'bucua, pe ngutho him bi 'yurpa ra güenda a däm mangä u,” bi' yɛn Oja. 22 Janangue'a ga pahmbu n'da ra hmɛpya 'bu 'bo'o din ya man'da ra nde n'dan'yo, i uh rá ts'edi Oja, hndepe da 'yɛc'yɛi u hingui nde da 'yɛc'yɛi. Ne hinga gue'u yu 'yɛc'yɛi i pa nt'ørpe yu hmɛpya. Pe nu ra ts'edi ngue da man rám hman Oja nangue yú ndese u, xun ho ngue'a da xänbi gätho yu 'yɛc'yɛi, ne hin nangue'u ɛmme xum me yú mbui, hingui nde da 'yɛc'yɛi. 23 Pe xi'bu bim peti gätho yu 'yɛc'yɛi ne gätho 'dahma 'dan'yo yu nde i ya, ne da zom bu 'da ngue hing yu 'yɛc'yɛi, o gue'u hinga na paði xun ho. Ha hin guím bɛmhbu ngue da 'yɛn'ahu gui jathu. 24 Pe nu'bu gätho gui mamhbu rám hma Oja ngue ra nde mfädi, ne da yurpu 'da hing yu 'yɛc'yɛi o gue'u hinga na paði xun ho. Ne da bāse buya ngue ja yú ts'oqui, ne da baði 'be'a i ja yú mbui zɛhe 'bu bi 'yɔ'a gui mamhbu. 25 Ne nu'a nt'agui bu mbo yú mbui da japi di nequi xun ho. Ne din danyahmu ne da 'yāp rá punbi Oja buya. Ne da 'yɛna: “Majuani maha gui 'buhmbu Oja,” da 'yem buya.

Da t'ɔt'e xun ho a ram peti

26 Nuya, ma zi cu ahü, dín nde ga xi ahü 'be'a man'da xun ho gui 'yɔthu 'bu guídím petihü. Pe nde'bu 'be' guim bɛmhbu 'be'a dín te yú mbui gätho yu 'yɛc'yɛi, ne da zä gan tuhmbu n'da ra thuhu guín nde gan tuhmbu buya, o gue n'da ram hma guín nde gan xänbatehu, o gue n'da ram hma bi bɛn'nahü Oja ngue gui mamhbu, o n'da ram hma gui nde gui mamhbu n'da ra nde hingam faði 'be'a nam bɔni, pe gue'bu di 'bui to'o da man a 'be'a nam bɔni ngue hingam faði. 27 Pe nu'bu gui yahu man'da ra nde n'dan'yo, hont'u yonja'i din ya, ne nu'bu xun ngu, hyunja'i. Ne hinga n'dat'a ra ora din ya gätho. Nubuya i jatho dim 'bu'a n'da da ma 'be'a nam bɔn a bi hma. 28 Pe nu'bu njongui 'bupü n'da i paði da ma 'be'a nam bɔn'a bi hma, man'da xun ho 'bu nte da mam bu ja nim petihü. Da zä din ya, pe n'danni din yāseui Oja. 29 Ximangutho u i man rám hman Oja nangue ra nde mfädi, din ya yoho o hyu. Ne nu'u to'o bin t'un ra ts'edi da baði 'be'a nam bɔn'a ram hma, da mam 'bu hingui ho, ua gue'bu xun ho. 30 Ne nu'bu i hupu n'da bi bɛnba Oja da ma 'be'a im bɛni da ma, pe 'be di jua a i ya bu, ne gui jafu din ya a man'da buya. 31 Janangue'a da xɔt'a gan yahu 'dahmi 'datho, ne gätho ahü to'o gätho di bɛnba Oja din ya. Nubuya tengu 'bu gän niyābahü yu cu nangue yú mbui ne gätho da hya yu ts'edi yú mbui buya. 32 Nu'u to i man rám hman Oja i jatho da zamzɛhe rá mbui zɛhe, madague'bu Oja bi bɛnbi din ya, pe jatho da dɔ'mi ts'u, 'be din ya a man'da. 33 Nguetho nde Oja da ts'änni 'be'a gätho din ja bu, ne hinga 'da ni thas tho ho 'be'a gätho i ɔt' Oja. Ne in jabu i t'ɔt'e hɔnbu go hapu i ja yam peti ma mi 'yɛc'yɛihü. 34 Ne nu yu xisu hingui sä din ya bu ja yu dāmpeti, nguetho hin'yü yán t'ɛdi din ya u, ne i jatho da 'yɔ'a 'be'a da sifi, ne hin dim 'bet'o, tengu i mam bu ja rá t'ohni Oja. 35 Ne nu'bu in nde da 'yänni 'be'a nam bɔn a hmam bu, i jatho da 'yän'na rá ndø bu ja rá nguse, nguetho hin di necmanho 'bu i ya n'da ra xisu bu ja ram peti. 36 Ha guím bɛmhbu gä dämzɛhehu rá 'befi Oja, ngue gui ɛmhbu da zä gui sänzɛhehu 'be'a gui 'yɔthu. Uague guím bɛmhbu hɔn'adahü gä hyamhbu a ram hma. 37 Pe nu'bu majuani bi 'da

ah_u rá ts'edi Oj_u gui mamhb_u r_um hma, o gue'b_u majua_uni bin 'da ah_u nin 'yomf_uxih_u nangue rá Hogand_uhi Oj_u, nu'b_u, jatho gui 'y_uth_u a dá ot'ah_u 'b_u, nguetho rá manda ra Hmu a. ³⁸ Ne nu'b_u 'bo'o hingui nde da 'y_u'a dá ot'ah_u, p_ue hingui s_uá gui 'y_urpah_u ra güenda a. ³⁹ Janangue'a ma zi cu ah_u, man'da _umm_ue gui hyumbi gui mamhb_u r_um hman Oj_u nangue ra nde mf_uadi. P_ue hin gui h_uepah_u to'o in nde din y_u man'da ra nde. ⁴⁰ P_ue gan 'yomf_uxih_u x_un ho, n_ue 'darp_u dí mba gui 'y_uth_u, n_ue hinga 'da dí th_us thoho 'b_ue'a g_uátho gui 'y_uth_u.

15

Bi ndants' mah_un'a ra Cristo

¹ Nuya ma zi cu'ah_u, d_un nde ga xi ah_u mah_un'a ran ho ma'da'yo, tengu dá xi ah_u mam 'b_uet'o. Ne gue'a ram hma g_uá hy_uamhb_u, n_ue gue'a gn_um 'b_uahmb_u x_un ho a. ² Ne guet'a ram hman a gn_ui y_un ni teh_u a 'b_u guid_ui thoqui gui t_un thohoh_u a dá xi ah_u. P_ue nu'b_u hin'na, s_uati tho gu_ui _umhb_u gu_ui _uth_u 'b_u. ³ Ne dá ja ah_u g_uá p_uahmb_u a ram hma bin 'dac_u ngue man'da jats'edi tho ga p_uahmb_u. Ngue dá x_un'nah_u bi du ra Cristo, bi hoga ma ts'oquih_u, tengu thoho m_un t'o'ti b_u ja rá t'ohni Oj_u. ⁴ Bi t'ägui, n_ue bi xox Oj_u 'b_u ná hyupa, tengu thoho mí mam b_u ja rá t'ohni Oj_u. ⁵ Ne nu'b_u mi d_uamb_uni ra Cristo, m'b_uet'o bin 'yuse b_u 'b_uah ra Pedro, n_ue m'b_uejua b_uya bi nu mi'da y_u x_uadi. ⁶ Ne m'b_uejua b_uya x_u 'b_uexque bi n_uequi b_u 'darp_u mí d_um peti c_ut'a c_uento y_u cu. Ne _umm_ue x_un ngu i 'b_uatho _u ya, madague'b_u x_un du _u 'da. ⁷ Ne m'b_uejua bi nu ra Jacobo, n_ue m'b_uejua mah_un'a bi nu g_uátho _u y_u 'b_uaih_u. ⁸ P_ue r_un z_uegui thoho n_uc_uá bi z_uá dá nug_uá ra Cristo b_u 'y_u. Ne _umm_ue x_un h_ui b_u dá _uc'yeig_u a ram 'b_ui ma'da'yo, tengu'b_u n'da ra 'uere hingui s_uá dim 'b_ui, n_ue _umm_ue din _unbi. ⁹ Ne him man z_u'be ngue xt_uá t'eng_uá ma 'b_uai'be ra Cristo, n_ue man'da ts'_utho dadí mu'be xinda gue'_u mi'da y_u 'b_uaih_u, nguetho _umm_ue dá _un_ub_uá _u y_u 'y_uc'yei Oj_u. ¹⁰ P_ue nu Oj_u rá mate z_ueh_u bi jaqui tengu d_un jag_uá ya. Ne hinga s_uati thoho rá mate Oj_u bi 'y_uorque, nguetho _umm_ue dá humbi xinda gue g_uátho mi'da y_u 'b_uaih_u ra Cristo. P_ue hinga guec_uá dá _ut' ra 'b_uefi, n_ue gue'a rá mate z_ueh_u Oj_u bi z_uequi dá

_ut'e. ¹¹ Madague'b_u guec_uá o gue'_u mi'da bi x_un'nah_u, p_ue n'dat'a ram hma dí mamhb_ue ngue bi du ra Cristo nangue ma ts'oquih_u, n_ue bi xox Oj_u 'b_u mi du. Ne gue'a ram hma g_uá 'y_uc'yeih_u a.

Da xox Oj_u _u x_un du

¹² P_ue xi a ram hma dí mamhb_u, ngue bi d_uamb_uni ra Cristo 'b_u mí du, p_ue hanja gn_ui 'y_umhb_u 'da ah_u b_uya, ngue hingui s_uá da d_uamb_uni _u x_un du. ¹³ Nu'b_u hin da d_uamb_uni _u x_un du, p_ue xinga gue'a ra Cristo xt_un d_uamb_uni 'b_u, n_ue guexta'a ya x_un du a ya 'b_u. ¹⁴ Ne nu'b_u hin xt_un d_uamb_uni a ra Cristo, hin'y_u rá ts'edi a ram hma dí mamhb_u 'b_u, n_ue ndetho gu_ui 'yoh_u b_u 'b_u. ¹⁵ Ne nu'b_u ngub_u gu_um b_uemhb_u ngue hingui s_uá da d_uamb_uni _u x_un du, gu_ui nub_ueth_uni gahe 'b_u ngue dí mamhb_u bi xox Oj_u a ra Cristo 'b_u mí du. ¹⁶ Nu'b_u hingui s_uá da d_uamb_uni n'da ra du, p_ue xinga gue a ra Cristo xt_un z_uá xt_un d_uamb_uni 'b_u. ¹⁷ Ne nu'b_u guexta'a ra du a ra Cristo, s_uati thoho gu_ui _uc'yeih_u a 'b_u, n_ue guexta'a him mahoqui ni ts'oquih_u 'b_u. ¹⁸ Ne nu'b_u ngub_u gu_um b_uemhb_u, p_ue n_ue' _u y_u 'y_uc'yei x_un du b_u ja rá 'y_u ra Cristo, n_ue má z_uá dim 'b_uep_u 'b_u Oj_u 'b_u, gue'b_u ya má z_uá bim 'b_ue a ra Cristo 'b_u mí du. ¹⁹ P_ue nu'b_u h_uontya dí nuh_u ran ho nangue ra Cristo, ha hin gu_um b_uemhb_u ga nuh_u man'da ran ho 'b_u dá tuh_u 'b_u. P_ue hu_uehigah_u 'b_u nte ga nuh_u, xinda gue'_u g_uá mi'da y_u ja'i ngue nte mb_ueni da nu. ²⁰ P_ue majua_uni maha bi d_uamb_uni ra Cristo 'b_u mí du. Ne tengu'b_u rá mb_uadi n'da ra th_u bi sop_u ja n'da ra hu_uahi, n_ue gue'a nam b_uoni ngue da xox Oj_u _u to'o g_uátho i 'b_uahmi ra Cristo. ²¹ Tengu thoho 'b_u mí d_uamp' ran d_uate ua ja ra ximh_ui n'da ran 'yoh_u, ngue ra Adán, n_ue ngutho a man'da ran 'yoh_u ngue ra Cristo, bi d_u'mi ngue da ndants' mah_un'a y_u du. ²² Ne tengu tho _u g_uátho bi x_und ra Adán, g_uátho i tu, p_ue nu g_uátho di x_und ra Cristo, g_uátho da mba nsots'i. ²³ P_ue hinga g_uátho n'dat'a ra ora da mba nsots'i, nguetho rá mb_uadi a ra Cristo, n_ue nu'b_u bá _uh ra Cristo, g_uátho _u x_u huahni da mba nsots'i m'b_uejua. ²⁴ Ne nub_uya, ba _uh rá pa ran z_uegui. Nguetho nu'a ra Cristo x_ui d_uapi 'b_ue'a g_uátho má ts'edi, ngue y_un s_uih_u Oj_u, n_ue g_uátho to'o i h_uase y_un t'edi, n_ue to'o di manda z_ueh_u, ngue'_u y_u ja'i n_ue' _u y_u z_uithu.

Nε nu'bu ya bi dāha, di un'na Oja rá Ta rá ts'edi mahøn'a. ²⁵ Nguetho nu ra Cristo, im Hmuts'ut'abi ya, ne gue'bu go bi dāha di 'berpa yá ts'edi u gātho yán suihu. ²⁶ Ne nu'a ran dāte ran zegui thoho da dāpi, ne má zā dim 'be a buya. ²⁷ Tengu bi mam bu ja rá t'ohni Oja, di japi da dāh ra Cristo 'be'a gātho má ts'edi i ja. Pe njon da bēni ne'a Oja rá Ta da dāpi, nguetho guesε bi un rá ts'edi ra Cristo a. ²⁸ Ne nu'bu gātho bi dā a ra Cristo u 'be'a gā ní ts'edi i ja, ne nu'a ra Cristo buya, ngue rá Ts'unt'u Oja, ne din dāse bu 'bu Oja rá Ta. Nguetho m'bet'o xí un rá ts'edi. Nubuya da hønse Oja din ja rá ts'edi buya. ²⁹ Ne man'da guí othu guídín xixyāhu nangue'u xun du. Pe hanja gní 'yεmhbu him mam 'bu u xun du buya. ³⁰ Ne hanja hin dí su man dātehe, gātho u yu pa dí 'buhmbe ua thā, gue'bu xcá pāhmbe hin ga ndanshe mahøn'a. ³¹ Ne majuāni thocpa thoho dadím pom'be ran dāte. Ne gue'a dí xi ah u a ngue'a dín nde ah u gui pāhmbu 'be'a dí ot'ā. Nguetho εmme dí numanho ah u, ma zi cu ah u, ngue n'dat'a ma Hmuhu ra Jesucristo dí εc'yēihu. ³² Ne dá hāt'i xun ngu yun unbi, ne xi u yu zate dán tunhdā'be ua Éfeso, ngubu i εmb yu jā'i. Pe 'be'a ní mba a dá ot'ā 'bu hin da dāmbēni u xun du. Pe nu'bu hin ga ndanshu mahøn'a, mbāhā dan sihmeh u ya ne dam minhdu, nguetho má zā ga tuh u nixudi mani. ³³ O guídín hyehmbu da thā ah u gui tenhdu yām hman u 'da yu hyāte, janangue'a hin gui 'behmbu yu hogan t'ot'e. ³⁴ Pe damin 'yomfēnihu xun ho gui pāhmbu nda'a ram hma gue majuāni, ne gui 'yeshu yu ts'oqui buya. Nguetho guí 'buhmbu 'da hinga ná pāhmbu xun ho Oja. Ne guehna dí xi ah u na, janangue'a gui pes' ní sāhu.

Hague din ja 'bu bi dāmbēni u xun du

³⁵ Uague guím bεmhbu 'da ah u gui 'yāngahu: “Be'a di ja 'bu bi dāmbēni u xun du, ne 'be'a ní ngoc'yēi din ja mahøn'a.” ³⁶ Pe n'da rán t'ānni yu 'yāmbui a. Ha hin guí nuhu 'be'a di ja n'da ra hmudā 'bu pa nthuhu ngue i 'ya rá xi ne ja da bōx'a rá mbui buya. ³⁷ Ne hōnt'a go má hmudā guí tuhmbu, hinga guexta'a rá ndā 'bu bi bōts'e. Nguetho gue'a rá ndā gā tuhmbu, ne ra

paxi bu dán go 'bu bi bōts'e. ³⁸ Ne hōnt'a go nda'a má hmudā da thuhu, gātho yá xise 'bu bin ja, tengu bi zānba Oja a. ³⁹ Ne hinga 'da'angu ma ngoc'yēihu yu fani o gue yu doja o yu huā. ⁴⁰ Ne in jabu 'be'a gātho i ja bu mahēts'i ne 'be'a gātho i ja ua ja ra ximhāi, nu'bu bí ja bu mahēts'i, n'dan'yo thoho nán ho xinda gue'u ja ua ja ra hāi. ⁴¹ Nu'a rán nequi ra hyadi ne ra zāna ne yu sō gātho 'dahma 'dan'yo. Ne hinga 'da'angu u yu sō, 'dahma 'dan'yo bu ni nequi. ⁴² Ne ngutho nangue'bu bi dāmbēni yu du, ne nu'bu bi t'ā a ra ngoc'yēi, da 'ya nguetho nts'ānbi da 'ya a. Pe nu'bu bi dāmbēni buya ne hin njām'bu da du mahøn'a. ⁴³ Nu'a bi t'āgui hingui ho, pe nu'a da bōts'e εmme xun ho a. Nu'bu mi t'āgui hin'yu rá ts'edi, pe nu'bu mí bōts'e, man'da εmme bin ja rá ts'edi. ⁴⁴ Nu'a ra ngō 'bu mi t'āgui, nts'ānni hōnt'ua ja ra ximhāi dim 'bui. Pe nu'bu bi bōts'e, nts'ānni dim 'bupu mahēts'i buya. Ne guí pāhmbu i ja ma jā'ihu nangue ra ximhāi, pe man'da i jatho gui pāhmbu ngue ne'a din ja ma jā'ihu nangue rá Hogandāhi Oja. ⁴⁵ Ne gue'a in ja a tengu mán t'o't'i bu ja rá t'ohni Oja, gue ná n'da ra Adán bi ts'ānni bin jā'i ua ja ra ximhāi. Pe nu'a ná yoho gue'a di un ra temazāi ngue njām'bu da guadi, gue'a ra Cristo a. ⁴⁶ Ne m'bet'o dām 'buhmbu nangue ma ngoc'yēihu ngue hōnt'ua ja ra ximhāi dim 'bui. Ne m'bejua buya dam 'buhmbu nangue ra ngoc'yēi ngue nts'ānni dim 'bupu mahēts'i. ⁴⁷ Ne nu rá mbūdi ran 'yohu nt'ot'e nangue ra hāi. Nu a ná yoho gue'a bí 'yēh mahēts'i, ma Hmuhu ra Cristo a. ⁴⁸ Ne ngutho ma ngoc'yēihu ua ja ra hāi, tengu tho a ran 'yohu ngue bi t'ot'e nangue ra hāi. Pe nu ma ngoc'yēihu m'bejua din ja tengu thoho rá ngoc'yēi a ma Hmuhu ra Cristo, nu'a ran 'yohu bí 'yēh mahēts'i a. ⁴⁹ Ne tengu thoho bu dá nequihu nangue ra Adán nt'ot'e ra hāi, ne ngutho bu dá nequihu mahøn'a nangue'a ra mengu bu mahēts'i. ⁵⁰ Ne dín nde ga xi ah u mahøn'a, ma zi cu ah u, ngue nu'a man ngōhu ne ma jih u i jaj u ya, hingui sā da gonhui rá ts'edi Oja mahēts'i a. Nguetho nu'a hingui hāt'i, hingui sā 'darpu da 'bes'ui a da hyāt'i hōn'bu go njām'bu. ⁵¹ Pe dín nde ah u gui pāhmbu a him mam fādi, ngue hinga gātho ga tuh u

ngue dyá 'yɛc'yɛih, pɛ gátho da mba ma pârquigah ma ngøc'yɛih. ⁵² Nɛ xøgue n'dan c'uɛrpadátho da 'yørcah 'bɛ bin yá ra thaxi 'bɛ rán zɛgui ra pa. Nɛ nu'bɛ bin yá ra thaxi, 'bɛx da ndants'i gátho ɛ yɛ 'yɛc'yɛi xɛn du, nɛ din ja yá ngø him man zä din ts'oni. Nɛ'ɛ xí du, nɛ'ɛ hin ní du, gátho da mba ma pädi. ⁵³ Nɛ nu ma ngøc'yɛih dí hehɛ ya hin da hyät'i, janangue'a da mba mahoqui ngue da hyät'i mazai bɛya. Nɛ i ja rán däte a ma ngøc'yɛih ya, pɛgue din jajɛ a njám'bɛ da du. ⁵⁴ Nɛ nu'bɛ bin ja ma ngøc'yɛih ngue njám'bɛ da du, ya bi jät's'a bi man rá t'ohni Ojå bɛya, bi 'yɛna: “Pɛ nu'bɛ däm 'bɛhmbɛ mahøn'a, gue'a dí guah ran däte a, nguetho ya bi thapi.” ⁵⁵ “Hague grán däte, hapɛ i ja ni ts'edi ya ngue gui hyoje. 'Bɛ'a gá ja ya thɛ, nɛ ya gui ɛna xquí taje.” ⁵⁶ Nɛ nu yán t'ɛdi Ojå nɛ gue'ɛ nám fädi ja ma ts'oquih. Nɛ nu'a ma ts'oquih bɛya, gue'a ní zä di ɛngahɛ ran däte a. ⁵⁷ Pɛ jamadi gahɛ Ojå, nguetho bi jajɛ dá tafɛ ran däte nangue'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ⁵⁸ Janangue'a, ma zi cu ahɛ, damín zámhbɛ bɛ xɛn ho nɛ hin hapɛ gui 'uehmbɛ bɛ. Nɛ gui hyumbi man'da man'da gam pɛhmbɛ nangue rá 'bɛfi ra Hmu, nguetho gui pähmbɛ hinga säti thoho a, xinda gue'bɛ hin ga ndanshɛ mahøn'a.

16

Nthqqui yɛ mbeti da 'bäx yɛ cu

¹ Nɛ nuya dín nde ga xi ahɛ 'bɛ'a gui 'yøthɛ nangue ra mbeti guidí pɛthɛ, ngue nu'a rá m fäts'i ma mi'yɛc'yɛih. Dami 'yøthɛ tengu thoho dá xicä ɛ 'bɛpɛ ja yɛm pɛti bɛ Galacia. ² Ngue gátho 'bɛ domingo, n'da ngu n'da ahɛ gui hyajɛ ts'ɛ a hangu xquí tähmbɛ nhyäto 'bɛ nhyäto, gui pɛshɛ. Nɛ nu'bɛ dá søngä bɛ, ya di jabɛ, nɛ hinga ja gui pɛthɛ bɛya. ³ Nɛ nu'bɛ dá søngä bɛ, ga pɛhndä bɛ Jerusalén ɛ yɛn 'yohɛ ngue gá huanhdɛ. Nɛ ga un ra søcuɛ da gäts'i nangue ran zɛngua, nɛ da hyax'a xquí pɛthɛ bɛya. ⁴ Nɛ 'bɛ dán 'yomfɛni 'bɛ da zä 'nɛqui ga mba, ya 'darpɛ dá mbähmbe bɛya.

Bi ma da bøn na 'yo ra Pablo

⁵ Nɛ nu'bɛ dá mba na 'yo, i jatho 'bɛ ba søngä bɛ Macedonia, nɛ ja ga thocä bɛ Corinto bɛya. ⁶ Nɛ xømhma thoho dam

'bɛhmbɛ bɛ 'da yɛ pa, uague dam 'bɛhmbɛ bɛ gátho däm bøn yɛ pa xɛ sɛ. Nɛ nubɛya xømhma thoho da zä gui zɛjɛ ts'ɛ 'bɛ di nɛqui to'o da 'yurca ra 'yu hapɛ gátho dan 'yo m'bɛjua. ⁷ Pɛ hin dín ndegä ngue xø ga thotho bɛ gui 'bɛhmbɛ, pɛ dín nde dam 'bɛpɛ 'da yɛ pa, 'bɛ gue'a da nde ma Hmuhɛ a. ⁸ 'Bɛ dam 'bɛcä ua ja ra hnini Éfeso man yozna, ja ga mba bɛ. ⁹ Nguetho ɛmmɛ hndeqe ga man rá m hman Ojå ua, madague'bɛ xɛn ngu man säi'be 'bɛcua. Pɛ ɛmmɛ i te rá 'bɛfi Ojå ua, jannangue'a him 'bɛxque sä ga mba n'dihi. ¹⁰ Nɛ nu'bɛ da zøm bɛ a ra Timoteo, dami simanhohɛ, janangue'a nte da bɛni. Nguetho dim pɛfi nangue rá 'bɛfi ma Hmuhɛ a, tengu thohogä. ¹¹ Pɛ jatho gátho ahɛ gui numansuhɛ a ra Timoteo. Nɛ nu'bɛ bá ɛcua, dami fäxhɛ ngue da zømanho ua. Nguetho dí tøn'ua a, nɛ ɛmmɛ dín nde ga nu mahøn'a, nɛ'ɛ gátho mi'da. ¹² Nɛ ɛmmɛ dá xicä ma cuhɛ ra Apolo xtá mbähä 'da yɛ cu 'bɛcua, ngue da nu ahɛ. Pɛ him bi nde bi mba ya. Pɛ xømhma thoho m'bɛjua da mba bɛ 'bɛ bi zä da mba.

Yán zɛgui ran zɛngua

¹³ Nɛ jant'a thoho gui 'yøthɛ tengu'bɛ gan äthahɛ, ngue gan zámhbɛ bɛ ja ni t'ɛc'yɛih. Dami hyuthɛ ran zambɛi, din ja ni ts'edihɛ xɛn ho. ¹⁴ Nɛ 'bɛ'a gátho gui øthɛ, pɛ dami 'yøthɛ nangue ran huɛcate. ¹⁵ Nɛ nuya ma zi cu ahɛ, gui pähmbɛ ngue gátho ja a yán jahɛ ra Estéfano, mbädi yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ra häi Acaya, nɛ ɛmmɛ hønt'a im bɛni ngue da mbäx yá mi'yɛc'yɛih ɛ. ¹⁶ Janangue'a dín nde ahɛ ɛmmɛ gui numansuhɛ a ra Estéfano, ngue'a gui 'yøthɛ a da man a. Pɛ nɛ'ɛ mi'da i 'bɛpɛ, ngue 'da'angu i øthɛ a ra Estéfano, ngue'a hin din säi, nɛ humbi da 'yøt' ra 'bɛfi xɛn ho, nɛ'ɛ gui numansuhɛ ɛ. ¹⁷ Nɛ ɛmmɛ dadí johyagä, ngue nu'a mí hɛmbä 'bɛ'a gui øthɛ, pɛ ya dí pɛcä ya, nguetho bi zøcua a ra Estéfano, nɛ ra Fortunato, nɛ'a ra Acaico. ¹⁸ Janangue ɛmmɛ bi xah ma mbɛi. Nɛ ahɛ bi xah ni mbɛihɛ ya, nangue'a ram hma gá 'yängahɛ gue'a hin gmí pähmbɛ. Nɛ dami numanhohɛ ɛ yɛ jät'i tengu ɛ. ¹⁹ Nu yɛ cu i 'bɛcua ra häi Asia, gátho i pɛn'nahɛ ran zɛngua. Nu ra Aquila nɛ ra Priscila rá xisu, nɛ gátho ɛ dim pɛti bɛ ja rá ngu, nɛ gátho i pɛn'nahɛ

ran zεngua nanguε rά thuhu ma Hmuhε.
²⁰ Dami hyaηbahε yún zεngua gátho yε cu
 i 'bεcua. Damin zεngua zεhεhε n'da ngu
 n'da ahε ngue 'da gdín huεctahε. ²¹ Pε nugä
 dra Pablogä ga ozεhεgä n'da ran zεngua dí
 pεn'nahε nanguε ma 'yεsεgä. ²² Nu'bε i 'bε
 a n'da ngue him majuani i numanho a ma
 Hmuhε ra Jesucristo, nε hin te rán jaui Ojā
 a 'bε, nε da zänba ran εnbi a. Nε mi ts'εtho
 ba εh ma Hmuhε da 'yøt' ran juanbi a. ²³ Nε
 nuya da mbäx ahε rá mate ma Hmuhε ra
 Jesucristo. ²⁴ Nε εmμε dadí huεc'ahε gátho
 ahε nanguε 'darpε dí 'bεhmbε ra Cristo
 Jesús. Nε hønt'a dí xi ahε ya.

2 CORINTIOS

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɥ yɛc'yɛi bɥ ja ra ɔɔhnini Corinto

Ran zengua

¹ Nugä drá Pablogä, nɛ nangue rá pähä Ojɔ ma 'bäigä'be a ra Jesucristo. Dín 'yogä'be ma cuhɥ ra Timoteo. Nɛ dí pɛn'nahɥ bɥ ra sɔcuɔ gyɥ 'yɛc'yɛihɥ ngue dim peti bɥ ja rán ngu Ojɔ bɥ ja ra hnini Corinto, nɛ gätho yɥ 'yɛc'yɛi i 'bɥpɥ ja ra xɛqui Acaya. ² Nɛ nu'a Ojɔ ma Tahɥ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɥ di 'da ahɥ rá mate a, nɛ da hyut'a ni mbɥihɥ.

Yɥn ɥnbi ra Pablo

³ Jamadi Ojɔ rá Ta ma Hmuhɥ ra Jesucristo, nguetho i ja rá yembɥi nanguejɥ. Nɛ guesɛ Ojɔ thocua thofo i hurca ma mbɥihɥ. ⁴ Nu'a Ojɔ i hurca ma mbɥihɥ nangue gätho yɥn ɥnbi dín nuhɥ. Janangue'a da zä ga hurpahɥ yá mbɥi 'da to'o in nu ran ɥnbi, tengu tho bɥ í hyurcahɥ ma mbɥihɥ Ojɔ. ⁵ Nu'bɥ dí comhbɥ yán ɥnbi ra Cristo, nu'a di zɛrca ma mbɥihɥ, go din theui ran ɥnbi dín nuhɥ. ⁶ Nɛ nangue ran ɥnbi dín nugä'be, gue'a dín te ni t'ɛc'yɛihɥ, nɛ di zɛt'a ni mbɥihɥ a. Nɛ nu'bɥ di zɛrca ma mbɥi'be Ojɔ, nɛ ahɥ di zɛt'a ni mbɥihɥ. Nguetho nu'bɥ guím bɛmhɥ a ran ɥnbi dín nu'be, sä gui hyäthɥ nɛ hin gan xɔmbɥihɥ ran ɥnbi guín nuhɥ, tengu thohogä'be. ⁷ Hin ts'ɥ dadí 'yon ma mbɥi'be nangue ni t'ɛc'yɛihɥ. Nɛ dí pɔ'be ngue guí comhbɥ man ɥnbi'be. Ngutho Ojɔ da hyurca ma mbɥihɥ. ⁸ Nugä'be dín nde ahɥ, ma cu ahɥ, gui pɔhmbɥ ngue dán nu'be ran ɥnbi bɥ ja ra häi Asia. Nɛ hin'yɥ ma ts'edi'be ngue xcá häzɛhɛ'be, nguetho ɛmmɛ ts'edi ran ɥnbi dá nu'be, nɛ mi ts'utho xcá tu'be bɥ. ⁹ Majuɔni ɛ maguerɥ xcá tu'be, pɛ gätho ɥ bin ja n'damhma sä ga pɔ'be ngue hin'yɥ ma ts'edi zɛhɛ'be, pɛ ga tɔm'be 'be'a da 'yɔt' Ojɔ, ngue man'da xɥn ndoho rá ts'edi ngue da xox'ɥ xɥn du. ¹⁰ Nu'a Ojɔ bi yängä'be bɥ ja ran ɔɔte ngue ɛmmɛ nts'utho, nɛ dí pɔ'be ngue Ojɔ da yängä'be mahɔn'a. Nɛ dí

ɛc'yɛi'be nɛ dí tɔm'be ngue thocua thofo da yängä'be Ojɔ. ¹¹ Nɛ nu ahɥ sä gui zɛc'be ts'ɥ 'bɥ guín yɔhɥ Ojɔ nanguecä'be, nɛ m'bejua bɥya da zä gätho ahɥ n'dat'a ga xihmbɥ jamadi Ojɔ nangue 'be'a bi 'yɔrca'be.

Ra Pablo bi ma hanja him bi mba n'dihi bɥ ja ra hnini Corinto

¹² I hu ma mbɥi'be nguetho di bɛnga ma mbɥi'be ngue xɥn ho 'be'a dí ɔt'be ua ja ra ximhäi, nɛ xɥn ho 'be'a dí ɔt'be nangue ahɥ. Nɛ hin nangue man 'yomfɛnise'be, pɛ Ojɔ i fäxcä'be ngue dí ɔt'be ran ho. ¹³ Dín nde ahɥ gui pɔhmbɥ xɥn ho 'be'a dí ɔt'be, tengu dí ɔt'ahɥ ya. ¹⁴ Nɛ madague'bɥ hin guí pɔhmbɥ gätho ya dí xi'ahɥ, pɛ nu'bɥ bi zɔn ra pa ba ɛh ra Hmu Jesús, gan johyahɥ nangue a ram hma dí ɔt'ahɥ. Nɛ ngutho ga'be da hyu ma mbɥi'be nangue ahɥ. ¹⁵ Majuɔni min ndegä xcá mba bɥ, nɛ nu'bɥ xcá mba bɥ, mi sä nyondj xcá hut'a ni mbɥihɥ. ¹⁶ Mim bɛngä ngue xcá thocä bɥ guí 'bɥhmbɥ, gan nu ahɥ ts'ɥ nu'bɥ má mbagä bɥ ja ra häi Macedonia, nɛ dím bɛngä ga thopɥ mahɔn'a 'bɥ dá pɔngä ua ja ra häi Macedonia. Nɛ nu'bɥ dá mba bɥ, dím bɛngä ngue gui fäxcä bɥ ja ra 'yu Judea. ¹⁷ Pɛ hingui yoho man 'yomfɛnigä, tengu guí ɛnjɥ dí ɔt'ä 'bɥ him má thocä bɥ. Hin dí ɔt'ä tengu ɔt'i 'da ɥ yɥn 'yohɥ ngue yoho im bɛni. ¹⁸ Nɛ majuɔni dá bɛngä xcá mba bɥ 'bɥ má xi ahɥ. Nɛ i pɔ Ojɔ majuɔni dí xi ahɥ. ¹⁹ Nugä nɛ ra Timoteo nɛ ra Silvano ya dá xi ahe nangue ra Cristo Jesús, rá Ts'unt'ɥ Ojɔ. Nɛ nu'a ra Cristo hin di pä a im bɛni, pɛ hɔnt'a majuɔni im man a. ²⁰ Nɛ gue'a ra Cristo ní ja'ts'i 'be'a gätho i sän Ojɔ da 'yɔt'e, nɛ nangue bi hogahɥ ra Cristo dí pɔhmbɥ di 'dajɥ rá mate Ojɔ 'bɥ dí äfɥ, nɛ gue'a ná ɛspahɥ Ojɔ a. ²¹ Guet'a Ojɔ bi 'dajɥ ra ts'edi ngue thocua thofo ga tɛnhɥ ra Cristo, nɛ n'da ngu n'dajɥ bi 'dajɥ ra 'bɛfi. ²² Nɛ guet'a Ojɔ bi 'yɔt'e yá mbɛti gahɥ a, nɛ bi 'dajɥ rá Hogandɔhi mbo ma mbɥihɥ, guerpɥ na fadi majuɔni di 'dajɥ 'be'a gätho man'da. ²³ Majuɔni a dí xi ahɥ ngue hanja hin dá thocä bɥ guí 'bɥhmbɥ. Nu'bɥ xcá sɔngä bɥ a ra pa dá xi ahɥ, xcá ɔamhyɔ ahɥ ts'ɥ 'bɥ, nguetho hinga nadí hojɥ 'be'a guí ɔthɥ. Nɛ ndetho ɛmmɛ xcá ɥn'na ni mbɥihɥ 'be'a xcá xi ahɥ. Nɛ dí pɔdi majuɔni a dí xi

ahꞫ ya, nꞫ dí xi OjꞫ di 'dac ran Ɜnbi 'bꞫ him majuaꞫni a dí mꞫ ma. ²⁴ PꞫ dín nde ahꞫ da hyu ni mbꞫihꞫ, nꞫ hin da du ni mbꞫihꞫ 'bꞫ'a ga xi ahꞫ. NꞫ gue'a dín nde ga øt'ahꞫ 'bꞫ dá mbagá bꞫ. PꞫ hin'yꞫ man'da sä ga xi ahꞫ gui 'yꞫc'yꞫihꞫ, nguetho i jua'a guí Ɜc'yꞫihꞫ ngue guí pꞫhmbꞫ majuaꞫni ra Cristo.

2

¹ Janangue'a dá Ɜnsægá, nu'bꞫ dá mba bꞫ mahøn'a, hin ga 'da ahꞫ ra dumbꞫi mahøn'a. ² Nguetho nu'bꞫ guím bꞫndumbꞫihꞫ, hingui sä gui 'dajꞫ ran johya 'bꞫ. NꞫ hønse ahꞫ sä gui 'dajꞫ ran johya, pꞫ hingui sä 'bꞫ i tu ni mbꞫihꞫ. ³ Janangue'a dá ot'ahꞫ ra søcuꞫ nguetho dín nde ngue gan 'yomfꞫnihꞫ ts'Ɜ, nꞫ sä gui hojꞫ 'bꞫ'a gnám 'bꞫhmbꞫ. NꞫ nu'bꞫ dá mbagá bꞫ, ya xquí hojꞫ a 'bꞫ'a man'da gnám 'bꞫhmbꞫ, nꞫ sä gui 'dajꞫ ran johya bꞫya nꞫ hin dín ja'ahꞫ ra dumbꞫi. Nguetho dí Ɜnsægá ngue n'dat'a dí mꞫ bꞫmhꞫ, nu'bꞫ dín johyagá nꞫ ahꞫ ja nin johyahꞫ. ⁴ NꞫ Ɜmme mi tu ma mbꞫi nu'bꞫ má ot'ahꞫ ra søcuꞫ, nꞫ Ɜmme dán zoni, nguetho hin dín nde gui Ɜ't' ni mbꞫihꞫ nangue 'bꞫ'a dá ot'ahꞫ, pꞫ dín nde gui pꞫhmbꞫ ngue Ɜmme dadí huꞫc ahꞫ.

Da mba ma punbi to'o bi 'yøt' ran ts'o

⁵ Hinga hønseægá pꞫ gátho ahꞫ i ja ahꞫ ra dumbꞫi nangue 'bꞫ'a bi 'yøt' ran 'yohꞫ ngue bi zin rá hømbe. ⁶ PꞫ dí Ɜna xøt'a ya ran Ɜnbi gá unhdꞫ a ran 'yohꞫ. ⁷ NꞫ nuya nde'bꞫ gui punbahꞫ rá ts'oqui, nꞫ gui hyurpahꞫ rá mbꞫi. Nguetho nu'bꞫ hin gui hyurpahꞫ rá mbꞫi, man'da din ja ra dumbꞫi ngue njꞫm'bꞫ sä din hogui. ⁸ Nuya dí ä ahꞫ ra mate ngue gui 'yuthꞫ xꞫn ho nin huꞫcatehꞫ a ran 'yohꞫ. ⁹ Nugá dá ot'ahꞫ nguetho dín nde ga pꞫ 'bꞫ guí øthꞫ tengu dí xi ahꞫ, uague hin'na. ¹⁰ Nu'bꞫ guí punbahꞫ n'da ni mijꞫ'ihꞫ, nꞫcá ga punba a. NꞫ nu'bꞫ guí punbahꞫ 'bꞫ'a bi 'yøt'a n'da, nꞫ dí punbá a nangue rán t'Ɜdi ra Cristo. ¹¹ Nguetho hin dín ndegá da dajꞫ ra zĩthu nangue 'bꞫ'a dí øthꞫ. Dí pꞫhmbꞫ 'bꞫ'a nde da 'yøt'a ra zĩthu nguetho in nde da hyájꞫ.

Him bin säya a ní bꞫm bꞫ Corinto ra Pablo

¹² Nu'bꞫ má søngá bꞫ ja ra hnini Troas, OjꞫ ya xí xocua yú mbꞫi yꞫjꞫ'i bꞫ. NꞫ hingui

hꞫi dá mangá bꞫ rán ho ma'da'yo ra Cristo nguetho yꞫjꞫ'i min nde da 'yøde. ¹³ PꞫ hin dán johyagá, nguetho hin dá tĩngá bꞫ ma cuhꞫ ra Tito. Ngue xtá xiqui 'bꞫ'a guí øthꞫ bꞫ. JananjabꞫ dá socá yꞫjꞫ'i bꞫ Troas nꞫ dá mbagá bꞫ ja ra häi Macedonia, ja dá tĩngá bꞫ a ra Tito.

Nangue ra Cristo sä ga tafꞫ ra zĩthu

¹⁴ PꞫ jamadi OjꞫ, nangue dín 'yohꞫ ra Cristo di jajꞫ ga tafꞫ ra zĩthu bꞫ'a gátho dí øthꞫ. NꞫ hønbe go hapꞫ dí mꞫ mam'be ran ho ma'da'yo, OjꞫ di japi da tho a, tengu tho 'bꞫ n'da ra 'yꞫthi i tux ran dꞫhi i yꞫmanho. ¹⁵ NꞫ nangue dín 'yohꞫ ra Cristo, OjꞫ in numanhojꞫ, tengu ra 'yꞫthi i yꞫmanho bꞫ nam bꞫn OjꞫ. Nugá'be dí mꞫ mam'be ra Cristo Jesús bꞫ 'bꞫi gátho yꞫjꞫ'i, gue'Ɜ i ja yú temazꞫi, nꞫ Ɜ di 'bꞫh ra temazꞫi. ¹⁶ Nu a ram hma dí mꞫ mam'be, da zänba ran Ɜnbi a 'bꞫ hingui nde da hyꞫn a n'da, pꞫ nu Ɜ to'o i Ɜc'yꞫi 'bꞫ'a dí mꞫ mam'be, di un ra te a. PꞫ to'o maha da hyät'i da'yøt' na. ¹⁷ Hønt'Ɜ tengu gá'be ngue n'dat'a OjꞫ dí mꞫ bꞫmhꞫ, nꞫ dyꞫm 'bꞫhnigá'be OjꞫ, nꞫ dyú 'yꞫhꞫ gá'be ra Cristo, nꞫ nu a OjꞫ in nuc'be. NꞫ nugá'be hin dí øt'be tengu øt'Ɜ 'da xꞫn ngu ngue in nde da dꞫse nangue rá 'bꞫfi OjꞫ i øt'e.

3

Rán hoqui OjꞫ ma'da'yo

¹ Ha guí ꞫmhꞫ dí ozehꞫ ma certificado'be 'bꞫ dí xi ahꞫ 'bꞫ'a dí øt'be. Ha jatho din ja ma certificado'be ngue da xi ahꞫ xꞫn ho dí øt'be tengu i cꞫ yꞫ hyäte xänbate guí 'bꞫhmbꞫ bꞫ. O ha guí ꞫmhꞫ jatho gui 'yørca'be n'da tengu guí ørpa Ɜ 'da. ² PꞫ go gueꞫ ahꞫ ma certificado ahꞫ nguetho nu'bꞫ 'bo'o ngue bi bꞫ'a gním 'bꞫhmbꞫ, da bꞫdi 'bꞫ'a ma hoga'bꞫfi dá øt'ä bꞫ 'bꞫ mäm 'bꞫhmbꞫ bꞫ. ³ NꞫ nu Ɜ yꞫjꞫ'i ngue hingui Ɜc'yꞫi da nu ahꞫ, tengu 'bꞫ bi nu n'da ra søcuꞫ nangue rá m hman OjꞫ. PꞫ hinga gue ra søcuꞫ nt'o't'i ra tinta o gue nt'o't'i bꞫ ja ra do ngue da nu Ɜ, pꞫ gue'a bi 'yo't'a ra Cristo bꞫ ni mbꞫihꞫ nangue rá HogandꞫhi OjꞫ 'bꞫ má xän'nahꞫ. ⁴ Da zä ngubꞫ ga xi ahꞫ ngue xꞫn ho ra 'bꞫfi dí øt'a'be, nguetho i fäxca'be OjꞫ nangue dín 'yohꞫ ra Cristo. ⁵ NꞫ hin nangue man hose'be da zä ga øt'be ran ho, pꞫ hønse OjꞫ di 'dac'be ra ts'edi ga

øt'be 'be'a dí øt'be. ⁶ Nu Oja bi 'dac'be 'be'a ga hom'be ngue i juadi xæn ho, ngue da zä ga xi'be yu ja'i rán hoqui Oja ma'da'yo. Nu ran hoqui hinga 'da'anguui i mammi yæn t'edi nt'o't'i maya'bu. Nguetho nu'a ran ho ma'da'yo i xijü di 'dajü ra temazai a rá Hogandahi Oja. Pε nu yæn t'edi i xijü tengu 'bu ma yapatehu, ngue'a hin dí hä't'i ga øzehehu a ran ho im mam bu. ⁷ Pε nu'bu rá mbüdi bin t'un yæn t'edi, pε min 'youi a rá nuixte Oja, nguetho emme madi yoxni rá hmi ra Moisés 'bu madín t'un yu do nt'o't'i yæn t'edi, janangue'a hingui sä u yu ja'i da hyerpa rá hmi. M'bejua buya bim 'be a rá nuixte mi ja bu rá hmi. Pε madague'a in 'youi ra nuixte u yæn t'edi 'bu ja min t'uni, pε din yapate ne ran unbi. ⁸ Nu yæn t'edi min 'youi rá nuixte Oja ne bi man a ran däte. Pε emme xæn ngu man'da rá nuixte Oja in 'youi rá 'befi rá Hogandahi Oja. ⁹ N'youi rá nuixte Oja yæn t'edi ngue din yapate, pε emme man'da xæn ngu rá nuixte Oja din 'youi ran ho ma'da'yo ngue im man Oja di hogahu. ¹⁰ Nuya bim 'beh rá ts'edi u yæn t'edi, nguetho emme man'da i ja rá ts'edi ran ho ma'da'yo. ¹¹ Nu yæn t'edi min 'youi ra nuixte, pε nts'änni 'da yu patho da hyät'i, ne bi thogui. Pε nuya emme xæn ngu ra nuixte in 'youi a ran ho ma'da'yo, ne njäm'bu da guadi. ¹² Dí pähmbu ngue njäm'bu dim 'beh rá ts'edi a ran hoqui ma'da'yo ngue bi 'yøt' Oja. Janangue'a sä ga huthu nzämbüi gam mamhu ran ho ma'da'yo. ¹³ Ne nu'bu dí m mamhu ran ho ma'da'yo, hin dí øthu tengu mi øt' ra Moisés maya'bu, ngue bi gop rá hmi ra 'bø't'e, ndepe hin da nu yu ja'i israel gue'bu xtím 'be a rá nuixte. ¹⁴ Pε nu yu ja'i him mi pa u ngue dim 'be u yu nuixte yæn t'edi ne guexta'a yu pa ya, nu'bu in nu ra søcuä guerü nt'o't'i yæn t'edi rán hoqui Oja maya'bu, hingui sä da badi. Nguetho tengu 'bu i ja n'da ra 'bø't'e bu ja rá hmi da gop rá dä. Ne hønt'a ra Cristo sä di 'uecpa a. ¹⁵ Guexta'a yu mbüi u 'da i 'buhya, nu'bu in nde da den yæn t'edi ra Moisés ne nu'bu im ma, hingui sä da badi 'be'a nam bøn u, nguetho njot'i tho yu mbüi. ¹⁶ Pε nu'bu di päh rán 'yomfëni n'da nangue a ra Cristo ne di döp rá mbüi a, din ja ran nequi rá mbüi 'bu. ¹⁷ Nu'a ra Cristo, 'da anguui

rá Hogandahi. Ne nu'bu i 'buü mbo ma mbüihü, ne gue'a í thøgahu bu ja ra 'bexui ne ran unbi. ¹⁸ Ne hingan jo'mi ma mbüihü tengu 'bu dí hanthu xæn ho a rá nuixte ra Cristo. Ne tengu n'da ra hyedä di nequi bu to'o da hyandi, ne ngutho gahu man'da man'da di nequi gahu rá nuixte ra Cristo dí hanthu, ne gue'a ní 'yørcahu a ngue ga cohmbu tengu a.

4

¹ Nu rá mate zehø Oja ngue bi 'dac'be ra 'befi, janangue'a hingui cuent ma mbüi'be nangue ra 'befi dí øt'be. ² Zai hin di thoc man 'yomfënis'e'be nangue rá 'befi Oja, ne hin dí häte'be 'bu dí m mam'be rá m hman Oja tengu i øt'u 'da. Pε dí m mam'be ngue majuani a rá m hman Oja, ne gätho yu ja'i sä da badi ngue dí 'yo'be xæn ho bu ja rá hmi Oja. ³ Hønt'u ngue ní mba bu ja ran unbi hingui pädi 'be'a nam bøn a dí m mam'be ngue ran ho ma'da'yo. ⁴ Nguetho nu ra zithu t'ëmbi oja ua ja ra ximhäi i ja ya di xädäba yu mbüi u i tenni, hin di japi ngue da nu nuixte a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ngue xtí yorpü 'büi. Pε nu'a ra Cristo gue'a ní fa Oja a, ne 'da anguui rá ts'edi. ⁵ Pε nugä'be hin dí m mam'be a dí hnumanhoc'be, pε dí m mam'be ngue gue'a ra Cristo Jesús ra Hmu a. Ne dí øt'be ni 'yøhe ga'be, nguetho emme dí n numanho'be ra Jesús. ⁶ Nu Oja rá mbüdi bi manda din ja ran nequi bu mi ja ra 'bexui, guet'a Oja bi yorbü ja ma mbüihü. Ne nangue ran nequi i jajü bu ma mbüihü, sä ga pähmbu rá nuixte Oja. Nguetho ra Jesucristo bi jajü dá pähmbu rá nuixte Oja.

Nám 'bühmbu a ngue dí pähmbu a majuani

⁷ Oja bi 'dajü rá ts'edi mbo ma mbüihü, tengu n'da ra jahäi bi järpu a xæn ngu di muui. Tengü 'bu dyu ts'øehu din xen'a n'dihi. Pε guerü na fadi him ma ts'edi zehehu a ná ørpahu rá 'befi Oja, pε guesε rá ts'edi a bi 'dajü. ⁸ Nguetho thocua thoho dí n nu'be yæn unbi, pε hingui tu ma mbüi'be nangue rá ts'edi Oja dí n 'yohe. Ne ja'bu hin dí pa'be 'be'a dán go a dí øt'be, pε hin dí m mam'be ngue ga heh ma 'befi'be. ⁹ I 'büh man süi'be pε hin dí 'yosε'be nguetho 'büh mam fäts'ihe ra Cristo, ja'bu in nu ran u ma ja'i'be, pε hin dí tu'be. ¹⁰ Hønbu go

hapu ga mbe'be, din nu'be ran unbi, ne sa xca tu'be nangué ra 'befi ra Jesús dí ot'be, tengu tho 'bu mi du ra Jesús. Pe nangué dí hát'be yan unbi di nequi dí 'buhmbe ra Jesús, ne di jamansuc'be. ¹¹ Ne thocua thoho xna da thog'be nangué dí ot'be rá 'befi ra Jesús, pe gue'a ní nequi rá ts'edi ra Jesús dín 'yo'be a, ngue i faxca'be, ne hin'yu ma ts'edi zeh'e'be. ¹² Janangué'a thocua thoho i thusca man dāteh, pe gue'a man'da gním 'buhmbu Oja xun ho a. ¹³ Nu'a n'da ran 'yohu bi ma maya'bu bu ja rá t'ohni Oja: "Nugä dí εc'yεigä, janangué'a dím mangä na," bi 'yεna. Ngutho dí ot'ä'be ya, dí εc'yεi'be, janangué'a dí mam'be a dí εc'yεi'be. ¹⁴ Ne hin dí su'be, nguetho dí pa'be madá thog'be, pe guet'a Oja ngue bi xox'a ma Hmuhu ra Jesús 'bu mi du, da xoxcä'be tengu bu i xox'a ra Jesús. Ne ahu dan 'yohu 'bu dá sōmhbu bu 'bu a Oja. ¹⁵ Pe nu'u 'be'a gātho dín nu'be nangué ahu, n'damhma man'da xtán ngu ahu guin nuhu rá mate Oja, ne man'da xtán ngu ahu gui 'yεmfu Oja, jamadi ni mate. Ne gue'a man'da dí t'εspa Oja a buya. ¹⁶ Janangué'a hingui cuent ma mbui'be nangué a ma 'befi'be, madague'bu man'da man'da in theh rá ts'edi ma ja'i'be. Pe Oja di un ra ts'edi ma mbui'be gātho yu pa. ¹⁷ Nu'u yan unbi dín nuhu ua ja ra häi hingan ya'a u, pe gue'a man'da dá tīmhbū ran ho bu mahεts'i. εmme man'da xun ngu ra nuixte gan nuhu bu, xinda gue ran unbi dá nuhu ua ja ra häi. ¹⁸ Hin dím bεmhbu gātho yan unbi dín nuhu ua ja ra ximhäi, nguetho da tho u. Pe man'da dím bεmhbu 'be'a gātho hin dín nuhu ya, nguetho nu'a din jagāhu bu mahεts'i hin da tho a.

5

¹ Ne dí pāhmbu ngue ma ja'ihu tengu n'da ra ngu ua ja ra ximhäi, hinga ya'a da hyät'i. Ne nu'bu da yot' ma ngu ua din ja bu a man'da ma ngumhbū bu mahεts'i ngue bi hyø Oja. Ne njām'bu da gua a, nguetho him bi hyøh yu ja'i. ² Ne nuju dadín xōmbuihu nangué ma ngōc'yεihu i jajū ya, ne dín dōmdahū di pārca ma ja'ihu, da gohi ma'da'yo, ngue rán sāui bu mahεts'i a. ³ Nu Oja di japi ngue din ja ma ngōc'yεihu bu. ⁴ Pe nuya ngue dí 'buhmbu ua, ne in nu ran

unbi ma ngōc'yεihu ne dín xōmbuihu. Pe hin nangué a dín nde ga tuhū n'dihi, pe man'da dín ndehu a ma ja'ihu ma'da'yo, ngue dím pārcahu ma ngōc'yεihu i ja ya. ⁵ Nu Oja bi zānni ngue di pārca ma ja'ihu, ne bi 'dajū rá Hogandāhi ngue ra hmεpya majuāni dín ja. ⁶ Ne dín dō'mate thohū yu pa dí 'buhmbu ua. Nguetho dí pāhmbu nu yu pa dí 'buhmbu ma ja'ihu i jajū ya, hin dí 'buhmbu ma Hmuhu ra Jesús bu ja rá ngu bu mahεts'i. ⁷ Dí pāhmbu majuāni dín ja ma ngumhbū bu, nguetho dí εc'yεigāhu Oja, madague'bu hin dín nuhu. ⁸ Ne dín dō'mate thohū ua, pe dí εmhbu ngue man'da xun ho ga sohmbū ua ma ngōc'yεihu, ne ga mbähā bu bí 'bu a ma Hmuhu mahεts'i. ⁹ Pe man'da hnehi thoho dín nde ga øthū 'be'a in nde ma Hmuhu, madague'a dí 'buhmbu ua ja ra häi, uague dí 'buhmbu bu guεpū bí 'bui. ¹⁰ Nguetho da zōn ra pa ngue gātho dyu 'yεc'yεihu jatho dam 'bāhmbū bu ja rá hmi ra Cristo, n'da ngu n'dajū. 'Dahmi 'datho ga hāmhbū 'be'a yūn thehū dá øthū ua ja ra häi. Ga tāhmbū 'bu xun ho, ga 'behmbū 'bu hin ε ho.

Bi hogahu 'be'a nán sūhmbū Oja 'bu mí du ra Cristo

¹¹ Ne dí su ga ot'ä a hin da numanho Oja, janangué'a dí humbi dí xifi 'be'a dí 'yεc'yεi Oja u yu ja'i. Nugä'be Oja i paç'be xun ho 'be'a majuāni dí ot'be, ne nu ahu dín nde ngue gui paç'be xun ho. ¹² Hin dín nde a'be guim bεmhbu ngue dím ma nangué man hose'be. Pe dín nde ngue guin numanhoc'be, guεpū da zä gui hεcuahū yu ja'i ngue i ten'ndū yan 'yohū din 'yεzεhε, pe nu'u yú mbui u him majuāni u. ¹³ Pe dí ot'be 'be'a gātho da numanho Oja, nguetho dín numanho'be Oja, madague'a im man yu ja'i dí tontogä'be. Pe nu'a 'be'a dí ot'ä'be da bōmanho nangué ahu. ¹⁴ Nangué rán huεcate ra Cristo ná ot'be 'be'a gātho dí ot'be, nguetho dí pāhmbu ngue bi du bi nu ran unbi nangué gātho yu ja'i. Ne gue'a ní zä dim pomhbū ran unbi u, tengu 'bu xtán duse ngue xtán guzεhε yú ts'oqui. ¹⁵ Ne bi du ne bi ndants' mahōn'a ngue nde di un ra 'da'yote u gātho yu ja'i. Janangué'a da 'yε'ts'a ní 'yot' yú pähä zεhε u to da hyān ra 'da'yote, ne da 'yot'e 'be'a in numanho a. ¹⁶ Janangué'a nuya dá pāh man

'yomfɛni_h, nɛ nuya hin ná numanhoh_h ma miǰa'ih_h 'bɛ'a di ja, tengu mi ɔth_h nu'b_h him mi ɛc'yɛih_h. Pɛ gam bɛmh_h tengu b_h nam bɛn Oǰa _h. Nɛ nu'b_h him mi ɛc'yɛigä, dí m bɛni ngue nu ra Cristo n'da ran 'yoh_h thoho tengugä, pɛ nuya hinguin ja b_h dí m bɛngä ya. ¹⁷ Nguetho gätho to'o in 'yoh_h ra Cristo tengu 'b_h ma'da'yo _h, nu yún yon 'yomfɛni zɛhɛ bi 'bɛ'_h, pɛ nuya gätho bi gohi ma'da'yo. ¹⁸ Pɛ gätho bi 'yɔzɛhɛ Oǰa däm 'b_hmb_h ma'da'yo. Nguetho bi hogah_h 'bɛ'a madín s_hmb_h Oǰa 'b_h mi du ra Cristo. Nɛ nuya bi 'daj_h ra 'bɛfi ngue ga xihmb_h y_h ja'i 'bɛ'a dí zin a Oǰa _h, nɛ da mba ma punbi yú ts'oqui _h gätho i ɛc'yɛi. ¹⁹ Nguetho nu'a Oǰa min 'youi ra Cristo nu'b_h mi 'yɔt'e 'bɛ'a dí hocpa yá mb_hi y_h ja'i ja ra ximhäi. Nuya hin da g_hcpa a rá muui _h yú ts'oqui gätho to'o da 'yɛc'yɛi a. Nɛ bi 'daj_h ra 'bɛfi ngue ga xihmb_h y_h ja'i 'bɛp_h dín y_hmanhoh_h Oǰa _h. ²⁰ Nuj_h ma 'bäigäh_h ra Cristo, ɛmme dí h_hh ma mb_hi dí xihmb_h y_h ja'i tengu tho 'b_h xtá xisɛ Oǰa _h, ngue da 'yäpi di hocpa yá mb_hi, nɛ din 'yoh_h x_hn ho Oǰa. ²¹ Nu'a ra Cristo hin'y_h rá ts'oqui, pɛ bi nu ran _hnbi nangue ma ts'oquih_h tengu 'b_h yú ts'oqui zɛhɛ. Janangue'a da 'yɛmbi rán ho a rán hose ra Cristo to'o gätho da 'yɛc'yɛi 'bɛ'a í du a.

6

¹ Nɛɛ a Oǰa dí comhbe rá 'bɛfi, nɛ janangue'a gätho ma mb_hi'be dí xi ah_h ngue gui jamansuh_h rá mate Oǰa. ² Nguetho Oǰa bi mam b_h ja rá t'ohni: “Dá ɔcä ni ndeh_h a ra pa gá zoj_h, nɛ dá ɔt'ah_h ra mate. Nɛ dá zɛ ah_h ra pa dá y_hn ah_h,” ɛn'a Oǰa. Nuya y_h pa ja b_hya Oǰa sä da 'yɔt'ah_h ran ho, nuya nám pa ya Oǰa i sä di pɔ'ah_h. ³ Nɛ dí honi x_hn ho 'bɛ'a gätho ga ɔt'be, ngue hin di _ht' yá mb_hi 'da 'bɛ'a dí ɔt'be, n'damhma njon di c'aman'_h rá 'bɛfi Oǰa dí ɔt'be. ⁴ Nɛ nangue 'bɛ'a dí ɔt'be dín nde ga ut y_h ja'i ngue maju_hni yúm 'bɛhniga'be ra Cristo ua ja ra häi. Nɛ gätho dí ɔt'be x_hn ho nɛ hin dín x_hmb_hi'be, madague'b_h x_hn ngu ran _hnbi dín nu'be. Nɛ x_hn hɛi 'bɛ'a nám 'b_h'be, nɛ ja'b_h hin dí p_h'be 'bɛ'a ga ɔt'be. ⁵ Nɛ x_hn ngu y_h nidi i 'bɛnzaga'be, nɛ dí ofädi'be, nɛ dín nu'be 'da y_hn 'yo'ts'i 'b_h in cuɛ y_h ja'i. Nɛ 'da y_h pa ɛmme dí

yä'be nangue ra 'bɛfi x_hn hɛi dí ɔt'be. Nɛ dí äth_h'be 'da _h y_h xui, hin dí ä'be, pɛ dí tɔmda'be 'bɛ'a din ja. Nɛ 'da y_h pa hin'y_h ga si'be. ⁶ Pɛ n'datho ma mb_hi'be tengu rán säui a maju_hni, nɛ dá ɔt'be ran ho nguetho dín 'yo'be rá Hogand_hhi Oǰa. Nɛ hin dadí x_hmb_hi'be nangue ma 'bɛfi'be, pɛ dí utä'be y_h ja'i ma yemb_hi'be nɛ man huɛcate'be. ⁷ Nɛ dí m mam'be a ram hma maju_hni, nguetho di zɛc'be Oǰa ga ɔt'be rá 'bɛfi. Nɛ nangue ma hocja'i dí ɔt'ä'be, hingui sä di y_hcpa'be y_h ja'i. ⁸ Ja'b_h i hnumansuc'be, ja'b_h hin'na, nu'_h 'da di c'aman'_h'be, nu'_h mi'da im ma x_hn ho dí ɔt'be, nu'_h 'da im ma dí fɛhnigä'be. Pɛ madague'a x_hn ngu 'bɛ'a man _h y_h ja'i, dí m mam'be 'bɛ'a ngue maju_hni. ⁹ B_h i 'da ngue im ma ngue hingui p_hadi 'bɛ'a dí ɔt'be, pɛ 'b_h i 'da i p_hc'be x_hn ho. Nɛ n'dapa ngu n'dapa i husca man d_hte'be, pɛ guexta'a dí 'b_h'be. Nɛ x_hn ngu y_hn _hnbi dín nu'be, pɛ hin dí tu'be. ¹⁰ Nɛ nu'b_h dín nu'be ra dumb_hi, 'bɛx di 'dac'be ran johya ra Hmu mahɛts'i. Nugä'be dí hyoya'be, pɛ x_hn ngu _h dí jap'be da d_hn a ran ho, nguetho dí xicä'be 'bɛ'a di un'na Oǰa. Nɛ hin'y_h 'bɛ'a da zä gam mam'be ngue ma mbɛti zɛhɛ'be, pɛ hin'y_h 'bɛ'a dadí 'bɛ'be, nguetho Oǰa di 'dac'be gätho dí hom'be. ¹¹ Nu ah_h ma amigo ah_h guí 'b_hmb_h b_h ja ra hnini Corinto, ya dá xi ah_h gätho 'bɛ'a dí m bɛni, nguetho dadí huɛc'ah_h ngue gätho ma mb_hi. ¹² Nugä'be maju_hni dadí huɛc ah_h, pɛ nu ah_h hin ɛ ja nin huɛcate nanguecä'be. ¹³ Pɛ dí xi ah_h tengu tho 'b_h ma t'uhni ah_h, dami xoc ni mb_hih_h nɛ din ja ah_h ran huɛcate nanguecä'be, tengu tho dí ɔt'be nangue ah_h.

Oǰa i 'b_hp_h mbo ma mb_hih_h

¹⁴ O guín 'yoh_h _h 'da ngue hingui ɛc'yɛi Oǰa, nguetho nte yún jah_h n'da _h ɔt' ran ts'o 'b_h ɔt' ran ho n'da. Nɛ nte rán jai ra 'bɛxui a ran nɛqui. ¹⁵ Nɛ hin te rán jai ra Cristo a ra Satanás ngue ra z_hthu, nɛ hinga 'dat'a im bɛm_hmi n'da ra 'yɛc'yɛi a hingui ɛc'yɛi. ¹⁶ Nɛ hin te rán jai rá ngu Oǰa _h y_h hmite, nguetho ni mb_hih_h rá ngu Oǰa ngue i 'b_hi maz_hi. Nɛ gue'a bi man Oǰa maya'b_h: “Nugä dam 'b_hp_h mbo yú mb_hi, nɛ dan 'yoh_h, nɛ nugä ga ɔt'e yú Oǰagä _h, nɛ nu'_h ga ɔt'e ngue ma t'uh_hnigä _h,” bi 'yɛn Oǰa.

17 Janangue'a bi 'yɛn Oja: “Damí 'uehmbu bu, o guí tɛnhdu ngue'u hingui ɛc'yɛi, nɛ 'yo guí sáhu 'bɛ'a xɛn ts'o. Nɛ ga ɔt'e ngue ni Ojaju, nɛ ga sin ahɛ buya. 18 Nɛ ga ɔt'e ni Tajɛ nɛ nu ahɛ ga ɔt'e ma ts'unt'u ahɛ nɛ ma t'ixu ahɛ.” Gue'a bi man Oja ngue nuixte rá ts'edi.

7

Bim páh yá mbui yu 'yɛc'yɛi

1 Ma amigo ahɛ dadí huɛc ahɛ, ya xɛn ngu yɛn ho bi man Oja da 'yɔrcahu, pɛ jatho ga 'uehmbu bu i ja 'bɛ'a gátho xɛn ts'o. Nɛ ga 'uehmbu 'bɛ'a in nde di ts'on ma ja'ihɛ, nɛ ma mbuihɛ. Jatho ga homhbu man'da man'da 'bɛ'a dí gua'a dán hoju, ngue gan numansuhɛ Oja. 2 Nɛ nu ahɛ guí 'buhmbu bu ja ra hnini Corinto, dami bɛnc'be nanguecá'be, nguetho xinga n'da ahɛ bi nu ran unbi 'bɛ'a dá ɔt'ahɛ, nɛ hin te dá ɔt'á'be ngue di ts'on'na ni mbuihɛ, nɛ xinga n'da ahɛ dá há ahɛ ngue m'bejua ga ɛn'ahɛ gui jurcahu. 3 Nuya hin dín nde ngue ga damhya ahɛ, nguetho ya dí xi ahɛ ngue ɛmme dadí huɛc ahɛ, nɛ thocua thoho dím bɛn ahɛ, asta gue'bu ga tugá. 4 Nugá dí ɛc'yɛi ngue guí ɔthu ran ho, nɛ gue'a ní hyu ma mbui a. Nɛ nu ahɛ gadí 'daju ran johya, madague xɛn ngu yɛn unbi dín nugá'be, pɛ ɛmme hu ma mbui ran johya. 5 Nu'bu má sɔngá'be bu ja ra hái Macedonia, ɛmme xɛn hɛi 'bɛ'a dá ɔt'be, nguetho hɔnbu go hapu dá tho'be bi zɛc'be yu ja'i, nɛ xɛn hɛi 'bɛ'a nám 'bu'be nɛ mi ja ra mbidi ma mbui'be. 6 Pɛ nu Oja nzai i hurpa yá mbui u to'o i tu yá mbui, nɛ bi hyurca ma mbui'be 'bu mi zɔm bu ra Tito. 7 Bi hyurca ma mbui'be nangue gá hyurpa rá mbui ra Tito 'bu gmí 'buhmbu bu. Nu ra Tito bi xicá'be ngue ɛmme bi du ni mbuihɛ nangue 'bɛ'a gá 'yɔthu ngue hingui ho. Nɛ bi xicá'be ɛmme gmín ndehɛ guin nuju. Nɛ nu'bu mí c'aman'ugá 'da, nu ahɛ bu gá yanjɛ. Nɛ nangue guím bɛnjɛ, man'da i hu ma mbui. 8 Bi du ma mbuigá 'da yu pa nangue rá mbudi sɔcuá dá pɛn'nahɛ bu, pɛ hin'na ya. Bi du ma mbui nangue ra dumbui dá 'da ahɛ. 9 Nuya dadí johyagá, hin nangue bi du ni mbuihɛ, pɛ nangue gá páh nin 'yomfɛnihɛ 'bu mi du ni mbuihɛ. Nɛ nu Oja bi japi ngue bi bɔmanho 'bɛ'a dá

xi ahɛ. Nɛ nte man unbi bi gohi 'bɛ'a dá ɔt'a'be. 10 Nguetho nu'u i hon Oja 'bu i tu yá mbui, di japi di páh yá mbui nangue yá ts'oqui, ngue da yɛni, nɛ da 'ue'a ra dumbui buya. Pɛ nu'bu i tu yá mbui ngue hingui pɛdi 'bɛ'a da 'yɔt'e nɛ im bɛn ra ximhái, hin di páh rá mbui 'bu, pɛ man'da di un ran dɛte buya. 11 Nu ni dumbuihɛ bi 'da ahɛ ran 'yomfɛni xɛn ho nangue gá hyomhbu Oja, nɛ ɛmme gá hyumbi gá hoju 'bɛ'a bin ja. Nɛ ɛmme gá numan'ahɛ a ngue bi 'yɔt' ra ts'oqui, nɛ ɛmme gá suhu 'bɛ'a bin ja. Nɛ gá un ran unbi to'o bi 'yɔt' ran ts'o, nɛ ɛmme gán ɛhyahu gui 'yɔthu ran ho. ɛmme gmín ndehɛ xcá mbagá bu xcá zɛ ahɛ. Nɛ ya gá 'yuhmbu bin ho a ra ts'oqui gmín 'yohɛ. 12 Jananjabu gue'a dá ot'ahɛ ra sɔcuá a, ngue hinga hɔnt'a ngue di hoc rá mbui a ran 'yohɛ ngue bi 'yɔt' ran ts'o, xínga gue'a bi t'ɔrpa ran ts'o, pɛ nangue ma sɔcuá dá ot'ahɛ, Oja bi zá bi 'yut'ahɛ ngue majuani guí tɛngahɛ. 13 Janangue'a ɛmme hu ma mbui'be. Nɛ man'da dadí johya'be nu'bu mi xic'be ra Tito ngue gá hyurpa rá mbui a nangue 'bɛ'a gá 'yɔthu. 14 Nɛ dá xih ra Tito, gue da t'ɔmanho a rá m hma bu guí 'buhmbu. Nɛ gue'a gá 'yɔrpahu, gá 'yɔmanho a ram hma bi xi ahɛ. Janangue'a hin dí pɛ'ts' ma ságá nangue 'bɛ'a dá xifi, pɛ ɛmme i hu ma mbui. 15 Nguetho nu'bu mí mba bu ra Tito, ɛmme gá numansuhɛ, nɛ ɛmme gán ɛhyahu gá 'yɔthu 'bɛ'a gátho bi xi ahɛ. Janangue'a man'da bin ja rán huɛcate ra Tito nangue ahɛ bu. 16 Nɛ ɛmme hu ma mbui nguetho sá ga ɛc'yɛi ngue majuani guí ɔthu ran ho.

8

Yɛn t'unni yu 'yɛc'yɛi

1 Ma zɛ cu'ahɛ, dín nde ahɛ gui pahmbu 'bɛ'a gátho bi 'yɔt' rá mate Oja bu mbo yá mbui yu 'yɛc'yɛi dim pɛti bu ja ra hái Macedonia. 2 Nu yu 'yɛc'yɛi bu bi nu ran unbi nguetho yu hyoya thoho u. Pɛ guemhma ɛmme i ja ran johya yá mbui, nɛ man'da man'da di unda yɛn t'unni yá mi 'yɛc'yɛihɛ. 3 Nugá dí haxanjuani ngue bi unni xɛn ngu, madague'a hin'yɛ 'bɛ'a da gopu ja rá nguse, nɛ rá páhazɛhɛ bi uni. 4 Nɛ bi 'yác ra mate ngue nɛ'u da gom'ma ram fáts'i din t'un'ndu yu hyoya 'yɛc'yɛi bu ja ra hái Judea.

⁵ Nε man'da x̄n ho bi 'yõt'e xinda gue'a dá b̄ngä, nguetho m'bet'o thoho bi hyon rá pähä Ojã ngue di b̄nbi 'be'a da 'yõt'e, nε nub̄ya bi xiqui ngue da mb̄xqui ga fãx u yu cu. ⁶ Nu ra Tito rá mb̄di bi xi ah̄u nangue ȳn t'unni gui umhb̄u. Nε dá xi'be ra Tito di jua'a di peti gãtho nin t'unnih̄u gá mamhb̄u gui umhb̄u, nangue nin hūcateh̄u, ngue ra mate thoho. ⁷ Nu ah̄u ε̄mme x̄n ngu ȳn ho guí øth̄u, nε i ja ni t'εc'yeh̄u x̄n ho, nε sä guím mamf̄u rá m hman Ojã x̄n ho, nε ε̄mme guí p̄hmb̄u x̄n ho, nε ε̄mme guí ε̄hya gui 'yøth̄u rá 'befi Ojã, nε ja ah̄u nin hūcateh̄u nanguecã'be. Pε nuya x̄n ho 'b̄u gui umhb̄u x̄n ho nin t'unnih̄u, n'damh̄ma hin te gui 'behmb̄u nangue rá 'befi Ojã guí øth̄u. ⁸ Nugã drá Pablogã hin dín nde ga manda ah̄u 'be'a guí øth̄u. Nuna 'be'a bi 'yõt' yu cu bu ja ra häi Macedonia, n'da ra hm̄pya a. Nu'b̄u ngub̄u gui 'yøth̄u, da zã ga p̄cã ngue majuãni i ja ah̄u nin hūcateh̄u nangue yu 'yεc'yeh̄u. ⁹ Nguetho guí p̄hmb̄u rá mate ma Hmuh̄u ra Jesucristo. Nu'a tengu 'b̄u ra m̄mbeti a, pε bin hyoya nangueju ngue bi nde dín jaj̄u x̄n ngu. ¹⁰ Nuya i ja a ga xi ah̄u 'be'a dím b̄ngä. X̄n ho 'b̄u gui juahmb̄u 'be'a gá d̄mh̄b̄u má j̄eya, nguetho ε̄mme gán ε̄yah̄u má j̄eya gá un nin t'unnih̄u. ¹¹ Nuya dami p̄eth̄u nin t'unnih̄u, nε daman ε̄yah̄u ya, tengu 'b̄u rá mb̄di gá b̄mh̄b̄u, nε gui umhb̄u 'be'a gãtho sä guí umhb̄u. ¹² Nu'b̄u ja a nde di un a n'da, Ojã da numanho, 'b̄u gue'a rán th̄ui 'be'a p̄e'ts'a n'da a di uni. ¹³ Pε hin dí ε̄na go dín d̄nhȳi u 'da o dim m̄mbeti u 'da nangue a gá unhd̄u, nε nu ah̄u b̄ya hin'ȳu 'be'a gui hyomhb̄u. ¹⁴ Pε nu'a dí xi ah̄u, pε nuya x̄n ngu i ja ah̄u, x̄n ho 'b̄u gui unhd̄u ts'̄u u 'da hin'ȳu 'be'a da hyoni. Nε nu'b̄u da z̄on ra pa ngue hin'ȳu 'be'a gui hyomhb̄u, nu'̄u di zε ah̄u u. Janangue'a gãtho thocua thoho dín ja 'be'a da hyoni. ¹⁵ Nε gue'a mán t'o't'i b̄u ja rá m hman Ojã: “To'o di peti x̄n ngu, pε hin da bong thoho a da hyonse, pε nε'̄u di peti z̄u ts'̄utho, hin te di 'bedi.”

Ra Tito nε'̄u in 'yoh̄u

¹⁶ Dí ε̄mfe jamadi Ojã ngue bi 'dac mam fãts'i'be ra Tito, ngue nε'a ε̄mme im b̄n ah̄u nε ε̄mme ε̄hya nangue ah̄u. ¹⁷ Nguε nu ra

Tito min nde da 'yõt'e 'be'a dá xifi, nε'a mi ja rá pähä zεhε da mba b̄u. ¹⁸ Nε da mb̄e ra Tito na man'da ra cu ngue dí p̄nhdã b̄u, nu'a im man rá m hman Ojã x̄n ho, nε gãtho yu 'yεc'yeh̄u ngub̄u im ma nangue'a. ¹⁹ Ma mi'yεc'yeh̄u bi huanhna ran 'yoh̄u na, ngue dan 'yohe 'b̄u dá h̄xhe ra mb̄eti b̄u Judea. Nε gue'a ná uh man hūcatehe ngue dín nde ga fãx ma cuh̄u, nε dí nuixte ra Hmu mah̄ets'i a. ²⁰ Nugã'be dadí jamansu 'be'a dí øt'be nangue ȳn t'unni x̄n ngu, nguetho hin dín nde dín ja 'be'a dí c̄aman'uc'be. Nε gue'a í than'nd̄u mi'da yu cu ngue ga mb̄h̄mbe 'b̄u dá h̄xhe a ra mb̄eti. ²¹ Nguetho dín nde ga øt'be gãtho x̄n ho b̄u na nu Ojã n̄ep̄u na nu ma mijã'i'be. ²² Nε ga p̄en'nah̄u b̄u man'da ra cu mah̄on'a ngue da mb̄hã ra Tito. Nε nuna dí p̄h̄mbe ngue ra 'yεc'yeh̄u x̄n ho na. Nεh̄na ε̄mme ε̄hya da 'yõt'e x̄n ho rá 'befi Ojã. ε̄mme nde da mba b̄u da nu ah̄u, nguetho ya dá xihna nangue ni hogant'øt'eh̄u. ²³ Nε nuna ra Tito, man 'yo'be nangue ma 'befi dadí zε ah̄u. Nε nu'̄u mi'da in 'yoh̄u ra Tito, yám 'behni u yu 'yεc'yeh̄u dim peti ua. Nε da mb̄x ah̄u nangue rá 'befi Ojã, gue'a dín n̄equi x̄n ho rá nuixte ra Cristo b̄u guí 'b̄uhmb̄u. ²⁴ Nuya dami 'yørcã'be ra mate gui simanhoh̄u ȳn 'yoh̄u, n'damh̄ma gãtho mi'da yu 'yεc'yeh̄u da b̄adi ngue majuãni i ja nin hūcateh̄u, tengu tho dím mangã ngue nzã i ja ah̄u ran hūcate.

9

Di pet ȳn t'unni nangue yu mi'yεc'yeh̄u

¹ Nugã hingui jatho ga xi ah̄u nangue gui zεh̄mb̄u ni mi'yεc'yeh̄u, nangue ȳn t'unni gui unhd̄u. ² Nguetho dí p̄adi ngue ε̄mme i ja ah̄u ra pähä gui zεh̄mb̄u. Nε ya dá xih yu jã'i ngue i 'b̄ucua ja ra häi Macedonia 'be'a guí øth̄u b̄u ja ra häi Acaya. Dá xihya ngue gán ε̄yah̄u gá p̄et nin t'unnih̄u má j̄eya. Nε yu cu ua nde da d̄en'nah̄u 'be'a guí øth̄u. ³ Nuya dí p̄en'nah̄u ya yu cu da mb̄x ah̄u gui p̄eth̄u nin t'unnih̄u jannangue'a di ja bu 'b̄u dá s̄ongãhe b̄u, nε dín n̄equi ngue guín ε̄yah̄u gui fãxh̄u yu hyoya, tengu dá xih yu cu ua ngue guí øth̄u. ⁴ Nε nu'b̄u ga mb̄h̄mbe b̄u u 'da yu m̄engu ua ja ra häi Macedonia, nε hin xquín ε̄yah̄u gui p̄et nin t'unnih̄u, ga p̄e'ts' ma säh̄u 'b̄u. Nguetho ε̄mme dí εc'yeh̄u

guí øth_u 'be'a guím mamhb_u. ⁵ Janangue'a dá xihya y_u cu dim 'bet'o da mba b_u, di ze ah_u, n'damhma da zä gui peth_u gätho nin t'unnih_u, di jua a gá mamhb_u. Ne nu'b_u dá mbähmbe b_u, ya xti guadi xquí pet'u gätho nin t'unnih_u. Ne nu man 'yohe da badi ngue gá umhb_u nangue ni pähä zehéh_u, ne hin nangue dá xi ah_u. ⁶ Dami bëmhb_u ya, to'o i tu z_u yoho y_u hmudä, z_u yoho da xoc'u, pe to'o da duhu x_un ngu, da xoqui x_un ngu u. Janangue'a mpähä thoho gui unhd_u y_u hyoya y_un t'unni, ne nu Oj_u x_un ngu ran japi di 'da ah_u b_uya. ⁷ N'da ngu n'da di uni tengu im b_un rá mb_ui zehé di uni. O gadi umhb_u 'b_u hin guín ndese ni mb_uih_u, pe xinga gue'u mi'da da xi ah_u gui umhb_u. Nguetho Oj_u di huçc'u to'o i ja ran johya di uni. ⁸ Nu Oj_u sä di 'da ah_u x_un ngu, janangue'a dí gua a gui hyonseh_u, pe ne'a thocua thoho gui unhd_u to'o hin'y_u 'be'a da hyoni. ⁹ Nt'o't'i b_u ja rá m hman Oj_u to'o ngue di unni x_un ho u y_u hyoya, nu'a rá hogant'øt'e da gohi mazai. ¹⁰ Nguetho nu'a Oj_u ngue nzai di un y_u hmudä to'o i tup_u ja ra huahi, ne di japi din xandi ngue din ja 'be'a da zi, guet'a Oj_u di 'da'ah_u ra hmudä dán xand ni hogant'øt'eh_u, tengu b_u nan xand y_u hmudä b_u ja ra huahi. ¹¹ Nu Oj_u di 'daj_u x_un ngu, n'damhma da zä xø ga thoj_u x_un ngu b_uya. Ne nu'b_u dá undähe nin t'unnih_u, ne to'o da hyani da 'y_uspa Oj_u ne di un ra jamadi Oj_u. ¹² Yoho y_un ho da bøni nangue nin t'unnih_u, nu y_u 'y_uçc'y_uei din ja 'be'a da hyoni, ne gätho u di un ra jamadi Oj_u b_uya. ¹³ Ne gätho to'o da hyan nin t'unnih_u da 'y_uspa Oj_u, nguetho nu nin t'unnih_u ra hmepya a ngue majua_uni guí çc'y_uei h_u rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne çmm_u di johya ngue guí pa_uhmb_u ni cuh_u u, ne'u gätho mi'da y_u cu. ¹⁴ Ne to'o da hyan nin t'unnih_u, da 'y_up Oj_u da mbäx ah_u, ne di huçc ah_u b_uya, nguetho i ja ah_u x_un ngu rá mate Oj_u b_u mbo ni mb_uih_u. ¹⁵ Pe jamadi Oj_u nangue ran t'unni çmm_u x_un ho bi 'daj_u, ngue rá Ts'ant'u, ne hingui sä gam bëmhb_u hangu na ngu di muui a. Janangue'a nu'b_u dí m bëmhb_u 'be'a bin 'daj_u, hin ga hyøj_u 'be'a dí pesh_u 'b_u.

10

Ijaránt'èdi ra Pablo 'be'a da xihya 'y_uçc'y_uei

¹ Nugä drá Pablogä, çmm_u dín nde ah_u gui 'yøhmb_u a ga xi ah_u, pe janate tho ga xi ah_u, tengu thoho 'b_u da xi'azehéh_u ra Cristo. Nguetho guí 'b_uhmb_u b_u 'da u sä çna mb_u dín su 'b_u dí 'b_uhmb_u b_u, ngue'a janate tho dí m mangä, pe nu'b_u dí pen'nah_u ma søcu_u, çmm_u nts'edi dí m mam b_uya, sä çn u 'da. ² Nu'b_u dá mbagä b_u, hin dín nde ga ut'ah_u hangu rá ts'edi man zamb_ui, pe sä ga damhya_ugä ts'u to'o im ma ngue dí m b_uns_ugä'be 'be'a dí øt'be. ³ Majua_uni dy_u ja'i thohoga'be ua ja ra ximhäi, pe hin dí t_um'be ua a ra ts'edi ná ta_uf_u ra ximhäi. ⁴ Nuj_u hinga gue'a ma ts'edizeh_u nán s_uhmb_u, pe rá ts'edis_u Oj_u a ná ta_uf_u rá ts'edi ran ts'o. ⁵ Nangue rá ts'edi Oj_u dí hecuah_u y_un 'y_uçts'i y_u ja'i nangue 'be'a pa_use, ne'u hingui nde da b_u Oj_u. Ne nu rá ts'edi Oj_u da zä di pä_upa y_un 'yomf_uni y_u ja'i ngue 'da'anguui da bëmhb_u ra Cristo. ⁶ Ne nu'b_u ya dá pa'be ngue majua_uni guí øth_u 'be'a in nde Oj_u, nugä ga hut'anzamb_ui ngue ga 'uec'u 'da guí 'b_uhmb_u b_u, ngue hingui nde da 'yøt'a in nde Oj_u. ⁷ Dami bëmhb_u ya 'be'a i t'øt'ah_u. 'B_u i 'da ah_u ngue im b_uni ngue majua_uni in 'yoh_u ra Cristo, x_un ho 'b_u, pe jatho da badi ngue necä'be dín 'yo'be ra Cristo. ⁸ Hin dí pe'ts' ma sä x_un ngu y_u nidi ga xi ah_u, ngue bi 'dac man t'èdi'be Oj_u. Nu Oj_u bi 'dac'be ra ts'edi ga ze ah_u man'da gui pa_uhmb_u Oj_u, pe hin nangue ga ts'ongä'be ra 'be_ufi b_u. ⁹ Nugä hin dín nde gui suh_u nangue 'be'a dí ot'ah_u. ¹⁰ Nguetho 'b_upa' da di c'aman'ugä, ne çn'u: "Çmm_u ja rá ts'edi rá søcu_u ra Pablo, pe nu'b_u i 'b_ucua hin'y_u rá ts'edi, ne hingui sä din ya x_un ho," çn u 'da. ¹¹ Pe jatho guim bëmhb_u 'da ah_u ngue tengu b_u nan ja rá ts'edi u ma søcu_ugä, ne ngutho 'b_u dá xi a zehéh_u. ¹² Nugä'be hinga 'da'ígu dí m bëmhb_u y_u ja'i i 'b_upa, ngue i ja ran 'y_uçts'i nangue 'be'a çna pa_use u. Pe nu'u to'o im b_uni man'da i pa_use xinda gue'u mi'da, pe hingui pa a majua_uni. Nguetho sä i nu_uspa y_u mija'ih_u nangue 'be'a im b_uns_u. ¹³ Pe nugä'be hin dí m mam'be man'da ja man t'èdi'be xinda gue'a bi zänga'be Oj_u, pe hønt'a dí øt'be 'be'a i xic'be Oj_u. Ne bi xic'be Oj_u dam pe'be b_u guí 'b_uhmb_u. ¹⁴ Ne njon da zä da 'y_una man'da bi tho'a dá øt'be, xinda gue'a bi xic'be Oj_u 'b_u mb_udi thoho

dá sòm'be bu guí 'buhmbu dá xi ahú rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹⁵ Ne hin dín nde ga em'be ngue ma 'befi'be 'be'a bi 'yot'u mi'da bu guí 'buhmbu, hont'a ma 'befi'be ga ja ahú guim benthú ni t'éc'yéihú xún ho, ne gue'a dí zä ga ot'be man'da ra 'befi bu, 'bu da xic'be Oja. ¹⁶ Ne sä ga mbé'be bu mi'da yú hnini býa ngue man'da yatho guepu njom bi xih yú ja'i rán ho ma'da'yo ra Cristo. Ne njon da zä da ma ngue n'dan'yo dá thocpa rá 'befi bu. ¹⁷ Hingui ho 'bu din 'yézehé n'da, pé man'da da hyädumbú da 'yéspa ra Hmu mahéts'i. ¹⁸ Nguetho hin te di muui 'bu din 'yézehé n'da, pé nu'bu i ot'e 'be'a da numanho Oja, gue'a di muui.

11

Ra Pablo bi ma nangue yú hyäte

¹ O gadín xómbúihú 'be'a dí xi ahú ya, madague'a dí yátontogä ts'u. ² Pé nugä emme dí häh ma mbú nangue ahú, nguetho i ja bu mbo ma mbú rán huécate Oja. Ne emme dín nde ahú hönse ra Cristo guin numanhohú, tengu n'da ra hmute ngue hin di ts'on rá mbú, hont'a in numanho a to'o dim 'buhmi. ³ Pé dín su ngue di ts'on nin 'yomfénihú nangue ra fénhi im man ra zíthu, tengu thoho bi 'yörpa ra zíthu ra Eva rá mbúdi thoho, ne ts'urpu thoho di ja ahú ngue hinga gätho ni mbúihú guin numanhohú ra Cristo. ⁴ Pé emme guí øhmbú 'be'a gätho i xi ahú 'da yú ja'i ngue i sòm bu guí 'buhmbu, madague'a i xi ahú n'dan'yo ra Jesús ngue'a hin din theui a dá xi ahú, ne n'dan'yo n'da ran 'yomfénhi in nde di 'da ahú, ne i xi ahú n'dan'yo thoho nangue ran ho ma'da'yo, xinda gue'a dá xi ahú. ⁵ Pé nugä hingui coh ma ts'edigä xinda gue 'da guí ténhdú, ngue im manse ngue man'da yú 'bäihú ra Jesucristo. ⁶ Pé dí päcä a majuani ran 'yomfénhi nangue Oja, ne gue'a dá ut'ahú xún ngu yú nidi, madague'a hingui sä dan hót'ahya tengu 'yún 'yohú. ⁷ Úague guí emhbú hingui ho dá ot'ä nguetho nte dá hac'ahú 'bu má mangä rán ho ma'da'yo ra Cristo bu. Pé dá ot'ra 'befi dá honse man ts'ihme, nguetho min nde ga ze ahú. ⁸ Ne nu'bu má xän'nahú bu, nu'bu yú 'yéc'yéi i 'bupú mi'da yúm peti, gue'u bi 'dacä 'be'a dá hongä bu, janangue'a bi zä dá xi ahú ran ho

ma'da'yo ne nte dá ä ahú. ⁹ Ne nu'bu mám 'buhmbu bu, him mi ja 'be'a dá hongä, ne hin te dá ä ahú. Pé nu'bu mí zóm bu ma cuhú yú mangu macedonia, bi 'dacä 'be'a madi 'becä. Ne ngubú ga ot'ahú mahón'a bu, hin te ga ä ahú. ¹⁰ Ne dím ma majuani bu ja rá hmi ra Cristo, ngue hin te ga hacua yú cu 'bupú ja ni häihú Acaya, nangue rá 'befi Oja dí ot'ä bu, ne njon da zä da xiqui ga äh ra mbeti. ¹¹ Ha gue'a dí ot'ä gní 'yémhbú hin dadí huéc'ahú, pé Oja i pädi ngue dadí huéc'ahú. ¹² Ne ga thoqui tengu dá ot'ä, n'damhma di nequi ngue hinga 'da'igu dí øthe yú hyäte madague'bu ná yat'a éna i ot'e xún ho rá 'befi Oja. ¹³ Nu u im manse u éna yú 'bäihú ra Cristo, pé him majuani im man u, yú hyäte thoho, ne hin yú 'bäihú ra Cristo u. ¹⁴ Pé nde'bu hin guí hyonya thohohú 'be'a i ot'u, nguetho ne se a ra zíthu da zä da hyä ahú, da zä da 'yot'e tengu 'bu n'da ra hogam'behni mahéts'i bá pen'na Oja. ¹⁵ Janangue'a 'da'igu øthú yú 'yéhe ra zíthu, ne im bèn yú ja'i yú hogam'behni u. Pé da zón ra pa da nu ran unbi din thehú 'be'a bi 'yot'e.

Ran unbi bi nu ra Pablo nguetho rá 'bäiui ra Cristo a

¹⁶ Pé emme dí nde ahú guí 'yøhmbú 'be'a dí xi ahú, madague'bu guim bémhbú ngue dí tontogä ts'u 'bu dí manse 'be'a dí ot'ä. ¹⁷ Nu'bu dím manse 'be'a dí ot'ä, éna gue'bu hinga gue'a bi xicä Oja ngue gam ma, pé éna gue'bu dí tontogä ts'u 'bu dím mangä tengu na. ¹⁸ Pé nu yún 'yohú bu i xi ahú nangue yún hose, nuya necä ga xi ahú ts'u nangue man hose. ¹⁹ Nu ahú emme xún ho nin 'yomfénihú, pé emme guí éhyahú guí øhmbú 'be'a i xi ahú yú tonto. ²⁰ Ne emme gadí hohú gan 'yéhehú to'o in nde di manda ahú, madague'bu i hä ahú o gue i ä ahú 'be'a gätho i ja ahú. Ne guin numansuhú u emme din 'yézehé, madague da mbep'a ni hmihú, pé guexta'a guí ténhdú u. ²¹ Nugä'be hingui sä ga ot'be tengu u, pé gue'a gním mamhbú hin'yú ma ts'edigä'be. Nu'bu yún 'yohú guí 'buhmbú bu im man yún hose. Necä ga hut'anzambú gam mangä ts'u nangue man hose, tengu n'da ra tonto. ²² Ná yat'u ngue yú hebreo u, pé necä drá hebreogä. Ne ná yat'u gue yú israel u, pé necä drá israelgä.

Ne ná yät'ü gue yám bom'betto ra Abraham ü, pe necä drám bom'betogä ra Abraham. ²³ Ne ná yät'ü ngue yá 'yēhe ra Cristo ü, pe nugä man'da drá 'yēhegä a ra Cristo xinda gue'ü. Nuya dím mangä tengu n'da ra tonto. Nugä man'da xün ngu ra 'befi dí øt'ä xinda gue'ü 'da yün 'yohü, ne man'da xün ngu yü nidj dán ofädigä, ne xün ngu yü nidj dá nu ran ünbi nanguue yüm fei, ne xün ngu yü nidj mi ξna xtá thogä. ²⁴ Ne cüt'a nidj bi 'yörcä 'däte ma 'de'maguto yüm fei ü ma menguhe yü judío. ²⁵ Ne nhyundj bi 'benzagä, ne n'dandj yü ja'i bi bat'adogä. Ne nhyundj án xen'a ra barco mi hugä büya, bi zo bü ja ra dehe, ne 'däte ma goho ora dá o bü ja ra dehe büya. ²⁶ Pe xün ngu yü nidj dán 'yogä ne xün ngu yü nidj má guerü xcá tugä bü ja yü dätthe, nerü 'büh yü bē. Ne bi gorcä ra 'yu ma menguhe yü judío, ne'ü hing yü judío. Ne mi ξna xtá thogä bü ja yü hnini nerü ja yü dapo. Ne dá hu yü barco bü ξmme en ra dehe ran dahi ξmme nts'utho. Ne mi ξna xtá hyogä ü yü hyäte 'yēc'yēi. ²⁷ Ne ja'bü ξmme dá yäcä nanguue ma 'befi, ne bin ünba ma ja'i, ne ja'bü nya'a thoho hin dán açä. Ne ja'bü nya'a thoho hin dán sihmegä, xinga gue ra dehe dá sigä. Ne ja'bü xün se nguetho hinga xøt'a ma pahnegä. ²⁸ ξmme xün hēi 'be'a dí øt'ä, ne'ü yü 'yēc'yēi gätho hønbe go harü dim peti ξmme dí hädumbüi ga jamansugä ü. ²⁹ Ne'a dí øt'ä 'da'angu dí sägähe ü 'be'a gätho i sä ü, nu'bü 'bü a n'da ra 'yēc'yēi xün güent'i, dí com'be rán güent'i a. Ne nu'bü n'da ra 'yēc'yēi i øt' ran ts'o, nugä ξmme dí cuēgä nanguue a to bi 'bepi da 'yøt'e. ³⁰ Pe nu'bü i ja a dín nde dá yädä, pe hønt'a dán güent'igä dá yädä. ³¹ Nu Ojä rá Ta ma Hmuhü ra Jesucristo majapi mazai a, i pädi ngue hing ra fehni dím mangä. ³² Tengu dá øt'ä n'dandj nu'bü mám 'bucä bü ja ra hnini Damasco, nu'bü min ts'üt'abi ra Aretas, ne nu'a ra ts'üt'abi bi xi ü yü dofai da gorca ra 'yu bü ja ra goxthi rá mbä't'i ra hnini, mim bēni ngue da bēndgä bü. ³³ Pe nugä dá pøngä bü ja n'da ra ventana ne dá hugä bü ja n'da ra dā'bøts'e, ne nu'ü ma amigo bi çä'ma ra 'bøts'e ngue ra xahi bü thi rá mbä't'i ra hnini. Ne him bi bēndgä ü yü cot'yu. Mahotho dá øt'ä 'bü má pøngä bü ja ra hnini Damasco.

12

Ojä bi 'yurpü mahēts'i ra Pablo

¹ Nu'bü dím mansēgä 'be'a dí øt'ä, hin te di muui. Pe guemhma ga xi ahü 'be'a bi 'yurcä ra Hmu mahēts'i 'bü n'dandj. ² Bi bonga 'de'magoho njeya Ojä bi zixcä bü mahēts'i. Hin dí päcä 'bü ne'a ma ngøc'yēi o hin'na, pe Ojä pädi 'berü ín ja. ³ Hønt'a dí päcä ngue dá mba mahēts'i, hin dí päcä 'bü n'yoi ma ngøc'yēi o hin'na, hønt'a Ojä pädi 'be'a dá øt'ä. ⁴ Ne nu'bü mí ts'ixcä bü guerü mahotho, dá øcä 'be'a bi hmam bü, ne njongui man yü ja'i tengu a. Ne him bin 'dac ran t'ēdi gam ma 'be'a dá øpü. ⁵ Ne nuna bi t'ørcä i sä xcá yädä a 'bü gue'a xcá bēni gam ma, pe hønt'a man hosegä gam mangä ngue dí päcä hin'yü ma ts'edi zehēgä. ⁶ Nugä i jagä 'be'a xcan 'yēxä 'bü xcá ndegä ne hin dadín hyät'ä tengu 'bü ra tonto, nguetho da zä xcá ma majuani 'be'a bi t'urcä. Pe hin dín nde ngue gue'a dí t'ēscä a, pe dín nde ngue gue'a in nuse yü ja'i a dí øt'ä dí numansugä ü, ne'a 'be'a øse ngue dím mangä. ⁷ Nugä dá nugä ξmme mahotho bü. Pe nu ra zjthü bi 'dacä n'da ran ünbi dí sägä. Ne Ojä bi un ran t'ēdi da 'yörcä, ndeque hin dan 'yēzehēgä nanguue 'be'a bi 'yurcä Ojä. ⁸ Ne hyundj dá äpä Ojä ngue di 'uec'i ts'ü ran ü i jagä. ⁹ Pe nu'a Ojä bi xiqui hin di 'uec'a ran ü, pe di 'dacä rá mate ne rá ts'edi sä ga hä't'ä ran ünbi. "Nu'bü hin'yü ni ts'edizēhe, man'da di nequi ma ts'edigä," i ēngä Ojä. Jananguue'a nu'bü hin'yü ma ts'edi zehēgä, man'da ξmme dadín johyagä, nguetho dí päcä ngue'a man'da dí nequi rá ts'edi ra Cristo. ¹⁰ Nuya hingui tu ma mbüi 'be'a dí øt'ä, madague'a xün ngu yün ünbi dín nugä, ngue di c'aman'ug yü ja'i, uague i pa ma uguigä. Ne hingui tu ma mbüi nanguue 'be'a i ørca yü ja'i 'bü dí øt' rá 'befi ra Cristo. Nguetho nu'bü hin'yü ma ts'edi, pe man'da di 'dac rá ts'edi ra Cristo.

I hah rá mbüi ra Pablo nanguue yü 'yēc'yēi bü Corinto

¹¹ Nu'a 'be'a guím bēngahü, jatho ga xi'asehü 'be'a dí øt'ä, tengu 'bü drá tontogä. Man'da xün ho 'bü xquím mansēhü man hogä xinda gue'bü gam mansēgä. Nu yün 'yohü guí tēnhdü, hin'yü 'be'a i ja ü ngue hin'yügä, madague'a nte i jagä a di muui.

12 Nu'bu mám 'bucä bu, dá ut'ahu ngue majuañi ma 'bäigä'be ra Jesucristo, hin dán xombui 'bu má ut'ahu yan t'ot'e nuixte ne yu hyonya nt'ot'e gue gá nusehu 'bu mám 'buhmbu bu. 13 Hanja guím mamhbu ngue hin dá ot'ahu bu tengu dá ot'ä bu 'buh mi'da yu 'yεc'yεi. Pe 'da'angu dá ot'ahu, pe hont'a n'da, ngue hin dá ä ahü 'be'a dá hongä. Ha gue'a gni 'yεnjü hingui ho a dá ot'ä. Pe dami pungahu 'bu. 14 Nuya ná hyundi ga mbagä bu. Ne hin te ga ä'ahu 'be'a dí hongä mahøn'a, nguetho hin dín ndegä a ni mbetihü, pe dín ndegä gan jahü tengu 'bu ma t'uhni ahü. Ne hinga gue'ü yu t'uhni i pe'ts'i 'be'a i hon rá ta o rá mbe. Pe nu yu ta ne yu mbe i pe'ts'i 'be'a da hyon yá t'uhni. 15 Pe da hyu ma mbui 'bu da zä ga 'bedi 'be'a gätho dí pe'ts'i gueru da zä ga hon'na ran ho ni mbuihü, ne gueru go him mi sä dam pefi ga ze'ahu. Pe masque hin gadí huεgahu tengu bu na huεc'ahu. 16 Ne guím mamhbu majuañi ngue hin te dá hacä ni mbetihü, pe guím bεmhbu 'da ahü ngue dá tacä ni mbetihü ngue guí εmhbu dá hä ahü. 17 Ha guím bεmhbu dá hä ahü ngue dá pen'nahü yam 'behni bu. 18 Nugä dá ndep ra Tito da mba bu, in 'youi man'da ma cuhu. Guí pähmbu hin te bi dāha ngue dāmá 'yā ahü. Nguetho 'da'ingu dím bεngä'be ra Tito ngue dadí huεc'a'be, ne 'da'ingu bu na ot' ma 'befi'be. 19 Ma cu'ahu, dadí huεc'ahu, dín 'yohü ra Cristo. Ne Ojä pañi majuañi a dím mam'be ya, ngue dí hom'be 'be'a dín te ni mbuihü. Janangue'a dí honi ga tapä ü yam hma him majuañi, ngue im man'ü yu hyäte di ügui. Ne hinga gue'a guím bεmhbu 'da ahü, ngue guí εmhbu dí hom'be guin numanhoju. 20 Pe dí su ngue hin gan numanhogä 'be'a guí othu bu 'bu dá mbagä bu. Pe ne da du ni mbuihü 'be'a ga xi ahü büya. Dí su ngue ga tñ ahü gadín sühmbu n'da ngu n'da ahü, ne gadín seyabahü, ne gadín cuεfu n'da ngu n'da ahü, ne gadín tafu n'da ngu n'da ahü, ne gadín c'aman'uhü, ne gadín 'yöspatho 'be'a gadín xihmbu, ne gadín 'yεzehü, ne dí su ga tñ ahü hinga gue'a guí othu bu ja nim petihü. 21 Ne nu'bu dá mbagä bu, dí su ngue ma Ojahü di jaqui ga pe'ts' ma sä nangue 'be'a guí othu bu. Ne dín jagä ra dumbui nangue to'o bi 'yot' ran ts'o

mam'bet'o, ne guexta'a hin ni päh yá mbui, him bi 'yär rá punbi Ojä nangue ran ts'o bi 'yot'e, gue'ü bi 'yot' ran 'yomt'εñi, ne'ü bi zinba yá xisu mi'da yan 'yohü.

13

Rán zofo ra Pablo, ne yan zengua

1 Na hyundi ya ga mbagä bu gan nu ahü. Ne nu'bu dá mbagä bu, ga juanbā ü 'bähmbu ü yoho o gue hyu yu testigo. 2 Nu'bu mám 'bucä bu mam'bet'o dá dāmhyä ü to'o zai i ot' yan ts'o. Nuya ga xi'ü mahøn'a ne gätho mi'da ahü, nu'bu dá mbagä bu mahøn'a, to'o gätho i ot' ran ts'o hin ga huεctho ü. 3 Ne nu'ahu da zä gui pähmbu xün ho ngue majuañi rá ts'edi ra Cristo 'bu ja a dím mangä büya, ne him ma ts'edi zehεgä. Ne nu'a ra Cristo hingui 'beh rá ts'edi ne guí pähmbu nguetho dim perü mbo ni mbuihü rá ts'edi. 4 Nu ra Cristo him mi ja rá ts'edi 'bu mi du bu ja ra pont'i, pe nuya i 'bui nangue rá ts'edi Ojä. Necä'be hin'yü ma ts'edi zehε'be tengu tho a ra Cristo 'bu mi du, pe nuya dín 'yohe ra Cristo nangue rá ts'edi Ojä, n'damhma da zä ga hoc'ahu bu. 5 Nuya n'da ngu n'da ahü dami bεmhbu xün ho mbo ni mbuizehü, janangue'a gui pähmbu majuañi guí εc'yεihü o hin'na. Nu'bu hin gán hyäzehü, sä gui pähmbu majuañi i 'bapü mbo ni mbuihü ra Cristo. 6 Necä'be dín nde ahü gui pähmbu ngue majuañi dí εc'yεi'be ra Cristo. 7 Dí äp'be rá ts'edi Ojä ngue gui 'yothü ran ho, ne hin nangue da bomanho ma 'befi bu, nguetho man'da dín nde ahü gam 'bumanhohü ra Cristo, xinda gue'bu guin numansuc'be. 8 Nugä'be hin dín ndehma ngue ga hεm'be to'o i ot'a majuañi pe hont'a dín nde ga ot'be 'be'a di ze ü. 9 Da hyu ma mbui'be 'bu di zac ni mbuihü nangue Ojä, madague'a guím bεmhbu ngue hin'yü ma ts'edi'be. Pe hont'a dí äp'be Ojä ngue dín te ni mbuihü nangue Ojä. 10 Dí o't'ahu ngue gui hoc ni mbuihü, nguetho hin dín nde nts'edi ga dāmhyä ahü 'bu dá mbagä bu. Nu Ojä bi 'dacä ran t'edi ngue ga tet'a ni mbuihü, pe him bi 'dac ran t'edi ga ü't'a ni mbuihü. 11 Nuya hont'a dí xi'ahu ya, ma zü cu'ahu, Ojä gui cohmbu bu guí 'buhmbu. Pe man'da dín te xün ho ni mbuihü. Ne dami bεmhbu 'be'a gätho dá xi'ahu, nde'bu

n'dat'a guim bɛmhbɛ n'da ngu n'da ahɛ,
nɛ gam 'bɛmanhohɛ, nɛ hin gan sɛhmbɛ
bɛ. Nɛ Ojɔ da zɛ man'da di huɛc ahɛ nɛ
da hyu ni mbɛihɛ. ¹² N'da ngu n'da dami
zomanhothɛ nangue ran huɛcate, nguetho
n'dat'a ra Hmu dí tɛnhdɛ. ¹³ Nɛ gátho yɛ
'yɛc'yɛi 'bɛcua i pɛn'nahɛ ran zɛngua. ¹⁴ Nu
rá mate ma Hmuhɛ ra Jesucristo, nɛ rán
huɛcate Ojɔ, nɛ rá m fäts'i rá Hogandɛhi Ojɔ
dí comhbɛ gátho ahɛ. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɛ ya.

GÁLATAS

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra häi Galacia

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä, guecä him bi huangä yɯn 'yohɯ, pɛ guesɛ a ra Jesucristo, nɛ'a rá Ta, ngue bi xox'a rá Ts'unt'ɯ 'bɯ mi du. ² Nugä nɛ gätho ya ma cuhɯ nangue Ojɔ ngue i 'bɯcua dí pɛn'nahɯ ran zɛngua. Guehna ra sɔcuɔ dí ot'ahɯ, nangue gätho yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯpɯ ra häi Galacia. ³ Dí äp Ojɔ ra Ta nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da ahɯ rán jɔpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ. ⁴ Nu'a ra Jesús bin däsɛ bi gurca ma ts'oquihɯ. Nɛ nangue'bɯ mí du a, bi zä da yɔnjɯ nangue ran ts'o i jaua ja ra ximhäi. Nɛ guehna rá pähä ma Tahɯ Ojɔ bi 'yɔrcahɯ. ⁵ Janangue'a dí ɛspahɯ Ojɔ nɛ i ja rá nuixte gätho yɯ pa mazäi.

Hin'yɯ man'da ram hma ngue dím pø a n'da

⁶ Nugä xøgue dadí hyonya thoho hanja 'bexque gá hyɛhmbɯ Ojɔ ngue bi zon'nahɯ xquí pɔhmbɯ rá mate ra Cristo, nɛ gá hyaxhɯ n'dan'yo ra 'yu t'ɛmbi ní zin ahɯ Ojɔ. ⁷ Pɛ hin'yɯ man'da rá 'yu ní zinjɯ Ojɔ, hinda hønt'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ i 'bɯ'i 'da'ɯ in nde da hyä ahɯ, ngue nde di pät'ahɯ ra 'yu nangue ra Cristo. ⁸ Pɛ ya xtá xi ahɯ ra 'yu ngue majuɔni dí yɔnjɯ Ojɔ a. Nu'bɯ 'bo'o da xi ahɯ nɛ 'dahma 'dan'yotho da xi ahɯ, da nu rán ts'ɛmbi Ojɔ a, madague'bɯ guecä o n'da rá m 'bɛhni mahɛts'i. ⁹ Ga xi ahɯ mahøn'a tengu ya xtá xi ahɯ, nu'bɯ 'bo'o xi ahɯ n'dan'yo n'da ra 'yu xinda gue'a gá hyɔmhɯ, Ojɔ da zänba ran ɯnbi a. ¹⁰ Nuna ram hma dí xi ahɯ nts'ɛdi ts'ɯ. Mfadi hin dí honi guin numanhojɯ, pɛgue dí hongä Ojɔ da numanhogui. Pɛ nu'bɯ xcá honi 'bɛ'a dí numanhog yɯ jɔ'i, hingui sä xcán 'yɛhɛgä nangue ra Cristo 'bɯ.

Hønt'a Ojɔ bi bɛnba ram hma im man ra Pablo

¹¹ Ma zɯ cu ahɯ, dín nde ahɯ gui pɔhmbɯ hing rá m hman yɯ jɔ'i a rán ho ma'da'yo ra Cristo dá xi ahɯ. ¹² Nu ran ho ma'da'yo

dím mangä, xínga n'da ran 'yohɯ bi xiqui, nɛ hín dá øcä bɯ ja man xädi a, pɛ guesɛ a ra Jesucristo bi jaqui dí pɔdi. ¹³ Nu ahɯ ya gá 'yøhmbɯ 'bɛ'a mí øt'ä nu'bɯ mi tendä yú t'ɛc'yɛi ɯ ma mijudíohe, ɛmmɛ madí undä ran ɯnbi ɯ yú 'yɛc'yɛi ra Cristo, nɛ mim bɛngä xcá juadi gätho ɯ. ¹⁴ Nɛ mi øt'ä xɯn ho yú t'ɛc'yɛi ma mɛnguhe yɯ judío, ɛmmɛ mi ɛhya ga jɔ'ts'ä ɯ, nɛ xínda gue'ɯ mi'da 'da ingu yɯ jɛya mi pɛs'he. Nguetho ɛmmɛ min nde xcá thocä yún t'øt'e ɯ ndu mam bombøtahe maya'bɯ. ¹⁵ Pɛ nu'bɯ hin nám 'bɯcä, Ojɔ xí huangui, nɛ m'bɛjua bi zongui nangue rá mate. Nguetho bi ndesɛ Ojɔ a. ¹⁶ Janangue'a bi jaqui dá pɔ'a rá Ts'unt'ɯ ngue gue'a ra Cristo, guerpɯ bi zä gam man rá m hma bɯ 'bɯh yɯ jɔ'i hing yɯ judío. Nɛ nu'bɯ mi zoncä Ojɔ, xínga n'da ra jɔ'i bi xängui. ¹⁷ Nɛ him 'bex dá mbagä bɯ ja ra hnini Jerusalén ngue xcán yɔ'be ɯ mi'da yú 'bäihɯ ra Cristo ngue m'bet'o xinda guecä. Pɛ m'bet'o dá mbagä bɯ ja ra häi Arabia bɯ njongui 'bɯi, guerpɯ dán yɔsɛ'be Ojɔ. M'bɛjua bɯya duá pengä bɯ ra hnini Damasco. ¹⁸ Pɛ xí tho'an hyu jɛya 'bɯ má mbagä bɯ ja ra dɔhnini Jerusalén, ja dá pɔcä ra Pedro bɯya, nɛ 'dɛ'macut'a thoho dám 'bɯ'be bɯ ra Pedro. ¹⁹ Pɛ hin dá nugä mi'da yú 'bäihɯ ra Cristo, pɛ hønt'a ra Jacobo rán 'yohɯ ma Hmuhɯ dá nugä bɯ. ²⁰ Pɛ majuɔni na dí ot'ahɯ, nguetho i pɔ Ojɔ hin dí mangä ra fɛhni. ²¹ M'bɛjua bɯya dá mbagä bɯ ja ra häi Siria nɛ ra häi Cilicia. ²² Nɛ nu'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi dim peti bɯ ja yám peti bɯ ra häi Judea, him mi pɔqui nguetho njam'bɯ min nugui. ²³ Pɛgue mi øde ngue guecä drá Pablo mi ɛna xcá juah yɯ 'yɛc'yɛi, pɛ nuya dím mangä rá m hman Ojɔ. ²⁴ Janangue'a bi un ra jamadi Ojɔ ngue 'bɛ'a bin ja nanguecä.

2

Mi'da yú 'bäihɯ ra Cristo bi zimanho a ra Pablo

¹ Nu'bɯ mi tho'a 'dɛ'magoho njɛya dá mbagä mahøn'a bɯ ja ra dɔhnini Jerusalén. Dá mbɛ'be ra Bernabé nɛ dá six'be ra Tito. ² Nugä dá mbähmbe bɯ nguetho bi bɛngä Ojɔ. Nɛ dán yɔhe 'da'ɯ yú ngurpi yɯ 'yɛc'yɛi. Nɛ hønt'ɯ dá xi'be 'bɛ'a ním hma dí xi'ɯ

hing yu judío, ngue gue'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nguetho dí su di ɯ't' yá mbɯi 'bɛ'a dí ɔt'ä, ngue hinga nɛ'ɯ yá t'ɛc'yɛi yu judío dí mangä hapɯ dí 'yo. Nɛ nu'bɯ hin xtá numanho, xtí ts'onga ma 'bɛfi bɯ 'bɯ. ³ Pɛ nte bi xic'be, xím bi ma ngue jatho da thecuá rá xifani ra Tito tengu yá t'ɛc'yɛi yu judío. Nɛ nuna ra Tito hin ra judío na, pɛ ra griego na. ⁴ Pɛ mi 'bɯpɯ ɯ 'da yu hyäte ngue yun 'yøxte, ngue høntho in øxtho, ngue nde da badi gue'bɯ dí ɔt'ä yá t'ɛc'yɛi yu judío o hin'na. Nu'ɯ in nde di hɛgahɯ 'bɛ'a gätho bi 'dajɯ ra Cristo, ngue bi jajɯ ga hɛhmbɯ yún t'ɔt'e yu judío. ⁵ Pɛ xíngui ts'ɯ dán hyɛhmbe ngue da hyäje ɯ yu hyäte, pɛ dá zacuahe a ram hma majuañi. Nguetho dín ndehe, hønt'a majuañi rán ho ma'da'yo ra Cristo gui 'yɛ't'ambɯihɯ a. ⁶ Nɛ nu'ɯ njuañtho yu ngɯrpi bɯ, madague'bɯ t'ɛmbi man'da ja yún t'ɛdi xinda guécä, pɛ 'da'angudähe, nguetho 'da'angu yun 'yohɯthoho bɯ na nu Oja. Nɛ him bi xiqui n'dan'yo n'da ram hma ga xänba yu ja'i. ⁷ Pɛ nu'ɯ yu ngɯrpi bi hyäxa njuañi ngue gue'a Oja bi 'dacä ra 'bɛfi ga xi'ɯ hing yu judío a rán ho ma'da'yo ra Cristo, tengu thoho ra 'bɛfi bi un Oja ra Pedro nangué da xih ma mijudíohe. ⁸ Nguetho n'dat'a Oja bi 'dac'be ra ts'ɛdi ra Pedro, nɛ bi xifi da xi'ɯ yu judío, pɛ nugä, bi xiqui ga xi'ɯ hing yu judío. ⁹ Janangué'a nu'bɯ mi hyäxa njuañi ngue 'da'angu nan hɛts'i a ra 'bɛfi bin 'daje ɯ yu ngɯrpi a ra Jacobo, nɛ ra Pedro, nɛ ra Xuua, bi bɛndga ma 'yɛ'be ra Bernabé. Nu'a nám bøn'a n'dat'a dí ɛc'yɛihe, nɛ n'dat'a dím mamhbe ga mbɛ'be bɯ 'bɯ'ɯ hing yu judío, dam pɛ'be bɯ, pɛ nu'ɯ, di thoqui da xih yu judío. ¹⁰ Hønt'a bi xic'be jatho ga fäx'be yu hyoya, pɛ ngubɯ dí ɛhya ga ɔt'a.

Nu'a ra Pablo bi dɔmhyá ra Pedro bɯ Antioquía

¹¹ Pɛ nu'bɯ mi mba bɯ ja ra hnini Antioquía a ra Pedro, nugä dá xip rá hmi, nguetho hingui ho bi 'yøt'e. ¹² Nguetho nu'bɯ mi zøm bɯ 'da ɯ ma mijudíohe bi mbɛn'na ra Jacobo, nɛ 'bex bi 'yɛ'ts'a na sihmɛhɯ ɯ hing yu judío, sä bi zu da 'yɛmp'ɯ yá mijudíohe hingui ho bi 'yøt'e. ¹³ Nɛ nu'ɯ mi'da yu judío ngue mi ɛc'yɛi bɯ, bi dɛn'na ra Pedro. Nɛ'a ra Bernabé bi dɛn'ndɯ ngue

madí yorba yún t'ɔt'e. ¹⁴ Pɛ nu'bɯ má nugä ngue him bin theui ran ho ma'da'yo a bi 'yøt'ɯ, dá xi'a ra Pedro, nɛ gätho mi 'bäpɯ: “Nu'i gra Pedro gra judío, pɛ hin gmi ɔt' yún t'ɔt'e yu judío. Pɛ hanja gní 'yøt' mahøn'a yún t'ɔt'e yu judío, nɛ n'danni guín sihme. Pɛ tengu'bɯ guí uthɯ ɯ hing yu judío ngue da 'yøt' yún t'ɔt'e yu judío,” dá ɛmbi.

Dyɯ judíohe, ní yɔñje a ra Cristo

¹⁵ Nugähe ngue dám 'bɯhmbe dyɯ judíohe, nzai dá øthe yún t'ɛdi Oja bi sije. Nɛ hin dám 'bɯhmbe tengu'ɯ hing yu judío, ngue hingui pah yún t'ɛdi Oja ɯ. ¹⁶ Pɛ guehma dí pahmbe hin dí hogahe ɯ yun t'ɛdi gue Oja bi un mam bombøtahe maya'bɯ, pɛ hønt'bɯ ga hámhbe rá mate ra Jesucristo, di hoga ma ts'oquihe, dyɯ judíogähe. Janangué'a nɛcähe ngue dá pahmbe yún t'ɛdi Oja, pɛ dá hámhbe rá mate ra Jesucristo ngue dí hogahe. Nɛ hin dí ɛmhbe di hogahe 'bɯ dí øzɛhɛhe ɯ yun t'ɛdi. Nguetho mán t'o't'i: “Xínga n'da da t'ɛmbi xun ho nangué yún t'ɛdi Oja.” ¹⁷ Nɛ nugähe dyɯ judíohe, pɛ nangué ra Cristo dí homhbe di hogahe ya. Nɛ gue'a ná ɛs'he a dím bɛmhbe di hogahe ɯ yún t'ɛdi Oja. Pɛ hin dím bɛmhbe ngue dyɯ 'yøt'ats'oquihe 'bɯ dí ɛs'he ɯ, nguetho gätho xun hotho rá 'yu ra Cristo. ¹⁸ Pɛ nu'bɯ gam mangä ngue jatho ga ɔt'ä mahøn'a yún t'ɛdi Oja bi un ma mijudíohe, ngue gue'ɯ dí hogä ɯ, pɛ ga cohi dra 'yøt'ats'oqui 'bɯ, nguetho hin dí hät'i ga ɔt'ä yun t'ɛdi tengu in nde Oja. ¹⁹ Janangué'a dá ɛ'ts'ä ná bɛngä ní zingä Oja ɯ yún t'ɛdi, nɛ dá tɛn'na ra Jesucristo nguepɯ da zä di 'dac ra 'da'yote, nɛ da zä bɯ ga ørpa rá 'bɛfi Oja bɯya. ²⁰ Nuya dám 'bɛcä tengutho 'bɯ 'darpɯ xcá tu'be ra Cristo bɯ ja ra pont'i, ngue bi 'bɛrca man 'yomfɛnise. Nɛ gue'a ra Cristo i 'bɛcua mbo ma mbɯi ya, di bɛngä a dím ma nɛ 'bɛ'a gätho man'da dí ɔt'ä. Pɛ gue'a nám 'bɛcä a ngue thocua tho dí hängä rá ts'ɛdi a rá Ts'unt'ɯ Oja, ngue bi huɛgä a nɛ bi un rá te nanguécä. ²¹ Nɛ nugä hin te dím mangä ngue säti thoho bi du'a ra Cristo. Pɛ nu'bɯ xtí hogahɯ ɯ yún t'ɛdi Oja, säti thoho bi du'a ra Cristo 'bɯ.

3

Hinga gue'u yun t'edi ín 'dajü rá Hogandahi Ojü

¹ Nu'ahü ma zü cu ahü, ngue guí 'bühmbü bü ra häi Galacia, hanja gnán 'yambühü, to'o bi hyä ahü ngue hin gui 'yøthü a majuaní. Nguetho rá mbüdi gá 'yøhmbü xun ho 'bé'a nam bøn'a í du'a ra Jesucristo. ² Pε damim bεmhü ya nda'a ín 'dajü rá Hogandahi Ojü a, ha gue'u yun t'edi Ojü bi man ra Moisés, uague gue'bü má εc'yéihü bi du ra Cristo nangué ma ts'oquihü. ³ Nε ya gá dühmbü gán 'yohü rá Hogandahi Ojü nangué gá 'yεc'yéihü ra Cristo. Ha guí εna gui hyεhmbü a, nε guí εna gan hoczεhεü ya. Hanja gán tontohü. ⁴ Nε nangué gätho yun unbi gá nuhü, ha hin te ts'ü nin 'yomfεni bi 'da ahü yun unbi. Nde'bü gui pähmbü ts'ü 'bé'a nam bøn'ü yun unbi. ⁵ Pε gá 'yεc'yéihü 'bé'a bi 'yøt'ahü ra Cristo, nε gue'a ín 'da ahü rá Hogandahi Ojü a, nε gue'a ní ja ahü gui 'yøthü yun t'øt'e nüixte, nε hinga gue'a gní 'yøthü yun t'edi yü judío. ⁶ Nu ra Abraham bi 'yεc'yéi a bi xi Ojü da 'yøpe, nε hin'yü man'da 'bé'a í ts'imanho a. ⁷ Nde'bü gui pähmbü ya ngue gätho yü 'yεc'yéi i comhü rán japi Ojü bin t'un'na ra Abraham, tengu'bü njuantho gätho yü t'ühni ra Abraham. Nguetho i εc'yéi 'bé'a bi man Ojü tengu ra Abraham. ⁸ Nu Ojü mäm'bet'o mi püdi ngue da numanho ü gätho to'o da 'yεc'yéi 'bé'a bi ma, dague'bü dyüm bom'betohü ra Abraham o hin'na. Janangué'a Ojü bi xi'a ra Abraham: "Gätho yü nde 'dahma 'dan'yo gui comhü ran japi ü da 'yεc'yéigui tengu i," bi t'εmp'a ra Abraham. ⁹ Janangué'a gätho to'o da hyantho ram hma nangué ran ho da 'yøcahü Ojü, n'dat'a ran japi ga comhü ra Abraham, nguetho n'dat'a rá t'εc'yéi dí øthü. ¹⁰ Nu'ü gätho ngue i εna, jatho da 'yøt' yun t'edi bi un Ojü yü judío, gätho da nu rán ts'embü Ojü ü. Nguetho i mam bü ja rá m Hman Ojü: "Nu'bü gui fεsthohohü a n'da ran t'edi, säti thoho 'bé'a mi'da gui 'yøthü 'bü, nε guexta'a gui nuhü rán ts'embü Ojü." ¹¹ Mfädi ya ngue xínga n'da ra jü'i sä da zin'a Ojü nangué'a ní 'yøt' yun t'edi yü judío. Pε tengu i mam bü ja rá m Hman Ojü: "Gätho to'o da hyantho ram hma nangué ran ho da t'ørpe, nu Ojü di

hocpa yá ts'oqui, nε di un ra temazäi." ¹² Pε nu yün t'edi Ojü, guí εmhbü gui uäspahü rá mate Ojü ü. Pε bi 'yεntho ü: "Nu'bü 'bü to'o da hyät'i da 'yøt'e gätho yün t'øt'e yun t'edi, dí zin Ojü yün t'edi 'bü," bi 'yεn'ü. ¹³ Nu'a ra Cristo bi yanjü nangué ran ts'embü mi ja xcá nuhü ngue hin dá jäs'hü yun t'edi. Nguetho bi nu ran ts'embü nanguéjü 'bü mín züpu ja ra pont'i. Nε gue'a nam bøn'a män t'o'ti bü ja rá m Hman Ojü: "Da nu rán ts'embü Ojü a to'o din züpu ja ra za," mi εna. ¹⁴ Nangué 'bé'a bi 'yøt'a ra Cristo Jesús, sä ga hühmbü rá Hogandahi Ojü, nangué'a dá εc'yéihü. Nε n'dat'a ran japi bi un Ojü ra Abraham ngue da comhü yü jü'i hing yü judío, nε gätho mi'da ngue da 'yεc'yéi.

Hingui sä yun t'edi di ts'onba ran hoqui bi 'yøt' ra Jesucristo

¹⁵ Ma zü cu ahü, ga xi ahü n'da ra hmεpya ya. Tengu'bü yoho yun 'yohü i hon yü testigo da 'yøt'a n'da ran hoqui, nε i huspa yü firma nε rá sello ra zε'mi. Njo'o man'da ran 'yohü sä di pädi. ¹⁶ Nu ran hogui bi 'yøt'ui Ojü a ra Abraham nε rá m bom'betο. Pε nu rá m hman Ojü him bi ma ngue gätho yüm bom'betο, pε bi ma hønt'a n'datho, ngue gue'a ra Cristo. ¹⁷ Nugä ga xi ahü ya 'bé'a nam bøn'a dí m mangä. M'bet'o thoho xí 'yøt'ui ran hogui Ojü a ra Abraham, nε tengu'bü ya bi firmabi ngue njäm'bü dim pädi. Nε m'bejua büya bi un yun t'edi ma mijudíohe, 'bü ya xí thoqui goho ciento nε 'däte ma 'det'an jεya. Pε hin'yü yü ts'edi ü yun t'edi ngue di ts'onba a ran hogui bi 'yøt'ui Ojü ra Abraham. ¹⁸ Nε nu'bü da gue'ü yun t'edi xtí zinjü Ojü, pε hin xtá man'a Ojü a ran hogui í hogazεhεhü Ojü 'bü. Pε nu'a ran hogui bi mammi Ojü a ra Abraham, di untho nangué rá mate zεhε. ¹⁹ Pε hanja í zän'na Ojü ü yun t'edi, gue'bü ya hinga gue'ü øcahü ran ho ü. Pε m'bejua bi man Ojü yun t'edi, guεpü da fädi gätho i ja yü ts'oqui yü jü'i. Pε nu'ü yüm 'bεhni Ojü mahεts'i bi xi'a ra Moisés ngue di un yun t'edi yü jü'i nε hinga guesε Ojü. Nε bi zän Ojü din t'e'ts' 'bü bi zøh rá m bom'betο ra Abraham ngue bi ma ba εhε, ngue gue'a ra Cristo. ²⁰ Pε nu Ojü bin yäseui ra Abraham 'bü mí 'yøt'ui ran hogui, njom mi 'bä'inde n'da ra pøngahyü, nε

him mi 'bähmi n'da rá m 'behni mahęts'i. Ne hont'a Ojå bi 'yõt'ui ran hogui ra Abraham.

'Be'a nam bøn ɯ yun t'ędi

²¹ Pɛ nu'a Ojå hingui yoho yum hma bi xijɯ. Nu'bu xca häthɯ xca jas'hɯ yún t'õt'e ɯ yun t'ędi, gue'ɯ xtí 'dajɯ ra temazai 'bu. ²² Pɛ nu rá m Hman Ojå i ma ngue gätho yɯ ja'i i ja yú ts'oqui. Ne gätho to'o da 'yęc'yei 'be'a bi 'yõt'a ra Jesucristo, da hyani 'be'a bi man Ojå ngue di unni. ²³ Nu'bu hin ní zocua häi ra Cristo, mí øthe yún t'ędi Ojå madí mandagahe xun ho, tengu'bu dyɯ ofádihe. Jague'bu mi zøh ra Cristo, dá hámhbe rá mate bi xogahe. ²⁴ Ne nu yun t'ędi midí mandagahe 'bu hin ná pámhbe ra Cristo. Ne tengu n'da ra t'uhni i pa ma ɯnbi 'bu hingui ho øt'e, pɛ gue'ɯ dá hámhbe rá mate ra Cristo di hogahe. ²⁵ Nuya dá däh ma mbuihɯ ra Cristo, ne him man dí homhbɯ 'be'a man'da di mandagahɯ. ²⁶ Nguetho gätho bi 'yørcahɯ yú t'uhnigahɯ Ojå 'bu má hámhbe rá mate ra Cristo. ²⁷ Ne gätho dán xixyähɯ nangue dí tenhdɯ ra Cristo ne 'da'angu dí m bémhbɯ a. ²⁸ Ne dí 'buhmbɯ ra Cristo, janangue'a hinga 'dahma 'dan'yo bu na nuju Ojå, dyɯ judíoɯ, o gue dyɯ griegohɯ, o gue dyɯ 'yęhęhɯ o gue hin dyɯ 'yęhęhɯ, o gue yun 'yohɯ, o gue yɯ xisu. Pɛ gätho gahɯ tengu'bu dí 'buhmbɯ n'danja'itho bu na nu Ojå. ²⁹ Ne nu'bu dí 'buhmbɯ ra Cristo, tengu'bu ne ahɯ gätho bi xandgahɯ ra Abraham, ne sä ga comhbɯ ran hogui bi 'yõt'ui Ojå a, ne sä ga hámhbe rán japi Ojå bi ma di unni.

4

¹ Nuya dín nde ga xi ahɯ n'da ra hmɛpya 'be'a mi ørcahe yún t'ędi Ojå 'bu him mi tımhbe ran 'yomfęni. Tengu'bu n'da ra t'ut'uhni da du rá ta, ne i 'bui tengu'bu n'da ra 'yęhę bu ja rá ngu, madague'bu xun ngu 'be'a bi zocpa a rá ta. ² Jatho da mba ma manda asta gue'bu go bin te ra t'uhni. ³ Ne gue'a mi øthe a 'bu hin ná pámhbe, midí mandagahe ɯ yún t'ędi Ojå, gue bi xije 'bɛpɯ dán 'yohe ua ja ra ximhäi. ⁴ Pɛ nu'bu mi zøn ra pa ngue bá penh Ojå rá Ts'ant'ɯ, ne bim 'bui nangue n'da ra xisu ngue ma mijudíohe. Ne nu'a rá Ts'ant'ɯ Ojå bi 'yõt' yún t'ędi Ojå. ⁵ Janangue'a bi zä bi hyagahɯ gätho yɯ ts'oqui dín dupatehɯ

nangue hin dá øthɯ yun t'ędi xun ho, ne bi zä bu bi zinju Ojå ngue dyɯ t'uhni gahɯ buya. ⁶ Ne nuju yú t'uhnigahɯ Ojå, ne bá pengahɯ a rá Hogandahi bu ja ma mbuihɯ. Ne nangue dí 'buhmbɯ rá Hogandahi Ojå, sä gam mamhbɯ ngue ma Tahɯ Ojå. ⁷ Nuya guí 'buhmbɯ ngue yú t'uhni ahɯ Ojå, ne hin guí 'buhmbɯ tengu gyɯ 'yęhęhɯ. Ne nangue'a 'be'a bi 'yõt'a ra Cristo, Ojå di 'da ahɯ 'be'a gätho i ja, nguetho yú t'uhni ahɯ.

I hädumbui ra Pablo nangue yɯ 'yęc'yei

⁸ Pɛ nu'bu hin gní pámhbɯ Ojå majuani, ngue gue'ahɯ hing yɯ judío ahɯ, gmín 'yęhęhɯ yɯ oja ngue him majuani. ⁹ Pɛ nu ahɯ ya gá pámhbɯ Ojå, ne'a Ojå i pa ahɯ. Ha guím bémhbɯ guí hyomhbɯ man'da ra 'yu mahøn'a, ngue gan 'yęhęhɯ yún t'ędi Ojå guím bęnsɛhɯ dí zin'ahɯ Ojå ɯ. Pɛ nu yun t'ędi hin'yɯ yú ts'edi ɯ, tengutho a ra 'yu gá hyehmbɯ mam'bet'o, 'bu gmí thandehɯ yɯ oja him majuani. Pɛ nte manho da 'yõt'ahɯ mahøn'a ɯ. ¹⁰ Pɛ nuya guí ęmhbu i ja yú ts'edi ɯ 'da yɯ pa, o gue'ɯ 'da yɯ zana, o gue 'da yɯ jɛya. ¹¹ Nugä dra Pablogä, ęmmɛ dí su nangue ra 'befi xtá øt'ä bu guí 'buhmbɯ, ne 'be'a dá xi ahɯ, ęna gue'bu nte ní mbatho. ¹² Nu ahɯ ma zɯ cu ahɯ, dín nde ahɯ gam 'buhmbɯ tengugä, nguetho dá ɛ'ts' yun t'ędi mi øt'ä, ne dí 'bucä tengu ahɯ ngue njam'bu gá 'yøthɯ yun t'ędi mam'bet'o. Ne nu'bu mám 'buhmbɯ bu, gán numanhoju, nte mán ts'o gá 'yørcahɯ. Masque nehya guí 'yømanhohɯ na. ¹³ Pɛ guí pámhbɯ ngue mi ęgä, ne gue'a dá mbagä bu. Ne nu'bu mám 'buhmbɯ bu, dá xi ahɯ ran ho ma'da'yo buya. ¹⁴ ęmmɛ xun hęi ran ɯ mi jagä, pɛ njo'o ahɯ gá sanju ngue xun ęgui. Pɛ gätho ahɯ gá sinju xun ho, tengu'bu dram 'behni mahęts'igä, o tengu'bu da guecä dra Jesucristogä. ¹⁵ ęmmɛ mi hu ni mbuihɯ 'bu má xi ahɯ ram hma. Ne nu'bu 'bo'o xtán zä, xtá hyäh rá dä ne xtí 'daqui. ¹⁶ Pɛ nuya, ha guí sɯju ya nangue dí xi ahɯ majuani. ¹⁷ Nu yɯ ja'i ngue i hä ahɯ, høntho in nde di 'uec'ahɯ nanguecä, nguetho in nde ahɯ go guí numansuhɯ ɯ ne guí tenhdɯ ɯ. ¹⁸ Xun ho ngue guí tenhdɯ ɯ 'da, pɛ guí huanhdɯ to'o majuani im ma xun ho, madague'a hinga 'darbu dí 'buhmbɯ. ¹⁹ Ma zɯ t'uhni ahɯ nangue ra Cristo, nts'edi gá ɯngahɯ,

tengu'bu n'da ra xisu ngue hinga nam 'buh rá t'uhni, ngue xø ga ja ahü gam 'buhmbü ma'da'yo mahøn'a. Ne guexta'a ga thoqui ga nu ran unbi, jague'bu gá pãhmbü xun ho a ra Cristo. ²⁰ Xi'bu di 'bucã bü, n'dahma sä dan yãsehü, nguetho nuua dí 'bucã hingui sä ga pãdi 'be'a guím bẽmhbü.

Rá hmẽpya ra Agar ne ra Sara

²¹ Nu ahü ngue guín nde gui 'yøthü yún t'ẽdi ma mijudíohe, ga xi ahü ya 'be'a nam bøn ü yun t'ẽdi. ²² Nt'o't'i ngue mi 'bu'i yoho yú ts'unt'ü ra Abraham. N'da rá ts'unt'ü ra 'yẽhe xisu, ne n'da rá ts'unt'ü a rá xisu zehẽ ngue hinga gue'a rá 'yẽhe. ²³ Nu rá ts'unt'ü ra 'yẽhe xisu bim 'bui tengutho 'bü im man yü jã'i dim 'buh yú t'uhni, pe nu rá ts'unt'ü a rá xisu zehẽ bim 'bui nangue rá ts'edi Ojã nguetho ya xí man'a Ojã ngue dim 'bui. ²⁴ N'da ra hmẽpya ngue yoho yü 'yu i hãx yü jã'i. Nu ra 'yẽhe xisu ní huti ra Agar, rán t'uti ü yún t'ẽdi Ojã bin t'un'na Moisés bü ja ra t'øhø Sinaí. Ne nu'ü to i ten'ndü, tengu'bu yü 'yẽhe ü. ²⁵ Nu ra Agar i uh ra hmẽpya nangue ra t'øhø Sinaí nubü ja ra häi Arabia, ne ngutho ra dãhnini Jerusalén ngue'a i ja bü a ya. Ne nu yü jã'i i 'bupü, i uh ra hmẽpya tengu'bu yú 'yẽhe ü yún t'øt'e yun t'ẽdi ü. ²⁶ Pe nu ra xisu ngue hing ra 'yẽhe i uh ra hmẽpya nguepü mahẽts'i, ra hnini Jerusalén ma'da'yo. Ne njongui pa ma manda bü nangue yun t'ẽdi. Ne nuju dyü menguhü bü. ²⁷ Nt'o't'i bü ja rá m hman Ojã: Gan johya gra xisu ngue hing ra 'yẽhe, madague'bu hinga nam 'buh ni t'uhni.

Nts'edi gan yã nangue nin johya, gue'e hin gana nu ran unbi.

Nguetho dim 'buh mi'da ni t'uhni ngue yú t'uhni Ojã, emme xtán ngu, xinda gue'a ra 'yẽhe xisu ngue i tün yú t'uhni nangue bi mansẽ tengu yü jã'i.

²⁸ Ma zü cu ahü, nuya dí øthü tengu ra Isaac rá ts'unt'ü ra Abraham, ngue Ojã bi ma dim 'bui. Nguetho yú t'uhnigahü Ojã tengu bi ma. ²⁹ Pe nu man'da ra ts'unt'ü ngue bim 'bui nangue bi mansẽ tengu man yü jã'i, bi zü'a ra ts'unt'ü ngue bim 'bui nangue rá ts'edi a rá Hogandãhi Ojã, tengutho in ja ya. ³⁰ Im mam bü ja rá m hman Ojã; "Dami 'yethü ra 'yẽhe xisu ne'a rá t'uhni, nguetho

hin da gonhui 'be'a i ja rá ts'unt'ü ra xisu ngue hing ra 'yẽhe." ³¹ Gui pãhmbü ya, ma zü cu ahü, ngue hin dyü t'uhni gahü ra 'yẽhe xisu. Pe tengu'bu dyü t'uhnigahü ra xisu ngue hing ra 'yẽhe.

5

Hin dan 'yẽhehü yun t'ẽdi mahøn'a

¹ Nu'a ra Cristo bi yãnjü bü min 'yẽhehü mam'bet'o, ngue ya him man dan 'yẽhehü bü. Pe damin zãmhbü bü hapü bi mbãp'ahü ra Cristo, ne 'yo gadín umhbü gan 'yẽhehü mahøn'a. ² Dami 'yøhmbü ya 'be'a dí xi ahü, nugã dra Pablogã. Nu'bu gui 'yẽna gui 'yøthü 'da yun t'ẽdi ngue gui hyc ni xifanihü, nu'a ra Cristo hin da zã da 'yøt'ahü n'da ran ho a 'bü. ³ Dín nde ga xi ahü mahøn'a. Nu'bu gui dũmi gui 'yøthü yún t'ẽdi ma mijudíohe, jatho gãtho gui 'yøthü, nguetho hinga xøt'a n'datho gui 'yøthü.

⁴ Nu'bu 'bü i 'da ahü ãna ngue ja yú ts'edi ü yun t'ẽdi di hoc'a ni mbũihü ngue da zimanho ahü Ojã, pe ya gá hỹehmbü ra Cristo 'bü, ne gá 'uehmbü bü ja rán huẽcate Ojã büya. ⁵ Pe nu rá Hogandãhi Ojã dá hãmhbü 'bü má pãhmbü majuãni ra Cristo, gue'a dí 'yẽnjü xun hojü Ojã a, ne gue'a ná tømhbü da zinjü xun ho. ⁶ Ne nu'bu dí 'buhmbü ra Cristo, madague'bu da mba nthẽqui ma xifanihü o hin'na, hin te di muui. Pe man'da hñehi thofo ga simhbü xun ho ma mbũihü a ra Cristo, ne gue'a dí jajü ga øthü ran huẽcate a. ⁷ Pe nu'bu rá mbüdi thofo, emme gmí 'yohü xun ho bü ja rá 'yu Ojã. To'o bi zãmp'ahü ngue hin guí øthü ra 'bẽfi majuãni. ⁸ Him bi zãmp'ahü Ojã, nguetho guesẽ Ojã bi zon'nahü gan 'yohü bü ja rá 'yu. ⁹ Nu'bu guí 'buhmbü n'da in nde di ts'on'na nin 'yomfẽnihü, 'da xni ts'on'natho ni mbũihü 'bü, tengutho 'bü rá íxi ra thuhmẽ i sinni gãtho ra jãni. ¹⁰ Nugã dí hãxa njuãni ngue ma Hmuhü Ojã di ja ahü 'da'angu gam bẽmhbü. Ne to'o i 'bupü ngue in nde di ts'on'na nin 'yomfẽnihü, da nu rán ts'embü Ojã a, hønt'a go to'o. ¹¹ Nu'bu guexta'a dí xicã yü jã'i, jatho gui 'yøthü yún t'ẽdi ma mijudíohe, hin din nugã ran ucpi 'bü. Pe guexta'a i pa ma uguigã nguetho dí m mangã, jatho gui 'yẽc'yẽihü a ra Cristo, ngue bi du bü ja ra pont'i nangue ma ts'oquihü.

12 Nu'a to'o in nde da hyeɕ'a ni xifanihɛ, man'da xɛn ho 'bɛ da 'uetho ɛ. 13 Nguetho nu ahɛ, ma zɛ cu ahɛ, Ojɔ bi ja ahɛ bi thɔc'ahɛ yɛn t'ɛdi, nɛ bi zon'nahɛ in nde ahɛ gan 'yɛhɛhɛ n'da ngu n'da ahɛ nangue ran huɛcate. Nɛ hínguín nde ahɛ gui 'yɔthɛ ni páhã zɛhɛhɛ. 14 Pɛ tengu'bɛ dá jɛs'hɛ gátho yún t'ɛdi Ojɔ 'bɛ dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ tengu bɛ nan huɛɕsɛhɛ. 15 Pɛ gan jamansuhɛ, xɔhɛma ts'ɛrɛpɛ thoho gam 'bɛsɛhɛ 'bɛ gan sɛhmbɛ n'da ngu n'da ahɛ, nɛ gan tãthɛ.

Gam bɛmhɛ rá Hogandɔhi Ojɔ

16 Pɛ guehna dí xí ahɛ na ya. Dami 'yɔthɛ a di bɛn'nahɛ rá Hogandɔhi Ojɔ, nɛ gue'a gní 'yɛs'hɛ gní 'yɔrpa rá páhãzɛhɛ ni jã'ihɛ bɛya. 17 Nguetho nín 'yomfɛnise n'da, hinga gue'a im man rá Hogandɔhi Ojɔ a, nɛ nu rá Hogandɔhi Ojɔ hinga 'da'anguui ní páhãzɛhɛ n'da, nɛ din sɛhmi ɛ. Nɛ nu rá Hogandɔhi Ojɔ hin di jajɛ ga ɔthɛ 'bɛ'a in nde ma ts'on 'yomfɛnihɛ. 18 Nɛ nu'bɛ gue'a rá Hogandɔhi Ojɔ dí tɛnhɛ, di zɛrca ma mbɛihɛ, janangue'a hin da zã da sijɛ dá festahɛ yún t'ɛdi Ojɔ. 19 Gátho mfɔdi 'bɛ'a nín t'ɔt'e n'da 'bɛ ɔzɛhɛ 'bɛ'a in nde ní jã'i n'da. Ngue i ɔt' ran 'yomt'ɛni, nɛ ran ts'om'bãi, nɛ ra ts'on'yomfɛni, 20 nɛ i thãnde yɛ za o gue yɛ hmite, nɛ i ɔt' yɛn jãxtɔni, nɛ i ɔt' yɛn sãi, nɛ i ɔt' ran ts'ɛya, nɛ in cue, nɛ i ɔt'a i numanhosɛ, nɛ i ɔt' yɛn heque, nɛ i nde n'danni din 'yo, 21 nɛ i siyate, nɛ i hote, nɛ mihni, nɛ di muns' pɛ ja yɛ ngo ngue da 'yɔt' yɛ ts'oqui, nɛ n'dan'yo thoho i ɔt'e. Nɛ dí xi ahɛ mahɔn'a tengu dá xi ahɛ, ngue nu'ɛ to'o ɔt' ya, hin nan sãui da yɛrɛpɛ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ. 22 Pɛ nu'a rá Hogandɔhi Ojɔ di jajɛ ga ɔthɛ ran huɛcate, nɛ ran johya, nɛ ní hyu ma mbɛihɛ a, nɛ hin dan xɔmbɛihɛ, nɛ ga ɔthɛ ra yembɛi, nɛ ran hocjã'i, nɛ ga jɛs'hɛ dí mamhɛ, 23 nɛ hin ga sãman'uhɛ, nɛ ga sãmzɛhɛ ma mbɛihɛ. Nɛ nu'bɛ ga ɔthɛ ya, hin'yɛ n'da ran t'ɛdi da zã dí zɛjɛ 'bɛ. 24 Nɛ nu'a to'o in 'youi a ra Cristo, tengu'bɛ xí guarɛpɛ ja ra pont'i a rá ts'on'yomfɛni zɛhɛ, ngue him man di manda a rá páhã zɛhɛ nɛ gátho 'bɛ'a mí nde rá jã'i. 25 Pɛ nu'bɛ dí 'bɛhmbɛ rá Hogandɔhi Ojɔ, jatho ga jafɛ di mandagahɛ 'bɛ'a gátho dí ɔthɛ 'bɛ. 26 Pɛ nde'bɛ hin dan 'yɛzɛhɛhɛ, janangue'a hin

ga bɛnbahɛ ɛ mi'da ngue da nde da 'yɔt'e tengu'ɛ 'da bin 'yɛts'i.

6

Dam fãxhɛ n'da ngu n'dajɛ

1 Ma zɛ cu ahɛ, nu'bɛ 'bɛ'a n'da ahɛ bi dɔng bɛ ja ran ts'o, pɛ nu'ahɛ gue guexta'a guím bɛmhɛ rá Hogandɔhi Ojɔ, janate tho guín zohmbɛ a, gui zɛhmbɛ da mbeng bɛ ja rá 'yu Ojɔ, guím bɛmhɛ nɛ'ahɛ hin'yɛ ni ts'ɛdihɛ, ts'ɛrɛpɛ thoho nɛ ahɛ gui tãnjɛ 'bɛ da ts'ã ahɛ. 2 Nɛ nu'bɛ gui comhɛ ni dumbɛihɛ, gui ɔthɛ rán t'ɛdi ra Cristo 'bɛ. 3 Pɛ nu'bɛ 'bɛ'a n'da ahɛ din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin'yɛ 'bɛ'a pãdi, din hyãzɛhɛ 'bɛ. 4 Nɛ hinga gue'a nan johyahɛ ngue gam bɛmhɛ xɛn ho ma 'bɛfihɛ xinda gue mi'da. Pɛ ga ɔrpamasu ma 'bɛfihɛ ngue ga ɔthɛ xɛn ho, nɛ gue'a dán johyahɛ a bɛya. 5 Pɛ n'da ngu n'da ahɛ jatho gui 'yɔzɛhɛhɛ 'bɛ'a go ní 'bɛfi di 'da ahɛ Ojɔ, ngue ni 'bɛfizɛhɛhɛ. 6 Nu ahɛ ngue i sãn'nahɛ ran ho ma'da'yo, nde'bɛ gui fãxhɛ ni xãnbatehɛ gátho 'bɛ'a i honi, janangue'a 'da xtãm fãxtahɛ. 7 O guím bɛmhɛ gui nuhɛ ran ho 'bɛ gui ɔthɛ ran ts'o, nguetho guidín hyãzɛhɛhɛ 'bɛ guím bɛmhɛ a, nɛ hingui sã ga hãthɛ Ojɔ. Tengu'bɛ ga tuhmbɛ yɛ hmudã. Nu'bɛ dá tuhmbɛ a xɛn ho, xɛn ho a din ja bɛya, pɛ nu'bɛ ga tuhmbɛ a hingui ho, hingui ho din ja bɛya. 8 Nu'bɛ 'bɛi to'o i ɔt'e ngue i numanhosɛ rá jã'izɛhɛ, xmã mba di 'bɛh ra temazã 'bɛ. Pɛ to'o 'bɛi nangue rá páhã rá Hogandɔhi Ojɔ, nu'a din t'un ra temazã. 9 Nde'bɛ hin dan xɔmbɛihɛ ngue ga ɔthɛ ran ho, nguetho da zɔn ra pa da hnurca ma 'bɛfihɛ 'bɛ hin da güent' ma mbɛihɛ. 10 Janangue'a jant'a thoho ga ɔrpahɛ ran ho gátho ma mijã'ihɛ a ra ora ngue da zã ga ɔrpahɛ. Nɛ man'da gam bɛmhɛ ga ɔrpahɛ ran ho ɛ ma cuhɛ nangue rá Cristo.

Man'da ran zofo, nɛ ran zɛngua ran zɛgui

11 Guín nuhɛ ya yɛ t'ohni xɛn ndoho dá o'tãzɛhɛ. 12 Nu'ɛ to'o in nde di 'bɛp'ahɛ ngue gui hyeɕ ni xifanihɛ, pɛ hɔnt'a in nde di numanho yɛ jã'i. I su xtã nu ran ɛnbi 'bɛ xtã ma, hɔnt'a ra Cristo í hogahɛ 'bɛ mí du bɛ ja ra pont'i nangue ma ts'oquihɛ. 13 Nu'ɛ to'o im ma ngue da theɕ'a ni xifanihɛ, pɛ nde hɔnt'a dí yãt'a gui tɛnhɛ, gue'bɛ da zã

di 'bɛp'ahɯ gui hyɛc ni xifanihɯ. Nɛ hingui ɔt'e gátho yɯn t'ɛdi. ¹⁴ Pɛ nugä hin dín nde dá yɔt'a dí ɔzɛhɛ. Pɛ hɔnt'a nán johyagä a í du bɯ ja ra pont'i ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ nugä tengu'bɯ 'darbɯ dá tu'be ra Cristo, tengu'bɯ dá tugä ua ja ra ximhäi, ngue hin dí ɔt'ä yán t'ɔt'e a. Nɛ nu yán t'ɔt'e ra ximhäi, hin te rán jauri a 'bɛ'a dí ɔt'ä. ¹⁵ Pɛ nu'ɯ in 'yohɯ ra Cristo, hin te di muui 'bɯ nthɛqui o hin'na, pɛ man'da di muui ngue i ja ra tema'da'yo. ¹⁶ Nɛ dí äp Ojɔ da hyurpa yá mbui, nɛ di un rán johya ɯ gátho to'o i 'yo ra 'yu dí xi ahɯ, nguetho gue'ɯ majuɔni yá t'uhni Ojɔ ɯ. ¹⁷ Nu yɯ pa dí mba bɯ ya, o ɛmmɛ gadí unghaɯ ma mbui, nguetho i ja yɯ mbɛdi ma jɔ'i hapɯ bi ts'ɛgui, nangué dán 'yɛhɛgä ra Hmu Jesús. ¹⁸ Ma zɯ cu ahɯ, dami cohmbɯ rá mate ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɯ a ya.

EFESIOS

Nu ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɛ'yei bɯ ra dɑhnini Éfeso

Ran zengua

¹ Nugä drá Pablogä, nangue rá pähä Ojɑ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Nu'ahɯ gyɯ 'yɛ'yeihɯ bɯ ja ra hnini Éfeso, dí ot'ahɯ ná ra sɔcuɑ. Ne gátho gyɯ mbeti ahɯ Ojɑ nangue guí ɛ'yeihɯ ra Cristo Jesús. ² Dí äp Ojɑ ma Tahɯ di 'da ahɯ rán jɑpi, ne rán johya da hyut'a ni mbɯihɯ, ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Ojɑ di jɑcuahɯ nangue dín 'yohɯ ra Cristo

³ Dí ɛspahɯ Ojɑ, nu'a rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Ne nangue a dín 'yohɯ ra Cristo, nu'a Ojɑ bi jɑcuahɯ nangue gátho yún jɑpi i ja bɯ mahɛts'i. ⁴ Nu Ojɑ bi huan-gahɯ nangue ra Cristo nu'bɯ ma hin'yɯ ra ximhäi, nguetho in ndejɯ hin din ja ma ts'oquihɯ, ne xtán hotho ma mbɯihɯ bɯ ná nu Ojɑ. ⁵ Ne nangue rá pähä Ojɑ ya xɯ huangahɯ, ne nangue ra Jesucristo bi jajɯ ngue dyú t'ahnigahɯ Ojɑ. Ne gue'a bi 'yɔt'e nguetho bi huɛgahɯ. ⁶ Janangue'a zɑi dí ɛspahɯ Ojɑ, nguetho ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛ cate bi 'yɔrcahɯ 'darbɯ dí ' bɯhmbɯ a rá Ts'unt'ɯ di huɛqui. Ne gue'a rán jɑpi bi 'dajɯ 'bɯ má dɑh ma mbɯihɯ a rá Ts'unt'ɯ. ⁷ Ngue ɛmmɛ bi huɛgahɯ Ojɑ, ne gue'a í du a rá Ts'unt'ɯ bi pɔjɯ, bi nde bi punga ma ts'oquihɯ. ⁸ Ne ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛcate Ojɑ, ngue bi jajɯ dá pɑhmbɯ a rá 'yu, ne bi 'dajɯ rán 'yomfɛni xɯn ho. ⁹ Pɛ bi jajɯ Ojɑ dá pɑhmbɯ 'bɛ'a mán t'ɑgui, ngue 'bɛ'a mim bɛnse da 'yɔt'e ngue da 'yɔt'a ra Cristo. ¹⁰ Nguetho da zɔn ra pa di jua'a 'bɛ'a mim bɛn Ojɑ da 'yɔt'e, ngue di jap ra Cristo di manda gátho ja ua ja ra häi nɛpɯ mahɛts'i. ¹¹ Nu'a Ojɑ í ɔt'e 'bɛ'a gátho mim bɛni da 'yɔt'e, ne bi huangahɯ maya'bɯ ngue dan 'yohɯ ra Cristo. Ne nangue'a dín 'yohɯ ra Cristo, sä ga hɑmhɯ yún jɑpi di 'dajɯ a. ¹² Gue'a bi zɑn Ojɑ nanguejɯ, janangue'a da t'ɛspa Ojɑ 'bɯ bi hnu a ran ho da 'yɔrcahɯ.

Ne guecähe yú mbɯdigähe dá ɛ'yeihe ra Cristo, ne yú mbɯdigähe bi 'yɔrcähe a. ¹³ Ne ahɯ, nu'bɯ gmí 'yɔhmbɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo di pɔjɯ, gue ram hma majuaɯi a, gá 'yɛ'yeihɯ a. Ne nu'bɯ gmí 'yɛ'yeihɯ, ne ahɯ gá hɯɑmhɯ rá Hogandɑhi Ojɑ, ra hmɛpyɑ ngue yú mbeti ahɯ Ojɑ, tengu xí ma. ¹⁴ Nu rá Hogandɑhi i udi ngue majuaɯi ga hɑmhɯ rán t'unni di 'dajɯ Ojɑ 'bɯ bi zɔn ra pa da zixcahɯ bɯ mahɛts'i, gátho gahɯ ngue yú mbetigahɯ a. Gue'a ná ɛspahɯ nuixte thoho a.

Nu ra Pablo i äp Ojɑ di un ran 'yomfɛni xɯn ho yɯ 'yɛ'yei

¹⁵ Ne nu'bɯ má ɔcä ngue guí ɛ'yeihɯ a ra Hmu Jesús, ne i ja ahɯ ran huɛcate nangue ni mi'yɛ'yeihɯ, dán yɑ'be Ojɑ, ¹⁶ ne zɑi dí xi Ojɑ i hu ma mbɯi ngue di huɛc'ahɯ, ne zɑi dí äpɑ rá m fäts'i nangue ahɯ. ¹⁷ Ne nu'a ra Ta nuixte thoho, gue'a rá Ojɑ ma Hmuhɯ ra Jesucristo, dí äp'ahɯ ran 'yomfɛni man'da gui pɑhmbɯ xɯn ho a. ¹⁸ Ne dí äp'a Ojɑ ngue man'da da xoc'a nin 'yomfɛnihɯ, ngue gui pɑhmbɯ a ran ho nuixte guí tɔhmbɯ, ngue gue'a í zɔn'nahɯ gui comhbɯ a. Ne gui pɑhmbɯ ngue ɛmmɛ nuixte thoho di muui 'bɛ'a di 'da ahɯ Ojɑ gátho ɯ to'o yú mbeti a. ¹⁹ Ne dí äp Ojɑ gui pɑhmbɯ ɛmmɛ xɯn ndoho rá ts'edi rá Hogandɑhi hin hapɯ nín zegui, ngue dim pɛpɯ mbo ma mbɯihɯ, gátho gahɯ dí ɛ'yeihɯ. ²⁰ Ne n'dat'a rá ts'edi ngue ɛmmɛ se a dim pɛpɯ mbo ma mbɯihɯ, gue'a bá xox'a ra Cristo bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ne bi jɑpi ngue da hyupɯ ja rán 'yei Ojɑ bɯ mahɛts'i. ²¹ Ne nu'a ra Cristo bin t'un man'da ra ts'edi xinda gue'ɯ to'o gátho ja yú ts'edi bɯ mahɛts'i nɛcua ja ra häi, o gue yɯ ts'ut'abi, o gue yɯ ngɛrbi, o gue'ɯ mi'da di manda. Ne hingui sä n'da da ndɔnba n'da ra thuhu da t'ɛmbi i ja man'da rá ts'edi gue i 'bɯhɯ o gue yɯ pa dí 'yɛpɯ. ²² Ne gátho 'bɛ'a i ja Ojɑ bi jap'a ra Cristo ngue gátho di manda. Ne bi jap'a ra Cristo ngue di manda gátho yɯ 'yɛ'yei, nguetho tengu 'bɯ ma yɑhɯ a di mandagahɯ. ²³ Ne nu yɯ 'yɛ'yei i 'bɯi tengu 'bɯ rá jɑ'i ra Cristo. Ne dí comhbɯ 'bɛ'a gátho i ja ra Cristo. Ne nu rá ts'edi í yu'a 'bɛ'a gá ɔzɛhe ua ja ra häi, nɛpɯ mahɛts'i.

2

Dám pøhmbu nangue rán huçcate Oja

1 Ne mam'bet'o tengutho 'bu xtá tuh nangue ma ts'oquih, nguetho him mi ørpah masu a ran ho mi sij. Pe nuya nu Oja bi 'daj ra temazai nangue ra Cristo. 2 Ne nu'ah nu'bu hin gmí 'yεc'yεih, gmí tenhd yán t'øt'e ra ximhäi, ne madí manda ah rá hmu y zithu, tengutho y pa ja bu ya, gátho to'o hingui ørpa masu Oja, ne hingui øt'e 'be'a nde Oja. 3 Ne gátho gáhe 'da'angu tho mi øth bu mam'bet'o, ne mi tenhd 'be'a min nde ma ja'i zehéh. Ne dá øt' ma pähä zehéh. Ne nu'bu xcá thoqui xcá tenhd, εmme xcá nuh rá cue Oja 'bu, tengu tho u mi'da. 4 Pe nu'a Oja εmme xñ ngu rá yembai i ja, ne εmme i ja rán huçcate nangueju. 5 Janangue'a bi 'daj ra 'da'yote, tengu 'bu 'darbu bi xoxgah ra Cristo, madague'bu tengu 'bu ya xí du ma teh nangue ma ts'oquih. Pe nangue rá mate thoho Oja xtám pøhmbu. 6 Ne nu'a Oja n'dat'a bi xoxgah ra Cristo Jesús, ne bi jaj 'darbu dá huhmb a ra Cristo bu mahεts'i bu nam bεn Oja. 7 Guehna bi 'yøt'e, ngue gátho y pa mazai da 'yuh rán huçcate, ne da faði hin hap se a rá mate bi 'yørcah bu mí yañju ra Cristo Jesús. 8 Bi pøj Oja 'bu má hãmhb rá mate thoho Oja, ne hin nangue y hogant'øt'e dá øth. Pe nangue a rán t'unni zehε Oja xtám pøhmbu. 9 Ne hin nangue ra 'befi xñ ho xtá øth, janangue'a njon da zä din 'yεts'i. 10 Nguetho bi 'yørc zehéh Oja ngue dám 'buhmb ma'da'yo nangue ra Cristo Jesús, gueru da zä ga øth xñ ho rá 'befi bi zän Oja maya'bu.

Nu ra Cristo bi jaj dán yqmanhohu dyu judíohe ne'ahu

11 Ne nu ah ngue hin gyá judío'ahu, o gadín 'yεxh nangue rá mate Oja, pe damim bεmhbu ngue yatho gnán hyaju Oja mam'bet'o. Ne nte má hmεpya gmí øth tengu mí øt'ähe ngue dá hec ma xifanihe dyá judíohe. Ne gue'a ná hut'a thohohe gyá 'yånthequih. 12 Ne nu'u y pa u, hin te nin jah ra Cristo, xín te nin jah u y judío. Ne hin gní pãmhb ran hogui ngue mi man Oja da 'yøt'e. Pe gám 'buhmb ua ja ra ximhäi ne nte gmí tømhb 'be'a

da 'yøt' Oja, nguetho hin gní pãmhb Oja. 13 Ne gmí 'yo man hεth nangue a Oja, pe nuya bá jan'nah, ne sä guin 'yoh ra Cristo ngue bi du nangueju. 14 Pe nu'a ra Cristo bi jaj dán yqmanhoh, dyu judíohe ne ah ngue hin gyá judíohe. Ne bi jaj ngue 'da'angu bu na nuju Oja yu judío ne'u hing yu judío. Nu'a ra Cristo bi hogah 'be'a madín hyaju. 15 Nguetho bi du ra Cristo, ne gue'a í jua u yán t'εdi yu judío bi xi Oja, ngue yñ t'uti mi øt'u. Ne bi japi ngue 'da'angu ga comhb ra temazai yu judío ne'u hing yu judío, nangue ma'da'yo dí 'buhmb ra Cristo ya, ne hinga 'dahma 'dan'yo bu dán nuju Oja. Janangue'a hin dadín sãmhb ya. 16 Ne nu'bu mi du bu ja ra pont'i ra Cristo, bi japi da numanho Oja u hønt'a go to'o ma ja'i da 'yεc'yεi a, madague'a yu judío, uague hing yu judío. Ne him man sãmhb u. 17 Nu'a ra Cristo bi zøcua ja ra häi ne bi xij ran ho ma'da'yo, ngue'a dá εsh ran sui mi øth a Oja, guecähe dyu judíohe ngue mi hånthe rá 'yu Oja, ne ah ngue hing yu judío'ahu ngue gmin 'yomanhεtho nangue rá 'yu Oja. 18 Ne gue'a ra Cristo bi zä dán yqmanhoh Oja rá Ta, nguetho n'dat'a rá Hogandahi bi 'daj, madague'bu dyu judíohe o gue hin dyu judíohe. 19 Pe nuya hin guí 'buhmb tengu 'bu gyá 'damhninihu ya, pe 'da'angudah ngue dyu 'yεc'yεih. Nguetho nuya gátho gahu dyu menguh bu bí 'bu Oja, ne gátho gahu yú t'ähni gahu Oja. 20 Ne nuju dyu 'yεc'yεih, tengu 'bu n'da ra ngu bi thøe gueru dim 'bu Oja. Ne bi d'u mi bi hyøh y pøngahya maya'bu, ne'u yú 'bäih ra Cristo nu'bu mi ma nangue ra Cristo. Ne bi d'u mi tengu 'bu i pa m'bä'mi yú guangujado n'da ra ngu, ne guese a ra Jesucristo a ra do mahyoni bim peru. Ne guenju tengu 'bu dyu føt'eh buya. 21 Ne nu'a ra Cristo tengu 'bu ra cemento nín zøt'u y do bu pa nthøts'e a ra ngu, ngue da gomanho, asta gue'bu go bi guadi xñ ho, gueru ja rá ngu Oja, tengu ndese Oja. 22 Ne nangue dín 'yoh ra Cristo, nejju tengu 'bu dyu dohu ngue dim peru ja a rá ngu Oja, gueru i 'buh rá Hogandahi.

3

Nu ra Pablo rá 'befi i xih ran ho ma'da'yo

u hing yu judío

1 Janangue'a dí äpä rá ts'edi Oja nangué ah_u, drá Pablogä. Pε dí ofädigä nangué dí xi ah_u ran ho ma'da'yo, gue ah_u ngue hing yu judío'ah_u. 2 Masque ya gá 'yøhmb_u ngue Oja bi 'dacä ra 'bεfi ngue dí xi ah_u räm hma, nangué rá mate thoho. 3 Nugä ya dá ot'ah_u ts'ü 'bε'a bi 'yurcäzεhε Oja, ngue njom mi paði, ngue nε u hing yu judío da zin Oja nangué ra Cristo. 4 Nε nu'b_u gá nuh_u ra søcuä, sä gui paħmb_u a bi xicä Oja ngue njom mi paði nangué ra Cristo. 5 Nε x_un ngu yu jεya bi thogui ngue him mi xi Oja yu ja'i 'bε'a mim bεni da 'yøt'e. Pε nuya bi 'uega ma mbaihe gueje ma 'bäigähe ra Cristo nε u yä pøngahyä, nε bi jaje rá Hogandähi ga paħmbe 'bε'a him mam faði, ngue i faħ ya. 6 Pε nuna him mam faði, guehna ngue ran ho ma'da'yo sä gui paħmb_u ya 'bε'a i ja ua ya, ngue nε'u yu ja'i hing yu judío sä dim 'bühmb_u Oja tengutho yu judío. Nε n'dat'a gui comhb_u yu judío ran hogui bi 'yøt' Oja nangué ra Cristo Jesús. Nε n'danja'itho gui comhb_u nangué rá ja'i ra Cristo, nguetho ya gá 'yεc'yεih_u rán ho ma'da'yo ra Cristo. 7 Pε nangué rá mate zεhε nε rá ts'edi Oja sä gam mangä rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague'a him man 'yεnigä'be. 8 Nugä hin te ts'ü dadí mu'be, nε him man 'yεni'be ngue ga xih yu ja'i ngue hing yu judío rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pε guehma bi 'dacä Oja ra mate ngue gam mangä a, nε ga xih yu ja'i njon da hyät'i da mbede hangu nan ngu y_un ho in nde di 'daj_u ra Cristo. 9 Nε bi 'dac rá 'bεfi ga japi gätho yu ja'i da baði 'bε'a him mam faði, ngue 'bε'a mim bεn Oja da 'yøt'e 'b_u rá mbädi thoho, ngue nε'u hing yu judío da zin Oja 'b_u da hyän rá mate ra Cristo. Nε gue'a mi sänni da 'yøt' Oja, n'dat'a Oja bi 'yøt'e 'bε'a gätho ja ua ja ra ximhäi, nεp_u mahεts'i. 10 Gue'a mím bεn Oja da 'yøp_u yu 'yεc'yεi, guerp_u da faði x_un ho gätho rá hogan'yomfεni, da b_u u i 'bεp_u mahεts'i ngue i ja yä ts'edi. 11 Nε gue'a i øt' Oja ya, tengu mim bεm 'b_u ra mbädi thoho da 'yøt'e, nangué ma Hmuh_u ra Jesucristo, nε da 'yøt'e gätho yu pa mazäi. 12 Nε nangué dí εc'yεih_u ra Cristo, hin dí su ga sømh_u b_u nangué ma mbaih_u ngue dan yaħ_u Oja. Nε dí paħmb_u da 'yøde. 13 Janangue'a dí

ä'ah_u ra mate hin da du ni mbaih_u 'b_u dín nugä ran ünbi, nangué'a dá xi ah_u ran ho ma'da'yo. Xingui ts'ü guim bεmh_u ngue'a dín nugä ran ünbi, pε 'da dán johya thohoh_u ngue bin 'dac ra ts'edi ga häät' y_un ünbi.

Rän huεcate ra Cristo

14 Nu'b_u dím bεngä ngue nε ah_u gy_u menguh_u b_u bí 'b_u Oja, dín danyahmu dí äp'ah_u ra jamadi Oja rá Ta ma Hmuh_u ra Jesucristo. 15 Nε rá Ta u gätho yu 'yεc'yεi, nε'u bi zøm b_u mahεts'i, nε'u 'bätua ja ra ximhäi. 16 Nε dí äp Oja ma Tah_u nuixte thoho di muui rá ts'edi, ngue di zac ni mbaih_u nangué rá ts'edi rá Hogandähi Oja. 17 Nε dí äp Oja ngue din zäm b_u mbo ni mbaih_u a ra Cristo, nguetho gui εc'yεih_u a. Nε dí äp Oja ngue man'da din te nin huεcateh_u, nε nangué nin huεcateh_u dí zac ni mbaih_u. 18 Janangue'a nε ah_u nε gätho mi'da yu 'yεc'yεi da zä gui paħmb_u hangu nan uant'i, nε hangu na mba, nε hangu nan hε, nε hangu nan hεts'i a rán huεcate ra Cristo. 19 Nε madague'b_u hingui sä gätho ga paħmb_u rán huεcate ra Cristo nguetho εmmε x_un ngu, pε dí äp Oja ngue man'da man'da gui paħmb_u a, janangue'a da zä gätho da yuh ni mbaih_u a rá ts'edi zεhε Oja. 20 Pε x_un ho ga εspah_u Oja gätho yu pa mazäi, nguetho i ja rá ts'edi da 'yøt'e x_un ngu man'da, xinda gue'a 'bε'a dí ähmb_u o 'bε'a dím bεmh_u. Ngue n'dat'a ra ts'edi dim pεp_u mbo ma mbaih_u. 21 Nε gätho gah_u dy_u 'yεc'yεih_u, x_un ho dan johyah_u ga εspah_u Oja, nangué'a ra Cristo Jesús dí paħmb_u, høn'b_u go njäm'b_u mazäi. Nε hønt'a gam bεmh_u a ya.

4

Nu rá Hogandähi Oja di jaj_u n'dat'a gam bεmh_u

1 Nugä drá Pablogä dí ofädigä nangué dí øt'a rá 'bεfi ra Hmu. Nε dí ä'ah_u ra mate ngue gam 'b_umanhoh_u tengu nin säh_u ngue ya bi zon'nah_u Oja. 2 Nε hin gan 'yεxh_u, pε gui 'yøth_u ngue hin'y_u ni ts'edi zεhεh_u, nε hin gan xømb_u n'da ngu n'da ah_u 'bε'a i t'øt'ah_u, nε hin gan xuhnanyah_u n'da ngu n'da ah_u, pε gan huεj_u. 3 Nε εmmε gan jamansuh_u ngue hinga 'dahma 'dan'yo guim bεmh_u. Pε dami thoqui gui

tenhdu rá Hogandahi Oja di ja ahü n'dat'a guim bëmhbü. ⁴ Nguetho tengü 'bü gätho n'danja'idähü bü na nuju Oja dyü 'yëc'yëihü, ne n'dat'a rá Hogandahi Oja dí comhbü. Ne n'dat'a dí tømhbü 'be'a da 'yörcahü Oja, ngue gätho bi zongahü. ⁵ Hönt'a n'da ma Hmuhü i 'büi ngue di mandagahü. Ne n'dat'a ma t'ëc'yëihü nangue ma Ojahü i 'büi, ne n'dat'a man xixyahü dí øthü, ngue dí uhmbü yü mbetigahü Oja. ⁶ Ne n'dat'a Oja gue'a ma Tahü dí comhbü, ngue gätho gahü, ne gätho di mandagahü, ne gätho di 'yonju, ne gätho gahü i 'büpü mbo ma mbüihü a. ⁷ Nu'a ra Cristo, nangue ra mate thoho, 'dahma'dan'yo yü ts'edi bi 'daju n'da ngu n'daju ngue sä ga øthü ra 'bëfi ngue ndejü ga øthü. ⁸ Ne gue'a män t'o't'i bü ja rá m hman Oja maya'bü: "Pë gue'a ra Cristo bi un yü ts'edi ü yü ja'i 'bü mí mbeng bü mahëts'i, 'bü mi dambëni. Ne bi 'berba rá ts'edi gätho nan ngu ran ts'o mim bënt'ü yü ja'i." ⁹ Ne nu'bü mi mbeng bü mahëts'i, mfädi ngue guerpü bá nexpü, ne bi zøcua ja ra häi, ne bi mba nt'ägui. ¹⁰ Guet'a bá çai, ne guet'a bi ndex mahëts'i, ngue da yu'ts' rá ts'edi bü mahëts'i, ne hønübü go hapü, necua ja ra häi bi yu'ts' rá ts'edi. ¹¹ Ne 'dahma 'dan'yo yü ts'edi bin 'daju n'da ngu n'daju ngue dyü 'yëc'yëihü. Bin 'dac ma ts'edihe 'dagähe ngue ma 'bäigähe ra Cristo, ne 'da ahü di ja'ahü gam pøngahyähü, ne mi'da ahü di ja ahü gadí 'yomhbü a ran ho ma'da'yo, ne 'da ahü di ja ahü gam mbädihü, ne mi'da ahü di ja ahü ngue gan xänbatehü nangue rá m hman Oja. ¹² Ngübü bi 'yøt'a ra Cristo, bi un yü ts'edi yü 'yëc'yëi, nguerpü da zä da 'yøt'e xün ho ra 'bëfi bi zänbi n'da ngu n'da, nangue rá 'bëfi Oja. Janangue'a da zä 'da däm fäxtahü. Ne gue'a dín te rá 'bëfi Oja a, tengü 'bü bi zac rá ja'i ra Cristo. ¹³ Ne da zøni ngue gätho 'dat'a gam bëmhbü nangue ma t'ëc'yëihü, ne gätho n'dat'a ga pähmbü xün ho rá Ts'ünt'ü Oja. Ne gue'a dín te xün ho ma mbüihü ne dam 'bümanhohü tengü ra Cristo. ¹⁴ Ne nu'bü gue'a dí homhbü, hin da thäjü tengü 'bü dyü t'ühnihü, 'bü 'bo'o 'dahma 'dan'yo da xijü ngue da 'yëna da hyäjü. Nguetho nu'ü yü hyäte ëna gue'bü ëmmë pädi, pë hönt'a in ndejü ga tenhdu yü fëhni. ¹⁵⁻¹⁶ Pë ga pädi ga tenhdu a majuäni

nangue ran huçcate. Ne gue'a nán te xün ho ma mbüihü, ne di jajü tengü 'bü n'danja'i tho ga cohmbü. Tengü 'bü rá ja'igahü ra Cristo, ne nu'a ra Cristo, tengü 'bü rá ya a. Ne gue'a nín zøt'ü yü 'yëc'yëi. Nguetho di manda gahü ne di zerca ma mbüihü, di jajü n'dat'a gam bëmhbü, ne gätho ga comhma'øt'ehü xün ho ra 'bëfi bi 'daju n'da ngu n'daju, ngue 'da däm fäxtahü, nangue ran huçcate. Ne gue'a nán te xün ho rá 'bëfi Oja, tengü 'bü bin te xün ho rá ja'i ra Cristo.

Däm 'bühmbü ma'da'yo nangue ra Cristo

¹⁷ Nugä dra Pablogä dím pøngahyägä nangue ra Hmu 'bü dí xi ahü na jaua, ngue nu'ahü him mam 'bühmbü ya tengü ü yü ja'i hinga na pä Oja. Ne him mam 'bühmbü tengü yü ja'i ngue di manda yü ts'on'yomfëni zëhë. ¹⁸ Ne nu'ü i 'yo tengü n'da ra xädä nangue yän 'yomfëni, ne hingui pädi 'be'a nam bøn'a i øt'e nguetho hingui 'yo bü ja rán nequi Oja. Ne hinguin de da bā Oja nguetho ëmmë xäm më yü mbüi ü. ¹⁹ Ne hingui pë'ts' yü sä 'bü øt yü ts'oqui, nguetho ya xäm bënt ran ts'o, ne ëmmë di ho da 'yøt'e hönt'a go 'be'a man ts'o, nguetho hin'yü mbo yü mbüi 'be'a di zedi ngue da zämmi. ²⁰ Pë nu'ehü hinga ngübü bi xän'nahü ü bi xi'ahü nangue ra Cristo. ²¹ Ya gá 'yøhmbü nangue ra Cristo, ne nu'bü majuäni gá 'yøhmbü 'be'a bi xi ahü, guí pähmbü ya ngue gue'a majuäni a. ²² Janangue'a dami hyehmbü gätho 'be'a gnám 'bühmbü, ngue ni nyon'yomfënischü i hä ahü, ngue 'be'a guí ndesë gui 'yøthü. ²³ Ne ma'da'yo ni mbüihü ne nin 'yomfënihü, ngue gätho ma'da'yo guim bëmhbü ya. ²⁴ Ne dami hyehü ngue gätho ma'da'yo tengü bi zän'nahü Oja nangue rá pähä zëhë. Nuya dami 'yuhmbü ram 'bü njuäntho gui 'yøthü, ngue nte man ts'o gui 'yøthü ya. ²⁵ Dami 'yeshü a ra fëhni ngue madín xihmbü n'da ngu n'da ahü, ne guim mamhbü a majuäni. Nguetho tengü 'bü n'danja'itho dí comhbü ra Cristo. ²⁶ Ne nu'bü guín cühü nangue ran ts'o i t'øt'e, pë damím fähmbü, mamán dā ahü ran ts'o. Ne hinga n'dapa gan cühü. ²⁷ Pë xingui ts'ü ga cühü ra zithu bü ja ma mbüihü. ²⁸ Nu'bü guím pëhü 'da ahü, pë gui 'yeshü a gnám pëhü. Ne gam pëhmbü

xan ho, ne gue'a gdí tĩmhba a guí homhba, ne da zã guí fãx'ua mi'da ngue hin'yua 'be'a da hyoni. ²⁹ Ne 'yo guim mamhba ya ts'ore, pe guim mamhba ran ho dí ze'ua ne dí hyu yá mbui u to'o guí xihmba. ³⁰ Ne 'yo gadí unhdũ ra dumbui a rá Hogandahi Oja nangue n'da ra ts'oqui. Nguetho nu'a i 'bũpũ mbo ma mbuihũ, ne gue'a da 'yudi ngue yá mbetigahũ Oja 'bũ rán zegui ra pa, tengu 'bũ jajũ ra sello. ³¹ Dami 'yeshũ a gní bẽman'ũhũ, ne hin gan cuehũ 'bũ ja 'be'a da si ahũ o ja 'be'a da t'õt'ahũ. Ne 'yo gadí c'aman'ũhũ n'da ngu n'da ahũ, ne o guim bẽmhba ran ts'o nangue ni mijã'ihũ. ³² Pe gan 'yõrpahũ ran ho n'da ngu n'da ahũ, ne 'da xtãn ja ni yembuihũ, ne gam punbahũ n'da ngu n'da ahũ, tengu tho í pun'nahũ Oja nangue ra Cristo.

5

Da 'yõt'e xan ho u yá t'ũhni Oja

¹ Ga øthũ 'be'a øt'a Oja, nguetho yá t'ũhni gahũ a ngue di huẽgahũ. ² Ngue ga ørpahũ ran huẽcate ma mijã'ihũ, tengutho ra Cristo bi huẽgahũ 'bũ mín dãse bũ ja ra pont'i nanguejũ. Ne nu ra Cristo bi un rá te, n'da ran t'unni ngue bi numanho Oja. ³ Ne yá t'ũhni gahũ Oja, janangue'a xingui ts'ua gam bẽmhba ran ts'o, hin ga øthũ ran 'yomt'ẽni, xing ran ts'iyate, ne xinga n'da ran ts'o ga øthũ. ⁴ Ne hin gam mamhba ra ts'ore o gue ran 'yãnt'ua, ne hin dan ya mangãt'ihũ, nguetho hin rán theui rá 'yẽc'yẽi Oja u. Pe ga xihmba Oja jamadi nangue rán ho bi 'dajũ. ⁵ Pe dí pãhmba hingui sã n'da da yãrpũ di manda ra Cristo ne Oja, nu'bũ i øthoho ran 'yomt'ẽni, o gue im bẽn ra ts'on'yomfẽni, o gue i øt' ran ts'iyate. Nguetho nu ra ziyate tengutho 'bũ i thãnde 'be'a i ja. ⁶ Ne njon ga jafũ da hyãjũ gue'bũ 'bo'o da xijũ ngue xan ho 'bũ ga øthũ ran ts'o. Nguetho to'o da 'yõt' ya yãn ts'o, emme xan ngu da nu rá cue Oja, nangue a him bi 'yõrpa masu Oja. ⁷ Pe hin dan 'yohũ to'o i øt' ran ts'o, nguetho hin'yua 'be'a man jahũ u. ⁸ Pe nu'ahũ mam'bet'o gmí 'yohũ bũ ja ra 'bexui. Pe nangue guí 'bãhmba ra Cristo ya guí 'bãhmba bũ ja rán nequi a. Nuya dãmam 'bãhmba tengu rán sãui bũ ja ran nequi. ⁹ Ne nu'a rán nequi Oja, gue'a dán jahũ ra hogambui a, ne gue'a dãm

mamhba majuãni a, ne gue'a dá øthũ ran ho a. ¹⁰ Ne dami hyumbi gan xãhmba guí 'yõthũ 'be'a dí hyu rá mbui Oja. ¹¹ Pe xingui ts'ua ga øthũ tengu øt'ua i 'yo bũ ja ra 'bexui. Pe ga uhmba ngue nte ní mbatho 'be'a øt'ua. ¹² Pe ga pe'ts' ma sãhũ hin gam mamhba 'be'a øt'ua i øt' mán t'ãguitho ran ts'o. ¹³ Pe nu'a rán nequi Oja di yot'ua to'o i 'yo bũ ja ra 'bexui, ndepe da bãdi ngue i ja yá ts'oqui. Ne hingui sã da 'yãn mant'ãgui thoho n'da 'be'a øt'e, nguetho nu'a rán nequi Oja di yot'ua gãtho ran ts'o. ¹⁴ Janangue'a nt'o'ti: "Daman nuhmba ngue guí ãhmba, tengu 'bũ gyá duhũ, nguetho nu'a ra Cristo di 'da ahũ ran nequi," bi 'yẽna. ¹⁵ Janangue'a dami jamansu 'be'a guí øthũ, ne hin gam 'bãhmba tengu u yã jã'i ngue hingui pãdi 'be'a øt'e. ¹⁶ Pe madague'a xan hẽi yã pa i ja bũ ya, dami hyumbi gam pẽhmba xan ho. ¹⁷ 'Yo guí co'yãmbuihũ, pe dami hyumbi guí hyoni guí pãhmba rá pãhã ra Hmu. ¹⁸ Pe hin dán johyahũ a ra sẽi, nguetho di ts'ongahũ a. Pe man'da dán johyahũ rá Hogandahi Oja. ¹⁹ Ne 'da dán johyabahũ n'da ngu n'dajũ ngue dan xihmba 'be'a i ørcahũ ra Hmu, ngue dan tuhmba yá thuhu Oja gãtho ma mbuihũ dá õspahũ Oja a. ²⁰ Ne thocua thoho ga xihmba jamadi Oja ra Ta, nangue 'be'a gãtho jajũ, nangue rá thuhu ma Hmuhũ ra Jesucristo.

Dim 'bũmanho yũ 'yẽc'yẽi bũ ja yãn nguse

²¹ Ne hin dan junthũ, pe 'da xtãn 'yẽhe thohohũ, nguetho gãtho gahũ dín numansuhũ ra Cristo. ²² Ne nu ahũ gyá xisuhũ, dami 'yõthũ 'be'a im man ni ndøhũ, tengutho bũ gní 'yõthũ a im mam ma Hmuhũ mahẽts'i. ²³ Nguetho nu'ua yãn 'yohũ i 'bet'o bũ ja rá ngu, tengu a ra Cristo i 'bet'o bũ 'bãh yũ 'yẽc'yẽi, ngue tengu 'bũ guesẽ a rá jã'i a, ne rãm põrpate gãtho u. ²⁴ Nu'ua yã xisu da 'yõt'e 'be'a gãtho im man yá ndø, tengu tho yã 'yẽc'yẽi da 'yõt'e 'be'a gãtho im man ra Cristo. ²⁵ Ne nu ahũ ma min'yohũ ahũ, dami huẽc ni xisuhũ, tengu tho a ra Cristo bi huẽc yã 'yẽc'yẽi, ne bi un rá te nanguejũ. ²⁶ Ne nu a ra Cristo ngubũ bi 'yõt'e, nu'bũ mi japi da bo xan ho gãtho yã 'yẽc'yẽi nangue rãm hman Oja. Nguetho ram hma tengu 'bũ ra dehe i pe't'e gãtho ran ts'o. Ne nu'a

ran xixya, n'da ra hmerpya ngue ra Cristo bi hoga ma mbuihu. ²⁷ N'damhma da zin u yu 'yεc'yεi, ngue ya gätho mahoqui, ne nte man ts'o din 'yohu. Ne hin'yü 'be'a da thĩnbi, pegue gätho i jua a ran ho. ²⁸ Ne gätho yün 'yohu, nde'bu di huεc yá xisu, tengu bu ní huεc rá ja'izehe. Nguetho nu'u to'o di huεc rá xisu, din huεc zεhe a. ²⁹ Ne xinga n'da ra ja'i i san rá ja'izehe, pe din jamansu, ne i 'uĩni xun ho rá ja'i, tengutho i ot'a ra Cristo nangue yu 'yεc'yεi. ³⁰ Nguetho nuju dyu 'yεc'yεihu, tengu 'bu rá ngoc'yεi ne rá do'yo gahu a rá ja'i ra Cristo. ³¹ Tengu mán t'o't'i: "Nu'bu n'da ran 'yohu i sin rá xisu, i soh rá ta ne rá mbe, n'damhma da zä di manda rá xisu, tengu 'bu ε rá ja'izehe," bi 'yεn'a ra t'ohni. ³² Ne xun heĩ da bađi 'be'a nam bøn na, pe dí εngä drá Pablogä, ngue i udi nangue ra Cristo ne nangue yu 'yεc'yεi. ³³ Pe ne im ma, gätho ahu ngue gyun 'yohuhu, dami huεc ni xisuhu tengu bu gní huεc zεhehu. Ne nu'ahu gyu xisuhu damin numansu ni ndøhu.

6

¹ Nu'ahu gyu t'uhnihu gyu 'yεc'yεihu dami 'yøthu 'be'a man ni tahu ni mbehu, nguetho gue'a yün thehu a ngue gui 'yøthu. ² Dami numansu ni tahu ne ni mbehu. Ne gue'a rá mbuđi a rán t'εđi Oja ngue ní jap Oja n'da a, ngue bi ma maya'bu. ³ Ne guehna ran japi bi ma da nu n'da 'bu da 'yøt'e, ngue din ja ran johya ne xun ngu yu pa dim 'bucua ja ra häi. ⁴ Ne nu ahü gyü tahu, nu'bu gui sah ni t'uhnihu, nde'bu hin gui jafu din cuetho. Pe dami temanhoü guepu dí 'yεc'yεi ra Hmu u. ⁵ Ne nu ahü gyu mbefihu ne gyu 'yεhehu, dami 'yøthu xun ho 'be'a im man ni hmuhu ua ja ra häi, ne guin numansuhu u, ne gui suhu. Ne mpähä thoho gui 'yøthu ni 'befihu, tengutho bu gní 'yørpahu rá 'befi ni Hmuhu ra Cristo. ⁶ Dami 'yøthu xun ho ni 'befihu, hinga høn'bu in nu ahü ni hmuhu, pe dami 'yøthu tengutho bu gnín 'yεhehu ra Cristo. Ne gätho ni mbuihu, ne gue'a rá pähä Oja a buya. ⁷ Dami 'yøt' ni 'befihu nangue ran johya, tengu bu gní 'yøthu rá 'befi ni Hmuhu mahεts'i, ne hinga hønt'a dín numanho ahü yu ja'i. ⁸ Ne damim bεmhbu ya, Oja di cos'ahu ran ho nangue ran ho xcá 'yøthu,

madague'a gyu 'yεhehu o gue gyu hmuhu. ⁹ Ne nu ahü gyu hmuhu, pe gui 'yørpahu a xun ho u ni mbefihu, o gue ni 'yεhehu, tengutho bu gní ndepe da 'yøt'ahu ran ho. Ne hin gui xihmbu yun unbi, nguetho gui pähmbu ngue n'dat'a ni Hmuhu mahεts'i. Ne nu a ra Hmu mahεts'i hin di hyεspu na nuju.

Di zerca ma mbuihu rá ts'edi Oja tengu rá he ra dofui

¹⁰ Ne nuya ma zu cu ahü, ga zacua ma mbuihu nangue rá ts'edi Oja i jaju. ¹¹ Ngue tengu n'da ra dofui i he rá he ngue ra t'εgui ní täcua yün sä u yün saihu. Ne ngutho rá ts'edi Oja 'bu dí homhbu ngue hin da zä da hyäju ra zĩthu. ¹² Nguetho hinga gue'u yu ja'i man saihu, pe gue'u yá hmu yu ts'oqui, ngue ra zĩthu rá hmu ra 'bexui i ja gätho ra ximhäi. Ne u gätho yám fäts'ihu ra zĩthu in 'youi ran dahi, ne gätho 'be'a má ts'edi bá nεxpü 'buh rá hmu ran ts'o, gätho man saihu u. ¹³ Janangue'a tengu 'bu ga hehu yu t'εgui ya, nangue gätho rá ts'edi Oja, ngue ga häthu ga tafu yün sä ra zĩthu i säc ma mbuihu. Ne nu'bu dá tahmbu ran sai, ya dá juahmbu xun ho, ne dá nuhu xingui ts'u dá 'bεhmbu. ¹⁴ Ne nu yu t'εgui dí xi ahü, ne gue'u nán sähu u. Ngue nu'a ram hma dí tenhdu, ngue tengu 'bu ran gat'i ngue ra t'εgui gam päthu. Ne nu'a ná hamhbu ran hogui bi 'yørcahu ra Cristo, tengu 'bu ra coto ngue ra t'εgui a, ngue hingui sä da daju ra zĩthu. ¹⁵ Ne nu'a ná yamanhoü Oja nangue'a ran ho ma'da'yo dá hamhbu, ne gue'a ná huthu ran zambu tengu 'bu dí net' ma zapatohu ngue yu t'εgui, ne dan tihmbu ga sühmbu ra zĩthu. ¹⁶ Ne man'da, nu'a ná pähmbu majuani Oja, ngue tengu 'bu n'da ra xit'εgui ní däqui gätho yün sä ra zĩthu, tengu 'bu t'εngbahu n'da ra sibi. ¹⁷ Ne nu'a ná pähmbu majuani dám pøhmbu, tengu 'bu dá pant' ma yahu ra fai ngue ra t'εgui, ngue hin gam bεmhbu a in nde di bεngahu ra zĩthu. Ne nu'a rá m hman Oja, tengu 'bu ra espada di 'daju rá Hogandahi Oja, gue'a dám muthu ra zĩthu a. ¹⁸ Pe thocua thoho dan yahu Oja, ga äfu rá ts'edi, xingui ts'u ga εshu nan yahu Oja, tengu di bεngahu rá Hogandahi Oja. Ne dan εhyahu hin dan xømbuihu, ngue ga äfu Oja da mbäx'u gätho ma mi'yεc'yεihu. ¹⁹ Ne nugä drá Pablogä, dami 'yäfu Oja

nanguecä, n'damhma di 'dacä ran 'yomfɛni
 nɛ ga hut'anzambɛi gam mamp'a rá m hma,
 nɛ ga xi ɯ hing yɯ judío 'bɛ'a nde Ojɔ ngue da
 bəh ya. ²⁰ Gue'a nán ofädigä a, ngue dí xicä
 yɯ jɔ'i 'bɛ'a bi xicä Ojɔ. Dami 'yäfɯ rá ts'ɛdi
 Ojɔ ngue hin ga su ga thoqui gam mangä
 rá m hma.

Ran zɛngua ran zɛgui

²¹ Nuya dí pɛnhdä bɯ na ma cuhɯ ra
 Tíquico, ngue ɛmmɛ mahuɛqui. Nɛ nuna
 ɛmmɛ øt'e xɯn ho rá 'bɛfi Ojɔ. Nu'a da
 xi ahɯ 'bɛ'a gätho dadí jagä, nɛ nangu
 gätho 'bɛ'a dí øt'ä. ²² Nuna ra Tíquico
 da gax na ra sɔcuɔ dí øt'ä, nɛ da xi ahɯ
 nanguécähe, nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ. ²³ Pɛ
 Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo
 da hyut'a ni mbɯihɯ, nɛ di ja ahɯ gui huɛ
 c ni mi'yɛc'yɛihɯ, nguetho gá hyɔmhɯ rán
 ho mbo ni mbɯihɯ. ²⁴ Pɛ Ojɔ di 'da ahɯ rán
 jɔpi gätho ahɯ to'o gätho hin gui 'yɛ'ts'a gnín
 numanhohɯ a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ
 hønt'a dá xi ahɯ ya.

FILIPENSES

Ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɑhnini Filipos

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä dí yo'be ra Timoteo drá 'yɛhɛ'be ra Jesucristo. Dí o't'á'be na ra sɔcuɑ gátho ahɯ ma zɯ cu ahɯ, nɛ ɯ yɯ ngurbi nɛ ɯ yúm fäts'ihɯ yɯ ngurbi, nɛ gátho ɯ i 'bɯpɯ ra dɑhnini Filipos ngue i tɛn'na ra Cristo. ² Pɛ dí ndep Ojɑ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo da 'yɛnts'ahɯ rán jɑpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Nu ra Pablo i äp ra jamadi Ojɑ nangue yɯ 'yɛc'yɛi

³ Jamadi, dí ɛmp'a ma Ojɑ, n'dandɪ ngu n'dandɪ dí m bɛn ahɯ, nguetho gue ahɯ mam fäts'i ahɯ bi 'dacɑ Ojɑ. ⁴ Nɛ zɑi ɛmmɛ i jagä ran johya 'bɯ dí äpɑ ra jamadi Ojɑ nangue ahɯ. ⁵ Nɛ dadín johyagä nguetho n'dat'a rá 'bɛfi ran ho ma'da'yo dí comhbɯ, gue'a gní zɛjɯ a, nɛ gue'a gá 'yøthɯ 'bɯ rá mbɯdi gá 'yɛc'yɛhhɯ, nɛ asta gue yɯ pa i jabɯya. ⁶ Nugä dí pɑdi ngue Ojɑ di thocta a ra hoga'bɛfi ngue bi dɑ'mi bi 'yørbɯ ni mbɯihɯ, janangue a di juadi xɯn ho 'bɯ bi zø n ra pa ba ɛh mahø n'a ra Jesucristo. ⁷ Nɛ gue'a ná äpɑ ra jamadi Ojɑ a, ngue ɛmmɛ dí m bɛn ahɯ. Nɛ tengu'bɯ 'da'angu dí sɑhɯ ran ɯnbi dí sägä nɛ gue'a ná comhbɯ rán jɑpi Ojɑ a, dá gue'bɯ dí ofädigä, o gue'bɯ dí 'bɑpɯ ja ran juɑnbate, ngue dadín yɑn a rán ho ma'da'yo ra Cristo dí m ma ngue majuɑni a. ⁸ Nɛ hønt'a Ojɑ i pɑdi hangu nan gu bɯ ná huɛc'ahɯ, nɛ tengu bɯ ɛmmɛ ni huɛgahɯ ra Jesucristo. ⁹ Hanangue'a dí äp Ojɑ ngue man'da xɯn gu din ja ahɯ ran huɛcate n'da ngu n'da ahɯ, nɛ din ja ahɯ ran 'yomfɛni xɯn ho, nɛ guim bɛmhɯ xɯn ho nangue a 'bɛ'a gátho guí øthɯ. ¹⁰ N'damhɯma gui huanhdɯ 'bɛ'a man'da xɯn ho gui 'yøthɯ, nɛ n'dat'a guim bɛmhɯ, nɛ hin hapɯ di nɛqui ni ts'oquihɯ 'bɯ bi zø n ra pa ngue ba ɛh ra Cristo. ¹¹ Nɛ hønt'a ra Jesucristo sä dí 'da ahɯ ra hogambɯi, ngue xɯn gu yɯ hoga'bɛfi din ja ahɯ, nɛ gue'a dí t'ɛspa Ojɑ a.

Hønt'a ra Cristo nám 'bɯ a ra Pablo

¹² Ma zɯ cu ahɯ, dín nde ahɯ ngue gui pɑhmbɯ, gue'a nán te ran ho ma'da'yo a nám 'bäcɑ ua. ¹³ Ngue gátho yɯ dofɯi ua ja ran guts'ut'abi, nɛ'ɯ gátho mi'da yɯ jɑ'i i pɑdi ngue rá 'bɛfi ra Cristo a ná 'bäcɑ ua. ¹⁴ Nɛ dá gue'bɯ dí ofädigä, pɛ gue'a ní hyut'an zambɯi ma cuhɯ ngue'ɯ xɯn gu i 'bɯcua, nɛ hinguin su 'bɯ im man rám hman Ojɑ. ¹⁵ I 'bɯcua 'da ɯ ngue im mamp'a rám hman Ojɑ, i sɛya nangue rám hman Ojɑ dí øt'ä. Pɛ i 'bɯh mi'da ngue im man rám hman Ojɑ ngue nde da 'yøt' ran ho. ¹⁶ Nɛ nu'ɯ ngue ɯ i ja ran ts'ɛya, im ma nangue ra Cristo, nguetho in nde 'bɛ'a da dɑsɛ ɯ. Pɛ hinga gátho rá mbɯi im ma, pɛ høntho nde ɯ ngue di yop a ma dumbɯigä ua ja ra fädi. ¹⁷ Pɛ nu'ɯ mi'da di huɛgä, nɛ nde da mbäxgui, nɛ gue'a ní man rám hman ra Cristo ɯ, nguetho i pɑdi 'bɛ'a ná 'bäcɑ ua, ngue dín yɑnba a rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹⁸ Pɛ madague a hønt'a go to'o im mamp'a rám hman Ojɑ, dá gue'bɯ n'dat'a im bɛni o hin'na 'bɯ im ma nangue a ra Cristo, nɛ guexta a ɛmmɛ dadín johya. Nɛ thocua tho ho dan johyagä. ¹⁹ Nguetho dí pɑdi ngue ga pømanhogä ua ja ra fädi, nguetho zɑi guí äfɯ rá ts'ɛdi Ojɑ nanguecä, nɛ zɑi i fäxcä rá Hogandɑhi ra Jesucristo. ²⁰ Nugä hin dín ndegä ngue m'bɛjua ga pɛ'ts' ma sä nangue 'bɛ'a dí øt'ä, pɛ ɛmmɛ dín nde ga hut'an zambɯi gam mangä xɯn ho rám hman Ojɑ 'bɯ bi ts'ɛgbä. Janangue a gátho yɯ jɑ'i da bɑh rán uixte ra Cristo nangue a dí øt'ä, madague'bɯ dí 'bɯcä o gue'bɯ da thogä. ²¹ Nguetho hønt'a dí 'bɯi nangue ra Cristo, dín ndegä ngue din uixte ra Cristo nangue 'bɛ'a gátho dí øt'ä, nɛ man'da tho 'bɯ dá tugä. ²² Pɛ nu'bɯ guexta a dadí thoqui dí 'bɯcua ja ra häi, sä ga tɑh mi'da yɯ jɑ'i ngue da 'yɛc'yɛi a ra Hmu mahɛts'i. Pɛ hin dí pɑsɛ nda a ga huanhni, hague dam 'bɯi, uague ga tu. ²³ Pɛ nugä ɛmmɛ xɯn hɛi ga pɑdi nda a ngue man'da xɯn ho. Pɛ nu'bɯ da hønsegä, man'da dín nde 'bɯ ga tu ngue ga mba ním 'bɯ'be ra Cristo, nguetho man'da xɯn ho nanguecä. ²⁴ Pɛ man'da xɯn ho nangue ahɯ ngue guexta a dí 'bɯcä ua ja ra ximhäi. ²⁵ Janangue a dí hɑxanjuɑni guexta a dam 'bɯcä ua ngue ga fäx ahɯ

ngue dín te ni t'ɛc'yɛihɛ. Nɛ man'da din ja ahɛ ran johya 'bɛ man'da gá 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo. ²⁶ Nɛ nu'bɛ dí 'bɛcä ua ja ra häi, nɛ guín nujɛ mahøn'a, ɛmmɛ da hyu ni mbɛihɛ nangue ra Cristo, nɛ gui 'yɛspahɛ ra Cristo bɛya. ²⁷ Pɛ damam 'bɛhmbɛ 'bɛ'a rán sähɛ rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nɛ madague a 'darbɛ dí 'bɛhmbɛ o yabɛ dí 'bɛcä, pɛ ga ɔcä ran ho gui 'yøthɛ bɛya, nangue 'da' angu guim bɛmhɛ, nɛ gui fähmbɛ ma t'ɛc'yɛihɛ nangue rán ho ma'da'yo ra Cristo. ²⁸ Nɛ hin gui suhɛ to'o da zɛ ahɛ nangue ran ho ma'da'yo. Nɛ nangue hin gá suhɛ, da badi ngue di 'bɛh yá te ɛ, nɛ da badi ngue i ja ahɛ ra temazai ngue bi 'da ahɛ Ojã. ²⁹ Nguetho hinga hønt'a ran ho bi 'da ahɛ Ojã ngue gui 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo, pɛ nɛ'a man'da ran ho, ngue gui sähɛ yɛn ɛnbi nangue ra Cristo. ³⁰ Nɛ 'da'angu dí øthɛ ya, dadín ɛnbahɛ ngue dín yámhbɛ a ran ho ma'da'yo, tengu tho ho gá nuhɛ dá øt'ä mám'bet'o, nɛ gui øhmbɛ ngue guexta'a dí øt'ä ya.

2

Nu rán uixte ra Cristo, hin'yɛ ran 'yɛts'i

¹ Nu'bɛ gue'a ra Cristo di zɛ ahɛ, nɛ guí pähmbɛ rán huɛcate a, nɛ nu'bɛ guín 'yohɛ rá Hogandahi Ojã, nɛ guí pähmbɛ gui 'yøthɛ ra yembɛi nɛ ra mate, dan johyagä 'bɛ. ² Pɛ dami yusca ma mbɛi ran johya nangue 'bɛ'a guí øthɛ ya, ngue n'dat'a guim bɛmhɛ, nɛ 'da xctín huɛctahɛ, nɛ 'da'angu nin 'yomfɛnihɛ guim bɛmhɛ, hinga 'dahma 'dan'yo guim bɛmhɛ. ³ Nɛ hin ga øthɛ ran 'yɛya, nɛ hin dan 'yɛxhɛ, nɛ hin gam bɛmhɛ ngue dan uixtehɛ, pɛ man'da da bɛnse n'da hingui hose xinda gue'ɛ gä mi'da. ⁴ Nɛ hinga hønt'a ga honsehɛ gam bɛmhɛ, pɛ nɛ'a i hon ɛ mi'da ga fäxhɛ. ⁵ Pɛ n'da ngu'n'da dam bɛmhɛ tengu tho bɛ i bɛnjɛ ra Cristo. ⁶ Nu ra Cristo 'da'anguidui Ojã a, pɛ him bin 'yɛzɛhɛ ngue Ojã a, nguetho bi bɛnjɛ. ⁷ Ngue bá sogui gätho rá ts'edi mahɛtsí, nɛ bin 'yɛhɛ 'bɛ mín jã'i ua ja ra ximhäi, nɛ bi mbäx yɛ jã'i. ⁸ Nɛ nu'bɛ mín jã'i xingui ts'ɛ bin 'yɛts'i, pɛ bi 'yøt'e gätho 'bɛ'a min nde Ojã, nɛ bi du bɛ ja ra pont'i tengu n'da ra ts'om'bäi. ⁹ Nɛ nangue a bi 'yøt' ra Cristo, Ojã bi 'yɛspa a, nɛ bi un ra ts'edi man'da xɛn gu, nɛ gue'a

ra thuhu bi unni ɛmmɛ man'da di muui. ¹⁰ Janangue a nu'a ra Jesús gue'a rán säui din thãnde a, gätho 'bɛpɛ mahɛts'i nɛcua ja ra häi nɛ'ɛ gätho xɛn du, yɛ jã'i nɛ yúm 'bɛhni Ojã nɛ yɛ zĩthɛ, gätho da 'yɛspa ra Jesucristo ra Hmu. ¹¹ Nɛ gätho nán gu da badi nɛ da ma ngue gue'a ra Jesucristo a ra Hmu nangue gätho 'bɛ'a i ja, n'damhɛma gätho da 'yɛspa Ojã ra Ta.

Nu yɛ 'yɛc'yɛi guesɛ ɛ yɛn yot'i ua ja ra 'bɛxui

¹² Janangue a ma zɛ cu ahɛ ngue dadí huɛc'ahɛ, zai gá 'yøthɛ 'bɛ'a dá xi ahɛ nu'bɛ 'darbɛ mám 'bɛhmbɛ, pɛ madague'a yaua dí 'bɛcä ya, man'da hnehɛ tho ho gui 'yøthɛ a nin sähɛ ngue i 'bɛh ma pørpatehɛ, nɛ hin gan 'yɛxhɛ, pɛ guin numansuhɛ Ojã. ¹³ Nguetho gue'a Ojã dim pɛpɛ mbo ma mbɛihɛ nɛ gue'a di 'dajɛ rá pähä nɛ rá ts'edi ngue ga ørbahɛ rá pähä Ojã. ¹⁴ Nɛ o gadí yãni thohɛ, xín gan junthɛ, pɛ dami 'yøthɛ gätho in nde Ojã. ¹⁵ N'damhɛma njon da dingahɛ n'da ran ts'o ngue da ma i ja ma ts'oquihɛ. Pɛ dam 'bɛhmbɛ tengu man sähɛ ngue yá hogat'uhni gahɛ Ojã, guerpɛ 'bɛ ɛ yɛ jã'i ngue i øt' ram fɛ'ts'i. Janangue a ga øthɛ bɛya tengu n'da ran yot'i bɛ ja ra 'bɛxui, ngue ga xihmbɛ rá m hman Ojã di un ra te. ¹⁶ Nɛ nu'bɛ gui xihmbɛ rá m hman ra temazai, nugä dan jhyagä 'bɛ bi zøn ra pa ngue ba ɛh ra Cristo, ngue hin'yɛ 'bɛ'a dá pɛ'ts' ma sä nangue ra 'bɛfi xtá øt'ä bɛ guí 'bɛhmbɛ. ¹⁷ Nguetho dadí hoc'a ni t'ɛc'yɛihɛ, tengu'bɛ dadí hocä n'da ra 'bøts'e, xɛn ho 'bɛ dá undä Ojã. Nɛ nugä 'bɛ hin dí gua ɛ yɛn ɛngi dá sä 'bɛ gmí 'yɛc'yɛihɛ, pɛ man'da xɛn ho 'bɛ ga un ma te nɛ ga fäm ma ji, ngue dí gua a ra 'bøts'e ga undä Ojã nangue gätho ahɛ. Guexta a dadín johyagä, nɛ da zä gui hyámhbɛ man johyagä. ¹⁸ Janangue a ga comhbɛ man johyagä 'bɛ bi zøn ra pa da t'ɛna da thogä.

Ra Timoteo nɛ ra Epafrodito

¹⁹ Nɛ nu'bɛ rá pähä Ojã 'bɛx ga pɛn'nahɛ bɛ ra Timoteo da nu ahɛ. Nɛ nu'bɛ dá pãdi 'bɛ'a gadí jahɛ bɛ dan johyagä bɛya. ²⁰ Nguetho njohgui 'bɛcua man'da ngue im bɛni tengu dím bɛm'be ra Timoteo nangue ahɛ. ²¹ Nguetho gätho mi'da i 'bɛcua im

bɛnsɛ nanguɛ yá 'bɛfi zɛhɛ, nɛ him majuɓani rá 'bɛfi ra Cristo Jesús im bɛm bɛya. ²² Pɛ ya guí pɔhmbɛ ngue ɛmmɛ dí muui nanguɛ 'bɛ'a i ɔt' na ra Timoteo, ngue dí com'be rá 'bɛfi Ojɔ, tengu n'da ra ts'unt'u i conhui rá 'bɛfi rá ta. ²³ Pɛ dí tɔ'mi hasta gue'bɛ ga pɔcä 'bɛ'a din jacä ua. Nɛ m'bɛjua ga pɛnhdä bɛ na ra Timoteo. ²⁴ Pɛ xɔmhma da nde ra Hmu mahɛts'i ngue da zä ga mba bɛ n'dihi, gan nu ahɛ. ²⁵ Pɛ dí m bɛni ngue m'bet'o ga pɛn'nahɛ bɛ mahɔn'a na ra Epafrodito, ma cuhɛ, nɛ dí com'be rá 'bɛfi ra Cristo dín yɔnba'be a rán ho ma'da'yo. Guehna guá pɛncä'be ua nanguɛ da mbäxca'be. ²⁶ Pɛ nuya ɛmmɛ nde da mba bɛ gam 'bɛhmbɛ mahɔn'a, nɛ ɛmmɛ tu rá mbɛi ngue ya rá 'yɔhmbɛ ngue mí u a. ²⁷ Nɛ majuɓani ɛmmɛ mi u nɛ mi ts'utho xtán du. Pɛ nanguɛ rá mate Ojɔ ngue him bi du. Nɛ nu'bɛ xtán du, man'da ɛmmɛ xɛn gu ra dumbɛi xcá nugä 'bɛ. ²⁸ Pɛ jananguɛ a dí humbi ga pɛnhdä n'dihi na, n'damhma gan johyahɛ 'bɛ guin nuhɛ mahɔn'a, nɛcä da hyu ma mbɛigä ua. ²⁹ Nɛ nu'bɛ bi zɔm bɛ dami simhbɛ xɛn ho, nɛ gui 'yäfɛ ra jamadi Ojɔ ngue bi xox a. Nɛ gätho yɛn jɔ'i guin numansuhɛ ngue ɔt'e tengu i ɔt' na ra Epafrodito. ³⁰ Nɛ nuna mi ts'utho xtán du nanguɛ rá 'bɛfi Ojɔ, nguetho bi 'yɛn rá te nanguɛ bi zɛqui, ngue bi 'yɔt' ra 'bɛfi tengu tho'bɛ gue ahɛ xzuí zɛju.

3

Nura Cristo 'bɛ dí ɛc'yɛihɛ, gue'a ní bo ma mbɛihɛ a

¹ Nuya ma zɛ cu ahɛ, dí xi ahɛ, daman johyahɛ nanguɛ ra Hmu mahɛts'i. Nugä hin dadín xɔmbɛi ngue ga xi ahɛ mahɔn'a, gan johyahɛ, nguetho nin hos'ɛhɛ ngue dí xi ahɛ. ² Daman jamansuhɛ nanguɛ u yɛ ts'on'yomfɛni jɔ'i, nguetho nu'u tengu tho'bɛ yɛ satexa'yo, nɛ i xi ahɛ jatho da hmɛpya ni jɔ'ihɛ ngue da mba nthɛqui ahɛ. ³ Pɛ nuju majuɓani am hmɛpya gahɛ bɛ na nuju Ojɔ, nguetho dí thandehɛ Ojɔ nanguɛ rá Hogandahi, nɛ dadín johyahɛ nanguɛ a ra Cristo Jesús, nɛ dí pɔhmbɛ hinga gue'a man hosegahɛ ní 'yɛnjɛ yá t'unigahɛ Ojɔ. ⁴ Pɛ nu'bɛ 'bo'o sä ɛna yá t'uhni Ojɔ nanguɛ xɛn hose, pɛ man'da sä xcá ɛngä 'bɛ, nguetho man'da mi pɔmanho man t'ɔt'egä.

⁵ Nguetho däm 'bɛi nanguɛ yɛ judío, nɛ ná hyɔtopa xtám 'bɛcä 'bɛ mi thegä ma xifani, nɛ gätho dá comhbe a bi xije Ojɔ dyá hebreohe dyá judíohe, nguetho nu'a ma ta ra hebreo a gue a bi xɔnd mam bombɔta ra Benjamín mi 'bɛh maya'bɛ. Nɛ dá tɛndä 'bɛ'a im man yɛ fariseo, ngue ɛmmɛ dá humbi dá ɔt'ä u yán t'ɛdi yɛ judío. ⁶ Nɛ nugä ɛmmɛ dá yängä a ma t'ɛc'yɛihe dyá judíohe, jananguɛ a madí unba yá 'yɛc'yɛi ra Cristo. Nɛ mi ɔt'ä u gätho yɛn ho im man u yán t'ɛdi yɛ judío, jananguɛ'a njo'o to'o mi sä da man'a n'da rán t'ɛdi Ojɔ ngue dá fɛsthoho. ⁷ Nɛ mí m bɛngä ní zingä Ojɔ a man hose. Pɛ nuya dí pɔdi ndetho di 'berpa nín 'yomfɛni n'da a. Nɛ dá ɛ'ts'ä a ná bɛngä xɛn ho sɛgä jananguɛ bi zä dá tɛngä ran ho nanguɛ ra Cristo. ⁸ Nɛ madague'a hangun gu xtá ɔzɛhɛgä, pɛ ndetho man'da dí 'bɛdi, nguetho man'da di muui ngue dí pɔcä ra Cristo Jesús ma Hmu. Jananguɛ a gätho man hose dá 'bɛdi, ya him mín numanho, n'damhma bi zä dán 'yo'be ra Cristo. ⁹ Nɛ nuya sä dam 'bɛ'be ra Cristo, nɛ ntemanho i jagä 'bɛ'a dí ɔzɛhɛgä nanguɛ yɛn t'ɛdi, pɛ nanguɛ a dí ɛc'yɛi 'bɛ'a bi 'yɔrca ra Cristo, nɛ gue'a í bo ma mbɛi a nɛ in numanhogä Ojɔ. Nguetho Ojɔ in numanho u i hantho rá mate ra Cristo. ¹⁰ Nɛ nuya hɔnt'a man'da ɛmmɛ dín nde ga pɔdi xɛn ho a ra Crsito. Ngue ga com'be xɛn ho a rá ts'ɛdi bin t'um 'bɛ mi däm bɛni, nguepɛ da zä dam 'bɛi xɛn ho 'bɛ dí 'bɛtua ja ra ximhäi, nɛ da zä dan unbä tengu yɛn unbi bi nu a, nɛ da zä ga com'be rán dɔte, ngue nde da ma di 'berqui xɛn ho a man yombɛi zɛhɛ. ¹¹ Nɛ nubɛya xɔmhma thoho da zä ga com'be xɛn ho a rá ts'ɛdi ra Cristo bin t'um 'bɛ mí däm bɛni, ngue dam 'bɛi xɛn ho a ra 'da'yote.

Gan uɛnthohɛ ga tqhmbɛ ra 'dihɛ bɛya

¹² Pɛ nugä hingui sä gam mangä ngue gätho dí com'be rá ts'ɛdi ra Cristo, nguetho hin daná sɔni ngue gätho xtán hotho ga ɔt'e. Pɛ guexta a dadí thoqui dí honi ngue ga pɔdi gätho 'bɛ'a bi bɛngä ra Cristo Jesús 'bɛ mi bɛndgä. ¹³ Pɛ ma zɛ cu ahɛ dí xi ahɛ ya, ngue hinga gätho dí ɔt'ä xɛn ho, pɛ hin dín nde gam bɛngä mahɔn'a 'bɛ'a xtá ɔt'ä mam'bet'o. Pɛ guexta a ɛmmɛ dadí

thoqui dí nde man'da ga øt'ä ran ho, ngue ga tãhã xun ho. ¹⁴ Ne dín nde gan uenthó xun ho, ngue ga tãhã ga han a í zoncahã Ojã bũ mahçts'i ga hãmhbũ, nangue dí çc'yeyihũ ra Cristo. ¹⁵ Ne gãtho ahũ ngue xun te nin 'yomfçnihũ nangue ni t'çc'yeyihũ, nde'bũ 'da'angu guim bçmhbũ tengu dím bçngã. Ne nu'bũ bũ a n'da ahũ n'dan'yo guim bçmhbũ, nu a Ojã di ja ahũ ngue gui pãmhbũ 'be'a nde Ojã. ¹⁶ Pe nde'bũ ga thohmbũ tengu zãi dí øthũ, nangue rá 'bçfi Ojã. ¹⁷ Ma zũ cu ahũ, dami tenhdũ a 'be'a dí øt'ä, ne'ũ mi'da 'bũ i øt'a tengu dí øt'ä, dami tenhdũ. ¹⁸ Nugã drã Pablogã, ga xi ahũ mahøn'a, çmmç xun gu yũ nidĩ ya xtã xi ahũ, nguetho çmmç tu ma mbũi nangue 'be'a i øt'ũ 'da xun gu, i çna i 'yo bũ rá 'yu Ojã, pçgue din sãmhbũ ra Cristo ngue hingui çc'yeyi 'be'a í du bũ ja ra pont'i. ¹⁹ Ne da zøn ra pa ngue da guadi ne di 'bçh yã te, nguetho hønt'a 'be'a i si ne 'be'a ndese rá jã'i i hãdumbũ. Pe çmmç din 'yçx ã nangue 'be'a i øt'ũ ne hin'yũ yã 'yãsä. Ne hønt'a im bçni nangue a 'be'a jãua ja ra ximhäi. ²⁰ Pe nujũ dyã 'yçc'yeyihũ, dyã mçnguhũ bũ mahçts'i, ne dadí thoqui dí tømдахũ ngue ba çh mahçts'i a mam pørpatehũ, ngue gue'a ma Hmuhũ ra Jesucristo. ²¹ Ne nu'a ra Cristo di pärca ma ngøc'yeyihũ tengu rá jã'izçhç ngue nuixte thoho, rá rs'edi i ja. Ne n'dat'a rá ts'edi ngue di manda 'be'a gãtho i jãua.

4

Thoscua thoho dan johyahũ nangue ra Hmu

¹ Ma zũ cu ahũ çmmç dadí huçc'ahũ ne çmmç dím bçn ahũ, nguetho xcã 'dajũ ran johya, ne nangue gã 'yçc'yeyihũ, gue'a ní nequi xun ho ma 'bçfigã a. Ne nuya ma zũ cu ahũ, o gadí uãnsa nin 'yomfçnihũ nangue ni t'çc'yeyihũ. ² Ne nu aui man ju aui nangue ra Cristo ra Evodia ne ra Síntique, dami 'yørcaui ra mate ngue 'yo gadín sãmhi, nguetho gadín cuui nangue ra Hmu mahçts'i. ³ Ne nu i ma hogamfãts'i'i ngue gã fãxca ra 'bçfi, dami fãx ã yũ xisu ngue dím 'bũmanho, nguetho çmmç dãm pçcãhe ã nu'bũ má mamhbe bũ rán ho ma'da'yo ra Cristo. Ne a ra Clemente ne'ũ mi'da bi mbãxqui, ngue gãtho bi thusca

ma thuhuhũ bũ ja ra xøcuã bũ mahçts'i nangue bin 'dajũ ra temazã. ⁴ Pe thocua thoho dan johyahũ nangue ra Hmu, ne dí xi ahũ mahøn'a, dan johyahũ. ⁵ Ne ga fãxhũ ma mijã'ihũ, n'damhma gãtho yũ jã'i da nu ngue dadí jamansuhũ 'be'a nám 'bũmhbũ. Ne gam bçmhbũ ngue mi ts'ũtho ba çh ra Hmu mahçts'i. ⁶ Ne hin ga hãdumbũihũ nangue 'be'a gãtho dí homhbũ, pe gãtho ga xihmbũ Ojã 'be'a dí homhbũ, ne ga xihmbũ ra jamadi ngue zãi ørcahũ a xun ho. ⁷ Ne nu Ojã da hyurca ma mbũihũ bũya nangue ran johya hingui sä xtãm bãse n'da, pe gue'a ran johya ní jamansuc ma mbũihũ ne man 'yomfçnihũ, nangue dín 'yohũ ra Cristo Jesús.

Gam bçmhbũ 'be'a gãtho xun ho

⁸ Nuya ma zũ cu ahũ, mi'da jãua ngue dín nde ga xi ahũ. Ngue gam bçmhbũ gãtho 'be'a a majuãni, ne gãtho 'be'a yãn thehũ ngue dí hnumansujũ, ne gam bçmhbũ hin di yoho bũ dá øthũ 'be'a dí øthũ, ne hin te man ts'o gam bçmhbũ. Ne gam bçmhbũ ga ørpa hũ 'be'a dí hyu yã mbũi ã ma jijã'ihũ, ne gam bçmhbũ ga øthũ 'be'a mfãdi ngue xun ho. Ne gam bçmhbũ gãtho 'be'a çmmç xun ho, ne gam bçmhbũ ngue 'be'a gãtho da t'çspi xun ho. ⁹ Ne gui 'yøthũ 'be'a gãtho dá xãn'nahũ, ne gui tenhdũ gãtho 'be'a xtã ut ahũ. Ne nu'bũ ngubũ gui 'yøthũ, da zã gan 'yohũ xun ho Ojã ngue zãi i hurpa ní mbũi n'da.

Bi 'benpi ts'ũ ram fãts'i a ra Pablo

¹⁰ Ne nu Ojã bi 'dacã ran johya nangue a gã bçnjũ mahøn'a, ngue gadí zejũ ts'ũ. Ne dí pãcã ngue hin gã pumbçnijũ, pe hønt'a nja, him mi sä bũ gui zejũ mam'bet'o. ¹¹ Pe hin dí çna ngue xcãn ãnbã 'bũ hin xquí fãxcahũ, nguetho ya xtãn zãi ngue i jagã ran johya madague'bũ i ja a ga honi o hin'yũ. ¹² Nugã dí pãcã 'be'a nám 'bũmanho n'da ra hyoya, ne dí pãcã 'be'a nám 'bũmanho n'da ngue i ja xun gu. Ne dadín johyagã madague a dín niyãgã o gue dí tumanthuhugã. Ne hønt'a go 'be'a dín nu, uague xun gu i jagã o hin'yũ, pe i hu ma mbũigã. ¹³ Ne hønt'a go má ts'edi i ndec Ojã, ya gãtho sä ga øt'e, nguetho i fãxca ra Cristo. ¹⁴ Pe guexa a xun ho gã 'yøthũ ngue gã zejũ ts'ũ, ngue i pan hnuman'ũgã.

15 Ne nu ah_u guí 'b_uhmb_u b_u Filipos, guí p_uhmb_u ngue h_unse ah_u gá z_uej_u ts'_u nu'b_u má p_ungä b_u ra häi Macedonia, ngue rá mb_udi dá mangä ran ho ma'da'yo b_u, ne gá p_uncah_u ra mb_ueti. 16 Ne nu'b_u guexta a mí 'b_ucä b_u ra hnini Tesalónica, yond_ui hyund_ui gá p_uncah_u ra mb_ueti, gue'b_u má hongä. 17 Ne hinga h_untho dín nde ga h_uni, p_ue dín nde ngue di j_up ah_u Oj_u nangue a xcá 'daj_u, nangue gá z_uej_u. 18 Nugä ya dá h_uni 'b_ue'a guá p_uncä_u 'b_u mi z_uocua ra Epafrodito, ne i pongui ts'_u 'b_ue'a dí honi. Ne nangue 'b_ue'a guá p_uncä_u, nu Oj_u i numanho, tengu'b_u n'da ran t'unni ξ mm_ue di muui. 19 Ne nu'a ma Oj_uh_u di 'da ah_u x_un ho 'b_ue'a gätho guí homhb_u nangue dí 'b_uhmb_u ra Cristo Jesús. Nguetho nte di 'b_ue'a, ne ξ mm_ue x_un ho a di 'daj_u. 20 P_ue dí ξ spah_u ma Tah_u Oj_u ne gätho y_u pa maz_ui. Ne h_unt'a dím b_ungä a.

Rán z_ugui ran z_ungua

21 Ne dí p_un'nah_u ran z_ungua gätho y_u 'y_uc'y_uei ngue i 'b_up_u, nangue rá thuhu ra Jesucristo. Ne gätho ya y_u cu dí 'b_uhmbe ua i p_un'nah_u ran z_ungua. 22 Ne' _u mi'da y_u 'y_uc'y_uei ngue i 'b_ucua ja ra hnini, gätho i p_un'nah_u ran z_ungua. Ne nu' _u y_u 'y_uc'y_uei ngue dim p_ucua ja ran g_uts'at'abi man'da in nde di z_ungua ah_u. 23 Ne nu ma Hmuh_u ra Jesucristo dí äp_u di 'da'ah_u rán j_up_u gätho ah_u. Ne h_unt'a dí xi ah_u a, ne h_unt'a gam b_umh_u a ya.

COLOSENSES

Ra sɔcua bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Colosas

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, ma 'bäigä'be ra Cristo Jesús, nangué rá páhä Ojã. ² Nɛ dí yo'be ma cuhɯ ra Timoteo, dadí zɛngua ahɯ gätho yɯ 'yɛc'yɛi ngue guí 'bɯhmbɯ bɯ ja ra hnini Colosas, dadín cuhɯ nangué n'dat'a dím bɛmhɯ ra Cristo. Nɛ dín ndehe ngue gätho ahɯ guin nuhɯ rán jãpi Ojã ma Tahɯ, nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Jamadi dí ɛmfɛ Ojã

³ Nu'bɯ dí yãhe Ojã ngue rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo, thocua thoho dí ɛmfɛ jamadi nangué ahɯ. ⁴ Nguetho ya xtá øhmbe nangué ni t'ɛc'yɛihɯ nangué ra Cristo Jesús, nɛ dá øhmbe ngue ja ahɯ ran huɛcate nangué ni mi 'yɛc'yɛihɯ. ⁵ Nguetho guí tømhbɯ 'bɛ'a gätho yɯn ho guin nuhɯ bɯ mahɛts'i, nɛ guí tømhbɯ gue'bɯ go rá mbɔdi gmí 'yɛc'yɛihɯ a ram hma majuãni. ⁶ Nu ran ho ma'da'yo ngue xcá 'yøhmbɯ, nuya din xãndi, nɛ hønɯ go hapɯ i pa, di pärpa yá mbɯi yɯ jã'i, tengu tho bin ja bɯ guí 'bɯhmbɯ 'bɯ gmí 'yɛc'yɛihɯ njuãntho rá mate Ojã. ⁷ Gmí 'yøhmbɯ ran ho ma'da'yo gue'a bi xi ahɯ man 'yo'be ra Epafra. Nugãhe ɛmmɛ dadí huɛje na, nguetho nuna ran 'yohɯ n'da rá 'yɛhɛ ra Cristo, nɛ di ze ahɯ nangué rá 'bɛfi Ojã. ⁸ Nɛ nuna ra Epafra bi xije ngue gadí huɛgahe nangué rá Hogandãhi Ojã di bɛn'nahɯ. ⁹ Nɛ nu'bɯ ra pa dá øhmbe ngue xɯn ho ni t'ɛc'yɛihɯ nɛ nin huɛcatehɯ, thocua thoho dí äfe rá ts'edi Ojã nangué ahɯ, ngue guí pähmbɯ rá páhä Ojã nɛ guí pähmbɯ rán 'yomfɛni a rá Hogandãhi Ojã. ¹⁰ Nɛ dí äfe rá ts'edi Ojã ngue gam 'bɯhmbɯ tengu rán säui ɯ yá t'uhni Ojã, nɛ thocua thoho zãi guí 'yøthɯ a in numanho ra Hmu. Nɛ dí äfe Ojã ngue guí 'yøthɯ yɯ hogant'øt'e, nɛ din te ni mbɯihɯ ngue man'da guí pähmbɯ Ojã. ¹¹ Nɛ gätho nan gu rá ts'edi Ojã dí äpähe nangué gätho yɯn ɯnbi guín nuhɯ, ngue hin gan

xømɯihɯ. Nɛ nangué rá ts'edi Ojã di ja ahɯ ngue hin di ɯn'na ni mbɯihɯ, nɛ din ja ahɯ ran johya. ¹² Janangué a da zã guí 'yɛmfɯ jamadi ma Tahɯ Ojã, nguetho bi hogahɯ da zã ga comhbɯ 'bɛ'a gätho di un yɯ 'yɛc'yɛi guepɯ bí ja rán nɛqui. ¹³ Nɛ bi yãnjɯ Ojã bɯ ja rá ts'edi ra 'bɛxui, nɛ bi zixgahɯ bɯ di manda rá Ts'unt'ɯ di huɛqui. ¹⁴ Nɛ nu'a rá Ts'unt'ɯ bi gurca ma ts'oquihɯ, nɛ gue'a í zã bi pungahɯ Ojã a.

Rá 'bɛfi bi 'yøzɛhe ra Cristo

¹⁵ Nɛ nu Ojã hingui sä da nu n'da, pɛ nu ra Cristo ngue 'da'angudui Ojã, nɛ bin jã'i ua ja ra häi tengu tho 'bɯ dá nuhɯ Ojã. Nu ra Cristo mi 'bɯ 'bɯ rá mbɔdi thoho, 'bɯ nte mi ja ua. ¹⁶ Nɛ nangué rá ts'edi Ojã ra Cristo bi 'yøt'e 'bɛ'a gätho i ja nɛ to'o gätho i 'bɯi, guecua ja ra häi, nɛpɯ mahɛts'i, nu'ɯ di nɛqui nɛ'ɯ hin di nɛqui, gätho ɯ i ja yá ts'edi, nɛ'ɯ ɛmbi i jase yá ts'edi, pɛ nu ra Cristo bi 'yøt'e gätho ɯ ngue di manda ɯ. ¹⁷ Nɛ nu'a ra Cristo mi 'bɯi nu'bɯ ma hin'yɯ ua ra ximhäi. Nɛ nangué rá ts'edi di jamansu xɯn ho gätho 'bɛ'a bi 'yøt'e, nɛ gue'a ní bømanho a. ¹⁸ Nu gätho yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯi n'dam'bɯi tho i øt'e tengu'bɯ n'danjã'i tho, nu ra Cristo tengu'bɯ rá yã a. Nɛ di un ra temazãi yɯ 'yɛc'yɛi. Nɛ nu'a, rá mbɔdi ngue bi dambɛni a. Janangué a hin'yɯ man'da ra ts'edi nuixte tengu rá ts'edi a. ¹⁹ Nguetho bi zãn Ojã hønt'a rá Ts'unt'ɯ bi unni gätho rá ts'edi. ²⁰ Nɛ nu'bɯ mí mbän rá ji ra Cristo bɯ ja ra pont'i, bi 'berpa yá ts'edi ɯ gätho madín sãhmbɯ Ojã i 'bɯcua ja ra häi nɛpɯ mahɛts'i. Nɛ gue'a dí hocpi gätho 'bɛ'a i ja, nɛ gue'a dí hocpa ɯ to'o gätho in nde. ²¹ Nɛ nu'a ra Cristo bi hogahɯ, nguetho yatho dá 'uehmbɯ bɯ rá 'yu Ojã, nɛ mí øthɯ yɯn ts'o, nɛ gue'a dán sãhmbɯ Ojã a. Pɛ nuya Ojã sä da numanhojɯ. ²² Nu Ojã bi hogahɯ gätho ma ts'oquihɯ, nguetho rá jã'i ra Jesús bi nu ran ɯnbi nɛ ran dãte nangueljɯ. Janangué'a xtán hotho gahɯ 'bɯ bi dãjɯ bɯ 'bɯ Ojã, nɛ hin da dɪnga ma ts'oquihɯ. ²³ Pɛ nu'bɯ guín nde ngue din ja ahɯ bɯ, pɛ jatho thocua thoho guí 'yɛc'yɛihɯ, nɛ hin guí 'yon nin 'yomfɛnihɯ. Nɛ guí thoqui guí tømhbɯ ran ho ma'da'yo gá 'yøhmbɯ, nu'a bi sih yɯ jã'i gätho ra ximhäi. Nɛ n'dat'a ram hma dí øt'ä ngue dím pøngahyãgã, guecã drá Pablogã.

Rá 'bɛfi ra Pablo

²⁴ Nɛ nugä di johya ma mbɛi 'bɛ dín nu ran ʌnbi nangue ahɛ. Nɛ xɛn zän Ojå ga comhbɛ rán ʌnbi ra Cristo, nguetho yá mbɛti gahɛ a. Nu'a bi nu ran ʌnbi nangue gátho yɛ 'yɛc'yɛi, nɛcä dín nu ran ʌnbi tengu bi zän Ojå ngue gan nugä. ²⁵⁻²⁶ Nɛ bi huancä Ojå gátho yɛ 'yɛc'yɛi ga pɛpi, ngue ga xih ran ho ma'da'yo. Nɛ nu'a ran ho ma'da'yo ní gua a rá m hman Ojå a, ngue im ma gátho him mam fadi mam'bet'o. Nguetho gue'bɛ rá mbɛdi thoho njom mí padi. Nɛ nu'bɛ má m 'bɛhmbɛ bɛya, nɛ ja dá pɛhmbɛ bɛya. ²⁷ Nɛ nuna ram hma him mam fadi, ngue dim 'bɛpɛ ra Cristo bɛ mbo ma mbɛihɛ, ngue gátho dyú 'yɛc'yɛihɛ i 'bɛh ra ximhäi, nɛ'ɛ hing yɛ judío. Nɛ nangue dim 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ ra Cristo, sä ga tɔmhɛ a rán ho nuixte bí ja bɛ mahɛts'i. Nɛ guehna ran t'ɔt'e nuixte in ndejɛ Ojå ga pɛhmbɛ ya. ²⁸ Janangue a nu ran ho ma'da'yo dím mamhbe nɛ dí xänbahe xɛn ho, nɛ gátho yɛ jå'i dí xihmbe ran ho, nangue bi 'dacä ran 'yomfɛni Ojå. Nguetho dí ndepe gátho da mba ma hocpi yá mbɛi ɛ, nu'bɛ i padi 'bɛ'a bi 'yɔrba ra Cristo. Nɛ da zä dim 'bɛi xɛn ho ra Cristo bɛ mbo yá mbɛi bɛya. ²⁹ Janangue a gátho ma mbɛi dí ɔt'ä ma 'bɛfi, nangue ra ts'ɛdi ngue bi 'dac ra Cristo dí ɔt'ä.

2

¹ Nugä drá Pablogä dín nde ahɛ gui pɛhmbɛ ngue dí haɗumbɛi dí äpä rá ts'ɛdi Ojå nangue ahɛ gyú 'yɛc'yɛihɛ. Nɛ'ɛ ngue 'bɛpɛ ra hnini Laodicea nɛ gátho ɛ mi'da ngue njam'bɛ mi nugui. ² Dín nde ahɛ ngue da hyu ni mbɛihɛ, nɛ n'dat'a guim bɛmhɛ nangue i ja ahɛ nin huɛcatehɛ n'da ngu n'da ahɛ. Nɛ hin te di 'bɛdi ngue gui pɛhmbɛ nangue ra Cristo, nguetho 'bɛ'a gátho him mam fadi sä gui tɛmhɛ nangue ra Cristo. ³ Pɛ nangue ra Cristo sä gui tɛmhɛ 'bɛ'a him mam fadi nangue rán 'yomfɛni ra Cristo. Nɛ hɔnt'a ra Cristo sä da 'yut ahɛ rán 'yomfɛni Ojå. ⁴ Nuna guehna dí xi ahɛ na, nguetho 'bɛ'i 'da nde da hyä ahɛ, ɛmmɛ mahotho im man ɛ, pɛ him majuani. ⁵ Nugä hinga 'darbɛ dí 'bɛhmbɛ ya, pɛ i so ma mbɛi nangue ahɛ. Nɛ ɛmmɛ i hu ma mbɛi 'bɛ dí ɔde ngue hingui cuent' ni mbɛihɛ, nɛ hingui tap a

ni mbɛihɛ ɛ yɛ hyäte, nangue ni t'ɛc'yɛihɛ nangue ra Cristo. ⁶ Nde'bɛ thocua thoho gan 'yohɛ ra Cristo Jesús ra Hmu, nguetho ya gá sin a ra Cristo ngue dim Hmu bɛ ja ni mbɛihɛ, nɛ bi du nangue ahɛ. ⁷ Nu ra Cristo tengu'bɛ ra da'yɛ a, nɛ n'dat'a guí comhbɛ rá te ni mbɛihɛ, nɛ gue'a nán te ni mbɛihɛ a. Nɛ dami zacua ni t'ɛc'yɛihɛ, tengu bi sän'nahɛ. Nɛ zai gui 'yɛmfɛ jamadi Ojå gátho bi 'da ahɛ.

Dí comhbɛ ra 'da'yote ra Cristo

⁸ Damin jamansuhɛ ngue hin din ts'on ni t'ɛc'yɛihɛ nangue 'bɛ'a im man i 'da yɛn 'yohɛ, ngue nde da hyä ahɛ. Pɛ im bɛnsɛ a i xi ahɛ, nɛ him majuani a i xi ahɛ. Gue'ɛ yám hmanɛ yɛn 'yohɛ im ma mi'da yɛ hmu hin di nɛqui di manda ua ja ra ximhäi, nɛ hin rán t'ɛdi ra Cristo ɛ. ⁹ Pɛ nangue a ra Cristo da zä ga pɛhmbɛ xɛn ho Ojå. Nguetho Ojå bin jå'i nangue rán gɔc'yɛi ra Cristo, nɛ nte di 'bɛdi gátho i ja a Ojå nangue rá jå'i ra Cristo. ¹⁰ Janangue a nu'bɛ dín 'yohɛ ra Cristo, i jajɛ 'bɛ'a gátho dí homhbɛ. Nɛ nu'a ra Hmuts'ut'abi a, nɛ hɔnt'a di manda gátho 'bɛ'a i ja. ¹¹ Nɛ nu'bɛ má ɛc'yɛihɛ ra Cristo, bi thegahɛ gátho ma ts'oquihɛ gátho gahɛ, nɛ ahɛ ngue hing yɛ judío ahɛ. Nɛ gue'a njuanthono ran thequi in nu Ojå a bi 'yɔt ahɛ ra Cristo. ¹² Nguetho nu'bɛ mán xixyáhɛ, tengu'bɛ 'darbɛ bi t'ägahɛ a ra Cristo, ngue dá sohmbɛ bɛ ma nyon 'yomfɛnihɛ. Nɛ tengu'bɛ 'darbɛ dá thɛmhɛnihɛ ra Cristo bɛ ja ra 'da'yote, nguetho dí ɛc'yɛihɛ rá ts'ɛdi Ojå bi xox'a ra Cristo 'bɛ mi du, nangue rá ts'ɛdi xɛn ndoho. ¹³ Nɛ nu'bɛ hin ní hoc ni mbɛihɛ, gátho ahɛ ngue hing yɛ judío ahɛ, tengu'bɛ gyú duhɛ nangue ni ts'oquihɛ, nɛ hin gmi comhbɛ ran hoqui bi man Ojå maya'bɛ. Pɛ nu Ojå bi ja ahɛ nɛ'ahɛ dá comhbɛ ra tema'da'yo ra Cristo, nɛ bi pungahɛ gátho ma ts'oquihɛ. ¹⁴ Nɛ nujɛ hin dá jashɛ yán t'ɛdi Ojå, o gue'a ran hocjå'i dí pɛsehɛ hin dá jashɛ a, nɛ gue'a gá dín dupatehɛ a. Pɛ bi gurga man dupatehɛ a ra Jesús 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i. Nɛ gue'a ní hogahɛ Ojå a. ¹⁵ Nɛ nangue a 'bɛ'a bi 'yɔt' ra Cristo 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i, bi 'berpa yá ts'ɛdi ɛ i ɛna i ja yá ts'ɛdi ngue hin di nɛqui. Nɛ bi japi ngue bi mbɛ'ts' yá sä 'bɛ mi hnu ngue bi da a ra Cristo.

Ga homhb_u ga øth_u ngue dy_u mænguh_u b_u mahęts'i.

¹⁶ Janangue a njon da zä da xij_u ga suf_u 'be'a dí sih_u, ne njon da zä da xij_u jatho ga suf_u n'da ran go, gue'a y_u t'ungopa, o gue'a y_u pa ran ts'äya. ¹⁷ Ne nuya y_un t'ędi ęmbi x_un d_uxqui, bi man Oja maya'b_u ngue bi xi _u y_u judío, pe 'da y_u patho _u. Ne din t'es' 'b_u bá ęh ra Cristo _u, nguetho y_u hmępya thoho nangue a ra Cristo. Pe nuya bi zøh ra Cristo, ne gue'a majua_uni i ja rá ts'edi a. ¹⁸ Ne masque i si ah_u gui 'behmb_u rán japi Oja 'b_u hin gui thądeh_u yám 'behni Oja mahęts'i. Pe o gui suh_u. Gue'a im man _u 'da, nguetho ęmbi ran 'yęts'i 'b_u dí thądeh_u ra Cristo, nguetho i ja rá ts'edi. Pe go i ęn _u hing ran 'yęts'i 'b_u ga thądeh_u _u i coh yá ts'edi, ngue yám 'behni Oja mahęts'i. Pe im manse, ne him bi 'yut Oja, nguetho ęmme x_un ts'o yán 'yomfęni _u. ¹⁹ Pe nu' _u hin'y_u 'be'a yán jah_u ra Cristo. Pe nuja dy_u 'yęc'yęih_u dí 'b_uhmb_u ra Cristo tengu'b_u n'danja'i tho dí comhb_u. Nu ra Cristo tengu'b_u ra ya, ne di bęngah_u y_un 'yomfęni x_un ho, ne gue'a nán te ma mb_uih_u a, tengu bi zän Oja.

'Darb_u dá tuh_u ra Cristo ne 'darb_u dí 'b_uhmb_u a

²⁰ Ha hin gá tuh_u ra Cristo, ne gui ęna gá hyęhmb_u yán t'øt'e ra ximhäi. Pe hanja guexta a gni 'yøth_u tengu'b_u rá mbeti ah_u ra ximhäi, ngue gui ødah_u yán t'ędi _u to'o ęmbi di manda ua ja ra ximhäi. ²¹ Ngue sä i ęn ah_u: “Yo gui thąhmb_u ya, ne o gui sah_u ya, ne o gui hąxh_u ya.” Pe nde'b_u hin gan hyęhmb_u ngue di 'bep ah_u _u yán t'ędi _u. ²² Pe gátho ya ęnj_u ga suf_u, pe an ts'änni gátho ga homhb_u ne din thegue. ²³ Ne ęna gue'b_u gue'a ran 'yomfęni x_un ho a im man ya y_un 'yoh_u, nguetho im man a n'da ran thąde ngue hin dín 'yęx a n'da, ne im ma da zethoho 'be'a in nde n'da. Pe mfadi hinga gue'a, nguetho hinga gue'a ní zępa ní mb_ui n'da 'b_u im bęni da 'yøt' ran ts'o.

3

¹ Pe gam bęmh_u ngue 'darb_u dá thąmbęnih_u ra Cristo, tengu'b_u ya dá sohmb_u ra ximhäi. Janangue a ga homhb_u ga øth_u ngue dy_u mænguh_u b_u mahęts'i, ngue ya dí 'b_uhmb_u ra Cristo, ne nu'a i 'b_upu

ja rán 'yęi Oja, i conhui rá ts'edi a. ² Gam bęmh_u tengu b_u nam bęn _u 'b_upu mahęts'i, ne hin gam bęmh_u tengu b_u nam bęn _u 'b_ucua ja ra ximhäi. ³ Gam bęmh_u ngue 'darb_u dá tuh_u ra Cristo, ne nuya 'darb_u bi 'besca ma teh_u ra Cristo b_u bí ja rá ts'edi Oja, b_u nam bęn a. ⁴ Nu ra Cristo dá simhb_u mbo ma mb_uih_u, ne gue'a ma teh_u i jaj_u a ya. Ne nu'b_u bi hnu a rá ts'edi nuixte ra Cristo, neju da hnu ngue dí comhb_u rá nuixte a.

Hønt'a ma'da'yo gam bęmh_u ya

⁵ Janangue a nuya gátho yán ts'o ra ximhäi i ja b_u mbo ma mb_uih_u ga hęhmb_u, tengu'b_u dán hyoseh_u. Hin dan 'yomt'ęnih_u, xin ga øth_u y_u 'yasä, ne ga esh_u _u y_u ts'on'yomfęni. Xín dan siyateh_u, nguetho tengu'b_u dí thądeh_u _u y_u oja ngue him majua_uni. ⁶ Pe gue guehya da nu rán ts'ęmbi Oja nts'utho, ngue gátho _u hin di jamansu 'be'a im man Oja. ⁷ Nu'eh_u ngub_u gmí øth_u 'b_u gmí 'yoh_u b_u ja ra 'bexui. ⁸ Pe nuya dami hyęhmb_u 'be'a gmím bęnbah_u ni mija'ih_u ya, gátho ra cue, ne dami hyęhmb_u a gni 'yęt'amb_uih_u ran ts'o. Ne o gadí c'aman' _u ni mija'ih_u nangue ra ts'ore, ne gui 'yesh_u nangue ra ts'ore i pøn ni ndeh_u. ⁹ Ne o gadín xihmb_u y_u fehni n'da ngu n'da ah_u, nguetho ya gá pähmb_u nin 'yomfęnih_u ne gátho 'be'a gmí øth_u. ¹⁰ Ne nuya i ja ah_u ma'da'yo nin 'yomfęnih_u. Pe nu Oja man'da man'da di 'da ah_u ran 'yomfęni, da gohi tengu thoho rán 'yomfęni ra Cristo, ngue bi 'daj_u ra 'da'yote. ¹¹ Nu ra Cristo 'da'angu b_u na nu y_u ja'i, madague hønt'a go 'be'a má ja'i, y_u griego, o gue y_u judío o gue hing y_u judío, o gue y_um 'bunda_upo ja'i, o gue y_u 'yęhę, o gue hing y_u 'yęhę. Nu ra Cristo in 'yoh_u hønt'a to'o nde da 'yęc'yęi, ne nangue ra Cristo ga tımhb_u gátho dí homhb_u. ¹² Ne nangue rán huęcate Oja ya bi huancah_u ngue ga ęc'yęih_u. Janangue a nde'b_u ga øth_u ran hocja'i, ne hin dan 'yęxh_u, ne ga ørbah_u ran ho ma mija'ih_u, ne dín ja ma yemb_uih_u, ne hin dan xømb_uih_u 'be'a da t'ørcah_u. ¹³ Ne dam punbah_u n'da ngu n'daj_u nu'b_u da 'yørcah_u ran ts'o n'da, tengutho b_u í pungah_u ra Cristo. ¹⁴ Pe man'da ęmme hneh_u thoho ga øth_u ran huęcate, hin te dadí 'behmb_u 'b_u. ¹⁵ Ne ga

jafu ra Cristo di manda gahu, n'damhma dim 'bamanho ma mbaihu. Nguetho ya bá zoncahu Oja ngue dam 'buhmbu tengu'bu n'danja'itho. Ne thocua thoho ga xihmbu ra jamadi 'be'a bi 'yurcahu Oja. ¹⁶ Ne gam bembu ram hman ra Cristo, ne nanguie ram hma din jaju ran 'yomfeni xun ho. Ne gue'a dán xanbahu a n'da ngu n'daju. Ne ga emfu jamadi Oja nu'bu di tuhmbu ya thuhu, o gue dim mamhu ram hman Oja. ¹⁷ Ne 'be'a gätho di othu, ne 'be'a gätho dim mamhu, pe ga othu a di t'espä ra Hmu Jesús. Ne ga emfu jamadi Oja ma Tahu, nanguie a ra Jesús.

Dam 'bamanhohu bu ja ma ngumhu

¹⁸ Ne nu ahü gyü xisuhu, dami 'yohmbu 'be'a im man ni ndohu, nguetho gue'a rán säui n'da ra 'yec'yei. ¹⁹ Ne nu ahü gyün 'yohuhu, dami huéc ni xisuhu, ne hin gui sahmbu u. ²⁰ Ne nu ahü gyü t'uhnihu, dami 'yothu 'be'a gätho man ni tahu ne ni mbehu, nguetho gue'a in numanhu Oja a. ²¹ Ne nu ahü gyü tahu, ne gyü mbehu, hinga thocua tho gui sah ni t'uhnihu, jananguie a mpähä thoho da 'yot'a guin numanhohu. ²² Ne nu ahü gyü 'yehéhu ne gyü mbehihu, dami 'yothu 'be'a gätho nde ni hmuhu, ya ja'i. Pe hinga hont'u guim bembu da numanhu ahü u, pe gue'a Oja guin ndehu da numanhu ahü. Jananguie a gui 'yothu xun ho ni 'behihu ngue di numanhu ahü Oja. ²³ Ne nu'u 'be'a gätho ni 'befi gui othu, gui 'yothu xun ho, nguetho hinga hont'a ra ja'i ni hmuhu, pe nese a Oja. ²⁴ Nguetho ya gui pahmbu a ra herencia di 'daju ra Cristo, ngue i juadi xun ho, ne gue'a majuani ni Hmuhu a. ²⁵ Pe nu'u to'o i ot' ran ts'o, Oja di cospa a bi 'yot'e, madague a hont'a go to'o ni ja'i.

4

¹ Ne nu ahü gyü hmuhu, dami 'yorpahu ran ho ni 'yehéhu o gue ni mbehihu, nguetho gui pahmbu i 'buru mahets'i ni Hmuhu.

Man'da ran zofu

² Ne gätho gahu hin dan xombaihu nanguie dan yahu Oja, ne thocua thoho ga xihmbu jamadi Oja 'be'a gätho di 'daju. ³ Ne nu ahü damin yahu Oja nanguecähe, ngue di jaje ga thoje gam mambe ram hma, ne

ga xih yu ja'i 'be'a bi 'yurcahu, ram hma ngue him mam fadi, ngue dim 'buru mbo ma mbaihu ra Cristo. Ne nugä di ofädigä nguetho dim mangä na ram hma. ⁴ Dami 'yafu rá ts'edi Oja ngue da bomanho 'be'a dim mangä, ngue 'be'a bi 'yurcahu, nguetho jatho gam mangä xun ho a. ⁵ Ne dami jamansu ni mbaihu, jananguie a nu yu ja'i hing yu 'yec'yei da nu ngue majuani guin 'yohu ra Cristo. Ne daman éhyahu gui xihmbu nanguie ra Cristo. ⁶ Dami zomanhohu yu ja'i, ne hin gui 'yuthu u, pe dami hyurpahu yu mbai. Pe ga pahmbu 'be'a dá thahmbu n'da ngu n'da, nanguie a ran ho di bengahu Oja ngue ga xihmbu.

Ran zengua ran zegu

⁷ Nuna ma zu cuhu ra Tiquico, emme dadí huécä na, ne bi mbäxqui xun ho ngue dá ot'be rá 'befi Oja. Nu'bu bi zom bu, da xi ahü gätho 'be'a dadí jagä. ⁸ Jananguie a di pehdä bu ya, ngue gui pahmbu 'be'a di jagähe ua. Ne nu'a da hyut a ni mbaihu nanguie ra Cristo. ⁹ Ne da mbe ra Tiquico ma cuhu ra Onésimo, nuna i ec'yei xun ho na, nehna dadí huécä na. Nuna n'da ra mengu bu gui 'buhmbu, ne da xi ahü 'be'a gätho bin ja ua. ¹⁰ Nehna ma mi ofädi'be ra Aristarco, i pen'nahü ran zengua, ne ra Marcos rá meni ra Bernabé i pen'nahü ran zengua. Ne ya dá xi ahü nanguie ra Marcos, ne nu'bu da zom bu, dami simhu xun ho. ¹¹ Nehna ra Jesús í Justo i pen'nahü ran zengua. Pe hondi hyutho ya ma mijudíohé ngue yu 'yec'yei dadim pehmbe ua nanguie rá 'befi Oja, ne guehya hyu emme i hurca ma mbai. ¹² Ne nuna i pen'nahü ran zengua na ra Epafra, n'da ra mengu bu gui 'buhmbu, ne rá 'yehé ra Cristo na. Ne zai i ap rá ts'edi Oja nanguie ahü, ngue hin gui pah nin 'yomfenihu nanguie ra Cristo, pe njuantho gui 'yothu rá pähä Oja. ¹³ Ne majuani dim mangä nanguie ra Epafra, ngue emme xu hyadumbui in yai Oja nanguie ahü, pe hinga hon'a thohu, pe ne'u yu 'yec'yei i 'buru ja ra hnini Laodicea, ne'u 'buru ja ra hnini Hierápolis. ¹⁴ Nu'a ra Lucas, ra médico, emme dadí huéju a, ne'a i pen'nahü ran zengua. ¹⁵ Necä dra Pablogä di penpa ran zengua yu 'yec'yei ngue i 'buru ja ra hnini Laodicea,

ne'a man juhꞰ nanguꞰ ra Cristo ra Ninfas, ne gätho Ʞ yꞰ 'yɛc'yɛi ngue dim peti bꞰ rán gu. ¹⁶ Ne nu ahꞰ, nu'bꞰ gá jua a gá mamhbꞰ na ra sɔcuꞰ dí pen'nahꞰ ya, dami thocpahꞰ Ʞ yꞰ 'yɛc'yɛi bí 'bꞰpꞰ ja ra hnini Laodicea. Ne'a man'da ra sɔcuꞰ dá pehndä bꞰ Laodicea, dami nuhꞰ bꞰ. ¹⁷ Ne nu'i gra Arquipo, pe i jaua a dí xi a'i. Dami 'yøt'e xꞰn ho ra 'bɛfi ngue bi 'da a'i ra Hmu, ne hingui ts'Ʞtho gui 'yøt'e. ¹⁸ Nugä dra Pablogä, dá o't'ä ua na man zengua nanguꞰ ma 'yɛsɛ. Pe damim bɛmhꞰ ngue dí ofädigä. Oja di jamansu ahꞰ ne da mbäx ahꞰ. Ne hønt'a dí xi'ahꞰ ya.

1 TESALONICENSES

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra

Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra

dɔhnini Tesalónica

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä ne ra Silvano ne ra Timoteo dí ot'ähe na ra sɔcuɔ, ne dí penh'nahe ran zɛngua gätho ɯ yɯ 'yɛc'yɛi gue dim pɛti bɯ ja ra hnini Tesalónica, gätho yɯ ja'i ngue in 'yohɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ra Jesucristo ma Hmuhɯ. Ne nu ahɯ ne dín ndehe din ja ahɯ rán jaɔi Ojɔ, ne da hyut'a ni mbɯihɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bi t'ut'ɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ mi'da yɯ häi

² Ne zai dí xihmbe jamadi Ojɔ nangué ahɯ. Ne zai dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yahe Ojɔ. ³ Ne dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yahe Ojɔ ma Tahɯ, nangué ni t'ɛc'yɛihɯ gní'yøthɯ rá 'bɛfi Ojɔ ne nangué nin huɛcatehɯ ɛmmɛ guí humbi gam pɛhmbɯ, ne nangué a guí tɔmdahɯ ngue ba ɛh mahøn'a ra Jesucristo, ne gue'a gní hyät'i gní sɛthɯ 'bɛ'a gätho guín nuhɯ. ⁴ Ma zɯ cu ahɯ dí pɔhmbɛ ngue ɛmmɛ di huɛc'ahɯ Ojɔ, ne bi huan'nahɯ ngue gyɯ mbɛti ahɯ a. ⁵ Ne nu'bɯ rá mbɛdi dá mangähe bɯ a rán ho ma'da'yo ra Cristo, gá pɔhmbɯ him mam hmansegä, pɛ nangué rá ts'edi a rá Hogandɔhi Ojɔ guí hyámhbɯ a ram hma bi bɛn'nahɯ gue majuaɔni a. Ne guí pɔhmbɯ mam 'bɯihe nu'bɯ mám 'bɯcähe bɯ, nguetho dá ut'ahɯ 'bɛ'a dám 'bɯ a n'da. ⁶ Ne nu ahɯ gá tɛnhɔ a ram 'bɯi dá ut'ahɛ ngue tengu bi 'yøt' ra Hmu mahɛts'i. Ne madague'a xɯn ngu ran ɯnbi gá nuhɯ, pɛ guehma gá hyámhbɯ a ram hma ne gán johyahɯ nangué rá Hogandɔhi Ojɔ. ⁷ Pɛ nangué mpähä thohe gá hyámhbɯ ram hma ne gám 'bɯamanhohɯ, gätho gá 'yuthɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ ra häi Macedonia nɛpɯ ra häi Acaya. ⁸ Ne nangué ahɯ gá jafɯ bi fɔ a rán ho ma'da'yo ra Cristo, janangué'a hinga hønɔbɯ ra häi Macedonia ne ra häi Acaya, pɛ hønɔbɯ go hapɯ i fɔdi gue ɛmmɛ i ja ni t'ɛc'yɛihɯ nangué Ojɔ. Ne him mahyoni ga

xihmbe a ram hman ya. ⁹ Ne nu'ɯ gätho yɯ ja'i i ma ngue ɛmmɛ gá simanhoje 'bɯ má mbähmbe bɯ ni hninihɯ. Ne i ma nangué gá sohmbɯ ni nyoguihɯ, ne nuya guí thändehɯ Ojɔ i 'bɯi ngue majuaɔni a. ¹⁰ Ne i ma gue guí tøhmbɯ ba ɛh mahøn'a mahɛts'i ra Jesús, rá Ts'unt'ɯ Ojɔ. Gue'a bá xox'a Ojɔ bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ne gue'a ra Jesús da yaɔnjɯ nangué rán ts'ɛmbi Ojɔ xɯn ɯ tho ngue ba ɛhɛ.

2

Rá 'bɛfi ra Pablo bɯ Tesalónica

¹ Ne nu ahɯ ma zɯ cu ahɯ guí pɔhmbɯ ngue hinga säti thohe dá mbähmbe bɯ guí 'bɯhmbɯ. ² Ne guí pɔhmbɯ hangu nangu ran ɯnbi bi mba ma ɯnguigahe nu'bɯ mám 'bɯhmbɛ bɯ ja ra hnini Filipos. Pɛ madague'a dá nuhe ran ɯnbi, nu Ojɔ bi 'daje ran zambɯi dá xi ahɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague xɯn ngu min nde da zɯje. ³ Nguetho hin dá xi ahɯ n'da ram hma him majuaɔni, ne hin dá xi ahɯ nangué 'bɛ'a ga tɔsɛhe, ne hin dím bɛni ngue høntho xcá hä ahɯ. ⁴ Pɛ nugähe nzai dí mamhbe tengu in nde Ojɔ, nguetho Ojɔ bi huangähe ga mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne i pɔ Ojɔ ngue hin te dá cømhbe, ne hin dá homhbe 'bɛ'a da numanho yɯ ja'i. Pɛ Ojɔ di ɔsca ma mbɯihe. ⁵ Ne hin dí huanhde yɯm hma mahotho guerpɯ da numanhoje yɯ ja'i. Ne hin dí homhbe ngue ga tɔhmbɛ ra mbɛti. Nu'a Ojɔ i pɔdi 'bɛ'a dí mamhbe. ⁶ Ne hin dá homhbe 'bɛ'a dí numansuje yɯ ja'i, xínga gue ahɯ o gue'ɯ mi'da, madague'a mi sä xcá øt'ahɛ ts'edi nguetho ma 'bäigähe ra Cristo. ⁷ Pɛ ɛmmɛ dá tump'a ma mbɯihe tengu'bɯ n'da ra mbe di jamansu yá t'ɯhni, nangué man huɛcatehe dá øt'ahɯ. ⁸ Dín nde ga comhbɯ a ráh hman Ojɔ madague'a jatho ga ɛm ma tehe, nguetho ɛmmɛ dadí huɛc'ahɯ. ⁹ Ma zɯ cu ahɯ, ha hin guím bɛmhbɯ 'bɛ'a dá øthe 'bɯ mám pɛhmbɛ bɯ ma pa ne ra xui ngue dá honsɛhe 'bɛ'a dá homhbe, nguetho him mi nde ga pa ahe. Pɛ ra mate thohe dá xi ahɯ ráh Hman Ojɔ. ¹⁰ Pɛ ha hin guí pɔsɛhɯ, ne a Ojɔ i pɔdi 'bɛ'a mam 'bɯihe nu'bɯ mám 'bɯhmbɛ bɯ guí 'bɯhmbɯ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ, ngue høn't'a Ojɔ dín ndehe da t'ɛspi, ne hin'yɯ 'bɛ'a dí mba ma yaɔpɛihe, nguetho gätho xɯn ho 'bɛ'a dá øthe.

11 Nε guí p̄ahmb̄a ngue n'da ngu n'da ah̄a dá øthe tengu'b̄a ma t'ah̄ni ahe tengutho n'da ra ta di hūεc yá t'ah̄ni nε di un ran zofo. Nε xtá h̄at'ah̄a ra ts'edi ni mb̄aih̄a. 12 Nε dá xi'ah̄a ja ts'editho gui 'yøth̄a ram 'b̄ui tengu i numanho Oj̄a. Nguetho Oj̄a bi zonh'nah̄a gui comhb̄a a rá ts'edi nūixte b̄a di manda. 13 Nε nz̄ai dadí unhde ra jamadi Oj̄a nangue ah̄a, nguetho nu'b̄a má xi ah̄a rá m Hman Oj̄a, gá hȳamhb̄a a majūani rá m Hman Oj̄a, nε hin gá 'yεmh̄b̄a gue h̄on̄tho rá m hman ra ja'i. Nε gue'a ram hma dim p̄εp̄a mbo ni mb̄aih̄a ya, gátho ah̄a ngue guí εc'ȳeih̄a. 14 Nu ah̄a ma z̄a cu ah̄a, gá nuh̄a ran ʼnbi gue bi 'yøt'a ni m̄εnguh̄a, tengutho bi nu ȳa 'yεc'ȳei b̄a ra hái Judea nu'b̄a mi nu ran ʼnbi ngue bi 'yørpa yá mijudíoh̄a. 15 Nu ȳa judío bi hyo a ra Hmu Jesús, tengutho bi 'yørpa yá p̄ongah̄ȳa Oj̄a mam'bet'o, necáhe bi hyøn̄je thi, nε Oj̄a din s̄ah̄mb̄a. nε njo'o to i numanho. 16 Nε nu'b̄a má xih̄mbe ȳa ja'i ngue hing ȳa judío ra 'yu dí p̄ø Oj̄a. nε bi h̄εgáhe. nε ȳa judío. Janangue'a bin te yá ts'oqui. nε nuya bi ts'änni da nu rán ts'emb̄i Oj̄a nts'utho.

Nu'a ra Pablo nde da mba mahøn'a b̄a Tesalónica

17 Ma z̄a cu ah̄a, nu'b̄a má njo'ogáhe b̄a 'da ȳa pa, hin dadí pumb̄eni ah̄a, p̄ε dí m b̄εn ah̄a nε εmm̄ε dín ndehe ga mb̄ah̄mbe b̄a, gua nu ahe. 18 Nugáhe mim b̄eni ga mb̄ah̄mbe b̄a, nε nugá dra Pablogá mi s̄api ga mbagá b̄a x̄an ngu ȳa nidj̄, p̄ε 'bex bi z̄angua ra z̄ithu. 19 P̄ε gue'a z̄eh̄ch̄a man johya ahe. Nguetho nu'b̄a bá εh̄ mahøn'a ma Hmuh̄a ra Jesucristo, di nequi x̄an ho ma 'b̄efihe, ngue ya gá 'yεc'ȳeih̄a. 20 Majūani gues̄e ah̄a man johya ah̄a, nguetho tengu'b̄a man t'unni ah̄a ga dá ah̄a b̄a.

3

1-2 P̄ε nugá him mí h̄at'i ga t̄ø'mi mi'da ȳa pa ngue da 'b̄ax̄ ah̄a. Janangue'a dá p̄εn'nah̄a na ma z̄a cuh̄a ra Timoteo ba f̄ax̄ ah̄a nε di z̄ε ah̄a nangue ni t'εc'ȳeih̄a, nε dá co'be ua ja ra hnini Atenas. Nε nu ra Timoteo n'da rá 'ȳεh̄e Oj̄a ngue dadím p̄εhm̄be ngue dí mamh̄be rán ho ma'da'yo ra Cristo. 3 Nuna ra Timoteo di z̄ε ah̄a ngue hin gui 'ueh̄mb̄a b̄a ja rá 'yu Oj̄a nangue ran

ʼnbi guín nuh̄a. Nguetho ya guí p̄ah̄mb̄a gue rá p̄ähä Oj̄a ga nuh̄a ran ʼnbi nangue'a ga t̄εnh̄d̄a ra Cristo. 4 Guí p̄ah̄mb̄a 'b̄ε'a dá xi ah̄a nu'b̄a má m 'b̄uh̄mb̄a, ngue jatho guín nuh̄a ran ʼnbi tengu guín nuh̄a ya. 5 Nε nu'b̄a him mi sä man'da nya'a ga t̄ø'mi, dá p̄εh̄ndä n'dihi b̄a ra Timoteo, nguetho dín nde ga p̄adi 'b̄ε'a guí øth̄a nangue ni t'εc'ȳeih̄a. Nguetho nugá dí su da d̄a ah̄a ra z̄ithu, nε säti tho ho ra 'b̄efi dá øt'ahe b̄a 'b̄a. 6 P̄ε nuna ra Timoteo ya bí 'b̄ärp̄a guep̄a guí 'b̄uh̄mb̄a nε dá h̄amh̄be ra nde nangue ni t'εc'ȳeih̄a nε nangue nin hūεcateh̄a. Nε bi xije ngue nz̄ai εmm̄ε guím b̄εn̄je nε guín nde guín nuje, tengutho b̄a na ndegáhe gan nu ahe. 7 Janangue'a ma z̄a cu ah̄a, madague'a dín nuhe ran ʼnbi ua, p̄ε nu'b̄a má øhm̄be ngue'a gadí zacuatho ni t'εc'ȳeih̄a, 'bex bi hyu ma mb̄aihe. 8 Nε nugáhe sä ga h̄äthe. nε ȳan ʼnbi dín nuhe ua, nguetho dí p̄ah̄mbe gue ya gadí thot'a ni t'εc'ȳeih̄a nangue'a ra Hmu. 9 Thocua tho ho dí xih̄mbe jamadi Oj̄a nangue'a ran johya gadí 'daje. 10 Nε nu ra pa nε ra xui dí ȳahe Oj̄a nangue ah̄a, nε dí äp'ahe rá ts'edi Oj̄a ngue gan nu ah̄a mahøn'a. Nguetho dín nde ga x̄än'nah̄a 'b̄ε'a gadí 'b̄eh̄mb̄a nangue ni t'εc'ȳeih̄a. 11 Nε dí äcáhe Oj̄a ma Tah̄a nε'a ma Hmuh̄a ra Jesucristo gue di jaje ga mb̄ah̄mbe b̄a gua nu ah̄a. 12 Nε ma Hmuh̄a di ja ah̄a ngue 'da gdán hūεctah̄a n'da ngu n'da ah̄a, nε gui hūεj̄a gátho mi'da, tengugáhe ngue dadí hūεc'ah̄a. 13 Gue nu'a ran hūεcate i ja ah̄a dí zac'a ni mb̄aih̄a nε di ja ah̄a n'dat'a Oj̄a guim b̄εmh̄b̄a, nε gátho ma hoqui b̄a dán nu Oj̄a ma Tah̄a nu'b̄a bá εh̄ mahøn'a ma Hmuh̄a ra Jesús din 'yoh̄a gátho x̄am p̄øh̄ø.

4

Dam 'b̄uh̄mb̄a a dí numanhoj̄a Oj̄a

1 Nuya ma z̄a cu ah̄a, dí xi ah̄a nangue rá thuhu ma Hmuh̄a ra Jesús gue gui thoj̄a gui 'yøth̄a 'b̄ε'a dá x̄än'nah̄a. Nε gam 'b̄uh̄mb̄a a dí numanho ah̄a Oj̄a, nε man'da gui thoj̄a x̄an ho. 2 Nε guim b̄εmh̄b̄a ya 'b̄ε'a gátho dá x̄än'nah̄a nangue rá thuhu ma Hmuh̄a ra Jesús gue gui 'yøth̄a. 3 Nε gue'a nde Oj̄a gue gui d̄äf̄u gátho ni mb̄aih̄a, nε hin gui 'yøth̄a ran 'yomt'ēni. 4 Nε n'da ngu n'da ah̄a nde'b̄a gui p̄ah̄mb̄a guín numansu

ni xisu zehéhú, janangue'a hin gui 'yøthú ran 'yomt'ɛni mi'da yú xisu. ⁵ Nε hin gui 'yørpahú ran ts'o tengu i øt'ú yú ja'i ngue hingui pə Ojə. ⁶ Nde'bú xínga n'da ahú gui 'yøthú gui únba ni min'yohúhú ngue gui nutontofú rá xisu. Nguetho Ojə di cos'ahú ran únbi 'bú gue'a gui 'yøthú, tengu dá xi ahú. ⁷ Nguetho Ojə bi zongahú ga øthú ran ho nε him bi zongahú ga øthú ran ts'o. ⁸ Nu'a to'o fεsthohú ú yún zofu im mangua, pε hin rám hmanε n'da ran 'yohú i fεsthohú pε rán t'ɛdi Ojə, ngue bi 'dajú rá Hogandəhi. ⁹ Nu Ojə ya bi xán'nahú ngue gan huɛjú n'da ngu n'da ahú, janangue'a hin'yú man'da ga xi ahú. ¹⁰ Nε ya gá 'yuthú nin huɛcatehú gátho yú cu i 'búpu ra hái Macedonia. Pε dí xi ahú ma zú cu ahú nε man'da gui 'yuthú nin huɛcatehú. ¹¹ Nε nu ahú o gadím pate thohohú pε gui 'yøzehé ni 'bεfi zehéhú nε gui hyədumbú gui hyomhbú 'bε'a gdám 'búhmbú, tengu xtá xi ahú. ¹² Nu'bú ngubú gui 'yøthú, da numanho ahú ú hingui ɛc'yéi, nguetho hin gui áthú 'bε'a guí homhbú.

Ba ɛh mahøn'a ma Hmuhú ra Jesucristo

¹³ Nuya ma zú cu ahú dín nde ahú gui pəhmbú 'bε'a din ja ú yú 'yɛc'yéi xún du, janangue'a hin da du ni mbúihú tengu ú yú ja'i nte mán ho i tø'mi, ngue hingui pə Ojə. ¹⁴ Nε tengu bú na ɛc'yéihú ngue bi du ra Jesús nε bi dambɛni a, nε ngutho bú dá ɛc'yéihú da dambɛni ú yú 'yɛc'yéi xún du, nε di jap Ojə gátho dín 'yohú ra Jesús nu'bú bá ɛh mahøn'a. ¹⁵ Guehna rám hman ra Hmu dí xi ahú ya, nujú dyú 'yɛc'yéihú gue dí 'búthohú 'bú bá ɛh mahøn'a ra Hmu, hin dam 'bεt'ohú ga texhú mahɛts'i, pε nu'ú yú 'yɛc'yéi xún du dim 'bεt'o ú. ¹⁶ Nguetho guesε ra Hmu ba cəh mahøn'a mahɛts'i, nε ɛmmε ts'edi da ma nangue rá ts'edi nu'bú bi zøn ra pa da man Ojə. Nε rá ngurpa m'bεhni mahɛts'i ɛmmε nts'edi da ma. Nε gátho na ngúni ra ximhái da t'ø a rá thúxi Ojə. Nε gátho ú to'o xí 'yɛc'yéi, ngue xún du, da dambɛni, nε gue'ú rá mbúdi da ndexpú mahɛts'i. ¹⁷ Nε dim 'bεjua ú yú 'yɛc'yéi ngue i 'bútho, 'dat'a da zixcahú, nε dan c'athú ra Hmu bú i ja yú güi nε dam 'búhmbú ra Hmu gátho yú pa mazəi. ¹⁸ Nε guehna dá xi ahú gnín hyurpa ni mbúihú n'da ngu n'da ahú.

5

¹ Ma zú cu ahú, hingui jatho ga xi ahú jam'bú da zøn ú yú pa dín ja ú an ts'ánni dín ja. ² Nguetho nu ahú guí pəhmbú xún ho ngue njongui pədi, o gue ra pa o gue ra xuí ba ɛh ra Hmu. Tengu'bú hingui pə a n'da jam'bú ba ɛ'a n'da ra bε. ³ Nε nu'bú da man ú hing yú 'yɛc'yéi gue gátho i 'búmanho nε nte mán ts'o dín ja, 'bex ba ɛh ran ts'εmbi da 'yøt' Ojə ngue hin dim pommi ú. Nguetho tengu n'da ra xisu gue bi zøn ra ora dim 'búh rá t'úhni, nε hin hapú sá da mbatho. ⁴ Pε nu ahú ma zú cu ahú, hin di pi ahú ngue tengu'bú ba ɛ a n'da ra bε, nε hingan ts'ərbú da zøhø, nε di pi ú i hupú ja ra 'bεxuí. Pε guí tømhbú ra pa ba ɛh ra Hmu. ⁵ Nguetho gátho gahú dí 'búhmbú bú ja ra 'bεxuí tengu'bú ra xuí. ⁶ Nde'bú hin dam 'búhmbú tengu'bú dí ɛhmbú, tengu ú mi'da, pε dí nuhmbú nε dan 'yomfɛnihú xún ho. ⁷ Nu ra xuí i ɛh yú ja'i nε ra xuí di ho di mihni. ⁸ Pε nujú gue dí 'búhmbú ja rán nεqui Ojə, nde'bú nzəi dín jajú ran 'yomfɛni xún ho. Nε nujú jatho ga hehú rá ts'edi Ojə nangue ma t'ɛc'yéihú, nε ran huɛcate, nε ga tømDAHÚ rán ho ma'da'yo ra Cristo gue gue'a dí pøjú, janangue'a hin da dajú ra zíthú. ⁹ Nguetho Ojə him bi zängahú ga nuhú rán ts'εmbi a. Pε bi zängahú ga hámhbú a ran ho ma'da'yo ngue di pøjú ma Hmuhú ra Jesucristo. ¹⁰ Nguetho nu ra Jesucristo bi du nanguejú, ngue in nde 'darbú dam 'búhmbú a, madague'bú xtá tuhú o gue dí tehú nu'bú bá ɛh mahøn'a. ¹¹ Janangue'a damin hyurpa ni mbúihú nε gam fəxhú n'da ngu n'da ahú tengutho guí øthú ya.

Nu ra Pablo di un ran zofo yú 'yɛc'yéi

¹² Nuya ma zú cu ahú, damin numan-suhú ú gátho bi huan Ojə ngue yún ngurpi bú, ngue xán'nahú nε di 'da ahú ran zofo nangue Ojə. ¹³ Dami numanhohú ú nε ɛmmε guí huɛjú nangue ra 'bεfi i øt'e nangue ahú. Nε dami 'yεs'hú a gnín junthú bú guí 'búhmbú. ¹⁴ Nuya ma zú cu ahú dí xi ahú, dami xihmbú ú i dənhyéi ngue hingui ho 'bε'a i øt'e. Nε dami zεhmbú to'o i tu yá mbúi, nε dami zεhmbú ú ngue hinguin zaqui yú t'ɛc'yéi. Nε o gadín xømhbúhú nangue gátho ú, pε dami fəxhú ú. ¹⁵ Nε gan jamansuhú hin gui cospahú ran ts'o 'bú i

øt'ah_u ran ts'o_u 'da, pε gan 'yørpah_u ran ho n'da ngu n'da ah_u, nε gätho i 'b_ucua ja ra ximhäi. ¹⁶ Nε daman johyah_u gätho y_u pa. ¹⁷ Nε 'yo guí εs'h_u gan yāh_u Ojā. ¹⁸ Nε Ojā guí xihmb_u jamadi 'bε'a gätho bi 'yøt'ah_u. Nguetho gue'a in nde Ojā a guí 'yøth_u, gue ah_u guín 'yoh_u ra Cristo Jesús. ¹⁹ Nε 'yo guí serpah_u rá ts'edi rá Hogandāhi Ojā dim pεp_u mbo ni mb_uih_u. ²⁰ Nε 'yo guí øman'uh_u 'b_u 'bo'o da ma, ngue dim pøngahyā Ojā. ²¹ Dami bεmh_u gue 'bε'a gätho x_un ho o hin'na. Nu'b_u x_un ho, dami pεs'h_u. ²² Dami 'uehmb_u gätho 'bε'a mán ts'o. ²³ Nu Ojā gue bi hoc'ah_u, nε di ja ah_u gätho ni mb_uih_u guim bεmh_u a. Nε di ja ah_u ni mb_uih_u nε ni teh_u nte mán ts'o dín 'yoh_u nu'b_u bá ģh mahø'n'a ma Hmuh_u ra Jesucristo. ²⁴ Nu Ojā gue'a bi zon'nah_u, ngub_u da 'yøt'ah_u. Nguetho di jā'ts'a im ma nε da 'yøt'e gätho na.

Ran zengua ran zεgui nε rán jāpi Ojā

²⁵ Ma z_u cu ah_u dami 'yāf_u rá ts'edi Ojā nanguēcāhe. ²⁶ Dami zεnguagah_u ts'_u u y_u cu nanguε ran huęcate. ²⁷ Nuya dí xi ah_u nanguε rán t'ēdí ma Hmuh_u, dami mamh_u ma søcuāgā b_u 'b_ui gätho y_u cu. ²⁸ Nε gue'a ma Hmuh_u ra Jesucristo di jāp'ah_u. Hønt'a dí xi ah_u ya.

2 TESALONICENSES

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ɔɔhnini Tesalónica

Ran zengua

¹ Nugä dra Pablo, ne ra Silvano ne ra Timoteo dí o't'ahɯ na ra sɔcuɔ gätho ahɯ gyɯ cuhɯ nangue ra Cristo guí 'bɯhmbɯ bɯ ra hnini Tesalónica, gue ahɯ guí 'bɯhmbɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ² Nu'a Ojɔ ma Tahɯ, ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo dí ndepe di 'da ahɯ rán jɔpi ne da hyut'a ni mbɯihɯ.

Di ɯnba ɯ yɯ ts'om'bäi 'bɯ bá peng ra Cristo

³ Ma zɯ cu ahɯ jatho ga xihmbe Ojɔ jamadi nangue ahɯ. Ne xɯn ho ngue ngubɯ dí m bɛmhbe, nguetho thocua thoho man'da te ni t'ɛc'yɛihɯ, ne man'da man'da gnín huɛctahɯ n'da ngu n'da ahɯ. ⁴ Janangue'a man'da jagähe ran johya nu'bɯ dí xihmbe mi'da yɯ 'yɛc'yɛi 'be'a guí ɔthɯ. Nguetho hin gadín xɔmbɯihɯ nangue ni t'ɛc'yɛihɯ, madague'a hangu nangu yɯn ɯnbi guín nuhɯ ne'ɯ 'be'a gätho i t'ɔt'ahɯ ya nangue guí tɛnhɔ ra Cristo. ⁵ Nangue a guí häthɯ yɯn ɯnbi, guí uhmbɯ gue jatho di ɯnba Ojɔ ɯ to di ɯn'nahɯ, pɛ nu ahɯ gám pomhɯ a. Ne nu'ɯ yɯn ɯnbi guín nuhɯ ya, gue'a ní hoc'a ni mbɯihɯ Ojɔ tengu rán säui bɯ di manda Ojɔ. ⁶ Ne xɯn ho da 'yɔt' Ojɔ 'bɯ bi un ran ɯnbi ɯ to di ɯn'nahɯ. ⁷ Ne nu Ojɔ di japi din säya nin ɯnbi guí nuhɯ ya, ne ngutho da 'yɔrcähe 'bɯ bá ɛh mahɔn'a mahɛts'i ma Hmuhɯ ra Jesús, din 'yohɯ yám 'be'ni gue i ja yú ts'edi, ne ban 'yohɯ ra sibi nts'utho. ⁸ Ne nu'bɯ bá ɛhe, di un ran ts'ɛmbi gätho to'o hingui pɔ Ojɔ, ne gätho to'o him bi 'yɔrpamasu rán ho ma'da'yo ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁹ Ne nu'ɯ to'o da nu ran ts'ɛmbi x má mba da nu ran ɯnbi ngue njám'bɯ da guadi, ne ma 'ueque tho bɯ 'bɯh ra Hmu mahɛts'i, nɛpɯ hapɯ ja rá ts'edi nuixte. ¹⁰ Pɛ nu'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi, gue'ɯ dí hnu a rá nuixte a ra Hmu 'bɯ bi zɔn ra pa ba ɛhe. Ne gätho yɯ 'yɛc'yɛi da 'yɛspa a,

ne ahɯ gan 'yohɯ ɯ, nguetho gá 'yɛc'yɛihɯ ran ho ma'da'yo dá xi ahɯ. ¹¹ Janangue a nzai dí yähe Ojɔ nangue ahɯ. Ne dí äfe di 'da'a ni mbɯihɯ ngue yɯn thɛhɯ ram 'bɯi bi zän'nahɯ. Ne nu'a Ojɔ di 'da ahɯ rá ts'edi guí 'yɔthɯ ran ho guím bɛni guí 'yɔthɯ. Ne nangue ni t'ɛc'yɛihɯ, Ojɔ di zɛ ahɯ guí 'yɔthɯ rá 'bɛfi. ¹² Ne nangue'a 'be'a guí 'yɔthɯ bɯya, nu'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo da t'ɛspi. Ne nu'a xin da 'yɛs'ahɯ, nangue rá mate zɛhe a Ojɔ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

2

Ran 'yohɯ ngue ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui

¹ Nuya ma zɯ cu ahɯ, dí xi ahɯ ya 'be'a din ja nu'bɯ bá ɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ngue di pɛrcähe 'darbɯ dam 'bɯhmbɯ. ² 'Yo gadí päh nin 'yomfɛnihɯ 'bɯ 'bo'o da xi ahɯ, ya bi zɔn ra pa ba ɛh ra Hmu. 'Yo gadí 'yon ni mbɯihɯ 'bɯ 'bo'o da xi ahɯ bi bɛnba Ojɔ ngue ya ba ɛh ra hmu ya. Ne 'yo guí ɛc'yɛihɯ 'bɯ 'bo'o da hyä ahɯ ngue da 'yɛn ahɯ dá o't'ähe ra sɔcuɔ dá mamhbe ya bi zɔh ra Hmu mahɛts'i. ³ Ne 'yo guí ɛc'yɛihɯ 'be'a gätho i man yɯ jɔ'i. Nguetho him ba ɛh ra Hmu asta gue'bɯ go gätho yɯ jɔ'i i 'bɯcua ja ra häi ngue hingui ɛc'yɛi din sɯhmbɯ Ojɔ. Ne him ba ɛh ra Cristo asta gue'bɯ din 'yo a n'da ran 'yohɯ ngue ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui, ngue m'bejua da t'ɛrpɯ ja ran ɯnbi mazai. ⁴ Ne nu'a ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui da zɯi gätho yɯ 'yɛc'yɛi gue i thɔnde Ojɔ, ne da zɯ ɯ mi'da i thɔnde hɔnt'a go 'be'a i thɔnde, nguetho in nde a dí mba nthɔnde zɛhe. Ne da yɔrpɯ ja n'da ra nijɔ ne da hyupɯ, tengu'bɯ gue'a Ojɔ a. ⁵ Ha hin guím bɛmhɯ guehna dá xi ahɯ nu'bɯ má m 'bɯhmbɯ bɯ. ⁶ Pɛ nuya guí pɔhmbɯ 'be'a i sɔmmi ngue ba ɛhe, nguetho hinga na sɔn ra pa da man Ojɔ gue ba ɛhe. ⁷ Pɛ nuya ɛmmɛ xɯn ngu dim pɛpɯ yá mbɯi yɯ jɔ'i a rá ts'edi ra zɔthɯ, ngue hin di nequi. Pɛ i pa nts'ambi thoho rá ts'edi asta gue'bɯ go bi zɔn ra pa ngue Ojɔ di 'uec'a to'o i sɔmmi. ⁸ Ne gätho da nu ran 'yohɯ ngue ra ngɯrpa 'yɔt'ats'oqui. Pɛ nu'bɯ bá ɛh mahɔn'a ra Hmu Jesús nuixtetho rá ts'edi, da hyo a ran 'yohɯ, ngue da huic thoho. ⁹ Ne nu'bɯ bá ɛh ran 'yohɯ ngue xɯn ngu rá ts'edi ra zɔthɯ in 'youi, ne da 'yɔt'e xɯn ngu yɯ hmɛpya, ne yɯn t'ɔt'e nuixte ngue dí hyät'

y_u ja'i. ¹⁰ Ne gätho 'be'a män thäte da 'yøt'e, ngue da hyät' y_u ja'i i 'yo rá 'yu ram 'bedi, gue'ü him mín nde da 'yεc'yεi a majuani guer_u mí sä xtím pøhø. ¹¹ Ne nu'ü gätho him bi nde da 'yεc'yεi a majuani Oja, di japi da 'yεc'yεi y_u fεhni ne da den'na ran 'yoh_u ngue ra ngurpa 'yøt'ats'oqui. ¹² Janangue'a gätho ü him bi 'yεc'yεi a majuani pe man'da di ho ran ts'o, 'darb_u da nu rán ts'εmbi Oja ü.

Nthahni dim pøhø

¹³ Pe nzai ga xihmbe jamadi Oja nangue ah_u 'be'a gätho bi 'yøt'ah_u ma z_u cu ah_u, ngue di huεc'ah_u ra Hmu. Nguetho Oja bi huahn'nah_u rá mb_udi thoho ngue di pø ah_u. Ne nangue gá 'yεc'yεih_u a majuani, nu'a rá 'befi rá Hogandahi Oja í bo ni mb_uih_u. ¹⁴ Ne bi huahn'nah_u Oja ngue gá 'yεc'yεih_u 'b_u má xi ahe rán ho ma'da'yo ra Cristo. Ne bi zän'nah_u Oja gui comhb_u rá nuixte ma Hmu_u ra Jesucristo. ¹⁵ Nuya ma z_u cu ah_u dami thoctah_u ni t'εc'yεih_u, ne 'yo gadí uans'h_u 'be'a guím bεmh_u, ne 'yo gadí pumbεnih_u 'be'a dá xän'nah_u nu'b_u 'darb_u mám 'b_uhmb_u, ne'a 'be'a dá xi ah_u nu'b_u má o't'ahe ü y_u søcuä. ¹⁶ Nuya gue ma Hmu_u ra Jesucristo, guesε a, ne Oja ma Tah_u, da hyut'a ni mb_uih_u mazai nangue rán hose Oja. Nu'a Oja di huεc'ah_u, ne nangue rá mate bi jaj_u ga tøhmb_u 'be'a di 'daj_u. ¹⁷ Ne nu'a Oja da hyu ni mb_uih_u, ne di zet'a ni mb_uih_u ngue gui mamhb_u ne gui 'yøth_u 'be'a gätho x_un ho.

3

Gui 'yäf_u Oja nanguecähe, εn'a ra Pablo

¹ Hønt'a dí xi ah_u ya ma z_u cu ah_u, dami 'yäf_u rá ts'edi Oja nanguecähe n'dahma din ja rá ts'edi rá_m hman ra Hmu, ne da bømanho hønb_u go hap_u ga 'yomhbe. Ne gätho to'o da 'yøde da hyäni nangue ran johya, tengutho bin ja b_u guí 'b_uhmb_u. ² Ne gui 'yäf_u rá ts'edi Oja ngue da yänje b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi ja'i, nguetho hinga gätho in nde da hyän rá_m hman Oja. ³ Nguetho nu'a ra Hmu njäm'b_u da hyεgah_u pe nzai da mbäj_u, ne i ja rá ts'edi ngue hin di japi di ün'nah_u ra dämants'o. ⁴ Ne nu'a ra Hmu di jaje dí pähmbe ngue gadí thoctah_u guí øth_u 'be'a gätho dí xi ahe. ⁵ Ne nu'a ra Hmu di ja ah_u

man'da man'da gui pähm_u rán huεcate Oja, ne di ja ah_u gui hyäth_u 'be'a gätho guí thohmb_u tengutho bi 'yøt'a ra Cristo.

Jatho gui 'yøt' ni 'befi zεhεh_u

⁶ Ma z_u cu ah_u dí xi ah_u nangue rá thuhu ma Hmu_u ra Jesucristo, dami 'uehmb_u ts'ü b_u 'b_u ü ni cuh_u i dänhyεi, ngue hingui nde dim pεfi, gue'ü hingui tēn'na 'be'a dá xän'nahe. ⁷ Ne nu'ah_u guí pähm_u 'be'a gdám 'b_uhmb_u, tengu dá ut'ahe 'b_u mám 'b_ucähe b_u, ngue hin dám 'b_undänhyεi thohogähe. ⁸ Ne xingui ts'ü gá 'daje 'be'a dá homhbe. Pe däm pεhmbe ra pa ne ra xui n'dahma bin ja 'be'a dá homhbe, ne xingui ts'ü dá pa ahe. ⁹ Madague mí sä xcá ähmbe ngue xquí zεje. Pe dá ndehe ga ut'ahe ra hmεpya gui 'yøth_u. ¹⁰ Ne nu'b_u mám 'b_uhmb_u b_u, dá xi ah_u, ngue'b_u 'b_u a n'da hingui nde dim pεfi, hin din sihmε 'b_u, pe da zä ra thuhu 'b_u. ¹¹ Nguetho dí øhmbe gue 'b_u i 'da ah_u hingui nde dim pεfi, pe di hødänhyεi thoho ne ndetho din thjnt p_u hin yá 'befi. ¹² Nuya nangue rá ts'edi ma Hmu_u ra Jesucristo, dí xi ü to'o hingui nde dim pεfi, ngue da hyänya zεhε rá 'befi da 'yøt'e, ne da hyonse 'be'a däm 'b_ui. ¹³ Pe nu'ah_u ma z_u cu ah_u, o gadín xømb_uih_u gui 'yøth_u ran ho. ¹⁴ Nu'b_u 'b_u a n'da ah_u hingui nde da 'yøt'a 'be'a dí xi ah_u, dami hyeth_u 'b_u, janangue'a da mbε'ts' yá sä. ¹⁵ Pe o gadín s_uhmb_u, pe gui unhd_u ran zofu tengu'b_u ni cuh_u.

Ran zεgui ran zofu

¹⁶ Ne guesε ra Hmu, hønt'a sä da hyut'a ni mb_uih_u, hønt'a go 'be'a guí thohmb_u gätho y_u pa. Ne nu'a ra Hmu gam 'b_uhmb_u gätho ah_u. ¹⁷ Nugä dra Pablo dí o't'ä na ran zεgua i ja ua ya nangue ma 'yεεgä. Tengu'b_u ma firmagä na, ngue gätho ya ma søcuä. ¹⁸ Nuya nu'a ma Hmu_u ra Jesucristo di jap'ah_u, gätho ah_u. Ne hønt'a dí xi ah_u a ya.

1 TIMOTEO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

¹ Nugä dra Pablogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo nangué rán t'ɛdi Ojã ma yãntehũ, nɛ ra Jesucristo, guesɛ'a ran ho dí tɔmhbu a. ² Dí pɛnh'na n'da ra sɔcuɔ gra Timoteo, tengubũ majuañi ma ts'unt'ũ i, ngue ya dá xãn'na ma t'ɛc'yɛihũ. Nɛ dí äp Ojã ma Tahũ di 'da'a rá mate nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbũi a ra Cristo Jesús ma Hmuhũ.

Da mba ma hɛcpi ɛ n'dan'yo in xãnbate

³ Nɛ tengu dá xi'a 'bũ má mba bũ Macedo-
nia, nɛ ngutho dí xi'a ya, dami copũ Éfeso,
nɛ gui hɛcpa ɛ 'da bí 'bɛpũ, ngue hinga
n'dan'yo da ma 'bũ in xãnbate. ⁴ Nɛ dami
xifi hin din xäh mi'da yũ cuento gue 'be'a sä
ɛmbi bi 'yɔt'ũ ndu ma bombɔtahũ maya'bũ
nɛ'bũ ɛmmɛ ma 'be'a yú thuhu ɛ, ngue
man'da di xãnt'ũ yúm hma. Nguetho nu'ũ
yũm hma tengu ɛ, säti thoho ran 'yomfɛni
di un'na n'da, pɛ hin di 'yomfɛniba n'da
da 'yɛc'yɛi Ojã. ⁵ Pɛ nu'a ma 'bɛfihũ dyũ
xãnbatehũ, ga xãnba yũ ja'i dan huɛju. Nɛ
gue'a ran huɛcate di nɛqui bũ ma mbũihũ
'bũ m'be't'e a, nɛ'bũ zãi dí ɔthũ a di bɛngahũ
Ojã, nɛ'bũ hɔnt'a Ojã dí m bɛmhbu a. ⁶ Pɛ
nu'ũ 'da hinga guehya yũm hma dín huɛca
n'da i honi, pɛ bi 'uɛpũ ja rá 'yu Ojã,
janangué i tɛn yũm hma säti thoho. ⁷ Nu'ũ,
ɛmmɛ i honi nde din xãnbate nangué yãn
t'ɛdi Ojã bi man ra Moisés, pɛ hingui pãdi
'be'a im ma. Sä i mants'editho, pɛ nɛ hingui
pãdi 'be'a nam bɔn'ũ yúm hmanɛ i ma 'bũ i
man yãn t'ɛdi. ⁸ Dí pãhmbũ gue xãn ho ɛ yãn
t'ɛdi bi xi Ojã ra Moisés. Pɛ bi ts'ãn yãn t'ɛdi
Ojã gue dí mba ma hɛcpi ɛ yũ dãdits'oqui.
⁹ Nɛ gue'ũ yãn t'ɛdi dí mba ma hɛcpi ɛ to'o
jase yãn t'ɛdi zɛhɛ, nɛ'ũ i fɛsta yãn t'ɛdi Ojã,
nɛ'ũ to hingui numansu Ojã, nɛ di ho da
'yɔt' yũ ts'oqui. Nɛ'ũ to hingui ɛspa Ojã, nɛ i
tɛn ra ximhäi, nɛ i ho yú ta nɛ yú mbe, nɛ yũ
hyodu. Gue'ũ da sih yãn t'ɛdi Ojã ɛ, nɛ hinga
gue'ũ hɔnt' Ojã mbɛni. ¹⁰ Nɛ bi ts'ãn yãn t'ɛdi
Ojã dí mba ma hɛcpi ɛ ɔt' ran 'yomt'ɛni, nɛ'ũ

din 'yãsäbi yú min'yohũhũ tengubũ n'da ra
xisu, nɛ'ũ i pɛ yú mija'ihũ, nɛ'ũ i man yũ
fɛhni, nɛ i xih ra fɛhni yũ zɛ'mi. Nɛ gãtho
ɛ n'dan'yo i ɔt'e xĩnda gue ra hoganxãdi, nɛ
gue'ũ da sih yãn t'ɛdi Ojã ɛ, nguetho i xijũ
hin ga ɔthũ yũ ts'oqui. ¹¹ Pɛ nu'a rán ho
ma'da'yo ra Cristo dí pãrca ma mbũihũ Ojã
a, nu'a mixte xãn hotho a. Nɛ gue'a ran ho
ma'da'yo bi xicã Ojã gam mangã.

I xi Ojã jamadi ra Pablo, nangué rá mate xãn ngu

¹² Jamadi dí xih ma Hmuhũ ra Jesucristo,
nguetho bi huangui dram 'bɛhnigã, nɛ i
pãdi ga ja'ts'i, nguetho di 'dac rá m fãts'i ga
ɔt'a i xiqui. ¹³ Pɛ nugã ɛmmɛ dra nɛxmategã
mam'bet'o, nɛ mí sangã a ra Cristo gue'bũ
go má ɛnba ɛ 'da yú 'yɛc'yɛi. Nɛ xĩngui ts'ũ mí
pãcã 'be'a nam bɔn'a mí ɔt'ã, nguetho him
mí ɛc'yɛigã ra Cristo. Pɛ Ojã bi 'dac rá mate
bi pungui. ¹⁴ Pɛ ɛmmɛ xãn ngu rá mate ma
Hmuhũ ra Cristo Jesús, bi jaqui dá dãpä ma
mbũi a, nɛ bi jaqui ɛmmɛ dá numanhogã
a Ojã nɛ dá huɛc ma mija'i'be. ¹⁵ I ja ua
n'da ram hma da zã ga pãhmbũ majuañi,
ngue bi zɔcua ja ra ximhäi a ra Jesucristo di
pɔ'ũ yũ ts'om'bãi tengugã man'da xãn ts'o
dá ɔt'ã. ¹⁶ Pɛ ɛmmɛ xãn ngu rá mate bi
'yɔrcã Ojã, nguetho nde gãtho da 'yut mi'da
yũ ja'i ɛmmɛ ja rá yembũi a ra Jesucristo.
Nɛ tengu thohogã, ngutho da 'yɔrpa ɛ to'o
di dãp yú mbũi a, nɛ'ũ din ja ra te mazãi.
¹⁷ Janangué'a ga ɛspa ma Ojãhũ gãtho yũ pa
mazãi. Nu'a, ra Hmuts'ut'abi mazãi a, nɛ
njongui sä da nu, nɛ njãm'bũ da guadi. Nɛ
n'datho Ojã, njo'o man'da, nɛ gãtho i pãdi.
Nɛ hɔnt'a gam bɛmhbu a ya. ¹⁸ Nɛ nuya gra
Timoteo, tengubũ ma ts'unt'ũ i, i ja ua a dí
xi'a ya. Nu'i gra dofũi nangué Ojã, dami
'yɔt' ra hogatuhni, tengu thoho bi xi'a ɛ yú
pɔngahyã Ojã. Janangué'a dami hyãdumbũi
gui 'yɛc'yɛi rá hogamhma Ojã, nɛ gui 'yɔt'a
'be'a i xi'a 'bũ in zop'a ni mbũi. ¹⁹ Nɛ hin gui
'yɔt'e tengu mi ɔt'ũ 'da 'bũ mí zop yú mbũi
Ojã, pɛ bi mbɛsta'a 'be'a bi sifi, bi ts'onɛ yú
mbũi bũya. ²⁰ Tengu mí ɔt'a ra Himeneo nɛ
ra Alejandro. Pɛ dá juãnba ɛ, nɛ dá xifi bi
mba ma dã bũ 'bũh ra zĩthu, di ɛnbi, da bãdi
hin da zan Ojã.

2

Da mba nt'äpi rá m fáts'i Ojã nanguẽ gãtho yu ja'i

¹ Nε i ja ua n'da ram hma ga xi'i, gra Timoteo, ngue mahyoni gui 'yõrpu ja ram peti. Nguẽ nu'bu guí yãhu Ojã, gui xihmbu nanguẽ gãtho yu ja'i, gui 'yãfu rá mate nanguẽ'u, nε gui xihmbu jamadi Ojã nanguẽ'a 'bε'a bi 'yõrpa n'da ngu n'da u yu ja'i. ² Nε'u yu ts'ut'abi nε gãtho to'o ja yú ts'edi, dami 'yãfu rá m fáts'i Ojã nanguẽ'u, nguẽ hin din ja yu sui nε xing ra dumbui, nε hin te gam bεmhbu, nε da zã bu ga øthu xun ho 'bε'a bi man Ojã buya. ³ Nε xun ho 'bu ga øthu a, nguetho gue'a numanho Ojã mam põrpatehu a. ⁴ Nguetho in nde Ojã da yãni gãtho yu ja'i nanguẽ rá ts'edi ra zithu nε di 'yomfɛnibi nanguẽ'a majuãni. ⁵ Nε n'datho Ojã i 'bui. Nε n'datho a i 'bã'inde nε din hocpate bu bí 'bu Ojã, nu'a ra Jesucristo nguẽ bin ja'i a. ⁶ Nguetho bin dãse nguẽ gãtho bi gurca ma ts'oquihu. Nε guehna ram hma bi xiju Ojã 'bu mi zõn ra pa bi ma. ⁷ Nε guehna ram hma í thangã gam mangã na, nε guehna bí 'bencã na, nε majuãni hin dí fɛhnigã, nguẽ ma 'bεfigã ga xãnba u hing yu judío, ga japi di dãp yú mbui Ojã, da yãni, nε da 'yεc'yεi a majuãni. ⁸ Nε man'da dí xi'i, hõnbu go hapu dim peti yu 'yεc'yεi, xtãn hotho yú 'yε u yan 'yohu di 'uã'ts' 'bu din yãhu Ojã, nguẽ nte má cue da bɛni, nε xing ran ucpate. ⁹ Nε dí xi'i 'bε'a gui xih yu xisu, nguẽ hin din hoc zεhe nanguẽ ran 'yεts'i, uague di hoc yú yã, uague ra oro o yu thebe o 'bε'a xum hmadi da japi. Pε din hoc zεhe nanguẽ yú he rán säui n'da ra hogambui nε ra hogan'yomfɛni. ¹⁰ Nε da bãdi da 'yõt' ra hogambui, nε gue'a ran hoqui rán säui n'da ra xisu i numansu Ojã. ¹¹ Nε nubu ja nim petihu, da ndese yu xisu da sãnbi, nε hin go din xãnbate, nε gãtho da 'yõde. ¹² Nε dí xi'i hin dim 'bet'o yu xisu nguẽ da xãnba yan 'yohu, pε din hεtho. ¹³ Nguetho m'bet'o bi 'yõt' Ojã a ra Adãn, nε m'bejua a ra Eva, jananguẽ'a hingui sä dim 'bet'o n'da ra xisu. ¹⁴ Nguetho nu ra xisu bi numanho 'bu mí xih ra zithu da 'yõt' ra ts'oqui, pε nu ra Adãn him mín nde xtã 'yõt'e. ¹⁵ Jananguẽ'a din unba 'bu xum 'buh yú t'ãhni u yu xisu, pε da mbãx Ojã u

'bu thocpa thoho i εc'yεi, nε'bu din ja yan huεcate, nε'bu din 'yomfɛni xun ho, n'dat'a Ojã da bɛni.

3

Nda'u yan 'yohu din ngurpi

¹ Majuãni a ram hma, nu'bu in nde din ngurpi n'da, in nde n'da ra 'bɛfi xun ho. ² Pε jatho din hocjã'i n'da ra ngurpi, nε nte da thĩnba n'da rá ts'oqui. Nε hõnt'a n'da rá xisu da zi, nε da bãdi da zamzεhe rá mbui nε din 'yomfɛni xun ho, nε di jamansu 'bε'a i øt'e, nε di ho di un ran ts'ãya bu ja rá ngu, nε da bãdi din xãnbate nanguẽ rá m hman Ojã. ³ Nε njãm'bu dim mihni, xín din ndesui, nε hin da 'yõman'u a i sifi, nε xín din hecpate pε din hocpate, nε hin da nde xun ngu ra mbeti. ⁴ Nε da bãdi dim 'bet'o bu ja rá nguẽ, nε nu yú t'ãhni da 'yõt'e 'bε'a i xifi, nguetho numansu yú ta. ⁵ Nguetho nu'bu hingui pãdi dim 'bet'o bu ja rá nguẽ n'da ran 'yohu, hin da bãdi di jamansu yu 'yεc'yεi 'bu. ⁶ Nε hin din ngurpi n'da ra 'da'yo 'yεc'yεi, ts'ãrpu thoho din 'yεts'i tengutho ra zithu, nε da dεx'a Ojã a. ⁷ Nε nu yu ngurpi da 'yõt'e nguẽ da hnumansu, nεpu 'bu u hing yu 'yεc'yεi da 'yõt'e 'bε'a dí hnumansu, jananguẽ'a njon di c'ãman'u, nε hin da dãp ra zithu buya.

Ndana ní ja'i dim fãxte

⁸ Ximangut'u yãm fáts'ihu yu ngurpi, ngutho guexta'a jatho din hocjã'i, nε 'da'angu da ma, nε hin dim mihni, xín din siyate nanguẽ ra mbeti. ⁹ Nε da bãdi xun ho 'bε'a gãtho rán thɛui a ram hma nε din zam bu, nε zã øt'a xi Ojã 'bu in zop yú mbui. ¹⁰ Nε nde'bu 'bε da hnu 'bu tenni xun ho, nε nubuya nu'bu hin te da thĩnbi, da zã da 'yõt' ra 'bɛfi dim fãxte buya. ¹¹ Ximangutho 'bu dim fãxte n'da ra xisu, i jatho da hnumansu, pε hin din c'ãte, nε xín dim mihni, pε din 'yomfɛni xun ho, nε di ja'ts'i 'bε'a gã øt'e. ¹² Nε nu n'da ran 'yohu 'bu im fãxte, n'datho rá xisu da zi, nε da bãdi dim 'bet'o bu ja rá ngu, nε da 'yõt'u yú t'ãhni 'bε'a da xifi. ¹³ Nguetho nu'bu i øt'e xun ho rá 'bɛfi n'da ram fáts'i, da hnumanho buya, nε man'da da hyut' ran zambui nanguẽ rá 'bɛfi ra Cristo.

Mixte xun ho a ram hma dí εc'yεihu

14 Guehna dí ot'a na ya, gra Timoteo, madague'b_u dí m b_uni ga mba b_u n'dihi. 15 P_e xi'b_u him 'bex da zã ga mba b_u, p_e ya dá xi'i 'b_e'a x_un ho gui 'yøt'e nangue a rá ngu Ojã. Ngue nu y_u 'y_ec'y_ei xa hyømba rá ngu Ojã nangue y_u mb_ui, ngue 'dat'a Ojã i 'b_ui. N_e tengu'b_u rá ngu j_u Ojã guerp_u na fãdi x_un ho rá m hma Ojã, n_e dí n yãmh_u a. 16 N_e gue'a ran ho ma'da'yo dí t_enhd_u mixte x_un ho a, ngue bin 'yuse ra Cristo ua ja ra häi 'b_u mín jã'i a, p_e bin 'youi rá Hogandãhi Ojã guerp_u í fãdi hin'y_u rá ts'oqui a, n_e bi nu _u yã m 'behni Ojã mah_ets'i. N_e bi hmangua dí 'b_uhmb_u høn_u go har_u 'b_uh y_u jã'i gue 'dahma'dan'yo b_u na yã. N_e bi t'èc'y_ei ua ja ra ximhäi, bi ts'ix mah_ets'i b_u bí ja rá ts'edi Ojã mixte b_uya.

4

Mi pã Ojã da 'ue'u da

1 Nu rá Hogandãhi Ojã m'bet'o di b_engã ngue da 'uep_u ja rá 'yu Ojã _u 'da. Ngue da 'yømanho _u y_u nde _u y_u hyãte xãnbate bin xãdi nangue yã m hman y_u zĩthu. 2 Nu y_u hyãte hingui sã b_u da zop yã mb_ui Ojã, nguetho bi ts'on yã mb_ui nangue y_u fehni zã i m ma. 3 Ngue sã di h_ecpa y_u jã'i, i xifi hin din thãti, xín da zi 'da y_un ts'ihm_e, sã èn'u. P_e bi zãngah_u Ojã ga hãmh_u hønt'a go 'b_e'a mán ts'ihm_e 'b_u dí xihmb_u jamadi Ojã, gue nu j_u d_yu 'y_ec'y_eih_u, n_e dí pãmh_u nda'a majua_ui. 4 Nguetho gãtho x_un ho 'b_e'a bi 'yøt' Ojã, n_e hin'y_u 'b_e'a ga emh_u, p_e ga hãmh_u n_e ga emf_u jamadi Ojã b_uya. 5 Nguetho majãpi ngue'a dí äf_u rán jãpi Ojã, n_e nu rá m hman Ojã i èmbi x_un ho a.

Rá hogamb_efi ra Jesucristo a ra Timoteo

6 Nu'i gra Timoteo, x_un ho 'b_u guim b_enba y_u cu na ram hma i ja ua, janangue'a gam p_efi x_un ho nangue ra Jesucristo. Nguetho bi hã'a ra ts'edi ni mb_ui a ra hogamh_uma dí èc'y_eih_u, ngue ra hoganxãdi gui tenni. 7 N_e o gui _u rpa ra güenda yã m hmanse y_u jã'i sãti thohe n_e x_un ts'o. P_e dami hyãdumb_ui nangue rá 'b_efi Ojã. 8 N_e tengu 'b_u zã i dadin cunh ma jã'ih_u, n_e da hyã ra ts'edi,

n_e ngutho ga øth_u nangue ma mb_uih_u, da hyã ra ts'edi 'b_u zã i ga hambah_u nangue rá 'b_efi Ojã. N_e èmm_e x_un ngu di muui 'b_u ga hambah_u, nguetho i ørcah_u ran ho y_u pa i jab_u ya, n_e gãtho y_u pa mazã i. 9 N_e majua_ui na ram hman na, janangue'a nde'b_u gãtho ga øth_u x_un ho. 10 Janangue'a dí häth_u yã n _u nbi n_e dí humbi dadim p_ehmb_u, guerp_u go da zã ga xihmb_u x_un ho rá m hma Ojã y_u jã'i. N_e da zã ga dãp yã mb_ui Ojã b_uya, n_e dim pøhø. Nguetho n'dat' Ojã dí tømhb_u i 'b_ui, nu'a in nde da yã n'u gãtho y_u jã'i i 'b_ui, n_e da yã n'u to'o da 'y_ec'y_ei a. 11 Nuya yã n xãdi i ja ua, thocpa thohe gui hyãdumb_ui èmm_e gui b_enbi n_e gui xãnbi gãtho y_u cu bí 'b_up_u. 12 O to guíd i japi da 'y_u'ts'i'i ngue gra ts'unt'u thohe. P_e gui 'yut'u y_u cu nangue yã n t'øt'e bi xij_u Ojã gue gui 'yøz_eh_e x_un ho, gui jamansu 'b_e'a gui ma, o 'b_e'a gui 'yørp_u. Janangue'a gui 'yuti din hu_equi n'da ngu n'da, n_e di jã'ts'i, n_e da zãmz_eh_e yã mb_ui. 13 P_e gãtho 'b_u hin ná søngã b_u, p_e gui jamansu ni 'b_efi 'b_u guí man rá m hman Ojã, n_e'b_u gadí un ran zofo y_u jã'i, n_e'b_u guí xãnbi 'b_e'a nam bøn'a n'dax_equi gui xifi. 14 Damim p_efi x_un ho nangue a rá ts'edi Ojã bi 'da'i, tengu bi xi'a _u 'da yã pøngahyã Ojã. Ngue bi b_en'na ni mb_ui Ojã 'b_u mí 'yãp rá mfãts'i nangue'e, n_e bi gãx yã 'y_e b_u ja ni yã. 15 Thocpa thohe gui 'yøt'a dí xi'i, n_e hønt'a gui hyãdumb_ui gui 'yøt'a, n_e nub_uya da nu i gãtho y_u jã'i ngue bin te x_un ho ni mb_ui nangue rá 'b_efi Ojã guí øt'e. 16 N_e thocpa thohe gui hyãdumb_ui gam fãse nangue ni mb_ui, n_e gui jamansu 'b_e'a gãtho gui xi _u 'b_up_u nangue rá m hman Ojã. N_e nu'b_u ngub_u gui 'yøt'e, n_e di jãp'a Ojã, n_e'u gã mi'da y_u jã'i guí xãnbi.

5

Ga fãx ma cuh_u

1 O guí s_u'a n'da ra dãc'y_ei, p_e dami zofo x_un ho, tengutho 'b_u ni ta. N_e nu'u y_u ts'unt'u gui 'yøt'e tengutho 'b_u nin 'yoh_uh_u. 2 N_e nu y_u zi bømbe gui 'yøt'e tengutho 'b_u ni mbe, n_e nu y_u hmute, gui 'yøt'e tengutho 'b_u nin ju, n_e hin guim b_en'a n'da ra 'yãsä nangue'u. 3 N_e nub_u ja yã m peti gui jamansuh_u n'da ra bømbe 'b_u x_un du rá ndø, ngue'b_u njo'o to'o di jamansu. 4 P_e nu'b_u

n'da ra bømbe xæn du rá ndø, ne 'buh yá t'uhni, o gue yá 'beto, da badi rán t'edi Oja a di jamansu yá mbe, tengutho bi 'yørpa 'bæ mín t'uhni. Ne gue'a in nde Oja. ⁵ Ne nu'bu n'da ra zi bømbe i nyæui Oja gã ra pa ne ra xui, ne hont'a Oja im bæni, ne nu'bu njo'o to'o di jamansu, pe gui fæxhu a baya. ⁶ Pe nu mi'da yæ xisu, xæn du yá ndø, ngue hinguim bæn Oja, ne i honi da 'yøzehæ yá pähä zehæ. Madague'bu i 'bui, pe tengu'bu xæn du bu nam bæn Oja. Hinga gue'u da mba ma jamansu bu ja ram peti u. ⁷ Ne nuya yam hma i ja ua, gui xænba u yæ cu, janangue'a njon da 'yæna hingui ho øt'u. ⁸ Ne nu'bu n'da hin di unni 'bæ'a di 'bæ a rá ta o gue rá mbe, o gätho mi'da yá mení, man'da xæn ts'o rá mbui 'bu, xinda gue'bu hin xtá 'yæc'yæi, ne bi gøn'a ra Cristo. ⁹ Nuya ga xi'i nda'u ní hyoya bømbe gui hyuspa yá thuhu dim pæpæ ja ram peti. Hont'u pæ'ts'a hyæte njeya ne æmme bim 'bæmanhoui yá ndø. ¹⁰ Ne i hnumanho nangue yæ hoga'bæfi i øt'e, ne bi jamansu xæn ho yá t'uhni, ne zai di säyaba yæ ja'i bu ja yá ngu, ne him bin 'yæzehæ pe bin 'yæhæ nangue yá mi'yæc'yæihu, ne bi hyurpa yá mbui to'o mi tu yá mbui, ne bin æhya bi 'yøt' mi'da yæ hogant'øt'e. Ne guehya yæ hyoya bømbe gui hyuspa yá thuhu ya. ¹¹⁻¹² Pe nu mi'da yæ xisu xæn du yá ndø, nu'bu hingui ngu yæ jeya pæ'ts'i, hin gui hyuspa yá thuhu gue gui 'yæmfæ dim pæpæ. Nguetho ts'ærpæ thoho da bæni din thæti, ne nu'bu din thæti mahøn'a hin da 'yøt'a ra 'bæfi mí ma xtá 'yøt'e. Ne ra ts'oqui a nguetho him bi ja'ts'a bi ma. ¹³ Ne nu'u, ts'ærpæ thoho din dæhyæi yá mbui 'bu njo'o yá ndø, ne da hya'da thoho yæ ngu, ne høn nan c'æte di ja, im man'a hingui ho, ne sä din thint'i i øt'e ne hin rá 'bæfi bu. ¹⁴ Janangue'a man'da xæn ho 'bu din thæti mahøn'a, dim 'buh yá t'uhni, ne dim pæpæ ja yá nguse. Ne nu'bu din jabu da 'yøt'e, hin di c'æman'æju man sæihæ 'bu. ¹⁵ Nguetho i 'bu i 'da yæ xisu xæn du yá ndø, ne ya xæ mbengui ne i ten ra zithu. ¹⁶ Ne dí xi'i mahøn'a, nu'bu 'bu a n'da ra cu ngue bi du rá ndø a rá mbe, jatho da mbæpi, o gue rá nana bi du rá ndø, o gue rá mení, i jatho di jamansu, ne hinga gue'a ra mbeti pa ma peti bu ja ra nijá dí mba ma jamansu u. Janangue'a dí gua'a ra mbeti bu

ja ra nijá ngue hont'u njo'o to'o di jamansu da mba m'bæpi bu. ¹⁷ Nu yæ ngærpæ bu ja ram peti, nu'u to di ja'ts'i xæn ho yá 'bæfi, da t'æspa u, ne da mba m'bæts'i 'bæ'a di 'bædi. Ne nu'u to i humbi din xænbate nangue ráman hman Oja, man'da jats'æditho da t'æspi. ¹⁸ Nguetho nt'o't'i: "Nu yæ uæfanindæni 'bu i uæhi hingan thu't'i yá nde, pe da zä da za yæ paxi i ja bu." Ne man'da ram hma i ja: "Nu'a to dim pæfi ja rán t'edi din ju't'i," i æna. ¹⁹ Ne hin gui 'yærpæ ra güenda 'bu da mba ma yæpi n'da ra ngærpæ t'æmbi bi 'yøt' ra ts'oqui, hinda hont'bu di yoho hyu u di yæpi gui 'yøh pæya. ²⁰ Ne nu'bu majuæni bi 'yøt' ra ts'oqui, da mba ma hæcpi bu dim peti u mi'da, n'dahma gätho din su. ²¹ Ne madague'bu gadín amigoui o hin'na, pe 'da'angu gui 'yørpe. Ne gue'a i jats'ædi dí xi'i gui 'yøt'a, nguetho in nu a Oja, Oja da badi 'bu gui ja'ts'i, ne'a ra Hmu, ra Jesuscristo, in nu i, ne yá hogam 'bæhni Oja mahæts'i in nu i. ²² Him 'bex gui un ra 'bæfi n'da ran 'yøhu, 'bæ gui pæhmbæ 'bæ'a rá mbui. Nguetho nu'bu n'da gá un ra 'bæfi, ne da 'yøt' ra ts'oqui, gui conhui rá ts'oqui a baya. Janangue'a gan 'yomfæni xæn ho, ne nte gan dupate baya. ²³ Nuya dí xi'i gra Timoteo, nangue ni mbui xæn u, ne jant'a pænts' thoho, dami si zits'ætho ra vino, ne hinga hont'a ra dehe gui si. ²⁴ Guim bæmhbu ndana u yæn 'yøhu da sih ra 'bæfi bu ja ram peti, 'bu i 'da ngue mfædi i ja yá ts'oqui, ne 'buh mi'da ngue hinga mfædi i ja yá ts'oqui jague'bu da zøn ra pa da thþnba yá ts'oqui. ²⁵ Ne ngutho nangue ran hocja'i i øt'a n'da, mfædi nangue yæ ja'i. Ne nu'bu him 'bexque mfædi, pe m'bæjua da fædi, nguetho hingui sä da 'yægui.

6

¹ Nu'u yæ 'yæhæ bí 'bæpæ, da numansu u yá hmu to i ørpæ yá 'bæfi. Ne nu'bu din jabu da 'yøt'e, njon di c'æman'u nangue Oja ne njon di c'æman'u rán xædi Oja. ² Ne nu'bu yæ 'yæc'yæi u yá hmu yæ 'yæhæ, pe guexta'a da numansu u yá hmu ne hin da zani ngue'bu mbæni din cuhu u. Pe man'da da bæni da mbæpi xæn ho, nguetho rá mi'yæc'yæiui da mbæpi, ne di huæc'a rá hmu. Dami xænba na ram hma, ne thocpa thoho gui bænbæ u.

Xɛn ngu dí tɔhmbɛ nangue rá 'bɛfi Ojɔ nguetho i hurca ma mbɛihɛ

³ Pɛ i 'bɛi 'da yɛ xɛnbate n'dan'yo ram hma in xɛnbate, nɛ hin din thɛui a rɛm hma ma Hmuhɛ ra Jesucristo ngue majuaɔni di zerca ma mbɛihɛ, nɛ hin din thɛui a ram hma ga dɛp ma mbɛihɛ Ojɔ. ⁴ Pɛ nu'ɛ, bi ɛ't' yɛ mbɛi nangue ran 'yɛts'i, nɛ nte i paɔi. Nɛ ɛmmɛ honi di dunba yɛm hma guepɛ i fɛpɛ ran ts'ɛya, ran heque, ran ts'ante, ran t'ɛ't'ate, 'bɛ'a gɛtho im bɛn rá mbɛi. ⁵ Nɛ nu'ɛ thocpa tho din sɛi n'da ngu n'da ɛ, gue'ɛ bin ts'on yɛn 'yomfɛni, nɛ hingui sɛ da bɔdi ndana a majuaɔni. Nɛ im bɛni xɛn ngu ra mbɛti da dɛha nangue rá 'bɛfi Ojɔ. Pɛ o gui ɔhmbɛ a i man ɛ. ⁶ Pɛ majuaɔni xɛn ngu dí tɔhmbɛ nangue rá 'bɛfi Ojɔ, i hurca ma mbɛihɛ, nɛ dí 'bɛmanhohɛ nangue Ojɔ. ⁷ Nguetho nte bá hɛhɛ 'bɛ mɛm 'bɛhmbɛ ua ja ra ximhɛi, nɛ nte da zɛ ga hɛxhɛ 'bɛ bi zɔn ra pa ga tuhɛ. ⁸ Pɛ hin da du ma mbɛihɛ 'bɛ zɛ ts'ɛtho dí pɛs'hɛ yɛn ts'ihmɛ nɛ yɛ he. ⁹ Pɛ nu'ɛ to'o in nde dim mɛmbɛti, hingan ts'ɛrpɛ thoho da thɛt'i da 'yɔt'a ra ts'oqui. Nɛ tengu'bɛ da mba nthu't'i rá mbɛi, nɛ man'da man'da nɛn xɛndi 'bɛ'a gɛtho da bɛn rá mbɛi. Pɛ ndetho din ɛnbazɛhɛ, nɛ din tonto rá mbɛi 'bɛ'a gɛtho honi, nɛ gue'ɛ yɛn t'ɔt'e ní zo bɛ ja ram 'bɛdi. ¹⁰ Nguetho nu'bɛ 'bɛ a n'da ɛmmɛ in nde ra mbɛti, gue'a ní mbɛdi gɛtho yɛ ts'oqui bɛ rá mbɛi a. Nɛ nu'a ní ho ra mbɛti ɛ 'da, bi 'uepɛ rá 'yu Ojɔ, nɛ di ɛnba zɛhɛ rá mbɛi nangue ra dumbɛi.

I ɔt' ra hogatuhni nangue Ojɔ a ra Timoteo

¹¹ Pɛ nu'i gra Timoteo, rá mbɛfi'i Ojɔ, dami 'uegue nangue yɛn ts'o i mangua. Pɛ gui hyumbi gui tɛn'na ran ho, nɛ hɔnt'a Ojɔ guim bɛni da mbɛx'i'i, nɛ gui huɛc ni mijɔ'ihɛ, nɛ hin gan xɔmbɛi, nɛ din ja ni yembɛi. ¹² Xɛn ngu yɛ ja'i bi 'yɔ 'bɛ gmɛm ma xɛn ho ni t'ɛc'yɛi. Nɛ ngutho ya gui hyut'anzambɛi gui tɛha, tengu'bɛ n'da ra dofɛi i hɛt yɛn ɛnbi ngue da dɛh ran sɛi. Janangue'a da zɛ guim bɛnt'i xɛn ho a ra te ma'da'yo, gue'a í zon'na a. ¹³ Nɛ guim bɛni Ojɔ in nu i, nu'a di un yɛ te 'bɛ'a gɛtho i 'bɛi. Janangue'a gui hyut'anzambɛi nɛ hin gui su nin dɛte. Nɛ in nu'a ra Jesucristo ngue bi ma xɛn ho a majuaɔni 'bɛ mí mba

ma dɛpi ra Poncio Pilato. ¹⁴ Janangue'a dí xi'i, jats'ɛditho gui ja'ts'i gɛtho ra 'bɛfi bin 'da'i, nte gui ts'oni, nɛ njon da man ran ts'o nangue'a bɛya. Nɛ gue'a gui 'yɔt'a ya, gue'bɛ go bi zɔn ra pa di nɛqui ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ¹⁵ Nguetho nu'bɛ bi zɔn ra pa nts'anni, Ojɔ ba pɛnhua ra Cristo mahɔn'a. Nɛ nu Ojɔ mixte xɛn hotho, nɛ ɛmmɛ di johya, nɛ i 'dase ngue di manda. Nɛ nu'a Ojɔ ra ts'ɛt'abi xinda gue gɛtho mi'da yɛ ts'ɛt'abi 'bɛi, nɛ nu'a ja rá ts'ɛdi xinda gue gɛtho mi'da ja yɛ ts'ɛdi. ¹⁶ Nɛ hɔnt'a Ojɔ njɛm'bɛ da du. Nɛ ɛmmɛ di nɛc thoho hapɛ bi 'bɛi, njon da zɛ da hyɛm bɛ, nɛ njongui sɛ da nu Ojɔ. Nu'a ɛmmɛ i t'ɛspi nɛ da 'yuh rá ts'ɛdi mazɛi. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya. ¹⁷ Dami xi'ɛ yɛ mɛmbɛti 'yɛc'yɛi, ngue'ɛ to i ja yɛ mbɛti ua ja ra ximhɛi, dami xifi hin din 'yɛts'i, nɛ xɛn da bɛni di muui yɛ mbɛti, nu'ɛ ts'ɛrpɛ thoho dim 'bɛdi. Pɛ dami xifi hɔnt'a Ojɔ da bɛni, ngue di muui xɛn ho, nɛ da bɔdi bí nɛxpɛ 'bɛ Ojɔ gɛtho xɛn ho dí pɛs'hɛ, ndejɛ dan johyahɛ. ¹⁸ Pɛ dami xifi da 'yɔt' ran ho, nɛ man'da tengu'bɛ gue'a ná mɛmbɛti ɛ bɛya. Ngue hin din 'yɛya pɛ da gomhɛ yɛ ja'i 'bɛ'a pɛ'ts'i. ¹⁹ Nɛ nu'bɛ din jabɛ ga ɔthɛ, ga pɛs'hɛ 'bɛ'a majuaɔni di muui, nɛ ga nuhɛ xɛn ngu rán jaɔi Ojɔ 'bɛ bi zɔn ra pa, nɛ majuaɔni dam 'bɛmanhohɛ gɛtho yɛ pa mazɛi.

N'da ran zofo ran zɛgui

²⁰ Nu'i gra Timoteo, dami jamansu xɛn ho ra 'bɛfi nangue rɛm hma Ojɔ bi 'da'i. Nɛ dami 'uegue nangue'ɛ yɛm hma ɛmbi ní dɛn ran 'yomfɛni n'da, pɛ hingui ho ɛ. Sɛti thoho, nɛ n'dan'yotho ra 'yu i ut'a n'da. Nɛ nu'ɛ to'o bi dɛnni, bi 'bɛh rá 'yu Ojɔ. ²¹ Nɛ nuya Ojɔ di 'da ahɛ rá mate. Nɛ hɔnt'a dí xi'a ya.

2 TIMOTEO

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

1 Nugä dra Pablogä, Ojã bi zänni ma 'bäi'be a ra Jesucristo, ga xih yã jã'i a bi mam majuãni Ojã, ngue di un ra temazã i to di dãp yã mbãi ra Cristo Jesús. 2 Dí pɛn'na ra sɔcuɔ gra Timoteo, dadí huɛc'a'i tengu'bã ma ts'unt'ã i. Nɛ dí äp Ojã ma Tahã di 'da'a rá mate nɛ rán huɛcate nɛ da hyut'a ni mbãi, nɛ ra Cristo Jesús ma Hmuhã.

Ra Timoteo da ma ran ho ma'da'yo nangu ra Jesucristo

3 Dí ɛmbã jamadi Ojã 'bã dím bɛn'i, ra xui nɛ ra pa thocpa thoho, nguetho dí pãdi guí ɛc'yɛi xun ho tengugã, ngue dá ɔt'ã ra 'bɛfi bi 'dacã Ojã, nɛ ngutho mi ɔt'ã mam bombɔtahe 'bã maya'bã. 4 Dím bɛn'i gán zom 'bã mán xummi, nɛ bi däh ni guidã. Nɛ ɛmmɛ dín nde ga nu i mahøn'a, nɛ din jagã ran johya xun ho 'bã ga nu i. 5 Dím bɛn'i ngue hingui yoho ni mbãi. Pɛ guí ɛc'yɛi xun ho, tengubã na 'yɛc'yɛi ni ndømbe ra Loida nɛ'a ni mbe ra Eunice. 6 Janangu'e'a dín nde'e thocpa tho guim bɛni bi 'da'a rá ts'ɛdi Ojã 'bã má cãx ma 'yɛ bã ni yã, nɛ dí xi'i gan ɛhya gui 'yɔt' rá 'bɛfi Ojã bi 'da'i. 7 Nguetho nu'a rá Hogandãhi Ojã bi 'dajã hin di jajã dan suhã, pɛ dí jajã ga huthã ran zambãi, nɛ dan huɛjã n'da ngu n'dajã, nɛ ga sãm zɛhɛ ma mbãihã. 8 Janangu'e'a o guí pɛs' ni sã gui mamp'a rá m hman ma Hmuhã, nɛ o guí su ngue dí ofãdigã nangu'e Ojã. Pɛ nɛ'i dami hyät'i gui sɛt yã unbi tengu thohogã, nangu'e rá m hman Ojã guí ɔt'e. Nɛ Ojã da mbãx'i'i. 9 Nɛ bi yãnjã Ojã nɛ bi mberca ma mbãihã, nɛ nubãya bi xijã ga ɔrpahã rá 'bɛfi. Pɛ hin í yãnjã a rá 'bɛfi Ojã dí ɔthã, pɛ bi yãnjã 'bã má hãmhbã rá mate. Nɛ gue'a bi zãn zɛhɛ Ojã 'bã him maní 'yɔt' ra ximhäi, ngue da yãnjã ra Jesucristo. 10 Nuya bi nɛqui a mán ts'änni, ngue bi nɛqui ma yãntehã ra Jesucristo, nu'a bi dãp rá ts'ɛdi ran dãte, nɛ bi jajã dán 'yohã rá 'yu ra te mazã. Nɛ gue'a i xijã rán ho ma'da'yo

ra Cristo. 11 Nɛ gue'a ram hma dá mangã, nɛ bá 'bɛngã, nɛ gue'a ram hma dá xãnba ɛ yã jã'i hing yã judío. 12 Janangu'e'a dí sãgã ran unbi ya. Pɛ hin dí pɛs' ma sã, nguetho dí pãcã a to'o dí ɛc'yɛigã, dí pãdi i ja rá ts'ɛdi da mbɛsca ma tegã ngue dá dãpi, ga pømãno 'bã rán zɛgui. 13 Nɛ nangu'e ran ho ma'da'yo dá xãn'ni'i, dami thoqui gui 'yɛc'yɛi ra Cristo Jesús nɛ dami 'yɔt' ran huɛcate bi 'da'i. 14 Nɛ dami jamãnsu ran ho ma'da'yo i 'yo ni güenda, nangu'e rá Hogandãhi Ojã i 'bãpã mbo ma mbãihã. 15 Guí pãdi gãtho bi 'ue'ã yã cu ngue yã mɛngu bã Asia, bi 'uegue nangu'eçã, nɛ ra Figelo nɛ ra Hermógenes. 16 Pɛ nu'ã gãtho 'bãpã rá ngu ra Onesíforo, Ojã dí jãp'ã. Nguetho nu ra Onesíforo xun ngu yã nidí bi mbãxcagui, nɛ him bi mbɛs' rá sã nangu'e yã cadena i thurcã. 17 Nɛ nu'bã mi zɔcua Roma a, ɛmmɛ bi hyongui nɛ bi dñgui. 18 Nu ra Jesucristo di jãpi xun ho 'bã rán zɛgui ra pa, nguetho nu'bã mãm 'bãpã Éfeso, nɛ ɛmmɛ xun ngu 'bɛ'a gãtho bi 'yɔrpã ngue bi mbãx rá 'bɛfi Ojã bã a. Nɛ man'da guí pãdi xinda guecã.

2

Ra hoga dofãi nangu ra Jesucristo

1 Pɛ nu'i tengu'bã ma ts'unt'ã i, gra Timoteo, dami hyã ra ts'ɛdi nangu'e rá mate bi 'da'a ra Jesucristo. 2 Nu ram hma gã 'yɔde dá mangã, nɛ xun ngu'ã i man'a majuãni. Nɛ n'dat'a ram hma gui thocpa ra 'bɛfi mi'da yã hocjã'i, gui huan'ndã to'o da zã da xãnba ɛ mi'da. 3 Dami hyät yã unbi tengugã, nguetho gra hogadofãi nangu'e ra Jesucristo. 4 Nu ra dofãi hingui sã xtãn hɛti rá mbãi, ngue xun ngu mi'da 'bɛ'a gãtho da 'yɔt'e tengu mi'da yã jã'i thoho, janangu'e'a da zã da 'yɔt'a i numãno rá hmu ngue bi cã't' ran dofãi. 5 Nu'a to'o nde da dãh ran t'ɛni, pɛ hin da dã 'bã hin da 'yɔrpã yãn t'ɛdi a ran t'ɛni. 6 Nu'a to dim pɛpã ja ra häi da zi a rá mbãdi din ja, janangu'e'a da hyumbi da 'yɔt' rá 'bɛfi, ngue da bãdi rá mbãdi i tãɛ rá 'bɛfi nangu'e rá mbãi zɛhɛ. 7 Dami pãdi 'bɛ'a dí xi'i, Ojã di 'yomfɛni'i ngue 'bɛ'a gãtho gui 'yɔt'e. 8 Thocpa thoho guim bɛni i 'bã'a ra Jesucristo ya, bi dãmɛni 'bã mi du, nɛ nu'a n'da rá m bom'bɛto ra David. Nɛ gue'a ram hma dí mangã a. 9 Janangu'e'a

dí sã ran ʼnbi ya, ne dí ofãdi, tengu'bu drã ts'om'bãigã. Pe nu rãm hman Ojã hingui ofãdi a. ¹⁰ Ne dí hãt'i dí thocã a ra 'be'fi, madague'bu pa ma unguigã, dín ndepe ne'u dim pø ʼ to'o gãtho nthahni. Ne ga comhb ʼ rá ts'edi mixte a ra Cristo, gãtho y ʼ pa mazã. ¹¹ Majuãni a ram hma, ngue Nu'bu dím bẽmhbu tengutho 'bu 'darbu xcamã tuh ʼ ra Cristo, da zã 'darbu dam 'bũhmbu 'bu.

¹² Ne nu'bu dí hãth ʼ y ʼn ʼnbi, pe 'darbu ga comhb ʼ bu ja rá ts'edi 'bu.

Pe nu'bu dí cõmhbu a ra Cristo, ne'a da gõnj ʼ a.

¹³ Nu'bu hin dí ʼc'yẽih ʼ gue majuãni a, pe guexa'a majuãni a, ne gãtho da 'yøt'a bi ma da 'yøt'e.

Ojã da numanho ra hogambefi

¹⁴ Dami bẽnba ʼ ʼ bĩ 'bũp ʼ nanguehya y ʼm hman ya, nguetho in nu Ojã ʼ. Gui xifi hin din junt'i nangue y ʼm hma. Nguetho sãti tho 'bu din junt'i, ndetho di ʼt' ʼ to'o i øde. ¹⁵ Ne gan ʼhya gan xãdi nguetho gra hogambefi nangue a ram hma majuãni. Damin 'yomfẽni gui hyoni 'be'a nam bõni n'da ngu n'da ram hma, ne gui pãdi 'be'a pe ʼ n'da ngu n'da y ʼm hma, ne gui pẽpi x ʼn ho. Janangue'a da numanho Ojã a gui øt'e, ne hin gui pẽs' ni sã. ¹⁶ Ne gui 'uegue nangue y ʼm hma sãti thoho, nguetho nu' ʼ hingui ho ʼ, ne di japi ʼmme din ts'om'bãi n'da. ¹⁷ Ne nu' ʼ y ʼm hma, tengu'bu ra sãsi din ndoqui, ne da 'ya rá jã'i n'da. Ngue tengu y ʼm hma i man'a ra Himeneo ne ra Fileto. ¹⁸ Nu' ʼ bi 'uegue nangue ram hma majuãni, ne sã ʼn' ʼ ya bin ja ngue ya x ʼn dambẽni ʼ y ʼ 'yẽc'yẽi i 'bũ. Janangue'a bi pãrpa y ʼ t' ʼc'yẽi ʼ 'da. ¹⁹ Pe nu rá 'be'fi Ojã i ørpa y ʼ 'yẽc'yẽi, hin da zã dim 'bedi, nguetho di jamansu ʼ y ʼ t' ʼhni Ojã. Ne nu' ʼ y ʼ t' ʼhni Ojã, ngue i man rá thuhu ra Cristo, i jatho da 'uep ʼ ja ra ts'oqui. ²⁰ Ne nu' ʼ dy ʼ 'yẽc'yẽih ʼ, dí øth ʼ tengu'bu dy ʼm pẽfih ʼ bu ja rá ngu Ojã. Ne tengu'bu x ʼn ngu y ʼm pẽfi bí ja bu. Nu' ʼ 'da y ʼ oro, ne y ʼ t' ʼaxi, pẽgue ra za ʼ 'da, ne ra jãhã ʼ mi'da. Nu' ʼ 'da ʼmme pa nthoni, nu' ʼ 'da hin ʼ mahyoni. ²¹ Nu' ʼ bu n'da ra jã'i da 'uesẽ bu ja ra ts'oqui, da gohi x ʼn ho, tengu n'da ram pẽfi i pa nthoni, da mba ma jamansu, ne da zã di pẽpi x ʼn ho rá hmu

bu ja rá ngu. ²² Janangue'a dami 'uegue nangue y ʼ ts'oqui di ho y ʼ ts'unt' ʼ, pẽ gan ʼhya gui 'yøt' ran ho in nde Ojã. Ne gui hyã ra ts'edi nangue guim bẽn Ojã, ne din ja nin huẽcate, ne n'dat'a guim bẽmhbu ʼ gã mi'da i ʼc'yẽi Ojã, nangue' ʼ m'be't'e y ʼ mbũ. ²³ Ne gui 'uetho nangue ran junt'i im man' ʼ to'o hin din 'yomfẽni, nguetho ja guep ʼ da mbũp ʼ n'da ra sũ. ²⁴ Pe nu y ʼ 'yẽhe ra Hmu hingui sã din sũ, pe din ja y ʼ yembũ nangue n'da ngu n'da ʼ, ne din ʼhya din xãnbate, ne da hyãt'i x ʼn ho 'be'a da t'ørpe. ²⁵ Ne nu' ʼ bu 'bu'a n'da n'dan'yo im bẽni, jante thoho gui 'yuti, xøhma tho Ojã di japi di pãh rá mbũ, da zõni da bã a majuãni. ²⁶ Ne da dĩn ran 'yomfẽni x ʼn ho bũya, nguetho da yãni nangue rá 'dih i ra zĩthu xĩ bent'i, mĩn nde a ra zĩthu xtã 'yørpa rá pãhã.

3

Ijatho dam fãhmb ʼ nangue' ʼ y ʼ ts'om'bãi

¹ Nu'i Timoteo, dami pãdi 'be'a din ja. Ba ʼp ʼ y ʼ pa x ʼn hẽi, nguetho dim 'bũh y ʼ ts'om'bãi. ² Nguetho din huẽc zẽhe, ne hõnt'a ra mbeti da nde. Ne ná yãt'a, ne din 'yẽzẽhe, ne din sante, da mbesta'a 'be'a i xih rá ta ne rá mbe, ne hingui bẽn ra mate bi t'ørpe, ne hingui numansu Ojã. ³ Ne hin din ja y ʼn huẽcate, ne njã'm'bu din hoh y ʼ mbũ, ne hõnt'a go 'be'a da xih y ʼ mijã'ih ʼ, ne øzẽhe y ʼ pãhã zẽhe, ne njo'o to i su, ne i san' ʼ i øt' ran ho. ⁴ Ne y ʼ zãndatetho, ne hingam 'be din 'yomfẽni 'be'a da 'yøt'e. Ne mbẽni ma guesẽ, ne di ho rán johya ra ximhãi xinda gue rá pãhã Ojã. ⁵ I ja y ʼn t'øt'e tengu y ʼ t' ʼc'yẽi, pẽ hingui nde da hyãn rá ts'edi Ojã ʼ. Pe gui 'uegue nangue' ʼ. ⁶ Ne i pa bu ja y ʼ ngu, i hãt' y ʼ xisu, i xifi 'da'angu da 'yøth ʼ ngue' ʼ y ʼ xisu hingui zaqui y ʼ mbũ, ngue'a x ʼn ngu y ʼ ts'oqui i tu. Ne man'da ní ts'ixp ʼ ja ra ts'oqui. ⁷ Ne da 'yõmanho 'be'a gã nĩm hma da sifi ne thocpa tho din xãdi pẽ njã'm'bu da bã a majuãni. ⁸ Tengui mi øt' ʼ ra Janes ne ra Jambres, ngue'a mim bãdi ʼ, ne midĩn sũhmb ʼ ra Moisés, ngue rá põngahyã Ojã. Ne ngutho i øt' y ʼn 'yoh ʼ ya, din sũhmb ʼ a ram hma majuãni. Ne bi ts'on y ʼn 'yomfẽni, ne bim 'bedi nangue'a ra 'yu majuãni. ⁹ Pe hingui ngu y ʼ pa da hyãt'i, nguetho gãtho

da t'uti nte ní mbat'ɥ yám hma, tengu bin jap'ɥ yɥ bədi ngue ra Janes ne ra Jambres.

Rán zɛgui ran zofo

¹⁰ Pɛ nu'i Timoteo, gá tenni 'be'a dá xän'na'i. Ne guí pədi 'be'a dām 'bucä, ne guí pədi hanja dá øt'ä a. Guí pədi 'be'a dí ɛc'yɛigä, ne gán nu njəm'bu dân xømbuigä. Ne guí pədi ja man huɛcate. ¹¹ Ne guí pədi ɛmme bi mba ma ɥgui, ne gán nu 'be'a mán unbi dá hä't'ä. Ne guí pədi 'be'a gätho dá thocä bu Antioquía, neɥ Iconio, neɥ Listra, ngue nu yɥn ɥcpi dá nugä. Pɛ Oja bi yəngui nangue gätho ɥ. ¹² Ne majuani dí xi'i, to'o gätho da nde n'dat'a ra Cristo da deni, da mba ma ɥcpi ɥ. ¹³ Nu yɥ ts'om'bäi ne yɥ hyäte, man'da man'da xɥn ts'o 'be'a da 'yøt'e. Ne 'da xtín hyäthoho. ¹⁴ Pɛ nu'i, dami thoqui 'be'a gán xädi, guí pədi gue majuani a, gue guí pədi to'o bi xän'na'i. ¹⁵ Ne gue'bu go gmín t'uhni, gá pəh rá t'ohni Oja, i ja rá ts'edi bi bən'ni'i gä döp ni mbui ra Jesucristo, ne gán yəni. ¹⁶ Gätho rá t'ohni Oja bi bənba Oja nangue rá mbui to'o bi 'yo't'i. Ne mahyoni di jajɥ ga pəhmbu 'be'a rán 'yomfəni Oja, ne da xijɥ 'bu hinga gue'a dí øthɥ, ne gue'a dí pərca ma mbuihɥ a, ne da xəngahɥ ran ho ga øthɥ. ¹⁷ Janangue'a nte di 'be a rá mbəfi Oja, da zä bu da 'yøt'e 'be'a gätho xɥn ho.

4

¹ Janangue'a dí xi'i gra Timoteo, Oja in nujɥ, ne ra Jesucristo, nu'a i jatho ba pengua da 'yøt' ran ts'ut'abi, di juənba ɥ 'bui ne'ɥ xɥn du. In nujɥ, janangue'a ɛmme dí xi'i: ² Dami mamp'a rá m hma, ɛmme gan ɛhya guim ma, hønbu go hapɥ ne hønt'a go ní ora, pɛ guehma gui xifi n'da ngu n'da yɥ ja'i. Dami hɛcpa yɥ dədits'oqui, japi da 'yɛ'ts' yá ts'oqui, ne gui zɛrpa yá mbui buya. Ne jante thoho gui xänbi ne hin gan xømbui. ³ Gui hyumbi nguetho ba ɛpɥ yɥ pa njon da nde da 'yø'a ram hma di hocpa yá mbui, pɛgue da zonh'nɥ mi'da yɥ xänbate, da man ɥ 'da yəm hma man'da di hose. ⁴ Da goh yá mbui nangue'a majuani, ne da den'nɥ yəm hma him majuani. ⁵ Pɛ nu'i thocpa thoho gan 'yomfəni xɥn ho. Dami hyät' yɥn unbi, dami ja'ts'i xɥn ho a ni 'bɛfi, nangue rán ho ma'da'yo ra Jesucristo. ⁶ Ne nugä, mi ts'utho

da zøn ra pa da guah ran t'unni nangue ma te dadí un Oja, da zøn ra ora ga pøngä ua, ngue ga tu. ⁷ Bi gua a ran təha dá øt'ä ya nangue'a ran təha xɥn ho, ne bi gua a ra 'dihí dá øt'ä. Dá jamansu ma 'bɛfi nangue ma t'ɛc'yɛi dá øt'e. ⁸ Ne nuya bí jabɥ a ran ho di 'dacä ra hoga Inspector, ngue rán theui a ran ho dá øt'ä. Ne di 'dacä 'bu bi zøn ra pa. Ne hinga høngdä, ne gätho ɥ mi'da gue i xønni ba ɛh ra Hmu, ne'ɥ gätho din t'un ran ho ɥ.

Bi mba ma bənbi ra Timoteo

⁹ Ne nu'i, Timoteo, dami 'yøt' ra ts'edi gua ɛcua n'dihí. ¹⁰ Nguetho nu ra Crescente bi mba bu Galacia, ne ra Tito bi mba bu Damacia, nu'a go ra Demas bi mbase bu ra hnini Tesalónica, ngue bi ho ra ximhäi in nu ya. ¹¹ Hønt'a ra Lucas dí 'bu'be ua. Bá si a ra Marcos 'bu guá ɛhe, nguetho ga hongua a. ¹² Ne dá penh pɥ ja ra hnini Éfeso a ra Tíquico. ¹³ Pɛ nu'bu guá ɛhe, gua cəngui ts'ɥ ma coto dá sopɥ Troas bu bí 'buh ra Carpo, ne'ɥ ma libro gua cəngui ts'ɥ, pɛ man'da jats'edi gua cənga yɥ sɔcuə hinga nt'o't'i. ¹⁴ Nu ra Alejandro ra 'yøt'acobre, xɥn ts'o 'be'a bi 'yørque. Oja di cospi nangue yán t'øt'e. ¹⁵ Damim fädi hin da 'yøt'e'e tengu bi 'yørcä, nguetho ɛmme bi gorca ma nde 'bu mán yə. ¹⁶ Nu'bu rá mbədi bi mba ma juəngui njom bi mbäxcagui, pɛ gätho bi hyega thoho. Oja di punba ɥ. ¹⁷ Pɛ Oja dām 'bä'be ne bi zɛrca ma mbui, janangue'a dá ja'ts'i dá man'a rá m hman bu bí 'bu'ɥ hing yɥ judío. Ne Oja bi mbäxqui bi yəngui nangue yá nde yɥ zate. ¹⁸ Ne Oja da yəngui nangue gätho 'be'a xɥn ts'o, ne 'bex da zixca bu mahəts'i bu di manda. Ga ɛspahɥ Oja gätho yɥ pa mazai. Ne hønt'a gam bəmhbɥ a ya.

Yɥn zəngua rán zɛgui

¹⁹ Dami zənguagui ts'ɥ ra Prisca, ne'a rá ndø, nu'a ra Aquila, ne'ɥ 'bupɥ rá ngu ra Onesíforo. ²⁰ Nu ra Erasto bí copɥ Corinto. Nu'a ra Trófimo dá sopɥ Mileto ngue xɥn ɥ. ²¹ Dami 'yøt' ra ts'edi gua ɛ 'bu hin ní yət' yɥ pa xɥn se. I penh'na ran zəngua gätho yɥ cu i 'bucua, nu ra Eubulo ne ra Pudente, ne ra Lino, ne ra Claudia, ne gätho mi'da yɥ cu 'bucua, gätho i penh'na ran zəngua. ²² Nu ma Hmuɥ ra Jesucristo da mbäx'a ni mbui,

ne di 'da ahu rá mate Oja. Ne hønt'a dá xi'a
ya.

TITO

Ra sɔcuɑ bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Tito

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, dí pɛn'na ra sɔcuɑ i ja ua grá Tito. Nugä rá 'yɛhɛgä Oja, nɛ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Ga zɛdi da 'yɛc'yɛi ɛ bi huan Oja, nɛ da bɑ a ram hma majuɑni, janangue'a da 'yɔt' ran hocjɑ'i nangue Oja. ² Guehna dí ɔt'ä nguetho dín ndep ɛ ga comhbɛ ra temazɑi ngue bi ma majuɑni Oja 'bɛ rá mbɛdi ra ximhäi. Nɛ nu Oja hingui sä da man ra fɛhni a. ³ Nɛ nuya bi zɔn ra pa ngue bi ts'änni da hman ran ho ma'da'yo, nɛ bi 'dac man t'ɛdi gam mangä, ngue guesɛ Oja ma yɑntɛhɛ. ⁴ Nɛ nu'i Tito, tengu'bɛ majuɑni ma ts'unt'ɛi, ngue dá ja i gá 'yɛc'yɛi. Nɛ dí ɑp Oja ma Tahɛ di 'da'a rán jɑpi nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbɛi, nɛ ra Jesucristo ma Yɑntɛhɛ.

Ipa nsifi ra Tito 'bɛ'a da 'yɔrɔpɛ Creta

⁵ Janangue'a dá soc'a bɛ ja ra häi Creta, ngue gui juadi hapɛ di 'bɛ'a ra 'bɛfi. Ngue gui huan'ndɛ yɛ ngɛrbi n'da ngu n'da yɛ hnini bɛ guí 'bɛi, ngue nu yɛ ngɛrbi nangue yɛ 'yɛc'yɛi, tengu dá xi'a mam'bɛt'o. ⁶ Gui huan'ndɛ to'o nte ma ts'oqui i thɛnbi, nu'a n'datho rá xisu i si, nɛ nu yú t'ɛhni bi dɑp yú mbɛi Oja, nɛ hingui ɔt'a n'da ran tonto, xinga gue ram fɛ'ts'i i ɔt'ɛ yú t'ɛhni, janangue'a njon di yɑpi. ⁷ Nguetho nu yɛ ngɛrbi i 'yo yú güɛnda a rá 'bɛfi Oja. Janangue'a da thahni to'o hingui ɔt' ran ts'o, nu'a hin din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin din cuɛ, nɛ xín dim mihni, xín din ndɛsɛi, xín din siyate ngue ra mbɛti. ⁸ Nɛ da thahni to'o di säyaba yú mijɑ'ihɛ bɛ ja rá ngu, nɛ di ho 'bɛ'a gätho xɛn ho. Nɛ din 'yomfɛni ts'ɛ, nɛ 'da ni huɛcthoho gätho, nɛ da numansu Oja nangue n'da ra hogambɛi, nɛ i sɑmzɛhɛ rá mbɛi hin din tonto. ⁹ Nɛ din zɑm bɛ ja ram hma majuɑni, nangue ram hma dadín xähmbɛ, janangue'a da zä da xänba ɛ bí 'bɛrɔpɛ, da mbäts'i. Nɛ nu mi'da bí 'bɛrɔpɛ, ngue'ɛ di ɛcpa rá m hman Oja, di bɛnbi hapɛ di 'bɛ'ɛ, janangue'a da 'yɛc'yɛi. ¹⁰ Nguetho

nu'ɛ to'o im ma da 'yɔthoho yɛn t'ɔt'e mi xi Oja yɛ judío maya'bɛ, i jatho da mba ma hɛcpi ɛ. Nguetho nte ní mbat'ɛ yúm hma ɛ, nɛ i häte ɛ, nɛ i ɔt' yú pähä zɛhɛ. ¹¹ Nɛ hɔnbɛ go hapɛ i cɛrɔpɛ ja yɛ ngu, i ɛ't'ɛ gätho i 'bɛrɔpɛ, nangue yúm hmanɛ yɛ hyäte, ngue hingui sä da hma. Nɛ hɔnt'a ra mbɛti in nde. ¹² Nɛ i ɔt'e tengu mi man'a n'da yú mɛngu zɛhɛhɛ bɛ ra häi Creta, ngue n'da ra bɑsɔcuɑ, bi ma: "Zɑi yɛ ndɔbɛthɑni ɛ ma mɛnguhe ua, nɛ tengu yɛ zate ngue xɛn ts'o ɔt'ɛ, nɛ hɔnt'a da zi i honi, nɛ ɛmmɛ i dɑnhyɛi," bi 'yɛna. ¹³ Nɛ majuɑni bí man'a n'da yú mɛnguhɛ. Janangue'a gui hɛcpa ɛ, n'damhma da bɔmanho yú t'ɛc'yɛi ɛ i 'bɛrɔpɛ. ¹⁴ Nɛ gui xifi hin da 'yɛc'yɛi bi yám hman ɛ ɛ yɛ judío, nɛ xín da numansup yú t'ɛc'yɛi ɛ yɛ jɑ'i, gue'ɛ hinguin nde da 'yɔt'a majuɑni. ¹⁵ Nu'ɛ to'o xɛn ho yú mbɛi, hɔnt'a xɛn ho im bɛni, pɛ nu'ɛ to'o hin bi dɑp yú mbɛi Oja nɛ xɛn ts'o yú mbɛi, nu'ɛ, hin'yɛ 'bɛ'a numanho ɛ. Nguetho bin ts'on yán 'yomfɛni, nɛ him bi zä bi 'yɔ'a bi xi Oja 'bɛ mi zop yú mbɛi. ¹⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ jɑ'i tengu ɛ, ɛna ngue i ɛc'yɛi Oja, pɛ n'dan'yo thoho yán t'ɔt'e, guɛrɛ ní fɑdi hingui ɛc'yɛi ɛ. Nɛ xɛn ts'o yú mbɛi nangue'a fɛsthoho 'bɛ'a sifi, hingui sä da 'yɔt' ran ho.

2

Ra Tito din xänbate nangue ra hoganxädi

¹ Pɛ nu'i gra Tito, dami xänbi 'bɛ'a nín t'ɔt'e rán thɛui a ra hoganxädi. ² Nu yɛ zí ndɔ, dami xifi hin din iti, nɛ da 'yɔt'e ngue da hnumansu, nɛ da bɛni xɛn ho 'bɛ'a da 'yɔt'e, nɛ da 'yɛc'yɛi xɛn ho, nɛ da 'yɔt' ran huɛcate, nɛ hin din xɔmbɛi. ³ Nɛ'ɛ yɛ zí bɔmbe, dami xifi da numansu Oja hapɛ din 'yo, nɛ njon di c'ɑman'ɛ, nɛ xín dim mihni, nɛ da 'yuh ra hoga'yɛ. ⁴ Nɛ nu yɛ zí bɔmbe da xänba yɛ hmute di huɛc yú ndɔ nɛ yú t'ɛhni. ⁵ Nɛ da xänba n'da ran 'yomfɛni xɛn ho, hin din 'yomt'ɛni, nɛ di jamansu bɛ ja yú ngusɛ, din ja ra yɛmbɛi, nɛ da 'yɔt'a da xih yú ndɔ, n'damhma njon da zä da man ran ts'o nangue rá m hman Oja. ⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ ts'unt'ɛ, gui xifi din 'yomfɛniɛ ts'ɛ. ⁷ Nɛ nu'i Tito, dami 'yut'ɛ mi'da 'bɛ'a gätho guí ɔt'e, ngue dim 'bɛmanho. Nɛ n'dat'a guim bɛni ngue gui xänbi 'bɛ'a majuɑni, nɛ gui 'yɔt'e ngue

da hnumanho'i 'bɯ guín xänbate. ⁸ Ne ɛmme xtán ho 'be'a gätho guim ma, n'damhma nte da thɪn'na nim hma. Ne da mbɛ'ts' yá sä to'o nde da zɯjɯ, ne hin hapɯ dí mbɯ'a 'be'a da ma. ⁹ Ne'ɯ yɯ 'yɛhɛ i 'bɯpɯ, dami xifi da 'yɔt'e gätho i xih yá hmu, ne hin da dɔti, ne mpähä thoho da 'yɔt'a i sifi. ¹⁰ Ne hin da bɛpi 'be'a pɛ'ts' yá hmu, pɛ da 'yɔt'a gätho in numanho yá hmu. Ne nu'bɯ gätho din jabɯ da 'yɔt'e, gue'a dí nɛcmanho ram hma nangue ma yantehɯ Ojɔ. ¹¹ Nguetho bi nɛqui rá mate Ojɔ ngue in nde di pɔ'ɯ gätho 'bɯcua ja ra ximhäi. ¹² Ne nu rá mate Ojɔ di bɛngahɯ ga hɛhmbɯ ran ts'om'bäi, ne ga hɛhmbɯ ma pähä zɛhɛhɯ. Ne di bɛngahɯ ga sɔmzɛhe ma mbɯihɯ ne ga ɔthɯ ran hocjɔ'i, ne gan numansuhɯ Ojɔ gätho yɯ pa dí 'bɯhmbɯ ua ja ra ximhäi. ¹³ Ne di bɛngahɯ ga tɔmhbɯ ja gue'bɯ bi nɛqui a ran johya dí tɔmhbɯ, ngue di nɛqui a ma Ojɔhɯ ra Jesucristo tɔte tho rá ts'ɛdi, ne ma yantehɯ a. ¹⁴ Ne bin däsɛ a ngue di 'bercahɯ gätho man ts'om'bäihɯ, ne da mberca ma mbɯihɯ, da 'yɔt'e ngue yá t'ɛhni zɛhɛgahɯ Ojɔ, ne di ɛhyagahɯ nangue ran ho ya. ¹⁵ Ne guehna i ja ua gui xänba bɯya. Dami xänbi, gui 'yomfɛnɪp yɯ cu, ne gui hɛcpɪ, nguetho bin 'da'a ran t'ɛdi xɛn ho gui 'yɔt'e. Ne o guidí japi da mbɛsta'a nim hma.

3

I sih ra Tito nda'a nín zofo da xänba yɯ yɛc'yɛi

¹ Ne nu'i gra Tito, dami bɛnba ɯ yɯ cu ngue da numansu ra ts'ɛt'abi, ne'ɯ yám fäts'ihɯ ra ts'ɛt'abi gätho da numansu. Ne hin da 'yɔrpa ram fɛ'ts'i, pɛgue mpähä thoho da 'yɔt'e 'be'a gätho xɛn ho. ² Ne gui xifi njon ga c'aman'ɛhɯ, ne hin dan junthɯ, pɛ ma pähä zɛhɛhɯ da thɔcpahɯ. Ne din jajɯ ra yembɯi nangue gätho yɯ jɔ'i. ³ Guim bɛmhbɯ ngue nɛjɯ dán tontohɯ mámb'ɛt'o, ne mi jasɛ man t'ɛdihɯ, nɛjɯ dán hyäzɛhɛhɯ, ne gätho dán 'yɛhɛhɯ rá ts'oqui ra ximhäi. Ne dá 'bɛh ma pahɯ nangue man ts'om'bäihɯ dá ɔthɯ, ne dá sɛyabahɯ ma mijɔ'ihɯ. Mí ts'anjɯ ne xim mí santɛhɯ. ⁴ Pɛ bi zɔn ra pa bi nɛqui rá mate Ojɔ ma yantehɯ, ngue bi 'yɔrpa ran huɛcate ɯ yɯ jɔ'i. ⁵ Ne bi yɔnjɯ Ojɔ. Pɛ hin nangue yɛn

t'ɔt'e xɛn ho dá ɔthɯ, pɛ bi yɔnjɯ nangue rán huɛcatesɛ 'bɯ má ɔmanhohɯ a. Bi 'dajɯ ra 'da'yote 'bɯ mi mberca ma mbɯihɯ, ne dí 'bɯhmbɯ ma'da'yo nangue rá Hogandɔhi. ⁶ Ne bi 'dajɯ xɛn ho rá Hogandɔhi n'youi xɛn gu rán japi ne rá ts'ɛdi nguetho ra Jesucristo ma yantehɯ a. ⁷ Ngue bi hogahɯ nangue rá mate, janangue'a 'darbɯ dam 'bɯhmbɯ nangue ra temazɔi, ne gue'a dí tɔmhbɯ a ya. ⁸ Ne gätho majuɔni na im mangua. Gui hyɔh ni mbɯi gui xänbi xɛn ho yɯ 'yɛc'yɛi 'bɯpɯ, janangue'a da bɛni ɛmme da hyumbi da 'yɔt'a ran ho. Nguetho xɛn ho a, ne da mbäx yá mijɔ'ihɯ bɯya. ⁹ Pɛ o guidín junthɯ nangue'ɯ yɯm hma nte ní mbatho, ne hinguin junthɯ nangue 'be'ɯ yá thuhu ɯ yɯm bombɔta maya'bɯ. O guidín sɛhmbɯ nangue yɛn t'ɛdi midí un Ojɔ yɯ judío, nguetho säti thoho 'bɯ dán sɛhmbɯ ɯ. ¹⁰ Nu'bɯ 'bɯ a n'da n'dan'yo yɯm hma im ma ní dɛp'ahɯ yɛn junt'i, dami hɛcpɪ. N'dandɔ o yondɔ gui hɛcpɪ. Pɛ nu'bɯ hin da 'yɔde, gui hyɛthohɯ a. ¹¹ Nguetho nu'a xi'ahɯ yɯm hma ní dɛp'ahɯ yɛn junt'i, xí bɔm bɯ ja rá 'yɯ Ojɔ a, ne ɔt' yɯ ts'oqui, ne da nusɛ bɯ 'be'a xí 'yɔr bɯya.

Man'da i xih yá amigo ra Pablo

¹² Dí ɛna ga pɛnhna ra Temio o gue ra Tíquico. Nu'bɯ bi zɔm bɯ, 'yɔrqui ts'ɯ ra mate gua ɛ'a n'dihi, dan c'at'ui bɯ ra hnini Nicópolis. Nguetho dín nde dam 'bɯhmbɯ bɯ 'bɯ bin ja yɯ pa xɛn sɛ. ¹³ Dami fäts'i xɛn ho a ra Zenas, nu'a im pɔngahyɔ nangue yɛn t'ɛdi. Ne'a ra Apolos, dami zɛdi da dɪn'a mahyoni ngue da hyɔx 'bɯ bi mbɛ bɯ n'danni. ¹⁴ Nguetho nu yɯ cu da bɔdi ngue dim pɛfi xɛn ho nangue yá 'bɛfi zɛhɛ, n'damhma da zä da mbäx ɯ mi'da di 'be'a mahyoni. ¹⁵ Dami zɛngua gahe ts'ɯ ɯ bí 'bɯpɯ, ngue'ɯ ma mi 'yɛc'yɛihɯ, ngue 'da xtán huɛctahɯ. Ne dí äp Ojɔ da 'yɛnts'ahɯ rán japi gätho ahɯ. Ne hɔnt'a dí xi ahɯ ya, ne hɔnt'a gam bɛmhbɯ a ya.

FILEMÓN

Ra sɔcuɑ bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Filemón

Ra Pablo bi 'yorba ra sɔcuɑ ra Filemón

¹ Nguä drá Pablogä dí ofädigä nangue ra Cristo Jesús. Dí ot'ä'be ra sɔcuɑ ra Timoteo, nɛ ga pɛn'na'be ma amigo'a'be grá Filemón, man 'yohɯ i nangue rá 'bɛfi Ojɑ. ² Nɛ dadí zɛngua'be yɯ 'yɛc'yɛi ngue zɑi dí m pɛti bɯ ni ngu, nɛ ma cuɯ ra Apia. Nɛ dadí zɛngua ra Arquipo man 'yohɯɯ dí n yɑmhbe rá 'bɛfi Ojɑ. ³ Nu Ojɑ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da'ahɯ rá mate nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Rán huɛcate nɛ rá t'ɛc'yɛi ra Filemón

⁴ Nɛ nu'i ma zɯ cu mahuequi i, nu'i grá Filemón, dadí undä ra jamadi nangue'e nu'bɯ dí yɑ'be Ojɑ. ⁵ Nguetho dá øde 'bɛ'a guí ørpɯ guí 'bɯhmbɯ, ɛmmɛ i ja nin huɛcate nangue yá t'ɯhni Ojɑ bɯ. Nɛ dí øde ngue i ja ni t'ɛc'yɛi xɯn ho nangue ra Jesús ra Hmu. ⁶ Nɛ dí äcä rá ts'edi Ojɑ ngue xɯn ngu yɯ jɑ'i da 'yɛc'yɛi ra Jesús nangue nim hma, nɛ da hyɑni 'bɛ'a gátho ran ho di 'dajɯ ra Cristo Jesús. ⁷ Gueczɛhɛgä ɛmmɛ dadí johya, nɛ i hu ma mbɯi nangue nin huɛcate, ma zɯ cu i grá Filemón. Nguetho xɯn ngu gá hyurpa yá mbɯi yá t'ɯhni Ojɑ.

Bi t'äp ra mate ra Filemón nangue rá 'yɛhɛ ra Onésimo

⁸ Nuya madague a i ja man t'ɛdigä nangue ra Cristo ngue xcá manda i, ⁹ pɛ man'da xɯn ho ga ä'a n'da ra mate tho gui 'yɔt'e nangue ran huɛcate tho, ngue gui simanho mahɔn'a na ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Nugä drá Pablogä, ya xtán dɑc'yɛigä, nɛ dí ofädigä nangue rá 'bɛfi ra Cristo Jesús. ¹⁰ Dí ä'a ra mate nangue ra Onésimo, nu'a tengu'bɯ ma t'ɯhni gä nangue ra Cristo, nguetho bi 'yɛc'yɛi ra Cristo nangue dá xicä ua ja ra fädi. ¹¹ Nu'ɯ 'da yɯ pa xɯ thogui, hin te madí muui ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Pɛ nuya xɯn ho da 'yørcaui. ¹² Nuya ga pɛn'nahɯ ra Onésimo bɯ guí 'bɯi. Nɛ nu'bɯ bi mba a, da du ma mbɯi, nguetho ɛmmɛ dí m bɛn a. ¹³ Nɛ dí n ndepe xtán gocua ra Onésimo, sä

xtí zɛqui ts'ɯ, nguetho dí ofädigä, ngue dí m mangä ran ho ma'da'yo, ngue tengu'bɯ da gue'a zɛhɛ xquí zɛqui. ¹⁴ Pɛ hin dí n nde gam ma ngue da gocua 'bɯ nte guím ma, nguetho nu'a ran huɛcate jatho da bɛnsɛ n'da, hin da t'ørba ts'edi n'da a. ¹⁵ Pɛ nu'a bi 'yɔt'na bi 'dapɯ guí 'bɯi 'da yɯ pa, pɛ bi bɔmanho, nguetho bi hocpa rá mbɯi Ojɑ ya. Nɛ nuya gadín cuui mazɑi na ya. ¹⁶ Hin gui sini nangue ni 'yɛhɛ thoho pɛ gui sini nangue ni zɯ cu nangue ra Cristo, nguetho nuna ma zɯ cuɯ mahuequi. Nuya man'da di nuui ya, nguetho hinga hɔnt'a ni 'yɛhɛ, pɛ ni zɯ cu nangue ra Cristo ma Hmuhɯ ya. ¹⁷ Nu'bɯ majuaɯni dadín amigoui xɯn ho, dami sin na ra Onésimo, tengu tho 'bɯ xquí sin zɛhɛgä 'bɯ xcá mbasegä bɯ. ¹⁸ Nu'bɯ ja 'bɛ'a bi 'yɔt'e'e, uague i ja 'bɛ'a i tu'a'i, pɛ 'yo ma güenda ga juzɛhɛgä. ¹⁹ Nugä ga firmagä, drá Pablogä, janangue da fädi majuaɯni ga ju't'ä a rá güenda na. Janangue'a hingui hɛi gui sin ya nɛ gadín cuui. Pɛ nde'bɯ guin 'yomfɛni ts'ɯ, nguetho guengä dá ja'a'i gá tɯn a ra temazɑi 'bɯ gmí 'yɛc'yɛi ram hma dá xi'i. ²⁰ Nuya ma zɯ cu, 'yørqui ts'ɯ ra mate 'bɛ'a dí ä'a'i, nangue guín 'youi ra Hmu. Nu'bɯ gui 'yut nin huɛcate nangue ra Onésimo, da hyu ma mbɯi 'bɯ. ²¹ Nugä dá o't'ä a ra sɔcuɑ i ja ua ya, nguetho dí ɛc'yɛi ngue gui 'yɔt'e 'bɛ'a dí xi'a'i. Nɛ dí m bɛni hinga hɔnt'a dí xi'a'i pɛ man'da ran ho guim bɛnsɛ 'bɛ'a gui 'yɔt'e. ²² Dami hoqui ts'ɯ hapɯ sä dan säyagä bɯ, nɛ dami 'yäfɯ Ojɑ nanguecä, nɛ Ojɑ da 'yɔt'e da xogagui, da zä ga mbagä bɯ, gan nu'ahɯ bɯya.

Yɯn zɛngua ra Pablo, nɛ bi ma da nu ran jɑpi a ra Filemón

²³ Nuya dí ofädi'be ra Epafra, nɛ'a di zɛngua i. Nɛ nu'a i ofädi nangue bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo Jesús. ²⁴ Nu ra Marcos nɛ ra Aristarco nɛ ra Demas nɛ ra Lucas, nuya ma mimbɛfihe nangue rá 'bɛfi Ojɑ di zɛngua i. ²⁵ Nɛ nu'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da'ahɯ rán jɑpi a, gátho ahɯ. Nɛ hɔnt'a dí xi a ya.

HEBREOS

Ra sɔcuɑ bi 'bɛnba yɯ 'yɛc'yɛi, yɯ israel, ngue na yɑ ra hebreo ɯ

Bin 'yusɛ Ojɑ nangue'a rá Ts'unt'ɯ

¹ Nu'bɯ maya'bɯ thofo 'dahmi ts'ɯ bɯ í 'yu'a rán 'yomfɛni Ojɑ, nɛ 'dahma 'dan'yo bɯ á xi'ɯ yú pɔngahyɑ. Nɛ gue'ɯ bi xi a mam bombɔtahɯ ɯ, gue dyɯ israelhɯ. ² Pɛ nuya rán zɛgui yɯ pa ya, bi jajɯ ga pɑhmbɯ xɯn ho Ojɑ ya nangue rá Ts'unt'ɯ bi zɔcuɑ dí 'bɯhmbɯ. Nɛ guesɛ a rá Ts'unt'ɯ í 'yɔt' Ojɑ gátho yɯ ximhái, nɛ bi zǎnni dim Hmu 'bɛ'a gátho í ja. ³ Nɛ ní 'yɛpɯ bí 'bɯ Ojɑ rá Ts'unt'ɯ tengu'bɯ rá thai ra hyadi, gue'a di jajɯ ga pɑhmbɯ a rán ho Ojɑ. Nɛ tengu 'bɯ ra sello, 'da angu da bɔni. Nɛ di 'yonse 'bɛ'a gátho í ja a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ, nangue rá m hma í ja rá ts'edi. Nɛ nu'bɯ mí juasɛ bi hoga ma ts'oquihɯ ua, bi mbeng bɯ mahɛts'i 'darpu ní mandauí a tɑtɛ thofo í ja rá ts'edi.

Man'da í ja rá ts'edi rá Ts'unt'ɯ Ojɑ xinda gue'ɯ yám 'bɛhni mahɛts'i

⁴ Nu rá Ts'unt'ɯ Ojɑ 'bɯ ya xí hogahɯ, bin t'un rá ts'edi xɯn ho xinda gue'ɯ yám 'bɛhni mahɛts'i. Nguetho ya rá Ts'unt'ɯ zɛhɛ Ojɑ a, í conhui rá ts'edi rá Ta xinda gue'ɯ yám 'bɛhni. ⁵ Nguetho:

Nu'i ma 'dats'unt'ɯ í,

dí 'da a ní ts'edi ya,

pɛ njam'bɯ bi t'ɛmp'ɯ yám 'bɛhni Ojɑ, pɛ hinda hɔnt'a rá Ts'unt'ɯ zɛhɛ. Nɛ:

Nugä dra Ta nangue ma Ts'unt'ɯ,

nɛ xínga n'da rá m 'bɛhni Ojɑ bi 'yɛmbi. ⁶ Pɛ nu Ojɑ 'bɯ mambá si ua ja ra ximhái a rá Ts'unt'ɯ, nɛ bi 'yɛna:

Nu ahɯ gyam 'bɛhni mahɛts'i, gátho gui thɑndehɯ na ma Ts'unt'ɯ,

bi 'yɛn Ojɑ. Nguetho nu'a rá Ts'unt'ɯ go da t'ɛspa a bɯ na nu Ojɑ. ⁷ Pɛ nu yám 'bɛhni mahɛts'i, í ɔt' Ojɑ yú 'yɛhɛ thofo ɯ, tengu mán t'o't'i:

ɛmmɛ í tih yám 'bɛhni 'bɯ í ɔrpa rá 'bɛfi tengu 'bɯ yɯn dɑhi,

nɛ di juadi 'bɛ'a gátho hingui numanho Ojɑ tengu 'bɯ yɯ sibi, nangue rá ts'edi zɛhɛ Ojɑ.

⁸ Pɛgue bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ:

Nu'i gra Ojɑ, thocpa thofo gam manda zɛhɛ mazɑi,

njam'bɯ dim 'bɛh ní ts'edi, nɛ guidí manda xɯn ho.

⁹ Nɛ bi 'yɛmbi:

Nu'i gra Ojɑ, ɛmmɛ guí numanho a ran ho, nɛ 'bɛ xingui

ts'ɯ guí nde gui nu a ran ts'o.

Janangue'a ní Ojɑgui man'da dá 'da'a ran johya

xinda gue'ɯ gátho mi'da ní cu gue ma 'yɛc'yɛi,

bi 'yɛmbi. ¹⁰ Nɛ bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ a Ojɑ:

Nu'i gra Hmu, rá mbɛdí gá 'yɔt' ra ximhái,

nɛ gá 'yɔzɛhɛ 'bɛ'a gá bí ja mahɛts'i,

bi 'yɛn Ojɑ.

¹¹ Nɛ nu'a ra ximhái dim pádi, nɛ mahɛts'i, pɛ nu'i gam 'bɯi mazɑi.

Gátho yɯ din ts'oni tengu'bɯ yɯ yahe.

¹² Nɛ tengu'bɯ di páh ní he n'da,

din jabɯ 'bɯ gá páh ra ximhái.

Pɛ nu'i njam'bɯ gam pádi gátho yɯ pa,

nɛ njam'bɯ da gua'a ní te.

¹³ Nɛ, dami manda ua ja ma ts'edi ui,

ja gue'bɯ ga ja í gui tɑp'ɯ gátho man sɯihɯ,

bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ a Ojɑ. Pɛ njam'bɯ bi

xi ɯ yám 'bɛhni Ojɑ tengu a. ¹⁴ Gátho yám

'bɛhni bí pɛnhua, tengu'bɯ yɯn dɑhi gue hin

dí nuhɯ, í ɔt' yú 'yɛhɛ Ojɑ nanguejɯ to'o

gátho nts'ǎnni da hyɑn a ra te njam'bɯ da guadi.

2

Jatho ga ɯrpahɯ ra güenda a ní yɑnjɯ Ojɑ

¹ Pɛ nu'a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ bi 'yurcahɯ rá 'yu Ojɑ, xinda gue ɯ 'bɛ'a mí hma maya'bɯ.

Janangue'a man'da ɛmmɛ jats'editho ga ja-

mansuhɯ a 'bɛ'a dí ɔhmbɯ ya, n'dahma hin

ga 'bɛhmbɯ a, nɛ xín dam 'bɛhmbɯ bɯya.

² Nu'bɯ mí man'ɯ yám 'bɛhni Ojɑ ɯ yán t'ɛdí

Ojɑ maya'bɯ, pɛ guehɯma bi nu ran ɯnbi a

rán sáui a to bi mbɛsta a bi ma. Pɛ nu'a

rám hma Ojɑ bi man'a rá Ts'unt'ɯ, man'da

ja rá ts'edi a. ³ Janangue 'bɛ xíngui ts'ɯ ga

ponjɯ 'bɯ hin dí ɯrpahɯ ra güenda a rá m hma mixte thofo. Nɛ gue'a ram hma ní

yąnjꝯ Ojꝯ a. Ne rá mbꝯdi bi mansꝯ ra Hmu 'bꝯ mim 'bꝯcua ja ra ximhäi. Ne m'bejua bi xijꝯ ꝯ yá xádi gue bi 'yø a bi man ra Hmu. ⁴ Ne'a Ojꝯ bi 'yudi majuꝯni a ram hma 'bꝯ mí 'yøt' yꝯ hmꝯpya ne xꝯn ngu yꝯn t'øt'e mixte. Ne'bꝯ mí 'dajꝯ ra ts'edi nangue rá Hogandꝯhi, tengu mí ndesꝯ Ojꝯ bi darcahꝯ. Ne gue'a í 'yudi majuꝯni a ram hma.

Nu ra Jesús njuꝯntho bin ja tengu thohogahꝯ

⁵ Pe nuna rá ts'edi Ojꝯ gue dí mangä, hinga nan ja xꝯn ho. Pe hinga gue'ꝯ yám 'behni mahꝯts'i di jap Ojꝯ di manda bꝯ ja ra 'da'yo ximhäi 'bꝯ bin ja rá ts'edi Ojꝯ xꝯn ho bꝯ. ⁶ Pegue bi zän Ojꝯ to'o di manda bꝯ, tengu bi si'a Ojꝯ 'bꝯ mí t'änni 'be'a di 'yꝯt'ui yꝯ jꝯ'i:

'Be'a gue ꝯ dí pꝯhmbe gue ꝯmmꝯ guím bꝯnje, ne dyꝯ jꝯ'i thohohe. Ne man'da guidí jamansuje.

⁷ Pe ja 'da yꝯ pa gá jaje him mí ja ma ts'edihe, xinda gue'ꝯ nim 'behni bꝯ mahꝯts'i.

Pegue gá sänni gui 'yꝯscahe, ne gui 'dac ma ts'edihe.

Ne gá sänni ga mandahe 'be'a gátho i 'bꝯi ne 'be'a gátho i ja gue gá 'yøt'e.

⁸ Ne gátho gá sän'ndꝯ mí da 'be'a gá gá 'yøt'e gue da 'yꝯc'yꝯigahe,

bi 'yꝯm bꝯ mán t'øt'i. Janangue'a hin'yꝯ 'be'a bi zänni gue hin ga mandahꝯ, nguetho bi 'yꝯna: “Gátho da t'ꝯc'yꝯei ꝯ yꝯ jꝯ'i.” Pe hindaná nuhꝯ gue gátho da 'yꝯc'yꝯigahꝯ.

⁹ Pe hinda hønt'a ra Jesús, bin ja tengu mán t'øt'i, bi t'ꝯspa 'bꝯ mí du, bin t'un rá ts'edi. Pegue xín ja 'da yꝯ pa bin japi him mí ja rá ts'edi xinda gue'ꝯ yám 'behni Ojꝯ mahꝯts'i. Janangue'a bi zä bi du nangue n'da ngu n'dajꝯ, nangue rán huꝯcate Ojꝯ. Ne nu'a ran dꝯte bi nu, gue'a í t'ꝯspa a. ¹⁰ Nu Ojꝯ bi zän'ndꝯ gátho da hyonꝯ. Ne bi nde bá si xꝯn ngu yá t'uhni bꝯ ja rá ts'edi. Janangue'a xꝯn ho a bi 'yøt' Ojꝯ gue bin ꝯnba ꝯ yá Hmu, gueꝯ bi zä bi yąnjꝯ xꝯn ho. ¹¹ Ne nu'a ra hocpate ne'ꝯ to'o mahoqui, ne n'dat'a yꝯ Ta. Janangue'a hingui pꝯ'ts' rá sä a ra hocpate da 'yꝯmbi yá cu ꝯ bi hoqui. ¹² Tengu mán t'øt'i, bi 'yꝯna:

Ga xi ꝯ ma cu gátho nangue'e, ne ga ꝯs'i'i nubꝯ ja rá m pꝯti ma cu,

bi 'yꝯn'a ra Cristo. ¹³ Ne man'da bi man ra Cristo:

Dí tø'mi da mbäxcä Ojꝯ.

Ne xø bi 'yꝯna:

Dí 'bähmbe ua ya yá t'uhni Ojꝯ bi 'daqui, bi 'yꝯn'a ra Cristo. ¹⁴ Nujꝯ yá t'uhnigahꝯ a, dyꝯ jꝯ'i thohohꝯ, ngue i ja ma ngøhꝯ ne ja ma jihꝯ. Ne a ra Jesús bin jꝯ'i ne bin ja rá ngøc'yꝯei tengu thoho gahꝯ. Janangue'a bi zä bi du ngue í 'berpa rá ts'edi a rá hmu ran dꝯte, ngue ra zĩthꝯ. ¹⁵ Ne gueꝯ da zä di 'uecpa yá mbidi ꝯ to'o i su ran dꝯte gátho yꝯ pa i 'bꝯi. ¹⁶ Ne mfádi hinga gue'ꝯ yám 'behni Ojꝯ mahꝯts'i bi 'yørpa ra güenda da yꝯni, pꝯgue guenjꝯ dyꝯ 'yꝯc'yꝯeihꝯ yám bom'betojꝯ ra Abraham, nde Ojꝯ da yąnjꝯ. ¹⁷ Janangue'a nu ra Jesús njuꝯntho bin ja tengu thoho gahꝯ, bi bꝯni 'be'a gátho dí m bꝯmhꝯ, bi zä 'be'a gátho dí sähꝯ. Nu'bꝯ hin xtín jabꝯ, hin xtán zä xtí huꝯgahꝯ, hin xtán zä xtí juah rá 'be'fi Ojꝯ gue bi hoga ma ts'oquihꝯ. Gue'a í t'ꝯmbi bim hmumbäjä a. ¹⁸ Ne nuya da zä da mbäxcahꝯ to'o i ts'ä nangue yꝯn ꝯnbi, nguetho neꝯ a bi ts'ä nangue yꝯn ꝯnbi, ne bi hyät'i.

3

Nu ra Jesús man'da sä da t'ꝯspi xinda gue'a ra Moisés

¹ Nuya, ma hoga cu ahꝯ, gue bi huan'nahꝯ 'darꝯ dam 'bꝯhmbꝯ bꝯ mahꝯts'i a Ojꝯ. Dami 'yøhmbꝯ ya nangue ra Jesús, nu'a ra pøngahyꝯ ne ra hocpate nangue rá 'yu Ojꝯ dí tꝯnhꝯ. ² Nu ra Jesús bi juah rá 'be'fi bi un'na Ojꝯ, tengutho ra Moisés bi juah rá 'be'fi gue bi jamansu ꝯ n'dam'bꝯi yá t'uhni Ojꝯ. ³ Pe nu ra Jesús man'da sä da t'ꝯspi xinda gue'a ra Moisés, tengu thoho ra ta bꝯ ja n'da ra ngu man'da da t'ꝯspi xinda gue'ꝯ yá t'uhni. ⁴ Pe madague'bꝯ i ørpa rá 'be'fi Ojꝯ ꝯ yꝯ jꝯ'i, tengu bi 'yøt' ra Moisés, pꝯ nu'a Ojꝯ i øzꝯhe gátho rá 'be'fi. ⁵ Nguetho rá 'yꝯhe Ojꝯ a ra Moisés, ne bi jꝯ'ts' rá be'fi bi jamansu gátho yá t'uhni Ojꝯ maya'bꝯ. Ne nu rá 'be'fi ra Moisés bi 'yu i ts'ꝯ a rá 'be'fi ra Cristo da 'yøt' 'bꝯ bi zøhø. ⁶ Pe nu ra Cristo rá Ts'unt'ꝯ Ojꝯ a, ne bi jꝯ'ts'i bim hmu nangue'ꝯ n'dam'bꝯi yá t'uhni Ojꝯ. Ne guectahꝯ ya n'dam'bꝯi yá t'uhni gahꝯ Ojꝯ, 'bꝯ dadí thoctahꝯ dí pꝯhmbꝯ majuꝯni

a, nɛ'bu dadí thoju a nán johyah a ran ho dí tømhbɛ.

Da zin yá t'uhni Oja da hyurpa yá mbɛi

⁷Janangue'a i ɛn'a rá Hogandahi Oja bu ja rá t'ohni:

Nuya ra pa i jabɛ ya in zo ahɛ Oja. Pɛ ɛmme xɛn ho 'bu gui 'yøhmbɛ a i xi ahɛ.

⁸'Yo gadí ɛ't' ni mbɛihɛ tengu bi 'yøt'ɛ mí tɛn ra Moisés, bi numan'utho Oja 'bu mín 'yo bu ja ra ɛhái.

Nɛ bi zä Oja ɛ yɛ ja'i nangue 'bɛ'a bi numan-hosɛ.

⁹Nu nim bombøtahɛ bi 'yørca ran ts'äte nɛ bi

numan'uthogui 'bu nyote njɛya mín 'yo bu ja ra 'yu, madague'bu bi nu xɛn ngu yɛn t'øt'e gue dá ut ma ts'edi, bi 'yɛn Oja.

¹⁰Janangue'a dán cuɛgä nangue'ɛ yɛ ja'i, nguetho thocpa thoho i 'uegue nangue yá mbɛi,

hin jam'bu bi bæ a ra 'yu dá xifi, bi 'yɛn Oja.

¹¹Janangue'a ɛmme dán cuɛgä nangue'ɛ. Majuani dá ma,

hin ga singä bu ja ra häi ɛ ngue da hyu yá mbɛi, bi 'yɛn Oja.

¹²Ma zi cu ahɛ, pɛ dam fähmbɛ. Xi'bu n'da ahɛ gui 'uehmbɛ 'bu din ja ahɛ ra ts'ombɛi, gue gui 'yɛna hin gui nde gui 'yɛc'yɛihɛ Oja, i 'bɛi. ¹³Pɛ n'da ngu n'da ahɛ damim fäxhɛ bu ja ra hoga'yu, n'da pa ngu n'da pa, janya i sä ga øhmbɛ a im ma Oja, yɛ pa ya. Nɛ nu'bu din jabɛ gui 'yøthɛ, xinga n'da ahɛ da hyä ahɛ yɛ ts'oqui, gue di 'bät'a ni mbɛihɛ.

¹⁴Nguetho dí comhbɛ a rán ho ra Cristo 'bu dí thoju a ní hyu ma mbɛihɛ a, gue'bu go rán zɛgui tengu 'bu rá mbɛdi dá tømhbɛ.

¹⁵Janangue'a i xijɛ a rá t'ohni Oja ya:

ɛmme xɛn ho 'bu gui 'yøhmbɛ a rá nde Oja gue in zo ahɛ ya.

'Yo gadí ɛ't' ni mbɛihɛ tengu bi 'yøt'ɛ 'da bi numan'utho Oja, bi 'yɛna.

¹⁶To'o ɛ bi 'yøh rá m hma Oja nɛ bi numan'utho. Ha hinga gue ɛ yɛ ja'i bi yɛn Oja nangue'a ra häi Egipto mín 'yohɛ ra Moisés.

¹⁷Nɛ to'o bi un ra cuɛ Oja gätho nyote njɛya. Ha hinga guet'ɛ bi yɛn Oja bu ja ra häi Egipto, bi 'yøt' yɛ ts'oqui, janangue bi du bu ja ra ɛhái. ¹⁸Nɛ to'o ɛ majuani bi t'ɛmbi hin da hyurpa yá mbɛi Oja. Ha hinga guet'ɛ

him bi 'yɛc'yɛi Oja. ¹⁹Gam bɛmhɛ ya hanja him bi zä bi zin Oja ɛ, nguetho him bi 'yɛc'yɛi Oja ɛ.

4

¹Nuya i jatho ga suhɛ, janya i ja yɛ pa i xijɛ Oja da zinju bu ja rá ngu ngue da hyurca ma mbɛihɛ. Xøhma ts'ɛrbɛ thoho hin da zøni ga cɛthɛ bu. ²Nguetho nɛju bi sijɛ a ram hma gue dí cɛ't'a n'da, tengu bi sih yɛ ja'i mí 'bɛh maya'bu, gue'ɛ bin 'yohɛ ra Moisés. Pɛ nu'ɛ, him bi zä í ts'im bu a ram hma bi sifi, nguetho him bi nde bi bæ ɛ gue majuani a. ³Pɛ nuju gue dí pähmbɛ majuani a ram hma, guenju gue ga cɛthɛ bu da hyurca ma mbɛihɛ Oja. Nɛ guerpɛ him bi zä bi yɛt'ɛ 'da, bi 'yɛn Oja:

Janangue'a dán cuɛgä nangue ɛ, nɛ majuani dá ma, njam'bu ga singä ɛ gue da hyu yá mbɛi, bi 'yɛn Oja.

Pɛ bi dɛ'mi bi xih yɛ ja'i gue da zim bu 'bu mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi Oja, nɛ bin säya bu, bi hyu rá mbɛi zɛhɛ. ⁴Tengu bi ma rá t'ohni gue nubɛ bi ma, gue:

Ná yoto ma pa bin säya Oja 'bu mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi.

⁵Pɛgue bi xi'ɛ býa nangue'ɛ 'da mín 'yohɛ ra Moisés:

"Njam'bu ga singä ɛ gue da hyu yá mbɛi," bi 'yɛn Oja.

⁶Pɛ guehma 'bɛi to'o din säya bu da hyu yá mbɛi. Pɛ hinga gue'ɛ 'da bi sifi maya'bu, nguetho him bi 'yɛc'yɛi a ram hma. ⁷Pɛgue bi 'yu Oja n'da ra pa mahøn'a, gue ra pa i jabɛ ya, tengu bi ma ra David nangue ɛ xɛn ngu yɛ jɛya xí thogui 'bu mí 'bɛh ra Moisés. Nɛ gue'a ram hma xí hmangua, gue ɛna:

Nuya ra pa i jabɛ ya in zo ahɛ Oja. Pɛ ɛmme xɛn ho 'bu gui 'yøhmbɛ a i xi ahɛ.

'Yo gadí ɛ't' ni mbɛihɛ tengu bi 'yøt'ɛ 'da bi numan'utho Oja, bi 'yɛn'a ra David.

⁸Nu'a ra Moisés bim pommi a ra Josué bi thoqui bi zix ɛ yɛ ja'i. Bi säyabi bu ja a ra häi Canaan bi un Oja, bin johya bu. Pɛ nu'bu da gue'a ran johya bi man a Oja, hin xtá ma mahøn'a Oja nangue man'da ra pa 'bu.

⁹Janangue'a guexta'a i ja n'da ra xɛqui í juadi xɛn ho, guerpɛ da hyurca ma mbɛihɛ Oja, gue yá t'ɛhnigahɛ a. ¹⁰Nu'ɛ to'o da yɛt'i gue da hyurpa yá mbɛi a Oja, din säya

nangue gätho yá 'bɛfi ɯ tengu tho Ojã bin säya nangue gätho rá 'bɛfi bi hyu rá mbɛi 'bɯ mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi. ¹¹ Janangue'a nde'bɯ ɛmmɛ ga ndehɯ ga cɯthɯ bɯ. Hin ga øthɯ tengu ɯ him bi 'yɛc'yɛi ram hma 'bɯ mí xi Ojã. ¹² Pɛ nu'a rá m hman Ojã dim pɛfi tengu'bɯ ra theni yoho yá hɛt'i, pɛ man'da i ja rá ts'edi a xinda gue ra theni, ngue i sä da zørpɯ mbo ní mbɛi n'da, i urcahɯ 'bɛ'a gätho dí m bɛmhɯ mbo ma mbɛihɯ, 'bɛ'a majua ni dí n de ga øthɯ, ngue nda'a bi bɛngahɯ Ojã, nɛ nda'a dá bɛnsɛhɯ. ¹³ Xinga n'da ɯ bi 'yøt'a Ojã gue i sä da 'yãcpi 'bɛ'a mbɛni, gätho i paði, nɛ di nɛqui bɯ ja rá dá a to i hæscahɯ ra güenda.

Nu ra Jesús ma hmumbäjäqɯ xɯn ndoho rá ts'edi

¹⁴ Nu ra Jesús rá Ts'unt'ɯ Ojã, i t'ɛmbi ma hmumbäjäqɯ nguetho ma hocpatehɯ a. Nɛ bi zø m bɯ mbo mahɛts'i. Nɛ i fäxcahɯ a gue i ja rá ts'edi mixte. Janangue'a ga thoqui ga tɛnhɯ a rá m hma. ¹⁵ Nu ra Jesús ma hmumbäjäqɯ i paði hinga gätho dí häthɯ ɯ dí sähɯ, nguetho bi zä 'bɛ'a gätho dí sähɯ. Pɛ hin jam'bɯ bi 'yøt'a n'da ra ts'oqui. ¹⁶ Janangue'a hin ga suhɯ dan yãhɯ Ojã bɯ bí ja rá ts'edi, nguetho di huɛgahɯ nɛ di pungahɯ, nɛ da mbäxcahɯ a ra ora dí homhbɯ a.

5

¹ Bi than'dɯ 'da yɯ ja'i israhel 'bɯ maya'bɯ ngue dim hmumbäjä. Nɛ da 'yãp'a Ojã nangue gätho mí'da. Nɛ midí thocpa Ojã ɯ yá 'bøts'e nangue ɯ yɯ zu'uɛ bi tho, gue ní mba ma punbi yá ts'oqui yɯ ja'i. ² Nɛ nangue yɯ ja'i thoho ɯ yɯ hmumbäjä, hinga gätho bi 'yøt'e xɯn ho, ngutho ɯ mí'da yá mijã'ihɯ. Janangue'a bi zä janate tho bi hoc'ɯ yɯ 'yãmbɛi nɛ yɯ 'yøt'ats'oqui. ³ Nɛ jatho rá mbɛdi midí un Ojã n'da ra 'bøts'e ra mbäjä nangue yá ts'oqui zɛhɛ, tengu bi 'yøt'e nangue yá ts'oqui yɯ ja'i. ⁴ Njongui sä da 'yøt'e gue dim hmumbäjäɛ, nɛ hønt'a Ojã sä da huahna n'da ra hmumbäjä, tengu 'bɯ mí huahna ra Aarón. ⁵ Nɛ ngutho bin ja nangue ra Cristo, him bi manɛ gue dim hmumbäjäɛ, pɛ Ojã bi un ran t'ɛdi gue dim hmumbäjä, tengu bi ma rá t'ohni Ojã 'bɯ mí 'yɛna:

Nu'i ma 'dats'unt'ɯ i, dadí 'da'a ni ts'edi ya.

⁶ Nɛ bi 'yɛmbi mahø'n'a:

Nu'i gam mbäjä gätho yɯ pa ya, tengu ra hmɛpya bi 'yøt' ra Melquisedec, bi 'yɛn Ojã bɯ ja rá t'ohni. ⁷ Nu ra Cristo 'bɯ mim 'bɯcua ja ra häi, zã nan yãui Ojã, bi 'yãp rá mfãts'i da dãp'ɯ. Nts'edi bi mbafi nɛ bin zoni. Pɛ bi bãdi ja rá ts'edi Ojã da yã m bɯ ja ran dãte. Nɛ bi 'yø Ojã 'bɯ mí nde din unɛ bɯ ja rá pähä Ojã. ⁸ Nu'a ra Cristo, madague'bɯ rá Ts'unt'ɯ Ojã a, pɛgue bin ja'i a, janangue'a bi xänba yã n bɯ bi 'bɛ'a dí 'yørpã rá pähä Ojã a. ⁹ Bin jabɯ bi 'yøt'e, janangue'a bi zøni bi ja'ts'i gätho rá pähä Ojã. Nɛ bi zä bi un'na ra te mazã gue to'o gätho da 'yɛc'yɛi a. ¹⁰ Nguetho bi huan Ojã a gue dim hmumbäjä nangue dyɯ 'yɛc'yɛihɯ, tengu ra hmɛpya bi 'yøt' ra Melquisedec.

Nts'utho 'bɯ ga penjɯ

¹¹ I ja xɯn ngu 'bɛ'a dí n de ga xi ahɯ nangue a bim hmumbäjä a ra Cristo. Pɛ xɯn hɛi ga xi ahɯ nguetho hin guí honi gui pãhmbɯ. ¹² Nɛ xɯn ngu yɯ pa xɯ thogui gue mí ja ngue xquín xänbatehɯ, pɛ guexta'a i jatho da si ahɯ ɯ yã m hma hingui hɛi nangue Ojã. Nguetho gá cohi gán 'yãmbɛihɯ. I jatho gui sihɯ ra xi'ba tengu'bɯ gyɯ 'uɛrehɯ, nɛ hin guí häthɯ gui sihɯ njuãntho ran ts'ihmɛ. ¹³ Nɛ nu'a gnán ts'ihmɛhɯ ra xi'ba, in ja tengu yɯ 'uɛre, nɛ hinda ná pãhmbɯ 'bɛ'a ra te gue dãm 'bɯhmbɯ njuãntho. ¹⁴ Pɛ nu ran ts'ihmɛ xɯn ho nt'øt'e nangue yɯ daja'i. Nɛ xɯn te yá mbɛi nangue zã din 'yomfɛni, janangue'a paði nda'a xɯn ho nɛ nda'a hingui ho.

6

¹ Janangue'a nde'bɯ ga thoqui ga homhbɯ gue dan daja'ihɯ. Nde'bɯ hinga hønt'a ga mamhbɯ a rá mbɛdi bi sängahɯ nangue ra Cristo. Nde'bɯ hinga hønt'a ga mamhbɯ gue ga päh ma mbɛihɯ gue mí ɛna xtã hyojɯ, nɛ hinga hønt'a ga mamhbɯ ga dãp ma mbɛihɯ Ojã. ² Nde'bɯ hinga hønt'a ga mamhbɯ ram hma dan xixyãhɯ, nɛ nangue ran jäxa'yɛ, nɛ nangue da dãmbɛni ɯ xɯn du, nɛ nangue din ja ran juãnbɯ 'bɯ rán zɛgui, nde'bɯ hinga hønt'ɯ ga mamhbɯ ya, nguetho dí pãhmbɯ nda'a ɯ. ³ Mbähã

ga thoj_u 'b_u da zä da xoc'a ni mb_uih_u Oja, nguetho i ja mi'da. ⁴⁻⁶ Nguetho nu'b_u hin ga thohmb_u, xøhma thoho da b_uni da mbenc i 'da. Ne nub_uya him man'dand_i da nde ba pengui mahøn'a. Nguetho nu'b_u mí numanho n'dand_i rán nequi Oja, ne bi zämanho a bi un Oja, ne bin 'yoh_u rá Hogand_uhi Oja, ne bi zämanho a rá hogamhma Oja, ne bi b_u i ts'_u rá ts'edi a ra 'da'yo ximhäi din ja. Pe nu'b_u da mbengui, ya him man'dand_i da zä di hoc yá mb_ui mahøn'a. Nguetho im b_uni tengu'b_u da zä di cuat mahøn'a b_u ja ra pont'i a rá Ts'unt'_u Oja, ne di japi din thenda a ra Cristo. ⁷ Nguetho tengu'b_u n'da ra häi a ra ja'i, n'dand_i ngu n'dand_i din 'ye, i pøt'e, ne i pøts'e 'be'a pa nthuhu b_u. Ne nu'a ra häi nu'b_u di japi din ja 'be'a tup_u a ra mb_ufi, da hyän rán japi Oja a. ⁸ Pe nu'b_u hin di japi da bøx'a 'be'a bi thup_u, ne hønt'_u y_u 'uini i ja b_u, nte di muui 'b_u. Ne hin da hnumanho a ra häi 'b_u. Ne nzequi da mba nt'udi nangue ra sibi.

Bi zangba ma mb_uih_u a ra Jesús, dí tømhb_u a ran ho ya

⁹ Pe madague'b_u njab_u dá mamhbe, ma zi cu ah_u, pegue dí haxhe njuani gan jah_u tengu ra hogahäi, bin japi bin ja x_un ngu 'be'a bi thup_u, nguetho bi hoc'a ni mb_uih_u Oja. Ne x_un ndoho ran japi ba x_uhe, guin nuh_u. ¹⁰ Nguetho x_un ho øt' Oja ngue hin di pumb_uni a ra 'b_ufi gá 'yøth_u, ne ran huçcate gá 'yuth_u u 'da ni cuh_u, nangue rá thuhu Oja, ne nangue a guí ødah_u ya. ¹¹ Emm_e dí ndehe gui thoj_u gan x_uhyah_u, n'da ngu n'da ah_u, gue'b_u go rán z_uequi ra pa. Janangue'a da zøni gui hyamhb_u 'be'a gätho guí tømhb_u. ¹² Hin dí ndehe da y_und_uny_uei thoho ah_u, pe dami 'yøth_u 'be'a mí øt'_u 'da 'b_u mí b_udi majua_uni a rá m hma Oja, ne bi hyät'i bi zet yá mb_ui, janangue'a bi hyän a ra herencia bi ma majua_uni Oja. ¹³ Nu Oja 'b_u mí xih majua_uni a ra Abraham, bi ma majua_uni nangue rá thuhu z_uhe. Nguetho njo'o man'da x_un ndoho rá ts'edi hinda hønse a. ¹⁴ Ne bi 'y_un Oja: "Majua_uni x_un ngu ran ho ga 'da i, ne ga 'da i x_un ngu nim bom'beto," bi t'emp'a ra Abraham. ¹⁵ Nu ra Abraham b_uya bi hyät'i bi dø'mi, janangue'a bi hyäni 'be'a bi xi a Oja. ¹⁶ Nu'b_u 'da y_u ja'i im ma majua_uni

'be'a da 'yøt'e, i ndønba rá thuhu Oja, ne ya him ma hyom mi'da y_um hma dí hoc'a, nguetho i fadi majua_uni a bi ma. ¹⁷ Ne'a Oja 'b_u mí nde da 'yurcah_u ngue majua_uni a rá m hma, bi man rá thuhu z_uhe 'b_u mí xij_u ra herencia. Ngue guej_u nts'änni ga h_umhb_u a. Janangue'a ga p_uhmb_u njam'b_u di pä a bi xij_u. ¹⁸ Janangue'a yoho b_u dá p_uhmb_u, rá m hmanse ne rá thuhu z_uhe, ga p_uhmb_u hin dim fehni Oja, pe majua_uni da zinj_u b_u. Ngue guej_u bá 'dahmb_u b_u mí ja x_ucá tuh_u, dá b_unth_u b_u hap_u da zinj_u ya. ¹⁹ Janangue'a bi zinj_u b_u a ra Jesús, bi zangba ma mb_uih_u b_u mbo rá ngu Oja, njam'b_u da hyegah_u. ²⁰ Nguetho m'bet'o bi y_urp_u a ra Jesús. Ne bi xi a Oja ngue bi hogah_u ngue da numanhoj_u b_u. Gue'a nam bøni ma hmumbäjah_u, ngue i 'b_ui maz_ui, tengu ra hm_upya bi 'yøt' ra Melquisedec.

7

Bim mbäjä ra Jesús tengu ra hm_upya bi 'yøt'a ra Melquisedec

¹ Nu ra Melquisedec bim hmuts'ut'abi b_u ja ra hnini Salem, ne bim mbäjä nangue Oja mixtetho rá ts'edi. Ne nu ra Abraham 'b_u mam bá tap'_u 'da y_u ts'ut'abi, bin c'at'ui ra Melquisedec, bi t'äp rán japi Oja nangue a ra Abraham. ² Ne nu'a ra Abraham b_uya bi un'na ra Melquisedec a ná 'det'a gue xpí hyänba yán s_uih_u, gue rán t'unni Oja a ná 'det'a. Ne nu rá thuhu ra Melquisedec nde da ma "ra hoga hmuts'ut'abi." Ne nde da ma gue "ra hmuts'ut'abi di hocpa ra s_ui," ne gue'a nam bøn'a rá thuhu rá hnini Salem. ³ Ne hinga mfadi to'o rá ta ra Melquisedec, o to'o rá mbe. Ne hinga mfadi nda'a rá 'y_u, ne hinga nt'o't'i gue'b_u mí m 'b_ui o gue'b_u mí du. Janangue'a tengu'b_u rá ts'edi rá Ts'unt'_u Oja b_u in 'yu a ra Melquisedec, gue dim mbäjä gätho y_u pa høn'b_u go njam'b_u. ⁴ Janangue'a sä ga p_uhmb_u ya gue x_un ngu rá ts'edi ra Melquisedec 'b_u min ja, nguetho gues_e ma ngurpa bøtah_u ra Abraham bi un'na ná 'det'a bá tap'_u yán s_uih_u. ⁵ Nu rán t'edi Oja bi xi u yá t'uhni ra Leví gue yá mbäjä y_u israel, gue da hyaçpa a ná 'det'a u yá meni, madague'b_u yám bom'beto ra Abraham u, pe nese u. ⁶ Pe nu ra Melquisedec, madague'b_u hingui conhui

rá 'y_u ra Leví gue ra Abraham, pε bi un'na ná 'det'a gue'a bá t̄ah ra Abraham. Nε nu ra Abraham, madague'b_u x_un ngu rá ts'edi b_u nam bεn Oj̄a, nguetho bi xifi majuani da 'yørpa a Oj̄a. Pε man'da ja rá ts'edi ra Melquisedec nguetho bi t'äp a ran j̄api a ra Abraham. ⁷ Nε mf̄adi nu'a di j̄ap'a n'da man'da ja rá ts'edi xinda gue'a pa ma j̄api. ⁸ Pε nu'x_u yá mbäjä ra israel z̄ai midin t'un'na ná 'det'a, pε y_u j̄a'i x_u, nε i tu x_u. Pε nu man'da ra mbäjä gue ra Melquisedec, i mam b_u ja ra t'ohni tengu 'b_u i 'b_utho. ⁹ Nε da zä gam bεmh_u ya, gue gätho rá 'y_u ra Leví, gue yá mbäjä ra israel, gue i äp'a ná 'det'a x_u yá mēni, gam bεmh_u gue nε'x_u tengu'b_u bin jut'x_u 'b_u mí un'na ná 'det'a xεqui a ra Melquisedec a ra Abraham. ¹⁰ Nguetho da zä gam bεmh_u nangue ra Abraham, tengu'b_u ya xmín 'yoh_u yám bom'bet'o 'b_u mín c'at'ui ra Melquisedec, madague'b_u hin nám 'b_ui. ¹¹ Bim mbäjä ra Aarón gue rá 'y_u ra Leví, nε rá ngørpa b̄ota a ra Abraham a. Nε gue'x_u bim mbäjä x_u nangue'x_u y_u israel, tengu bi man yán t'ēdi Oj̄a. Pε nu'b_u da guehya yá 'bēfi gue ní yān Oj̄a x_u y_u j̄a'i, him mi jatho xtí nεqui man'da ra mbäjä gue n'dan'yo 'b_u, tengu ra hmεpya bi 'yu a ra Melquisedec, nε hin nangue a ra Aarón. ¹² Pε nu'b_u mí mba ma pädi y_u mbäjä, nε 'bē'a mí øt'e, nε x_u y_un t'ēdi mí tēnni, mí jats'editho da mba ma pädi x_u. ¹³⁻¹⁴ Bi 'yεn ra t'ohni gue nu a man'da ra mbäjä gue ra Cristo a, bim 'b_ui nangue man'da rá ts'unt'x_u ra Israel, ngue hing rá 'y_u y_u mbäjä. Nguetho mf̄adi x_un ho gue ma Hmuh_u bim 'b_ui nangue rá 'y_u ra Judá. Nε nte bi ma yán t'ēdi ra Moisés, gue dim mbäjä a rá 'y_u ra Judá. ¹⁵ Pε man'da gui p̄ahmb_u 'bē'a dá mangä 'b_u guim bεmh_u nangue a ra Melquisedec, gue i udi tengu a man'da ra mbäjä, nu'a ra Cristo a. ¹⁶ Nε hin nangue ra 'y_u bi man x_u y_un t'ēdi da zä dim mbäjä a ra Cristo. Nε xín nangue x_u y_un t'ēdi mí ma 'bē'a da t'øt'ua bi dēn'na, nguetho him mán ts'änni z̄ai din ja x_u. Pεgue bi zä bim mbäjä nangue a rá ts'edi a rá tēse njām'b_u da zä da guadi. ¹⁷ Gue'a bi man Oj̄a:

Nu'i gra mbäjä maz̄ai,

tengu ra hmεpya bi 'yøt'a ra Melquisedec, bi 'yεn Oj̄a. ¹⁸ Gue'a án t'e'ts'a ra 'yu gue

bi ts'än maya'b_u, nguetho mbε nte midí muui a. ¹⁹ Nguetho njom bi zä bi hocpa yá ts'oqui x_u y_un t'ēdi bin t'un ra Moisés. Pε bi nεqui man'da x_un ho, gue i sixcah_u b_u bí 'b_u Oj̄a. ²⁰ Nε man'da x_un ho ra 'yu nangue ra 'da'yo mbäjä, nguetho bi manse rá thuhu Oj̄a 'b_u mí un rán t'ēdi a rá Ts'unt'x_u. ²¹ Pε nu mi'da y_u mbäjä 'b_u mín t'un yá 'bēfi, him bi hndønba rá thuhu Oj̄a. Nε nanguehna ra hmumbäjä, bi manse rá thuhuse Oj̄a. Tengu bi mam b_u ja rá t'ohni Oj̄a, bi 'yεmp'a rá Ts'unt'x_u zεhε: Nügä dra Oj̄a, dí manse ma thuhugä, nε hin ga pä a dí ma.

Nu'i gam mbäjä gätho y_u pa maz̄ai, tengutho ra hmεpya bi 'yøt'a ra Melquisedec, bi 'yεn Oj̄a. ²² Nu ra Jesús, da zä di j̄a'ts'a n'da ran hoqui man'da x_un ho xinda gue'a mí ja mam'bet'o, nguetho dim hmumbäjä maz̄ai a. ²³ Nu'x_u 'da y_u mbäjä bi zōni x_un ngu mí 'b_ui, nguetho i tu, nε him bi zä bi thoqui høn'b_u go njām'b_u. ²⁴ Pε nu ra Jesús hingui tu, janangue'a njo'o man'da sä da hyānba rá 'bēfi. ²⁵ Janangue'a da zä di hoqui x_un ho x_u to'o da zøm b_u 'b_u Oj̄a ya, nangue a ra Cristo. Nguetho i 'b_ui maz̄ai, da zä thocpa thoho da 'yäp'a Oj̄a nangue x_u to da zøm b_u. ²⁶ Njuāntho ε gue'a ra Jesús a ma hmumbäjä dí homh_u. Nguetho x_un hotho a, nte in ðupatesε him bi 'yøt' y_u ts'oqui, nε him bi hyānba yám 'bäi x_u y_u ts'om'bäi, nε man'da i pa nt'εspi gue i ja rá ts'edi b_u mahεts'i. ²⁷ Nu y_u j̄a'i 'b_u mim hmumbäjä di thoqui da mbøspa Oj̄a gätho y_u pa, mbädi bi mbøspe nangue yá ts'oqui zεhε, nε m'bejua yá ts'oqui y_u j̄a'i. Pε nu ra Jesús him bi 'yøt'e tengu x_u, nε n'dand̄i thoho bi mbøspa Oj̄a 'b_u mi un rá tēse, nguetho di muui maz̄ai a. ²⁸ Nu rán t'ēdi Oj̄a bi man ra Moisés bi t'εmbi dim hmumbäjä x_u y_u j̄a'i thoho, pε him bi hyät'i bi j̄a'ts'x_u yán t'ēdi Oj̄a. Pε nu'b_u mí manse rá thuhu Oj̄a, bi ma gue dim hmumbäjä rá Ts'unt'x_u zεhε. Nε nu'a gätho bi j̄a'ts'x_u y_un t'ēdi nε bi juadi, nte di 'bēh ya. Nε gue'a rám poniui a rán t'ēdi Oj̄a bin t'un ra Moisés a ra Jesús.

8

Nu ra Jesús bin hocpate nangue ra 'da'yon hogui

1 Bí 'bup mahęts'i a ma hmumbäjägu ma hocpateh, 'darp ní mandauí a tate thoho rá ts'edi. Ne guehna man'da jats'edi na dí xi ah. 2 Ne dim mbäjä bu majuani i pa nthande Ojä bu mahęts'i, tengu'bu ra nijä bi 'yot' Ojä, ne him bi hyoh yu jä'i. 3 Gätho yú hmumbäjä u yu israel, bi ts'anni di un yu 'bøts'e nangu e yu zu'uę bi tho, ne mi'da. Janangue'a ne a ra Jesucristo ja 'be'a bi uni, nguetho ne a ra hmumbäjä a. 4 Pe hinga guercua ja ra ximhäi bim mbäjä a. Ne nu'bu xtín zangua ja ra häi, njam'bu xtán zä xtím mbäjä. Nguetho hing rá 'yu ra Leví a, ne hing yu zu'uę bi mbøx'a, tengu bi man rán t'ędi Ojä bi man ra Moisés. 5 Ne nu'a ra nijä bu midím pe u yu mbäjä ua ja ra ximhäi, n'da ra hmępya thoho gue 'be'a ørp mahęts'i. Nguetho bi sih ra Moisés 'bu mí darp'a ra nijä: "Dami jamansu 'be'a gui jap'u i ja bu, ne 'be'a gätho gui 'yørp, tengu thoho dá ut'a 'bu gmí 'bup ja ra t'øhø," bi 'yemp Ojä. 6 Pe nu ra Cristo bin t'un'na n'da ra 'befi emme man'da xun ho xinda gue'u mi'da yu mbäjä. Nguetho din hocpate nangu ran hogui man'da xun ho 'be'a gätho i ma da 'yørcah. 7 Nu'bu xtán zä xtí hocpa n'da a rá mbadi ran hogui, him mí jatho xtán ja a ná yoho ran hogui. 8 Pe nu Ojä him bi zä bi numanho yu jä'i nangu a ran hogui mí ja, pe guexta'a ndupate bu na nu Ojä u. Janangue'a bi 'yęna:

Da zøn'a n'da ra pa
ga øt'ä n'da ra 'da'yon hoqui mahøn'a
nangu yu me israel ne yu me judá.

9 Ne hin din ja tengu ran hoqui dá xi u yám
bombøta
'bu mambá jęcp ra häi Egipto, ne dá ja-
mansu.

Dá xifi xtí jä'ts'i, pe him bi hyät'i da 'yøzehe
man hoqui dá xifi, gue man t'ędi dá
xi a ra Moisés.

Janangue'a him bi zä dá numanho u, bi
'yęn'a ra Hmu.

10 Pe nu ran hoqui ga ørpa yu israel 'bu
m'bejua mi'da yu pa, din ja tengu
gam mangä ya.

Ga un man 'yomfęni bu ja yún 'yomfęni u,
ne ga japi mpähä thoho da dęngui.

Janangue'a da numanhogui, ne ga øt'ä gue
yú Ojägä u, ne din ja gue ma t'uhni
zehe u buya.

11 Ne hinga hnęhi thoho 'bo'o da xänba u,
ne njon da sänbi gue da baqui,
nguetho gätho da bac zehe u,
yu ngurpi o gue yu jä'i thoho.

12 Ne ga punbi nangu ran ts'o,
ne him man gam bęngä u yú ts'oqui,
bi 'yęn Ojä. 13 In jabu a ra 'da'yon hoqui, ne
gue'a í t'ęmbi ra nyonhoqui a mí ja, gue ya
bi juah rá 'befi a, ne ní mba bu dim 'bedi 'bu
mí man na.

9

Ne cu ja ra häi mí ja rá ngu Ojä, ne pu mahęts'i

1 Nu'a rá mbadi ran hoqui, mí ja yún t'ędi
nangu yun t'øt'e mí t'ørp ja ra nijä ua ja
ra ximhäi. 2 Ne nu'a ra nijä bi t'øt'e, bin ja
n'da ra cuarto rá mbadi, t'ęmbi xun duxqui,
guerp mí ja rán 'døgue yu lámpara, ne ra
mexa gue i cax yu 'bøxtuhme. 3 Ne mí ja
man'da ná yoho ra cuarto gue nubu mbo,
mán joti n'da ra 'bøt'e, guerp mí t'ęmbi
man'da xun duxqui. 4 Ne nubu, mí ja bu
ra mexa ra oro guerp mí zø ra xeca xiza
yumanho. Ne a rá huada ran hoqui gue
mán jots'i ra oro gätho yú hyo. Ne nubu
mbo ra huada mí hørp n'da ra xaro gue ra
oro, mí o bu zi ts'u ra hme i t'ęmbi ra maná.
Ne a rá tøhø ra Aarón gue bi 'dogui, ne u
yu xindo bi t'o't'a ra nyonhoqui, gue nu'u
yún t'ędi Ojä maya'bu. 5 Ne nu rán jo'mi
ra huada, n'da ra xithe i t'ęmbi ran ts'äya
ram punbate. Ne mí tørp yoho yú pøte u
yú mbädi Ojä mahęts'i, mí com'pu mate ra
xithe bu mí pa nsits'i ra ji dím punba yú
ts'oqui yu jä'i. Pe hinga xøt'a ga xi ah 'be'a
nam bøn'u gätho yu hmępya mí ja bu mbo
ra nijä. 6 Bin jabu bi t'øt'e. Nu yu mbäjä
thoho, thocpa thoho mí cęrp a rá mbadi ra
cuarto, gue mí øt' yú 'befi nangu ran dande
bu ja ra nijä. 7 Pe nubu ná yoho ra cuarto
man'da xun duxqui, hønt'a ra hmumbäjä
mí thopu, hønt'a n'dapa thoho i tho a n'da
jeya. Ne nu'bu mí yęrp, i thexp rá ji yu
zu'uę gue mí xixrp, nangu rá ts'oqui zehe
'bu rá mbadi, ne nangu yú ts'oqui yu jä'i
'bu ná yondj. 8 Nu'a rá Hogandähi Ojä di
jaju ga pähmbu, ngue hin ní soc'a ra 'yu ní
mba bu bí 'bu Ojä 'bu gätho mí t'øthoho ran
dande bu ja a ra nijä ua ja ra ximhäi. Ne

gue'a n'da ra hmεpya bi 'yu a ra 'bøt'e mí corpυ man'da xυn dυxqui, mí corpa bυ υ yυ ja'í. ⁹ Gátho υ yυn t'øt'e mí t'ørpυ ja a ra nijā, n'da ra hmεpya thoho nanguε a njuāntho i jajυ ya. Nguetho yυn t'unni nε yυ 'bøts'e bi un'na Ojā, him bi zā bi hocpa bυ mbo rá mbυi υ mí øt'e. Janangue mí pa njorpi bυ υ. ¹⁰ Nguetho hønt'a mí man yυn t'εdi nanguε yυn ts'ihmε midí hoqui, nε midín xυt'í. Pε nu'υ gue'υ 'da yυn t'εdi gue i ja thi. Nε gue'a bi zān Ojā da 'yøt'υ, ja gue'bυ mam bá εh ra Cristo, ja bi nεqui a majuāni ra 'yu ja rá ts'edi a bυya. ¹¹ Gue ya bá εh ra Cristo, nε gue'a ma hmumbājāhυ a, nanguε ra 'da'yo nhoqui i ja ya. Nε nu'a ra nijā guerpυ dim pεhna ra mbājā ya, man'da xυn ho, nε guerpυ majuāni bυ. Nε him bi 'yøt' yυ ja'í, nguetho hing ra ngugua ja ra ximhäi a. ¹² Pεgue mahεts'í bυ bi yυt' na ra Cristo ya, tengu ra hmεpya bi 'yuh yυ hmumbājā 'bυ mí yυrpυ man'da xυn dυxqui. Nε ya hin di un yá ji yυ t'υdε'yo o gue yυ t'undāni, pε bi un rá jise. Nε n'dandí thoho bi yυrpυ, nε bi yānjυ xυn ho a. ¹³ Nu rán t'εdi Ojā bi t'εmbi xυn ts'o ní ngøc'yεi n'da 'bυ xí dā a n'da ra du. Nε bi ma jatho da mba ma c'uaspa rá ji ra toro nε ra dε'yo, nε rá 'bospi a ra t'υsundāni gue bi t'upυ ja ra sibi. Nε gue'a dí hocpa ní ngøc'yεi n'da a. Ja bi zā bi dānde Ojā υ bυya. ¹⁴ Pε gam bεmhυ man'da εmmε i ja rá ts'edi a rá ji ra Cristo, bi mberca ma ts'on'yomfεnihυ midí 'uegahυ nanguε Ojā, n'dahma da zā ga ørpahυ rá 'bεfi Ojā gue i 'bυi. Nguetho hin'yυ rá ts'oqui ra Cristo, nε bin unse bυ 'bυ Ojā, ra 'bøts'e gue mazāi di muui bυ nam bεn Ojā. ¹⁵ Nu ra Jesucristo bin hocpate nanguε ra 'da'yon hoqui 'bυ mí du. Janangue'a gátho bi mba mahoqui ma ts'oquihυ, gue guejυ mí tεnhdυ rá mbυdi ra yonhoqui. Hinga høngdahυ, pε nε υ mí 'bυ 'bυ hin nán ja a ra 'da'yon hoqui. Nε nubυya gátho bi zā dá comhυ ran jāpi mazāi gue bi xi Ojā υ bi zohni. ¹⁶ Nu'bυ i man'a n'da to'o da zocpa υ 'bε'a pε'ts'í, pε 'bε da fādi 'bυ majuāni bi du, ja da t'øt'a xi ma bυya. ¹⁷ Hingui sā da t'øt'a xi ma 'bυ i 'bυtho, hinda høn'bυ bi du. ¹⁸ In jabυ bin ja 'bυ rá mbυdi a ran hoqui bi man Ojā, gue bin ho 'bυ mí mba m'bānbi rá ji n'da ra zu'ue, ja bi fādi majuāni bi nu ran

dāte bυya. ¹⁹ Janangue'a nu'a ra Moisés 'bυ mí xih rán t'εdi Ojā gátho yυ mε israel, nε bi c'uaspa ra ji bυya. Bi mit' ra thenga xidε'yo nε n'da ra t'υ'yεza gue n'youi yá paxi, nε bi gārby ja ra dehe n'youi rá ji ra t'undāni nε rá ji yυ chibo, bi c'uaspa bυ ja rá søcuā i man rán t'εdi Ojā, nε gátho yυ ja'í bi mba ma c'uaspi a ra ji bυya. ²⁰ Nubυya bi 'yεna: "Nuna ra ji, guehna dí hoc'a ran hoqui na, gue bi man Ojā nanguεjυ. Nuya da zā di punga ma ts'oquihυ," bi 'yεn a ra Moisés. ²¹ Nε nubυya bi c'ua'ts' ra ji bυ ja rá nijā Ojā, nε 'bε'a gátho mí ja bυ mbo mí pa nthoni bυ ja rán thānde Ojā, gátho bi mboxpυ yυ ji. ²² Nε i mam bυ ja rán t'εdi Ojā, gue gue'a ra ji í hoc'υ 'bε'a gátho mí t'øt'e. Pε nu'bυ hin dim fān ra ji, hin'yυ ra punbi nanguε ra ts'oqui, i εm bυ mán t'o't'í.

Í'uec yυ ts'oqui a ím 'bøts'e ra Cristo

²³ Nu'a ra nijā, n'da ra hmεpya thoho mí ja ua ja ra häi, bi mba ma hoqui nanguε υ yá ji yυ zu'ue mí hma. Janangue'a bin ja ra 'bøts'e man'da xυn ho gue dí hogahυ, tengu'bυ dyá nijāhυ majuāni bυ mahεts'í. ²⁴ Nε hinga guerpυ ja ra nijā bi 'yøt' yυ ja'í i 'bυh ra Cristo ya, nguetho yυ hmεpya tho υ nanguε a majuāni rá ngu Ojā. Pε ε guerpυ mahεts'í bi yυt'í, i äp Ojā ya nanguεjυ. ²⁵ Nu yá hmumbājā yυ israel, jεya 'bυ njεya mí cυrpυ ja ra cuarto man'da xυn dυxqui, midí un ra ji, pε hin rá jise. Pε nu ra Cristo hinga thocpa thoho di un ra 'bøts'e. ²⁶ Xi'bυ xtín ja tengu yυ hmumbājā, jεya 'bυ njεya midí un ra ji. Mí jatho xυn ngu yυ nidi xtán du ra Cristo 'bυ, gue'bυ go rá mbυdi ra ximhäi. Pε him bin jabυ bi 'yøt'a. Pε nuya n'dandí thoho bi zøcua ra Cristo gue bin unse bim 'bøts'e zεhε, gue í 'uecpa yá ts'oqui yυ ja'í. Nε guehya yυ pa gue di jā'ts'a mí hma mām 'bet'o. ²⁷ Tengu yυ ja'í, nts'änni n'dandí thoho da du, nε m'bejua da nu ran juānbi. ²⁸ Nε ngutho ra Cristo, n'dandí thoho bin uni bim 'bøts'e, ngue bi 'uecpa yá ts'oqui υ xυn ngu yυ ja'í. Nε m'bejua ba pengua da zin υ i tø'mi, pε hin dí 'yεhε dí 'uec yυ ts'oqui mahøn'a.

10

¹ Nu'a ran t'εdi bin t'un ra Moisés nanguε yυ 'bøts'e bi 'yøt' yυ mbājā, n'da ra hmεpya

thoho nangue'a ran ho bá ɛhya. Ne hinga gue'a majuaŋi ran ho a. Ne njam'bu bi zä bi mba ma hocpi yá ts'oqui ɛ mí ɔt' yɛ 'bɔts'e, madague'bu nɛya 'bu nɛya midí uni. ² Nu'bu da gue'u yɛ 'bɔts'e xtán zä xtín hoc'u, pɛ n'dandɪtho xtí uni, nɛ xtá 'yɛ'ts'a ní un yɛ 'bɔts'e 'bu. Ne ya xtám baɖi n'dandɪ thoho bi bo yá ts'oqui buya. ³ Pɛ nangue yɛ 'bɔts'e bi uni gátho yɛ jɛya, bi japi da bɛni gue in dupate tho yá ts'oqui. ⁴ Nguetho hinjam'bu da zä di punba yá ts'oqui n'da ɛ yá ji yɛ ndani nɛ yɛ dɛ'yo. ⁵ Janangue'a bi 'yɛn ra Cristo 'bu mí zɔcua ja ra häi, bi 'yɛmp'a Oja rá Ta:

Hinga njuan̄tho gue'u yɛ zu'uɛ guí nde.

Janangue gá jaqui dán ja'igä ngue dam 'bɔts'egä, bi 'yɛn'a ra Cristo.

⁶ Ne hin gnán johya n'da ran t'unni ngue yɛ zu'uɛ bi t'upɛ ja ra sibi, xínga gue'u yɛ 'bɔts'e nangue yɛ ts'oqui.

⁷ Janangue dá ɛngä: “Bá ɛcä ya ga ɔt'ä ni pähä ma Oja i, dam 'bɔts'e zɛhɛgä,

tengu mán t'o't'i bu ja nim hma,”

bi 'yɛn'a ra Cristo. ⁸ Nu'a rá mbadi bi mangua, hin nán johya Oja ɛ yɛ 'bɔts'e gue yɛ zu'uɛ bi t'udi nangue yá ts'oqui n'da, madague'bu gue'a bi man'a n'da rán t'ɛdi a. ⁹ Pɛ xɔ bi 'yɛm mahɔn'a buya: “Bá ɛcä ya gue ga ɔt'ä ni pähä, ma Oja i, gue dam 'bɔts'e zɛhɛgä.” Gue nde da ma, dí 'ueh ya yɛ 'bɔts'e mí ja, nɛ dín ja nɛ man'da ra 'bɔts'e. ¹⁰ Nu ra Jesucristo bi 'yɔt' rá pähä Oja, gue bi unse rá ja'i n'dandɪ thoho bi juadi. Janangue'a bi hogahɛ Oja ya. ¹¹ Nu yá mbäja yɛ israel mí ɔt'u yá 'bɛfi gátho yɛ pa, nɛ thocpa thoho midi un yɛ 'bɔts'e, madague'bu hinjam'bu mí sä di hocpa yá ts'oqui n'da ɛ. ¹² Pɛ nu ra Jesucristo n'dandɪ thoho bin uni bim 'bɔts'e nangue ma ts'oquihɛ, pɛ him man'dandɪ dín uni. Ne bí 'bɛpɛ 'darbɛ ní mandaui Oja ya. ¹³ Ne guerpɛ bí 'bɛpɛ ya, gue'bu go bi dap'u yán suiɛ. ¹⁴ Nguetho nangue n'dandɪ thoho bin unse, janangue'a bi juadi bi hoc'u to'o bi 'yɔt'e yá mbɛti. ¹⁵ Guesɛ a rá Hogandahi Oja di jajɛ ga paɛmbɛ a mangua, 'bu mí ma:

¹⁶ Nu ran hoqui ga ɔrpa yɛ ja'i 'bu m'bejua, dín ja tengu na,

ga bɛnba bu ja yá mbui ma pähä zɛhɛ, da ndesɛ gue da dɛngui.

Nguetho ga un man 'yomfɛni bu ja yán 'yomfɛni ɛ.

¹⁷ Ne xɔ bi 'yɛm mahɔn'a:

Him man'dandɪ gam bɛngä yá ts'oqui, nɛ xínga gue'u yɛm fɛ'ts'i mí ɔt'u,

bi 'yɛn rá Hogandahi Oja. ¹⁸ Nangue Oja bi punga ma ts'oquihɛ, hingui sä ga unhdɛ mí da yɛn t'unni dí punga ma ts'oquihɛ.

Da zä ga sɔmhbu bu 'bu Oja

¹⁹ Ma zi cu ahɛ, gam bɛmhbu nangue a ra nyonhoqui mí ja, njo'o n'da ra ja'i thoho mí sä da yɛrpɛ man'da xɛn dɛxqui, nɛ gue'a í t'u'a ra 'bɔt'e mí ndam bu. Pɛ nuya bi zä dí cɛthɛ bu ja a rá ngu Oja mahɛts'i, man'da xɛn dɛxqui. Ne dí cɛthɛ nangue a rá ji ra Jesucristo, bi hogahɛ. Ne hin dín suhɛ ya. ²⁰ Ne dí cɛthɛ nangue a ra 'yu ma'da'yo gue i 'bui. Nguetho bi 'uegahɛ ra 'bɔt'e mí ndam bu ja ra goxthi, 'bu mí unse rá ja'i ra Cristo ya. ²¹ Nu'a ra Jesús, gue'a ma hmumbäjahɛ, nangueju gue yát'ɛhnigahɛ Oja. ²² Janangue'a mbähä ga sɔmhbu bu 'bu Oja ya, n'dat'a gam bɛmhbu majuaŋi i ndeju. Nguetho bi mberca ma mbuihɛ nangue rá ji ra Cristo, hin gam bɛmhbu gue dín dupatehɛ yɛ ts'oqui ya. Ne tengu 'bu am 'be'tegahɛ a ra dehe xɛn güe. ²³ Ne ga thoqui ga mamhbɛ a ran ho dí tɔmhbu, hin ga suhɛ. Nguetho majuaŋi di ja'ts'a rá m hma bi xijɛ Oja gue di pɔju. ²⁴ Mbähä dan xänbahɛ ga ɔthɛ ran huɛcate, nɛ 'da dán ɛhyadahɛ ga ɔthɛ a. ²⁵ Ne hin ga ɔthɛ tengu ɔt'i 'da him mí sɔm bu ja mam pɛtihɛ. Pɛgue mbähä ga thoqui dam pɛtihɛ, nɛ dan xänbahɛ n'da ngu n'dajɛ. Ne man'da ga humbi ga ɔthɛ ya, nguetho ya mí ts'utho ba ɛh ra Hmu. ²⁶ Pɛ nu'bu dí ndesɛ ga thoctahɛ yɛ ts'oqui 'bu ya má paɛmbɛ a majuaŋi, tengu'bu hin dá jamansuhɛ a ra 'bɔts'e xtím pungahɛ. Pɛ ya hin'yɛ 'be'a man'da sä ga umhbɛ buya, gue dí mba ma pungui ma ts'oquihɛ. ²⁷ Pɛ hɔnt'a ra mbidi gan nuhɛ 'bu, gue ran unbi dí co'ts'a Oja, nangue ra sibi nts'utho 'bu bi dɛ, gue di jua ɛ yán suiɛ Oja. ²⁸ Gam bɛmhbu tengu ran t'ɛdi bin t'un ra Moisés, gue'bu 'bu a n'da i ɔt' ram fɛ'ts'i, nɛ di nɛqui yoho o gue hyu yɛ testigo

gue bi nu, bi tho a ra ja'i baya, ne hin da mba ma huexqui. ²⁹ Pe ha hin dim bemhba gue man'da nts'utho ran ts'embi ga nuha 'ba dim beni ga nemhba ba hai a ra Ts'unt' Oja, ne di emhba nte di muui a ra ji xti hoga ma mbaiha, ne'ba di numan' tho a ra Hogandahi Oja gue mi ena xti huexgaha. ³⁰ Pe di pahmba a ra Hmu gue bi ma: "Nuga ma 'befi ga ju't'i, ga un'na ra muui bi 'yot'e." Ne bi 'yen ra t'ohni: "Da zamba ya t'ahni Oja 'ba di thoqui da 'yot' ra ts'oqui." ³¹ Emme nts'utho 'ba da dmba ya ts'oqui n'da a Oja ba ja ran juanbi, gue'a i 'bai. ³² Pe dami bemhba 'be'a ga 'yothu u ya pa x thogui, gue'ba ja gmi timhba ran nequi. Xun ho ga 'yothu, jante tho ga hyathu yan unbi xun ndoho. ³³ Ne 'da ahu bi mba nthenni ahu, ne bi mba ma un'ni ahu ba ja ya hmi ya ja'i. Ne mi'da ahu gue hin ga suhu da mba ma un'ni ahu 'ba 'darbu gmi 'yohu u bi mba ma unbi. ³⁴ Ne hin gan suhu gue ga zenguahu u ni cuhu 'bapu ja ra fadi, ne gan johya thohohu 'ba mi than'nahu 'be'a gmi pes'hu. Ne ga pahmba ja ahu ba mahets'i a man'da xun ho, gue da hyat'i mazai. ³⁵ O gui es'hu a gni hyuthu nzambai, janangue'a din 'da ahu n'da ran t'unni xun ndoho. ³⁶ Pe i jatho ga sethu ts'u, n'dahma da za ga othu ra pahä Oja, janangue ga hamhba a bi ma majuani di 'daju. ³⁷ Nguetho i mam ba ja ra t'ohni Oja: Mi ts'utho ba e'a i ja gue ba xhe, ya hin da ya'a ba xhe, ne di 'da ahu a gui tomhba.

³⁸ Ne nu'u to da 'yec'yei majuani ga, gue'u ga hocpa ya ts'oqui, ga embi xun ho baya, ne ga un'ndu ra temazai u. Pe nu'u bi mbengui hin ga numanhu u, bi 'yen Oja. ³⁹ Pe nuju hinga gueju da penju gueru xca nuhu ran unbi mazai. Pe di ec'yeihu gue majuani a Oja, janangue'a din jaju ra temazai.

11

Ne gue'a na ec'yeihu majuani a Oja

¹ 'Be'a nam bon'a na ec'yeihu majuani a Oja. Nam boni, gue di ec'yeihu majuani ga hamhba a ran ho bi xiju Oja. Ne nam boni ga ec'yeihu majuani 'be'a gatho i ma Oja, madague'ba hin di nuha a. ² Nu ma bombotahu bi hnumanhu nguetho bi

'yec'yei majuani a Oja. ³ Di ec'yeihu majuani bi 'yot' Oja ya ximhai, madague'ba hin da nuha 'ba mi 'yot'u. Nu'ba mi 'yena din ja, ya bin ja baya, gue bi 'yot'e nangue u 'be'a him midí nequi. ⁴ Nu'a ra Abel bi un Oja n'da ra 'bots'e xun ho xinda gue a bi un a ra Cain, nguetho bi 'yec'yei majuani a bi xi Oja. Nu'ba mi thanba a ran t'unni ra Abel, bi fadi bi numanhu Oja a. Ne madague'ba bi du ra Abel, pe tengu 'ba 'batho, gue urcahu 'be'a mi ot'a, gue bi 'yec'yei majuani a Oja. ⁵ Ngutho ra Enoc, bi 'yec'yei mbo ra mbai a majuani. Janangue'a bi ts'ixpa ja ra ngu Oja ne him bi du. Ne him bi thingua ja ra hai a, nguetho bi zix'a Oja. Ne i en ra t'ohni: "Nu'ba hin ni ts'its'i, bi hnumanhu a." ⁶ Pe nu'ba i 'ba a n'da i nde da zom ba 'ba Oja, pegue da 'yec'yei majuani i 'ba a, ne da 'yec'yei majuani din t'un ran ho a to i hon Oja. Nguetho hingui sa da numanhu Oja n'da 'ba hingui ec'yei a majuani. ⁷ Bi 'yec'yei a ra Noe gue majuani a mi xi Oja din ja a ra dambant'i, madague'ba hin ni nu. Ne bi 'yot'a ra dabarco bi xifi, gueru da yan'u i 'bupu ra ngu. Ne bi 'yembi xun ho Oja a nguetho mi ec'yei mbo ra mbai a Oja. Ne gue'a i nequi hing ya 'yec'yei gatho ra ximhai, jan i ts'emba u. ⁸ Bi 'yec'yei majuani Oja a ra Abraham. Janangue'a bi bom 'ba mi zon'na Oja, gue da mba ba ja a ra hai bi xi Oja gue di unni. Bi nexpu ja ra hai zehé, ne him mi padi hapu man ni mba. ⁹ Ne nu'ba mi zom ba, pe bin 'yotho ba. Nguetho bi 'yec'yei majuani gue ja nin zam ba ra ngu Oja mahets'i. Janangue'a bi hyotho ya ngum'bost'e ba. Ne ngutho bi 'yot'a ra Isaac ra ts'unt'u, ne a ra Jacob ra 'beto, gue ne'u da gomhba ra herencia bi sih majuani ra Abraham. ¹⁰ Nguetho nu ra Abraham mi tom'i da zoni nin zam ba ja n'da ra dahnini gue mahets'i, din ja hon'ba go njam'ba, gue bi ben Oja ne bi 'yozehé. ¹¹ Ne bi 'yec'yei majuani a ra Sara, ne gue'a i hyan ra ts'edi Oja a gue dim 'bah ra ts'unt'u. Ne him mi sa xtím 'bah ra t'ahni, gue ya xum bombe. Pe bim 'ba'a ra ts'unt'u, nguetho bi badi majuani da 'yot'a bi man Oja. ¹² Ne ngutho ra Abraham, madague'ba ya xi thoh ya pa gue mi sa xtím 'bah ya t'ahni, pegue bi zoni bim 'bah yam bom'beto emme xun ngu,

tengu y_u s_o mahęts'i, o tengu y_u 'bomu b_u ja ra ndendeja, gue njongui hăt'i da mbede. ¹³ Nę găt_ho _u bi du 'b_u him mani hya_n a ran ho bi xi Oja. Pę tengu'b_u mí handi yatho b_u bí ja a ran ho bi sifi, nguetho mí ęc'yęi mbo y_u mbai gue majua_ni din t'unni. Janangue'a bin johya 'b_u mí bęni gue da nu a. Jananjab_u bi manse tengu'b_u bi thotho ua ja ra ximhăi _u. ¹⁴ Nę nu _u im ma tengu na, i udi gue i 'yo_ho nę i hon man'da ra hăi guep_u din zai. ¹⁵ Nę nu'b_u xtám bęntho a ra hăi b_u xpí b_on _u, mí să xtá mbeng mah_on'a _u 'b_u. ¹⁶ Pę mí nde n'da ra hăi man'da x_un ho, gue nde da ma, ra hăi mahęts'i. Janangue'a bin johya Oja gue da 'yęmbi y_u Oja _u, nę bi hocpa y_u hnini _u. ¹⁷⁻¹⁸ Nę nu'b_u mí ts'ăp rá mbai ra Abraham, gue bi sifi bá si a rá ts'unt'_u ra Isaac, da mb_os_pa Oja. Nę mí nde xtá 'y_ot'e, nguetho bi 'yęc'yęi majua_ni a Oja, madague'b_u bi xifi dim 'b_uh yám bom'bet_o 'b_u bi xand ra Isaac. ¹⁹ Gue'a bi bęn'a ra Abraham gue i ja rá ts'edi Oja da xox _u x_un du. Janangue'a tengutho 'b_u bi dambęni b_u 'b_u _u x_un du a ra Isaac 'b_u mam bá si mah_on'a a rá ta. Nę n'da ra hmępya bi 'y_ot' na. ²⁰ Nę nangue a bi 'yęc'yęi majua_ni ra Isaac gue da gomhb_u rán ho Oja _u y_u t'uhni, janangue bi sih majua_ni ra Jacob nę ra Esaú gue da mba majapi. Nę bi sifi 'be'a bi zămba Oja n'da ngu n'da _u. ²¹ Nę ngutho a ra Jacob, bi 'yęc'yęi majua_ni a ran japi bi man Oja. Nę ní mba b_u da du, pę bi thocpa a ran japi _u y_u 'bet_o, gue' _u y_u ts'unt'_u ra José. Nę bi dande Oja 'b_u mí dospa rá ya rá t_oh_o a ra Jacob. ²² Nę a ra José bi 'yęc'yęi majua_ni a bi man Oja. Janangue'a nu'b_u mí ts'utho da du, bi xi _u y_u męnguh_u gue y_u israel, gue da z_oni da mbeng b_u y_u hăi zęhę. Nę bi xifi da thux'a ra ánima 'b_u bi b_om b_u _u, gue'a ra José xí du. ²³ Nę rá ta nę rá mbe ra Moisés 'b_u mim 'b_uh ra Moisés, bi 'ya'a rá ts'unt'_u an hyuzna. Nę him bi numansu a rán t'ędi ra ts'ut'abi gue mí ma xtí tho _u y_u ts'unt'_u y_u israel. Nguetho midí nęqui din hocja'i, nę mí ęc'yęi majua_ni di jamansu Oja. ²⁴ Nę a ra Moisés guexta'a mí ęc'yęi majua_ni a Oja. Janangue'a nu'b_u mín dan'yoh_u, him mam bi nde da t'ęmbi rá ts'unt'_u a rá t'ixu ra ts'ut'abi b_u Egipto, gue xtán ză xtín jase rá ts'edi. Nę gue'a rá

t'ixu a ra ts'ut'abi bi dım b_u mán t'ągui nę bi tede. ²⁵ Pę man'da bi nde 'darb_u bin unbah_u _u y_u t'uhni Oja a ra Moisés nu' _u y_u męnguh_u, xinda gue'b_u xtán dęn rán johya ra ximhăi gue ní mba b_u da guadi. ²⁶ Nę nu'b_u mín 'yomfęni ra Moisés, man'da di muui 'b_u n'dat'a y_un ts'ante da nuui ra Cristo, xinda gue'b_u xtí manda 'be'a găt_ho mí ja b_u ra hăi Egipto, nguetho man'da mí numanho 'be'a di un Oja m'bejua. ²⁷ Nę nangue bi 'yęc'yęi majua_ni ra Moisés, janangue'a bi b_om b_u ra hăi Egipto, nę him bi zu a nán cue a ra ts'ut'abi. Pę bi hyut'an zambai, nguetho bi bađi in 'youi Oja, madague'b_u him mí nu. ²⁸ Pę bi 'yęc'yęi majua_ni a bi xi Oja a ra Moisés, janangue'a bi 'y_ot'a bi xifi, ngue bi manda dí cots'i ra ji b_u ja y_u 'yojut'i y_u israel. Janangue'a him bi thop y_u mbadi ts'unt'_u _u y_u israel 'b_u mam bá ęh râm 'behni Oja. Gue'a t'ęmbi ndąbaxjua bi d_u'mi bi 'y_ot'_u. ²⁹ 'B_u mí 'yęc'yęi mbo y_u mbai i ja rá ts'edi a Oja _u y_u israel, janangue'a bi jap'a Oja bi hocpa n'da ra 'yu b_u ja ra deja, gue bi tho _u. Pę nu'b_u mí 'yęna nę _u xtá 'dax'_u y_u mę egipto, gue' _u mí cute, bi comp' ra dehe bi du _u baya. ³⁰ Nu y_u israel bi sifi di thę'ts'a ra dąhnini Jericó găt_ho nyoto pa, nguetho ma mbăt'i ra jađo a ra hnini. Nę nu'a í 'yęc'yęi majua_ni a Oja, nę gue'a í y_ot' ra jađo a 'b_u mí gua'a nyoto pa di thę'ts'i. Nę bi ză bi dąp ra hnini _u y_u israel baya. ³¹ Pę mí 'b_up_u n'da ra xisu gue ra Rahab. Nę madague'b_u man ra 'yomt'ęni mam'bet'o, pę hinga nę a bi tho a 'b_u mí tho y_u męnguh_u gue him mí ęc'yęi Oja. Nę nu'a í zimmunho _u yám 'behni y_u israel, nę gue a í fađi mí ęc'yęi mbo rá mbai a Oja. ³² Nę x_un ngu mi'da xtán ză xcá xi ah_u, pę hinga x_ot'a y_u ora ga xi ah_u, nangue ra Gedeón nę ra Barac, nę nangue ra Sansón nę ra Jęfté, nę nangue ra David nę ra Samuel, nę găt_ho mi'da y_u p_ongahya. ³³ Nę mí ęc'yęi majua_ni Oja _u, nę gue'a í hya_n rá ts'edi Oja _u, gue bi dąp y_u ja'i mí 'b_up_u n'danni mi'da y_u hăi 'b_u mín s_uhmb_u. Nę bin ts'ut'abi x_un ho. Nę mí ęc'yęi majua_ni a bi sifi, janangue'a găt_ho bi ză bi 'y_or baya. Nę nu' _u mi'da mí ęc'yęi majua_ni a Oja, janangue'a him bi za y_u dązate. ³⁴ Nę him bin z_o _u mi'da bí th_otr_u ja ra orno 'b_u ęmmę midí thoni nám pa, nguetho bi 'yęc'yęi a majua_ni _u. Nę him bi

zä bi tho mi'da 'b_u mí t'ɛmbi xtá tho nangué ra juai. Nε nu'b_u mí güent yá ja'í u mi'da, bi jap'a Oja bi zaqui. Nε madague'b_u him mí ja yá ts'edi u mi'da, pεgue tengu'b_u ya mí ja yá ts'edi 'b_u mí 'yɛc'yɛi majuani Oja, nε gue'a í 'da u y_u dofui yán sui_h. ³⁵ Nε mí 'b_u i 'da y_u xisu 'da'a n'danni, gue xí du yá t'ahni. Pε bi dambɛni u yá t'ahni 'b_u mí 'yɛc'yɛi majuani u yá mbe. Nε nu' u mi'da bí ndese bi tho nangué'a bi 'bɛnza, nε him bi nde bi goh yá mbui guerp_u xtá mba ma thøgue, nguetho bi 'yɛc'yɛi majuani da bømanho b_u ja ran däte u, da mba b_u ja ra te man'da x_un ho. ³⁶ Nε nu'a í 'yɛc'yɛi majuani u mi'da, nε gue'a í hyät' y_un u_upi gue bí t'uspi, nε bi hyät' 'b_u mí mím 'bɛnza, nε'b_u bi thu't'i 'da nangué y_u cadena nε bi jot'a fädi. ³⁷ Nε bi tho u 'da gue bi mba ma bat'ado. Nε nu' u mi'da bi thengui nde nangué ra thɛgui. Nε mi'da í tho ra juai 'b_u mí sifi da mba ma thøgue. Nε mí 'yotho u mi'da, nε í huɛhi thoho u, mí he y_u xidɛ'yo, nguetho pa ma u_upi. Nε mí sä ran u gue mí pa ma unbi. Nε gätho u bi hyät'i, nguetho bi 'yɛc'yɛi majuani a Oja. ³⁸ Nε him mí fädi gue man'da x_un ho u, pε man'da di muui u xinda gue' u gätho ra ximhäi. Pε ha sä mí 'yotho b_u ja y_u uhäi 'b_u mí 'dagui, nεp_u ja y_u t'øhø. Nε mí 'b_u p_u ja y_u hyädo nεp_u ja y_u hyähäi. ³⁹ Pε gätho bi hnumanho u nangué bi 'yɛc'yɛi majuani Oja. Janangué'a i pa mfɛni thoho u. Pε him 'bex bi hyän a bi xi a Oja di unni. ⁴⁰ Nguetho xí zän Oja 'bɛ'a man'da x_un ho da 'yøt'e nanguéj_u, gue 'darb_u ní hãmhb_u ran ho u mí 'b_uh maya'b_u.

12

Thocpa thoho ga tɛnh_u a ma ngarp_uih_u ra Jesús

¹ Janangué'a nu_u i 'b_ui x_un ngu y_u ja'í gue x_u 'yurcah_u a majuani Oja tengu ja dá xi ah_u. Janangué'a ga 'uej_u ts' u gätho di paj_u, nε y_u ts'oqui gue tengu'b_u an thu't'i ma guah_u, n'dahma ga häth_u dan tihmb_u nangué'a ran taha bin 'daj_u guerp_u go him min sä. ² Nε thocpa thoho ga hanth_u a ma ngarp_uih_u ra Jesús, janangué'a da zä n'dat'a ga øth_u b_uya. Nε di jaj_u ga øth_u tengu bi 'yøzɛhɛ, gue bi 'yɛc'yɛi majuani a Oja, nε gue'a í hyät' ran unbi b_u ja ra pont'i a. Nε

nu'a ran däte bi nu, yán däte u y_u ts'om'bäi, ɛmmɛ ma u_upi a. Pε him bi zu da nu a tengu a, nguetho mí pa_udi din ja ran johya m'bejua nanguéj_u. Nε nuya bí 'b_up_u mahɛts'i 'darb_u ní mandauí Oja. Nε guerp_u i sixcah_u b_u. ³ Nε gam bɛmh_u tengu bi 'yøt' ra Jesús, bi hyät' 'b_u mí ts'ui, nε'b_u bin unba b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi. Janangué'a hin dan xømb_uih_u, nε hin gam bɛmh_u gue ga penj_u. ⁴ Pε nu ah_u hinga ná ɛs'h_u y_u ts'oqui guerp_u gdí tuh_u. Pε dami 'yɛs'h_u u, madague'b_u gdí tuh_u 'da ah_u. ⁵ Ha gá pumbɛnih_u a ran zofu gue i xij_u Oja, gue yá t'ahni gah_u a, tengu mam b_u ja ra t'ohni b_u i ɛna:

Ma ts'unt' u i, dami bɛni 'bɛ'a dí mbɛp'a a ni
Hmu, gue'b_u bi xi i hap_u gá 'bedi.

Nε xín gui säman' u 'b_u bi zu i.

⁶ Nu'a ra Hmu i xänba u di huɛqui,
nε i fɛ u gätho u i ɛmbi yá t'ahni.

⁷ Dami hyäth_u u y_um fɛi, nguetho gue' u i xän'nah_u u. Nu Oja i ɛna yá t'ahni ah_u. Nε jo'o n'da ra t'ahni gue hin da xänba rá ta nangué y_um fɛi. ⁸ Pε nu'b_u hin da mbɛp'ah_u Oja, tengu u gätho yá t'ahni i fɛi, nu'b_u, masque hin yá t'ahni ah_u 'b_u. Guín jah_u tengu ra t'ahni gue hinga mfädi to'o rá ta.

⁹ Nε man'da, nu'b_u mín t'ahnih_u, gue'b_u mí mbɛgba ma tah_u däm 'b_uhmb_u ua ja ra häi, dá numansuh_u u. Hanja man'da hin dín umhb_u da mbɛgbah_u Oja, rá Ta ma mb_uih_u, janangué ga tĩmh_u ra te ma mb_uih_u. ¹⁰ Nu ma tah_u ua ja ra ximhäi bi mbɛgbah_u 'b_u n'dandj, gue mí m bɛni x_un ho. Pε nu Oja 'b_u i fɛgbah_u, zäi x_un ho i ørcah_u, gue di jaj_u xtán hothogah_u tengu a. ¹¹ Majuani hin dí ɛmh_u x_un ho a ram fɛi 'b_u ra ora dí säh_u a, nguetho x_un u. Pε nu'b_u bin hoh ma mb_uih_u nangué ram fɛi, nε dí 'b_umanhoh_u b_uya, nε i hu ma mb_uih_u.

Nts'utho 'b_u ga hɛhmb_u rá nde Oja

¹²⁻¹³ Janangué'a dan ɛhyah_u mahøn'a gue ga thoj_u a rá 'bɛfi Oja, nε hin ga 'uehmb_u. Pε ga haxh_u ra 'yu x_un juani. Nub_uya nu ni guah_u guí hɛmf_u, mí ɛna xtá 'uagui, pεgue da yäni, da hyä ra ts'edi mahøn'a. ¹⁴ Nε gui hyomhb_u hin gui dambh_u n'da ra sui. Nε gui hyomhb_u ra hogamb_ui. Nguetho nu'a hin'y_u ra hogamb_ui hin da zä da nu a ra Hmu. ¹⁵ Nε 'da gdäm fäxta nin 'yomfɛnih_u

n'da ngu n'da ah_u, janangue'a hin dim 'b_u i 'da ah_u hin da nde rá mate Oj_a. Ne xínga n'da ah_u din ja tengu n'da rá 'y_u ra ts'oqui, gue hin di nequi 'b_u rá mb_udi, p_e nu'b_u bi b_ots'e din x_andi, di ts'on _u mi'da b_uya. ¹⁶ Ne dam f_ahmb_u njon dan 'yomt'ɛnih_u. Ne xín ga samh_u a rá mate Oj_a, tengu bi 'y_ot' ra Esaú, gue í pá a ra t_uh_u a rán j_api mí ɛna xtí un'na Oj_a, gue rá mb_udi ts'unt'_u ra Isaac. ¹⁷ Ne guí p_ahmb_u 'be'a bi 'y_ot' ra Esaú, gue m'bejua bi nde a ran j_api mí ɛna xtí un'na rá ta. P_e him mam bi z_a bi un'na. Ne ts'ɛdi bin zoni, p_e him bi d_ini 'be'a xtá 'y_ot' mah_on'a gue xtá hy_an'a. ¹⁸ Gam b_emhb_u 'be'a bi 'y_ot' y_u israel, bi z_om b_u ja n'da ra t'øhø ua ja ra ximh_ai, guerp_u bi d_e ra sibi nts'utho, n_e bi 'b_exui y_u güi tengu 'b_u ra xui, n_e bin ja ra nd_onth_i 'b_u mi sih y_un t'ɛdi Oj_a _u. P_egue n'da ra hm_epya a tengutho b_u rá ngu Oj_a gue ɛmm_e x_un d_uxqui. ¹⁹ Ne bi 'y_oh ra th_uxi, n_e rá nde Oj_a bi 'y_o _u. Ne nu'b_u mí 'y_o a rá nde _u y_u israel, ɛmm_e bi 'y_ah ra mate gue hin da 'y_oh mah_on'a, nguetho ɛmm_e bin su. ²⁰ Him mí h_at'i da 'y_o a ra nde bi xifi, bi 'y_ena: “Xinga n'da ra j_a'i n_e xing y_u zu'u_e da z_a da d_acua, nu'b_u da d_acua, 'b_exque da tho, n_e da mba ma 'y_e'mado o gue da mba ma s_unza.” ²¹ ɛmm_e nts'utho 'be'a bin ja b_u. Ne s_e ra Moisés bi 'y_ena: “Dí fet'i gue dín su.” ²² P_e nuj_u ya nju_antho rá hnini Oj_a b_u mah_ets'i dí c_uth_u, i p_ap_u ma mb_uih_u, gue Oj_a z_ai 'b_ui. Ne i t'ɛmbi ra t'øhø Si_on a rá hnini Oj_a, n_e i t'ɛmbi Jerusalén b_u mah_ets'i. Ne dá s_omhb_u b_u 'b_uh y_um 'behni Oj_a mah_ets'i gue y_u mahu_ahi thoho, guerp_u di munts'i i th_ande Oj_a ɛmm_e di johya. ²³ Ne dá c_uth_u b_u an thuts'i ma thuhuh_u b_u mah_ets'i, guerp_u d_am p_etih_u g_atho to'o bi hy_an ra herencia bi un Oj_a. Ne dá c_uth_u b_u bí 'b_u Oj_a ra Z_e'mi di ju_anbi g_atho. Ne p_u 'b_uh y_a mb_ui _u i tu, gue nu'_u bi t'ɛmbi x_un ho 'b_u mí hoc'a Oj_a. ²⁴ Ne dá c_uth_u b_u 'b_uh ra Jesús ma hocpateh_u b_u bí 'b_u a i ørcah_u ran hoqui ma'da'yo. Ne dí c_uth_u nangue rá ji ra Jesús 'b_u mí tho, í p_ungah_u Oj_a a. Janangue'a man'da x_un ho i xij_u rá ji 'b_u mí tho, xinda gue'a rá ji ra Abel 'b_u mí tho, nu'a i ma di _unba a to bi hyo a. ²⁵ Janangue'a i jatho dam f_ahmb_u hin ga h_ehmb_u a rá nde a in zoj_u ya. Gam b_emhb_u him bi z_a

bi zo a ran _unbi _u bi mb_esta a rá nde Oj_a, 'b_u mí ts'ocua ja ra ximh_ai. Janangue'a 'be xíngui ts'_u da z_a ga sohmb_u ran _unbi 'b_u ga festah_u a Oj_a, nguetho mah_ets'i b_u in zoj_u ya. ²⁶ Nu'b_u mí man y_un t'ɛdi Oj_a b_u ja ra t'øhø, bi japi bi 'y_an ra h_ai. P_e nuya i ɛn Oj_a: “Man'dand_i ga japi di 'y_ani, p_e hinga h_on ra h_ai, p_e n_e mah_ets'i,” bi 'y_en Oj_a. ²⁷ Ne nu'a 'be'a g_atho hingui d_u, da mba ma b_unt'i. Ne din z_am b_u _u hingui s_a da mba ma 'ueque, gue nu'_u 'be'a g_atho bi z_an Oj_a gue din z_am b_u. ²⁸ Ne bin 'daj_u b_u di manda Oj_a gue hingui s_a da mba ma 'ueque. Janangue'a ga xihmb_u jamadi Oj_a, n_e ga th_andeh_u ngue ga numansuh_u n_e ga suh_u. Ne gue'a numanho a b_uya. ²⁹ Nguetho nu ma Oj_ah_u di juadi 'be'a hingui numanho tengu ra sibi.

13

Ga øth_u a dí numanhoj_u Oj_a

¹ O guí ɛ'ts'a gnán hu_ej_u n'da ngu n'da ah_u tengu'b_u guidín cuh_u. ² Ne guim b_emhb_u guí s_ayabah_u ja ni ngumhb_u to'o da z_om b_u. Ne nu'_u 'da njab_u mí øt'e, bi zin _u 'da y_am 'behni Oj_a bá n_exp_u mah_ets'i n_e him mí p_adi. ³ Ne dami b_emhb_u _u y_u of_adi, ngue tengu'b_u n'da gn_an of_adithoh_u. Ne guim b_emhb_u _u bi mba ma _unbi, nguetho n_e ah_u i ja ni j_a'ih_u gue s_a da mba ma _un'ni ah_u. ⁴ Ne g_atho ah_u guin numansuh_u a ran th_ati g_a 'y_oth_u ni xisuh_u, n_e a bi 'y_ot'_u mi'da. Ne gam 'b_umanho nangue nin th_atih_u, njon di ts'on a. Nguetho di _unba Oj_a _u to'o da 'y_ot' ran 'yomt'ɛni, n_e _u hinga na din th_ati, n_e _u x_un th_ati nu'b_u i øt' ran 'yomt'ɛni. ⁵ Ne 'yo guí numanhoh_u x_un ngu ra mbeti. P_e gan johyah_u nangue hangu ts'_u i ja ah_u. Nguetho: “Nj_am'b_u ga h_ec'ah_u, thocpa thoho ga jamansu ah_u,” bi 'y_en Oj_a. ⁶ Janangue'a s_a dan johyah_u 'b_u dí ɛmh_u: I f_axcah_u ra Hmu, n_e hin ga suh_u 'be'a da z_a da 'y_orcah_u y_u j_a'i. ⁷ Dami b_emhb_u 'be'a bi 'y_ot'_u y_u ng_urpi gue bi xi ah_u rá m hman Oj_a. Ne guim b_emhb_u 'be'a bi b_oni nangue ra te man nám 'b_u _u. Ne guí thoj_u a bi 'yut'ah_u, nangue bi 'y_ec'y_ei maju_ani a Oj_a _u. ⁸ Nu ra Jesucristo hingui dim p_adi, gue'b_u go maya'b_u, n_ehya n_e g_atho y_u pa h_on'b_u go nj_am'b_u. ⁹ Janangue'a hin gan h_yehmb_u da ts'ix ah_u b_u ma'ueni,

guep_u i hman y_um hma 'dahma 'dan'yo ne hingam fa_{di}. Pe nu'a ná b_emhb_u rá mate Oj_a gue'a ní zac ma mb_uih_u a, xinda gue'_u y_un t'_edi gue 'b_e'a i ts'i. Nguetho njo'o to'o xí zac y_u mb_ui 'b_u supi 'b_u ja a i si. ¹⁰ P_egue i jaj_u n'da ran ts'ihm_e, tengu ra hm_epya gue ra 'b_ots'e mí øt' y_u mb_aj_a b_u ja ra nij_a maya'b_u, him mí ja ran t'_edi da zi. ¹¹ Pe nu rá hmumb_aj_a y_u israel 'b_u mí mb_os_pa Oj_a nangue y_u ts'oqui, bi d_exp_u mbo a rá ji _u y_u zu'u_e, guep_u ja ra cuarto man'da x_un d_uxqui. Pe nu y_u ngø _u y_u zu'u_e mí zø b_u ndehnini. ¹² Ne gue'a bi 'yøt' ra Jesús, bin _ubi bi du b_u ndehnini b_u 'b_uh y_u israel. Ne gue'a rá jise í hoc y_u ja'i. ¹³ Pe ga mb_ah_a ga t_enhd_u b_u ndehnini b_u 'b_uh ra Jesús, tengu'b_u n'da na 'b_engadah_u b_u ma'ueni. ¹⁴ Nguetho nuua ja ra ximhäi hin'y_u ua n'da ma hninih_u gue din za_i x_un ho. Pe dí homhb_u ra d_ahnini gue nj_am'b_u da gua a, guep_u nín z_amhb_u b_u. ¹⁵ Ne nde'b_u thocpa thofo ga th_andeh_u Oj_a nangue ma ndeh_u, ne ga xihmb_u ra jamadi. Ne di thoc'a mam hmamhb_u a ra Jesucristo, tengu'b_u di un Oj_a ma 'b_ots'eh_u. ¹⁶ Ne hin dam pumb_enih_u a na øth_u ran ho, ne hin dam pumb_enih_u ga comhb_u 'b_e'a jaj_u, nguetho ne'_u tengu'b_u y_u 'b_ots'e i numanho Oj_a _u. ¹⁷ Ne gui 'yøth_u a xi a ni ng_urpih_u, ne gui p_ahmb_u ja y_un t'_edi da xi ah_u 'b_e'a gui 'yøth_u. Nguetho i fät'a ni mb_uih_u _u, ne i jatho di d_ap Oj_a ra g_uenda nangue ah_u. Gui 'yøth_u a d_an johya ni ng_urpih_u, ne hin da du y_u mb_ui. Nguetho nu'b_u hin gui 'yøth_u a, xín da b_omanho ah_u 'b_u. ¹⁸ 'Yäf_u rá m fäts'i Oj_a nanguecähe, nguetho n'dat'a dím b_emhb_e ga t_enhde a, ne dí nde ga øthe x_un ho gätho. ¹⁹ Dí ä ah_u ra mate, gue _emme gui 'yäf_u Oj_a di jaqui ga mbag_a b_u n'dihi.

I äp rán jaqi Oj_a _u y_u cu

²⁰ Nu Oj_a ra hocpate a, bi xoxp_u 'b_u _u x_un du a ma Hmuh_u ra Jesucristo, nu'a di jamansuc ma mb_uih_u. Ne nu'a rá ji í hoc'a ran hoqui nj_am'b_u da guadi. ²¹ Ne dí äp rá mate Oj_a da 'yøt'ah_u hin hap_u gui 'b_ehmb_u, n'dahma da zä gui 'yøth_u rá pähä a. Ne dí äp rá mate da 'yørcah_u 'b_e'a gätho i nde a rá ts'edi ra Jesucristo. Ga numansuh_u Oj_a gätho y_u pa maz_ai. Ne hønt'a gam b_emhb_u a. ²² Ma zi cu ah_u, dí ä ah_u ra mate hin gan

xømb_uih_u gui 'yøhmb_u na ran zofo, nguetho nuna ram hma dá ot'ah_u hingui ngu 'b_e'a ma. ²³ Ja n'da ram hma dí nde ga xi ah_u, nu'a man 'yoh_uh_u ra Timoteo ya bi so'ts'i. Nu'b_u da zøcua n'dihi, ga six 'b_u dá mba b_u. ²⁴ Z_enguagah_u ts'_u b_u gätho ni ng_urpih_u, ne gätho _u y_u cu gue ma mi'y_ec'y_eih_u. Nehya bá n_exp_u Italia i p_en'nah_u ran z_engua. ²⁵ Ne dí äp rán jaqi Oj_a nangue gätho ah_u. Ne hønt'a dí xi ah_u ya.

SANTIAGO Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago

Ran zengua

¹ Nugä drá Jacobogä, rá 'yɛhɛgä Ojɔ nɛ ma Hmuhɔ ra Jesucristo. Nɛ hɔnbu go hapu gä mbähä n'da ngu n'da ahɔ, dí zengua ahɔ ma mɛni ahɔ, ngue n'dat'u mam bombɔtahɔ u 'de'mayoho yú ts'unt'u ra Israel.

Di 'daju ran 'yomfɛni Ojɔ

² Ma zi cu ahɔ, nde'bu dan johyahɔ 'bu dí sähɔ yun unbi, hɔnt'a go man unbi dín nuhɔ. ³ Nguetho dí pähmbu nu'bu da ts'äc ma t'ɛc'yɛihɔ, gue'a ní jaju ga häthɔ xun ho a. ⁴ Pɛ i jatho ga häthɔ xun ho nɛ hin gan suhɔ, nɛ gue'a dín te ma mbuihɔ a, nɛ di hajɔ xun ho ra ts'edi, nɛ nte ga 'behmbu buya. ⁵ Pɛ nu'bu hin dí pähmbu nda'a xun ho ga ɔthɔ, ga äfu Ojɔ ran 'yomfɛni nɛ di 'daju a. Nguetho di unni xun ho to'o da 'yäpi, nɛ hin di japi da mbɛ'ts' rá sä n'da. ⁶ Pɛ jatho n'dat'a gam bɛmhbu 'bu ja 'be'a dí äfu, nɛ hinga 'dahma'dan'yo gam bɛmhbu. Hin ga ɔthɔ tengu ra t'ɔthe bu ja ra dädädehe, hɔnbu go hapu ní 'yɛn ran dahi. ⁷ Nu ra jɔ'i i ɔt'e tengu a, sä im bɛni di un'na i äp a Ojɔ, pɛ nte di unni. ⁸ Nguetho 'dahma'dan'yo im bɛnsɛ, nɛ hingui sä n'dat'a da 'yɔt'e. ⁹ Pɛ ɛmme di johya n'da zi hyoya 'yɛc'yɛi, nguetho i pädí ɛmme xun ngu di muui bu nan nu Ojɔ. ¹⁰ Nɛ'a ra mɛmbɛti 'yɛc'yɛi, ɛmme di johya 'bu mi bädí hinga gue'a rá mbɛti ní numanho Ojɔ a, ngue nu rá mbɛti tengu yú dɔni u yu paxi i hɔe. ¹¹ Ngue nu'bu xpám bɔx ra hyadi ɛmme xum pa, di hmang yu paxi nɛ i hɔh yú dɔni buya, nɛ him man di nɛcmanho. Din jabu n'da ra mɛmbɛti 'bu hɔnt'a ra mbɛti in numanho, madague'bu di thoqui dim pɛfi, pɛ di 'bedi 'be'a gätho i pɛ'ts'i.

Ga häthɔ 'bu bi ts'äjɔ

¹² Nu'bu ga häthɔ yun unbi, dan johyahɔ buya. Nguetho nu'bu mi ts'äjɔ nɛ dá häthɔ, ya dín 'daju ra temazai, tengu bi man Ojɔ di 'daju 'bu hɔnt'a gam bɛmhbu a.

Dím bɛnsɛhu yu ts'oqui

¹³ Nu'bu 'bu'a n'da da bɛni da 'yɔt'a n'da ra ts'oqui, pɛ hin da 'yɛna Ojɔ bi bɛnbi. Nguetho xun ho Ojɔ nɛ hingui xifi da 'yɔt' ra ts'oqui n'da ra jɔ'i, nɛ xín da zä da si Ojɔ da 'yɔt' ra ts'oqui. ¹⁴ Pɛ n'da ngu n'da yu jɔ'i 'bu im bɛni da 'yɔt' yu ts'oqui, pɛ bin 'yɔrpazehɛ nangue rán 'yomfɛni sɛ. ¹⁵ Nɛ nu'a 'be'a bi numanho sɛ, nɛ nu'bu mi bɛni da 'yɔt'e, nɛ gue'a dí mbuxca yu ts'oqui rá mbui a. Nɛ nu'bu mi 'yɔt'u yu ts'oqui mi bɛni, nɛ man'da bi thoqui bi 'yɔr buya, nɛ gue'a dí nu ran unbi mazai a buya. ¹⁶ Ma zi cu ahɔ, hin dan hyäzehɛhu 'bu dí ɔthɔ yu ts'oqui, gue'a hin gam bɛmhbu Ojɔ di 'bɛcpahɔ. ¹⁷ Nguetho xun hotho 'be'a gätho di 'daju Ojɔ, nɛ hɔnt'u gätho xun ho bí nɛxpɔ bi 'bu Ojɔ, ngue bi zän yu nyot'i ua ja ra häi. Nu'u ja'bu di 'beh yün nɛqui 'bu xu 'bät'u, pɛ nu Ojɔ njam'bu di 'beh ran ho. ¹⁸ Rá pähä zehɛ Ojɔ bi xändgahɔ 'bu má hamhbu rá m hma majuani, nɛ yú t'uhni gahɔ a buya. Janangue'a man'da xun hoju xinda gue'u mi'da gätho bi 'yɔt'e.

Dan xähmbu ram hma nɛ ga ɔthɔ yün thehu

¹⁹ Gue'a dí pähmbu a, ma zi cu ahɔ. Janangue'a dan ɛhya dan xähmbu a rá m hma, xinda gue'bu go dan yäsehɔ, ogue ga ɛmhbu go dí pähɛhu ngue dan junthɔ. ²⁰ Nguetho nu'bu dadín junthɔ, hingui sä ga ɔthɔ 'be'a nde Ojɔ. ²¹ Pɛ ga ɛshɔ a ná ɔthɔ yu ts'oqui, nɛ ran ts'o zai dá bɛmhbu. Nɛ hin dan 'yɛzehɛhu. Janangue'a da zä ga cu't' ma mbuihɔ a ram hma, tengu'bu n'da ra hmudä da thupɔ, nɛ dín te bu. Nɛ gue'a dí pɔcpa ma mbuihɔ a buya. ²² Pɛ hinga hɔntho dan xäthohɔ ram hma. Nguetho dán hyäzehɛhu 'bu dím bɛmhbu hin'yu man'da ga ɔthɔ. Pɛ i jatho thocpa thoho ga ɔthɔ yün thehu a ram hma dadín xähmbu. ²³ Nguetho nu'bu dí ɛmhbu dadín xähmbu ram hma, nɛ hin dí ɔthɔ yün thehu, dadí pumbɛni thohɔ a dán xähmbu 'bu. Tengu'bu dí hɛthɔ ran hyädä ma hmihɔ, nɛ hin dí zähmbu bu. ²⁴ Dá nuhma a ma hmihɔ, pɛ 'bex dá pumbɛnihɔ 'bu má 'uehmbu. ²⁵ Pɛ nu'bu dan zähmbu a ra 'da'yomhma, gue'a di zɛju ga ɔthɔ yün thehu a. Nɛ nu'bu zai dí ɔthɔ a, nɛ hin dí pumbɛnihɔ a, di jɔcpahɔ Ojɔ buya nangue

'be'a gätho dí øth_u. ²⁶ Nu'b_u sä ξna ørpa rá 'befi Ojå n'da, ne hin di jamansu 'be'a ma, din hyäzehε 'b_u, ne nte ní mbat'a ní 'yørpa rá 'befi Ojå 'b_u. ²⁷ Pε nuna majuani rá 'befi Ojå ma Tah_u da numanho 'b_u ga fäxh_u y_u hyoya t'uhni, ne y_u xisu x_un du yá ndø, ngue in nu ran unbi. Ne nde'b_u dam fäseh_u hin di ts'onga man 'yomfēnih_u rán t'øt'e ra ximhäi.

2

Hin ga huandah_u to'o gan numanhoh_u

¹ Ma zi cu ah_u, nu'b_u dí ξc'yēih_u ma Hmuh_u ra Jesucristo ngue mixte x_un ho a, nde'b_u ga øth_u tengu i øt'a, ngue hin ga huandah_u to'o dín numansuh_u. ² Xi'b_u da zøm b_u ja mam pētih_u n'da ran 'yoh_u i fo rá 'yε ram fo'yε ξmmε x_um hmadi, ne mahotho rá he. Ne da zøm b_u n'da zi hyoya hingui ho rá he. ³ Ne man'da gan numanhoh_u a mahotho rá he, xinda gue'a n'da zi hyoya. Ne ga ξmf_u a mahotho rá he: “Nu'i n'yø, damin säya ts'ü ua ja ran thuts'i,” ga ξmf_u. Ne nu'a zi hyoya büya: “Nu'e, damím 'bäh n_u ogue damí hyuh n_u häi ja rá hyo ran thuts'i,” ga ξmf_u a büya. ⁴ Ha hin dím bēmhb_u ngue yoho man t'øt'eh_u 'b_u dí samh_u a nan hyoya ü da, ne nu'a na mēmbeti ü da, gue'a na εspah_u ü. Ne guexta'a ra ts'oqui dí øth_u 'b_u dí huandah_u a dín numanhoh_u. ⁵ Ma zi cu ah_u, damí 'yøhmb_u na ga xi ah_u. Ha him bi huan Ojå ü x_un ngu i hyoya b_u na nu ra ximhäi, ngue da dīn a man'da di muui, ngue da gomhb_u yán japi ü di un yá t'uhni Ojå. Ne gue'a bi ma majuani di un'nd_u to'o gätho da bēn a. ⁶ Pε nuya gá 'yāsābah_u y_u hyoya. Ha hin dí pāhmb_u ngue gue'ü y_u mēmbeti di ungh_u, ne i sixcah_u b_u ja y_u ngunts'ut'abi. ⁷ Ha hinga gue'ü y_u mēmbeti dí øhmb_u im man ra ts'ore nangue rá hoga thuhu ma Hmuh_u ra Cristo. ⁸ Pε: “Ga huεc ma mijå'ih_u tengutho b_u na huεczehε ma jå'ih_u.” Guehna x_un ho ga øth_u na, nguetho rán t'ēdi ra Cristo mixte thoho a, tengu man t'o't'i b_u rām hman Ojå. ⁹ Pε nu'b_u hinga gätho y_u jå'i dadí huεj_u, ra ts'oqui a dí øth_u 'b_u, ne dín dupateh_u a ran t'ēdi ngue im ma gätho 'da i gu b_u dán huεj_u. ¹⁰ Pε dín ndeh_u made tho ga øth_u gätho rán t'ēdi Ojå. Pε madahønt'a n'datho rán t'ēdi Ojå hin dá

øth_u, ya dín dupateth_u gätho rán t'ēdi Ojå 'b_u. ¹¹ Ngub_u dí ørpah_u yán t'ēdi Ojå ngue bi 'yēna: “O guí øth_u ran 'yomt'ēni,” ne: “O guí hācpah_u rá te ni mijå'ih_u,” bi 'yēna. Madague'b_u hin dí øth_u ran 'yomt'ēni, pε dí hācpah_u rá te ma mijå'ih_u, guemhma dín dupateth_u gätho rán t'ēdi Ojå 'b_u. Nguetho n'dat'a Ojå bi ma gätho yán t'ēdi. ¹² Pε nu'a rán t'ēdi ra Cristo, gue'a di zej_u ga øth_u yán theh_u. Ne gue'a rán t'ēdi dí 'yāngah_u Ojå a 'b_u dá øth_u o hin'na. Janangue'a ga jamansuh_u a dím mamhb_u ne'a dí øth_u. ¹³ Ne nu'b_u him bi 'yøt' ran huεcate n'da, ne hingui ngu 'be'a dí huεc Ojå a 'b_u bi juanbi. Pε nu'b_u bi 'yøt' ran huεcate n'da, da bømanho 'b_u bi juanba Ojå a.

Hingui ho 'b_u nte n'youi y_un t'øt'e rá t'ξc'yēi n'da

¹⁴ Ma zi cu ah_u, 'be'a gue ní mba a i øt' i 'da sä ξna ja yá t'ξc'yēi, pε hingui øt'ü yán theh_u. Hin da yān Ojå n'da 'b_u sä ξna ja rá t'ξc'yēi. ¹⁵⁻¹⁶ Xi'b_u 'b_u a n'da ma cuh_u ra 'yāhe ne sä ra thuhu. Ne ga ξmf_u: “Ní mba, bá he ni he, ne bán sihmε, da hyu ni mbai,” ga ξmf_u. Pε nte dá unhd_u 'be'a honi. 'Be'a gue ní mba a dá ørpah_u 'b_u. ¹⁷ In jab_u n'da 'b_u hingui øt' y_un t'øt'e rán säui rá t'ξc'yēi, nu rá t'ξc'yēi nte di muui, tengu'b_u n'da ra du ngue hingui di 'yāni. ¹⁸ Pε nu'b_u gui 'yēnj_u: “Nu'i ja ni hogant'øt'e, pε nugāhe dí ξc'yēi mbo ma mbaihe.” Ne ga xi'ah_u büya, damí 'yurca ni t'ξc'yēi ngue nte n'youi nin t'øt'eh_u, gan nugā. Nugā da zä ga ut ah_u y_un t'øt'e dí øt'ä, janangue'a di nequi ma t'ξc'yēigä ngue majuani a. ¹⁹ Guí pāhmb_u i 'b_u Ojå, pε hin dí gua a zi ts'ü. Nguetho ne'ü y_u zīthu i pādi i 'b_u Ojå, pε ξmmε di fet'i, nguetho yán säih_u Ojå ü. ²⁰ Gyá 'yāmbaih_u, ha hin guí pāhmb_u ngue xingui ts'ü nte di muui ni t'ξc'yēih_u 'b_u hin te guí øth_u. ²¹ Nde'b_u gam bēmhb_u ts'ü nangue mam bombøtah_u ra Abraham. Ja bi nequi a xmí pā Ojå x_un ho 'b_u mi 'yøt'a bi xifi, ngue bi gāxp_u ja ra do a Isaac rá ts'unt'ü, ngue ξna xtá hyo xtí un'na Ojå. ²² Nangue bi 'yεc'yēi mbo rá mbai, bin ja ra ts'edi büya ngue da 'yøt'ü yán theh_u. Janangue'a rām pε ra t'ξc'yēi ü y_un t'øt'e. ²³ Ne gue'a mi mam b_u ja rām hman Ojå, bi 'yēna: “Nu ra Abraham bi 'yεc'yēi

a bi man Oja, janangue'a bi 'yemp Oja xun ho," ne bi 'yembi rá amigo xun ho Oja baya. ²⁴ Dí pãhmbu ya, i emp Oja xun ho n'da ra ja'i 'bu øt' rán säui rá t'ec'yëi, ne hinga sä da 'yena ec'yëi Oja. ²⁵ Ximangutho a Rahab, ngue ra xisu zã min 'yomt'ëni mam 'bet'o. Pë bi 'yemp Oja xun ho 'bu midí nequi rá t'ec'yëi, 'bu mi 'yøt'a ran ho bi 'yøt'e, ngue bi jamansu u yu 'yec'yëi 'bu mi mba bá aspa rá hnini. Ne bá uti n'dan'yo ra 'yu bá hãx 'bu mam bá pengui, janangue'a him bi mba mfent'i u. ²⁶ Ja ga pãhmbu baya ngue hingui ho rá t'ec'yëi n'da 'bu hingui øt'u yún thehu, tengu n'da ra ja'i xun du ngue hin'yu bu rá mbui.

3

Ga samzêhe ma jãnihu

¹ Ma zi cu ah, nde'bu hinga gãtho dan xãnbatehu bu ja ram peti. Nguetho dí pãhmbu Oja da nu 'be'a dí øthu, ne nuje, man'da da 'yãngahe Oja, xinda gue'bu hin xcán xãnbatehe. ² Ne gãtho gahu xun ngu yu nidi ja'bu dí øthu yu ts'oqui. Pë nu'bu 'bu'a n'da xinga n'da ra ts'oqui im ma, ya xun te xun ho rá mbui a, ne i pãdi di jamansu xun ho gãtho i øt'a 'bu. ³ Tengu'bu dí cãrbahu yún ts'are yu fani, da 'yøt'a dí xihmbu baya, ne hinga hønt'a rá nde di 'bãt'i, pë 'da dí 'bãthoho. Ngutho 'bu i samzêhe rá jãni n'da, ne hinga hønt'a rá m hma da bãdi da zammi, pë da da bãdi di jamansu xun ho gãtho i øt'e. ⁴ Ne tengu ra dãbarco, madague'a xu ndoho, ne ts'edi ran dãhi i joni, pë emme zicue a ní mba ma 'yoni, pë hønbu go da ndepe dí mba a di 'yoni. ⁵ Ngutho ma jãnihu, zicue, pë emme xun ngu da bøni nangue 'be'a da ma. O tengu'bu n'da ra despi zicue, pë emme xun ngu 'be'a da 'yudi, ne da zã da 'yu a n'da ra xãnthø xu ndoho. ⁶ Nguetho ma jãnihu tengu'bu n'da ra sibi. Ne man'da xun ts'o øt' ma jãnihu xinda gue'a ma 'yehu ogue ma guahu. Ne gue'a ní ts'oni gãtho dí øthu a, ne di xãnd ran ts'o gãtho ra ximhäi, ngue di bẽnba a ra zĩthu. ⁷ Pë nu yu ja'i man'da da zã di maxubi hønt'a go má zate ne yu doja ne yu pozu ne yu huã. ⁸ Pë nu rá jãni n'da, njo'o to da zã di hãt ra 'yu. Ne i hote, tengu n'da ra pozu, emme in cue, ran dãte a rá nde. ⁹ Nangue ma jãnihu sä dí emhbu dí

espahu Oja ma Tahu, pë ne dí äfu ra 'yãnthi ma mija'ihu. Pë nu'u, bi zãn'na Oja u, bi ndepe dim 'bui tengu tho Oja u. ¹⁰ N'dat'a ma ndehu ná yãhu 'bu dí espahu Oja ne'bu dí äfu ra 'yãnthi ma mija'ihu. Pë ma zi cu ah, hingui sä ga øthu tengu a. ¹¹ Ha i sä 'darbu da bøhmi ra dehe xun ho a ra dehe xun xã. ¹² O 'be'a di ja yu za'ixi, ma zi cu ah, ha ne'u yu pëni i zupu. O xi n'da ra zabot'i, ha zupu yu xixi. Xingui sä 'darbu da bøhmi ra dehe xun ho a hingui ho.

Bí nẽxpü bí 'bu Oja ran 'yomfëni xun ho

¹³ Nu'bu dí pãhmbu ran 'yomfëni, pë ga uhmbu 'bu, nangue ran hocja'i ga øthu, ne hin dan 'yẽzẽhẽhu, gueru da fãdi majuãni i ja man 'yomfënihu. ¹⁴ Pë nu'bu xun ju dí m bẽnba ma mija'ihu nangue ran ts'eya, ne dadí mispahu, ne sä dí emhbu ja man 'yomfënihu, pë ra fehni a dí m mamhbu 'bu. ¹⁵ Pë nuna ra ts'on'yomfëni na him bí nẽxpü bí 'bu Oja, pë bi nequida ua ja ra ximhäi, ne dá bẽnse ma mbuihu, ne ra zĩthu bi bẽngahu tengu na. ¹⁶ Nguetho nu'bu dí øthu ran ts'eya, ne dí n nde dam mixtehu, nu'bu, dí øthu gãtho yu ts'oqui 'bu, ne yu sai. ¹⁷ Pë nu ran 'yomfëni di 'daju Oja, n'dat'a gam bẽmhbu, ne ga hocpahu rá mbui ma mija'ihu, ne gan numanhohu u, ne din ja man huẽcatehu, ne ga fãxhu u, ne hin da goh ma mbuihu 'bu ja a dí xihmbu u, ne hin ga hãthu u. ¹⁸ Pë nu'bu jante thoho ga hocpahu rá mbui ma mija'ihu, dí øthu tengu'bu dí pomhbu ra hmudã dí bøx ran ho 'bu.

4

Hin ga øthu rá pãhä ra ximhäi

¹ Ha hin guí pãhmbu haru di nequi u yan sai guí øthu, ne yan heque. Ha hinga gue'u di ho ni mbui zẽhẽhu a gnín sãhmbu. ² Nu'a hin ní zã guí tĩmhbu a guín ndehu, gue'a gnín hote thohohu a. Ne gue'a ran ts'eya a gnín sãhmbu 'ne gnín tunhdu, nguetho hingui sä guí tãhmbu a guín ndehu nangue ni pãhä zẽhẽhu. Pë hin guí tĩmhbu ngue hin guí äfu Oja. ³ Pë madague'bu guí äfu Oja a guín ndesehu, pë hin di 'da'ahu, nguetho hingui ho guím bẽmhbu, guín nde guí xãnd ni pãhä zẽhẽhu. ⁴ Sä guí emhbu hønt'a Oja guím bẽmhbu, ne ya guí ten thohohu ra ximhäi.

Ha hin guí p̄hmb̄u gadín s̄hmb̄u Oj̄a 'b̄u guín numanhoth̄u ra ximh̄ai. ⁵ Uague guí ɛmh̄b̄u s̄ati thoho bi man rá t'ohni Oj̄a ngue bi 'ȳɛna: “P̄ɛ ɛmm̄ɛ dín ndepe da b̄ɛngui, janangue'a dá un ma Hogand̄ahi di huɛc'̄u, n̄ɛ di jamansup ȳá mb̄ui,” bi 'ȳɛn Oj̄a. ⁶ P̄ɛ di zet'a ni mb̄uih̄u Oj̄a, n'damh̄ma da z̄ä h̄ont'a guim b̄ɛmh̄b̄u a. Janangue'a ɛn Oj̄a, di un rá mate n'da 'b̄u hin din 'ȳɛzɛh̄ɛ, p̄ɛ da z̄u a n'da 'b̄u din 'ȳɛzɛh̄ɛ, i ɛn rá t'ohni Oj̄a. ⁷ Damin unsh̄u ya ngue di manda ah̄u Oj̄a, n̄ɛ dami s̄hmb̄u ra z̄īthu, da 'dagui nangue'ah̄u. ⁸ Z̄ai damim b̄ɛmh̄b̄u ngue 'darb̄u guí 'b̄uhmb̄u Oj̄a, n̄ɛ z̄ai da hyut'a ni mb̄uih̄u b̄uya. Dami 'yesh̄u ȳu ts'oqui guí ɔth̄u, n̄ɛ hingui yoho da b̄ɛn ni mb̄uih̄u. ⁹ P̄ɛ i jatho da du ma mb̄uih̄u nguetho dȳú ts'om'b̄ai h̄u. N̄ɛ dan zomhb̄u, hingui s̄ä dan thethoh̄u. Nu ma thedeh̄u dim pommi ra ts'oni, n̄ɛ nu man johyah̄u dim pommi ra dumb̄ui. ¹⁰ N̄ɛ ga ɔth̄u ngue hin'ȳu ma ts'edi zeh̄eh̄u b̄u ja rá hmi Oj̄a. Ga äf̄u ra punbi, janangue'a di pungah̄u n̄ɛ di jaj̄u dan johyah̄u b̄uya.

Hin dan c'aman'uh̄u

¹¹ Ma zi cu ah̄u, o gadín c'aman'uh̄u, nguetho nu'b̄u gadín c'aman'uh̄u, masque guím b̄ɛmh̄b̄u hingui ho rán t'ɛdi Oj̄a i ɛna dan huɛj̄u. N̄ɛ nu'b̄u hin dí ɔth̄u rán t'ɛdi Oj̄a, ɛna gue'b̄u jase man t'ɛdih̄u 'b̄u. ¹² P̄ɛ h̄ont'a n'da s̄ä di 'daj̄u ȳan t'ɛdi, nguetho Oj̄a a, n̄ɛ h̄ont'a s̄ä da ȳan'a n'da n̄ɛ i s̄ä di jua'a n'da. P̄ɛ ha dím b̄ɛmh̄b̄u dȳu ojah̄u ngue s̄ä ga ɛmh̄b̄u ja ȳá ts'oqui u 'da.

Hin dí hand̄u ní 'ȳɛh̄ man zaquih̄u

¹³ Mb̄äh̄ä dan 'yomf̄ɛnih̄u ts'̄u ya, nguetho dí ɛnthoh̄u: “Nuya ogue nixudi ga mb̄äh̄ä n'danni, dam 'b̄uhmb̄u n'da j̄eya b̄u, n̄ɛ dam p̄eh̄mb̄u, ga t̄ah̄mb̄u,” dadín 'ȳɛmf̄u. ¹⁴ P̄ɛ hingui s̄ä gam mamhb̄u tengu a, nguetho ya hin dí p̄hmb̄u 'b̄e'a ga ɔth̄u, n̄ɛ hin dí hand̄u b̄u ní 'ȳɛh̄ man zaquih̄u. Tengu tho n'da ra güi, guín nu, jab̄u, n̄ɛ x̄o gán nu, hin'ȳu b̄u. Njarb̄u n'da ra j̄a'i. ¹⁵ P̄ɛ nde'b̄u ga ɛmh̄b̄u: “Nu'b̄u da nde Oj̄a, dam 'b̄uhmb̄u ts'̄u, n̄ɛ din ja 'b̄e'a da z̄ä ga ɔth̄u b̄uya.” Gueh̄na gam mamhb̄u na ya. ¹⁶ P̄ɛ dán 'ȳɛzɛh̄eh̄u 'b̄u hin dá äf̄u Oj̄a 'b̄e'a da z̄ä ga

ɔth̄u. P̄ɛ ra ts'oqui a. ¹⁷ Nu'b̄u dí p̄hmb̄u a ran ho, n̄ɛ hin dí ɔth̄u a, ra ts'oqui a 'b̄u.

5

N'da ran zofo i sih̄u memb̄eti

¹ Damin 'yomf̄ɛnih̄u ts'̄u gȳu memb̄etih̄u, gan zomhb̄u n̄ɛ ga mbahmb̄u nguetho nts'utho ra 'ȳan̄th̄i guin nuh̄u. ² Nu'a 'b̄e'a ḡä guí p̄esh̄u tengu'b̄u x̄u 'ya b̄u nam b̄ɛn Oj̄a, n̄ɛ ni heh̄u tengu'b̄u x̄an za ȳu zu'uɛ. ³ Nu ni mb̄etih̄u x̄an ts'om b̄u na nu Oj̄a a, nguetho nin ts'iyateh̄u a gní t̄imhb̄u u, n̄ɛ hin ḡä p̄hmb̄u nda'a x̄an ho x̄qui jaf̄u. N̄ɛ gue'a dí jua ah̄u a tengu'b̄u ra sibi. N̄ɛ tengu'b̄u guidí munsh̄u a ran unbi guin nuh̄u 'b̄u ran z̄ɛgui. ⁴ Ḡä hyät ni mb̄efih̄u hin ḡä juarpah̄u ȳán z̄äbi 'b̄u min xop̄u ni huɛh̄ih̄u. N̄ɛ nu'a ran z̄äbi ḡä c̄onba ni mb̄efih̄u, n̄ɛ gue'a dí ȳap̄ ah̄u a. N̄ɛ nu'a rá ts'oni ni mb̄efih̄u bi 'ȳo Oj̄a t̄ate thoho rá ts'edi, n̄ɛ da hȳa ra güenda nangue'u. ⁵ Nu'ah̄u ḡám 'b̄uhmb̄u nangue nin johya zeh̄eh̄u nguecua ja ra ximh̄ai gȳú ziyateh̄u. N̄ɛ bi zac ni mb̄uih̄u tengu n'da ra ts'udi. P̄ɛ gue'a dín ja'ah̄u tengu'b̄u ran thots'udi 'b̄u rán z̄ɛgui ra pa. ⁶ N̄ɛ nu'ah̄u guí coth̄u f̄ädi u nte in dupate, n̄ɛ x̄o guí hoh̄u b̄uya, n̄ɛ hin di mu.

Ga häth̄u 'b̄e'a i t'ørcah̄u

⁷ Janangue'a ma zi cu'ah̄u, nu'b̄u i t'ørcah̄u a, p̄ɛ hin dan x̄omb̄uih̄u, n̄ɛ ga t̄omhb̄u gue'b̄u go bá ɛh̄ ma Hmuh̄u ra Cristo. Tengu'b̄u dí tuhmb̄u ȳu hmud̄ä ua ja ra häi, dí t̄omhb̄u h̄ont'b̄u go nj̄am'b̄u ba ɛh̄ ra 'ye, di hoqui 'b̄e'a ḡä xtá tuhmb̄u b̄uya. N̄ɛ din ja a mi numanhoh̄u din ja b̄uya. ⁸ Janangue'a ga s̄eth̄u hin dan x̄omb̄uih̄u, nguetho ya him maya'a ba ɛh̄ ra Hmu. ⁹ Ma zi cu'ah̄u, hin ga ɛmh̄b̄u rá ts'oqui na n'da ma cuh̄u 'b̄u dín nuh̄u ȳan unbi, n̄ɛ x̄omh̄ma di ungh̄u Oj̄a. P̄ɛ guim b̄ɛmh̄b̄u mi ts'utho da z̄o'a ra z̄ɛ'mi ya. ¹⁰ Ma zi cu'ah̄u, gam b̄ɛmh̄b̄u gue bi hyät ȳan unbi u ȳá p̄ongah̄ȳa Oj̄a, n̄ɛ ngutho ga häth̄u u. ¹¹ Nguetho dí p̄hmb̄u maj̄api u i h̄ät ȳan unbi. Xtá ɔh̄mb̄u ngue bi hyät ȳan unbi a ra Job, n̄ɛ x̄an ngu ran ho bi t'ørpa m'bejua. Nguetho nu'a Oj̄a x̄an ngu rán huɛcate n̄ɛ x̄an ngu rá mate. ¹² H̄n̄eh̄i thoho hin ga ūaspah̄u rá thuhu Oj̄a a mam hmans̄eh̄u, x̄in ga nd̄onbah̄u rá thuhu 'b̄e'a man'da jua ja ra häi ngue ga ɛmh̄b̄u di z̄erca mam

hmansεhε. “Ha guí εc'yεi a dí xi'i uague hin'na,” ga εmthohohε. Janangue'a hin di unghε Ojε.

Danyq̄hε Ojε

¹³ Nu'bε dín nuhε ran unbi, dan yq̄hε Ojε 'bε. O nu'bε dadín johyahε, dan tuhmbε n'da ra thuhu ngue dí εspahε Ojε. ¹⁴ Nu'bε xεn εjε, ga xihmbε yε ngarbi bε ja ram pεti ba εhε da 'yāp rá mfāts'i ra Hmu, nε da jajε ra aceite nangue rá thuhu ra Hmu. ¹⁵ Nε Ojε di 'uec'a ran ε dí hεmfε, nguetho dá εc'yεihε ngue majuq̄ni da yq̄njε 'bε má äfε a. Nε nu'bε ma ts'oquihε a dán hyεnhdε, pε di pungahε. ¹⁶ Nε dan xih ma ts'oquihε n'da ngu n'dajε, janangue'a da zā dan 'yāfε rá mate Ojε n'da ngu n'dajε, nε nu'bε xεn ε n'da da yq̄m bεya. Nguetho xεn ngu rá ts'εdi da 'yōt' Ojε 'bε da 'yāp a majuq̄ni n'dat'a Ojε im bεni, nε gue'bε di bεnba Ojε a i ädi. ¹⁷ Tengu a ra Elías, nu'a n'da ra jε'i thoho tengu gahε, nε bi hyq̄hε rá mbεi bi 'yāp Ojε ngue hin din 'ye. Nε him bin 'ye ua ja ra ximhäi gätho nhyunjεya nε n'dato zq̄na. ¹⁸ Nε xō bin yq̄ui Ojε mahōn'a ngue bi 'yāp ra 'ye. Nε bá pεnh'na Ojε ra 'ye, nε bi bōx yε hmudä ua ja ra häi bεya. ¹⁹⁻²⁰ Ma zi cu'ahε, nu'bε n'da ra 'yεc'yεi da 'uepε ja ra 'yu xεn juq̄ni, nε nu'bε da zā ba sihε mahōn'a, ga pāhmbε ngue dá yq̄nbahε rá te a xí 'uegue. Nε madague'bε xεn ngu yá ts'oqui, pε bi mba ma punbi.

1 PEDRO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zengua

¹ Nugä drá Pedrogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Dí penh'nah ra sɔcuɔ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ ra Cristo, n'da'a n'danni gá mbähä ja ra häi Ponto nɛpɯ Galacia nɛpɯ Capadocia nɛpɯ Asia nɛpɯ Bitinia. ² Nu ma Tahɯ Ojɔ maya'bɯ tho ho bi huancahɯ, nɛ bi zänni da 'yɔrcahɯ yú t'ähni gahɯ. Nɛ bi 'uega ma mbuihɯ a rá Hogandahi Ojɔ, nɛ bi mbän rá ji nanguejɯ a ra Jesucristo, guerpɯ nan zä ga ɔthɯ a i xijɯ. Dí äp'a Ojɔ ngue man'da gui hyámhbɯ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbuihɯ baya.

Ga tafɯ ran dɔte

³ Jamadi Ojɔ, ngue nu rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo, nɛ rá Ojɔ a. Nguetho xɯn ngu rán huɛcate bi jajɯ dám 'bähmbɯ ma'da'yo. Nuya dí pähmbɯ gan nuhɯ ran ho mazai, nguetho bi dambɛni ra Jesucristo. ⁴ Nɛ nuya dí tɔmhɯ ɯ yɯ erencia di 'dajɯ Ojɔ ngue m'be'ts'i bɯ mahɛts'i, nɛ njám'bɯ dim 'bedi, nɛ njám'bɯ din ts'oni. ⁵ Nɛ nuya i fäjɯ Ojɔ nangue rá ts'edi, nguetho dí ɛc'yɛihɯ a. Nɛ ya i sänni da yanjɯ xɯn ho 'bɯ bi zɔn ra pa ran zɛgui. ⁶ Nɛ nu'bɯ dí m bɛmhɯ ya, nɛ guehya ní 'dajɯ ran johya, madague'bɯ da du ma mbuihɯ bɯ na sähɯ hɔnt'a go man ɯnbi 'da yɯ pa ya, 'bɯ da 'yɛn Ojɔ. ⁷ Tengu ra oro i ts'ä ngue ra sibi ngue din hogui. Nɛ ngutho ma t'ɛc'yɛihɯ i ts'ä, nɛ man'da di muui a xinda gue'a ra oro ngue dim 'bedi. Janangue'a di nɛcmanho ma t'ɛc'yɛihɯ 'bɯ bá peng ra Jesucristo, nɛ da numanhojɯ, nɛ di 'dajɯ ran ho, nɛ 'darbɯ dam 'bähmbɯ baya. ⁸ Nɛ nuya madague'bɯ hinga nán nuhɯ ra Cristo, pɛ ɛmmɛ guín numanhohɯ a. Nɛ madague'bɯ hin guín nuhɯ a ya, pɛ guí pähmbɯ majuaɯni a. Janangue'a ɛmmɛ dadí johyahɯ, tengu tho'bɯ ya dí 'bähmbɯ ra Cristo bɯ mahɛts'i. Nɛ hin di jua ɯ mam hmansɛhɯ gam mamhbɯ a ran johya. ⁹ Nguetho ya dí dɯ'mi dí hámhbɯ a dí tɔmhɯ, ngue da yanjɯ Ojɔ. ¹⁰ Guehna bi

'yo't'ɯ yɯ pɔngahyɔ maya'bɯ ngue da yanjɯ rá mate Ojɔ. Nɛ bi hyádumbɯi min nde xtám badi xɯn ho 'be'a nam bɔn a ram hma bi 'yo't'ɯ. ¹¹ Min nde xtám badi jam'bɯ din ja a, nɛ nda'a ní pa din ja a bi man rá Hogandahi ra Cristo mi o yá mbui. Nguetho bi bɛnbi da 'yo't'i 'be'a da 'yɔt' ra Cristo 'bɯ bi zɔhɔ, ngue da nu ran ɯnbi ngue da tho, nɛ da t'ɛspa 'bɯ m'bejua. ¹² Pɛ bi xi Ojɔ ɯ yɯ pɔngahyɔ ngue hin da bɔsɛ, xinga gue'ɯ yɯ jɔ'i mi 'bähmbɯ, pɛgue gue'a go i sijɯ a ya nangue ran ho ma'da'yo. Nɛ nu'ɯ to bi xijɯ na, bi ma nangue rá Hogandahi bá penpa Ojɔ. Nɛ'ɯ yám 'behni Ojɔ mahɛts'i ɛmmɛ in nde da badi 'be'a nam bɔn a i sijɯ ya.

I xijɯ Ojɔ ngue xtán hojɯ

¹³ Pɛ nuya dan sähɯ ga ɔthɯ a rán thehɯ a dí tenhdɯ, ngue ga sãmzɛhɛ ma mbuihɯ 'be'a gätho dí m bɛmhɯ. Nɛ hɔnt'a rá mate Ojɔ ga tɔmhɯ dí 'dajɯ 'bɯ bá ɛh ra Cristo. ¹⁴ Nɛ ga ɔthɯ 'be'a i xijɯ Ojɔ, tengu yɯ t'ähni i ɔt'a i xih yá ta. Nɛ hin ga ɔthɯ tengu mi ɔthɯ mam'bet'o ngue ma pähä zɛhɛhɯ 'bɯ nte mi pähmbɯ. ¹⁵ Pɛ gä xtán hotho ga ɔthɯ, nguetho xɯn hotho Ojɔ ngue bi zoncahɯ bi 'yɔt'e yú t'ähni gahɯ a. ¹⁶ Tengu nt'o't'i: "Xtán hotho ahɯ nguetho xɯn hotho gä," bi 'yɛn Ojɔ. ¹⁷ Pɛ nu'bɯ dí yähɯ Ojɔ, dí ɛmfɯ ma Tahɯ. Pɛ gam bɛmhɯ njuantho da gurcahɯ 'be'a dá ɔthɯ n'da ngu n'dajɯ. Janangue'a dam fähmbɯ ngue gan numansuhɯ Ojɔ gätho yɯ pa dí 'bähmbɯ ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Nguetho dí pähmbɯ bi yanjɯ Ojɔ nangue yɯn t'ɔt'e bi xänga ma tahɯ säti tho ho. Pɛ hing ra mbeti í yanjɯ a, nu'a dim 'be'a. ¹⁹ Pɛ bi yanjɯ ra Cristo 'bɯ mi du ngue bi mbän rá ji, nɛ hɔnt'a da zä di pɔ a n'da a. Nguetho xɯn hotho ra Cristo, tengu n'da ra dɛ'yo mi man Ojɔ maya'bɯ ngue da 'bɔts'e, pɛ gue'a hing ra mbɛdi nɛ xɯn hotho. ²⁰ Nu ra Cristo bi ts'änni din yante 'bɯ hin ní 'yɔt' ra ximhäi a Ojɔ. Nɛ ran zɛgui ya ja bi nɛqui ua ja ra ximhäi nanguejɯ. ²¹ Nɛ nangue ra Cristo bi zɔcua, gue'a dá ɛc'yɛihɯ Ojɔ ya, ngue bi xox a ra Cristo 'bɯ mi du, nɛ bi 'yɛspi. Janangue'a dí pähmbɯ majuaɯni di 'dajɯ rán ho Ojɔ dí tɔmhɯ ya. ²² Nuya nangue rá Hogandahi Ojɔ dá tenhdɯ ram hma majuaɯni, nɛ gue'a dán hojɯ a. Nɛ gue'a dán zä ya majuaɯni ga

huɛc ma cuh. Janangue'a mpähä thoho dan huɛj n'da ngu n'daj nangu gätho ma mbai. ²³ Nguetho däm 'bähmb ma'da'yo nangu räm hman Ojä da hyät'i mazai a, ne njäm'b di 'beh rá ts'edi a. Pɛ nu ma teh bi 'dac ma tah ne ma mbeh, hinga gue'a da hyät'i mazai a. ²⁴ Ne nt'o't'i: Tengu y paxi thoho y ja'i, ne gätho xän ho 'be'a pɛ'ts'i tengu yá døni u y paxi.

Pɛ nu y paxi di hmangui, ne yá døni i hø. ²⁵ Pɛ nu'a räm hman a ra Hmu njäm'b dim 'beh rá ts'edi. Gue'a ran ho ma'da'yo i sij a.

2

Nu'a ra Cristo tengu n'da ra do

¹ Jatho ga esh gätho ran ucpate ne ra fehni ne'b yoho ma mbai, ne ga esh ran ts'eya ne ran c'ate. ² Ne tengu y 'uere ngue ma'da'yo bim 'bai, ngue emme i hon ra xi'ba da zi, ne ngutho ga øth, thocpa thocho ga homhb rá hogamhma Ojä, ngue dín te xän ho ma mbai a. ³ Nguetho ya dá tihb a rá mate Ojä nangu räm hma, ne dá pähmb ngue xän ho a. ⁴ Ne man'da gam bémhb ga cuath ra Cristo xän ho, nu'a bi 'daj ra te. Madague'b i pa ma ucpí, tengu'b n'da ra gädo di bñnt'a n'da ra do, pɛ Ojä bi huahni man'da di muui b da thøh rá ngu. ⁵ Tengu'b n'da ra do man'da di muui a ra Cristo b ja ra ngu, ne nuj i pa ma cuati gah baya, tengu'b dy doh, da 'yøj rá ngu Ojä ngue hin di nequi. Ne yá mbäjä gah Ojä, nguetho dí unhd Ojä yän t'unni gätho ma mbai. Ne di thocpa a rá Ta man t'unni a ra Cristo, janangue'a da numanho Ojä u. ⁶ Ne nt'o't'i maya'b b ja räm hman Ojä nangu 'be'a da t'ørpa ra Cristo. Bi 'yɛn Ojä:

Tengu'b drá ngarpagädo dá huahna n'da ra do man'da di muui, ne dá hørp ja ma dongu b Sión, nub hap ja ma ts'edi, bi 'yɛn Ojä.

Ne nu'a to'o da guat'a, hin da mbɛ'ts' rá sä 'b bi nu ran juänbi,

bi 'yɛn Ojä. ⁷ Ne j xän ngu dadí muh nguetho dí cuath a ra Cristo. Pɛ madague'b hin da guat'u 'da, pɛ guexta'a din ja tengu bi man Ojä, ngue bi 'yɛna:

Madague'b him bi numanho u 'da y gädo a ra do, pɛ da gop ja ma dongu, ngue man'da di muui 'b da thøh ma ngu, bi 'yɛn Ojä. ⁸ Ne man'da mi hma: Nu'a ra Cristo tengu'b n'da ra do ngue di ferp rá gua n'da, ne dim 'berp, bi 'yɛn ra t'ohni. Ne bi ts'änbi dim 'berp, nguetho hinguin nde da 'yɛc'yɛi ram hma nangu ra Cristo.

Yá t'uhni gah Ojä

⁹ Pɛ nuj, Ojä bi huancah bi 'yørcah tengu'b n'da'bai gah, ma'ueque ma mbai. Ne gätho gah dy mbäjä gah bi 'dac ma ts'edih Ojä, ne yá mbeti gah a. Nguetho in nde ga uhmb ngue mixte xän ho Ojä, ngue bá jgah b ja ra 'bexui mi 'bähmb, ne bi zixcah b ja rán nequi mahotho ya. ¹⁰ Nu'b mám'bet'o mi 'bähmb tengu'b dy hyoya t'uhni, ne nuya dí 'bähmb yá t'uhni gah Ojä. Pɛ nu mám'bet'o him mi pähmb rá mate Ojä, pɛ nuya dá hähmb rá mate Ojä ya.

Ga humbi ga øth ngue yá mbefi gah Ojä

¹¹ Ma zi cu ah, emme dadí huɛc'ah. Janangue'a nts'edi dí xi'ah ga øth tengu'b hin dy menguh ua ja ra ximhäi, hin ga øth rá pähä ma nyon 'yomfɛnih ngue i ørcah ran sai ma mbai. ¹² Ne thocpa thocho dam fähmb dan 'yoman-hoh, nguetho in nuj u hingui p Ojä. Ne madague'b i ønj dy ts'om'bäih, pɛ xømhma thocho da zøn ra pa da 'yɛspa Ojä 'b bi nu ran hocjä'i dí ørpah. Nguetho da zä da xocpa yá mbai Ojä u. ¹³ Ne ga øth a im man a ra ts'ut'abi ngue i 'bet'o ua ja ma häih, janangue'a da hnumanho ma Hmuh ra Cristo baya. ¹⁴ Ne'u mi'da to'o gätho bi un yän t'edi ra ts'ut'abi, gätho ga ɛc'yɛih u. Nguetho i ja yá ts'edi di unba u to'o øt' y ts'oqui, ne da numanho u to'o øt' ran ho. ¹⁵ Nguetho ne'a Ojä rá pähä a 'b dí øth a, ne gue'a dí 'yɛ'ts'u yän c'ate im man u y 'yambai baya. ¹⁶ Nuya hingui ørcah ra ts'edi ga tñhd yän t'edi Ojä, nguetho in ndej mpähä thocho ga tñhd. Pɛ hin gam bémhb gue'a ní jaj ga øth y ts'oqui a, pɛ man'da ga øth ngue yá mbefi gah Ojä. ¹⁷ Ne gan numanhoh gätho y ja'i, ne ga

huɛc ma mi'yɛc'yɛi hɛ, nɛ gan numansuhɛ Ojɔ, nɛ ga ɛspahɛ ra ts'ut'abi i 'bɛt'o ua ma hãihɛ.

Ga øthɛ tengu bi 'yøt ra Cristo bin ɛnbi nanguejɛ

¹⁸ Gyɛ 'yɛhɛhɛ nɛ gyɛ mbɛfihɛ dami 'yɛc'yɛi ni hmuhɛ 'bɛ gadí zɛhmbɛ ɛ. Nɛ'ɛ yɛ hocjɔ'i nɛ'ɛ yɛ ts'om'bãi 'bɛ di ɛn'nahɛ, gãtho guin numansuhɛ ɛ. ¹⁹ Nguetho man'da da numanho ahɛ Ojɔ 'bɛ gui hyãthɛ yɛn ɛnbi 'bɛ nte man ts'o gá 'yøthɛ, pɛ bi ɛn'nahɛ nangue guí tɛnhɛ Ojɔ. ²⁰ Pɛ nu'bɛ gan nuhɛ ran ɛnbi nangue ma ts'oquihɛ, nɛ ga hãthɛ, pɛ hin gam bɛmhɛ ga tãhmbɛ n'da ran ho nangue'a. Høntho dá jut ma ts'oquihɛ. Pɛ nu'bɛ ga hãthɛ ran ɛnbi nangue ran ho dí øthɛ, da numanhojɛ Ojɔ. ²¹ Ojɔ bi zãnni ga hãthɛ yɛn ɛnbi tengu ra Cristo, bi nde bin ɛnbi nanguejɛ, nɛ bi 'yurcahɛ 'bɛ'a ga øthɛ. ²² Nguetho nu ra Cristo njam'bɛ bi 'yøt' yɛ ts'oqui, nɛ njam'bɛ bi man yɛ fɛhni. ²³ Nɛ nu'bɛ mi ts'ani, njam'bɛ bi dadi. Nu'bɛ mi mba ma ɛcpi, him bi ma dí co'ts'i. Him bi zu da zan yɛ jã'i, nguetho bi badi Ojɔ da numanho a. ²⁴ Nu rá jã'i zɛhɛ ra Cristo bi nu ran ɛnbi nangue ma ts'oquihɛ 'bɛ mi 'dømp'ɛ ja ra za. Nɛ gue'a í thøgahɛ ma ts'on 'yomfɛnihɛ a, nguɛpɛ da zã ga øthɛ ran ho ya. Nu yɛn ɛnbi bi zã 'bɛ mi tho, gue'a í yãnjɛ a. ²⁵ Nujɛ dá 'bɛhmbɛ ra 'yu, tengu yɛ dɛ'yo. Pɛ nuya bá penjɛ bɛ 'bɛh ma mbãndɛ'yohɛ, nu'a i fãrca ma mbɛihɛ.

3

Ran zofo bi sih yɛ xisu nɛ yɛ ndø

¹ Nu'ahɛ gyɛ xisuhɛ, gui 'yɛspa ni ndøsehɛ n'da ngu n'da ahɛ. Nɛ nu'bɛ 'da ni ndøhɛ hinguin nde da 'yɛc'yɛi rãm hman Ojɔ, pɛ nu'bɛ bi nu guí 'bɛmanhohɛ, xømhma thoho da zøni da 'yɛc'yɛi ɛ, nɛ hinga hnehɛ thoho ja a gui xihmbɛ 'bɛ hinguin nde da 'yøde. ² Nguetho da nu ahɛ gadím fãhmbɛ ngue guín numansuhɛ Ojɔ, nɛ hin gui 'yomt'ɛnihɛ. ³ Nɛ nu'bɛ guím bɛni gan hoczɛhɛhɛ, pɛ nangue ni mbɛihɛ. Nɛ hin guim bɛmhɛ nangue 'bɛ'a gã i ja'ahɛ thi ngue dí nɛcmanho ahɛ, ogue ni yãhɛ, ogue ni hehɛ gui hojɛ, ogue yɛ thebe, ogue yɛ ts'ungu. ⁴ Pɛ gan hoczɛhɛhɛ ngue ni

mbɛihɛ, ngue di nɛcmanhotho bɛ dá nu Ojɔ, ngue hin di nɛqui, nɛ nu'a njam'bɛ dim 'bɛ a. Ngu'e'a hin gan 'yɛzɛhɛhɛ, pɛ gan johyahɛ nangue Ojɔ. Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu di muui bɛ nam bɛn Ojɔ a. ⁵ Nɛ njabɛ mi øt' yɛ xisu mi 'bɛh maya'bɛ, ngue gue'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi mi numansu Ojɔ, nu'ɛ mi hoczɛhɛ yã mbɛi ngue mi numansu yã ndø. ⁶ Tengu ra Sara bi 'yɛc'yɛi a rá ndø ngue ra Abraham, nɛ bi 'yɛmbi rá hmu. Nuya tengu'bɛ yã t'ixu ahɛ ra Sara 'bɛ guí øthɛ 'bɛ'a mi øt'e, ngue thocpa thoho gui 'yøthɛ ran ho nɛ nte gui suhɛ. ⁷ Nɛ ngutho dí xi'ahɛ, man 'yohɛ ahɛ, dam 'bɛmanhohɛ ma xisuhɛ nangue ran 'yomfɛni bi 'dajɛ Ojɔ. Ga pãhmbɛ hin'yɛ yã ts'ɛdi yã jã'i ɛ yɛ xisu, janangue'a ga fãxhɛ ɛ. Nɛ gan numansuhɛ ɛ, nguetho n'dat'a rá mate Ojɔ i conhui rá xisu n'da ran 'yohɛ, ngue n'dat'a ra te ma'da'yo. Nɛ nu'bɛ hin dam 'bɛmanho ma xisuhɛ, hin da 'yømanho ma ndehɛ Ojɔ 'bɛ.

Ga øthɛ a di bɛnga ma mbɛihɛ Ojɔ

⁸ Nɛ gãtho gahɛ n'dat'a gam bɛmhɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ gam bɛmhɛ tengu'bɛ 'da dá sãhɛ 'bɛ'a i sã a n'da. Nɛ dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ din ja ma yembɛihɛ, nɛ hin dan 'yɛzɛhɛhɛ n'da ngu n'dajɛ. ⁹ Nɛ hin ga cospahɛ ran ts'o 'bɛ 'bɛi to da 'yørcahɛ ran ts'o, xín ga cospahɛ ran ts'ante 'bɛ 'bo'o da zanjɛ. Pɛ ga äfɛ ran jãpi tengu thoho i ørcahɛ Ojɔ, bi zoncahɛ di 'dajɛ rán jãpi. ¹⁰ Nguetho nt'o't'i:

Hønt'a go to'o in nde dim 'bɛmanho, nɛ da nu yɛ pa xɛn ho, pɛ i jatho da zãm rá jãni nangue ran ts'o, nɛ xín da man yɛ fɛhni.

¹¹ Nɛ da hyɛ a ran ts'o, da 'yøt' ran ho.

Nɛ hin da nde dim 'bɛh yã sũihɛ, pɛ ɛmmɛ da hyoni 'bɛpɛ dí hocpa rá mbɛi rá mijã'iui.

¹² Nguetho nu ra Hmu in numanho ɛ to i øt' ran ho,

nɛ i ømanho 'bɛ ja a äpi,

pɛgue da zɛ ɛ øt' ran ts'o,

bi 'yɛn rá t'ohni. ¹³ Pɛ to'o maha di

ɛngahɛ 'bɛ dan ɛhya ga øthɛ ran ho. ¹⁴ Pɛ madague'bɛ ga sãhɛ ran ɛ 'bɛ dí øthɛ ran ho, pɛ gue'a man'da ná tĩmhɛ rán ho Ojɔ a. Janangue'a hin ga suhɛ 'bɛ in nde di pijɛ ɛ 'da, xín da du ma mbɛihɛ. ¹⁵ Pɛ høntho

gan numansuh ra Cristo mbo ma mbuih, ngue ma Hmuh a. Ne thocpa thoho dan sah ga xihmb 'be'a di ec'yehi 'bu 'bo'o da 'yangah. Pe jante thoho ga xihmb ne gan numansuh u. 16 Ne thocpa thoho ga oth a di benga ma mbuih Oja. Janangue'a da mbe'ts' yu sa to'o di c'aman'u ran ho di oth 'bu di tenhd ra Cristo. 17 Nguetho man'da xun ho 'bu gue'a ran ho na sah ran unbi, 'bu da nde Oja, xinda gue'bu ga sah ran unbi nangue ma ts'oqui zehheh. 18 Ne'a ra Cristo bin unbi, ne njam'bu bi 'yot' yu ts'oqui. Pe n'dandj thoho bi du nangue ma ts'oquih, gueju dyu ts'om'bäih, nguetho bi nde da zixcah bu bi 'bu Oja. Ne majuan bi tho ra ngoc'yei, pe nu ra mbui guexta'a mi 'bui. 19 Ne nu ra mbui ra Cristo 'bu mi du, bi mba bi zop yu mbui u xun du ngue ofädi. 20 Ngue yu mbui yu ja'i nangue u ngue him bi 'yec'yei Oja 'bu maya'bu thoho. Pe Oja mi t'omi xta 'yec'yei gätho ni 'yot' ra barco ra Noé. Guer bi za bin yan u zi hyato nja'i thoho, bi bong 'bu min ja ran ts'embi, nangue ra dehe ra dambunt'i. 21 Ne nu ran xixya nam bõni, nejü däm pomhb ran ts'embi nangue bi dambeni ra Jesucristo. Ne nu ran xixya hinguin nde da ma ngue i pa m'be't'e ma ja'ih ngue ra häi, pe nam bõni di äfu Oja di hoga ma mbuih. 22 Ne nuya, nu ra Jesucristo bi mba mahets'i, darb di mandau bu ja ra ts'edi Oja. Ne nu'u gätho yu ts'edi i 'bui i su a ra Cristo, nguetho hont'a i ja ra ts'edi xinda gue'u yam 'behni Oja mahets'i ne yu zithu.

4

Dan darbahu ra mate Oja

1 M'bet'o thoho dan sah din unba ma ngoc'yehi tengu ra Cristo, ne gue'a ni tac yu ts'oqui a. Nguetho nu'a to bin unba ra ngoc'yei, him man da nde yu ts'oqui a. 2 Ne gätho mi'da yu pa di 'buhmbu ua ja ra ximhäi, hin däm 'buhmbu nangue ma pähä zehheh, pe dam 'buhmbu ga oth ra pähä Oja. 3 Da xot'a da oth ran t'ot'e ra ximhäi, midí hoh ran 'yomt'eni, ne mi ot' ma pähä zehheh, ne mi minhdu, ne madin sixhu bu ja yu calle ne mi mbahmbu bu, ne däm munshu bu däm minhdu, ne mi thandeh yu pöte, pegue Oja him bi zanni ga thandeh

u. 4 Ne nu'u 'bucua ja ra ximhäi hingui sä da badi hanja hin di oth ran tonto tengu i ot'u, janangue'a i sanju u ya. 5 Pe Oja di unba u to i sanju, nguetho di juamba Oja u 'bui ne'u xun du. 6 Ne nu yu ja'i xun du ya, bi sih ran ho ma'da'yo 'bu mi 'bui, ngue'a i za bi un Oja ra te yu mbui u, madague'bu ya xun du yu ngoc'yei. Ne gue'a ran säui nangue yu ts'oqui, nangue gätho yu ja'i i tu. 7 Nuya bi zõn ra pa ran zegui. Janangue'a dan 'yomfenih xun ho, ne ga samzeh ma mbuih, ngue da za thocpa thoho dan yahu Oja buya. 8 Ne m'bet'o thoho ga oth ngue emme dan hueju n'da ngu n'daju. Nguetho nu'a to'o ja ran huçcate, di punba ra ts'oqui ra mijajui, madague'bu xun ngu yu ts'oqui. 9 Dan säyabah n'da ngu n'daju bu ja ma ngumhb nangue ma pähä zehheh. 10 Ne 'da däm fäxtah n'da ngu n'daju nangue ra 'befi Oja 'dahma 'dan'yo bin 'daju, gue dan darbahu a ra mate Oja 'dahma 'dan'yo ngue dá hamhb. 11 Ne nu to bin t'un ra 'befi da mamp'a ram hman Oja, da ma tengu'bu da gues Oja da ma. Nu to bin t'un ra 'befi da mbax'u mi'da, da mbats'i nangue ra ts'edi xun ho bi un'na Oja. Ngue'a da nde di 'yepa Oja a 'be'a gätho ot'e, nangue di tenhd ra Jesucristo, nu'a mixte thoho, ne i ja ra ts'edi gätho yu pa mazai.

Gan nuh ran unbi nangue di tenhd ra Cristo

12 Ma zi cu'ahu, hin ga hyonya thohohu 'bu i ts'aju yan unbi nts'edi, ne hin ga emhb, hague in ja a ya. 13 Pe dan johya thohohu, nguetho di comhb yun unbi ra Cristo. Ne nu'bu bi nequi xun ho ra ts'edi, man'da xun ngu ran johya gan nuh buya. 14 Nu'bu pa ma ugu gahu nangue di tenhd ra Cristo, pe majapi gahu, nguetho mixte thoho ra ts'edi ra Hogandahi Oja din nuh buya. Ne madague'bu di upa ra Cristo u 'da, pe nuju di epahu a. 15 Pe nu'bu gan hotehu ne gam pehu, ogue n'da ran ts'o ga oth, ogue sä dan thinthu 'be'a ot' ma mijajui, ga pe'ts' ma sah 'bu, ne gan nuh ran unbi nangue a ra ts'oqui dá oth. 16 Pe nu'bu din nuh ran unbi nangue di tenhd ra Cristo, hin ga pe'ts' ma sah 'bu. Pe ga emfu jamadi Oja, ngue di pahmbu ngue di tenhd ra Cristo. 17 Nguetho bi zõn ra pa ya di d'mi ot'

rán ts'embí Ojã. Pɛ rá mbɛdi thofo gahɛ i ɔrcahɛ ran ts'embí, ngue yá t'ahni gahɛ a. Pɛ ts'utho dín nuhɛ. Pɛ nu'ɛ hingui ɛc'yɛi rá m hman Ojã, xɛn ngu 'bɛ'a gã da nu ɛ 'bɛ bi zɔn ra pa da 'yɔt'e xɛn ho rán ts'embí Ojã. ¹⁸ Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu yɛn ɛnbi gan nuhɛ bɛ dí pɔjɛ Ojã, ngue dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, nguetho ja'bɛ n'dandj hin dí ɔhmbɛ a i xijɛ. Nɛ 'bɛh mi'da 'bɛ xingui ts'ɛ nde da 'yɔde, nɛ i san Ojã. Nɛ nu'ɛ hin da zã dim pɔ ɛ. ¹⁹ Janangue'a nu'bɛ dí sãhɛ yɛn ɛnbi bi zãngahɛ Ojã, pɛ ga dãh ma mbɛihɛ Ojã di jamansujɛ. Nɛ njã m'bɛ da hyɛgahɛ, nguetho gue'a bi 'dajɛ ra te. Nɛ ga thoqui ga ɔthɛ ran ho.

5

Di jamansu yá dɛ'yo Ojã ɛ yɛ ngɛrbi

¹ Nuya n'da ram hma dí xi'ahɛ, yá ngɛrbi ahɛ yɛ 'yɛc'yɛi. Nɛcã drã ngɛrbigã, dá nuse ra Cristo 'bɛ mi du, nɛcã ga comhbɛ ran jãpi din 'dajɛ m'bɛjua. ² Ma mi ngɛrbi ahɛ dyɛ mbãndɛ'yohɛ, dí xi'ahɛ ya, jatho ga jamansuhɛ yá dɛ'yo Ojã, nguetho 'yo ma güendahɛ ga jamansuhɛ ɛ. Nɛ hin gam bɛmhɛ i t'ɔrcahɛ ts'ɛdi, pɛgue gam bɛmhɛ ma pãhã zɛhɛhɛ ga ɔthɛ. Nɛ hin nangue a din jurgahɛ ngue dyɛ ngɛrbihɛ, pɛ nangue a dín numanho sehɛ a. ³ Nɛ hin ga suthohɛ yá t'ahni Ojã hapɛ dí 'bɛhmbɛ n'da ngu n'dajɛ, pɛ janate tho ga uthɛ ra 'yu nangue man t'ɔt'e zɛhɛhɛ. ⁴ Nɛ nu'bɛ bi nɛqui ma Hmuhɛ dyá mbãndɛ'yohɛ, di 'dajɛ ran jãpi ngue ga tãhmbɛ, ngue hin jã m'bɛ din thegue. ⁵ Ngutho ahɛ man 'yohɛ ahɛ, dami 'yɛc'yɛihɛ 'bɛ'a im man yɛ dãc'yɛi ngue ni ngɛrbihɛ. Nɛ gãtho ahɛ gan umhbɛ da si ahɛ n'da ngu n'da ahɛ. Nɛ njã m'bɛ gan 'yɛzɛhɛhɛ, nguetho:

Da zɛ Ojã a din 'yɛts'i,

pɛ di un rá mate a to'o hin din 'yɛts'i.

⁶ Janangue'a ga ɔthɛ ngue hin'yɛ ma ts'ɛdi zɛhɛhɛ bɛ ja rá hmi Ojã, gam bɛmhɛ hɔnt'a ja rá ts'ɛdi xinda guejɛ. Janangue'a da 'yɛsca zɛhɛhɛ Ojã 'bɛ bi zɔn ra pa. ⁷ Nɛ ga xihmbɛ Ojã gãtho ma dumbɛihɛ, nguetho di jaman-sujɛ a. ⁸ Damín äthãhɛ xɛn ho, ngue damím fãhmbɛ, nguetho nu man sɛihɛ ra zjthɛ i 'yo ua, tengu n'da ra zate i 'yo, in cuɛ, i honi to'o da za. ⁹ Pɛ dami sãhmbɛ a ra zjthɛ

nangue rá ts'ɛdi Ojã guí ɛc'yɛihɛ. Nɛ gam bɛmhɛ ngue n'dat'ɛ yɛn ɛnbi dín nuhɛ ma mi'yɛc'yɛihɛ ngue gãtho ra ximhãi. ¹⁰ Pɛ nu Ojã ɛmmɛ xɛn ngu rá mate, bi zoncahɛ ga comhbɛ rá ts'ɛdi mixte gãtho yɛ pa mazãi, nangue dí 'bɛhmbɛ ra Cristo. Pɛ m'bet'o thofo dan ɛnbahɛ ts'ɛ, ngue di hoga ma mbɛihɛ Ojã, nɛ di hãt ra ts'ɛdi ma mbɛihɛ, nɛ di jajɛ dan zãmhɛ xɛn ho bɛ. ¹¹ Nu Ojã nte hɛmbi, gãtho da zã da 'yɔt'e, gãtho yɛ pa mazãi. Nɛ gue'a gam bɛmhɛ a ya.

Rán zɛgui ran zɛngua

¹² Dí pɛnh'nahɛ ra sɔcuã i ja ua, ngue da gãx a ra Silas, nuna n'da ma cuhɛ ngue da zã ga ɛc'yɛihɛ a man a. Nuna ra sɔcuã ja ua, hingui ngu 'bɛ'a ma, n'da ran zofo thofo, nɛ dí xi'ahɛ majuañi rá mate Ojã a guí tɛnhɛ. Janangue'a damín zãmhɛ bɛ. ¹³ I pɛnh'nahɛ ran zɛngua ni cuhɛ i 'bɛcua Babilonia, nthahni nangue Ojã, tengu ahɛ. Nɛhna ra Xuua Marcos di zɛngua ahɛ, tengu'bɛ ma ts'ɛnt'ɛ na. ¹⁴ Nɛ zã gan zohmbɛ n'da ngu n'da ahɛ nangue ran huɛcate. Nɛ dín nde da hyu ni mbɛihɛ nangue guí tɛnhɛ ra Cristo. Nɛ gue'a gam bɛmhɛ a ya. Hɔnt'a dí xi'ahɛ ya.

2 PEDRO

Ná yoho ra sɔcuʌ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Simón Pedrogä, rá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ ma 'bäigä'be a. Dí pɛnh'nahɛ ra sɔcuʌ ja ua, ngue gätho n'dat'a dí ɛc'yɛihɛ a bi zängahɛ Ojã. Nɛ 'da nan zimanhogdahɛ Ojã, nguetho 'da í hoga thohohɛ ra Jesucristo, nu'a ma Ojãhɛ a nɛ mam pɔrpatehɛ a. ² Dí äp Ojã man'da gui pãhmbɛ a, nɛ ma Hmuhɛ ra Jesús. Nɛ man'da gui hyãmhbɛ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbɛihɛ bɛya.

Nu Ojã i ɔrcahɛ dan jahɛ tengu a

³ Nu rá ts'edi Ojã bi 'dajɛ 'bɛ'a gätho ga homhbɛ ngue dam 'bɛhmbɛ ra 'da'yom'bɛi, janangue'a bi zã bɛ dá tɛnhdɛ Ojã. Nguetho dá pãhmbɛ a bi zoncahɛ 'darbɛ dam 'bɛhmbɛ bɛ bí ja rá ts'edi mixte. ⁴ Nɛ nangue rá ts'edi i ɔrcahɛ ran ho mixte thoho ngue míim ma, nguetho i ɔrcahɛ dan jahɛ tengu a, ngue in yãnjɛ bɛ ja rá ts'o'yu ra ximhäi i ɔt' ran ts'iyate. ⁵ Nɛ nu'bɛ dí pãhmbɛ in yãnjɛ Ojã nangue ra ts'o'yu, ɛmmɛ ga hãdumbɛihɛ ga ɔthɛ 'bɛ'a mangua 'bɛ. Ya dí ɛc'yɛihɛ rá mate bi hogahɛ. Pɛ hinga hɔnt'a, nuya ga ɔthɛ yɛ hogant'ɔt'e. Nɛ hinga hɔnt'a ga ɔthɛ yɛ hogan t'ɔt'e, pɛ man'da ga homhbɛ dan xãhmbɛ ga pãhmbɛ rá 'yu Ojã. ⁶ Nɛ hinga hɔnt'a dan xãhmbɛ rá 'yu Ojã, pɛ man'da ga sãmzɛhɛ ma mbɛihɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga sãmzɛhɛ ma mbɛihɛ, nɛ man'da ga sɛthɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga sɛthɛ, nɛ man'da hɔnt'a Ojã gam bɛmhɛ. ⁷ Nɛ hinga hɔnt'a ga ɔthɛ ngue gam bɛmhɛ Ojã, nɛ man'da ga fãx ma mi 'yɛc'yɛihɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga fãx ma mi 'yɛc'yɛihɛ, nɛ man'da ga huɛjɛ gätho yɛ jã'i. ⁸ Nɛ nu'bɛ ɛmmɛ ga humbi ga ɔthɛ ɛ im mangua, dyɛ hoga mbɛfi gahɛ a ma Hmuhɛ 'bɛ, nɛ da zã ga fãx ma mi jã'ihɛ bɛya, nguetho dí pãh ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ⁹ Pɛ nu'bɛ hin ga ɔthɛ ɛ im mangua, hin dí cãthɛ xɛn ho ran nɛqui ma mbɛihɛ 'bɛ. Nguetho dí pumbɛni thohɛ ngue m'be't'e ma mbɛihɛ nangue yɛ ts'oqui mi ɔthɛ. ¹⁰ Pɛ ma zi cu'ahɛ, ɛmmɛ

ga hãdumbɛihɛ ga uhmbɛ ngue yá thahni gahɛ Ojã, ngue bi zoncahɛ a. Nɛ nu'bɛ din jabɛ ga ɔthɛ, hin hapɛ ga tãnjɛ 'bɛ. ¹¹ Nɛ din johya Ojã 'bɛ dá cãthɛ bɛ di manda rá ts'edi mazãi a ma Yãntehɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo bɛya. ¹² Janangue'a thocpa thoho dín nde ga bɛn'nahɛ na mangua, madague'bɛ guí pãhmahɛ a, nɛ guí zãnthɛ bɛ ja ram hma majuãni ngue bi si ahɛ. ¹³ Pɛ man'da xɛn ho 'bɛ ga thoqui ga 'yomfɛni ahɛ, ngue gätho yɛ pa dí 'bɛcã ua gätho ma ngɔc'yɛi, ga ja ahɛ guim bɛmhɛ a dá xi'ahɛ. ¹⁴ Nguetho mits'utho da zɔn ra pa ngue ga soh ma ngɔc'yɛi, ngubɛ bi xicã ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ¹⁵ Janangue ɛmmɛ dí humbi dí xi'ahɛ, n'damhɛ thocpa thoho guim bɛmhɛ a 'bɛ dá mbagã.

Dá nuhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma dãsehe

¹⁶ Nugä xtã xi'ahɛ nangue rá ts'edi ma Hmuhɛ ra Jesucristo, din ja 'bɛ bá ɛcua mahɔn'a a. Hinga ngu mi'da yɛ jã'i im bɛnsɛ 'da yɛ cuento ngue ní hyät'a n'da. Pɛ nu'a dá nuhe, gue'a díim mamhɛ a. Nɛ gue'a xtã xi'ahɛ a, nguetho dá nusɛhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma dãsehe. ¹⁷ Gue'bɛ má ɔhmbe n'dandjã rá nde Ojã bí 'yɛh mahɛts'i mixte thoho, nɛ gue'a í 'yɛspa a rá Ts'unt'ɛ 'bɛ mi 'yɛna: “Guehna ma Ts'unt'ugã na, ngue ɛmmɛ dadí huɛcã na, nɛ ní hyu ma mbɛi na,” bi 'yɛn Ojã. Nɛ bi japi ɛmmɛ bi nɛcthoho. ¹⁸ Nɛ majuãni dá ɔhmbe rá nde Ojã bí 'yɛh mahɛts'i, nguetho 'darbɛ mi 'bɛhmbe ra Jesucristo bɛ ja ra t'ɔhɔ guepɛ bin yã. ¹⁹ Janangue'a man'da da zã ga pãhmbɛ majuãni a mi hmam bɛ ja yá sɔcuʌ yɛ pɔngahyã maya'bɛ, ngue mi ma nangue ra Cristo ba ɛhɛ, nɛ din ja rá ts'edi mixte. Nɛ nu ram hma man t'o't'i, xɛn ho 'bɛ thocpa thoho ga honi ga pãhmbɛ, tengu'bɛ ra nyot'i di yot'ua ja ra 'bɛxui, gue'bɛ go bi zɔn ra pa ngue da mbɛdi gan nuhɛ yɛ hmɛpya ngue udi ya ba ɛpɛ ra Hmu, ga pãhmbɛ xɛn ho 'bɛ'a man t'o't'i bɛya. ²⁰ Nɛ m'bet'o thoho ga pãhmbɛ ngue xínga n'da ra jã'i sä da bãse n'da rá t'ohni Ojã 'bɛ hin nangue a rá Hogandãhi di zedi. ²¹ Nguetho nu'ɛ yá pɔngahyã Ojã ma'ueque yá mbɛi, him bi bɛnsɛ a ram hma bi 'yo't'ɛ, pɛ gueɛ a rá

Hogandahi Oja bi bɛnbi 'bɛ'a bi 'yo't' 'bɛ mi 'yo't' rám hman Oja ɛ.

2

Dim 'bɛh yɛ hyäte xänbate

¹ Nɛ mi 'bɛhmbɛ 'da yɛ hyäte pɔngahyɔ yɛ ja'i israel maya'bɛ, ngutho ahɛ, gam 'bɛhmbɛ 'da yɛ hyäte xänbate. Nɛ yɛ zandate tho, nguetho di cɛ't' yám hmanɛ 'bɛ im man rám hman Oja. Nɛ nangue ɛ yám hma dí m 'bɛ'a n'da ɛ. Nɛ hingui ɔrpa rá pähä a ra Hmu ngue bi gurba yá ts'oqui. Janangue a ja xɛn dambɛni, ya xím 'bɛdi. ² Nɛ xɛn ngu da dɛn'na dí 'yɔt' yá pähäzɛɛ ɛ yɛ hyäte xänbate. Janangue da mba nthenni thoho a ra 'yu majuaɛni. ³ Nɛ ɛmmɛ da nde da hyä ahɛ nangue yɛm hma mahotho, nguetho da nde gui juthɛ ɛ. Pɛ ya maya'bɛ thoho bi ts'änni da nu yɛn ɛnbi ɛ, tengu ɔt'ɛ, nɛ guehma da nu nguetho hingui pa ma pumbɛni 'bɛ'a da nu. ⁴ Nguetho xíngague'ɛ yám 'bɛhni Oja mahɛts'i bi yám 'bɛ mi 'yɔt' ra ts'oqui. Nɛ'ɛ bi hyɔtrɛ ja ra 'bɛxui, bi dɛt'i con yɛ cadena, guɛpɛ bi got'ɛ, da dɔmp'ɛ ran juɛnbi. ⁵ Nɛ xím bi yɛn yɛ ja'i 'bɛ maya'bɛ a Oja, hinda hɔnt'a ra Noé, ngue bi 'yɛc'yɛi Oja, nɛ bi xih yɛ ja' i xtá 'yɔt' ran ho. Nɛ hɔnt'ɛ yotonja'i min 'yohɛ ra Noé bi yɛn Oja 'bɛ mam bá pɛnh ra 'ye, bin ja ra dambɛnt'i gátho ra ximhäi nangue ɛ yɛ ts'om'bäi mi 'bɛi. ⁶ Ximangutho a ra hnini Sodoma nɛ Gomorra, bi nu ran ts'ɛmbi nɛ bi gohi bim 'bospi ɛ. Janangue'a nu Oja i urcahɛ 'bɛ'a din jap ɛ yɛ ja' i hinguin nde da dɛn Oja. ⁷ Pɛ bi yɛn a ra Lot ra hocja'i a. Nɛ nu'a ɛmmɛ madin xɔmbɛi nangue ɛ yán t'ɔt'e ɛ mi sänzɛɛ 'bɛ'a mi ɔt'e. ⁸ Nɛ ɛmmɛ madi ɛnba rá mbɛi a ra hocja'i, nguetho n'dapa ngu n'dapa min nu yán t'ɔt'e xɛn ts'o nɛ mi ɔh yá ts'ore 'bɛ 'darbɛ mi 'bɛhmbɛ bɛ ra hnini Sodoma. ⁹ Janangue'a dí pɛhmbɛ ja rá ts'ɛdi Oja i färpa yá mbɛi ɛ to'o mbɛn Oja, hin da 'yɔt'e tengu ɔt' yɛ ts'om'bäi 'bɛ 'darbɛ i 'bɛhmbɛ. Nɛ i ja rá ts'ɛdi Oja da gorbɛ ja ran ɛnbi ɛ yɛ ts'om'bäi, nɛ ya in nu ya gátho yɛ pa tɔmp'ɛ ran juɛnbi ɛ. ¹⁰ Nɛ nu'ɛ 'da i ɔrpa yá pähä yá ngɔc'yɛi, man'da da nu ran ɛnbi ɛ. Pɛ di ts'on yá mbɛi ngue i ɔzɛɛ yá pähä zɛɛ, nɛ i san ma Hmuɛhɛ ra Cristo. Nu'ɛ yɛ zambɛi ɛ, nɛ yɛn 'yɛts'i ɛ, i thenda ɛ

to'o ja yán t'ɛdi, nɛ hingui su. ¹¹ Pɛ nu yám 'bɛhni Oja mahɛts'i man'da i ja yá ts'ɛdi nɛ yán t'ɛdi xinda gue'ɛ yɛn 'yohɛ i sante, pɛ i su di cospa ran ts'ante ɛ go i sante, nguɛpɛ ja rá hmi Oja. ¹² Tengue yɛ zu'uɛ i 'bɛcua ja ra ximhäi, i ts'änba ɛ ngue da fɛnt'i nɛ ma zä dim 'bɛdi, nɛ ngutho ɛ yɛ hyäte xänbate. Nɛ i sani 'bɛ'a hingui pɛdi. Nɛ nu'bɛ bi du, hɔnt'a ran ɛnbi mazai da nu. ¹³ I ɔt' ran ts'o, pɛ hɔnt'a ran ɛnbi da dɛhɛ. Nɛ im bɛni ngue ran johya 'bɛ di thoc'a ní 'yɔt' yá pähä zɛɛ gä ra pa. Nɛ nu'ɛ tengue yɛn ts'oni nɛ yɛ mbɛdi bɛ guidím pɛtihɛ, nguetho di johya i ɔt' yá pähäzɛɛ 'bɛ gui sihmɛhɛ ɛ. ¹⁴ Nɛ hɔnt'a ran 'yomt'ɛni im bɛm 'bɛ i hand yɛ xisu, nɛ njam'bɛ sä da 'yɛ'ts' yá ts'oqui. I hət'ɛ 'da hinga na ɛc'yɛi xɛn ho, nguetho nu'ɛ thocpa thoho yɛ ziyate. Pɛ Oja di ɛnba ɛ. ¹⁵ Nguetho bi zoh ra 'yu xɛn juɛni, bi mbasɛ bɛ ma'ueni. Nɛ i tɛn ra 'yu mi tɛn ra pɔngahyɔ Balaam, rá ts'unt'ɛ a ra Beor, nu'a ɛmmɛ madí ho din ju't'i nangue yɛ ts'oqui mi ɔt'e. ¹⁶ Pɛ bi hɛcpa Oja 'bɛ n'dandi, ngue bi japi bin yá rá fani hingui sä din yá. Pɛ bin yá rá fani ngue bi hɛcpa a ra pɔngahyɔ, ngue hin da 'yɔt'a ra ts'oqui mi ɛna xtá 'yɔt'e. ¹⁷ Pɛ nuya yɛ hyäte ya, tengue n'da ra hyádo ɛna i po bɛ ra dehe, pɛ nte po bɛ. Nɛ tengue yɛ güi i tuxta ran dahi, sä ɛna din 'ye. Nɛ nts'änni ra 'bɛxui man'da xɛm pothi da nu ɛ, tengue ɛ, gátho yɛ pa mazai. ¹⁸ Nguetho ɛmmɛ xɛ ngu 'bɛ'a ma, pɛ hin'yɛ 'bɛ'a nam bɔni. Nɛ i hət' yɛ ja' i mi ɛna xtá 'uepɛ ja ra ts'o'yu. Nɛ xɔ i xifi dá 'yɔthɛ yɛ ts'oqui, nɛ ɛmmɛ da 'yɔrpa yá pähä yá ngɔc'yɛi, nɛ im bɛni nte din japi. ¹⁹ Nɛ i xifi, mathɔgue thoho ahɛ, njon da zamp ahɛ 'bɛ gui tengahe, sä ɛna. Pɛ i fɛhni ɛ, nguetho guesɛ ɛ i sɛm ra zıthɛ ɛ. Nguetho nu'bɛ bi dɛp ra ts'oqui n'da ra ja' i, ya rá 'yɛhɛ ra zıthɛ a bɛya, nɛ hingui sä da mba mathɔgue nangue yá ts'oqui. ²⁰ Nguetho nu'bɛ n'da ra ja' i bin yɛni nangue rá ts'o'yu ra ximhäi, nangue bin xäh rám hma ma Hmuɛhɛ mam pɔtehɛ ra Jesucristo, pɛ nu'bɛ da mbengui mahɔn'a, hingui sä da bɔm bɛ ja yɛ ts'oqui mahɔn'a a. Nɛ nubɛya man'da xɛn ts'o da 'yɔt'e xinda gue'a mi ɔt' 'bɛ him mi pɛh ra Cristo. ²¹ Janangue'a nu'ɛ to bi mbenc 'bɛ ya mi dɛ'mi da bɛ'a ra hoga'yu, man'da xɛn ho 'bɛ hin xtí dɛ'mi, nguetho bi

hyetho rá hogant'edi Oja 'b_u mi sänbi. ²² Ne bi 'yot'e tengu man t'o't'i: "Tengu'b_u n'da ra fo'yo bi zi mahøn'a yú ts'odi xí zani. Ne tengu'b_u n'da ra ts'udi bi 'yo mahøn'a ra böhäi 'b_u xín hi."

3

Ra Cristo bi ma majuani ba eh mahøn'a

¹ Ná yoho na ra sœcuã dí ot'ah_u ya, ma zi cu'ah_u. Ne nu gätho yoho y_u sœcuã n'dat'a dí m bœni man'da ga bœn'na ni hogan 'yomfœnih_u. ² N'damhma guim bœmh_u u y_um hma mi ma mam'bet'o u yú pœngahyã Oja. Ne guim bœmh_u mam hmamhbe dá xi'ah_e, ma 'bäi gähe ma Hmuh_u ra Jesucristo, ne ma pœrpateh_u a. ³ M'bet'o thoho ga pãhmb_u 'be'a din ja 'b_u rán zœgui y_u pa. Di nequi 'da y_u 'y_uspate da dentho ho ra 'yu majuani, gue'ã zãi øt' yú pãhä zeh_e. ⁴ Ne da 'yœna: "Hap_u gán yãh_u ngue bi xi'ah_u ra Jesucristo ba eh mahøn'a, ne hin jam'b_u i sä ba eh_e. Ne gue'b_u go mi 'b_u u ndu ma ngurba bœtah_u maya'b_u thoho, guexta'a i ja, gue'b_u go rá mbœdi ra ximhäi," da 'yœna. ⁵ Pœ nu'ã 'da i œna, i œna nguetho di pumbœni tho 'be'a bin ja maya'b_u, ne hinguin nde da bœdi, ngue bi juah ra ximhäi Oja nanguie ra dambœnt'i. Nguetho xí 'yot' Oja mahœts'i ne ra ximhäi nanguie rá m hma. Ne bi japi bi bœx p_u ja ra dehe a ra häi, ne gue'a ra dehe ín 'yot' ra häi. ⁶ Pœ guet'a ra dehe bi juah ra ximhäi mi ja, ngue bi mbœnt'i. ⁷ Ne nuya mahœts'i ne ra ximhäi ngue i ja ya, Oja i sänni di juadi mahøn'a. Pœ i tœ'mi da zœn ra pa ngue bi ma ba penh ra sibi ua ja ra häi, gue'a ran œnbi da 'yot'a Oja a nanguie y_u ts'om'bäi. ⁸ Ma zi cu'ah_u, hin ga pumbœni thoh_u ngue nu'a dí œmf_u n'da mahuãhi njeyã, da zã da 'yœn Oja n'dapa tho b_u nam bœn a, ne nu'a dí œmf_u n'dapa thoho, da zã da 'yœn Oja n'da mahuãhi njeyã b_u nam bœn a. ⁹ Ne hinguí dãnhyœi Oja tengu im man i 'da, guemhma da 'yot'e 'be'a bi ma da 'yot'e. Pœ i tœgbah_u Oja da zœni ga coh ma mbœih_u, nguetho in nde xínga n'da dam 'behmb_u. ¹⁰ Pœ nu'b_u bá eh ra Hmu, tengu'b_u ba œ'a n'da ra bœ 'b_u bin xui, hinga mfœdi 'be'a ma ora da zœhø. Ne di juadi gätho u di nequi mahœts'i, œmme din thoni ndœspi, ne gätho 'be'a i ja da mbœnt'i ngue nám pa. Ne gätho

ra häi, ne gätho 'be'a bi 'yot' y_u jã'i ua ja ra häi, gätho din zœ u. ¹¹ Jananguie'a nte man ts'o da bœn ma mbœih_u, ne thocpa thohogan numansuh_u Oja, nguetho dí pãhmb_u da mbœnt' ra ximhäi ra sibi. ¹² Ne nuya dí n dœmdah_u da zœn ra pa bi man Oja, ngue da 'yuh mahœts'i, ne dim 'bedi gätho jab_u. Ne din hyœgui 'be'a gätho i ja nanguie ra sibi. Ne dí xœnhd_u din ja n'dihi a. ¹³ Nguetho dí tœmdah_u ma'da'yo mahœts'i ne ra ximhäi, tengu bi ma majuani Oja, ngue din zãm b_u ran ho. ¹⁴ Jananguie'a, ma zi cu'ah_u, nu'b_u dí tœmh_u ngue din ja, ga humbi gan nde da numanhoj_u ra Cristo 'b_u bá eh_e da 'yot' ran ts'ut'abi. Ne nte man ts'oni, ne nte man dupate da dïngah_u 'b_u bá eh pœya. ¹⁵ Ne gam bœmh_u ngue i set rá mbœi Oja, i tœ'mi dim pœ'ã 'bœcua ja ra ximhäi. Tengu thoho bi 'yot'ah_u ma zi cuh_u ra Pablo nanguie rán 'yomfœni bi un Oja. ¹⁶ Ne mbœ gätho yú sœcuã bi 'yo't'i im ma tengu dí ot'ah_u ya. Pœ xœn hœi da fœdi 'be'a nam bœn'i 'da yãm hma bi 'yo't'a ra Pablo. Ne 'bœ'i 'da him bin xädi ne him bin zãm b_u ja ram hma. Jananguie'a nu'b_u sä im man'a rá t'ohni ra Pablo, ogue mi'da yú t'ohni Oja, pœ hinga gue'a b_u na hma. Ne gue'a í m 'be'i 'da a. ¹⁷ Pœ nu'ah_u guí pãhmb_u ngue ngub_u da 'yot'i 'da y_u jã'i. Jananguie'a gam fãhmb_u hin da zix'ah_u b_u rá 'yu Oja gmí zãmhb_u, guerp_u i yã u y_u jã'i i honse yãm hmansœ. ¹⁸ Pœ man'da damí pãhmb_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo, ne ma pœrpateh_u a. Ne nu'a ga œspah_u a ya, ne gätho y_u pa mazãi. Ne gue'a gam bœmh_u a ya. Hœnt'a dí xi'ah_u ya.

1 XUUA

Ná n'da ra sɔcuə bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ram Hma ngue di 'dajɤ ra 'da'yote

¹ Nu'a mí 'bɤ 'bɤ rá mbɤdi thofo, gue'a dá hɛthe ma dáhe, nɛ dá øhmbe a bi ma, nɛ dá nuhe xɤn ho, nɛ dá thähmbe ma 'yɛhe. Nɛ gue'a ra Jesucristo a, ráam Hma Ojə ngue bi ma di 'dajɤ ra 'da'yote. ² Nguetho nu'a di 'dajɤ ra 'da'yote bin 'yuse gue bin jə'i, nɛ dá nuhe, janangue'a dí mamhbe majuaɲi a bin ja, nɛ dí xi ahɤ ya gue zəi xmi 'bɤi nɛ zəi dim 'bɤi. Mam bi 'bɤhmi rá Ta nguetho n'dat' Ojə a, nɛ bin 'yuse ua dí 'bɤhmbɤ. ³ Nɛ nu'a dá nuhe nɛ dá øhmbe a bi ma, gue'a dí xi ahe a ya, n'dahma nɛ'ahɤ gui pəhmɤ a, nɛ gətho dan yəmanhohɤ a ra Ta nɛ rá Ts'ant'ɤ ra Jesucristo. ⁴ Guehna dí ot'ahɤ na ya, n'damhma nɛ'ahɤ din ja ahɤ ran johya xɤn ho.

Nu Ojə ran Nɛqui a

⁵ Nu'a Ojə ran Nɛqui a, nde da ma xɤn hofo a, nɛ hin'yɤ ra 'bɛxui nangue'a. Nɛ gue'a ram hma bi xije ra Jesucristo, nɛ gue'a dí xi'ahɤ a ya. ⁶ Sä dí ɛmhɤ dí yəmanhohɤ ra Jesús, pɛ nu'bɤ guexta'a dí 'yohɤ bɤ ja ra 'bɛxui, dí fɛhniɤ 'bɤ, nguetho hín dí øthɤ a rán säui a majuaɲi. ⁷ Pɛ nu'bɤ majuaɲi dí 'yohɤ bɤ ja ran nɛqui guerpɤ 'bɤ Ojə, hin'yɤ 'bɛ'a ga əhmɤ bɤ, nɛ dí yəmanhohɤ a 'bɤ, nɛ nu rá ji ra Jesús rá Ts'ant'ɤ Ojə, thocpa thofo i thugahɤ gətho ma ts'oquihɤ a. ⁸ Pɛ nu'bɤ sä dí ɛmhɤ hin'yɤ gahɤ ra ts'oqui, dadín hyəzɛhɤ 'bɤ, nguetho hin dá cɤ't' ma mbɤihɤ a majuaɲi. ⁹ Pɛ nu'bɤ ga mamhɤ ma ts'oquihɤ, gue hingui ho dá øthɤ, da zə di pungahɤ Ojə nangue ra Cristo bi gut'i, nɛ da mbercahɤ gətho ran ts'o, tengu mím ma. ¹⁰ Pɛ nu'bɤ sä dí ɛmhɤ hin te dá øthɤ yɤ ts'oqui, dí nubethəniɤ Ojə 'bɤ, nguetho bi 'yɛn Ojə gətho bi 'yøt' yɤ ts'oqui. Pɛ xingui ts'ɤ dí cɤ't' ma mbɤihɤ ráam hman a 'bɤ.

2

Ma hocpatehɤ a ra Jesucristo

¹ Ma zi t'əhni ahɤ gue dyɤ 'yɛc'yɛihɤ, dí ot'ahɤ ra sɔcuə i ja ua, dadí hɛc'ahɤ hin gui 'yøthɤ yɤ ts'oqui. Pɛ nu'bɤ ga øthɤ n'da ra ts'oqui, gue him majuaɲi dí numanhohɤ, pɛ dí 'bähmbɤ ma Hocpatehɤ din hocpau i bɤ 'bɤh ra Ta, ra Jesucristo, ra Hocjə'i a. ² Nguetho guesɛ a ran t'unni a di hoga ma ts'oquihɤ. Nɛ hinga hɔngdahɤ in nde di hogahɤ, pɛ gətho yɤ ts'oqui ja ua ja ra ximhäi in nde di hoqui nangue bi du ra Cristo. ³ Nu'bɤ majuaɲi dí øthɤ ɤ yún t'ɛdi Ojə, da zə ga pəhmɤ gue dí yəmanhohɤ a bɤya. ⁴ Pɛ sä ɛn i 'da: "Dí pəcə Ojə," ɛn ɤ, pɛ fɛhni ɤ nɛ hingui ørpa yún t'ɛdi, nɛ hin di cɤ't' rá mbɤi a majuaɲi. ⁵ Pɛ nu'bɤ i øt'a man Ojə n'da, hinga ndetho bi huɛc Ojə n'da 'bɤ, pɛ bi bəmanho a bi 'yørpe. Ga xi ahɤ ya 'bɛpɤ dán zə ga pəhmɤ 'bɤ majuaɲi dí 'bɤhmbɤ a ra Cristo. ⁶ Nguetho nu'bɤ ɛn'a n'da gue i 'bɤhmi ra Cristo, "jatho ga øt'ə tengu bi 'yøt' ra Cristo," da 'yɛnsɛ 'bɤ. ⁷ Ma zi cu ahɤ, nu ran t'ɛdi dí ot'ahɤ gue dan huɛjɤ, him ma'da'yo a, pɛgue guet'a ram hma mbɤdi bi sijɤ maya'bɤ, 'bɤ ra mbɤdi thofo dá pəhmɤ ra Cristo. ⁸ Pɛgue tengu 'bɤ ma'da'yo a, nguetho janaguehya dí øthɤ ya tengu bi 'yøt' ra Cristo. Nguetho bi dɤ'mi di 'uegahɤ ra 'bɛxui ma mbɤihɤ ra nyot'i majuaɲi. ⁹ Nu'bɤ sä ɛn'a n'da i 'bɤpɤ ja ran nɛqui, nɛ i san rá cu, pɛ guexta bɤ ja ra 'bɛxui i 'bɤ 'bɤ. ¹⁰ Nɛ nu'a to'o di huɛc rá cu, bin zəm bɤ ja ran nɛqui a, nɛ nu'a hin hapɤ da dənc'a. ¹¹ Pɛ nu'a to'o san rá cu, i 'bɤpɤ ja ra 'bɛxui a, nɛ i zəm bɤ. Hingui sä da bədi nda'a xɤn ho, nguetho bi 'bɛrpa ran 'yomfɛni a ra 'bɛxui. ¹² Dí ot'ahɤ ma zi t'əhni ahɤ, nguetho dí pədi xɤ pun'na ni ts'oquihɤ, bi hoc'ahɤ ra Cristo. ¹³ Nɛ nuya 'da ahɤ dyɤ dəc'yɛihɤ, dí ot'ahɤ nguetho dí pədi guí pəhmɤ a mí 'bɤi gue'bɤ rá mbɤdi thofo. Nɛ 'da ahɤ gyɤ ts'ant'əhɤ, dí ot'ahɤ nguetho dí pədi gá təfɤ ra zɪthu. Nɛ xø dí ot'ahɤ ya gətho ahɤ ma zi t'əhni ahɤ, nguetho gətho gahɤ dá pəhmɤ ra Ta. ¹⁴ Nɛ xø dí ot'ahɤ, dyɤ dəc'yɛihɤ, nguetho dí pədi gá pəhmɤ a mí 'bɤi gue'bɤ rá mbɤdi thofo. Nɛ xø dí ot'ahɤ gyɤ ts'ant'əhɤ, nguetho dí pədi i ja ni ts'ɛdihɤ gá təfɤ ra zɪthu, nangue ráam hman Ojə thocpa thofo guím bɛmhɤ. ¹⁵ O guídí hohɤ rá pähə ra ximhäi, gue hin

gui 'yøt' ni pähä zehéh. Nguetho nu'bu dadí ho ma pähä zehéh, hin dadi hohu Oja 'bu. ¹⁶ Nguetho nu'bu yú pähä ra ximhäi, gätho him bi zän Oja u, 'be'a gä di ho ní ngøc'yei n'da, ne ní dā n'da di ho 'be'a gätho in nu nde da mbézehé, ne'bu im bëni jase rán 'yomfëni n'da. Pë nu'bu bi nequidā ua ja ra ximhäi u tengu u. ¹⁷ Pë nu ra ximhäi ní mba bu da guadi, ne'bu yán 'yomfëni ra ximhäi da gua'u. Pë nu'bu ørpa rá pähä Oja, dim 'bumanho gätho yu pa mazai.

Ba ãh rán sãiuu ra Cristo

¹⁸ Ma zi t'uhni ah, rán zegui ya. Ne xtá øhmbu ngue di nequi n'da rán sãiuu ra Cristo. Ne nuya bi mbædi bi nequi xun ngu yú mfäts'ih a rán sãiuu ra Cristo. Janangue'a dí pãhmbu mbë rán zegui ya. ¹⁹ Ne gue'u 'da xum bøngua dí 'buhmbu. Pë him majuañi ma mi'yëc'yëih u, nguetho nu'bu majuañi ma cuh u, hin xtá 'ue u 'bu. Pë bi bøn'u janangue'a bi 'yuse gue him majuañi ma cuh u gätho u bi bøni. ²⁰ Pë nu ah bi 'daj ra Hogandahi Oja a ra Cristo. Janangue'a gätho gahú dí pãhmbu nda'a majuañi. ²¹ Dí ot'ah na, pë hin dí ën'i hin guí pãhmbu a majuañi. Pë guí pãhmbu a, ne guí pãhmbu hinguin 'youi ra fehni a majuañi. ²² Nu'a gue ãna hing ra Cristo a ra Jesús, e gue'a ra ngørpa fehni a, ne rán sãiuu Oja a, nguetho i ãna hing rá Ts'unt'u Oja a ra Jesucristo, ne xingui ëc'yëiba a rá Ta buya. ²³ Nguetho nu'a to'o hingui ëc'yëi ra Cristo rá Ts'unt'u Oja xinga gue'a Oja rá Ta i paði. Pë nu'a to'o ëc'yëi rá Ts'unt'u ne'a rá Ta i pãrpa a buya. ²⁴ Ne nu'a 'be'a gätho dá øhmbu ra mbædi dá pãhmbu ra Cristo, ga thoqui gam bëmhbu a. Nguetho nu'bu dí thoqui dímb bëmhbu a, zai dí 'buhmbu a ra Ts'unt'u ne'a rá Ta buya. ²⁵ Ne bi xij majuañi di 'daj ra 'da'yote gue i ja ya ne njãm'bu da guadi. ²⁶ Guehna dí ot'ah na, nguetho 'bu i 'da in nde da hyä ah. ²⁷ Pë nu ah, nu'a rá Hogandahi bi 'daj ra Jesucristo bin zãm bu ma mbæih a, ne guesë a i xãngah gätho 'be'a man Oja. Janangue'a him mahyoni to'o da xãngah yán theh. Ne nu'a i xãngah rá Hogandahi Oja majuañi a, hing ra fehni a. Ne di bëngah dan zãmhb bu 'buh ra Cristo. ²⁸ Ne nuya ma zi t'uhni ah, damin

zãmhb bu 'buh ra Cristo, n'damhma dan johyah 'bu dá nuh ne hin ga pes' ma säh. ²⁹ Nu'bu dí pãhmbu gue xun ho Oja, nguetho ga pãhmbu gue bim 'bui ma'da'yo nangue Oja u to'o gätho i øt' ran ho.

3

Yú t'uhnigah Oja

¹ Dyú 'yëc'yëih, gam bëmhbu gue ëmmë xun ngu rán huëcate ra Ta, ngue bi 'yøt'e ngue yú t'uhnigah a. Janangue'a hingui paj u i ten ra ximhäi, nguetho njãm'bu mi pa Oja. ² Ma zi t'uhni ah, nuya yú t'uhnigah Oja. Ne hinga na urcah hague dán jah m'bejua. Pë nu'bu bi nequi 'be'a da 'yørcah, dí pãhmbu dan jah tengu ra Cristo, nguetho da zä ga pãhmbu hague majuañi in ja a ra Cristo. ³ Ne n'da ngu n'daj 'bu dí tømhb dan jah tengu ra Cristo, janangue'a dadín hoc zehé ma mbæih, dín ndeh da gohi xun ho tengu ra Cristo. ⁴ Nu'a to'o øt' ra ts'oqui i festhoho rán t'ëdi Oja, nguetho nu'a ra ts'oqui nam bøni ram fë'ts'i nangue yan t'ëdi. ⁵ Pë dí pãhmbu bi zøcua ra Cristo gue di 'berca ma ts'oquih. Ne nu'a ra Cristo hin'yú rá ts'oqui a. ⁶ Nu'bu zai 'buhmi ra Cristo n'da, hingui nde da 'yøt' yu ts'oqui a. Pë nu'bu bin zãm bu ja yu ts'oqui n'da, njãm'bu bi cu't' rá mbæi hague in ja a ra Cristo, ne njãm'bu bi ndepe di hocpa rá mbæi. ⁷ Ma zi t'uhni ah, njon gui jafu da hyä ah, nguetho hønt'u gue zai øt' ran ho bi mba mahoqui u ne xun ho u tengu ra Cristo. ⁸ Pë nu'a zai øt' ran ts'o, rá 'yëhé ra zithu a. Nguetho nu ra zithu zai øt' ra ts'oqui gue'bu go rá mbædi thoho. Ne gue'a í zøcua ja ra ximhäi rá Ts'unt'u Oja, gue di ts'onba rá 'bëfi ra zithu. ⁹ Nu'u to'o bim 'bui mahøn'a nangue Oja, hingan zai øt yu ts'oqui u, nguetho í hyaxta Oja yú ta gue ra hogambæi. Hingui sä dín zãm bu ja yu ts'oqui nguetho bim 'bui mahøn'a nangue Oja. ¹⁰ Da zä ga pãhmbu nda'u yú t'uhni Oja ne nda'u yú t'uhni ra zithu. Nguetho nu'u to'o bin zãm bu ja ra ts'oqui, ne hin di huëc yú cu, hing yú t'uhni Oja u.

Dan huej n'da ngu n'daj

¹¹ Nguetho guehna ran t'ëdi bi sij 'bu rá mbædi dá pãhmbu ra Cristo, ngue dan

huɛjɯ n'da ngu n'dajɯ. ¹² Nɛ hin ga øthɯ a bi 'yøt'a ra Caín gue í hyaxta a rám 'bäi ra zĩthu nɛ bi hyo rán 'yohɯ. Hanja ngue bi hyo a. Nguetho hingui ho rá mbɯi a, janangue'a bi hyo rán 'yohɯ ngue xɯn ho rá mbɯi a. ¹³ Janangue'a, ma zi cu ahɯ, hin ga hyonya thohohɯ ngue'bɯ di ugahɯ yɯ ja'i i tɛn ra ximhäi. ¹⁴ Pɛ nujɯ dí pɔhmbɯ dá sohmbɯ rá ts'ɛdi ran dɛte, nɛ dá sømhɯ bɯ ja rá ts'ɛdi ra te. Guehna dí pɔhmbɯ nguetho dadí huɛc ma mi'yɛc'yɛihɯ. Nu'a to'o hin'yɯ rán huɛcate, bin zɔm bɯ ja rá ts'ɛdi ran dɛte a. ¹⁵ Nu'a to'o di ɯp rá cu, ra hyodu a. Nɛ dí pɔhmbɯ njo'o n'da ra hyodu i ja ra 'da'yote mazai. ¹⁶ Pɛ nu ra Cristo bi 'yurcahɯ 'bɛ'a njuantho ran huɛcate, ngue bi dɛsɛ rá te nanguejɯ. Nɛ jatho ngutho ga øthɯ, hin ga su ga dɛ ma tehɯ guerpɯ da zä ga fäx ma cuhɯ. ¹⁷ Pɛ nu'a to'o i ja 'bɛ'a i pɛ'ts'i, nɛ i pɔdi hin'yɯ 'bɛ'a da hyon a rá cu, nɛ nu'bɯ hingui ørpa ran huɛcate, hingui bɛni da numanho Ojɔ a 'bɯ. ¹⁸ Ma zi t'ɯhni ahɯ, hinga høntho gam manthohɯ ran huɛcate, pɛ guemhma ga øthɯ a.

Dadín johyahɯ 'bɯ dí yɔhɯ Ojɔ

¹⁹ Nɛ nu'bɯ majuaɯni dí øthɯ ran huɛcate, janangue dí pɔhmbɯ yú t'ɯhni gahɯ a Majuaɯni, nɛ gue'a nan johyahɯ bɯ ja rá hmi a. ²⁰ Pɛ nu'bɯ ga juanba zɛhɛ ma mbɯihɯ, pɛ da hyurca ma mbɯihɯ Ojɔ, madague'bɯ i pɔdi 'bɛ'a gátho dá øthɯ, nguetho man'da ja rán huɛcate xinda guejɯ. ²¹ Janangue'a ma zi cu ahɯ, nu'bɯ hin te dí tĩmhɯ ja ma mbɯihɯ a xɯn ts'o, dadín johyahɯ ngue dí pɔhmbɯ dí yamanhohɯ Ojɔ, ²² nɛ di 'dajɯ 'bɛ'a gátho dí äfɯ 'bɯ dí yɔhɯ, nguetho dí ørpahɯ yún t'ɛdi, nɛ dí ørpahɯ gátho i numanho. ²³ Nɛ i ja ua yún t'ɛdi Ojɔ, gue ga ɛc'yɛihɯ rá Ts'ɯnt'ɯ, ra Jesucristo, nɛ dan huɛjɯ n'da ngu n'dajɯ, tengu bi xijɯ. ²⁴ Nɛ nu'a to'o i ørpa yún t'ɛdi, i 'bɯhmi Ojɔ nɛ bim 'bɯpɯ Ojɔ bɯ rá mbɯi a bɯya. Nɛ dí pɔhmbɯ dí 'bɯhmbɯ Ojɔ, nguetho gue'a di bɛngahɯ rá Hogandɔhi bi 'dajɯ.

4

Nda'a rám Hman Ojɔ, nɛ nda'a rám hman a rán sɯiui Ojɔ

¹ Ma zi cu ahɯ, hingui sä ga ɛc'yɛihɯ 'bɛ'a gátho ním hma ɛmbi rám hman Ojɔ. Pɛ i jatho ga pɔhmbɯ 'bɯ majuaɯni ngue gue'a rám hman Ojɔ, uague hin'na. Nguetho xɯn ngu yɯ hyäte pøngahyɔ i 'youa ja ra ximhäi. ² Nɛ nu'a jatho ga pɔhmbɯ nda'a ním hma bi bɛnba rá Hogandɔhi Ojɔ, nu'bɯ im ma ngue rá Thahni Ojɔ ngue bin ja'i nɛ gue'a ra Jesucristo a, gue'a ram hma bi bɛnba rá Hogandɔhi Ojɔ a bɯya. ³ Pɛ to'o gátho ngue ɛna hin bin ja'i a rá Thahni Ojɔ gue ra Jesucristo, pɛ nu'a ra hyäte a 'bɯ, nguetho bi thocpa rám hman a rán sɯiui ra Cristo. Xtá øhmbɯ ngue din 'yo ua rám hma, nɛ ya i 'yo ua rám hman a ya. ⁴ Ma zi t'ɯhni ahɯ, yú t'ɯhni gahɯ Ojɔ. Ya dá tɔfɯ ɯ yɯ hyäte pøngahyɔ, nguetho nu'a dí 'bɯhmbɯ, man'da ja rá ts'ɛdi a xinda gue'a rán sɯiui Ojɔ, ngue i 'bɯcua ja ra ximhäi. ⁵ Nu yɯ hyäte pøngahyɔ, yú mbɛfi ra ximhäi ɯ, nɛ guecua ja ra ximhäi bi nɛquidɔ yúm hman ɯ, janangue'a i ømanho ra ximhäi 'bɛ'a im man ɯ. ⁶ Pɛ nujɯ yú t'ɯhni gahɯ Ojɔ. Janangue'a høn't'a to'o i pɔ a Ojɔ i ømanho ma hmamhbɯ ɯ. Pɛ nu'ɯ ngue hin yú t'ɯhni Ojɔ, hingui ømanho ma hmamhbɯ ɯ. Guerpɯ na pɔhmbɯ bɯya nda'a i tɛn'na majuaɯni, nɛ nda'a i tɛn'na him majuaɯni.

Ran huɛcate a Ojɔ

⁷ Ma zi cu ahɯ, nde'bɯ dan huɛjɯ n'da ngu n'dajɯ. Nguetho nu ran huɛcate bí'yɛpɯ 'bɯ Ojɔ. Nɛ nu'a di huɛc rá mija'iui, gue'a bim 'bɯi ma'da'yo nangue Ojɔ, nɛ dim pɔhmi Ojɔ a. ⁸ Pɛ nu'a hin'yɯ rán huɛcate, hingui pɔ a Ojɔ a, nguetho nu'a Ojɔ ran huɛcate a. ⁹ Ojɔ bi 'yurcahɯ ran huɛcate 'bɯ mambá pɛnhua ja ra ximhäi rá 'dats'ɯnt'ɯ bi yɔnjɯ, n'dahma din jajɯ ra 'da'yote. ¹⁰ Ojɔ bi 'yurcahɯ ran huɛcate ngue majuaɯni, nguetho bá pɛnhua rá Ts'ɯnt'ɯ ngue bin dɛsɛ bi gurca ma ts'oquihɯ. Nɛ mada hangu gam bɛmhɯ Ojɔ, pɛ njam'bɯ da zä gam bɛmhɯ, tengu bɯ nam bɛnjɯ. ¹¹ Ma zi cu ahɯ, nu'bɯ ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛcate bi 'yørgahɯ Ojɔ, nde'bɯ nɛjɯ dan huɛjɯ n'da ngu n'dajɯ. ¹² Hingui sä gan nuhɯ Ojɔ nangue ma dähɯ. Pɛ mfɔdi bin zɔm bɯ ja ma mbɯihɯ 'bɯ dadín huɛjɯ. Nɛ bi bømanho rán huɛcate i ørcahɯ bɯya. ¹³ Dí pɔhmbɯ ngue dí 'bɯhmbɯ Ojɔ, nɛ nu Ojɔ bin

zəm bɥ ja ma mbɥihɥ. Guehna dí pəhmbɥ, nguetho bi 'dajɥ rá Hogandəhi, ¹⁴ neje dí bɛn'nahɥ nguetho dá nusɛhe rá Ts'unt'ɥ Ojə, nɛ dí mamhbe majuaɥi bá pɛnh Ojə ua ja ra ximhəi gue da yənbə yú te yɥ jə'i. ¹⁵ Nu'a to'o im ma ngue rá Ts'unt'ɥ Ojə a ra Jesús, nu'a Ojə bin zəm bɥ ja rá mbɥi, nɛ nu'a ra jə'i xim mi 'bɥhmi Ojə a. ¹⁶ Dín nuhɥ rán huɛcate Ojə, nguetho dí ɛc'yɛibahɥ a. Nu Ojə ran huɛcate a. Nu'a to'o zəi ɛc'yɛi rán huɛcate Ojə, nɛ' bɥ zəi di huɛc rá mijə'iui, nu'a i 'bɥhmi Ojə a, nɛ Ojə bin zəm bɥ ja rá mbɥi a. ¹⁷ Nɛ nangue dí 'bɥhmbɥ Ojə dí pəhmbɥ xɛn ho rán huɛcate. Janangue'a dan johyahɥ 'bɥ bi zɔn ra pa din ja ran juənbɥ. Nguetho dí 'bɥhmbɥ tengutho ma Hmuhɥ ra Cristo i 'bɥhmi Ojə, madague'bɥ guexta dí 'bɥhmbɥ ua ja ra ximhəi. ¹⁸ Nu'a to'o i su ran juənbɥ, i su nguetho hinga na pədi xɛn ho ran huɛcate i ɔrpa Ojə. Pɛ nu rán huɛcate Ojə di 'uec'a ra mbidi a. Pɛ nu' bɥ dín suhɥ, dí ɛmhɥ di ɛngahɥ Ojə 'bɥ. ¹⁹ Dí ɔthɥ ran huɛcate, nguetho m'bet'o bi huɛgahɥ Ojə. ²⁰ “Dí numanho Ojə,” sá dí ɛmhɥ, pɛ dadí ɥp ma cuhɥ. Dí fɛhnihɥ 'bɥ. Nguetho nu' bɥ hin dadí huɛc ma cuhɥ gue zənt'a dín nuhɥ, Hague dán zä ga numanhohɥ Ojə gue njəm' bɥ dín nuhɥ. ²¹ Nɛ jəua rán t'ɛdi Ojə, bi xijɥ: “Nu'a to'o da numanho Ojə, pɛ i jatho ngue nɛ'a rá cu da numanho, nɛ di huɛqui.”

5

Dí təfɥ ra ximhəi nangue ma t'ɛc'yɛihɥ

¹ Nu'ɥ to'o gətho i ɛc'yɛi gue bin jə'i Ojə nɛ n'dat'a ra Jesucristo a, yú t'ɛhni Ojə ɥ. Nɛ gətho to'o i numanho Ojə nɛ'ɥ yú t'ɛhni Ojə di huɛc'ɥ nguetho n'dat'a Ojə yú Ta. ² Nɛ nu' bɥ majuaɥi dín numanhohɥ Ojə, nɛ' bɥ dí ɔthɥ yún t'ɛdi, dí pəhmbɥ bɥya ngue majuaɥi dadí huɛc ma cuhɥ. ³ Nɛ nu' bɥ majuaɥi dín numanhohɥ Ojə, ga ɔthɥ yún t'ɛdi, nɛ nu'ɥ yún t'ɛdi hingui hɛi. ⁴ Nguetho nu'ɥ to'o bim 'bɥi ma'da'yo nangue Ojə bin t'un ra ts'edi rá mbɥi gue da dəp ra ximhəi. Nɛ dí təfɥ rá ts'edi ra ximhəi nangue dí ɛc'yɛihɥ ra Cristo. ⁵ To'o ngue i təp rá ts'edi ra ximhəi. Nu'a gue i ɛc'yɛi ngue rá Ts'unt'ɥ Ojə a ra Jesús.

Rá Hogandəhi Ojə di bɛngahɥ rá Ts'unt'ɥ Ojə a ra Jesús

⁶ Nu ra Jesucristo bi zɔcua ja ra həi. Bin xixyə ra dehe a. Nɛ n'dat'a gue bi mbän rá ji 'bɥ mi du a. Nɛ hinga hɔnt'a ngue bin xixyə ra dehe, pɛ nɛ bi mbän rá ji, ngue bi du. Nu'a ra Jesucristo, rá Thahni Ojə a. Gue'a im ma majuaɥi rá Hogandəhi Ojə nguetho hingui sá dim fɛhni a. ⁷ Hyu ɥ bí 'bɥh mahɛts'i im ma majuaɥi gue rá Ts'unt'ɥ Ojə a ra Jesucristo. Nu'a n'da, ra Ta, nu'a n'da ram Hma, nu'a n'da rá Hogandəhi Ojə, nɛ n'dat'a im man'ɥ. ⁸ Nɛ hyu ɥ i urcahɥ majuaɥi ua ja ra ximhəi gue rá Ts'unt'ɥ Ojə a ra Jesucristo. Nu'a n'da, rá Hogandəhi Ojə, nu'a n'da rán xixyə ra Jesucristo, nu'a n'da, rán dəte ra Jesucristo. Nɛ gətho ɥ hyu n'dat'a i urcahɥ. ⁹ Dí ɛc'yɛihɥ yúm hman yə jə'i 'bɥ majuaɥi, pɛ man'da ja ts'edi tho ga ɛc'yɛihɥ rá m hman Ojə. Nɛ bi man Ojə gue rá Ts'unt'ɥ a ra Jesús. ¹⁰ Nu'a to'o ɛc'yɛi rá Ts'unt'ɥ Ojə, i pəse mbo rá mbɥi gue majuaɥi a. Pɛ nu'a to'o hingui ɛc'yɛi, i nubɛthəni Ojə a 'bɥ, nguetho hingui ɛc'yɛi a bi man Ojə nangue rá Ts'unt'ɥ. ¹¹ Nɛ i jəua a ram hma ngue bi ma, gue Ojə bi 'dajɥ ra 'da'yote mazəi 'bɥ má ɛc'yɛihɥ rá Ts'unt'ɥ. ¹² Nu'a 'bɥhmi rá Ts'unt'ɥ Ojə, i ja ra te ma'da'yo a, pɛ nu'a hingui 'bɥhmi rá Ts'unt'ɥ Ojə, hingui ja ra te ma'da'yo a.

Dí pəhmbɥ dí pɛshɥ ra 'da'yote mazəi

¹³ Janangue'a dí ot'ahɥ gyɥ 'yɛc'yɛihɥ a rá Ts'unt'ɥ Ojə, n'dahma gui pəhmbɥ i jajɥ ra 'da'yote. ¹⁴ Nɛ dadín johyahɥ gue dan yəhɥ Ojə, dí pəhmbɥ i numanhojɥ. Nɛ nu' bɥ din theui rá pəhə Ojə a dí əhmbɥ, dí pəhmbɥ i ɔmanho 'bɥ dí yəhɥ a. ¹⁵ Nɛ nu' bɥ dí pəhmbɥ ngue ɔmanho, ga pəhmbɥ gue da 'yɔt'a dí əhmbɥ 'bɥ. ¹⁶ Nu' bɥ dín nuhɥ n'da ma cuhɥ i ɔt' ra ts'oqui, ngue him má zä bi hyəx ra ts'o'yu, ga əfɥ rá mate Ojə nangue a. Nu Ojə bɥya di japi ba pengui to'o bi 'yɔt' ra ts'oqui. Pɛ nu' bɥ 'bo'o má zä bi hyəx ra ts'o'yu, pɛ hin dí ɛn ahɥ ga əfɥ rá mate Ojə nangue a. ¹⁷ Gətho ɥ hing yún thehɥ i ɔt'a n'da, ra ts'oqui a. Pɛ ja' bɥ ɔt' ra ts'oqui n'da him má zä bi hyəx ra ts'o'yu, janangue'a ga əfɥ Ojə bɥya. ¹⁸ Dí pəhmbɥ to'o gətho bim 'bɥi ma'da'yo nangue Ojə, hin din zəm bɥ ja yɥ ts'oqui a. Nguetho i fəh rá Ts'unt'ɥ Ojə a,

nε hingui sä di 'uec'a ra zı̄thu bɯ 'bɯ Ojɔ̄ a.
¹⁹ Nε dí pɔ̄hmbɯ ngue yá t'ɯhnigahɯ Ojɔ̄. Nε
dí pɔ̄hmbɯ i o rá ts'ɛdi ra zı̄thu ɯ gátho mi'da
i 'bɯcua ja ra ximhäi. ²⁰ Nujɯ dí pɔ̄hmbɯ bi
zɔ̄cua ja ra ximhäi rá Ts'ɯnt'ɯ Ojɔ̄, nε nu'a bi
jajɯ dá pɔ̄hmbɯ a majuɔ̄ni. Nε dí 'bɯhmbɯ a
majuɔ̄ni nguetho dí 'bɯhmbɯ ra Jesucristo.
Nε gue'a majuɔ̄ni Ojɔ̄ a, nε gue'a di 'dajɯ ra
'da'yote ma mbɯihɯ a gue njɔ̄m'bɯ da guadi.
²¹ Ma zi t'ɯhni ahɯ, hin ga ɛc'yɛihɯ yɯ hyäte
ojɔ̄. Nε hɔ̄nt'a dí xi ahɯ ya.

2 XUUA

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra dác'yei ngarpigä, dí penh'na ra sɔcuɔ jaua, grá xisu, nthahni nangue Oja, ne gui 'bähmbu bu ni t'uhni. Dadí huɛc'ahu ngue'a n'dat'a dí tenhdu ram Hma majuani. Ne hinga hɔngdä dadí huɛc'ahu pe ne'u gätho mi'da ngue i pa a Majuani. ² Dadí huɛc'ahu, nangue'a ram Hma majuani bin zam bu ja ma mbaihu ne njam'bu dim 'beru a. ³ Ma zi cu ah, 'da'angu dí m bɛmhbu a ram hma majuani, ne dadín huɛju. Janangue'a dí äp Oja ma Tahu ne'a rá Ts'unt'u ra Jesucristo da gopu ni mbaihu a rá mate, ne rán huɛcate, ne thocpa thoho da hyut'a ni mbaihu.

Ga cohmbu bu ja rán xädi ra Cristo

⁴ Nugä ɛmme dán johyagä 'bu má ɔcä ngue i ten'na ram Hman u 'da u ni t'uhni, tengu i xiju ra Ta. ⁵ Ne nuya, grá xisu, nthahni nangue Oja, n'da ran t'ɛdi dín nde ga bɛn'ni i. Ne him ma'da'yo na ran t'ɛdi gue ga xi i, pe tengu thoho bi siju rá mbadi dá pahmbu ra Cristo, ngue dan huɛju n'da ngu n'daju. ⁶ Nu'a ran huɛcate nam bɔni, gätho ga ɔthu yán t'ɛdi Oja. Ne gue'a rán t'ɛdi bi siju rá mbadi gue thocpa thoho dan huɛju. ⁷ Guehna dí xi ah na, nguetho xun ngu yu hyäte i 'youa ja ra ximhäi, ngue i ɛna him bin ja'i a ra Jesucristo. Pe nu'u häte u, ne i ten rán säiui Oja u. ⁸ Pe jatho gam fähmbu njon da hyä ah, janangue'a hin dim 'be a xtá pɛhmbu. Pe dami thoju xun ho ni 'bɛfihu, janangue'a gätho gui tãhmbu 'be'a in nde Oja di 'da ah m'bejua. ⁹ Pe nu'a to'o in nde da mispa rán xädi ra Cristo, nu'a hinguin 'youi Oja 'bu. Pe nu'a to'o copu ja rán xädi ra Cristo, nu'a din 'youi ra Ta ne rá Ts'unt'u a buya. ¹⁰ Nu'bu da zɔm bu n'da ɛna im man rám Hman Oja, pe nu'bu hin din theui rám hman ra Cristo, hin ga säyabah bu ma ngumhu, xín ga äfu rám fäts'i Oja nangue a. ¹¹ Nguetho nu'a to i äp rám fäts'i Oja nangue a, tengu thoho 'bu i fãx'u yán t'ɔt'e gue hingui ho.

Dím bɛni ga mba bu

¹² ɛmme xun ngu 'be'a dín nde ga xi ah, pe masque hɔnt'a dá huxä ra sɔcuɔ jaua. Nguetho xɔmhma da zä ga mbagä bu, gan nu ah bu, ne dan yah bu, janangue a hin te ga 'bɛhmbu ran johya. ¹³ I penh'na ran zengua u yu t'uhni a ni juhue, ne'a nthahni nangue Oja a. Ne hɔnt'a dí xi ah ya.

3 XUUA

Ná hyu ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra dác'yei ngurpigä, dí penh'na ra sɔcuɔ ma zi cu i Gayo, mahuɛqui i. Dadí huɛc'i i nanguie ram Hma majuani dí ɛc'yeiui. ² Dí äp Ojã di ja i guí pømmanho, nɛ di zac ni jã'i, tengu nán zaqui ni mbäi. ³ Ɛmme dán johyagä nanguie'e, nguetho bi xicä 'da yu cu bá peng bu guí 'bäi, ngue guí ten'na ram Hma majuani, nɛ nu'u gätho guí ɔt'e din theui a ram Hma. ⁴ Hin'yü man'da dán johyagä 'bu dí øde i ten'na ram hma majuani u dá xänbi.

Xun ngu rá mate ra Gayo

⁵ Ma zi cu i, xun ngu ni mate ngue'a gadí jamansu ni cuhu, madague'bu hin guí pã u. ⁶ Nu'u 'da yu cu gue bá peng bu guí 'bäi bi ma nanguie'e. Nu'bu mám petihe bi xije ngue i ja nin huɛcate. 'Yørqui ts'u ra mate guí fãx'u 'bu bi zøm bu mahøn'a, nguetho yün sãhu da 'bãx'u yám 'behni Ojã. ⁷ Nguetho nu'u 'da bi 'behni da mba n'danni da ma nanguie ra Jesucristo, nɛ hin te da 'yãp'u hingui ɛc'yei. ⁸ Jananguie'a jatho ga jamansuh u. Nɛ nu'bu dí fãxhu u, dí comhu ra 'bɛfi nanguie rá m Hman Ojã buya.

Nu ra Diótrefes in hɛcpate

⁹ Dá penh'na n'da ra sɔcuɔ bu ja nim petihu. Pɛ nu ra Diótrefes hinguin nde da 'yøde 'bɛ'a dí mamhbe, nguetho in nde dim 'bet'o nanguesɛ. ¹⁰ Jananguie'a, nu'bu dá mbagã bu, ga xi ahü 'bu dãm petihu, 'bɛ'a i ɔt'a ra Diótrefes, ngue di c'ãman'uje. Nɛ hinga høn't'a, nɛ hingui sin'u yam 'behni ya ní nets'i, nɛ di hɛcpa u to'o ɛna da zin u, nɛ i høn a thi buya.

Im mamanho nanguie ra Demetrio

¹¹ Ma zi cu'i, dí xi i, hin ga tenhdü u yün t'ɔt'e yu ts'om'bäi, pɛ ga humbi ga tenhdü yün t'ɔt'e yu hocjã'i. Nu'u to'o zã ɔt' ran ho, bim 'bäi ma'da'yo nanguie Ojã. Pɛ nu'u to'o zã ɔt' ran ts'o hingui pã Ojã u. ¹² Pɛ

nu ra Demetrio gätho im mamanho yu cu nanguie'a. Nɛ nu yün t'ɔt'e gätho din theui a ram Hma majuani. Nɛcã n'dat'a dí m mangã ngue xun ho a ra Demetrio. Nɛ guí pãdi ngue majuani dí m mangã.

Rán zɛgui ran zengua

¹³ Ɛmme xun gu 'bɛ'a dí nde ga xi'i, pɛ høn't'a dá huxã ra sɔcuɔ jaua. ¹⁴ Nguetho xømhma mi ts'utho ga mbagã bu ba nu i, nɛ dan yãui bu. ¹⁵ Ojã da hyut'a ni mbäi. I penh'na ran zengua ni amigo 'bucua nɛ dami zenguagahe ts'u n'da ngu n'da u guí 'bühmbu bu. Nɛ høn't'a dí xi ahü ya.

JUDAS

Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Judas

Ran zengua

¹ Nugä drá Judascä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ man 'yohugä a ra Jacobo Santiago. Dí o't'ahɛ ra sɔcuɔ hɔnbɛ go hapɛ i 'bɛh yɛ 'yɛc'yɛi, gätho ahɛ ngue Ojɔ bi huahn'nahɛ nɛ ɛmmɛ di huɛc'ahɛ, nɛ ra Jesucristo di jamansu ahɛ. ² Nɛ Ojɔ dí ndepe di 'da ahɛ rá mate xɛn ngu, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nɛ thocpa tho man'da gui hyɛmhɛ rán huɛcate Ojɔ.

Yɛ hyäte xänbate

³ Nu'ahɛ ma zɛ cu ahɛ dadí huɛc'ahɛ, mí ndegä ga o't'ahɛ nangue 'bɛ'a í pɔjɛ Ojɔ gätho gahɛ. Pɛ dí m bɛngä ngue n'dan'yo jatho ga xi ahɛ. Jatho gui hyuthɛ nzambɛi guin yɛmhɛ a rá m hma ma t'ɛc'yɛihɛ ngue bi 'dajɛ Ojɔ, dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, n'damhma njon da zä di pät'ahɛ 'bɛ'a guí ɛc'yɛihɛ. ⁴ Dí xi ahɛ na, nguetho i 'bɛ i 'da ɛ yɛ hyäte xänbate, gue'ɛ 'darbɛ gadím pɛtihɛ, nɛ him bi xi ahɛ ngue xɛn ts'o im bɛni da 'yɔt'e. ɛmmɛ xɛn ts'otho nɛ hinguin 'yohɛ Ojɔ ɛ. Nguetho sä i ɛn ɛ: “Sä gui 'yɔthɛ 'bɛ'a go guím bɛnsehɛ, nɛ hin di ɛn'nahɛ Ojɔ nguetho i ja rá mate,” sä i ɛn ɛ yɛ hyäte. Him majuaɛni i man ɛ, nɛ nu'ɛ hingui ɛc'yɛi ma Hmuɛ ra Jesucristo gue'a di mandagahɛ. Nɛ nt'o't'i bɛ ja rá m Hman Ojɔ 'bɛ'a ran ɛnbi da nu ɛ i ma tengu na. Nɛ Ojɔ da 'yɔt'e tengu bi ma. ⁵ Nuya dí n de ga bɛn'nahɛ 'bɛ'a gá pɛmhɛ má m'bet'o, ngue 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɔ maya'bɛ. Nu Ojɔ bi yɛn ɛ yɛ ja'i israel gue bi gɛcpɛ ja ra häi Egipto, pɛ to'o gätho him bi 'yɔt'e 'bɛ'a nde Ojɔ, gätho Ojɔ bi japi bi du bɛ ma'ueni ɛ. ⁶ Nɛ nu 'da ɛ yɛm 'bɛhni mahɛts'i mí ja yú ts'edi. Pɛ m'bejua bi 'bɛh yú ts'edi 'bɛ mí ts'on yán 'yomfɛni. Janangue'a bá pɔm bɛ mahɛts'i guerpɛ mí 'bɛi. Nuya Ojɔ hin di japi da bɔm bɛ ja ra 'bɛxui guerpɛ 'bɛhya. Nguetho nu'ɛ tengu nthu't'i yɛ cadena bɛ, nɛ da gopɛ asta gue'bɛ go da zɔn ra pa dí n ja rán ts'ɛmbi Ojɔ nts'utho. ⁷ Nɛ'ɛ yɛ ja'i mí 'bɛrpɛ ja ra hnini Sodoma nɛ ra hnini

Gomorra nɛ yɛ hnini mbɛ 'darbɛ mí jahɛ, bi 'yɔt' ran ts'o. Bi 'yɔt' yɛn 'yomt'ɛni, nɛ yɛn 'yohɛ bi 'yɔrpa ran ts'o yú min 'yohɛhɛ, tengu 'bɛ ra xisu i 'bɛhmi, nɛ yɛ xisu mí ɔt'e tengu a. Pɛ nu Ojɔ bi juadi nangue ra sibi mahɛts'i. Nɛ nu'a 'bɛ'a bi t'ɔrpɛ, Ojɔ bi 'yuh ra hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔrpa yɛ dɛdits'oqui. ⁸ Pɛ madague'bɛ i ja yɛ hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔt' Ojɔ, pɛ nu yɛ hyäte xänbate guexta'a i ɔt'e tengu mí ɔt' yɛ ja'i bɛ ja ra hnini Sodoma. I ma guesɛ Ojɔ i uti 'bɛ'a da 'yɔt'e xɛn ho gue'bɛ i 'uj, nɛ i ɔrpa ran ts'o rá ja'izehɛ. Nɛ i fɛsthoho yán t'ɛdi ra Hmu mahɛts'i, nɛ di c'aman'ɛ tho yɛm 'bɛhni mahɛts'i. ⁹ Pɛ nu ra Miguel rá hmu yɛm 'bɛhni mahɛts'i, hingui ɔt'e tengu i ɔt'ɛ yɛ hyäte xänbate. Nguetho nu'bɛ mín junt'ui ra zɛtho nangue rá ja'i ra Moisés xɛn du, nu'a ra Miguel mí pɛdi ngue hingui ho 'bɛ dí yɛp'a ra zɛtho ram hma xɛn ts'o. Janangue'a bi t'ɛm thoho a ra zɛtho: “Ojɔ di hɛc'a'i.” ¹⁰ Pɛ nu'ɛ yɛ hyäte i man ran ts'o nangue yɛm 'bɛhni mahɛts'i, nɛ nangue 'bɛ'a gue majuaɛni. Pɛ nu'ɛ hingui pɛdi 'bɛ'a gue majuaɛni. Hɔnt'a i pɛdi tengu yɛ xɛ'yo nɛ yɛ buru, nɛ i ɔt'e tengu ɛ. Pɛ Ojɔ di un yɛn ɛnbi nɛ di jua ɛ nangue ran ts'o i ɔt'ɛ. ¹¹ Huɛcate ɛ i ɔt' yú pähä zehɛ tengutho bi 'yɔt'a ra Caín. Nɛ nu'ɛ i nde da xänba yɛ ja'i 'bɛ'a gue him majuaɛni, tengu bi 'yɔt'a ra Balaam, n'damhma da dɛh ra mbeti. Nu'ɛ i fɛsthoho yán t'ɛdi a i ja rá ts'edi di mandagahɛ, tengu bi 'yɔt'a ra Coré. Nɛ'ɛ da mba ma juadi, tengutho ra Coré. ¹² Nɛ nu'bɛ guí ɔt' nin ts'ihmɛhɛ, gue'a ra hmɛpya gadín huɛjɛ n'da ngu n'da ahɛ, nɛ i sɔm bɛ yɛ hyäte xänbate, nu'ɛ tengu 'bɛ i pät'a xɛn ts'o bɛ ja ni pahniɛ. Nɛ nu'ɛ xingui ts'ɛ i pɛ'ts' yú sä da zi nangue yán johya zehɛ, nɛ xinguim bɛni 'bɛ'a nam bɔn'a ran ts'ihmɛ. Pɛ nu'ɛ yɛ hyäte hin te i ja a di muui, tengutho yɛ güi hinguin 'youi ra 'ye, nɛ ran dɛhi i tuts'i. Nɛ nu'ɛ tengu tho n'da ra za njɛm'bɛ zɛh yán dät'o. Tengutho n'da ra za xɛ 'yot'i bi yɔt'e. ¹³ Nɛ nu'ɛ yɛ hyäte xänbate 'bɛ i yɛ, i mbafi tengu 'bɛ ɛmmɛ mahyoni tho ɛ yám hma. Tengu ra dehe bɛ ja ra dɛdɛjɛ ngue ɛmmɛ di hɛ 'bɛ i ɛn ran dɛhi, pɛ hɔnt'a 'bɛ'a xɛn ts'o min 'youi ra dehe bi zopɛ ndendejɛ. Nɛ nu'ɛ hingui sä da 'yut ra 'yu n'da nguetho tengu

y_u s_o bi däg_ui, hin din ja ran yot'i mah_on'a, da gohi ra 'b_exui maz_ai. ¹⁴ Nu'a ra Enoc bim p_ongahy_a maya'b_u 'b_e'a nín ju_anbi da nu a n'da ngue i $\text{\textcircled{t}}$ 'e teng_u i $\text{\textcircled{t}}$ '_u. Nu'a ra Enoc, ná c_ut'a a r_am bom'b_eto ra Adán, bi ma: “Dami 'y_ohmb_u ya 'b_e'a da 'y_ot' ra Hmu mah_ets'i. Ba ξ h ϵ din 'yoh_u y_u miyone tho_o u yám 'b_ehni mah_ets'i, ¹⁵ ngue di ju_anba u g_atho u i $\text{\textcircled{t}}$ ' ran ts'o. Ne di $\text{\textcircled{t}}$ 'nbi nangue 'b_e'a hingui ho bi 'y_ot'_u, ne bi man ran ts'o nangue Oj_a g_atho u ngue him bi 'y ξ c'y ϵ i Oj_a.” ¹⁶ Ne nu'_u y_u hy_ate x_anbate i sani nangue dí $\text{\textcircled{t}}$ ' mam 'b_uih_u teng_u i nde Oj_a. Ne i ma ξ mbi ngue'a n'da ra j_a'i rá ts'oqui a 'b_e'a nám 'b_u u. Nu'_u i $\text{\textcircled{t}}$ ' ran ts'o teng_u i nde ϵ rá mb_ui u, ne din 'y ξ z ϵ h ϵ . Ne i xih rán ho u mi'da y_u j_a'i ngue i honi 'b_e'a i nde ϵ .

Nura Judas bi z_am y_u 'y ξ c'y ϵ i ne bi xifi 'b_e'a da 'y_ot'e

¹⁷ P ϵ nu'ah_u ma z_u cu ah_u, dadí hu ξ c'ah_u, o guí pumb ξ ni_u 'b_e'a bi man u yá 'b_aih_u ma Hmuh_u ra Jesucristo. ¹⁸ Ya bi xi ah_u ngue dim 'b_u i 'da, gue'b_u r_an z ϵ gui, ngue da den'nah_u ne da 'y_ot' ran ts'o i ja b_u mbo yá mb_ui u ne gue'a bi si ah_u. ¹⁹ Ne nu'_u y_u hy_ate di d $\text{\textcircled{t}}$ mp u y_u 'y ξ c'y ϵ i din junt'i. P ϵ i s $\text{\textcircled{t}}$ nzehe 'b_e'a i $\text{\textcircled{t}}$ 'e, ne hinguin 'yoh_u rá Hogand $\text{\textcircled{t}}$ hi Oj_a u. ²⁰ P ϵ nu'ah_u ma z_u cu'ah_u, o guí $\text{\textcircled{t}}$ th_u teng_u i $\text{\textcircled{t}}$ ' y_u hy_ate, p ϵ dami t $\text{\textcircled{t}}$ nni x_un ho ni t' ξ c'y ϵ i_u him ma th $\text{\textcircled{t}}$ spi, ne gue'a dán te ni mb_uih_u a b_uya. Ne dami japi di manda ah_u rá Hogand $\text{\textcircled{t}}$ hi Oj_a 'b_u guí y $\text{\textcircled{t}}$ h_u Oj_a. ²¹ Dami 'y $\text{\textcircled{t}}$ th_u ram 'b_ui x_un ho ngue din theui r_an hu ξ cate Oj_a, ne dami t $\text{\textcircled{t}}$ mhb_u a ra pa ba ξ h ra Jesucristo ma Hmuh_u, din ja rá yemb_ui nanguej_u ne di 'daj_u ra temaz_ai. ²² Dami japi da 'y ξ c'y ϵ i to'o di 'yon yá mb_ui nangue Oj_a. ²³ Dami y $\text{\textcircled{t}}$ m b_u ja ran ts'o, teng_u tho 'b_u g_a y $\text{\textcircled{t}}$ m b_u ja n'da ra sibi. Ne din ja ni yemb_ui nangue u 'da, p ϵ damin jamansuse ngue hin gui 'y $\text{\textcircled{t}}$ th_u y_un ts'o teng_u i $\text{\textcircled{t}}$ '_u. Dami samhb_u 'b_e'a i $\text{\textcircled{t}}$ '_u gue bi ts'on yá mb_ui u.

I ξ spa Oj_a ra Judas

²⁴ Nu'a Oj_a i ja rá ts' ϵ di di jaj_u hin ga $\text{\textcircled{t}}$ th_u y_un ts'o, ne di d $\text{\textcircled{t}}$ j_u b_u ja rá hmi mahoqui tho ma mb_uih_u. Ne ξ mm ϵ din jaj_u ran johya b_u. ²⁵ H $\text{\textcircled{t}}$ 'a n'datho Oj_a i 'b_ui, ne h $\text{\textcircled{t}}$ 'a i p $\text{\textcircled{t}}$ di x_un ho. Ne di p $\text{\textcircled{t}}$ j_u nangue 'b_e'a bi 'y_ot'a

ra Jesucristo ma Hmuh_u. Ne nu'a Oj_a i ja rá nu $\text{\textcircled{t}}$ xte tho_o, nu'a ra Hmuts' $\text{\textcircled{t}}$ 'abi, ne di manda 'b_e'a g_atho i ja a rá ts' ϵ di, ne g_atho mí ja, ne i ja ya, ne din ja maz_ai. Ne h $\text{\textcircled{t}}$ 'a dí xi'ah_u ya.

APOCALIPSIS

Rán t'uti ra Jesucristo bi nu ra Xuua

Rám hman ra Jesucristo bi sih ra Xuua

¹ Nu'a Ojã bi 'yut yá 'yɛɛ i 'bucua ja ra häi. Janangue'a nu ra Jesucristo bá pɛhna n'da rá m 'bɛhni mahɛts'i bi 'yurcã dra Xu-uagã, rá 'yɛɛgã, 'bɛ'a din ja. ² Nɛ nugã dra Xu-uagã dí o't'ã ya 'bɛ'a gãtho dín nugã, nɛ'a rá m hman Ojã nɛ'a rá m hman ra Jesucristo i xiqui. Gãtho dí o't'ã ngue da fãdi 'bɛ'a majuãni din ja. ³ Din johya gãtho to'o da man'a 'bɛ'a nt'o't'i ua ja ra sɔcuã. Nɛ dín johya to'o gãtho da 'yɔde 'bɛ'a din ja. Nɛ dín johya 'bɛ da 'yɔt'e 'bɛ'a gãtho i mangua ja ra sɔcuã, nguetho him maya'a dín ja 'bɛ'a gãtho nt'o't'i ua.

I t'orpa ra sɔcuã yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ja yoto yɛ hnini

⁴ Nugã dra Xu-uagã dí ot'ahɛ ra sɔcuã gãtho yɛ 'yɛc'yɛi dim pɛti bɛ ja yoto yɛ hnini bɛ ja ra häi Asia. Ojã di jãp ahɛ nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ, guet'a Ojã i 'bɛi nɛ mi 'bɛi, nɛ guet'a dim 'bɛi mazã. Nɛ rá Hogandãhi Ojã i juadi xɛn ho rá ts'edi, gue i 'bɛpɛ hapɛ di manda rá ts'edi Ojã, i pɛn'nahɛ rán jãpi. ⁵ Nɛ bí pɛn'nahɛ rán jãpi a ra Jesucristo, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nu'a ra Jesucristo zã i mam majuãni, nɛ rá mbɛdi bi dambɛni 'bɛ mi du, nɛ dim hmuts'ut'abi nɛ di manda gãtho yɛ ts'ut'abi gue i 'bucua ja ra häi. Nu'a di huɛgahɛ nɛ bi yãnjɛ nangue ma ts'oquihɛ, bí mberca ma mbɛihɛ nangue ran ts'o, nangue rá ji bi mbãm 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i. ⁶ Nu ra Jesucristo bi 'dajɛ ra ts'edi dãn ts'ut'abihɛ nɛ dam mbãjahɛ ga ɔrpahɛ rá 'bɛfi bɛ i ja rá ts'edi Ojã rá Ta. Nɛ nu'a ra Jesucristo dín ja rá nuixte nɛ rá ts'edi hɔn'bɛ go njãm'bɛ mazã. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya. ⁷ Nuna ra Jesucristo guet'a ba ɛɛɛ ban 'yohɛ yɛ güi, nɛ gãtho yɛ jã'i da nu. Nɛ gãtho to'o bi ɛcpi da nu, nɛ gãtho yɛ jã'i i 'bucua ja ra ximhäi ɛmmɛ dín ja ra dumbɛi 'bɛ bi nu a. Majuãni njabɛ dín ja 'bɛ bá ɛɛɛ. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya. ⁸ Nu ra Cristo bi 'yɛna: “Nugã ra mbɛdi dãm 'bɛcã, nɛ njãm'bɛ him mi 'bɛcã,” ɛn'a ra

Hmu mahɛts'i nuixte rá ts'edi, nu'a i 'bɛi nɛ mi 'bɛi, nɛ i 'bɛi mazã.

Ra Xuua bi nu madq rá ts'edi ra Cristo

⁹ Nugã dra Xu-uagã, ni cujɛ nangue ra Cristo, dí ot'ahɛ ra sɔcuã ya. Nujɛ dí comhbɛ yɛn ɛnbi guín nuhɛ nangue dí ɛc'yɛihɛ ra Hmu mahɛts'i. Nu'a Ojã di manda bɛ ja ma mbɛihɛ, nɛ ra Jesucristo bi 'dajɛ ra ts'edi ngue hin dadí xɔmbɛihɛ 'bɛ'a dí nuhɛ. Nɛ nugã dra Xu-uagã dí ofãdigã bɛ ja ra häi Patmos, n'da ra t'uhãi i ja bɛ ja ra dehe nguetho dím mangã rá m hman Ojã nɛ dí mangã nangue ra Jesucristo. ¹⁰ Nu'a ra pa domingo dãn yã'be Ojã, nɛ 'bɛx bi bɛngã a rá ts'edi rá Hogandãhi Ojã. Nɛ dá ɔcã n'da ra nde bɛ ja ma xɛthã tengu'bɛ n'da ra thɛxi, ɛmmɛ nts'edi thoho. ¹¹ Nɛ nu ra nde bi 'yɛna: “Nugã dra mbɛdigã nɛ hinjãm'bɛ ngue him mi 'bɛcã, nɛ zã dí 'bɛcã.” Nɛ nu'a ra nde bi xicã, bi 'yɛna: “Gui 'yo't' ya 'bɛ'a gãtho gui nu, nɛ gui pɛnpɛ 'bɛh yɛ 'yɛc'yɛi, gue'ɛ dim pɛti bɛ ja yoto yɛ hnini bɛ ja ra häi Asia, guerpɛ ja ra hnini Efeso, nɛpɛ ja ra hnini Esmirna, nɛpɛ ja ra hnini Pérgamo, nɛpɛ ja ra hnini Tiatira, nɛpɛ ja ra hnini Sardis, nɛpɛ ja ra hnini Filadelfia, nɛpɛ ja ra hnini Laodicea.” ¹² Nɛ nugã dra Xu-uagã 'bɛx dá nyɛgui ngue dín nde ga nugã to'o bin yã. Nɛ dá nugã yoto yɛ lámpara ngue ra oro yá gua. ¹³ Nɛ dá nugã i 'bã inde bɛ ja yɛ lámpara ra Cristo, ngue'a bin jã'i ua ja ra ximhäi, mi he ra pahni xɛm mba, i sɔrpɛ ja yá gua, nɛ man thu't'i rá tija n'da ran gɛt'i ngue ra oro. ¹⁴ Nu'ɛ yá xtã tengu ra t'axca xide'yo, ogue tengu ra t'axcase. Nɛ nu yá dá ɛmmɛ bi hyãt'i tengu'bɛ n'da ra sibi i sɔ. ¹⁵ Nɛ nu'ɛ yá gua, ɛmmɛ di fɛxni tengu ra xit'ɛgui ra bronce di hoc ra sibi nɛ i pa nthãmmi xɛn ho. Nɛ nu'a rá nde tengu yɛ dãthe xɛn ngu nɛ nts'edi di hj. ¹⁶ Nɛ mi o rán 'yɛi yoto yɛ sɔ, nɛ bi bɔxpɛ ja rá nde tengu n'da ra espada i yoho yá hɛt'i ngue dín juãnbate. Nɛ nu'a rá hmi ɛmmɛ bi fɛxni tengu rá ts'edi ra hyadi 'bɛ bi hyuxyadi. ¹⁷ Nɛ nu'bɛ má nugã, dá tãngã bɛ ja rá gua tengu'bɛ ya xtã tugã. Pɛ nuna bi dosca rán 'yɛi nɛ bi xiqui: “Yo guín su, nguetho nugã dra mbɛdigã nɛ dran zɛguigã, nɛ hinjãm'bɛ him mi 'bɛcã. ¹⁸ Nugã zã dí 'bɛi, guecã dá tugã pɛ nuya guí nu dí 'bɛcã ya, nɛ dam

'bucä mazai høn'bu go njam'bu. Ne i ja ma ts'edi gue dadí manda hapu i pa u xun du. I jagä ran sogui ngue ga xocpa u 'da, ne ga jurpa u mi'da." 19 Ne bi xiqui, bi 'yena: "Dami 'yo't' ya 'be'a gätho guí nu ya, ngue gätho i ja ya, ne'u gätho din ja m'bejua. 20 Ga xi a ya 'be'a ní hmerpya i ja bu man 'yei, ngue yoto yu sø ne'u yoto yu lámpara ngue yu oro yú gua. Gue yoto yu sø, rá hmerpya u yoto yum 'behni mahets'i, gue di ze'u dim peti bu yoto yu hnini, ngue 'da'a n'danni yu hnini i 'bai. Ne nu'u yoto yu lámpara rá hmerpya u yoto yám peti yu 'yec'yei hapu zai dim peti."

2

Ram hma da hmam bu ja ra hnini Éfeso

1 Nu'a ra nde bi xicä ngue ga o't'a n'da ra søcuä, ga undä a ram 'behni ngue i fäx u yu 'yec'yei bu ja ra hnini Éfeso. Ne nu'a ra søcuä da hmam bu 'bah yu 'yec'yei. Nu yám hmanse a gue i 'yo inde bu ja yoto yu lámpara, ne i o rán 'yei yoto yu sø. 2 Ne nu'a ra nde bi xi'u yu 'yec'yei bu, bi 'yena: "Dí paçä 'be'a gätho gá 'yøthü bu, ne dí paçä hangu nangu ra 'befi gá 'yøthü. Ne dí paçä gue hin gán xømbüi nangu ne 'befihü. Ne dí paçä ngue xingui ts'u gadí jafu da 'yøt' ran ts'om'bäi n'da. Ne gá 'yänhdü 'da yum hman u to'o xna yú 'bäihü ra Cristo, ne gá paħmbü yu hyäte thofo u. 3 Ne dí paçä gue hin gán xømbühü ran unbi gá nuhü, ne ra 'befi gá 'yøthü nangu gá 'yec'yegahü, ne xingui ts'u gá 'ye'ts' ni t'ec'yehü. 4 Pe i ja ahü ts'u gue hin dí numanhogä, ngue gá 'yes'hü ts'u a guí beñju ya ne hín gadín hueju. Ne hin guín jahü bu 'bu ra mbüdi thofo gá 'yec'yegahü. 5 Dami beħmbü ya hangu na ngu bi ga'a ni t'ec'yehü 'bu gmí 'yes'hü a gní beñju ne gá 'ye'ts' nin huecatehü. Dami päh nin 'yomfënihü ya. Dami thoju a gmí øthü rá mbüdi thofo. Pe nu'bu guexta'a guí øthü, ga 'uecä n'da ra lámpara 'bu, ne him man ga ja ahü tengu'bu ra lámpara bu guí 'bahmbü, 'bu hin guí hoc nin 'yomfënihü. 6 Pe i ja ahü 'be'a xun ho ts'u, nguetho n'dat'a dí m beħmbü gue hin dí numanhohü a i øt'u yu nicolaítas. 7 Nu'bu i ja ni zaguhü, guí 'yøhmbü 'be'a da xi ahü a rá Hogandahi Oja gätho gyu 'yec'yehü. Ne nu'u to'o hin

da thapi nangu ran ts'o, ga undä ran t'edi da za yun dät'o bu ja ra za t'embí rá za ra temazai, gue i 'bäpu 'bu Oja," bi 'yën'a ra nde bi zoqui.

Ram hma da hmam bu ra hnini Esmirna

8 Ne xø bi 'yengui: "Nuya guí 'yorpa ra søcuä ram 'behni gue i fäx yu 'yec'yei bu ja ra hnini Esmirna. Ne guí xifi gue mam hmangä, guecä mi 'bucä 'bu ra mbüdi thofo ne dam 'bucä mazai, nugä dá tugä ne dá ndants' mahøn'a ne dí 'bahya, guí 'yena. Ne nu'a ra søcuä da hmam bu 'bah yu 'yec'yei bu ra hnini Esmirna." 9 Ne xën'a ra nde: "Dí paçä 'be'a gätho nín unbi guí sähü nanguecä. Ne dí paçä gue gyu hyoyahü bu ja ra häi, pe xun ngu i ja ahü nangu Oja. Nugä dí paçä gue di c'aman'u ahü 'da yu judío gue xnsë majuani yu judío u, gue nde da ma yú t'uhni Oja u. Pe him majuani yú t'uhni Oja u, pegue rá m peti ra zithu a i øt'u. 10 Ne 'yo guí suhü ran unbi gue mi ts'utho din ja ahü. Guí 'yøhmbü ya 'be'a din ja ahü, ngue guí nuhü rán ts'äte ra zithu nu'bu da jo ahü 'da ahü. Ne 'det'apa guín nuhü yun unbi. Ne nu'bu hin guí 'ye'ts' ni t'ec'yehü madague'a guí tuhü, gá taħmbü xun ho a ra te 'bu. 11 Nu'bu i ja ni zaguhü, guí 'yøhmbü ya 'be'a i xi ahü rá Hogandahi Oja gyu 'yec'yehü. Ne nu'u to'o hin da thapi nangu ran ts'o, hin da mba bu ja ran unbi mazai, ne hin di unba a ná yoho ran däte," bi 'yën'a ra nde bi xiqui.

Ram hma da hmam bu ra hnini Pérgamo

12 Ne bi xic mahøn'a ra nde, bi 'yena: "Nuya guí 'yorpa ra søcuä ram 'behni ngue i fäx u yu 'yec'yei bu ja ra hnini Pérgamo, gue da mam bu 'bah yu 'yec'yei. Ne guí 'yo't'i 'be'a dí mangä gue i jagä ra espada yoho yú het'i. 13 Nugä dí paçä 'be'a guí øthü hapu guí 'bahmbü, guepu di manda ra zithu. Ne dí paçä gue hin gá hyehmbü ni t'ec'yehü, xingui ts'u gá cønju nu'bu mi mba ntho bu a ma hoga'yehü ra Antipas, guepu 'bah ra zithu. 14 Pe i ja ahü ts'u a gue hin dí numanhogä, nguetho i 'bu i 'da ahü i ten rán xädi ra Balaam, nu'a ran 'yohü gue bi xänba ra Balac 'be'a da 'yøt'e gue da hyät'u yu israel. Nu ra Balac bi xih yu ja'i da den yün gopa yu hmite, ngue da zi 'be'a bi mbøspa u, ne da 'yøt' ran 'yomt'ëni. 15 Ne i 'bu i

'da ah_u gue hingui nde da 'ye'ts' yán xädi y_u nicolaítas, ne hin dí numanho 'be'a øt'ü. ¹⁶ Janangue'a dami päh nin 'yomfënih_u. Ne nu'b_u hin'na, ga mbagä b_u n'dihi ne ga s_u'u nangue mam hmangä, tengu ra espada gue i pøm b_u ma ndegä," bi 'yë'n'a ra nde gue bí 'yëh mahëts'i. ¹⁷ Ne bi thoqui bi xiqui, bi 'yëna: "Ne to'o i ja yá zagu, da 'yøde 'be'a xi'a rá Hogandähi Ojä y_u 'yëc'yëi. Ne to'o hin da thäpi nangue ran ts'o, ga undä ra maná mahëts'i gue nt'ägui. Ne ga undä n'da a n'da ra do x_un t'axi guep_u nt'o't'i ma'da'yo rá thuhu zehë. Ne xinga gue'ü mi'da y_u jä'i da bäd_i 'be'a nt'o't'i b_u, hønt'a to'o da hyäni," ën'a ra nde bí 'yëh mahëts'i.

Ram hma da hmam b_u ra hnini Tiatira

¹⁸ Ne bi xic mahøn'a, bi 'yëna: "Nuya gui 'yorpa ra søcuä ram 'behni gue i fäx _u y_u 'yëc'yëi b_u ja ra hnini Tiatira, gue da hmam b_u 'b_uh y_u 'yëc'yëi. Gui 'yorpi 'be'a dí mangä rá Ts'ünt'ügä Ojä, gue i sø ma dä tengu ra sibi i the, ne nu'ü ma gua di fëxni tengu n'da ra bronce ra xit'ëgui gue i pa nthämmi x_un ho. ¹⁹ Dí pächä 'be'a gätho guí øth_u ne dí pächä gue i ja nin huëcateh_u ne majuäni guím bën_u, ne ja a ni t'ëc'yëih_u x_un ho. Ne dí pächä gue guí øth_u x_un ho rá 'befi Ojä, ne hin gán xømbüh_u. Ne man'da x_un ho guí øth_u ya xinda gue'b_u ra mbädi tho gá 'yëc'yëih_u. ²⁰ Pe i ja ah_u ts'ü a hin dí numanhogä, nguetho gadí jaf_u in xänbate b_u n'da ra xisu, ra Jezabel, gue'a i ënsë rá pøngahyä Ojä. Pe nu'a i xänba y_u 'yëc'yëi b_u da dën yán ts'ihmë y_u hmite, ne i xänba ran 'yomt'ëni. ²¹ Nugä dá tøm_i a ra xisu ngue xtí päh rán 'yomfëni, pe hingui nde, i nde di thocta a ra ts'on'yomfëni. ²² Janangue'a ga un ran ünbi nts'ëdi, gue din hyën'na ra xisu, ne'ü gätho to'o i tenni da nu ran ünbi nts'ëdi gue ga undä. Ne din jab_u ga øt'ä nu'b_u hin dí päh yán 'yomfëni _u ne hin da hyëh ran ts'o i øth_u a ra xisu. ²³ Ne nugä ga ho gätho yá t'ühni a ra xisu, guep_u da b_u _u gätho y_u 'yëc'yëi gue dí pächä yán 'yomfëni y_u jä'i, ne dí pächä 'be'a gätho in nde yá mb_ui _u. Ne ga cos'ah_u 'be'a gá 'yøth_u n'da ngu n'da ah_u. ²⁴ Pe mi'da ah_u b_u ja ra hnini Tiatira gue hin gá ténhd_u rán xädi ra xisu, ne hin guí pähmb_u rán xädi ra zïthu tengu i man _u 'da gue ëna pädi x_un ho rán xädi

ra zïthu. Ne nugä hin ga 'da ah_u man'da x_un hëi gui 'yøth_u. ²⁵ Pe hønt'a ga xi ah_u, guim benth_u x_un ho ni t'ëc'yëih_u asta gue'b_u go bá ëcä mahøn'a. ²⁶ Ne nu'ü to'o hin da thäpi nangue ran ts'o, ne'b_u di thoqui da 'yøt'e 'be'a gätho dí ndegä asta gue'b_u go rán zëgui ra pa, ga undä ran t'ëdi di manda 'da y_u xëqui ra häi, ngue ga comhbe ra ts'ëdi bi 'dacä ma Ta. ²⁷ Ne'ü di manda gätho _u y_u jä'i ngue 'dahma 'dan'yo b_u na yä. Ne da 'yut ram fet'ëgui _u man suihe, tengu'b_u da xën ra jahäi a ra bareta ngue din tëxt'i. Ne gue'a ra ts'ëdi bi 'dacä ma Ta. ²⁸ Nugä tengu'b_u dra Däsø. Ne to'o da 'yøt'e 'be'a x_un ho, dam 'b_uhmbe 'b_uguá pengä. ²⁹ Ne nu'b_u i ja ni zaguh_u, gui 'yøhmb_u 'be'a i xih rá Hogandähi Ojä y_u 'yëc'yëi," ën'a rá Ts'ünt'ü Ojä.

3

Ram hma da hmam b_u ra hnini Sardis

¹ Ne xø bi 'yëng mahøn'a: "Nuya gui 'yorpa ra søcuä ram 'behni i fäx _u y_u 'yëc'yëi 'b_up_u ja ra hnini Sardis. Ne gui xih mam hmangä, ngue dí 'b_u'be rá Hogandähi Ojä i juadi x_un ho yá ts'ëdi. Ne i o ma 'ye _u yoto y_u sø. Ne nuna mam hma da hmam b_u 'b_uh y_u 'yëc'yëi. Nugä dí pächä 'be'a gätho guí øth_u b_u. Nu ah_u guí mamhb_u maxøts'e thoho, ne sä guí ëmh_u guí 'b_uhmbe nangue Ojä, pe dí pächä, nu ah_u, tengu'b_u ya x_un du ni teh_u. ² Pe daman nuhmb_u ya, ne dami zacuah_u a z_u ts'ü ni t'ëc'yëih_u bi bongui, n'damhma him majuäni da du ni teh_u ngue gan ünba_u mazä. Nguetho dí pächä gue hin guí øth_u in nde Ojä gui 'yøth_u. ³ Dami bëmhb_u ya 'be'a bi sän'nah_u. Nuya dami päh nin 'yomfënih_u, ne dami ténhd_u 'be'a gá pähmb_u rá mbädi. Pe nu'b_u hin gui päh nin 'yomfënih_u, ga mbagä b_u tengu n'da ra bë, ne hin gui pähmb_u 'be'a má ora ga søngä b_u, ne ga ün'nah_u. ⁴ Pe i 'b_u'i 'da ah_u gue him bi ts'on yá mb_ui. Ne nu'ü dan 'yohe _u, ne da hye _u y_u pahni x_un t'axi nguetho yán säh_u dan 'yohe," bi 'yë'n'a ra nde bí 'yëh mahëts'i. ⁵ Ne bi thoqui bi xic ra nde, bi 'yëna: "Ne nu'ü to'o hin da thäpi nangue ran ts'o, da hye y_u pahni x_un t'axi. Ne hin ga ts'onba yá thuhu i huxp_u ja ra søcuä i ma to'o i ja ra temazäi. Ne gam mangä gue ma mbetigä

u, guerpu ja rá hmi ma Ta, guerpu i 'bäh yám 'behni mahęts'i. ⁶ Ne nu'bu i ja ni zaguhu, dami 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja u yu 'yęc'yei," ęn'a ra nde.

Ram hma da hmam bu ra hnini Filadelfia

⁷ Ne bi xiqui mahøn'a: "Nuya gui 'yo't' man'da ra søcuę, gui un'na ram 'behni i fäx'u yu 'yęc'yei 'burpu ja ra hnini Filadelfia, gue da hmam bu 'bah yu 'yęc'yei. Ne gui xih mam hmangä gue xun hothogä, hin'yu ma ts'oqui, ne hont'a majuani dím mangä. Ne dí hę ran sogui ngue ra hmępya i jagä ra ts'edi tengu ra hmępya bi 'yu'a ra David. Ne nu'bu ga xocpa n'da bu ja ma ts'edi, njo'o n'da da zä da gurpi, ne nu'bu ga jurpa n'da, njon da zä da xocpi. ⁸ Nugä dí pačä 'be'a gätho guí øthu bu, ne dá xoc'ahu rá 'yu Oja man'da da zä gui 'yøcahu ma 'befi, ne hingui sä n'da ra ja'i da got ra 'yu. Ne dí pačä ngue hinguin zaqui ni t'ęc'yei hu, pe i ja ahu ts'u. Thocua thoho gá ten man xädigä, xingui ts'u gá hyegahu. ⁹ Pe nuya dami 'yøhmbu ts'u ya 'be'a din ja yu ja'i bu gue i ten ra zıthu, nu'u im ma gue yu hogajudío u, pe him majuani yu hogajudío, ngue hingui ten Oja u. Nugä ga japi din danyahmu bu ja ni guahu to'o i ten'na ra zıthu, n'dahma da ba u ęmme ngue dá dí huęc'ahu gyu 'yęc'yei hu. ¹⁰ Ne nangue a dá xi ahu, ne hin gán xømbui hu 'bu mi mba ma un'ni ahu, tengugä, janangue'a ga jamansu ahu nu'bu bi zøn ra pa din ja ran unbi nts'utho ua ja ra ximhäi, ngue da ts'ä gätho yu ja'i i 'buca ja ra ximhäi. ¹¹ Nuya him maya'a ga mbagä bu. Nde'bu gan jamansuhu gue hin gui jafu n'da di ts'on'na ni t'ęc'yei hu, ngue hin da zä gui hyamhu 'be'a gá tahmbu. ¹² Ne nu'u to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi da hyan a ra 'befi nuixte thoho, ngue tengu n'da ra guangu bu ja rá ngu ma Ojahu mahęts'i, ne njam'bu da bøm bu. Ne ga o't'ä rá thuhu ma Oja bu ja rá ja'i, ne ga orpu rá thuhu rá hnini ma Oja, Jerusalén ma'da'yo, guet'a ra hnini ba cępu bí 'bu Oja mahęts'i. Ne'a ma thuhu ma'da'yo ga o't'ä bu ja rá ja'i u. ¹³ Ne to'o i ja yu zagu, dami 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja u yu 'yęc'yei," bi 'yęna.

Ram hma da hmam bu ra hnini Laodicea

¹⁴ Ne bi xiqui mahøn'a, bi 'yęna: "Nuya gui 'yorpa ra søcuę ram 'behni i fäx'u yu 'yęc'yei 'burpu ja ra hnini Laodicea, da hmam bu a. Ne gui xih mam hmangä guecä zai dím mam majuani. Nugä dá øt'ä 'be'a gätho i ja ua ya gue bi zänd Oja. ¹⁵ Nugä dí pačä 'be'a gätho gá 'yøthu bu, xøgue guí 'yo indethu, yoho nin 'yomfęnihu, ne 'da xni hothu. Man'da xcá numanho ahu 'bu n'dat'a ni t'ęc'yei hu xqui 'yøthu, xtän ho ogue hin di ho. ¹⁶ Pe nugä dí san'nahu a gá 'yøthu, ne ga sox ahu. ¹⁷ Guetho nu ahu sä guí ęmhbu gyu męmbetihu 'be'a gätho guí homhu, ne guí ęmhbu hin'yu 'be'a man'da guí homhu. Pe nugä dí pačä gue hin'yu 'be'a i ja ahu di muui. Pe huęcate ahu, xøgue ndumbui thoho ahu, tengu'bu gyu 'yåhehu ne guí xädähu," ęn'a ra nde bi 'yęh mahęts'i. ¹⁸ Ne xø bi 'yęna: "Nugä gan zo ahu ts'u, gua ęhmbu ga 'da ahu ra temazaı, tengu'bu gui tämbu ra oro mahoqui ngue ra sibi, janangue'a majuani gam męmbetihu. Ne ga 'da ahu ran ho ni mbui hu, tengu'bu gui tän yu pahni xun t'axi gui hyehu, janangue'a hin gui pe'ts' ni sähu ngue hin'yu 'be'a gdí comp' ni ja'ihu. Ne ga xoc'a ni dähü, tengu'bu gui tämbu ra 'yęthı guí cospa ni dähü, janangue'a da zä gui nuhu xun ho. ¹⁹ Nugä ga dąmhyu ahu ts'u, ne ga 'da ahu ts'u ran unbi gätho to'o dadı huęcä, n'damhma di hoc'a ni mbui hu. Janangue'a daman ęhyahu gui päh nin 'yomfęnihu. ²⁰ Nuya gui 'yøhmbu ts'u, nguetho dí 'bäcä bu ja ra goxthi, dın zo ahu. Ne to'o da 'yøh ma ndegä ne da xogui, ga cęrpu, dam 'bu'be bu ne dam pa'be. ²¹ Ne to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi ga huxhe bu mahęts'i, guerpu i ja ma ts'edi, tenguthoho 'bu má tapä ran ts'o ne dí hux'be ma Ta bu mahęts'i. ²² Ne to'o i ja yu zagu, da 'yø'a i xi a rá Hogandahi Oja u yu 'yęc'yei," bi 'yęn'a ra nde bi xiqui.

4

Ran thęnde bu mahęts'i

¹ Ne nu'bu mi jua a bi mam buya, dá ndøts'e, ne dá nugä nsoqui n'da ra jut'i mahęts'i. Ne nu'a ra nde dá øcä tengu thoho n'da ra thaxi i yu nts'edi, bi 'yęngui: "Ba ęcua ne ga ut'a'i 'be'a jatho din ja m'bejua." ² Bex bi 'dacä ra ts'edi rá Hogandahi Oja

gue bi zä dá nugä b_u. Ne dá nugä b_u mahęts'i n'da ran thuts'i mahoqui x_un ho, tengutho b_u hux y_u hmuts'ut'abi. Ne mí huxp_u n'da. ³ Ne nu'a to'o mi hup_u, di fęxni tengu y_u fęxna sodo ra jaspe ogue ra cornalina. Ne bi go'ma ra 'bej_uni di fęxni tengu ra fęxna sodo ra esmeralda. ⁴ Ne bi mbäs' p_u ja ran thuts'i mi 'däte ma goho y_un thuts'i, guep_u mi hup_u 'däte ma goho y_u dęc'y_ei. Gätho mi he y_u pahni x_un t'axi ne mi hu'ts' yá corona ra oro. ⁵ Ne guep_u ja ran thuts'i mi h_o inde, bi b_om b_u ra hu_ei nts'edi, ne ran gäni ęmme di thoni, ne y_u nde. Ne nub_u mi hu a n'da, mi ja b_u yoto y_u sibi gue mi x_eh y_u t'usibi, rá hmępya rá Hogandahi Oj_u u, gue í juadi x_un ho yá ts'edi. ⁶ Ne nub_u mi hu a n'da, mi ja b_u n'da ęna ra deja, ne ęna ra xito. Ne dá nugä goho y_un t'uti gue madim 'bä't'a ran thuts'i, gue i 'b_ui. Ne gätho goho y_un t'uti mi ja yá dá b_u yá hmi ne yá x_uthä, ne gätho yá j_u'i. ⁷ Nu'a n'da ran t'uti bi nequi tengu n'da ra zate ra león, ná yoho b_uya bi nequi tengu n'da ra toro, ne ná hyu b_uya bi nequi tengu rá hmi ran 'yoh_u, ne ná goho bi nequi tengu n'da ra dępents' u madí tants' yá zahua, tengu' b_u 'yo. ⁸ Ne gätho goho y_un t'uti i 'b_ui, ja n'da ngu n'da 'dato yá hua. Ne gätho yá hua i ja x_un ngu yá dá maxots'e nep_u mbo. Ne ma pa ne ra xui bi dęnde Oj_u, xingui ts' u bin hę'a nán tuhu, ne bi 'yęm 'b_u min tuhu:

X_un ho, x_un ho, x_un hotho Oj_u
nuij_xte rá ts'edi,

gue'a mi 'b_ui ne i 'b_uhya, ne guet'a i 'b_ui
mazai.

⁹ Ne gätho goho y_un t'uti bi dęnde a gue mi hu inde b_u, bi 'yęspa a Oj_u ne bi xifi jamadi Oj_u gue i 'b_uhya ne dim 'b_ui mazai h_on' b_u go nj_um' b_u. ¹⁰ Ne nu' b_u mi dęnde Oj_u y_un t'uti, gätho 'däte ma goho y_u dęc'y_ei bin dęnyahmu b_u ja rá hmi a i hu inde b_u, ne bi un'nd_u yá corona ra oro gue mi hu'ts'i. ¹¹ Ne bi 'yęna:

Nu'i ma Hmu ahe, ma Oj_u ahe,

h_on'a thoho nin säui din ja ni nuij_xte ne
ni ts'edi, ne h_on'a thoho nin säui da
numansu a u gätho i 'b_ui.

Nguetho gätho gá 'y_ot'e 'be'a i ja ya,
nangue ni pähä zeh_e, ne gue'a ni pähä án
ja' u 'be'a i ja ya.

5

Ra T'ude'yo rán säui di tants'a ra socu_u

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nugä a mi huxp_u ja ran thuts'i mi c_u b_u rán 'y_ei n'da ra socu_u m'bants'i ne nt'o't'i maxots'e nep_u mbo. Ne mi ja yoto y_un cuahmi b_u ja ra socu_u. ² Ne dá nugä n'da ram 'behni mahęts'i x_un zaqui, ne nts'edi bi ma: "Ha 'b_u a n'da rán säui da x_oc' u y_un cuahmi i ja ua ja ra socu_u, ngue di tants'i," bi 'yęna. ³ Ne xinga n'da mi 'b_up_u mahęts'i, xinga n'da mi 'b_up_u ja ra häi, ne xinga n'da mi 'b_up_u i 'b_u u x_un du rán säui da x_oc' u y_un cuahmi ra socu_u ngue da b_udi 'be'a nt'o't'i b_u. ⁴ Ne nugä dra Xuuagä ęmme dán zongä nguetho njongui 'b_ui rán säui di tants'a ra socu_u ngue da nu 'be'a nt'o't'i b_u. ⁵ Ne nu n'da ra dęc'y_ei bi 'yęngui: "O guí zoni," bi 'yęngui, "nguetho 'b_u' a n'da t'ęmbi ra León nangue rá 'y_u ra Judá, ne rá 'y_u ra ts'ut'abi ra David, nu'a him bi thapi nangue ran ts'o, ne da zä da x_oc' u y_un cuahmi ra socu_u." ⁶ Ne 'bex dá nugä n'da i 'bä inde b_u 'b_uh y_un t'uti, ne' u 'däte magoho y_u dęc'y_ei. Ne nu'a bi nequi tengu n'da ra T'ude'yo bi mba ntho. Nu'a ra T'ude'yo mi ja yoto yá dęni ne mi ja yoto yá dá, gue'a ra hmępya rá Hogandahi Oj_u gue í juadi x_un ho yá ts'edi, bá 'behni gätho ná ng_uni ra ximhäi. ⁷ Ne bi mba b_u ne bi g_unba ra socu_u gue mi ja b_u rán 'y_ei n'da gue mi hup_u ja ran thuts'i. ⁸ Ne nu' b_u mi g_unba ra socu_u, nu' u 'däte magoho y_u dęc'y_ei bin dęnyahmu b_u ja rá gua ra T'ude'yo. Ne n'da ngu n'da mi h_u yá arpa'bida, ne gätho mi ja yá ximbo ra oro mayuh rán dęga ra za i y_umanho, ra hmępya gue ní mba nt'ęspi Oj_u, gue i ęspa Oj_u u yá t'uhni. ⁹ Ne gätho bin tu a n'da ra thuhu ma'da'yo, ęn' u:

H_on'a zeh_e i nin säui gui x_ocua y_un cuahmi
ra socu_u,

nguetho ya bi tho i, ne nangue ni ji guí jut' u
y_u j_u'i, ngue gá 'y_orpa yá mbeti Oj_u u
gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo b_u na ya, ne
gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yá 'y_u,
ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yá
häi mi 'b_ui.

¹⁰ Ne gá un ni ts'edi din ts'ut'abi, ne dim
mbäjä b_u di manda rá ts'edi Oj_u,
ne di manda b_u ja ra häi, bi 'yęm 'b_u min
tuhu.

11 Ne nugä dra Xuuagä, 'bex dá nugä ne dá øcä yú nde yam 'behni mahçts'i emme xan ngu yu munts'i, ngue yu millone thoho madím 'bä't'a mi hupü ja ran thuts'i, ne yun t'uti ne yu dæc'yeyi. 12 Ne gätho yam 'behni mahçts'i nts'edi bin tuhu, ne bi 'yem 'bu min tuhu:

Nangue bi du ra Jesús ra T'ude'yo, rán säui din t'un rá ts'edi, ne 'be'a gätho di muui, ne ran 'yomfçni nuixte, ne ra ts'edi nuixte, ne da hyanba yám hman u i numansu. Ne da t'çspi ne emme da hnumanho.

13 Ne 'bex dá øcä bi mba nt'çspi a huxpu ja ran thuts'i, ne ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho i 'bui bi man'u tengu n'dare thoho:

Majapi thoho ne i hnumansu ngue nuixte thoho. Ne din ja rá ts'edi xan ho, ne gätho i 'bui da 'yçspi høn'bu go njam'bu mazai. Njabu bi ma gätho i 'bupu mahçts'i, nepu ja ra häi, ne'u xan du, ne'u 'bupu ja yu deja, ngue n'dat'a bi man'u.

14 Ne gätho goho yun t'uti i 'bäpu mahçts'i bi 'yena: "Necähe n'dat'a dí m bçmhbe a," bi 'yçn'u. Ne gätho 'däte magoho yu dæc'yeyi mi 'bupu bin danyahmu i thande a hu'inde bu mahçts'i, ne ra T'ude'yo.

6

Yoto yun cuahmi

1 Ne nugä dra Xuuagä dá nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a rá mbudi rán cuahmi ra søcuu ne bi dæ'mi di tants'a ra søcuu. Ne n'da ran t'uti bi xicä, ne nt'ode rá nde tengu ran gäni: "Ba çcua gua nuua," bi 'yçngui.

2 Ne dá hçtä bu, ne dá nu n'da ra t'axca ndofani. Ne nu'a mi huxpu mi ha n'da ran sa, ne bi mba ma unni n'da ra corona. Ne bi mba bu çai da dah yun sui din ja. 3 Ne nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a ná yoho rán cuahmi ra søcuu. Ne dá øcä a bi mam man'da ran t'uti, bi xicä: "Ba çhe, gua nu," bi 'yçngui. 4 Ne dá nugä, bi bøm bu n'da ra thenga ndofani. Ne mi huxpu n'da, ne bi mba ma unni ra espada xam mba. Ne bin t'un'na ran t'çdi gue di japi din su'u yu jai'i gätho 'bupu ja ra ximhäi, ngue din hyo n'da ngu n'da u. 5 Ne nu'a ra Jesús ra T'ude'yo bi xocua ná hyu ran cuahmi, ne xø dá øcä rá

nde man'da ran t'uti bi xicä: "Ba çhe, gua nu," bi 'yçngui. 'Bex dá nugä bi bøm bu n'da ra 'bondofani, ne mi huxpu n'da mi ha ra t'ent'i. 6 Ne dá øcä n'da ra nde bi bøm bu mi 'bäh yun t'uti, bi 'yena: "Hønt'a n'da kilo ra trigo da dän'a n'dapa, ne hønt'i hyu kilo ra cebada da dän'a n'dapa. Pe dami jamansuhu ra aceite ne ra vino, o gadí japi dim 'bedi." 7 Ne nu'bu mi xoc'a ná goho ran cuahmi a ra T'ude'yo, dá øcä rá nde man'da ran t'uti, bi 'yçngui: "Ba çhe gua nu," bi 'yena. 8 Ne 'bex dá nugä bi bøm bu n'da ra ndofani xan c'axt'i ts'u. Ne mi huxpu a n'da t'çmbi ran dæte, ne mí ten'na ran dæte n'da gue xí bøm bu 'bu u xan du. Nu'u bin t'un ra ts'edi di manda u ná goho bu 'buh yu jai'i gätho ra ximhäi. Ne nu'u bin ja ra ts'edi gue da hyo yu jai'i nangue ra espada, ne nangue din tumanthuhu, ne nangue ra çhe, ne yu zate da hyo yu jai'i. 9 Ne nu'bu mi xoc'a ná çat'a rán cuahmi ra søcuu a ra T'ude'yo, dá nugä bu n'da ra mexa gueru i pa m'bøspe Oja, gue bim 'bøts'e zehç u yu 'yçc'yeyi. Ne dá nugä bi hyupu 'bimexa yú te u gätho í tho a rá m hman Oja, ne bi ma nangue ra Cristo. 10 Ne gätho u mi hupü 'bimexa nts'edi bi 'yena: "Ma Hmu tæthethoho ni ts'edi, ne xan ho i, ne majuani guim ma. Ham'mi pa gui tøm'i ngue gui 'yørpa ran juanbi u, ne gui cospa u yu jai'i 'bupu ja ra ximhäi 'be'a bi 'yørcahe," bi 'yçn'u. 11 Pe nu'u bin t'un yú pahni xan t'axi, ne bi sifi da døm'i ts'u 'da yu pa, ja gue'bu bi gua'u dí du a rá m hman Oja u yú mi'yçhehu, ngue tengu u. 12 Ne nugä dra Xuuagä dá nugä ra T'ude'yo bi xoc'a ná 'dato rán cuahmi a ra søcuu. Ne 'bex bin ja n'da ra 'yãmhäi nts'utho. Ne nu'a ra hyadi gätho 'bex bi boqui tengu n'da ra 'bo'bø't'e, ne nu'a ra çana 'bex bi thçngui tengu ra ji. 13 Ne gätho yu sø bi dæpu häi, tengu n'da ra za i høh yún dät'o 'bu i huån ran dahi. 14 Ne nubu xan c'ammi ra ximhäi, bi mba m'bants'i tengu'bu ra søcuu, bim 'bedi. Ne gätho yu t'uhäi mi ja bu ja ra dehe, pe ne'u gätho yu t'øhø, bi mba ma pädi bu mi ja. 15 Ne gätho yu ts'ut'abi bu ja ra häi, ne gätho yú ngurpi yu jai'i, ne gätho yu hmudofui, ne gätho yu membeti, ne gätho i jase yú ts'edi, ne gätho yu 'yçhe, ne gätho hing yu 'yçhe, bi mba bu dapo, mi honi hapu din 'yani gueru ja yu

hyañhái, o guepɯ ja yɯ hyaðo. ¹⁶ Nε gátho mi nde ɯ da zεmba yá yá yɯ do 'bɯ bi xo't' yɯ t'øhø nε da go'mi, ngue i su da nu a rá cue a i huxpɯ ja ran thuts'i mahεts'i, nε'a ra T'ude'yo. ¹⁷ Nguetho bi zøn ra pa ran ɯnbi nts'utho, nε njon da zä da hyät ran ɯnbi.

7

Rá 'bede ɯ yɯ israel bɯ mahεts'i

¹ Nε nubɯya dá nugä goho yɯm 'behni mahεts'i, nε 'da a n'danni mi 'bäpɯ rá nyani ra ximhäi i sɯm'ma ran dahi i 'yo ua gue xingui ts'ɯ din 'yo bɯ ja ra häi, o guepɯ ja ra dadeja, nε xinga gue di 'yan yɯ za. Nε'ɯ yɯ dadeja hin di 'yani, di nequi tengu n'da ra xito xɯn juani thoho. ² Nε dá nugä n'da ram 'behni mahεts'i bi 'yεpɯ ní bøx ra hyadi, nε nu'a bá hyä a rá sello Oja ngue i 'bɯi, nε nts'edi bi mba't'ɯ goho yám 'behni Oja gue i 'bäpɯ yá nyani ra ximhäi. Gue'ɯ mi 'bäpɯ bin t'un ra ts'edi di ɯnba ra häi nε ra dadeja. ³ Nε nu'a ram 'behni mi hä ra sello, bi xi ɯ mi'da gue da dø'mi ts'ɯ, him 'bex di ɯnba ra häi o gue ra dadeja o gue yɯ za, ja gue'bɯ di selloba bɯ ja yá dε yɯ 'yεc'yεi a rá sello Oja. ⁴ Nε dá øcä hangu bi 'beh yɯ ja'i di jap ra sello yá dε, n'da ciento nε yote ma goho mahuahi, bi thasta ɯ yám bom'βeto yá ts'ant'ɯ ra Israel. ⁵ Bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Judá. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Rubén. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Gad. ⁶ Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Aser. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Neftalí. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Manasés. ⁷ Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi ɯ yám bom'βeto ra Simeón. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi yám bom'βeto ra Leví. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi ɯ yám bom'βeto ra Isacar. ⁸ Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi ɯ yám bom'βeto ra Zabulón. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi ɯ yám bom'βeto ra José. Nε bi thasta ɯ 'de'mayo mahuahi ɯ yám bom'βeto ra Benjamín.

Yɯ ja'i mi he yɯ pahni xɯn t'axi

⁹ Nε nugä dra Xuuagä, dá handi nε dá nugä xɯn ngu yɯ ja'i nε njon da zä da mbede

hangu na ngu dá nugä. Dá nu ɯ i 'bäpɯ gátho ɯ 'da gue 'dahma 'dan'yo bɯ na yá, nε gátho ɯ 'da gue 'dahma 'dan'yo yá 'yɯ, nε gátho ɯ 'da gue 'dahma 'dan'yo yá häi mi 'bɯi. Nε gátho ɯ mi 'bäpɯ mí hεt'a mí huxpɯ ja ran thuts'i bɯ mahεts'i, nε mi hεt'a ra Jesús ra T'ude'yo. Gátho mi 'bäpɯ mi he yá pahni xɯn t'axi, nε mi ca yɯ xijam'boza. ¹⁰ Nε gátho nts'edi bi 'yεna:

εmme dín numanho ahe, ma Oja ahe, tətetho ni ts'edi, nε'e gra Jesús gra T'ude'yo, dí εs'ahe ngue gá pøje, bi 'yεn ɯ.

¹¹ Nε gátho yɯm 'behni mahεts'i bi mbä'ts'a mi hupɯ made bɯ mahεts'i, nε gátho 'däte ma goho yɯ dác'yεi nε'ɯ gátho goho yɯn t'uti bi mbäs' thoho gátho mi 'bɯpɯ, bin danyahmu, bi nye'mahäi, bi dande Oja i hu inde bɯ. ¹² Gátho bi 'yεna:

Nεcähe 'dat'a dím bεmhbe, dí εs'ahe, ma Oja ahe, nuixte xɯn ho i.

Nε gátho guí paði. Zai dí xi ahe jamadi nangue ran ho guí ørcahe. Dín numansu ahe, nε nte guí hεmbi, pε i ja ni ts'edi xɯn ho, nε gam 'bɯi høn'bɯ go njam'bɯ mazai.

Nε høn'a tho dím bεn ahe ya, bi 'yεn'ɯ.

¹³ Nε nu n'da ra dác'yεi bi 'yängä dra Xu-uagä: “Ha guí paði hapɯ bá nεx yɯ.” ¹⁴ Nε dá εmp'a ra dác'yεi: “Nu'i guí paði.” Nε nu'a ra dác'yεi bi 'yεngui: “Nu'ɯ gue'ɯ bi 'yεc'yεi Oja 'bɯ mi ja ran ɯnbi ndumbɯi tho bɯ ja ra ximhäi. Nε nu'a rá ji ra Jesús gue a í bo yá pahni ɯ, bi japi xtan t'axi. ¹⁵ Janangue'a i 'bähñɯ ja rá hmi Oja yɯ. Nε in 'yεhe ma pa nε ra xui ua ja rá nijä Oja. Nε gue'a i huxpɯ ja ran thuts'i di jamansu yɯ. ¹⁶ Nε him man'dandj din tumanthuhu yɯ, nε him man'dandj din tuthe. Nε him man'dandj da nu ran ɯnbi nam pa ra hyadi, xinga gue ɯ mi'da xɯm pa di ɯnbi. ¹⁷ Nguetho nu ra Jesús ra T'ude'yo gue i 'bɯ inde bɯ mahεts'i da 'yøt'e tengu 'bɯ ra mbände'yo, nε da zixpɯ hapɯ i ja ra dehe gue di un ra te yá mbɯi. Nε nu'a Oja him man'dandj di japi din zoni.”

8

Náyoto ran cuahmi nε ra t'uts'i ra oro

¹ Nε nu'bɯ mi xøcua na yoto yún cuahmi ra søcuá, made ora njom bin yá bɯ mahεts'i

ne nte bi 'yañi. ² Nu'bu mí gua'a buya dá nugá yoto yam 'behni mahęts'i zai i 'bäpü ja rá hmi Oja, ne bin t'un yu thaxi n'da ngu n'da. ³ Ne dá nugá n'dan'yo ram 'behni mahęts'i, bi mba bim 'bäpü ja rá mexa yun t'unni, ne mi the n'da ra t'uts'i ra oro ne bi mba nt'unni xun ngu rá ndega ra za din zø bu, i yuman'u, ne nu'a rá 'bifi da mba ma uşpi yám hma yu 'yęc'yei 'bu i ęspa Oja. Ne gátho i zø bu ja rá mexa ra oro gue i hõpü ja rá hmi a Oja i hu inde bu. ⁴ Ne nu'a ra 'bifi i nęxpü ja rá t'uts'i a ram 'behni, mauąts'i yám hman yu 'yęc'yei 'bu i ęspa Oja, ne bi zøm bu bí 'bu Oja. ⁵ Ne nu'a ram 'behni bi yus' yu despi bu ja ra t'uts'i ra oro gue mi zø bu ja ra mexa, ne bi 'yem bu ja ra ximhäi. Ne 'bex dá ocä nts'edi yun gani din thoni. Ne dá nu nts'edi yu hui bi c'ueti bu ja ra ximhäi, ne bin ja n'da ra 'yamhäi bu.

Yu thaxi

⁶ Nuya bim 'bäpü yoto yam 'behni mahęts'i i t'õmi da huixt' yú thaxi. ⁷ Ne rá mbudi ram 'behni bi huixt' rá thaxi, 'bex bi t'en bu häi yun do, ne ra sibi, mauşpi ra ji. Ne ná hyu xequi ra häi bin zø, bi gopü mi yoxequi ra häi. Nępü na hyu xequi bin zø yu za ne yu t'ei xun c'ammi. Pe bi gohi yo xequi ngue him bin zø. ⁸ Ne na yoho yam 'behni bi huixt' rá thaxi, ne dá nu tengu n'da ra t'õhõ xun ndoho, i sø ne ęmme ndõspi, ne bi mba nt'ent'i bu ja ra dadeja. ⁹ Ne na hyu xequi ra dadeja bi japi din ji. Ne gátho bi du u mi 'bapü mbo ra dehe. Ne gátho yu dambosa gue mi 'yo bu bin ts'oni. Pe bi go u yoxequi ra dadeja ngue him bin ts'oni. ¹⁰ Ne ná hyu yam 'behni bi huixt' rá thaxi. Ne 'bex bi däh mahęts'i n'da ra sø xun ndoho ngue i zø ne ęmme xeh yu t'usibi. Ne bi dápü ja ná hyu yu dąthe ne ná hyu yu mbõthe bu ja ra ximhäi. ¹¹ Nu rá thuhu ra sø ngue bi dągui ra Ajenjo na. Ne guerpü bi däh ra sø gátho ra dehe ęmme bi ju'ts'i. Ne xun ngu yu ja'i bi du ngue bi zi a ra dehe xun ju. ¹² Ne nu ná goho ram 'behni bi huixt' rá thaxi. Ne 'bex bi boqui ná hyu xequi ra hyadi, ne'a ná hyu xequi ra zana bi boqui. Ne a ná hyu nęts'i yu sø bi boqui. Ne mbe ngoho ora ra pa ne ra xui him bin ja ran nequi. ¹³ Ne drá Xuuagá dá nu n'da ram 'behni mahęts'i mi 'yo inde bu mahęts'i, ne ęmme nts'edi mbafi, bi 'yęna:

“Huęcate, huęcate, huęcate yu ja'i 'bapü ja ra ximhäi, nangue 'be'a din ja 'bu bi huixt' yú thaxi yu mi hyu yam 'behni mahęts'i gue i 'bähne,” bi 'yęna.

9

¹ Ne ná cut'a yam 'behni bi huixt' rá thaxi ne dá nu n'da ra sø tengu n'da ram 'behni mahęts'i ngue hingui ho, bi dápü mahęts'i bi zõpü ja ra ximhäi. Ne bin t'un'na n'da ran sogui da xoc ra hyahäi ngue ęmme xun he ne nts'utho, guerpü i 'bu a ra zıthu. ² Ne nu'bu mí xoc'a, bi bøm bu ra 'bifi xam pothi tengu 'bu fun ra sibi xun ndoho. Ne 'bex bi go'ma ra hyadi a ra 'bifi ne bin uąnts'ui ran dahi gátho ra ximhäi. ³ Ne xun ngu yu he'yaxi bi bøm bu ja ra 'bifi ngue bin 'yo gátho ra ximhäi. Ne bin t'un yú ts'edi da 'yõt'e tengu ran unbi di un yu mbozú. ⁴ Ne bi sifi ngue hin di ts'on yu t'ei o gue yu za o gue mi'da i ja ua ja ra ximhäi, hõnt'u yu ja'i di unbi gátho to'o him mi ja rá sello Oja bu ja yú dę. ⁵ Ne him bi japi da hyo yu ja'i, hõnt'a cut'a zana di unba yu ja'i, tengu i õt' yu mbozú 'bu i sa n'da. ⁶ Ne nu'u yu pa gue i 'yo ua yu he'yaxi in nde yu ja'i da du pe hingui sä da du, hõnt'a ran unbi thoho da nu. ⁷ Ne nu yu he'yaxi di nequi tengu yu fani ęna da mba ra sui, pe nu yú hmi tengu yú hmi yu ja'i, ne i hu'ts' yu corona yu oro. ⁸ Ne nu u mi ja yú xtą tengu n'da ra xisu, ne mi ja yú ts'i tengu yú ts'i ra dązate. ⁹ Ne nu u mi ja bu yú tija tengu rá xi ra dąhua, pe xam me tengu ra t'ęgui. Ne di hi yú zahua tengu'bu yu carro i jüt yu fani i tihı, ęmme di thoni tengu'bu i pa bu ja ran sui. ¹⁰ Ne nu yú 'yozu tengu yu mbozú, ne cut'a zana bin t'un ran t'ędi di unba yu ja'i, nangue yú 'bite i ja yú 'yozu. ¹¹ Ne nu'a rá hmu u yu he'yaxi 'bapü ja ra hyahäi ngue ęmme xun he, ne nu'a rá thuhu ra Abadón ngue rá nde ra hebreo, ne nu'u yu griego ęmbi ra Apolión. Pe nu rá thuhu nde da ma, gue nde di ts'oni 'be'a gátho i ja. ¹² Nuya rá mbudi ran unbi bi thogui, pe ba ęh mi yoho yun unbi. ¹³ Ne ná 'dato yam 'behni bi huixt' rá thaxi. 'Bex dá ocä n'da ra nde bi bøm bu ja yú dani gue'u mi ja bu goho yú ts'at'i ra mexa ngue ra oro i hõpü ja rá hmi Oja. ¹⁴ Ne nu a ra nde bi 'yęmp'a ná 'dato yam 'behni mahęts'i gue i ja bu rá thaxi:

“Dami xoc' u goho yu m 'behni mahęts'i ngue nthu't'i bu ja ra dąthe Eufrates,” bi t'ęmbi. ¹⁵ Ne bi mba nsoqui, nguetho bi d'omi da zon ra ora, ne ra pa, ne ra zana, ne ra jeya da soc'u. Ne da mba u da hyo a ná hyu nja'i bu 'buh yu ja'i gątho ra ximhái. ¹⁶ Ne yociento millone yu dofui i hux yu ndofani bi den'ndu. Nugá dra Xuuagá dá ocá hangu na ngu bi mba. ¹⁷ Ne in ja bu 'bu má nugá yu ndofani, ne nu'u yu dofui madin t'ogue bi dác yú tija ra t'ęgui ma cuhu xun theni, xun c'ammí ne xun c'axt'i. Ne nu'u yú yu yu ndofani tengu yú yu yu dązate. Ne bi b'om bu ja yú nde yu ndofani ra sibi ne ra 'bifi ne ra despi. ¹⁸ Ne na hyu ram 'bede yu ja'i mi 'bucua ja ra ximhái bi du nangue rán unbi ra sibi, ra 'bifi ne ra despi gue bi b'om bu yú nde yu ndofani. ¹⁹ Nu yu ndofani mi ja yú ts'edi nangue 'be'a bi b'om bu ja yú nde, ne mi ja ra ts'edi yú 'yozu, nguetho yú 'yozu i ja yú yu tengu yu pozu di unba yu ja'i. ²⁰ Ne gątho mi'da yu ja'i gue him bi du, him bi páh yún 'yomfęni, pe guexta'a bi dąnde yu zithu ne'u yu hmite bi 'yozehę, yún t'ot'e ra oro ne ra t'axi ne ra fexna t'ęgui, ne ra do, ne yu za, yu hmite u gue hingui nute ne hingui ohnahya, ne hingui sä din 'yo. ²¹ Ne xingui ts'u bi hyeh yun t'ot'e xun ts'o. Guexta'a bin hyodu ne bim badi ne bin 'yomt'ęni, ne bim pe.

10

Ra t'usocua i ca n'da ram 'behni Oja

¹ Ne nugá dra Xuuagá dá nugá man'da ram 'behni Oja bá cąh mahęts'i, mi ja rá ts'edi. Ne bán 'youi n'da ra güi, ne mi comba ra 'bejuni rá ya. Ne nu'a rá hmi bi yoxni tengu ra hyadi, ne nu'u yú gua madi nequi tengu'bu n'da ra sibi. ² Ne mi ca n'da ra t'usocua ma tants'i. Ne nu'a rán 'yeigua mí nemp'u ja ra dądeja, ne nu'a rá gąhągua mí nemp'u ja ra häi. ³ Ne nu'a ram 'behni nts'edi bi mbafi, tengu'bu i mba a ra dązate. ⁴ Ne nu'bu mi mbafi, 'bex dá ocá yoto yun gáni. Ne mí ęngá xcá o't'a ra socua 'be'a dá nugá, pe 'bex dá ocá n'da ra nde mahęts'i bi 'yęngui: “Yo guí o't'ya 'be'a bi ma yun gáni, nguetho hingui sä gui ma 'be'a bi man'u.” ⁵ Ne dá nugá ram 'behni Oja mahęts'i gue i 'bapua ja ra deja nepu ja ra häi, bi 'uąts' rán

'yei bu mahęts'i. ⁶ Ne bi ndonba rá thuhu Oja i 'bui ne dim 'bui mazai, gue bi 'yot' mahęts'i ne ra ximhái ne ra deja ne gątho 'be'a i jaba. Bi ndonba rá thuhu, gue majuani hin da d'omi mi'da yu pa 'be'a din ja. ⁷ Ne ęna, nu'bu bi huixt' rá thuxi a ná yoto ram 'behni Oja gue mi 'buhn, 'bex din ja buya 'be'a bi xi Oja yú p'ongahya maya'bu gue din ja, gue him mám fadi. ⁸ Ne nu'a ra nde mahęts'i bi 'yęngá mahon'a: “Nu'i, ní mba bu, bá cąn'a ra socua gue i ca'a ram 'behni Oja mahęts'i i 'bahun ja ra deja ne ra häi.” ⁹ Janangue'a dá mbagá bu mi 'bä'a ram 'behni mahęts'i, ne dá xifi gue di 'dac'a ra socua. Ne nu'a ram 'behni bi 'yęngui: “Cani, ne gui sa. Ne nu'bu gá sa, tengu'bu ra t'afit'asa bu dán zä ni nde, pe nu'bu bi mba bu ni foho ęmme xtán ju buya.” ¹⁰ Ne dá cąngá ra socua buya, ne dá sagá a. Ne bin ja tengu bi xicá ram 'behni, xu cuhi 'bu má sagá, ęmme xun u, pe gueru ma foho, ęmme xun ju. ¹¹ Ne bi xiqui: “Jatho gui mamp'a ram hma Oja mahon'a, honbu go haru 'buh yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya ne 'da n'danni yú häi, nepu 'buh yu ts'ut'abi.” Ne gue'a bi sicá a dra Xuuagá.

11

Yoho yu p'ongahya

¹ Ne nugá dra Xuuagá, bin 'dacá n'da ra t'eni gue ra za, ne bi t'ęngui: “Ní mba bu ja ra dąnija ne gui 'yeni hangu na ndoho ra ngu. Ne pu ja ra mexa i p'ox yun t'unni yu ja'i.” Ne bi siqui ga pede hangu na ngu yu ja'i i thąnde Oja bu. ² Pe bi sicá: “O guí eni hangu na ndoho ra häi ma mbät'ti bu thi ja ra dąnija, nguetho bin t'un'du yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya, gue'u hingui pa Oja. Ne yote ma yozna din 'yo bu ne di un'na rá hogahnini Oja.” ³ Ne bi 'yęngui: “Ga penhdá bu yoho ma p'ongahya, ne da hye yu he tengu'bu i tu yú mbui. Ne n'da mahuahi yo ciento ne hyate pa da man'a mam hmangá bu u,” ęn Oja. ⁴ Ne nu'u yoho yú p'ongahya Oja, gue'u mí u'u yoho yu za ngue yu olivo, ne'u yoho bu t'oh yu lámpara gue i 'bapua ja rá hmi ra Hmu mahęts'i, gue'a di manda gątho ra ximhái. ⁵ Ne to'o im bęni di unba u yoho yun 'yohu gue yú p'ongahya Oja, da b'on ra sibi bu yú nde ngue'a i z'ou. Ne gue'a dí du'u gątho yún süh u yoho yú

pøngahya Oja. ⁶ Ne nu'ua yoho ya pøngahya, din ja yá ts'edi ngue di japi hin din 'ye gátho ya pa gue dim pøngahya bu. Ne din ja rá ts'edi gue gátho ya dehe di japi ngue din ji. Ne din ja yá ts'edi hont'a go 'be'a man unbi di unba ra ximhäi, hont'a go ní pa i nde. ⁷ Ne nu'bu mi gua'a rá 'befi Oja u, 'bex bi bøm bu ja ra hyähäi emme xun hε tengu n'da ran dætezate, rá m 'behni ra zithu emme nts'utho. Ne bi mba bu, bi zu'ua yoho yá pøngahya Oja, ne bi dæha bi hyo u. ⁸ Ne nu'ua yá ngoc'yei u yoho bi du, mi 'bem bu ja ra calle made ra dæhnini, gue n'dat'a ra hnini gueru bi du ra Hmu mahets'i bu ja ra pont'i. Ne nu'a ran ts'o bin ja bu ja ra dæhnini 'da'angu nan ts'oui bin ja bu ja ra hnini Sodoma, neru ja ra häi Egipto. ⁹ Ne nhyupa made bi mba ya ja'i gátho 'dahma 'dan'yo bu na ya gue bi nexru gátho ya häi, bi hyet'u 'bom bu xí du. Ne him bi japi bi mba nt'ägui. ¹⁰ Ne gátho ya ja'i i 'buca ja ra ximhäi bin johya 'bu mi du u, ne nangue ran johya, bi un yan t'unni n'da ngu n'da, ne bi hyu yá mbai ngue hin di paha mahon'a u yá pøngahya Oja, nguetho bi nu ran unbi nangue 'be'a bi 'yøru u. ¹¹ Pe nu'bu mi tho a nhyupa made mi 'bom bu, pe Oja bi un ra xehya mahon'a, ne 'bex bi ndants'u, ne gátho to'o bi nu, emme bin su u. ¹² 'Bex bá ε'a n'da ra nde mahets'i nts'edi bin ya, bi 'yemp'u: "Ba εcua ya," bi 'yena. Ne bi ndex mahets'i u, in 'yohu n'da ra güi. Ne gátho yan sui'u mi 'bäru bi nu 'be'a bin ja. ¹³ Ne nu'bu mi mba u yá pøngahya Oja, 'bex bi 'yan ra häi bu ja ra dæhnini, emme nts'utho. Ne ná 'det'a ra xequi ra hnini bin ts'oni, yoto mahuähi ya ja'i bi du nangue nts'edi ra 'yänhäi. Ne nu'ua ya ja'i gue him bi du, emme bin su, ne bi 'yεspa Oja mahets'i buya. ¹⁴ Nuya ná yoho yan unbi bi thogui, ne 'bex ba ε'a ná hyu ran unbi.

Ná yoto ra thuxi

¹⁵ Ne nu'bu mi huixt' rá thuxi a ná yoto ram 'behni mahets'i gue mi 'bäru, 'bexque nt'ode bu mahets'i xun ngu ya nde nts'edi bin ya, bi 'yena:
Nuya gátho ra ximhäi bi dæ Oja ma Hmuu, ne'a ra Cristo bi huahni,
ne hont'u di manda bu høn'bu go njam'bu mazai, bi 'yεn'ua ya nde i ya mahets'i.

¹⁶ Ne nu'ua 'dæte magoho ya dæc'yei ngue mi hupu ja yan thuts'i di mbä't'a Oja bu mi hudi, bin danyahmu ne bi dænde Oja. ¹⁷ Ne bi 'yεm 'bu mi dænde:
Nu'i ma Oja ahe nte guí hεmbi,
Nu'i zai guí 'bai, ne zai gmi 'bai,
nuya gá dæ'mi gá 'berpa yá ts'edi gátho mi'da,
ne da zä gui manda xun ho 'be'a gátho i ja.
Dí xi ahe jamadi, ngue ya gá 'yuh ni ts'edi tæte tho.
¹⁸ Nu'ua ya ja'i i 'beru hønbu go haru i ja ya häi emme bin cuε
ngue ya bi zøn ra ora da nu ran unbi.
Nuya bi zøn ra ora da nu nin juanbi, ne gátho u xun du.
Bi zøn ra ora gue gui un'du ya 'be'a bi dæ'u ni 'yεhe ne ni pøngahya.
Ne bi zøn ra ora gue gui un'du yan t'unni gátho bi 'yεc'yei,
hont'a go to'o i ja yá ts'edi, ne'u hin'ua yá ts'edi.
Ne bi zøn ra ora, gue gui jua'u gátho to'o di unba yá mijä'ih'u, bi 'yεn'u.
¹⁹ Ne nu'bu mi gua'a bi man'ua ya dæc'yei, dra Xuuagä dá nugä nsoqui ra dænijä mahets'i. Ne dá nugä ra huada i høru mbo, gueru m'be'ts'i ran hoqui bi 'yøt'ui Oja u yá 'yεc'yei. Ne bin ja nts'edi ra huei, ne bin thoni, ne yan gäni, ne bin ja n'da ra 'yämhäi, ne bi hyøh yan do.

12

Ra xisu ne ra jarga

¹ Ne dá hant'a n'da ran t'uti xun ndoho bu magats'i, ngue n'da ra xisu mi he ra hyadi ngue rá pahni, ne mi tøru ja ra zana. Ne mi hu'ts'a n'da ra corona gue min 'youi 'de'mayoho ya sø. ² Ne nu'a ra xisu mi hæ'tühni a, ne emme mi mbafi ngue xun u, ngue nde dim 'bah rá t'ühni. ³ Ne bi nequi bu man'da ran t'uti tengu n'da ra jarga xun ndoho ne xun theni, emme nts'utho. Ne nu'a ra jarga mi ja yoto yá ya, ne n'da ngu n'da yá ya mi hu'ts' ya corona. Ne mi ja 'det'a yá dæni. ⁴ Ne nu'bu mi uän'na rá 'yoza, bi hyøm bu häi ná hyu nets'i ya sø mi ja bu mahets'i. Ne nu ra jarga 'darbu mi 'bähmi ra xisu, i nde da zap'a rá t'ühni 'bu bim 'bai. ⁵ Ne bim 'bu'a n'da ra ts'unt'u, rá t'ühni ra xisu

bɔya. Ne guehna ra ts'ant'ɔ din ts'at'abi gátho yɔ hái, ne njon di japi da mbesta'a da ma. Pe nu'bɔ mim 'bɔi, bi jamansu Ojɔ, ne 'bex bi zixpɔ mahɛts'i bí ja rá ts'edi. ⁶ Pe nu ra xisu bi 'dagui, bi mba bɔ ma'ueni guepɔ bi hocua Ojɔ dim 'bɔi n'da mahuahi ne yociento ne hyate pa. Ne din ja bɔ 'be'a gátho da hyoni. ⁷ Ne nu bɔ mahɛts'i bin ja n'da ra dɔsɔi, nu'a rá ngurba m'behni Ojɔ mahɛts'i ngue ra Miguel ne gátho ɔ mi'da yúm 'behni Ojɔ mahɛts'i, bin sɔhmbɔ a ra jɔrga ne'ɔ gátho yá 'yɛhe a ra jɔrga. ⁸ Pe nu'a ra jɔrga him bi dɔha, ne Ojɔ him bi japi dim 'bɔpɔ mahɛts'i bɔya. ⁹ Ne bi thɔn'a thi bɔ mahɛts'i a ra jɔrga, guet'a ra c'eyɔ, ra zɪthu a, rá thuhu ra Satanás, gue i háte gátho ua ja ra ximhái gue'bɔ rá mbɔdi thoho. ¹⁰ Ne nubɔya nugá dra Xuuagá dá ɔcá n'da ra nde mahɛts'i nts'edi bin yá bi 'yɛna: “Ya bi zɔn ra pa da yɔn'ɔ yɔ 'yɛc'yɛi, ne da nu a rá ts'edi Ojɔ, di manda rá ts'edi Ojɔ ɔ, ne a ra Cristo. Nguetho ya bi thɔn'a thi bɔ mahɛts'i ra zɪthu ngue nzɔi madi yɔp'ɔ ma cuhɔ bɔ ja rá hmi Ojɔ ma pa ne ra xui. ¹¹ Pe gue'a rá ji ra Jesús, tengu'bɔ ra Dɛ'yo, ní dɔp'a ra zɪthu ɔ yɔ 'yɛc'yɛi, ne'bɔ i ma ngue ɛc'yɛi ra Jesús, ne'bɔ hingui su da du. ¹² Janangue'a dan johyahɔ gátho dí 'bɔhmbɔ mahɛts'i. Pe ndumbɔi thoho ahɔ gue guí 'bɔhmbɔ bɔ ja ra hái, nepɔ ja ra dejɔ, nguetho bi zɔm bɔ ja ra ximhái ra zɪthu, ne ɛmmɛ in cue. I pɔdi him maya'a yɔ pa din ja rá ts'edi bɔ,” bi 'yɛn'a ra nde dá ɔcá bin yá bɔ mahɛts'i. ¹³ Ne nu'bɔ mi nu ra jɔrga zɪthu ngue bá t'ent'ua hái, bi gu'a ra xisu gue bim 'bɔh rá ts'ant'ɔ. ¹⁴ Pe nu'a ra xisu bi mba nt'unni yoho yɔ zahua tengu n'da ra pɛnts'ɔ xɔn ndoho, ne bi zágui bi mba ma'ueni guepɔ him bi zá bi bent'a ra jɔrga. Ne bi mba ma jamansu bɔ hyu jɛya made. ¹⁵ Nu ra jɔrga bɔya bi bɔn ra dehe rá nde, tengu'bɔ n'da ra dɔthe xɔn ndoho, ɛna xtán dux'a ra xisu ra dehe. ¹⁶ Pe Ojɔ bi xoc'a n'da ra hyahái guepɔ bi yɔ'a ra dehe bi bɔm bɔ rá nde ra jɔrga. ¹⁷ Pe nu ra jɔrga bɔya ɛmmɛ bi dɛ ra cue nangue'a ra xisu, ne bi mba bi zɔ'ɔ gátho mi'da ngue rá 'yɔ'a ra xisu, gátho ɔ gue bi 'yɔt'a bi man Ojɔ ne bi dɛn'dɔ 'be'a bi man'a ra Jesús.

13

Ran t'uti bi bɔxpɔ ja ra dejɔ, ne ran t'uti bi bɔxpɔ ja ra hái

¹ Ne bi mba bim 'bɔpɔ ja ndenthe a ra jɔrga zɪthu. Ne nugá dra Xuuagá dá nu man'da tengu n'da ra zate, bi bɔxpɔ ja ra dɔdejɔ. Ne nuna ra zate mi ja yoto yá yá, ne 'dɛt'a yá dɔni, guepɔ mi ja 'dɛt'a yɔ corona. Ne mán t'o't'i bɔ yá yá yá thuhu zɛhe a ra zate ɛmbi guesɛ Ojɔ, ne bi ma mants'o nangue Ojɔ. ² Ne nuna ra zate dá nu, gue bi bɔxpɔ ja ra dejɔ, tengu n'da ram hmasni, pe nu yá gua tengu yá gua yɔ oso, ne nu ɔ yá nde, tengu yá nde yɔ león. Ne nu'a ra jɔrga bi un zɛhe rá ts'edi ná yoho ra zate gue xí bɔxpɔ ja ra dejɔ. Ne bi un ran t'ɛdi di manda bɔ hapɔ i ja rá ts'edi ra jɔrga zɪthu, ɛmmɛ xɔn ngu ra ts'edi mi ja a. ³ Nu'a n'da rá yá mi ja bɔ n'da ra seni ngue mí ɛmbi dí du a, pe bi zá. Ne gátho yɔ jɔ'i mi 'bɔcua ja ra ximhái, bi dɛnni, ne bi hyonya thoho nangue rá ts'edi mi ja. ⁴ Ne nu ɔ yɔ jɔ'i bi dɔnde ra jɔrga, nguetho ya xi un rá ts'edi ra zate xí bɔxpɔ ja ra dejɔ. Ne bi dɔnde ra zate, ne bi 'yɛna: “Njo'o man'da tengu na, ne njo'o to'o da zá din sɔhmi na.” ⁵ Ne bin t'un rán t'ɛdi ra zate xí bɔxpɔ ja ra dejɔ, da man ra ts'ore xɔn ts'o nangue Ojɔ. Ne bin t'un ran t'ɛdi din ja rá ts'edi yote ma yozna. ⁶ Ne nu'bɔ mí nyá, ɛmmɛ xɔn ts'o bi ma nangue Ojɔ. Bi ndɔm mánts'o rá thuhu Ojɔ, nepɔ bí 'bɔi, ne gátho ɔ i 'bɔpɔ mahɛts'i. ⁷ Ne bin t'un ran t'ɛdi ngue din sɔhmbɔ yá t'ɔhni Ojɔ ngue di japi di 'be'ɔ. Ne bin t'un ra ts'edi ngue di manda gátho ná ngu yɔ jɔ'i 'bɔcua ja ra ximhái, gátho yɔ hái, ne gátho 'dahma 'dan'yo bɔ na yá yɔ jɔ'i, gátho yɔ hnini. ⁸ Ne gátho yɔ jɔ'i bi dɔnde a. Pe him bi dɔnde ɔ xmán t'o't'i yá thuhu bɔ ja rá sɔcuɔ ra Jesús gue bi 'yo't'a ra T'ɔdɛ'yo gue'a bi tho. Ne ya mán t'o't'i bɔ ɔ yá thuhu ɔ 'bɔ má hin'yɔ ra ximhái, im ma to'o i ja ra temazɔi. ⁹ Nu'ɔ to'o i ja yá zagu, dami 'yɔhmbɔ xɔn ho ya. ¹⁰ Nu'a to'o di un ran ɔnbi yɔ jɔ'i gue da got' ra fádi, neɛɛ a da nu ran ɔnbi ngue da mba njot'i. Ne to'o din hote ngue di sente, neɛɛ a da nu ran dɔte ngue da ts'eni. Janangue'a to'o gátho ɔ yá t'ɔhni Ojɔ, jatho hɔnt'a da bɛni gue yá yante Ojɔ, ne hin din xɔmbɔi. ¹¹ Ne nubɔya dá nu man'da ran t'uti gue bi bɔxpɔ ja ra hái, ne mi ja yoho yá

t'udani tengu n'da ra t'ude'yo. Pe nu'bu mín ya emme nts'utho tengutho ra jarga zithu. ¹² Ne nu'a ran t'uti xí bõxp̃a ja ra häi bin ja rá ts'edi tengu ra zate ngue xí bõxp̃a ja ra dadeja ngue mi ja n'da ra seni a n'da rá ya gue xí zä. Ne bi japi gätho i 'bucua ja ra häi da dande ra mbudi ra zate. ¹³ Ne nu'a ran t'uti gue bi bõxp̃a ja ra häi, bi 'yõt' yun t'uti nts'utho, bi japi bá çah mahets'i ra sibi ngue da nu ya ja'i. ¹⁴ Ne bi hyät' yun ja'i gätho 'bucua ja ra ximhäi 'bu mi 'yõt' yun hyonya nt'õt'e. Ne hõn'bu i 'bäp̃a ja rá hmi ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, bi zä bi 'yõt'bu. Ne bi xih yun ja'i da 'yõt'a n'da ra nyoguido tengu ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, gue mí ja ra seni bu ja n'da rá ya, ngue xí zä. ¹⁵ Ne nu'a ran t'uti gue bi bõxp̃a ja ra häi, bin t'un ran t'edi di japi dim 'bu a ra nyoguido nt'õt'e tengu ra zate bi bõxp̃a ja ra deja. Ne di japi din ya. Ne bi japi da mba ntho gätho to'o him bi dande a. ¹⁶ Ne bi manda ngue gätho yun ja'i din ja rá hmepya ra nyoguido bu ja rá dẽ nerp̃a ja rán 'yei, madague'a hõnt'a go má ja'i, gätho i ja yú ts'edi ne'bu hin'yun yú ts'edi, gätho yun membeti ne gätho yun hyoya, gätho yun 'yẽhe ne gätho ngue hing yun 'yẽhe, gätho yun ja'i jatho din ja ra hmepya. ¹⁷ Ne hingui sä n'da ra ja'i dim pä o gue din täi 'bu hin di nequi rá hmepya ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, nu bu ja rá ja'i. Gätho jatho din ja ra hmepya ngue nam bõni rá thuhu, o rá número, rá hmepya rá thuhu ra zate. ¹⁸ Jatho gan 'yomf̃nihun xun ho ngue gui p̃ahmbu 'be'a nam bõn'a rá número ra zate, nguetho nu rá número, 'dato ciento ne hyate ma 'dato, rá número n'da ra ja'i.

14

Bin tuhu u bim p̃oh̃

¹ Ne nubaya dá nugä ra Jesús ra T'ude'yo i 'bäp̃a ja ra nyuni t'ẽmbi Siõn. Ne mi 'bähmbu ra Jesús n'da ciento ne yote ma goho mahuahi yun ja'i ngue gätho i ja bu ja yú de rá thuhu ra Jesús ne rá thuhu rá Ta. ² Ne dá ocä n'da ra nde bu mahets'i nt'õde tengu yun dehe xun ngu emme di hi ne tengu ran gani nts'edi di thoni. Ne dá ocä tengu'bu yun arpa'bida xun ngu i pei. ³ Ne nu'bu n'da ciento ne yote ma goho mahuahi bi yan Oja bu ja ra ximhäi, ne bin tupu n'da ra thuhu

ma'da'yo bu ja rá hmi Oja gue'a i huxpu ja rán thuts'i, ne guerp̃a 'bäh yun t'uti i 'bui, ne yun dact'yei. Ne njo'o mi'da bi zä bi ba a ra thuhu. ⁴ Ne nu'bu, gätho xun hotho u, gue hõnt'a Oja mbeni. Ne i ten'na ra De'yo hõnbu go hapu da mba. Ne nu'bu gue bi yam bu ja ra ximhäi bu 'bäh mi'da yun ja'i, yun t'unni man'da xun ho bin t'un Oja ne ra De'yo. ⁵ Ne xinga n'da ra fehni bi thõnba u, xõgue xingui ts'bu yú ts'oqui bu na nu Oja.

Nu'a bi man'bu hyu yam 'behni Oja mahets'i

⁶ Ne nubaya dá nugä man'da ram 'behni mahets'i mi 'yo inde bu mahets'i, ne i çä ra søcuä nt'o't'i bu ran ho ma'da'yo hin njam'bu da guadi ne da mba gätho nanguni ra ximhäi. Da mba bu gätho yun häi ne nu yun ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya da 'yõde hõnt'a go to'o ní ja'i. ⁷ Ne nu'a ram 'behni mahets'i nts'edi bi 'yena: “Dami numansuhun Oja ne gui 'yẽspahun rá ts'edi nuixte a, nguetho ya bi zõn ra ora da 'yõt' rán juanbi Oja. Dami thandehun a ya, gue'a gue bi 'yõt' mahets'i ne bi 'yõt' ra ximhäi. Ne bi 'yõt' yun deja ne bi 'yõt' yun mbõthe,” bi 'yena. ⁸ Ne nu'a man'da ram 'behni mahets'i mahõn'a bi den'na rá mbudi m'behni, ne bi 'yena: “Ya bin theh rá ts'edi ra dahnini Babilonia ngue emme mi ja rá ts'edi. Nguetho nu'bu yun ja'i mi 'bäp̃a bi xandi gätho ra ximhäi a ran 'yomt'eni mí õzehẽ. Ne gätho u bi 'yõt' ran ts'o tengu n'da ra iti gue com'ma rá seji gätho mi'da,” bi 'yena. ⁹⁻¹⁰ Ne nu'a ná hyu ram 'behni mahets'i bi den'na ná yoho, ne nts'edi bi 'yena: “To'o gue da dande ra zate gue bi bõxp̃a ja ra deja, ne ra nyoguido, ngue i ja rá hmepya bu ja rá dẽ o guerp̃a ja rá 'ye, da nu hangu nangu rá ts'edi rá cue Oja. Nu Oja xingui ts'bu da 'ye'ts'a ran unbi di un'ndu nangue rá cue. Ne da nu a ra Jesús ra De'yo ne yú hogam 'behni mahets'i 'bu bin t'un'na, ngue ra sibi n'yoi ra despi. ¹¹ Nu'a ra 'bifi i p̃õm bu njam'bu din hẽ a hõnt'bu go njam'bu mazai. Ne nu'bu i 'bäp̃a njam'bu din hẽ a ran unbi i nu u ma pa ne ra xui. Gue'bu gätho bi dande ra zate xí bõxp̃a ja ra deja, ne ra nyoguido, gätho u i ja bu ja rá ja'i rá hmepya ne rá thuhu ra zate. ¹² Pe nu ahun gyun 'yẽc'yẽihun pẽ nde'bu man'da gui hyadumbũihun gui thoc ni t'ẽc'yẽihun ne

gui hyäth_u y_un _unbi. Nguetho yá t'uhni Oj_u _u gätho di thoqui i _ot' yán t'èdi ne di thoqui i _uç'yei ra Jesús," bi 'y_un'a ná hyu rám 'behni Oj_u mah_uçts'i. ¹³ Ne nub_uya bi 'y_ungä man'da ra nde dá _ocä mah_uçts'i: "Dami 'yo't' ya 'be'a ga xi a i. Din johya thoho gätho _u x_un du 'b_u ya mí _uç'yei a ra Hmu Cristo mah_uçts'i. Maj_upi thoho, _un'a rá Hogand_uhi Oj_u, nguetho din säya a rá 'be_ufi mi _ot'e. Ne nu'a ran ho mi _ot'ua ja ra ximhäi _u, ne nub_u mah_uçts'i da nu rá muui b_u."

Rán sofo ra ximhäi

¹⁴ Ne dá nu n'da ra güi x_un t'axi thoho ne mi hu inde b_u ja ra güi a n'da tengu n'da ra ja'i. Ne mi hu'ts'a n'da ra corona ra oro. Ne mi h_u ra mbore theni _umm_uç het'i. ¹⁵ Ne bá p_om b_u rá danija Oj_u mah_uçts'i man'da rám 'behni Oj_u, ne nts'edi bi xi a mi hup_u ja ra güi: "Dami 'y_orpa y_u ja'i b_u häi tengu'b_u da hy_uç y_u uva x_un y_uxp_u ja ra nu_undät'o. Nguetho ya bi z_on ra ora gue gui pe'ts'_u bin ja b_u ni hu_uhi," bi 'y_un'a rám 'behni Oj_u. ¹⁶ Ne 'bex bi 'y_ot'a mi hup_u ja ra güi tengu xi sifi. ¹⁷ Ne man'da ram 'behni bá p_om b_u ja rá ngu Oj_u mah_uçts'i ne'a mi h_u n'da ra mbore theni _umm_uç i het'i. ¹⁸ Ne x_o bá p_om b_u man'da rám 'behni Oj_u b_uya guerp_u ja rá mexa yán t'unni Oj_u, ne nu'a di manda da de ra sibi b_u. Ne nts'edi bi xi a ram 'behni gue mi h_u ra mbore theni: "Dami 'y_ot' ya tengu i _ot' y_u ja'i 'b_u i heç y_u uva hingui ho nguetho bi z_on ra ora gue da nu ran _unbi _u nangue rán ju_unbi Oj_u," bi 'y_una. ¹⁹⁻²⁰ Ne njab_u bi 'y_ot' rám 'behni Oj_u, tengutho 'b_u di pet y_u uva ne da 'y_un b_u ja ran the'mi da b_on rán gui b_uya. Ne tengutho ra ja'i i ne't'_u y_u uva da b_on yán gui, ne ngutho da 'y_orpa _u to da z_um_ubi, da nu rá cu_uç Oj_u _umm_uç nts'utho. Janangue'a ran t'uti ngue bi mbän rá ji. Ne bi 'y_orpa ja ra ndehnini, ne _umm_uç x_un ngu ra ji bi mbäni, hyuciento kilómetro nan j_un_uni, ne nan h_uç tengu 'b_u da hy_uçp_u ja yá nde y_u fani a ra ji bi 'yugui.

15

Yoto y_um 'behni di manda yoto y_un _unbi

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nu man'da ran t'uti b_u mah_uçts'i, ne _umm_uç dá hyonya thoho. Mi 'bähmb_u b_u yoto yám 'behni Oj_u mah_uçts'i, gue _u di manda yoto y_un _unbi din

ja ua ja ra ximhäi, ne nu'b_u bi thoh y_un _unbi, ya bi thoh rá cu_uç Oj_u b_uya. ² Ne dá nu n'da ra xito di nequi tengu ra de_uç, rá cu_uç x_un theni tengu ra sibi. Ne gätho mi 'bäp_u ja ra xito, gue'_u gue him bi d_unde ra zate xí b_oxp_u ja ra dehe, bi zedi, hím bi d_unde ra nyoguido ngue ra p_ote a, ne xím bin jap'a rá número o rá thuhu a. Ne n'da ngu n'da mi h_u y_u 'bida, ngue y_u arpa xí un'na Oj_u _u. ³ Ne gätho mi 'bäp_u bin tuh rá thuhu ra Moisés rá 'y_uç_uç Oj_u, ne bin tuh rá thuhu ra Jesús ra De'yo. Bi 'y_un'_u:

Nu'i ma Oj_u ahe, ma Hmu ahe, nu_uxte thoho ni ts'edi, _umm_uç x_un ho i, ne ma hyonya thoho nin t'_ot'e.

Maju_uni nin t'_ot'e x_un hotho _u.

Nu'i grá hoga ts'ut'abi maz_ui.

⁴ Xinga n'da dim 'b_ui gue hin da d_unde i, gue hin da numansu ni thuhu, nu'i ma Hmu ahe.

H_on'a thoho i x_un ho i, ma Oj_u ahe.

Gätho h_ont'a go 'be'a má nde da d_unde i, nguetho gätho ya bi nu ngue x_un ho 'be'a gätho guí _ot'e, bi 'y_un'_u.

⁵ Ne nub_uya dá nu nsoqui n'da ra jut'i i ja b_u mbo rá danija Oj_u b_u mah_uçts'i, guerp_u m'be'ts'i y_un t'èdi bi 'yo't' ra Moisés. ⁶ Ne yoto yám 'behni Oj_u ngue di manda y_un _unbi b_u ja ra häi bi b_om b_u. Gätho i he yá pahni x_un t'axi ngue ra lino, ne gätho bi du't' yá t_uya ra oro. ⁷ Ne nu'a n'da ran t'uti mí 'bäp_u bi un'i yoto y_u ximbo bi un'ndu yám 'behni Oj_u. Gätho ma yudi rá cu_uç Oj_u, ne nu'b_u 'dah mi'da da mbän _u mí po b_u ja ra ximbo, gätho y_u ja'i i 'b_ucu_u ja ra ximhäi da nu rá cu_uç Oj_u, gue i 'b_ui maz_ui. ⁸ Ne gätho rá nija Oj_u b_u mah_uçts'i ma yudi rá ts'edi ne rá nu_uxte Oj_u tengu ra 'bifi 'b_u i yup_u mbo ra ngu. Ne xinga n'da sä da y_urp_u asta gue'b_u bi g_ua'a rá 'be_ufi _u yoto y_um 'behni gue di manda yoto y_un _unbi ua ja ra ximhäi.

16

Y_u ximbo i po y_un _unbi ngue rá cu_uç Oj_u

¹ Ne dá _ocä n'da ra nde gue bi b_om b_u ja rá danija Oj_u. Ne nu'a ra nde bi xi _u y_um 'behni: "Dami fämhb_u b_u ja ra ximhäi rán _unbi Oj_u nts'utho i po _u yoto ni ximboh_u," bi 'y_una. ² Nu rá mb_udi ram 'behni bi mbäm b_u ja ra ximhäi rá cu_uç Oj_u mí po b_u ja rá ximbo.

Nε gätho y_u ja'i gue bin ja rá hmεpya a ra zate xí bōxp_u ja ra dehe, nε'a ra nyoguido ngue i thānde _u, bi nu ran _u ngue y_u sasi x_un ts'otho. ³ Nub_uya ná yoho ram 'behni mahεts'i bi mbän a rá cue Ojā mi po b_u ja rá ximbo, b_u ja ra dādeja. Nu'a ra dehe b_uya bin ja tengu rá ji n'da ra ja'i x_un du. Nε gätho mi 'b_up_u mbo ra deja bi du. ⁴ Nε ná hyu ram 'behni mahεts'i bi mbän'a rá cue Ojā mi po b_u ja rá ximbo hap_u ja gätho y_u dāthe nε gätho y_u mbøthe. Gätho ra dehe mi po b_u bin ji. ⁵ 'Bex dá øcä rá nde rām 'behni Ojā gue'a bi _unba y_u dehe bi 'yεna: “Nu'i ma hoga Hmu, ma Ojā i, za'i guí 'b_ui nε gmí 'b_ui, x_un hotho gätho nin juānbi, nguetho rán säui _u gá _unbi. ⁶ Ya gá un ra ji da zi _u, nguetho bi hyo _u nim 'behni b_u häi nε ni pōngahya. Nuya gá cospa ra pengui nangue 'be'a bi 'yøt'_u,” bi 'yεna. ⁷ Nε dá øcä n'da ra nde bi bøm b_u ja ra mexa guerp_u mí ja yán t'unni Ojā, i εna: “Ma Hmu i Ojā nuixte ni ts'edi x_un ho, njuāntho a nin juānbi, ngue rán säui _u,” bi 'yεna. ⁸ Nε nu'a ná goho rām 'behni bi mbäm b_u ja ra hyadi a rá cue Ojā mi po b_u ja rá ximbo. Nε εmme bin ja rá ts'edi ra hyadi ngue bin zø _u mi 'b_up_u ja ra ximhäi nangue nam pa ra hyadi. ⁹ Nε nu'_u gue bi nu ran _unbi nangue rá ts'edi ra hyadi, bi ndømants'o rá thuhu Ojā, gue'a bi manda y_un _unbi, pε guexta'a him bi 'yεspa Ojā, him bi päh yán 'yomfεni _u. ¹⁰ Nuya ná cüt'a ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Ojā mi po b_u ja rá ximbo, nε bi mbäm b_u hap_u i ja rá ts'edi ra zate xí bōxp_u ja ra dehe. Nε nup_u hap_u ja rá ts'edi, gätho x_um 'bexui thoho b_u. Nε nu'_u y_u ja'i gue i 'b_up_u bi zase yú jani nangue ran _unbi bi nu. ¹¹ Nε bi c'āmants'otho Ojā nangue y_un _u, nε nangue y_u sasi mi ja. Pε guexta'a him bi 'yε'ts'a ran ts'o mi øt'e, him bi päh yán 'yomfεni. ¹² Nε nu'a ná 'dato ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Ojā mi po b_u ja rá ximbo, bi mbäm b_u ja ra dāthe x_un ndoho t'εmbi Eufrates. Nε bi xä ra dehe nε 'bex bi 'yo't' ra dāthe ngue da zä da thop_u y_u ts'ut'abi gue ní 'yεp_u ní bōx ra hyadi. ¹³ Nε nugä dra Xuuagä, dá nu hyu y_u ts'onthi di nequi tengu y_u 'uε, ngue bi bøm b_u ja rá nde ra jarga zithu, nεp_u ja rá nde ra zate xí bōxp_u ja ra deja, nε bi bøm b_u ja rá nde ran t'uti xí bōxp_u ja ra häi, gue ra

hyäte pōngahya. ¹⁴ Nguetho nu'_u, gue'_u yú ts'onthi ra zithu _u i ja yú ts'edi ngue da 'yøt' y_u hyonya nt'øt'e. Nε nu'_u bi mba b_u gätho ná nguni ra ximhäi, høn_ub_u go hap_u 'b_uh y_u ts'ut'abi, ngue bi japi di pεt y_u ja'i. Ngue din ja ra dāsu_i din s_uhmb_u Ojā. Nε nu'a ra pa din ja ra s_ui gätho da nu rá ts'edi Ojā nuixte. ¹⁵ Nε dá øcä rá nde ra Jesucristo ngue bi 'yεna: “Gui 'yøhmb_u ya, nugä ba εcä tengu n'da ra bε. Hinga mfādi njām'b_u ga søhø. Din johya thoho _u gue him bin āhā pε bi jamansu y_u he dá unni, janangue'a hin din 'yāhe nε hin din 'yāsä b_uya, ngue im bεntho a ran hoqui dá ørpa _u, janangue'a hin di nequi yú ts'oqui, nε hin da mbε'ts' yú sä,” bi 'yεna. ¹⁶ Nε gätho bim peti b_u y_u ts'ut'abi nε y_u ja'i b_u ja ra xεqui t'εmbi Armagedón, ngue yú nde y_u hebreo a. ¹⁷ Nuya ná yoto ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Ojā mi po b_u ja rá ximbo, bi huic ran dāhi 'be'a mi po b_u. 'Bex bi t'ø a n'da ra nde bi bøm b_u ja rá nija Ojā mahεts'i, guerp_u i hu inde Ojā. Nε nu'a ra nde bi 'yεna: “Ya da guadi gätho man ts'εmbi,” bi 'yεna. ¹⁸ Nε 'bex bi hyät'i nts'edi y_u huei, nε nts'edi bin thoni y_u ngäni. Nε bin ja n'da ra 'yānhäi nts'edi hin jām'b_u bi nu n'da ra ja'i tengu na, asta gue'b_u go mim 'b_u _u y_u mbūdi thoho y_u ja'i. ¹⁹ Nu ra 'yānhäi bi xεn'a ra dāhnini Babilonia, hyu xεqui bi bøni. Nε gätho mi'da y_u hnini høn_ub_u go hap_u mi ja bi guadi. Nε bi bεn Ojā gue x_un ts'otho mi øt' y_u ja'i 'b_up_u ja ra dāhnini Babilonia, nε nts'edi bi _unba _u, nangue rá cue nts'edi a, asta gue'b_u go min theh rá cue Ojā. ²⁰ Nε gätho y_u t'uhäi i ja b_u ja y_u deja bim 'bedi. Nε gätho y_u nyuni nε y_u t'øhø bim 'bedi, hin'y_u b_uya. ²¹ Nε 'bex bi dāp_u mahεts'i y_un do εmme nts'utho nguetho yote kilo nán hyu n'da ran do, bi z_u i 'da y_u ja'i. Pε nu _u y_u ja'i bi c'āmants'o Ojā nangue ran _unbi nts'edi bi nu nangue y_un do.

17

Ra ngurpa 'yomt'εni xisu

¹ Nε nu'a n'da _u yām 'behni Ojā mahεts'i gue'a mí ja n'da ra ximbo, bi xicä: “Ba εhe ga ut'a i rán juānbi Ojā da nu ra 'yomt'εni xisu i hup_u ja y_u dehe 'dahma 'dan'yo b_u gätho ra ximhäi. ² Nu'_u y_u ts'ut'abi b_u ja ra ximhäi bi 'yøth_u ran ts'o a ra 'yomt'εni xisu.

Nε yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi bi xänba bu gue da 'yot' ran ts'o guepu 'bu a ra 'yomt'eni xisu. Gätho mi ot' ran ts'o tengu'bu iti thofo," bi 'yem'bu mi xiqui. ³Nε nubuya nu räm 'behni Oja bi zixcä bu ja n'da ra huenhäi ma'ueni njon mi 'bupu. Nε nu rá Hogandahi Oja bi jaqui gue dá handi, ne dá nugä a ra xisu i hux'a n'da ra zate xun theni. Nu ra zate mi ja yoto yu ya ne 'det'a yu dani, ne nt'o't'i bu ja rá ja'i ena jase rá ts'edi, gue rá thuhu ena guese Oja. ⁴Nu ra xisu mi he n'da ra hoc'bø't'e xun jupoi ne xun theni. Ne emme madin 'yot'e xun ho nangue yu thebe ne yam fo'ye ra oro ne yu ts'angu emme xam hmadi thofo, ne hont'a go mi cuat rá pahni. Nε mi the n'da ra tasa ra oro. Pe gätho 'be'a mi po ra tasa ra hmeppya nangue gätho yun ts'o mi ot' ra xisu. ⁵Nε nubu ja rá dε nt'o't'i bu rá thuhu: "Ra dahnini Babilonia, ngue ja rá ts'edi tengu'bu rá mbe gätho yu 'yomt'eni ne tengu'bu rá mbe gätho i ot' ran ts'o hönbu go hapu i ja ra ximhäi," bi 'yen'a ra t'ohni. Pe hin da buse n'da 'be'a nim bøn'a. ⁶Nε dá hant'a ra xisu, tengu 'bu iti thofo nangue yu ji u gätho bi hyo 'bu mi den Oja ne'bu mi mamp'a räm hman ra Jesús. Nε nugä drá Xuuagä, dadí hyonya thofo 'bu má nugä a n'da ran t'uti. ⁷Nε nu räm 'behni Oja mahets'i bi xiqui: "O gadí hyonya thofo, nguetho ga xi a ya 'be'a ni hmeppya a ra xisu, ne 'be'a ni hmeppya a ra zate i hux'a ra xisu, gue i ja yoto yu ya ne i ja 'det'a yu dani. ⁸Nu'a ran t'uti ngue ra zate gá nu, pe gue'a n'da mi 'bui, ne hingui 'buh ya, pe him ma ya'a ba ehe mahøn'a, da bøm bu ja ra hyähäi emme xun he. Nε m'bejua da nu ran date xun ho hin dim 'buh mahøn'a. Nε gätho yu ja'i ngue hinga nt'o't'i yu thuhu bu ja ra søcuq mahets'i, gue bi t'orpu 'bu ma hin'yu ra ximhäi, di hyonya thofo 'bu bi nu mahøn'a tengu bu i hnu ra zate. Nguetho mi 'bui, ne njo'o ya, pe dim 'bui mahøn'a. ⁹Nu'u to'o i ja yün 'yomfeni xun ho, sä da badi 'be'a nim bøn a ra hmeppya. Nu yoto yu ya ra zate ra hmeppya ngue u yoto yu nyuni guepu i hu a ra xisu. ¹⁰Nε ra hmeppya gue'u yoto yu ts'ut'abi, ngue yu ts'om'bäi thofo. Bi du u cut'a ne nu ná 'dato i 'bupu ya, ne ná yoto dim 'bui, pe hingan ya'a din ts'ut'abi. ¹¹Nε nu'a n'da, ná hyato ra

ts'ut'abi buya, gue'a gue mi 'bui, pe njo'o ya. Nu'bu bá eh mahøn'a, di manda tengu u yoto yu ts'om'bäi ts'ut'abi, pe m'bejua da mba da nu ran unbi mazai. ¹²Nε nu'u yu dani ra zate gá nu, yu hmeppya ngue 'det'a yu ts'ut'abi din ja yu ts'edi 'da yu t'u ora tho ne da gomhbu rá ts'edi ra zate. ¹³Nε gätho yu ts'ut'abi 'dat'a da beni ngue di un ra ts'edi di manda ra zate. ¹⁴Nε gätho yu ts'ut'abi da zu'a ra Jesús ra De'yo. Pe nu'a ra Jesús da dāha, nguetho ra Hmu a nangue gätho mi'da yu hmu, ne ra hmuts'ut'abi nangue gätho mi'da yu ts'ut'abi. Nε nu'u gätho din 'yohu ra Jesús 'bu bi dāha, gue'u bi zon Oja u, ne bi huahni, ne him bi 'ye'ts'a ní denni," bi 'yen'a ram 'behni. ¹⁵Nε nu räm 'behni Oja mahets'i xø bi xicä mahøn'a dra Xuuagä: "Nu yu dehe gá nu guepu mi huh ra xisu, ra hmeppya a nangue gätho mi'da yu ja'i i 'buh nangani ra ximhäi, gätho yu häi gätho yu nde 'dahma 'dan'yo bu na ya. ¹⁶Nε nu yu dani gá nu, ngue yu hmeppya yu ts'ut'abi, ne'a ra zate, m'bejua da zu a ra 'yomt'eni xisu u. Nε nu'u da hyacpi 'be'a gätho mi ja a ra xisu, ne da zap rá ngoc'yei a, ne da 'yu'ma ra xisu nangue ra sibi. ¹⁷Nguetho Oja bi benba yu ts'ut'abi da 'yot'e tengu mim ben Oja, ngue n'da ngu n'da u di un rá ts'edi ra zate di manda, asta gue'bu go bin ja 'be'a bi man Oja ngue din ja. ¹⁸Nε nu'a ra xisu gá nu bu, rá hmeppya ra dahnini gue'a di manda yu ts'ut'abi a, nangue gätho yu häi i ja ua ja ra ximhäi," bi 'yen'a ram 'behni.

18

Bi 'beh rá ts'edi ra dahnini Babilonia

¹M'bejua dá nugä man'da ram 'behni bá cah mahets'i, ne emme i ja rá ts'edi. Nε i ja rán nequi, bi hyät ra ximhäi 'bu mi gai, tengu ra hyadi. ²Nε emme ts'edi bin ya, bi 'yena: "Bi guahya, bi guahya rá ts'edi ra dahnini Babilonia. Nε hont'u yu zithu dim 'bupu, ne gätho yu ts'onthi. Nε i 'bupu hont'a go 'be'a män ts'o, ne yu doja gue hingui ho ot'e, xun ts'otho. ³Nguetho nu yu mengu bu bi xänba ran ts'o gätho yu ja'i mi søm bu gue i 'buh ná ngani ra ximhäi. Nε gätho yu ts'ut'abi bi gomhbu ran ts'o ra hnini, ngue tengu'bu ra 'yomt'eni xisu bu. Nε xun ngu yu ja'i 'da n'danni yu häi, bim membeti

'bɛ mɪ mbäp'ɛ 'bɛ'a gätho bi numanhose yɛ mɛngu bɛ ja a ra hnini," bi 'yɛn'a ram 'bɛhni. ⁴ Nɛ dra Xuuagä dä øcä man'da ra nde bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛna: "Ba ɛhɛ gätho yɛ ja'i ngue ma mbetigä, dami pøm bɛ ja ra dahnini, gue hin gui cohma øt'ehɛ ran ts'o i ja bɛ, nɛ hin guin nuhɛ ran ɛnbi gue da nu ɛ to'o da gopɛ. ⁵ Nguetho nu'bɛ sä da mba ma munts'i yán ts'o i t'ørpɛ, tengu'bɛ da zɛh nán hɛts'i ra ximhäi mahɛts'i. Nɛ nu'a Ojå xingui ts'ɛ bi pumbɛni ran ts'o 'bɛ'a bi t'ørpɛ." ⁶ Nɛ bi sih yám 'bɛhni Ojå bɛya: "Nuya dami cospahɛ ra pengui tenguthoho bi 'yørpɛ mi'da, dami cospahɛ ran ɛ gue gui yofɛ mahø'n'a. ⁷ Dami un ya ran ɛnbi nɛ nts'edi ra dumbɛi 'bɛ'a rán theui bi 'yøt'e. Nguetho bi bɛni maguesɛ, nɛ bi 'yøt' yɛ ts'oqui bi numanhosɛ, nɛ xɛn ngu 'bɛ'a gätho bi hyonɛ. Tengu'bɛ n'da ra xisu da mansɛ mbo rá mbɛi, da 'yɛna: "Nugä xɛn ngu ma ts'edigä, hingan ts'ogui thohogä, nɛ njám'bɛ din jagä ra dumbɛi," ngubɛ bi ma. ⁸ Pɛ janangue'a da nu ran ɛnbi di und Ojå, nɛ gätho 'bɛ'a din ja, 'da huɛtho án ja gätho yɛ 'yánthi. Nɛ da nu ra gɛhɛ nɛ ra dumbɛi, nɛ di juadi nangue ra sibi. Nguetho tate thoho rá ts'edi Ojå ra Hmu, gue di un'na rán theui bi 'yøt'e. ⁹ Nɛ nu yá ts'ut'abi gätho yɛ häi gue zai i comhbɛ ran ts'o, gätho din zoni nɛ dim mbafi 'bɛ i hand rá 'bifi ra dahnini ngue i zø. ¹⁰ Nɛ gätho dim 'bämanhɛ nguetho ɛmmɛ i su da nu ran ɛnbi tengu in nu ɛ i 'bɛpɛ ja ra dahnini. Nɛ da ma: "Huɛcate, huɛcate, nguetho mahotho ra dahnini, nɛ ɛmmɛ mi ja rá ts'edi, pɛ n'da huɛtho gue bi ts'embɛ," da 'yɛn'ɛ. ¹¹ Nɛ gätho yɛ mbä bɛ ja gätho ra ximhäi din zoni nɛ dim mbafi, nguetho njo'o da dämbi 'bɛ'a da mbä. ¹² Ngue yɛ oro, yɛ t'axi, yɛn 'yøt'e, yɛ perla, nɛ ra 'bø't'e ra lino xɛn ho, ra 'bø't'e ra seda, ra 'bø't'e xɛn tudi xɛn jɛpoi nɛ xɛn theni, nɛ gätho yɛ za gue muman'u, nɛ ɛ nt'øt'e yɛ do'yo, nɛ gätho ɛ yɛ za nt'øt'e ɛmmɛ xɛm hmadi, nɛ ɛ nt'øt'e ra bronze ngue ra thenga fɛxna t'ɛgui, nɛ ɛ nt'øt'e ra t'ɛgui, nɛ ɛ nt'øt'e ra 'yaxi. ¹³ Nɛ zai mi 'bä bɛ yɛ canela, yɛ 'yɛthi ngue in 'yohɛ yɛ tɛhɛ, ra t'ɛza muman'u, yɛ 'yɛthi i yɛmanho, yɛ perfume, yɛ vino, yɛ aceite, ra hocjuni, ra trigo, yɛn dani, yɛ dɛ'yo, yɛ fani, yɛ carro, nɛ yɛ 'yɛhɛ mi 'bä bɛ, nguetho mi

'bäp yá te yɛ ja'i tengu'bɛ i 'bä yɛ fani. ¹⁴ Nɛ da 'yɛn'ɛ yɛ mbä: "Gätho gue xɛn ho gmi honi bin thegue. Nɛ gätho yɛ mbeti nɛ gätho 'bɛ'a mahotho ya bi mba. Him man'dandɪ guin nu mahø'n'a tengu mí ja bɛ," da 'yɛn'ɛ. ¹⁵ Nɛ nu'ɛ gue bim mɛmbeti ngue'ɛ mim pä bɛ ja ra dahnini, dim 'bämanhɛ tho, nguetho i su da nu ran ɛnbi, tengu in nu'ɛ mi 'bɛpɛ. Nɛ ɛmmɛ din zoni, i tu yá mbɛi, nguetho njo'o da däi 'bɛ'a i ja da mbä. ¹⁶ Nɛ da 'yɛna: "Dumbɛi thoho nangue 'bɛ'a bin ja ra dahnini, ɛmmɛ mi ja bɛ mahotho, nɛ mi ja bɛ yɛ 'bø't'e ra lino, nɛ yɛ 'bø't'e xɛn jɛpoi, nɛ yɛ 'bø't'e xɛn theni, nɛ madi nɛqui bɛ 'bɛ'a mahotho gue yɛ oro nɛ yɛn 'yøt'e nɛ yɛ perla xɛm hmadi. ¹⁷ Nuya nte jabɛ ya, n'da oratho ám 'bedi gätho ɛmmɛ xɛm hmadi mi ja bɛ," da 'yɛn'ɛ mim pä bɛ. Nɛ gätho yá hmu yɛ barco nɛ'ɛ gätho i hu bɛ, nɛ gätho yɛ mbɛfi di 'yon yɛ barco, mi 'bämanhɛtho. ¹⁸ Nɛ bi du yá mbɛi 'bɛ mi nu ra 'bifi i zø ra dahnini, nɛ bi 'yɛna: "Hin'yɛ man'da ra hnini mahotho tengu nɛ." ¹⁹ Nɛ nu'ɛ, bi 'yax yá yá yɛ fonthäi, ra hmɛpya gue tu yá mbɛi, nɛ bin zoni nɛ bi mbafi, ɛna: "Huɛcate ra dahnini ɛmmɛ mi ja rá ts'edi, nguetho gätho gahɛ dyá hmuhɛ yɛ barco däm mɛmbetihɛ nɛ, nɛ xøgue n'da oratho ám 'bedi gätho mi ja bɛ," bi 'yɛn'ɛ. ²⁰ Pɛ gan johyahɛ gätho ahɛ gue gui 'bähmbɛ ua mahɛts'i, gan johyahɛ nangue 'bɛ'a bin ja ra dahnini, bi ts'embɛ. Nɛ dan johyahe gätho gahe ma 'bäihe ra Cristo ua ja ra häi, nɛ gätho gyɛ pøngahyáhɛ Ojå, nɛ gätho gahɛ ngue dí tɛnhdɛ Ojå, dan johyahɛ, nguetho ya bi cos'ahɛ 'bɛ'a bi 'yøt'ahɛ yɛ ja'i mi 'bɛpɛ ja a ra dahnini. ²¹ Nɛ nubɛya n'da rá m 'bɛhni Ojå mahɛts'i ngue xɛn ngu rá ts'edi, bi gɛ'ts'a n'da ra do ɛmmɛ xɛn ndoho, nɛ nts'edi bi 'yɛm bɛ ja ra dadeja. Nɛ bi 'yɛna: "Tengu thoho din ja ra dahnini Babilonia ngue mi ja rá ts'edi, pɛ njám'bɛ da hnu mahø'n'a, gätho n'da m'bedi thoho. ²² Nɛ hin da t'ørpɛ mahø'n'a yɛ mbɛ'bida, gätho ɛ i pɛ yɛ arpa, nɛ gätho ɛ i huixt yɛ thaxi, xinga gue'ɛ yɛ hyaxi. Xinga n'da ran 'yohɛ dim pɛpɛ mahø'n'a, nɛ njon din cɛm bɛ mahø'n'a. ²³ Nɛ din çá'bɛxui thoho, him man'dandɪ mahø'n'a di nɛqui bɛ yɛ sibi, nɛ njon da 'yøt' ran thati bɛ ngue din johya tengu mi øt'e.

Nguetho man'da mi ja yá ts'edi ɯ mi øt' yá 'bɛfi bɯ xínda gue'ɯ mi'da gátho ra ximhái. Pɛ mi hát yɯ ja'i 'bɯ mi xánbi di ho yá pähä zɛhɛ ɯ gátho mi sòm bɯ, bí nɛxpɯ ná ngani ra ximhái. ²⁴ Nɛ guerpɯ bim fän yá ji ɯ yá pøngahyá Oja, nɛ ɯ gátho mi'da yá t'uhni Oja, gue bi tho. Pɛ guerpɯ bi tho ɯ, nɛ gue'a í ts'emba a ra dahnini," bi 'yɛn'a rá m'behni Oja.

19

¹ Nɛ nubɯya, dra Xuuagä dá øcä yá nde n'da munts'i yɯ ja'i i 'bɯpɯ mahɛts'i. Nɛ bi 'yɛn'ɯ: "Dí ɛspahɯ Oja, nguetho ma pørpatehɯ a, nɛ hønse ma Ojahɯ i ja rá nuixte nɛ tate thoho rá ts'edi. ² Xɯn ho rán ts'embi Oja, nguetho rán säui bi t'ørpa ra dahnini, tengu'bɯ ra 'yomt'ɛni xisu, gue bi ts'onba yá mbɯi gátho yɯ ja'i ra ximhái. Nɛ nuya Oja bi cospa ɯ gátho to'o bi hyo yá 'yɛhɛ," bi 'yɛna. ³ Nɛ nts'edi bi mam mahøn'a yɯ nde dá øcä: "Dí ɛspahɯ Oja nguetho ya bi juah ra sibi a ra dahnini, nɛ hin din hɛ a nín 'yo rá 'bifi," bi 'yɛn'ɯ yɯ ja'i. ⁴ Nubɯya gátho 'däte magoho yɯ dác'yɛi ngue zai di mbä'ts'a Oja, nɛ'ɯ goho yɯn t'uti i 'bɯi, bin danyahmu bɯ i hu a Oja, nɛ bi dande. Nɛ gátho bi ma bi 'yɛn'ɯ: "Nɛcähe, ngubɯ dí m bɛmhbe dí ɛspahe Oja," ɛn'ɯ.

Bi zin rá xisu ra Dɛ'yo

⁵ Nɛ dá øcä man'da ra nde bi bøm bɯ guerpɯ i hu a Oja, ngue bi ma: "Dami 'yɛspa ma Ojahɯ gátho ɯ yá 'yɛhɛ. Dami 'yɛspahɯ gátho to'o i numansu Oja, nɛ'ɯ i ja yá ts'edi nɛ'ɯ hin'na," bi 'yɛn'a ra nde. ⁶ Nɛ dá øcä yá nde yɯ ja'i xɯn ngu, ngue di hì tengu'bɯ xɯn ngu yɯ dehe, nɛ tengu'bɯ bi thoni yɯn gäni. Nɛ bi 'yɛm 'bɯ mi yá: "Dí ɛspahɯ Oja, nguetho di manda ya ra Hmu, ma Ojahɯ tate thoho rá ts'edi. ⁷ Gátho dan johyahɯ, nɛ da hyu ma mbɯihɯ, nɛ ga ɛspahɯ Oja ngue i ja rá ts'edi. Nguetho bi zøn ra ora da zin yɯ 'yɛc'yɛi ra Jesús, ra Dɛ'yo, tengu thoho n'da ran 'yohɯ din that'ui rá xisu. Nɛ mahøntho da mba ra xisu, mahoqui thoho. ⁸ Nɛ bin t'un ran t'ɛdi da hye ra pahni di fɛxni, gue ra lino xíngui ts'ɯ ts'o. Nu'a ra pahni xɯn t'axi nam bøni ngue bi mba mahoqui yá ts'oqui ɯ yá t'uhni Oja nɛ nubɯya i øt' yán thehɯ." ⁹ Nɛ nuna ram 'behni mahɛts'i bi xicä 'bɛ'a ga o't' ya: "Din johya gátho to'o

ɯ bi ts'on bɯ ja ran sihme nangue rán thati ra Dɛ'yo. Majuani rá m hman Oja na dí xi a ya," bi 'yɛng rá m 'behni Oja mahɛts'i. ¹⁰ Nɛ nubɯya dán danyahmu bɯ ja rá gua ram 'behni mahɛts'i. Pɛ nu'a bi xicä: "O guín jabɯ, nguetho nugä rá 'yɛhɛ thohogä Oja tengu thoho i, nɛ tengu ni cuhɯ, gátho ɯ i mamp'a rá m hman Oja nangue ra Jesús, gátho dadí jafɯ da fah ra Jesús," bi 'yɛng 'bɯ mi xiqui.

Nu'a n'da bi hyux ra t'axca ndøfani

¹¹ Nɛ nubɯya, dra Xuuagä, dá nugä nsoqui mahɛts'i. Nɛ mi 'bäpɯ n'da ra t'axca ndøfani pa nthuts'i. Nɛ nu'a i huts'i, Majuani a rá thuhu, nguetho zai im mam majuani a. Nɛ di Ja'ts'a rá thuhu, janangue'a n'da ngu n'da di un'na rán säui 'bɯ bi juanbi, nɛ xɯn ho 'bɯ i øt' ran sæi a. ¹² Nɛ nu'ɯ yá dá a mi huxpɯ, mi zø tengu ra sibi, nɛ mi jabɯ xɯn ngu yɯ corona bɯ ja rá yá. Nɛ nu rá thuhu nt'o't'i bɯ, hønse mi paði 'bɛ'a rá thuhu. ¹³ Nɛ nu rá pahni mi he, bi zinni gátho ra ji, nɛ nu rá thuhu, ngue rá m Hman Oja a. ¹⁴ Nɛ nu'ɯ yɯ dofɯi mahɛts'i, gátho mi he ra t'axca lino mahotho, xíngui ts'ɯ xɯn ts'o. Nɛ gátho mi hux yɯ t'axca ndøfani, nɛ bi dɛn'na ra mbadi mi huxpɯ ja ra ndøfani. ¹⁵ Nɛ nu'a ra ngarbi i pøxpɯ ja rá nde n'da ra espada ɛmmɛ het'i, ngue da daj yán sæihɯ 'bɯpɯ gátho yɯ häi bɯ ja ra ximhái. Nɛ gátho di manda ɯ bɯya, nɛ njon di japi da mbesta'a da ma. Nɛ tengutho ra ja'i bɯ ja ran the'ma gui'uva, i nɛn yɯ uva, nɛ ngutho da 'yørpa ɯ to da zɛmbi, di un rá cue Oja nts'utho, ngue nu'a nte hɛmbi da 'yøt'e. ¹⁶ Nɛ nt'o't'i bɯ ja rá pahni nɛ rá xínthe rá thuhu, ngue ra Hmuts'ɯt'abi a ngue di manda gátho yɯ ts'ɯt'abi, nɛ rá thuhu, ngue ra Ngarpa Hmu a ngue di manda gátho yɯ hmu. ¹⁷ Nɛ dá nugä n'da rá m 'behni Oja mahɛts'i mi 'bäpɯ ja ra hyadi, nɛ nts'edi bi mba't'ɯ gátho yɯ doja mi 'yo bɯ magats'i, bi 'yɛmbi: "Gátho ahɯ gyɯ dojahɯ, ba ɛhmbɯ ya, nguetho Oja bi 'yøt'ahɯ n'da ra dants'ihmɛ. ¹⁸ Ba ɛhmbɯ ya gui sihɯ yá ngøc'yɛi yɯ ts'ɯt'abi nɛ yɯ hmudofɯi, nɛ'ɯ gátho mi ja yá ts'edi. Nɛ yɯ ndøfani nɛ gátho mi huts'i, nɛ gátho yɯ ja'i yɯ 'yɛhɛ nɛ gátho hing yɯ 'yɛhɛ, nɛ yɯ hmu uague yá mbɛfi," bi 'yɛm 'bɯ mi mba't' yɯ doja. ¹⁹ Nɛ dá nugä ra

zate gue xí bõxp̄ ja ra d̄adej̄a, n̄e 'darb̄u bim p̄etiḥ̄ ḡätho ȳu ts'ut'abi ngue ḡätho ȳu häi, ngue da 'yõrpa n'da ra d̄as̄u a mi huxp̄u ja ra t'axca ndõfani, n̄e'ü ḡätho mi t̄enni. ²⁰ N̄e nu ra zate b̄aya bi mba mfent'i a, n̄e'a ra hyäte p̄ongahȳa bi fent'i, gue'a ran t'uti í bõx ra häi n̄e xí 'yõt' ȳu hyonya nt'õt'e b̄u ja rá hmi ra zate. N̄e gue'a mi hät ȳu ja'i ḡätho to'o mi ja rá thuhu b̄u ja rá d̄e. Ḡätho yoho bi t'entp̄u ja ra sibi ra azufre, tengu n'da ra dej̄a na ndoho a ra sibi. ²¹ N̄e ḡätho ȳu ja'i mi t̄en'na ra zate, bi tho nangue ra espada mi p̄õxp̄u ja rá nde a mi huxp̄u ja ra t'axca ndõfani. N̄e nu'ü ȳu doja b̄aya bin niȳa thoho nangue ȳu ngõc'ȳei.

20

N'da mahuq̄hi njeya

¹ N̄e nub̄aya, dra Xuuagä dá nugä man'da r̄ám 'behni Oj̄a mah̄ets'i bá c̄ai n̄e bá hȳa r̄án sogui ra hȳah̄ai ḗm̄m̄e x̄un h̄e n̄e nts'utho, guerp̄u i 'b̄uh̄ ȳu z̄ithu. N̄e nu'a r̄ám 'behni Oj̄a mi c̄a n'da ra cadena x̄un ndoho. ² N̄e bi b̄ent'a ra j̄arga, n̄e t'ḗmbi ra c'ḗȳa, p̄e guet'a ra z̄ithu, rá thuhu í Satanás. N̄e bi mba nthat'i n'da mahuq̄hi njeya nangue ra cadena. ³ N̄e nu'a r̄ám 'behni Oj̄a b̄aya, bi 'yentp̄u ja ra hȳah̄ai a ra z̄ithu. N̄e bi go'mi, n̄e bi hȳut'a ran sogui, n̄e bi cuahmi x̄un ho, ngue hin da z̄a da b̄õm̄ b̄u da hyät ȳu ja'i, asta gue'b̄u bi gua'a n'da mahuq̄hi njeya. M'bejua da mba nso'ts'i 'da ȳu pa. ⁴ N̄e dá nugä man'da ra hm̄ep̄ya mah̄ets'i, x̄un ngu ȳun thuts'i, n̄e nu to'o mi huxp̄u bin t'un ran t'ḗdi da 'yõt' ran jūanbate, ḡätho min 'yoh̄u ü bi tho 'b̄u mi ma i ḗc'ȳei ra Jesús, n̄e'b̄u mi mamp'a r̄ám hman Oj̄a. Gue nu'ü ḡätho him mi th̄ande ra zate xí bõxp̄u ja ra dej̄a n̄e rá nyoguido. N̄e nte mi ja b̄u ȳu d̄e rá thuhu ra zate, x̄inga guerp̄u ja ȳu 'ȳe. Nu'ü bi ndants' mah̄õn'a 'b̄u mi du, n̄e bin 'yoh̄u ra Jesús bin ts'ut'abi n'da mahuq̄hi njeya. ⁵ N̄e guehya ȳu mb̄udi bi xox Oj̄a bi t'urcä. P̄e nu'ü mi'da gue bi du, hin da d̄amb̄eni asta gue'b̄u bi gua'a n'da mahuq̄hi njeya. ⁶ N̄e di johya n̄e maj̄api ü ḡätho ü ra mb̄udi da xox Oj̄a, n̄e hin da nu a na yoho ran d̄ate ngue ra sibi maz̄ai. N̄e dim mb̄aj̄a nangue ra Cristo b̄u bí ja rá ts'ḗdi Oj̄a, n̄e din 'yoh̄u ra Cristo ngue din ts'ut'abi n'da mahuq̄hi njeya.

Da mba nthq̄pi ra z̄ithu

⁷ N̄e nu'b̄u bi gua'a n'da mahuq̄hi njeya, da mba nsocui a ra z̄ithu mi of̄adi. ⁸ N̄e nu'a ra z̄ithu b̄aya da b̄õm̄ b̄u, x̄õ da hyät mah̄õn'a ȳu ja'i ḡätho na nguni ra ximh̄ai. Da mba b̄u ja ra häi Gog n̄e ra häi Magog n̄e di japi dim p̄eti ḡätho nangue din ja ra d̄as̄u. N̄e x̄un ngu da d̄enni hingui sä da 'bede, tengu ra 'bomu 'bom b̄u ndendej̄a, njon da hyät'i da mbede. ⁹ N̄e din 'ȳerpa thoho b̄u ní mba bi mb̄ä'ts'i hap̄u mi 'b̄u ü min 'yoh̄u Oj̄a, guerp̄u ja ra d̄ahnini di hūeç Oj̄a. P̄e bá c̄ah̄ mah̄ets'i ra sibi bi juadi ḡätho ȳun s̄aih̄u. ¹⁰ N̄e nu'a ra z̄ithu ngue bi hyät'ü, bi t'entp̄u ja ra sibi i th̄e ra azufre, tengu n'da ra dej̄a na ndoho, guerp̄u xí t'entp̄u ra zate xí bõxp̄u ja ra d̄adej̄a, n̄e'a ra hyäte p̄ongahȳa gue ran t'uti xí bõxp̄u ja ra häi. N̄e ḡätho hyu da nu ran ünb̄i nangue ra sibi, ma pa n̄e ra xui h̄õn'b̄u go nj̄am'b̄u ḡätho ȳu pa maz̄ai.

Ran z̄egui ran jūanbi

¹¹ N̄e dr̄a Xuuagä dá nugä mah̄õn'a, gue n'da ran thuts'i x̄un ndoho x̄un t'axi, n̄e mi hup̄u Oj̄a. N̄e nu ra ximh̄ai n̄e mah̄ets'i bim 'be 'b̄u mi hyant'a mi hup̄u, n̄e him man ja b̄aya. ¹² N̄e dá nugä ḡätho ü x̄un du, h̄õnt'a go 'be'a ní ja'i, mi 'b̄ap̄u ja rá hmi Oj̄a i hup̄u. N̄e bi mba ma t̄ants'i ȳu s̄õcūa b̄u, n̄e'a ra s̄õcūa im ma to'o i ja ra temaz̄ai. N̄e ḡätho bi mba ma jūanbi nangue'a nt'o't'i b̄u 'be'a ḡätho bi 'yõt'a, nu'b̄u mi 'b̄u. ¹³ N̄e ḡätho ü gue bi du b̄u ja ra dej̄a, n̄e ḡätho ü mi'da bi du h̄õnb̄u go hap̄u, ngue ḡätho i 'b̄ap̄u 'b̄u x̄un du, bi b̄õm̄ b̄u, n̄e bim 'b̄ap̄u ja rá hmi Oj̄a. N̄e bi mba ma jūanbi nangue 'be'a ḡätho bi 'yõt' 'b̄u mi 'b̄u. ¹⁴ N̄e nu'a ra x̄equi mi 'b̄u x̄un du, bi t'entp̄u ja ra sibi, tengu ra dej̄a na ndoho. Gue'a na yoho ran d̄ate a. ¹⁵ N̄e nub̄u ja ra s̄õcūa gue im ma to'o i ja ra temaz̄ai, n̄e nu'ü ḡätho him man t'o't'i ȳu thuhu b̄u, bi t'entp̄u ja ra sibi.

21

Ma'da'yo mah̄ets'i n̄e ra ximh̄ai

¹ N̄e nub̄aya, dra Xuuagä, dá nugä man'da bi t'urcä, ngue ma'da'yo mah̄ets'i n̄e ma'da'yo ra ximh̄ai. Nguetho ya bim 'bedi 'be'a ḡätho mi ja b̄u mah̄ets'i n̄e ra ximh̄ai. N̄e hin'ȳu ra dej̄a b̄u ja ra 'da'yo ximh̄ai. ² N̄e dá nugä bá c̄ah̄ mah̄ets'i guerp̄u bí 'b̄u

Ojå n'da ra hogahnini, gue'a ra Jerusalén ma'da'yo, mahotho, mahoqui, tengu n'da ra hmute i he ra pahni mahotho da mba dín thåt'ui rá ndø. ³ Ne dá øcä n'da ra nde nts'edi bin yå, gue bá nexpu ja ran thuts'i bu bí hu Ojå, bi 'yena: “Dami hyand ya, bi gacua mahets'i rá ngu Ojå,” bi 'yena, ne nuya zai dim 'buhmbu yu ja'i a. ⁴ Ne guese Ojå di un ran johya, ne him man ja yu guidä yu ja'i, ne hin dín ja ran date mahøn'a bu, ne hin dín ja yu dumbui bu. Nguetho gätho 'be'a män unbi mi ja, ya bi thogui. ⁵ Ne nu Ojå ngue i hupu ja ran thuts'i, bi 'yena: “Gätho ma'da'yo dá øt'ä ya.” Ne bi xiqui, dra Xuuagä: “Dami 'yo't' ya 'be'a dí xi a i, ne sä da t'ec'yei nguetho majuañi a.” ⁶ Ne bi xiqui mahøn'a: “Ya bi guadi 'be'a gätho dá øt'ä ya. Gätho dá du'mi, ne ga juacä ra 'befi dá du'mi. Zai däm 'bucä ne dam 'bui mazai. Ne nu'u to'o i sä ngue di 'be a ra te mahyoni thoho, tengu'bu i tute, ga undä ra te i juadi, tengu'bu ra mbøthe im fonts'a ra dehe ga unni, ne hin da gurqui. ⁷ Ne to'o da dāha, ga comhbe 'be'a gätho i jagä, ne ga øt'e ma t'uhnigä u, ne dyu Ojågä u. ⁸ Pe ga entpu ja ra sibi u to'o i su yun unbi 'bu da dengui, ne'u to'o yoho yun 'yomfeni, ne gätho u xun ts'o yu mbui, ne gätho yu hyodu, ne gätho yu 'yomt'eni, ne gätho u in yahu yu zithu, ne gätho u i thande hønt'a go 'be'a gue him majuañi, ne gätho u i man yu fehni. Gätho ya da nu na yoho ran date, da t'entpu i zø ra sibi ra azufre, tengu ra dejå na ndoho,” bi 'yena Ojå.

Ma'da'yo ra hnini Jerusalén

⁹ Ne xø dá nugä man'da ra hmepya bi t'urcä. Nu'a n'da u yam 'behni Ojå mahets'i gue min 'yohu 'dato yam 'behni, gue'u mi the yu ximbo gue bi un yun unbi bu ja ra häi, ne nu'a bi xiqui: “Ba xhe, ga ut'a ra hnini, tengu'bu ra hmute bin thåt'ui ra De'yo.” ¹⁰ Ne nu'a rá Hogandahi Ojå bi bængä man'da mahøn'a, tengu'bu bi zixcä a rám 'behni Ojå bu ja n'da ra t'øhø xun hets'i, ne bi 'yurca ra hogahnini Jerusalén ma'da'yo, bi gah mahets'i gueru bí 'bu Ojå. ¹¹ Ne nu'a ra hnini emme di yoxni nangue rán hose Ojå i 'bupu mbo. Ne di yoxni tengu ra do ra jasje i pømhyats'i. ¹² Ne nu'a ra hnini mi ja bu ra mbä't'i, ra jådo xun

hets'i, goho yu ts'at'i. Ne nu'a ra mbä't'i, mi ja bu 'de'magoho yu dajut'i, ne n'da ngu n'da yu jut'i mi 'bapu n'da rám 'behni Ojå mahets'i, da mbah ra goxthi. Ne nu'u 'de'mayoho yu jut'i, n'da a n'da nt'o't'i yu thuhu u 'de'ma yoho yu ts'unt'u ra Israel. ¹³ Ne n'da nguadi min ja hyu yu jut'i, hyu i xopu ní bøx ra hyadi, ne hyu i xopu ní yuh ra hyadi, ne hyu i xopu ra norte, ne hyu i xopu ra sur. ¹⁴ Ne nu'a ra hnini mi fa'ts'i 'de'mayoho yu do, n'da'a n'da nt'o't'i yu thuhu u 'de'mayoho yun 'yohu gue yu 'bäihä ra Jesús, ngue ra De'yo. ¹⁵ Ne nu'a rám 'behni Ojå mahets'i gue dán yå'be, mi hä n'da ra t'eni ra oro, tengu'bu ra metro, gue da 'yen ra hnini, hangu na ndoho yu jut'i, ne yu føt't'e. ¹⁶ Nu'a ra hnini xun zant'ma ndoho, 'da'angu ná mba, ne 'da'angu nán janni. Ne nu'a ram 'behni mahets'i bi 'yen ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue yo mahuahi ne yo ciento kilómetro ná ndoho, 'da'angu ná mba, 'da'angu nán janni, ne 'da'angu nán hets'i. ¹⁷ Ne nu'a ram 'behni bi 'yeni hangu nán hets'i rá mbä't'i ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue hyate ma goho metro. Ne bi 'yeni tengutho i øt' yu ja'i. ¹⁸ Ne nu'a ra mbä't'i nt'øt'e nangue yu do ra jasje, pe nu ra hnini nt'øt'e nangue ra oro, tengu'bu ra xito a ra oro. ¹⁹ Ne nu'u 'de'mayoho yu dādo mi fa'ts'a ra mbä't'i, xun ngu nt'ut'i yu t'udo 'dahma 'dan'yo, ngue di fexni, xam hmadi di muui. Nu'a rá mbädi ra dādo nt'ut'i yu t'udo ra jasje, nu'a ná yoho ra dādo nt'ut'i yu t'udo ra zafiro, nu'a ná hyu ra dādo nt'ut'i yu ágata, nu ná goho ra dādo nt'ut'i yu esmeralda. ²⁰ Ne nu'a ná cut'a ra dādo nt'ut'i yu ónice, ná 'dato ra dādo nt'ut'i yu cor-nalina, ná yoto ra dādo nt'ut'i yu crisólita, ná hyato ra dādo nt'ut'i yu berilo, ná guto ra dādo nt'ut'i yu topacio, ná 'det'a ra dādo nt'ut'i yu crisoprasa, ná 'de'ma'da ra dādo nt'ut'i yu jacinto, ná 'de'mayoho ra dādo nt'ut'i yu amatista. ²¹ Ne gätho 'de'mayoho yu jut'i rá mbä't'i ra hnini nt'øt'e nangue yu perla gue xun t'axi, ne n'da'a n'da yu perla gue bi t'øt'e n'da ngu n'da ra jut'i. Ne nu'a ra calle xun ndoho bu mbo ra hnini nt'øt'e nangue ra oro xun ho, tengu'bu ra xito a ra oro. ²² Ne hin dá nugä n'da ra nijå bu, nguetho gätho rá nguse Ojå a ra hnini,

ngue ra Hmu t̄atetho rá ts'edi, ne ra De'yo, ne 'darpu i 'b̄hmb̄u i 'b̄p̄u ja ra hnini. ²³ Ne nu'a ra hnini, him mahyoni ra hyadi di yorpu, ogue ra z̄ana, nguetho gues̄e Oj̄a ne ra De'yo di yorpu. ²⁴ Ne nangu'e'a ra nyot'i i ja b̄u, ḡatho di yot'u ne dim 'b̄amanho u yu j̄a'i dim 'b̄p̄u ḡatho yu h̄ai ua ja ra ximh̄ai. Ne yu ts'ut'abi ḡatho yu h̄ai dim 'b̄u di d̄a b̄u u yun ho x̄u 'yot'e, tengu'b̄u di um b̄u yun t'unni x̄un ngu di muui. ²⁵ Ne nsoquitho yu jut'i ḡatho ra pa, ne nj̄am'b̄u da mba njut'i, nguetho nj̄am'b̄u din xui b̄u. ²⁶ Ne h̄ont'a go 'be'a ḡatho di muui, gue bi z̄an Oj̄a bi 'yot' yu j̄a'i 'dahma 'dan'yo yu h̄ai ua ja ra ximh̄ai, ne gue'a da hȳxp̄u u, ní th̄im b̄u mbo ra hnini. ²⁷ Pe hin da ȳrpu ja ra hnini 'be'a x̄un ts'o, x̄ing yu ts'om'b̄ai da ȳrpu, x̄ing yu hȳate. Pe h̄ont'u to'o bi 'yorpa rá thuhu ra De'yo b̄u ja rá s̄ocua, gue to'o ḡatho bi un ra temaz̄ai, h̄ont'u da z̄a da ȳrpu.

22

Mi ts'utho ba ̄h ra Jesucristo

¹ Ne nu'a r̄am 'behni Oj̄a x̄o bi 'yurc̄a man'da mah̄on'a, dra Xuuaḡa. Ngue n'da ra d̄athe mahoqui thoho ra dehe x̄un güe tengu ra xito, t'̄embi rá dehe ra temaz̄ai. Ne bí n̄xp̄u ja r̄an thuts'i Oj̄a ne ra Jesús ra De'yo. ² Ne bi tho'inde b̄u ja ra calle x̄un ndoho b̄u ja ra hnini. Ne n'da n'danguadi mi 'b̄p̄u yu za t'̄embi yu za gue di un ra te. Ne nu'u yu za din z̄adi, n'dazna ngu n'dazna ma'da'yo yun d̄at'o din z̄p̄u, janangue'a 'demayo nid̄i din z̄adi n'daj̄eya. Ne nu'u yú xi di un yán zaqui ḡatho yu j̄a'i. ³ Ne hin'ȳu 'be'a dí hnu r̄an ts'̄embi Oj̄a b̄u. Pe din ja b̄u rá ts'edi Oj̄a ne rá ts'edi ra Jesús ra De'yo. Ne ḡatho yú 'ȳh̄e da d̄ande u ne da 'ȳorpa yú 'b̄efi. ⁴ Ne nu'u dim 'b̄p̄u da nu rá hmi Oj̄a, ne ḡatho din ja rá thuhu Oj̄a b̄u ja yú d̄e. ⁵ Ne hin'ȳu b̄u ra xui, janangue'a njon da hyom man'da ran nequi, x̄ing ra hyadi, nguetho gues̄e Oj̄a ra Hmu di yoz̄eh̄e b̄u. Ne nu'u dim 'b̄p̄u din ts'ut'abi ḡatho yu pa maz̄ai. ⁶ Ne nu'a ram 'behni bi xic̄a: “Ḡatho ram hma gá 'ȳode, majūani a, ne da z̄a da t'̄ec'ȳei ḡatho. Nu'a Oj̄a ra Hmu, gue'a di un rá Hogand̄ahi yú p̄ongahȳa, ya bá p̄enc̄a ua dr̄am 'behniḡa a, ngue ga xi ah̄u 'be'a din ja, gue yú 'ȳh̄e ah̄u Oj̄a. Ne him maya'a din ja,”

bi 'ȳena. ⁷ “Dami 'ȳohmb̄u ya,” ̄n'a ra Jesús, “him maya'a gue gua ̄c̄a. Gan johyah̄u ḡatho ah̄u gue guí ̄c'ȳei h̄u 'be'a din ja, nt'o't'i b̄u ja ra s̄ocua,” bi 'ȳena. ⁸ Ne nuḡa dra Xuuaḡa, majūani dá øde ne dá nuḡa 'be'a ḡatho bi t'urqui ngue dá o't'ä ua. Ne nu'b̄u mi gua'a 'be'a dá øc̄a ne 'be'a xí 'yurqui, dán d̄anyahmu b̄u ja rá gua ram 'behni mah̄ets'i bi 'yurqui ḡatho, dí ̄na gue ga th̄ande. ⁹ Pe nu ram 'behni bi xiqui: “O guí th̄andegui, nguetho nuḡa dra 'ȳh̄eḡa tengu i, ne ni cuh̄u mi'da yu p̄ongahȳa, ne ḡatho mi'da u gue i ̄c'ȳei 'be'a gá 'yorpu ja ra s̄ocua. H̄onse Oj̄a gui th̄ande,” bi 'ȳena. ¹⁰ Ne x̄o bi xic̄a ram 'behni b̄uya: “O guí p̄es' thoho na gá 'yo't'i, ngue 'be'a din ja, nguetho him maya'a din ja. ¹¹ Ne nu'u to'o i øt' ran ts'o, thocua thoho da 'yot' ran ts'o, ne ḡatho to'o i øt' ran ts'om'b̄ai, thocua thoho da 'yot'e. Pe nu'u to'o i øt' ran ho, thocua thoho da 'yot' ran ho, ne to'o mahoqui thoho yú mb̄u thocua thoho gue xt̄an ho yú mb̄u,” bi 'ȳen'a r̄am 'behni Oj̄a mah̄ets'i 'b̄u mi xiqui. ¹² Ne bi 'ȳenḡa ra Jesús b̄uya: “Ne guehna dí xi ah̄u, him maya'a ba ̄c̄a. Ne n'da ngu n'da ga un r̄an th̄eui 'be'a ḡatho bi 'yot'e. ¹³ Nuḡa ḡatho dá d̄u'mi ne ga juac̄a ra 'b̄efi dá d̄u'mi, dra mb̄udiḡa ne dran z̄egui ḡa, z̄ai d̄am 'b̄u ne dam 'b̄u maz̄ai. ¹⁴ Maj̄api thoho ḡatho mahoqui yú mb̄u nangue Oj̄a, tengu'b̄u m'beni yú pahni. Janangue'a i ja yán t'̄edi da ȳrpu ja yú goxthi ra hnini. Ne nu'u to'o da z̄a da ȳrpu, da z̄a da zi yán d̄at'o yu za gue t'̄embi yu za di un ra temaz̄ai. ¹⁵ Pe hingui s̄a da ȳrpu ḡatho u ngue bi 'uegue nangue Oj̄a. Ne da gop̄u th̄i u ḡatho i ȳah̄u yu z̄ithu, ne ḡatho yu 'yom't'̄eni, ne ḡatho yu hyodu, ne ḡatho i th̄ande 'be'a him majūani, ne ḡatho yu j̄a'i gue di ho da man yu f̄ehni, hingui s̄a da ȳrpu u. ¹⁶ Nuḡa dra Jesús ḡa, dá p̄enhd̄a b̄u mam 'behniḡa gue da xi ah̄u gyu 'ȳc'ȳei h̄u, gue 'be'a gá 'yorpu ja ra s̄ocua. Nuḡa dram bom'b̄etoḡa ra David, ne tengu'b̄u dra D̄as̄o d̄in 'yo'be ran nequi,” bi 'ȳen'a ra Jesús. ¹⁷ “Ba ̄hmb̄u ḡatho ah̄u,” ̄n'a rá Hogand̄ahi Oj̄a, ne'a rá xisu ra De'yo ̄na. Ne'u ḡatho gue i øde, da ma: “Ba ̄hmb̄u.” Ne ba ̄cua ḡatho i tuthe, ne gui sih̄u ra dehe gue di un ra temaz̄ai, ne hin gui juth̄u a.

Ran zofo ran zεgui

¹⁸ Nε nuya dí xi ah_ε, gätho ah_ε guí nuh_ε ya y_εm hma i jaua, ngue i ma 'bε'a dín ja, o gue ah_ε guí øhmb_ε 'b_ε i hman ya y_εm hma nt'o't'i ua, pε nu'b_ε guí εna gui hyuspah_ε mi'da y_εm hma, pε da hyus'ah_ε Oj_ε ε y_εn εnbi im mangua ja ra søcu_ε 'b_ε. ¹⁹ O nu'b_ε guí εmh_ε him maju_εni 'da y_εm hma nt'o't'i ua, εna gue'b_ε gdí 'uej_ε ε, pε Oj_ε di 'uec'ah_ε

y_εn j_εpi im mangua ngue hin di ja ah_ε gui c_εrp_ε ja ra hogahnini, nε hin di ja ah_ε gui sif_ε y_εn dät'o a ra za di un ra temaz_εi. ²⁰ Nε nu'a ra Jesús gue bi man ya y_εm hma gätho i jaua, i εm b_εya, “Maju_εni ba εcä n'dihi,” bi 'yεna. Nε gue'a dín nde'e, nε dí xi a i, ba εhe ma Hmu i Jesús. ²¹ Nε gätho ah_ε dín nde guin nuh_ε rán j_εpi a ma Hmuh_ε ra Jesús. Nε hønt'a dí xi ah_ε ya.